

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ❖❖❖❖
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ❖❖

❖❖❖❖❖❖❖❖ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Η΄.

1908 - 1909

ΑΘΗΝΑΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Η. ΕΤΟΥΣ

ΣΥΝΤΑΞΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Ι. Καλογερόπουλος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ : Α. Αδαμαντίου. — Γ. Αναστασιάδης. — Α. Αρβανιτόπουλος. — Σπ. Δε-Βιάζης. — Ι. Βουλδόημος. — Α. Γέλβεστ. — Μ. Επιφάνης. — Θ. Ζωιόπουλος. — Α. Ζώης. — Θ. Θωμόπουλος. — Ρόζα Ίωάννου. — Κ. Καιροφύλας. — Έλπις Καλογεροπούλου. — Έλ. Λάμαρη. — Γ. Λάμπρος. — Στ. Μαρτζώκης. — Β. Μεντσελίδης. — Α. Νέης. — Π. Νιοβάνας. — Δ. Πελεκάσης. — Γ. Περγιαλίτης. — Κ. Πετρίδης. — Γ. Πολέμης. — Μ. Σιγούρος. — Ν. Σπανδωνής. — Ηλ. Τσιτσέλης. — Ι. Φαρανιάτος. — Χ. Χρηστοβασίλης. — Κ. Ψύχα.

Ειρήνη ή Αθηναία. — Φώτος Γιοφύλλης. — Λάφνης. — Δίκ. — Έφιλον. — Ζόφος. — Lalo de Castro. — Μοιραία. — Νιόβη. — Σιβυλλα. — Almas Serénas.

ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ : Ο. Clain. — Ch Delchevalerie. — J. de Gachons. — Ph. Lebesque. — J. Libert. — F. Marinetti. — F. Mistral. — Ch. Morice. — Jean de Mot. — A. Rossi. — J. Strannik. — C. Tomson.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ : Ν. Δεκροϊδης. — Θ. Άγγελος. — Φ. Αριστοφάνης. — Ν. Ασπρογέρακος. — Σ. Βικάντος. — Γ. Βούλαρης. — Γ. Βρούτος. — Α. Γεραλής. — Δ. Γερασιώτης. — Έλ. Γεωργαντή. — Ν. Γεωργαντής. — Γ. Δημητριάδης. — Έπ. Θωμόπουλος. — Θ. Θωμόπουλος. — Έ. Ίωαννίδης. — Σ. Λασκαρίδης. — Β. Μπουκαϊτιάμης. — Γ. Μπουκάνος. — Δημ. Πελεκάσης. — Γ. Προκοπίου. — Θ. Ράλλης. — Γ. Ροιλός. — Κ. Ρωμανίδης. — Ίουλιττα Σκούφου. — Λάζ. Σάχος. — Α. Φιλιππίδης.

ΞΕΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ : F Cormon. — Don Carlo. — M. de Demont-Breton. — Gozzoli. — J. LeFebvre. — L. Minchet. — S. del Piampo. — Raouch. — G. Sessial. — Steinle. — F. Stephanoff. — F. Urban. — Vigée-Lebrun. — Vincent.

ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΙ : Ε. Καζάνης. — Α. Κωνσταντινίδης. — Α. Λάιος. — Α. Πρίντζης. Στοιχειοθέτης : Σπυρίδων Λασιτιάτης, Πιεστής Κάρολος Ίντεράου.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Table with columns for subject (e.g., Αρχαιολογία, Βιογραφία, Διηγήματα) and page numbers.

Main Table-Of-Contents with columns for section (e.g., Θεάτρον, Ιστορία, Καλλιτεχνία, Κριτική, Μουσική, Πεζα Ποιήματα) and page numbers.

ΕΙΚΟΝΕΣ

	Σελ.		Σελ.
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ			
Vincent. 'Ο Ζεύς εκλέγων πρότυπον (εκτός κειμένου)		K. Σαγιώρ ως Μπριδαντώ	125
N. 'Αλεκτορίδης. Πρωίνοι ακτίνες	52	Ροζαλία Νίκα	125
» Τό Στάδιον	58	Μαρίκα Κοτοπούλη	126
Φ. 'Αριόττι. 'Απαγωγή	182	Λωποδύται (Δ' πράξις)	199
N. 'Αδπρογέροικας. 'Ιχθύς	108	I. Παπαϊωάννου	207
Σ. Βικάντος. Κεφάλι παιδός	76	Iris Madra	226
Λ. Γεραλής. 'Ο Γυφτάκος	58	ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ	
Δ. Γερασιώτης. 'Ανοιξις	73	Gozzoli. 'Ιωάννης Παλαιολόγος	32
Ε. Θωμόπουλος. 'Ελληνικός Φεβρουάριος	58	Πιδάνος. 'Ιωάννης Παλαιολόγος	33
» 'Εσρινόν τοπειόν	116	Χαλκή προτομή 'Ιωάννου Παλαιολόγου	33
Ε. 'Ιωαννίδης. Σπουδή	166	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ	
» Προσωπογραφία ΚαςΚ.Ι.	76	'Η έορτή του Νιπτήρος	55
Σ. Λαδκαρίδου. Στή βρύση του χωριού	77	'Ο Ναός του 'Αγ. 'Ανδρέου εν Πάτραις	102
» Ψαράδες	88	Τό σπήλαιον της Λούρης	197
» Νυκτερινή φαντασία	134	ΠΟΙΚΙΛΑΙ	
B. Μποκατάιμπης. 'Αποψις εκ του 'Αχιλλείου	81	Θ. 'Αννίνου. 'Η έξοδος των μαλλιαρών	245
Θ. Ράλλης. Παραμονή έορτής	84	'Αερολουσία μετά γυμναστικής	4
» Δράμα εν χαρηντώ	105	'Οδοντοιατρική κλινική εν Ν. 'Υόρκη	19
Γ. Ροϊλάς. Σπουδή άμφιθέας	85	'Αργοστόλιον	29
Κ. Ρωμανίδης. Δύσις από τον Κιθαρώνα	76	Κηφισιά. Τό Κεφαλάρι	138
Δημ. Πελεκάδης. Σπουδή Καλόγηρος	174	Κωνσταντινούπολις. Τό Γαδίς	142
» Γραία	174	» 'Ο Βόσπρος	154
Γ. Προκοπίου. 'Αδυσδινή	109	Μεσολογγίτισσαι	143
F. Cormon. Κάιν	13	Τό χωριόν Ζεμενόν της Κερκύρας	155
Don Carlo. Σπουδή	12	'Η εις Κωνσταντινούπολιν έκδρομή	159
Mme Demoul-Breton. Στην άμμουδιά	133	Βόλος	175
J. Lefebvre. 'Η εγκαταλειωμένη	218	'Ο Πάπας Πίος I' εν τη Villa Pia	195
L. Minchat. Ave Maria	8	'Η λέμβος του 'Ιδανικού	202
S. del Piamjo. Ραφαήλ	163	ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ	
Steinle. 'Ο 'Αγιος Δουκάς	194	Βασιλεύς Γεώργιος Α'	1
G. Sennati. 'Επάνοδος εκ της εργασίας	215	Δις Καζαντζή	20
F. Stepanoff. Δύσμαι του βίου	151	Βασίλισσα 'Ολγα	25
F. Urban. Τό χρυσίον	219	Σάδα Γιάκο	28
Vigée-Lebrun μετά της θυγατρός της	9	Γ. Μιστριώτης	42
ΓΛΥΠΤΙΚΗ			
Γ. Βούλαρης. Μάιος	108	F. T. Marinetti	43
Γ. Βρούτος. Γαλήνη	80	Πριγκήπισσα 'Ελένη	47
» Νιοβίδα (άετομα)	179	César Tomson	61
» Τό Δωδεκάθεον	235	Louis Nordmann	65
» 'Αθηνά	236	Γεώργ. Εύσταθίου	70
» Θρησκεία	236	'Αγγελική Παναγιωτάτου	100
» 'Ηρακλής	238	Θεόδωρος Σπάθης	102
» Τό πνεύμα του Κοπερνίκου	239	Κ. Πετρίδης	106
N. Γεωργαντής. Μετά τó άμάρτημα	59	Λουκία 'Ιωάννου	113
'Ελ. Γεωργαντή. Διαβολό	68	Χαρίκλεια Καραγιάννη	111
Γ. Δημητριάδης. Γιουσόφ	108	Δημ. Βικέλας	152
Θ. Θωμόπουλος. 'Ο πόνος	77	Νικόλαος Κορδακώφ	178
Γ. Μπανάος. Α Μάττας	112	Πριγκη Γεώργιος, επίδοξος διάδοχος	171
'Ιουλία Σκούφοι. Κόσμος όνειρων	77	Εύθαλία Καλογεροπούλου	172
Α. Σάχος. Μετάλλιον Χαλεπά	5	'Αχιλλεύς Ρόζε	178
» 'Ο μάργμα Γιώργης	112	Βικτωριανός Σαρδού	189
Δ. Φιλιππίτης. Ευλοβραύστης	162	Πριγκήπισσα 'Αλίκη	191
Raouh. 'Ο Μωύσης	5	Βιργγία Περράφ	198
Herter. 'Ο 'Αχιλλεύς θνήσκων	51	Δημ. Καλλιμάχης	222
ΘΕΑΤΡΟΝ			
'Η «'Αντιγόνη» εν τῷ 'Αρδακίω	50	Κα Δημ. Καλλιμάχου	222
Κυβέλη 'Αδριανού	101	Σπ. Παγανέλης	229
		Λέων Τολστόν	231
		Γεώργιος Βρούτος	234
		Α. Μάρσικ	246

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

Η ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ DAVID D' ANGERS

ΤΟ ή δευτέρα ώρα πρωίας τινός του θέρους. Η σελήνη πλησιφαής εφώτιζε τον ανθοσπαρτόν εκείνον χώρον του Ηρώου του Μεσολογγίου. Υπό τὸ ἀργυροῦν ταύτης ρῶς εκαθήμην εκεί και πρὸ τοῦ τάφου τοῦ Μάρκου Μπότσαρη. Περιήλθον

την αιματοβαφή εκείνην θέσιν. Εἰσέπνευσα τὸ εὐδῶδες, τὸ εὐγενές μῦρον τῶν πυκνῶν ανθῶν και ἀνήλθον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μπότσαρη. Ἐζήτησα νὰ εὐρω ἐκεῖ ἐν ἀγάλμα. Εἰς μάτην. Ἐπὶ τοῦ κενόταφίου ὑπῆρχεν ἐν κενόν, κατάλληλον και προωρισμένον, ἵνα δεχθῆ τὸ ζητούμενον ἀγαλμα. Κατήλθον. Ἐκάθησα ἐπὶ τῶν βαθυμίδων τοῦ μνημείου και ἐπὶ μακρὸν ὠνειροπόλησα τὴν ὠραίαν Ἑλλάδα τοῦ David d' Angers, τὴν ἐκπαγλὸν ἐκείνην κόρην, ἥτις διὰ τοῦ δακτύλου αὐτῆς ἐδείκνυε πρὸς τὰ κάτω και ὡσεὶ ἐφέλλιζε τὸ ὄνομα «Μάρκος Μπότσαρης». Ἡ βέβηλος χεὶρ τῶν κατοίκων ἢ και ἄλλων ἐρρύπανε και ἡμικατέστρεψεν ἐν ἀριστοῦργημα τέχνης. Ἴδου ὁ λόγος τῆς ἐκεῖθεν ἐξαφανίσεως τοῦ ὄνειρου ἐνός καλλιτέχνου, τοῦ ἐγκλείσαντος εἰς τὰ στήθη αὐτοῦ τὸ εὐγενέστερον τῶν ὀνείρων, τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μπότσαρη τοποθέτησιν μιᾶς παρθένου, συμβολιζούσης τὴν ἀπόδοσιν τῆς ὀφειλομένης τιμῆς εἰς τοὺς ἥρωας, οἵτινες εἰς τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος βωμὸν προσέφερον ὀλοκαύτωμα τὴν ζωὴν, τὴν οἰκογένειαν, τὴν περιουσίαν αὐτῶν. Ὁ εὐγενὴς οὗτος γαλάτης, ὁ τετιμημένος David d' Angers ὠνειροπόλοι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ ἐν Παρισίοις τὴν ἀνεγερσιν μνημείου συμβολικοῦ εἰς τὸν Μάρκον Μπότσαρη. Ἦτο ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν οἱ «Ἕλληνες θνήσκοντες ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἐθέρμαινον τὴν φαντασίαν, τὴν ποίησιν και τὴν ἀνδρείαν. Ἡμέραν τινὰ ὁ Πέτρος Ἰωάννης Δαυῖδ, περιπατῶν ἐν τινὶ τῶν ἐν Παρισίοις κοιμητηρίων, διέκρινε νέαν κόρην, γονατισμένην ἐφ' ἐνός τάφου και συλλαβίζουσαν, ἐνφ' ἡκολούθει τὰ γράμματα διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἐπιγραφὴν, ἥτις ἦτο ἐκεῖ κεχαραγμένη. Οὐδὲν συγκινητικώτερον και ἀπλούστερον ἢ ζωὴ ἐξαγγέλλουσα και ψελλίζουσα τὸ μυστικὸν τοῦ θανάτου.

—Τὸ θέμα εὐρέθη, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ γλύπτης. Καὶ εὐρίσκειτο τότε ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ. Ἐγεννήθη τῷ 1792 και ἀπέθανε τῷ 1856. Τῷ 1826 ἐξελέγη μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου και τῷ αὐτῷ ἔτει διωρίσθη καθηγητῆς εἰς τὴν σχολὴν τῆς ζωγραφικῆς και τῆς γλυπτικῆς. Υπό τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου τοῦ Μπότσαρη, και ὑπὸ τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον συνέλαβεν ἐν νῶϊ, ὁ εὐγενὴς γαλάτης ἐζήτηε νὰ εὐρῆ τὸ ὑπόδειγμα.

Ὁραίαν τινὰ πρωίαν ὁ Victor Hugo και ὁ d' Angers μετέβαινον, ἵνα γευματίωσιν, ἐν τινὶ καπηλειῳ. Ἐν τῇ ὁδῷ Montparnasse συνήντησαν κόρην τινὰ δέκα και τεσσαρῶν ἐτῶν, ρακένδυτον, λεπτοφυᾶ, χαριτωμένην. Ὁ Δαυῖδ ἐσταμάτησε, τὴν προσέβλεψε και τὴν ἠρώτησε περὶ τοῦ ὀνόματος και τῆς διευθύνσεως αὐτῆς. Καὶ ἡ παιδίσκη με ὄλον τὸ ἀγγελικὸν αὐτῆς ὄφος ἐψιθύρισε :

—Κλημεντίνη...

—Και τώρα ἔχω τὸ ὑπόδειμά μου, εἶπεν ἐπιχαρίτως πρὸς τὸν ποιητὴν τῶν Ἀνατολικῶν ἀσμάτων. Ἡ ὠραίτη τῆς παιδίσκης δὲν ἀνεκρίτετο ἐκ τῆς ἀδυναμίας, τῆς καχεξίας, τῆς θλιβερᾶς δυστυχίας. Ἦρκει τὸ συγκινητικὸν αὐτῆς κάλλος. Καὶ ἡ ὠραία κόρη ἐμελλε νὰ προσωποποιήσῃ πρὸς στιγμὴν τὴν καταδυναστευομένην Ἑλλάδα. Τὸ ἰσχνὸν νεαρὸν τῆς σῶμα θὰ ἐζῆ εἰς τοὺς αἰῶνας διὰ τοῦ μαρμάρου τοῦ γλύπτου, και ἡ ὀρφανὴ Παρισινή, ἄνθος ἢ ὑπότριμμα τοῦ λιθοστρώτου, περισυλλεγείσα ἀπὸ μιᾶν μικρέμπορον, ἥτις ἐστελλε ταύτην νὰ ποζάρῃ πρὸ τῶν ζωγράφων, ἐπλήρωνε με τὴν ἐκτεθειμένην γυμνότητα τοῦ σώματος αὐτῆς τὴν τροφήν και τὸ οἰνόπνευμα τῆς μητρός τῆς.

Ἡ κόρη μετέβαινε εἰς τοῦ Δαυῖδ. Ἡ μητέρα τὴν συνώδεε πολλὰκις. Ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς ὁδοῦ Clévy ἐπὶ βελοῦδου πλαισιουμένου, εἰς Χριστὸς χαλκοῦς, ὃν ἡ μήτηρ παρετήρει πάντοτε.

Μίαν ἡμέραν εἶπεν ἡ κόρη εἰς τὸν γλύπτην ἐνδυομένη ἅμα τῷ πέρατι τῆς ἐργασίας αὐτῆς.

—Αἱ αὐτὸς ὁ Χριστὸς και τὸ ὠραῖόν του πλαίσιον ! Ἡ μητέρα μου μοῦ ὀμιλεῖ συχνὰ δι' αὐτόν. Ἐὰν ἠθέλατε νὰ τὸν πωλήσητε, κύριε Δαυῖδ. Εἰς Χριστὸς ὡς αὐτὸς εἰς τὸ ὑπερῶν μας θὰ ἦτο ὠραῖον πρᾶγμα ! Καὶ θὰ με παρηγόρει και θὰ με ἐνίσχυεν. Ἐὰν ἠθέλατε, θὰ τὸν ἐπλήρωνα ὀλίγον

κατ' ὀλίγον με τὰς στάσεις μου. Ὅσον θέλετε και δι' ὅσα ἀγάλματα θέλετε !

Ὁ εὐγενὴς γλύπτης, συγκεκινημένος ὑπὸ τὴν πυκνὴν αὐτοῦ γενειάδα και τὰ ἄγρια βλέφαρα, ἐξεκρέμασε τὸν Χριστὸν ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἐργαστηρίου και ἀπεκρίθη πρὸς αὐτήν.

—Καλὰ, τὸν θέλεις ; Λοιπόν, λάβε τον και ὅταν θὰ σκέπτεσαι νὰ διαπράξῃς κακὸν τι, τότε παρατήρηε αὐτὸν και σκέφθητι ἐμέ' σοῦ τὸν δίδω διὰ τίποτε.

—Διὰ τίποτε ;

Ἡ χαρὰ τῆς νεαρᾶς και ὠραίας κόρης ὑπῆρξε μεγίστη και ὁ Δαυῖδ ἐτελείωσε με θεῖον πυρετὸν τὸ ἀγαλμα τῆς νέας Ἑλληνίδος, συλλαβίζουσης τὸ ὄνομα τοῦ Μπότσαρη.

Ὅλη ἡ ποίησίς του μετεδίδοτο εἰς τὸ μαρμάρων ἐκεῖνο σῶμα τῆς πασχούσης κόρης, ὅλη ἡ ψυχὴ τοῦ πατριώτου εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀγαλμα τὸ γονατισμένον ἐπὶ τοῦ τάφου ἐνός ἥρωος.

Μετὰ τὴν ἀποπράττωσιν τοῦ ἔργου, ὁ Δαυῖδ ἠναγκάσθη νὰ ἀποχωρισθῆ αὐτοῦ. Ὁ Ζουέν, ὁ περιφανὴς βιογράφος τοῦ Δαυῖδ, ἀναφέρει περικοπὰς χειρογράφων τοῦ γλύπτου, ἅτινα ὁ υἱὸς ἐκείνου τῷ μετέδωκεν. Ἐν τινὶ σελίδι ἐπιγραφομένη «μία νύξ ἐργαστηρίου» ὅπου ὁ Δαυῖδ ἀναμνησκαται ὅλης τῆς ζωῆς του, ἐπιθεωρῶν ὅλα τὰ ἀγάλματά του, ὁ ἀνδριαντοποιὸς ἐφώνει, ὀμιλῶν ὡς ἄλλος Πυγμαλίων, ὡς πατὴρ και ὄχι ὡς ἐραστής, πρὸς τὸ δημιουργημὰ τῆς ιδέας του και τῆς σμίλης του : « Ἴδου ἐτελείωσες, ἀγαπητὸν τέκνον ! Θὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν Γαλλίαν μας διὰ τὴν ὠραίαν χώραν τῆς Ἑλλάδος. Σὲ ἠγάπων τόσο ! Σὲ ἠγάπων ὡς ὁ φιλόστοργος πατὴρ ἀγαπᾷ τὴν κόρην του παρ' ὅλα τὰ ἑλαττώματα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα τόσο καλῶς γνωρίζει. Θὰ ἀρῆσῃς τὴν ιδέαν τῶν εὐγενῶν ἐμπνεύσεων και τῶν μεγάλων ἔργων δι' ἐκεῖνον, ὅστις τα ἐκυσφόρησεν εἰς τὸν κόσμον ! Ὁ ἥλιος τῆς Ἀττικῆς, τοῦ ὁποῖου ἡμεῖς ἐδῶ ἔχομεν ὠραν μόνον ἀνταύγειαν, θὰ σὲ ἀναθερμάνῃ. Ὅταν τὸ ἄστρον θὰ ἀνατείλῃ ἐπὶ τοῦ στερεώματος, ὡς ιδέα τοῦ Χριστοῦ, μία τῶν ἀκτίων του θὰ ἐπαναπαυθῆ ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ μετώπου σου, διότι εἶσαι πολὺ λυπημένη, πτωχὴ μου κόρη ! »

Μετὰ τινὰ χρόνον, τὸ ἀγαλμα τῆς νέας Ἑλληνίδος ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν χώραν τοῦ Φειδίου και τοῦ Πραξιτέλους. Ἐκτοτε ὁ εὐγενὴς γλύπτης ἐνησχολήθη ἐπὶ ἄλλων ἔργων και ἐλησμονήσε τὴν ἀδύνατον κόρην τῆς ὁδοῦ Montparnasse.

Ὁ Πέτρος Ἰωάννης Δαυῖδ d' Angers, λόγι τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ φρονημάτων ἐξωρίσθη ἐκ τῆς Γαλλίας και περιεπλανᾶτο. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἔφθασε παρ' ἡμῖν μετὰ τῆς θυγατρὸς του. Δὲν εἶχε πλέον τὴν νεότητα τῶν Παρισίων. Ἦτο γέρον. Ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς ἐπέπρωτο νὰ ἴδῃ τὴν νέαν του Ἑλληνίδα, τὸ ἀριστοῦργημα τῆς τριακονταετοῦς ἡλικίας του. Ἦθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς Μεσολόγγιον και νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν τάφον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη.

Κάποιος τοῦ εἶπε :

—Μὴ πηγαίνῃς ἐκεῖ !

—Και διατί ; ἠρώτησεν ὁ Δαυῖδ.

Μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐμάνθανε τὴν αἰτίαν.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς γῆς, ὅπου ὁ Βύρων ἀπέθανε και ὅπου ἡ ἐλευθερία λευκόπεπλος ἐπτερύγισεν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῶν αἰμοσταγῶν, μετὰ τὴν 10 Ἀπριλίου 1826, ὁ Δαυῖδ διέκρινε τὸν τύμβον τὸν ἀνεγερθέντα εἰς τὸν ἥρωα και τοὺς ἀνδρείους του. Μακρόθεν εἶδε τὴν νέαν του Ἑλληνίδα. «Μοὶ ἐφάνη, ἔλεγεν, ὅτι τὴν ἔβλεπον σκιρτῶσαν εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ πρὸ τριάκοντα ἐτῶν δημιουργοῦ τῆς».

Προχωρεῖ. Αἰσθάνεται ὅτι εἶναι δι' αὐτὸν ὄνειρον εὐτυχές ἐπαναλαμβανόμενον. Ἄλλ' αἴφνης ἀφίνει κραυγὴν, κραυγὴν λύσεως, ἐξηγησιμένης λύτης, κραυγὴν ἐμμανοῦς ἀπελπισίας. Ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ ἀγάλματος εἶχε συντριβῆ. Ὁ δάκτυλος, ὅστις ἐδείκνυε τὴν ἐπιγραφὴν ἦτο τεθραυσμένος. Ἐπίσης τὰ ὦτα. Εἰς ποὺς ἦτο τρίμματα. Ἡ κόμη κατασκευομένη. Τὰ καλληκάρια εἶχον ἀδειάσῃ τὰ τουφέκια τῶν ἐπὶ τοῦ γλαφυροῦ ἐκείνου μαρμάρου ἄλλοι, ἄλλοι, εἶχον χαράξῃ τὸ ὄνομα τῶν εἰς τὴν πλάτην τῆς κόρης!

Ὅσα ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ καλλιτέχνου ! Τὸ ὠραῖον ἔργον του συντετριμμένον. Ἐκεῖνος ἐξόριστος, και ἡ ψυχὴ του πονεμένη.

Ἄλλ' ὁ εὐγενὴς γλύπτης δὲν ἀφῆκε τὸ ἔργον του οὕτω συντετριμμένον. Διεννοήθη νὰ ἐπισκευάσῃ τὴν ὠραίαν Ἑλληνίδα. Τῆς ἐξορίας αὐτοῦ ἀρθείσης, ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους, ἐθα και ἐπισκεύασε τὸ ἀριστοῦργημά του. Βραδύτερον, ἐπέστρεψε τοῦτο εἰς Ἀθήνας ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ θαυμαστῇ τελειότητι.

Κατὰ τὴν ἐκ Μεσολογγίου ἀπομάκρυνσιν του, ὁ d' Angers ἔγραφε περιαλλαγῆς : « Ἐγνωρίζον ὅτι ὁ Βύρων ἀπέθανε και ἐνεταφιάσθη πλησίον τῶν τειχῶν τοῦ Μεσολογγίου. Ἐζήτησα νὰ ἀνεῦρω τὸν τόπον τῆς ταφῆς. Αἱ ἔρευναί μου ἀπέβησαν ἄγονοι. Ἦθέλησα νὰ ἴδω τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ ἀπέθανε. Τὴν κατηδάφισαν. Ἡ ἀχάριστος λήθη εἶναι ἔμφυτος τοῖς ἀνθρώποις. Ταύτην τὴν πρωίαν ἀπεχαιρέτησα τὴν δυστυχῆ μικρὰν μου ἠκρωτηριασμένην. Τὸ πλοῖον διέρχεται πρὸ τῆς Κεφαλληνίας και τῆς Ἰθάκης. Μόλις διακρίνω εἰς τὸν ὀρίζοντα τὰ Ἠρῶα, τὰ τεῖχη τοῦ Μεσολογγίου και μικρὸν λευκὸν σημεῖον εἶναι ἡ νέα Ἑλληνίς μου. Ἡ καρδία μου συντριβεται, ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅτι τὴν ἀφίνω ἐκτεθειμένην εἰς τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας και μάλιστα εἰς τὰς βεβηλώσεις τῶν βαρβάρων, οἵτινες τὴν κατέστρεψαν ἤδη κατὰ τὸ ἥμισυ».

Καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος προσῆκεν εἰς τοὺς θείαντας βέβηλον χεῖρα ἐφ' ἐνός λευκοῦ ἀριστοῦργηματος, τιμήσαντος και ἀνυψώσαντος τὴν ιδέαν τοῦ θανάτου τοῦ νεωτέρου Λεωνίδου, ὡς ὁ Βύρων ἀπεκάλεσε τὸν Μπότσαρη, κατὰ τὴν εἰς Μεσολόγγιον ἀποβίβασιν του, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἀδελφόν του Κώσταν, ὃν πρὸ πάντος ἄλλου τότε ἐζήτησεν.

Ὁ διασχίζων τὸν ἀνέφελον κυανοῦν ὀρίζοντα τοῦ ἰσοτεφοῦς Ἀστῆως, ὁ ἐκπέμπων τὰς ροδοχρόδους αὐτοῦ ἀκτῖνας ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῆς Πάρνηθος και τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐπὶ τῶν βαθειῶν κοιλάδων

και των απορρώγων βράχων φωτοβόλος ήλιος δέν καταυγάζει, δέν λούει την νέαν Έλληνίδα, την άρτιμελή παιδικήν της άλκολικής μητρός. Όχι, ούδέ άκτίς φωτός, ούδ' άσθενές βλέμμα προσπίπτει επί του άριστουργήματος του γαλατού καλλιτέχνου. Έν έρμητικώς κεκλεισμένον κιβώτιον εύρίσκειται έν τοίς υπογείοις του έν τῷ Πολυτεχνείῳ Έθνομολογικοῦ Μουσείου. Τί περιέχει; Έν έξογον έργον τέχνης, μίαν μεγαλοφυά ιδέαυ πρὸς άποθανάτισην της άνδρείας ένὸς ήρωος, τὸ ένδαμα της πτωχῆς, της καλλιμόρφου Κλημεντίνης. Ναι, την νέαν Έλληνίδα, την άμειπτον έργασίαν του Δαυιδ ! Αγγελί! Τάυτην περιέχει! Και επί τούτοις, αίσθάνομαι βαρύ άλγος έν τῇ ψυχῇ μου, αίσθάνομαι την κεφαλήν μου συσφιγγομένην και την πνοήν μου πνιγομένην, ως εκ της θέσεως, εις ήν εύρίσκειται ή συμβολική παράστασις της όρφανῆς Γαλατίδος. Βροντοφώνῳ δι' όλης της δυνάμεως των πνευμόνων

μου, ότι τὸ άγαλμα εκείνο έδει να εύρίσκηται επί της θέσεως αὐτοῦ έν τῷ μέσω του ήρώου του Μεσολογγίου, ή τουλάχιστον έν τῷ μέσω της πλατείας του Ζαππείου. Έκει ήθελον την νέαν Έλληνίδα, ήτις τότε θά παρίστα ένα τηλαυγῆ και άνέσπερον φάρον της Έλευθερίας, όστις διά των άκάμπτων αὐτοῦ άκτίων θά έξηκόντιζε τὸ γλυκὺ αὐτοῦ φῶς εις τὰς έσχατίας της νεωτέρας Ελλάδος. Τοῦτο τότε θά υπήρχεν ως πρώτιστον σημεῖον, πρὸς ὃ θά έστρέφετο ή εύφυία και ή προσοχή των εύγενῶν μεταγενεστέρων, οίτινες θά έσταμάτων, ὡσεὶ πρὸ σταθμοῦ δόξης και άνδρείας!

Έν Αθήναις, Ιανουάριος 1908

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΛΑΜΠΡΟΣ

Καθηγητής έν τῇ Σχολῇ των Δοκίμων
και τῷ Α' των έν Αθήναις Γυμνασίων.

ΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΑΕΡΟΛΟΥΣΙΑ ΜΕΤΑ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

RAOUCH

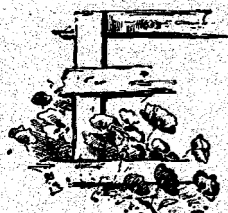
Ο ΜΟΥΣΗΣ

μετά του Ααρὼν και Χοὺρ λαμβάνουν τὰς δέκα έντολάς επί του όρους Σινά.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΟΥ

ΩΜΟΡΦΕΣ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ

ΝΑ διήγημα, που ειδικά-
βασα σήμερα, μέσα εις
το όποιον κάποιος περι-
πλανάται, ενώ χιονίζει,
παρακολουθών τις σκη-
νές που συμβαίνουν στους δρόμους που περνά,
και η έμορφη έντύπωση, που του άφίνει πάντα
ο περίπατος αυτός, μ' έκαμε να θυμηθώ μια
παρόμοια ευχαρίστηση που ήσθηνόμουν κι' εγώ
άλλοτε να βγαίνω με τα χιόνια... και τις κακο-
καιριές έξω από την πόλιν, σε μακρινούς περι-
πάτους, και να επιστρέφω το βράδυ κατάκοπη
και παγωμένη, έτοιμη να επαναλάβω την επαύ-
ριον την ίδια διασκεδάσι, έχουσα για συνοδοι-
πόρο τον άδελφό μου, εις τον όποιον άρεσαν επί-
σης αυτού του είδους αι έκδρομιά.

Το πρωί μόλις ξυπνούσα, επλησίαζα στο πα-
ράθυρο κι' έβλεπα τον ουρανό μ' άνήσυχο βλέμ-
μα. Σώνει να μην έβρεχε. Ο βορρής δε μ'ε
τρόμαζε καθόλου, και τα σύννεφα είχαν περισ-
σια ποίηση. Μόνο η βροχή μ'ε κρατούσε' ήτον
όχληρά και μ'ε χαλούσε κάποτε τα σχέδια.
Έλάσπωνε το χώμα και μ'ε έκανε άγνωριστους
στην επιστροφή. Όταν όμως είχαμε μόνο κρύο,
όλο το πρωί το περνούσαμε εύθυμοι, γιατί έφην-
ταζόμαστε την ευχαρίστησι που μ'ε περίμενε.
Συχνά εκουβλούσαμε και βιβλία. Ποιήμα-
τα, περιοδικά, εφημερίδες, ό,τι έτύχαινε. Κι'
ήταν άληθινή χαρά ό,τι ενοιώθαμε εκεί μακριά
από την πόλιν, μέσα στη χιονιά κουβεντιάζον-
τας για όλα τα ζητήματα μεγάλφων, προ-
χωρώντες πάντοτε με τα μάτια γεμάτα δά-
κρυα από το δυνατό άερα, που μ'ε χτυπούσε
στο πρόσωπο, με τα χέρια παγωμένα... χιόνι!

Κάποτε ελέγαμε: Τι να συλλογιούνται άραγε
όσοι μ'ε βλέπουν; χωρίς άλλο θα μ'ε πέρνουν
για πολύ άλλόκοτους, αφού από τα φορέματά
μ'ε θα καταλαβαίνουν πως έχομε ένα ζεστό
σπίτι κι' ένα άναμένο τζάκι, που άφίνομε, για να
βγούμε να ξεπαγιάσωμε μαζί μ' αυτούς, που ή-

σαν άναγκασμένοι να πάνε στην έξοχή. Άλλος
να σκάψη και να σπείρη το χωράφι του, άλλος
να βρής κάμποσα χόρτα να τα βράσουν τα παιδιά
του το βράδυ. Αυτοί που συναντούσαμε ήσαν
όλο χωρικοί και φτωχοί άνθρωποι.

Μιά φορά εκατεβήκαμε στην άκρογιαλιά.
Τα κύματα πελώρια έκυνηγούσαν τόνα τ' άλ-
λο κι' έρχόταν κι' έπεφταν στα πόδια μ'ε
λαχανισμένα — άποσταμένα λές από το τρέ-
ξιμο. Εκείνη όμως την ήμέρα έκανε πειό κρύο
από όλες τις άλλαις μέραις, κι' ετρέμαμε, και
δεν μπορούσαμε να μιλήσωμε, κι' είπα στον
άδελφό μου να γυρίσωμε στο σπίτι μ'ε, γιατί
μπορούσε να άρρωστήσωμε.

Έσυμφώνησε εύθυσ, κι' επήραμε επιστρέ-
φοντες ένα δρόμο, που θα μ'ε έφερνε συντομώ-
τερα στην πόλιν. Όταν, εκεί που πηγαίναμε,
είδαμε την πόρτα ενός παληού, εγκαταλελειμ-
μένου νεκροταφείου άνοιχτή, και μ'ε ήρθε η
περιέργεια να μπούμε να δούμε.

Εμπήκαμε. Όλοι οι τάφι ήσαν ξεσκεποί.
Τους άνοιξαν για να πάρουν τα κόκκαλα, να
τα φέρουν στο καινούργιο νεκροταφείο, και
τώρα έμεναν άδειανά κι' άκατοίκιτα τα σπη-
τάκια των νεκρών. Νά, που δεν είνε πάντοτε
αιωνία κατοικία ο τάφος. Έχομε κι' από δώ
μετακομίσεις — με τη διαφορά πως αυτές δεν
έχουν τις φασαρίες πουχουν αι μετακομίσεις των
ζωντανών.

Πειό μακριά είδαμε ένα μισοχαλασμένο εκ-
κλησάκι.

—Νά π'εμε να κάμωμε το σταυρό μ'ε;
Ναι. Το εκκλησάκι είχε γίνει χωνευτήρι.
Όλα τα κόκκαλα των τάφων είχαν βίχθει εκεί
μέσα κι' εσηματίσθηκε ένας μεγάλος σωρός κοκ-
κάλων. Κρηνία — κερκίδες — ώλένες — περιέτες —
λεκάνες — ό,τι θέλεις. Δεν εδειλιάσαμε καθόλου
κι' επειδή ήταν ζεστασιά εμπήκαμε μέσα
κι' εκυτάζαμε. Έξαφνα ακούσαμε τρίζιμο
πούβγαине από το σωρό. Κάποιο ζωύφιο θα σκά-
λιζε να βρής τίποτε άπομεινάρι σάρκας.

Τα κόκκαλα εκείνα θ'έχαν φάει πολλές βρο-

χές, γιατί ήσαν άσπρα — άσπρα και δεν συχάθηκα
καθόλου να πιάσω ένα κρανίο και να το κυτά-
ξω πολλή ώρα — ήταν το μόνο πουχε άπομεινει
όλάκερο με κάτι θαυμάσια δόντια. Κανενός νέου
δίχως άλλο. Ο άδελφός μου μιμούμενος έμένα
έπιασε δύο μεγάλα κόκκαλα, που τα συγκρη-
τούσαν τα νεύρα: τα πήρε με τα δύο του χέρια
και τα άνοιγόκλεισε δίδοντάς των την κίνησιν που
τους έδιδε κι' εκείνος που τάχε, σαν έζούσε. Δεν
ετρέμαμε πλειά κι' ο φόβος ν' άρρωστήσωμε είχε
φύγει από το νου μ'ε. Επί τέλους βαρεθήκαμε
και εφύγαμε. Άπ' έξω από την πόρτα μ'ε επερι-
μενε πάλι η χιονιά: και πάλι αρχήσαμε να
τρέμωμε: έμένα μου πονούσε και το κεφάλι μου,
κι' έλεγα στον άδελφό μου, πως τα πόδια μου
ήταν κομμένα από την κούρασι. Μ' άποκρίνου-
ταν στερεότυπα κάθε φορά που επαραπονούμουν,
πως εκοντεύαμε να φτάσωμε στην πόλιν.

Ήταν πλειά νύχτα, σαν εμπήκαμε στο σπίτι
μ'ε. Η μεγάλη λάμπα εφώτιζε το δωμάτιο
χαρούμενα, και το ύψηλό τούρκικο μαγκάλι, γε-
μάτο κάρβουνα, εξέσταινε φιλόστοργα τα μέλη,
που ήσαν παγωμένα.

Η μητέρα μ'ε έρραβε δίπλα στο τραπέζι,

και τα μικρά μ'ε αδελφάκια κοντά της έγρα-
φαν τα μαθήματά των. Ο Πατέρας μ'ε δεν
είχεν έρθει ακόμη, και μέσα ακούονταν η ύπε-
ρέτρια, που έτοιμάζε το δείπνο στην τραπεζαρία.

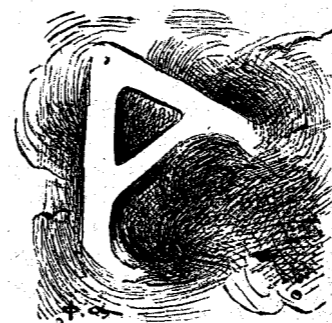
Εκείνο το βράδυ δεν εκάθησα να φάω με
τους άλλους. Άνέβηκα νωρίς-νωρίς στην κάμα-
ρά μου και την άλλη μέρα ήμουν βαρεία άρ-
ρωστη. Πλευρίτιδα είχε πει ο γιατρός. Στα
παρμηλητά του πυρετού εκανα λόγο για κόκ-
καλα, για κύματα, και πως εκανε κρύο. Δέκα
πέντε μέραις έμεινα στο κρεβάτι, κι' άλλαις
τόσες περιπατούσα μέσα στο δωμάτιο. Την
πρώτη φορά που βγήκα ήταν πολυς-πολυς ήλιος,
κι' επειδή ήμουν πολυ άδύνατη πήγα με άμαξι.

Εκτοτε, έχουν περάσει δυό χρόνια, είμαι
φιλάσθενη, άρρώστω με το παραμικρό, κουράζο-
μαι εύκολα, κι' ο μόνος περίπατος που κάνω
είνε ίσα με το νεκροταφείο, άδιάφορο αν είνε
χειμώνας ή καλοκαίρι. Η μητέρα μ'ε απέθανε,
κι' ο άδελφός μου έφυγε και πήγε πολυ μακριά,
με τ' όνειρο να γίνη μεγάλος καλλιτέχνης.

LALO DE CASTRO

AVE MARIA

A Melle Lucie Gibier

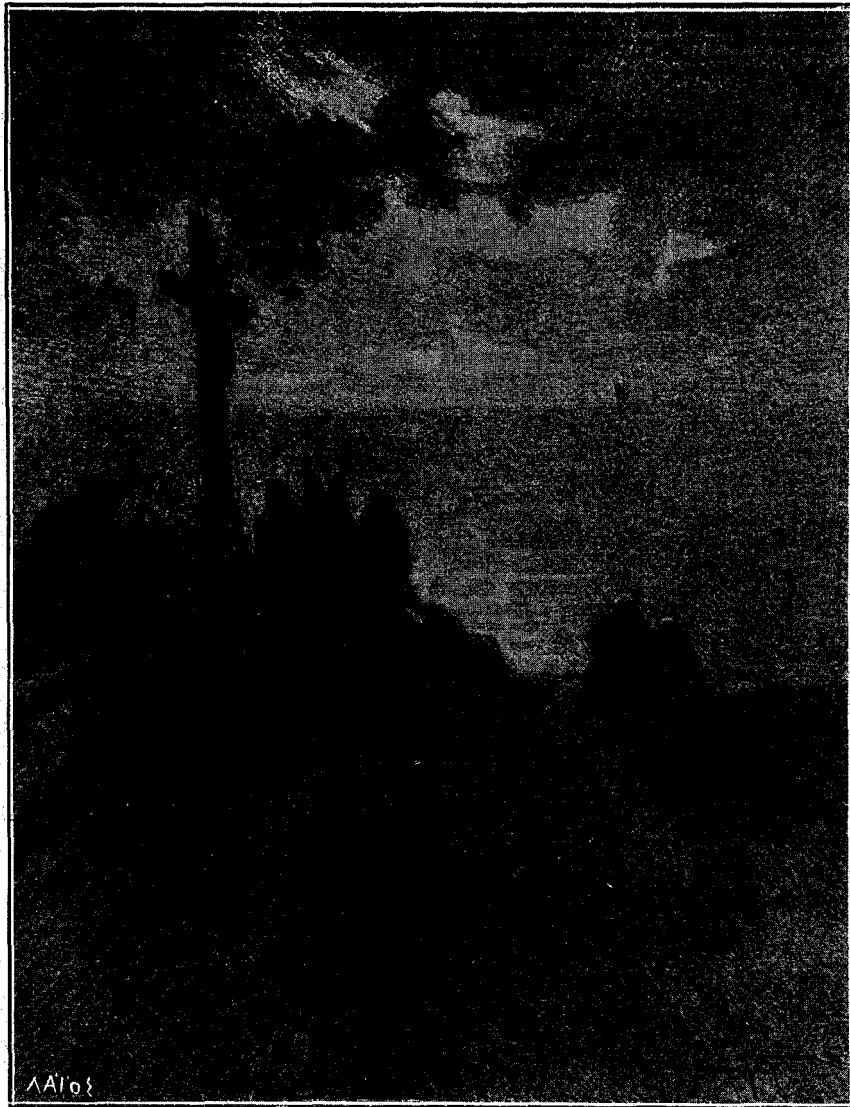

VE Maria plena di
gragie»... ήρχετο
από μακριά, απλώ-
νετο επάνω στη θά-
λασσα και ύστερα
εχάνετο μέσα στο
μουγκριτό των άγρι-
μένων κυμάτων...
και πάλιν ο θυμω-
μένος βορρής έφερ-
νε σαν θρήνο, σαν παράκλησι τες φωνές των γυναι-
κών και των παιδιών, που φθάνανε σιγά σιγά από
το μικρό χωριό στον έρημο γιαλό... και φαινότανε
τώρα μέσα στο σκοτάδι της νυκτός μια μάζα πολυ
μαύρη, που προχωρούσε, προχωρούσε... και άκουε-
το πειό καθαρά... Ave Maria... ave Maria... και η
λοιπή προσευχή εχάνετο μέσα στον άερα... και
προχωρούσαν αι γυναίκες και έσερνον τα μικρά
παιδάκια τους από το χέρι... και φθάνανε στο γιαλό
και τριγυρίσανε τον μεγάλο ξύλινο Σταυρό, που
τώρα χρόνια πολλά είνε στημένος εκεί στην άκρη
του γιαλού, για να στέλνη τη νύχτα μια φωτεινή

άκτινα στους καλούς ψαράδες, που άφίνονε τα
άγαπημένα τους παιδιά και τες καλές γυναίκες και
φεύγουνε με τες βορκουλές τους και πάνε εκεί
κάτω μακριά, στο άνοιχτό πέλαγος για να ψα-
ρέψουνε και να κερδίσουνε το ψωμί της οικογε-
νείας των.

Τριγυρίσανε λοιπόν τον Σταυρό αι δυστυχι-
σμένες γυναίκες... σηκώσανε τα χέρια ως τον ου-
ρανό, κλάψανε... και παρακαλέσανε την Μητέρα
του Χριστού να σώση τους πατέρας των μικρών
των άπ' τον θυμό της καταραμένης θαλάσσης με
τα μαύρα φοβερά κύματά της...

Είχανε φύγη οι δυστυχείς ψαράδες το δειλινό
μ' ένα Άπριλιάτικον ήλιον γεμάτων γέλοιο και
χαρά... μ'ε όσο ο Ήλιος έγερνε προς την δύσι... τόσο
η θάλασσα άγρίευε... τα κύματα μεγάλωνανε...
μαυρίζανε... και τέλος η καταγιγίς έρριξε όλη της
τη λύσσα στην θάλασσα και στον ουρανό και
βροντούσε και άστραπτε και μούγγριζε ο βορρής
και αι δυστυχημένες μητέρες έτρεξαν γλήγορα
στο γιαλό με τα παιδιά τους... για να παρακαλέ-
σουνε τον Θεόν για να στείλουνε την ψυχή τους
ως εκεί κάτω στον όρίζοντα... και να σώσουν με
τες εύχές των εκείνων που άγάπούσανε... και
κλαίγανε ακόμη, παραμιλούσανε με τα κύματα,

ΛΑΙΟΣ

L. MINCHET

AVE MARIA .

παρακαλούσανε και πάλιν την Παναγία... «Ave Maria plena di gracia...» και έσχορπίζετο ή προσευχή επάνω στα κύματα και θαρρείς σπάνανε επάνω στες πέτρες με όλιγωτέρα κακία και αι γυναίκες τὸ ήσθάνοντο και παρακαλούσανε ακόμη με όλη τους την καρδιά ως ποῦ αι εύχες συνέκίνησαν τὰ κύματα, και ὁ οὐρανός ήσύχασε, αι βροντές παύσανε να κάμουν την φύσιν να τρέμη... και ύστερα από μια «Ave Maria» πειὸ καρδιακή ακόμη, αι γυναίκες ειδαν εκεί κάτω στον ὀρίζοντα ένα ασήμαντο φῶς... σαν ἄστρο... και αναστενάξαν με χαρά και σφιξαν τα παιδιά τους με πειὸ μεγάλη αγάπη στο στήθος και τὸ φῶς μεγάλωνε και πλησίαζε και εφαιρόντο τώρα αι

βαρκοῦλες με τα πανιά τους, γίνεται ή Σελήνη... βγήκε απ' ένα μεγάλο σύννεφο μαῦρο, ποῦ χάθηκε τώρα, να συμπληρώση την γαλήνην της φύσεως και αι βαρκοῦλες φθάσανε. Οι ψαράδες αγκάλιασαν τες γυναίκες και τα παιδιά τους... και ὅλοι μαζί χωρίς ἄλλην λέξιν γονάτισαν γύρω στον Σταυρό... και ή τελευταία «Ave Maria» εστόλισε την ἄπτερη εὐμῶρφιά της νυκτός...

Υστερα από μίαν ὥραν οι ψαράδες τρώγανε, πίνανε, κτύπησαν τα ποτήρια τους. Τα μικρά γελοῦσαν, μα αι μητέρες ὁμῶς... μέσα στη ψυχὴ τους εύχαριστούσανε ακόμη την Παναγία.

Παρίσιοι.

ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΣΠΟΥΛΟΥ

Η ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΟΥΓΓΡΙΚΗ μουσική επί πολὺν χρόνον ἀπετέλεσεν ἕν μυστήριον διὰ τοὺς ιστοριογράφους τῆς μουσικῆς. Καὶ δὲν ἤμπορῶν ἄνω, ὅτι δὲν ἐξακολουθεῖ ἀποτελοῦσα καὶ νῦν ἔτι τοιοῦτον.

Πόθεν ἡ ἀρχὴ τῆς;

Οἱ μὲν ὑπέθεσαν, ὅτι τὴν ἔφεραν εἰς τὴν Οὐγγαρίαν οἱ εἰς αὐτὴν ἀποικισθέντες Ἀθίγγανοι, οἱ δὲ ὅτι ἐγεννήθη αὐτὴ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ οὐγγρικοῦ ἔδαφους. Οἱ δὲ τέλος, ὅτι οἱ Οὐγγροὶ τοῦ Ἀττίλα τὴν ἔφεραν μαζί των ἀπὸ τὰ ὑψώματα τοῦ Ἀλταί τῆς κεντρῶς Ἀσίας.

Ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων, ἐκτὸς πάσης ἀμφισβήτησεως, φαίνεται ἀληθεύουσα μόνον ἡ τελευταία. Ὅτι δὲν τὴν ἔφεραν οἱ Ἀθίγγανοι δὲν εἶνε συζητήσιμον. Οἱ Ἀθίγγανοι ἦλθον ὅλοι ὁμοῦ εἰς Εὐρώπην καὶ εἰτὰ διεσπάρησαν. Ἐὰν ἐπομένως ἔφερον μαζί των μίαν ἰδικὴν των μουσικὴν ἀπὸ τὸ ἀγνωστον μέρος ἀπὸ τὸ ἐποῖον ἦλθον, ἴσως ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, τότε ἔπρεπε καὶ οἱ Τζίψις τῆς Ἀγγλίας, οἱ Γκιτᾶνος τῆς Ἰσπανίας, οἱ Βοεμαὶ τῆς Ρωσίας καὶ οἱ Γύφτοι οἱ ἰδικοὶ μας νὰ ἐπαιζαν τὴν αὐτὴν μουσικὴν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμβαίνει. Μόνον οἱ Οὐγγροὶ Ἀθίγγανοι παίζουν τὴν οὐγγρικὴν μουσικὴν. Πλὴν τούτου εἶνε καὶ οἱ μόνον ἔχοντες πλήρη ὀρχήστραν.

Ἡ δευτέρα θεωρία, ἡ ὁποία στηρίζεται ἐπὶ συμβασιτικῆς βάσεως, δὲν ἤμπορεῖ καὶ αὐτὴ νὰ εἶνε ἀληθής. Ὁ λαὸς τοῦ Ἀττίλα δὲν ἠδύνατο παρὰ

Ἡ Vigée-Lebrun μετὰ τῆς θυγατρὸς της

νά είχε και ιδιόκρας του μελωδίας τουλάχιστον, ἂν ὄχι πλήρη μουσική. Οἱ πολεμοχαρεῖς καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων ζῶντες Μαγυάροι παρορμώμενοι εἰς τὰς μάχας δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ψάλλωσι θούρια ἄσματα. Καὶ ἀκριβῶς ὁ κύριος χαρακτήρ τῆς οὐγγρικής μουσικῆς εἶνε πολεμικός, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ θουρίου.

Συνεπῶς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον φαίνεται βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ Οὐγγροὶ ἔφεραν μὲν μαζί των ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἀσίας τὴν βᾶσιν τῆς μουσικῆς των, τὴν ἐτροποποίησαν δὲ μόνον καὶ τὴν ἐπλούτισαν καὶ τὴν διέπλασαν ἐν τῇ νέᾳ παρ' αὐτῶν κατακτηθείσῃ χώρᾳ.

Ὁ μετὰ ἐπιστημονικοῦ βᾶθους μελετῶν τὴν οὐγγρικήν μουσικὴν ἀποκλίνει ὑπὲρ τῆς ἰδέας ταύτης καὶ δι' ἓνα ἄλλον λόγον, διότι διαβλέπει τὰς ποικίλας μορφὰς ὑπὸ τὰς ὁποίας τοῦ παρουσιάζεται τὸ οὐγγρικὸν μουσικὸν ἔπος καὶ ἡ οὐγγρική λυρική μουσική.

Ἐπειδὴ κυρίως ἐπὶ τῆς παραδόσεως στηρίζεται ἡ μουσικὴ αὕτη, ἐπειδὴ γραπτὰ μνημεῖα δὲν σώζονται, δὲν δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς παραλλαγὰς, τὰς ὁποίας ὑπέστη αὕτη.

Ἐν τούτοις ἡ μετὰ προσοχῆς μελέτη αὐτῆς μᾶς καθοδηγεῖ εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τῶν πρώτων αὐτῆς στοιχείων καὶ εἰς τὴν ἐπ' αὐτῶν προσθήκην τῶν χρόνων.

Περὶ τὸν νὰ σημειώσω, ὅτι ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία δὲν στηρίζεται παρὰ ἀπλῶς εἰς εἰκασίας, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐπιστημονικὸν κύρος.

Εἶνε γνωστὸν, ὅτι αἱ παραδόσεις καὶ αἱ ἐποποιαὶ, αἱ διαδιδόμεναι ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἢ ὅπως καὶ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ Ἑλλάδι αἱ ραψωδίαί, αἱ παρὰ τῶν ἀοιδῶν διατηρούμεναι, ὑφίσταντο φυσικῶς παραλλαγὰς καὶ παραλλαγὰς σπουδαίας.

Πολὴ σπουδαιοτέρας ὁμως παραλλαγὰς ὑπέστησαν αἱ οὐγγρικά μελωδία.

Ἄλλως τε τὸ ἰσχυρότατον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ἰδέας ἡμῶν, εἶνε ὅτι πολὺ προτοῦ ἐμφανισθῶσιν εἰς Εὐρώπην οἱ Ἀθίγγανοι, οἱ Οὐγγροὶ ἠγάπων ἤδη τὴν μουσικὴν. Ὁ Ἀττίλας, ὁ φοβερός πρόγονός των, ἀναφέρειται ὅτι ἠγάπα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ φαγητοῦ του νὰ ἀκούῃ τοὺς μουσικούς του παίζοντας. Ὁ δὲ Ἀρπάδ, εἰς τῶν μεγάλων βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας, εἶνε γνωστὸν ὅτι διεκρίνετο εἰς τὸ κέρας. Καὶ ὅτι τέλος εἰς τὸν περιφημον ἀγῶνα τῶν μουσικῶν εἰς τὸ Βάρνμπουργκ τῆς Θουριγγίας ὁ Οὐγγρος Κλίνκσχωρ ἐπῆρε τὸ πρῶτον βραβεῖον.

Ἡ οὐγγρική ἐπομένως μουσικὴ εἶνε πρωτότυπος καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι οἱ Μαγυάροι τὴν ἔφεραν μαζί των, ὅταν εἰσώρμησαν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἐπὲρ πάντα ἄλλον λαόν, τῶν Οὐγγρων ἡ μουσικὴ παρηκολούθησεν, ὅπως εἶπα καὶ προηγουμένως, τὰς τύχας τοῦ ἔθνους. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ οὐγγρική μουσικὴ δύναται κυρίως νὰ διαιρηθῇ εἰς δύο ἐποχὰς ἢ δύο περιόδους. Εἰς τὴν ἠρωϊκὴν καὶ εἰς τὴν ἐρωτικὴν. Δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι ταῦτα τὰ εἶδη δὲν συνυπῆρχον ταυτοχρόνως. Ὁ πολεμιστὴς ἡμπορεῖ νὰ εἶνε καὶ ἐρωτευμένος. Συχνότατα μάλιστα αἱ δύο ἰδιότητες ταυτίζονται· θέλω ὁμως νὰ εἶπω, ὅτι ἡ μουσικὴ τάσις τοῦ οὐγγρικοῦ λαοῦ καὶ τῶν μουσικῶν του καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τῶν πολέμων καὶ τῆς δουλείας τοῦ οὐγγρικοῦ ἔθνους ἐξωτερικεύθη καὶ καταναλώθη εἰς τὴν ἐποποιίαν.

Οἱ Αὐστριακοὶ καὶ ὁ οἶκος τῶν Ἀψβούργων, ὑφ' ὃν ἐδοῦλευν ἡ Οὐγγαρία, ἠθέλησαν τὰ πάντα νὰ ἐκγερμανίσωσι παρὰ τοῖς ἠττηθεῖσι. Καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐπολέμησαν τὴν ἐθνικὴν τῶν μουσικῶν. Τότε οἱ κύριοι αὐτῆς ἀντιπρόσωποι, οἱ Ἀθίγγανοι, κατέφυγον εἰς τοὺς μεγάλους Φεουδάρχας, εἰς τοὺς ἰσχυροὺς εὐγενεῖς, εἰς ὧν τοὺς πύργους καὶ τὰ ἀνάκτορα ἐξετέλουν τοὺς ἐθνικοὺς ἤχους. Ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ὑψηλῶν πύργων τῶν εὐγενῶν ἔκτιζον τὰς καλύβας των οἱ πλανόδιοι οὗτοι Ἀθίγγανοι καὶ εἰς τὴν πρώτην πρόσκλησιν τοῦ εὐγενοῦς.

Ὅπως ἡ ἐθνικὴ ἰδέα οὕτω καὶ ἡ ἐθνικὴ παράδοσις εἶχον καταφύγει εἰς τοὺς πύργους αὐτούς. Οἱ εὐγενεῖς οὗτοι ἐκάλουν τοὺς Ἀθίγγανους καὶ τοὺς ἔβαζον νὰ παίζουσι τὰ παλαιὰ ἠρωϊκὰ ἄσματα. Ἐκεῖ οἱ μεγάλοι Ἀθίγγανοι μουσικοὶ, ὅπως ὁ Λαβόττα, ὁ Τσερμάκ, ὁ Μπιχάρι, ἐνεθουσίαζον τὴν ἀριστοκρατικὴν νεολαίαν, ὑπεξέκαιον τὸν ἔρωτα τῆς πατρίδος καὶ ὑπενθύμιζον τὸ καθήκον τῆς, καὶ ἀφοῦ ἐξήντλουν τὰ συνήθη ἠρωϊκὰ ἄσματα, ἐξετέλουν ἰδίως συνθέσεις, τὰς ὁποίας ἐκάλουν hallgató-notas, δηλαδὴ τεμάχια, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀκουσθοῦν. Ἴδου δὲ διατί: Αἱ συνθέσεις αὗται, τὰ Adagio, lachesu οὐγγριστὶ ἀπολήγοντα εἰς μίαν βραχυτάτην Coda (τζίφρα) ζωηροτέρα, περιέχουν αἰσθήματα ἀντικειμενικά. Ἡ γυναῖκα καὶ ὁ ἔρως ποῦ καὶ ποῦ καὶ δειλότατα εἰς αὐτὰς ὑποφαίνεται.

Μόνον εἰς τὰς μεγάλας πανυγήρεις, αἵτινες ἐδίδοντο εἰς τοὺς πύργους αὐτοὺς εἰς τὴν ἀρχὴν, ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας κρατῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆν σύζυγόν του καὶ συνοδευόμενος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισθεν ὑπὸ τῶν προσκεκλημένων καὶ τῆς νεολαίας περιήρχετο κυκλοειδῶς τὰς μεγάλας αἰθούσας, ἐνῶ οἱ Ἀθίγγανοι ἔπαιζον ἓνα μουσικὸν τεμάχιον, μισὸ μᾶρς, μισὸ χορὸν, τὸ ὅποιον ἐκαλεῖτο Palotach, ἀπὸ τοῦ Παλάτσο (ἀνάκτορον).

Ἡ συνήθεια αὕτη περιεσώθη ἔτι καὶ νῦν εἰς τὰς μεγάλας εὐρωπαϊκὰς αὐλάς, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλο ὄνομα τὴν Polonège. Καὶ ἂν ἐνθυμηθῆτε κατὰ τοὺς γάμους τοῦ Διαδόχου ἐγένετο τοιαύτη παρέλασις ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

Μὲ τὸ ὄνομα δὲ αὐτὸ ἐπεκράτησε τότε ἡ συνήθεια νὰ ὀνομάζωνται πάντα τὰ ἄσματα τὰ ψαλλόμενα εἰς τοὺς οἴκους εὐγενῶς Palotach.

Μεταξὺ τῶν μελωδιῶν, αἱ ἑποῖαι ἐξετελοῦντο εἰς τοὺς οἴκους τῶν εὐγενῶν καὶ εἰς τὰς καλύβας, ἦτο καὶ ἓνα λυπητερὸ τραγουδι διὰ τὸν Ραυδεχ, τὸν τελευταῖον ἡγεμόνα τῆς Οὐγγαρίας, ἐν εἶδος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ὁ ὁποῖος πρὸ 200 ἐτῶν ἔπεσεν ἐνδόξως μετὰ τῶν στρατηγῶν του πολεμῶν κατὰ τῶν Ἀψβούργων. Τὸ λυπητερὸ αὐτὸ τραγουδι εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἐθνικὸν θρήνον. Σώζεται ἔτι καὶ νῦν.

Περὶ τὰς ἀρχὰς ὁμως τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἤρχισεν αἰφνιδίως ἀδόμητος νέος θρήνος διὰ τὸν Ραυδεχ καὶ τῷ 1809 διὰ πρώτην φοράν ἠκούσθη ὑπὸ στρατιωτικῆς μουσικῆς παιζομένη ἡ θαυμασία αὕτη μελωδία. Θεωρεῖται ὡς βέβαιον, ὅτι συνθέτης αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ περιφημὸς Ἀθίγγανος Μπιχάρι, ἐνοργανιστὴς δὲ σοφός, ἀλλ' ἄγνωστος μουσικοδιδάσκαλος.

Ἡ μελωδία αὕτη ἐν ἐκτάκτῳ σφραγισμένη φράσεως περιέχει αὐτὴν τὴν ἠχηρατάτην οὕτως εἰπεῖν ἰδέαν τῆς οὐγγρικής μουσικῆς. Ἀποτελεῖ δὲ ὁμο-

λογουμένως τὸν ἀριστὸν τῶν θουρίων.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐννοήσῃ κανεὶς ἀκριβῶς τὴν μουσικὴν σκέψιν παρὰ τῷ οὐγγρικῷ ἔθνεϊ καὶ ἐν Ἰνδο-εὐρωπαϊκῷ, τῷ γαλλικῷ, φερ' εἰπεῖν, δὲν ἔχει ἢ νὰ παραβάλλῃ τὸ Ραυδεχ μᾶρς πρὸς τὴν Μασαλιώτιδα.

Ὁ ὕμνος οὗτος τοιαύτην ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς

τὸν μουσικὸν κόσμον, ὥστε πλεῖστοι μεγάλοι μουσικοὶ ἢ ἔγραψαν μουσικὰς μελέτας ἐπ' αὐτοῦ, ὡς φερ' εἰπεῖν ὁ Λιστ ἢ καὶ μετεχειρίσθησαν φράσεις αὐτοῦ, ὅπως ὁ Γάλλος Μπερλιόζ εἰς τὴν Damnation de Faust.

N. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

★ ΑΙΣΘΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ★

↳ Η ΤΕΧΝΗ ↳

ΤΕΧΝΗ δὲν εἶνε μίμησις τῆς φύσεως. Ἄν αἱ τέχναι δὲν εἶχον σχέσιν τινα ἀναγκαίαν πρὸς τὸ καλόν, προκειμένου περὶ τῶν ἀριστουργημάτων τῶν καλλιτεχνῶν καὶ ποιητῶν, δὲν θὰ ἐπεκα-

λοῦμεθα τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχῶν τοῦ καλοῦ. Ἄλλὰ τί εἶνε πρῶτον φύσις; Ἡ φύσις ἐνὸς ὄντος εἶνε αὕτη ἡ οὐσία αὐτοῦ, εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ κάμει αὐτὸ νὰ εἶνε τοῦτο καὶ ὄχι ἄλλο, εἶνε δηλαδὴ ἡ ἀρχὴ δυνάμει τῆς ὁποίας πᾶν ὄν γεννᾶται καὶ παραμένει ὅ,τι εἶνε. Ποία εἶνε ἡ ἀρχὴ αὕτη ἡ ἀποτελοῦσα καὶ διατηροῦσα τὴν οὐσίαν ἐνὸς ἐκάστου ὄντος; εἶνε ἡ δύναμις, ἡτοῦ αὐτὸ τὸ ὄν θεωρούμενον συγχρόνως ὡς οὐσία καὶ ὡς ἐνέργεια, προικισμένη ὑπὸ διαφόρων δυνάμεων δράσεως καὶ ἀναπτύξεως. Ἀφοῦ λοιπὸν τοῦτο εἶνε ἡ φύσις ἐκάστου ὄντος καὶ ἀφοῦ αἱ φυσικαὶ μορφαὶ αὐτοῦ δὲν εἶνε αὐτὸ τὸ ὄν, ἀλλὰ μόνον αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δυνάμεθα πλέον νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ τέχνη εἶνε μίμησις τῆς φύσεως; Ἡ Τέχνη, ὅταν μιμῆται, δὲν μιμεῖται παρὰ τὰς ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ὄντος, τὰς φυσικὰς αὐτοῦ μορφὰς· ἀλλ' οὔτε ἐκεῖνα οὔτε αὗται εἶνε ἡ φύσις τοῦ ὄντος. Ὅθ' ἀπαντήσῃ τις ἴσως ὅτι αἱ ἐκδηλώσεις αὗται μιμοῦνται τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ὄντος φύσιν καὶ ὅτι ἡ μίμησις τῆς μίμησης ἐνὸς ὄντος εἶναι αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἢ ἀπομίμησις.

Ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης; Ὑπηρετεῖ τὴν ἠθικὴν, ἢ τὴν θρησκευτικὴν, ἢ τὴν πολιτικὴν, ἢ συντείνει ἀπλῶς εἰς τὴν τέρψιν ὕμων.

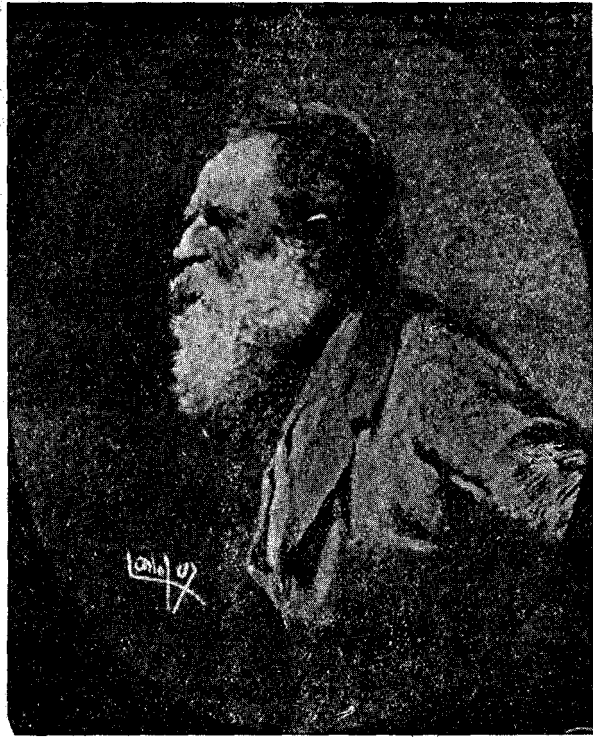
Βοηθητικὴ τῆς ἠθικῆς δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ τέχνη χωρὶς νὰ περιορισθῇ ὁ κύκλος αὐτῆς.

Τὶ δύναται νὰ εἰπωσιν π.χ. τὰ τοπεῖα ἐν τῇ ζωγραφικῇ περὶ καθήκοντος καὶ περὶ ἀρετῆς. Εἶνε παρατηρητέον ἄλλως τε ὅτι: ὁ καλλιτέχνης ὁ

ἐπιδιώκων πολὺ τὸν ἠθικὸν σκοπὸν χάνει τὸ καλόν, παράγων ἔργα ἄνευ ἐνδιαφέροντος καὶ παρέχων οὕτω κακὴν ὑπηρεσίαν εἰς τε τὴν τέχνην καὶ τὴν ἠθικὴν, ἐνῶ προσκολλώμενος μόνον εἰς τὸ καλόν, τὸ ὅποιον εἶνε δυνάμει ἐνεργούσα συμφώνως πρὸς τὴν πνευματικὴν ἢ ἠθικὴν φυσικὴν τάξιν, κινεῖ τὴν μιμητικὴν ψυχὴν εἰς ἐνέργειαν καὶ κάμνει αὐτὴν ὥστε νὰ σκεφθῇ ἐμμελῶς καὶ ἀρμονικῶς. Ὁθουμένη δὲ οὕτως εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς τάξεως φέρεται πρὸς τὴν ἠθικὴν τάξιν, εἰς τὴν ὁποίαν πᾶσαι ἐκεῖναι ὁδηγοῦσι, χωρὶς νὰ θυσιάσῃ τι ἐξ ἑαυτοῦ τὸ καλόν, ὅπερ γίνεται αἴτιον τοῦ ἀγαθοῦ τούτου. Ἐὰν δὲ ἀπέβλεπεν ἡ τέχνη μόνον εἰς τὴν ἐξέγερσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, τότε θὰ καθήρει πάντα τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα καίπερ ἀθῶα καὶ ἐπιτρέπόμενα, εἶναι ὁμως ξένα εἰς τὴν λατρείαν καὶ εἰς τὰ ἱερά πράγματα.

Ἡ Φύσις βεβαίως εἶνε πηγὴ, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ μεγαλοφυΐα ἀντλεῖ ὑψηλὰς ἐμπνεύσεις, ἀλλ' ἐνῶ ὁ καλλιτέχνης, ὁ προσηλωμένος μόνον εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἰδέαν, χάνει τὸ καλόν, ὁ ζητῶν μόνον τὸ καλὸν παράγει ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ θρησκευτικὴ συγκίνησις ἐξάπτεται ὡς εἰς φλογερὰν νηστείαν. Τὸ καλὸν δὲν ἀντίκειται διόλου εἰς τὴν θρησκείαν, ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὴν ψυχὴν πρὸς αὐτὴν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεως.

Σκοπὸς τῆς τέχνης δὲν εἶναι καὶ ἡ πρὸς ἀπάτην τῶν αἰσθήσεων ἀπομίμησις τοῦ φυσικοῦ καὶ ὁσάκις αὕτη εἶναι δυνατὴ καὶ στερεῖται χάριτος π. χ. πιστὸν ἀποτύπωμα προσώπου ἐκ μαρμαίρου, ἢ μᾶς δυσαρεστεῖ καὶ μᾶς κάμει νὰ πάσχωμεν π. χ. σκηναὶ τοιοῦτου εἶδους ἐν Θεάτρῳ. Ἡ ἀληθὴς τέχνη δὲν ὑπόσχεται ἄλλο παρὰ μόνον ὅτι δύναται νὰ παράσῃ τὸ θέαμα τῆς ἐμφύχου ζωῆς· παρουσιάζει δὲ μόνον τὴν ἔκφρασιν αὐτῆς· οὔτε τὴν τέρψιν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ τέχνη σκοπὸν· σπανίως δὲ ἐπιδιώκει αὐτὸν π. χ. διὰ τῆς κωμῳδίας, ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν δεσμεύεται εἰς τὰ ὄρια ταῦτα, διότι διὰ τοῦ γελοίου μᾶς ἐπαναφέρει εἰς τὸ ἠθικὸν κάλλος. Ὁ ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς τέχνης εἶναι δευτερεύουσα ὑπηρεσία τῆς τέχνης. Ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς τέχνης εἶναι μόνον τὸ καλόν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ σκοπὸς

ΣΠΟΥΔΗ

Έργον τοῦ δολοφονηθέντος Βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας Κάρολο.

αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἄλλος παρὰ τὸ νὰ προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἀναπαραστάσεως τοῦ καλοῦ τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα τοῦτο παράγει. Τοῦτέστιν τὸ διὰ τῆς τέχνης ἐρμηνευόμενον καλὸν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλον σκοπὸν παρὰ τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ καλοῦ. Ἡ Τέχνη δὲν δύναται νὰ μιμῆται πάσας τὰς ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀοράτου φύσεως ἢ μήπως δύναται νὰ παραστήσῃ ζωντανὰ ὄντα καὶ ἐκπληροῦντα τῆς ψυχολογικῆς καὶ φυσιολογικῆς λειτουργίας αὐτῶν πράξεις, καὶ ἂν ἀκόμη ἠδύνατο ἡ τέχνη νὰ ἀναπαραγάγῃ ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀοράτου φύσεως δὲν θὰ ἦτο τοῦτο τὸ ἔργον τῆς. Διότι ἂν ἡ τέχνη ἦτο ἡ ἀκριβὴς ἀπομίμησις τῆς φύσεως, θὰ ἐμίμητο λεπτομερῶς ὅ,τι θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιγράψῃ χωρὶς τίπο ε ν' ἀποκόψῃ ἢ νὰ προσθήσῃ καὶ ὅμως πολλὰκις πράττει τὸ ἐναντίον π. χ. πῶς ὁ γλύπτης διατυπώνει τὴν κόμην καὶ τὰς τρίχας ὁ ζωγράφος ὁμοίως δὲν μιμῆται ὅλας τὰς ρυτίδας ἢ πτυχὰς τοῦ δέρματος, ἢ ὅλα τὰ φύλλα ἐνὸς δένδρου ἀποβλέπων ὄχι εἰς τὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἡ Μουσικὴ δὲν ἐκφράζει οὔτε τὴν χαρὰν οὔτε τὴν θλίψιν καὶ ἀγωνίαν, ὡς ἐκφράζει αὐτὴν κατ' ἴδιαν ἡ ψυχὴ, οὔσα θαυμασιὰ ἀλλοίωσις τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου, ὄχι πρὸς καλλιτέραν αὐτοῦ ἀντιγραφὴν, ἀλλὰ πρὸς αὔξησιν τῆς ἐκφραστικῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἂν δὲ ἡ τέχνη ἦτο μίμησις τῆς φύσεως τότε ἔπρεπε νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὴν ποίησιν τὸ μέτρον, ὁ ρυθμὸς, ὁ στίχος, ἡ ὁμοιοκαταληξία καὶ ὅλη ἡ πολυτέλεια τῶν παρομοιώσεων καὶ μεταφορῶν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι κατὰ τὴν τέχνην μιμῆται τὴν φύσιν ἢ γλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ μιμοῦνται τὰ σώματα, ἡ μουσικὴ τὴν φωνήν, ἡ ποίησις τὸν λόγον, καὶ τὸ θέατρον, τὸν

ἄνθρωπον ὅλον. Ἀλλὰ μιμῆται ὀλίγον, ἀμελοῦσα συγνάκις τὰς μορφὰς, αἵτινες δὲν ἐκφράζουν τὸ καλόν, ἐνῶ προτάσσει μᾶλλον ἐκείνας αἵτινες εἶναι αἱ καταλληλότεραι ἵνα δηλώσωσι σαφῶς τὴν ὡραίαν δύναμιν ἢ τὴν ὡραίαν ψυχὴν. Τοιαύτη ὅμως μίμησις ἦτοι ἢ κατὰ προτίμησιν ἀναπαραγωγὴ τῶν ἐκφραστικωτάτων ἐκδηλώσεων τοῦ ἀοράτου, δὲν εἶναι τόσο μίμησις, ὅσον εἶναι μετάφρασις, δὲν εἶναι τόσο ἀντιγραφή, ὅσον εἶναι ἐρμηνεία. Ἡ Τέχνη εἶναι ἀληθὴς ἐρμηνεία τῆς ὡραίας ψυχῆς ἢ τῆς ὡραίας δυνάμεως βοηθεῖα τῶν ἐκφραστικωτάτων αὐτῶν σημείων, τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν μορφῶν.

Ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς τέχνης εἶναι μόνον τὸ καλόν, ἄρα καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄλλος παρὰ τὸ νὰ προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἀναπαραστάσεως τοῦ καλοῦ τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα τοῦτο παράγει.

Τοῦτέστιν τὸ διὰ τῆς τέχνης ἐρμηνευόμενον καλὸν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλον σκοπὸν παρὰ τὸ τέλος καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ καλοῦ, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τοῦ νὰ μᾶς δώσῃ εὐγενεῖς καὶ καθαρὰς ἀπολαύσεις θαυμασμοῦ. Τὸ φυσικὸν καλὸν μᾶς θέλγει, μᾶς γοητεύει, μᾶς καταλάμπει, ἐμβάλλει εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς θερμότητος τῆς γλυκείας του φλογὸς ὅ,τι ὑπάρχει ἐν αὐτῷ: τὴν δύναμιν καὶ τὴν τάξιν, συγκινεῖ διὰ τῆς ἡδονῆς καὶ ἐξεγείρει ἐν ἡμῖν τὰς καλλίστας ψυχικὰς δυνάμεις. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν καὶ τὸ καλόν, ὅπερ ἡ τέχνη ἀναπαραγάγει πρέπει νὰ πράττῃ τὸ αὐτὸ, μάλιστα ταχύτερον εἰ δυνατόν καὶ ἀσφαλέστερον. Τῆς τέχνης λοιπὸν ὁ σκοπὸς, εἶναι νὰ ἐγγύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς μᾶς τὰς ἡδονικὰς συγκινήσεις τοῦ καλοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

F. CORMON

K A I N

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΥΦΟΣ

κ. Α. Gelbert ἐν τῇ «Construction Moderne» δημοσιεύει ὑπὸ τὸν τίτλον «Les deux styles» συνδιάλεξιν αὐτοῦ μετὰ τοῦ νέου γλύπτου κ. Α. Terroir, τετιμημένου διὰ τοῦ μεγάλου βραβείου τῆς Ρώμης.

Ἐκ τῆς ἐνδιαφερούσης ταύτης συνδιαλέξεως ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα :

«Ἡ τέχνη τοῦ συγγραφέως, λέγει ὁ κ. Terroir, ἡ ἰκανότης αὐτῆ τοῦ νὰ ἐκφράξῃ τις δι' ἀπλῶν λέξεων ὀλόκληρον κόσμον ἰδεῶν καὶ πραγμάτων καὶ νὰ τὸν ἐκφράξῃ μετ' ἐπιτυχίας, διήγειρε πάντοτε ἐν ἐμοὶ ἐξαιρετικὸν ἐνθουσιασμόν.

Ἐὰν ἡ Καλλιτεχνία εἶνε τὸ πανίσχυρον μέσον τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν δι' αὐτῆς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ἀπὸ ψυχῆς εἰς ψυχὴν μεταβιβάζονται μερικὰ τῶν μεγάλων μυστικῶν, ἅτινα στενωτέρον σχετίζονται πρὸς τὴν σεμνοπρέπειαν, τὸ θέλημα, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς ζωῆς, μέγιστον μέρος τοῦ ἀποτελέσματος ταύτης δὲν ὀφείλεται ἐξ ἴσου εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Τέχνης, οἵτινες μελετῶσι, σχολιάζουσι καὶ ἀναλύουσι τὰ ἔργα μᾶς διὰ τὸ πολὺ κοινόν; Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὑπάρχουσι τινες θαυμασιῶς πεπρωτισμένοι αὐτοὶ εἶνε ἀληθεῖς καλλιτέχναι, καλλιτέχναι λίαν ὠφέλιμοι!

Πλὴν πόσον δύσκολος φαίνεται νὰ εἶνε ἡ ἰκανότης αὐτῆ τοῦ καλλιτεχνικῶς γράφειν!

Ἐπιπέτω πρωτίτως ὅτι πρέπει τις νὰ κατέχῃ τελείως τὴν γλῶσσάν του, νὰ κατέχῃ πλήρως λε-

ξιλόγιον, διὰ νὰ δύναται ὁ νοῦς νὰ συλλαμβάνῃ πάσας τὰς ἰδέας καὶ ἐπωφελοῦμενος τῆς πείρας τῶν αἰῶνων, νὰ συνάγῃ καὶ νὰ ἀποθέτῃ αὐτὰς ἐντὸς τῶν καταλλήλων λέξεων, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον τῶν πρωτογόνων κοινωνιῶν. Ἐπειτα δεῖν νὰ ἔχῃ ὁ συγγραφεὺς καὶ ἴδιον ὕφος. Μεγίστη δὲ ὑπάρχει συγγένεια μετὰ τοῦ ὕφους τοῦ καλλιτέχνου καὶ τοῦ ὕφους τοῦ συγγραφέως».

Τὸ ὕφος, προσθέτει ὁ κ. Α. Gelbert, ὡς ἀπλοῦν ἀπαύγασμα τῆς ἀτομικότητος τοῦ καλλιτέχνου, εὐρίσκεται φυσικώτατα ἐν τῷ ἔργῳ του, ἐὰν ὁ καλλιτέχνης ἔχῃ ἀτομικότητα. Δι' ὁ ἀκριβῶς οἱ μέτριοι καλλιτέχναι ὡς στερούμενοι ταύτης εἶνε μέτριοι. Ὁ συνήθης χαρακτὴρ τῆς μετριότητος εὐρίσκεται εἰς τὸ τετριμμένον τῆς ἰδέας καὶ τοῦ αἰσθήματος. Ὁ μέτριος καλλιτέχνης σκεπτόμενος καὶ αἰσθανόμενος ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, δὲν ἔχει τίποτε, ὅπερ νὰ τὸν «διακρίνῃ» τοῦ πλήθους. Δυνατὸν νὰ κατέχῃ ἴδιαν μέθοδον, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ ἔχῃ ὕφος, ἐν τῇ κυρίᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ.

Ὁμοίως καὶ ἐν τῷ συγγραφῆν. Ὁ γράφων καλῶς καὶ καλῶς σκέπτεται καὶ καλῶς αἰσθάνεται καὶ ἐντέχνως ἀποδίδει ταῦτα ὅπερ προϋποθέτει ὑπαρξὴν ταυτοχρόνως πνεύματος, καρδίας καὶ φιλοκαλίας. Φιλόσοφος τις εἶπεν: «Οὐδέποτε αἱ λέξεις ἐλλείπουσι πρὸς ἐκφρασιν τῶν ἰδεῶν ἄλλ' αἱ ἰδέαι ἐλλείπουσιν ἐκ τῶν λέξεων». Μόλις ἡ ἰδέα ὠριμάσῃ, ἡ λέξις ἐκκολάπτεται, ἐμφανίζεται, περιβάλλεται τὴν ἰδέαν. Ἡ δυσκολία ἐγκείται εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς τελείας ἰδέας διὰ κυριολεξίας. Διότι μεταλλάσσοντες τὴν λέξιν μεταβάλλουσι καὶ τὴν ἰδέαν. Ἡ ἐργασία αὐτὴ καθιστᾷ περὶ τὴν ἐφεύρεσιν λέξεων καὶ δημιουργεῖ τὸ ὕφος τὰ πράγματα παραβαλλόμενα περιγράφονται, καθορίζονται, ἀκριβολογοῦνται αἱ περιστάσεις αὐτὰ λέξεις ὑποχωροῦσι πρὸ ἄλλων, αἵτινες κάλλιον ἀποδίδουσιν αὐτὰ.

Καὶ εἰς διαταγμὸν τινὰ τοῦ παρισταμένου γλύπτου Fourcade μὴ ἐννοοῦντος τίνι τρόπῳ ὁ συγγρα-

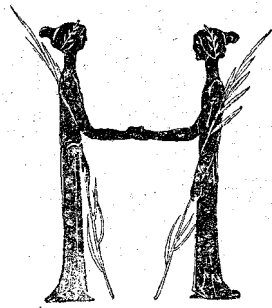
φούς αντικαθιστᾶ τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα διὰ τῶν μελανῶν γραμμῶν, ὁ κ. Α. Terroir ἀπαντᾷ : — Ζητεῖτε δηλαδὴ τὰς λέξεις, αἵτινες ζωγραφίζουσιν ; Ἡ ἀπάντησις εὐρίσκειται εἰς μίαν στίλβουσαν σελίδα τοῦ «Essai sur la Fontaine» τοῦ Tain: «Ἰπάρχουσι λέξεις ξηραί, ὅπως οἱ φιλοσοφικοὶ ὀρισμοὶ καὶ οἱ ἀριθμοὶ ὑπάρχουσιν λέξεις ζῶσαι, ὅπως οἱ κραθασμοὶ τοῦ βιολίου ἢ αἱ ἀποχωρήσεις μιᾶς ζωγραφικῆς εἰκόνας. Τὸ πᾶν εἶνε νὰ γνωρίζῃ τις νὰ τὰς ἐκλέγῃ. Μία λέξις ἐπιτυχῶς ἐκλεγείσα ἀφυπνίζει ἐν ἡμῶν σειρᾶν συνκισθημάτων. Ἄν δὲ καὶ αἱ ἐπόμεναι λέξεις κατέχουσιν τὸ αὐτὸ πλεονέκτημα, τὸ ὕφος ὁμοιάζει τότε πρὸς φλόγα, ἣτις φερομένη διαδοχικῶς πρὸ τῶν διαφόρων μερῶν μεγάλης ὀθόνης, κάμει νὰ ἀντιπαρέλθῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας σειρὰ φωτεινῶν μορφῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων συνοδεύεται ὑπὸ ἀορίστου πλήθους σχημάτων, περιστοιχιζόντων αὐτήν, καὶ ἐφ' ὧν ἡ κυρία λάμπει ἐρριψεν ἀκτῖνάς τινας. Διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης ἡ φαντασία ἀναπαράγει καὶ ἀντικαθιστᾶ τὴν ζωήν.

Ἰπάρχουσι γλωσσαι ἀπείρως πλουσιώτεραι τῆς Γαλλικῆς ἄλλ' ἢ Γαλλικῆ λέξις, ὅσον ἄχρους καὶ ἄτονος καὶ ἂν εἶνε, διατηρεῖ σημασίαν σαφῆ, ἐξ ἧς τὸ πνεῦμα εἰ πᾶσαν τὴν δυνάμιν τῆς καὶ τὰς δυνατὰς ἐφαρμογὰς αὐτῆς· συλλαμβάνει αὐτὴ τὸ ἐκμαχέον τῆς ιδέας, τὴν ἁρμονίαν, τὸ φῶς καὶ τὴν θερμὴν, τὴν ὅποιαν περιλαμβάνει πᾶσα ἰδέα, ἀποσβέννεται ἢ ἀναλάμπει, ἐπιτείνει ἢ ἀποσύρει τὴν φλόγα τῆς, ἀπεριορίστως εὐστροφος καὶ εὐκίνητος ὡς τὸ ἐλαφρότερον τῶν ἀερίων.

Ἐἶναι τινὲς γλωσσαι, ὡς ἡ νεοελληνικὴ ἐπὶ παραδείγματι, ἐπιχυρῶνουν διὰ τῆς λάμπειώς των καὶ τὰς πενιχρότερας ιδέας· ἡ Γαλλικὴ δὲν ὑπηρετεῖ ἢ μόνον τὰς πλουσίας. Εἰς τὰς ἀνισχύρους ἀφίνει τὴν ἀδυναμίαν των, ἀλλὰ δὲν ὑπολείπεται εἰς τὰς δυνατὰς· καὶ ὅταν τις γνωρίζῃ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ, ἀποβαίνει ἀληθῶς ἰσχυρά. Τὸ αἰσθημα τοῦ ὕφους συνίσταται ἀκριβῶς εἰς τὴν λεπτὴν διάγνωσιν τῆς ἐλαστικότητος τῶν λέξεων· καὶ ἀναλόγως τῆς ἐπιτηδειότητος, μεθ' ἧς ἐφαρμόζονται, γίνονται σκοτεινὰ ἢ ἐκφραστικὰ, ταπεινὰ ἢ εὐγενεῖς. Συνεπῶς δεόν τις νὰ κατέχῃ διὰ φυσικοῦ χαρίσματος ἢ ὑπομονητικῆς σπουδῆς τὸ μυστικὸν τῆς χημικῆς ταύτης ἐργασίας, ἣτις διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν λέξεων, ἀλλάσσει τὸ χρῶμα, τὸ ἄρωμα, τὸν ἦχον καὶ αὐτὴν ἐτι τὴν φύσιν ἐκάστης ἐξ αὐτῶν καὶ δύναται νὰ μορφώσῃ ἐν ὅλον ὁμοιογενὲς καὶ ἀπλοῦν κατ' ἐπίφασιν, ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ προσληφθέντα στοιχεῖα δὲν ἐτήρησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐδὲ μίαν τῶν ἰδιαιτέρων των ἰδιοτήτων.

Ὁ κ. Gibeit περαίνων τὴν συνδιάλεξιν προσθέτει : Ἄδυνατεῖ νὰ γράψῃ καλῶς καὶ ὁ ἀγνοῶν νὰ περιορίζῃται. Ἐν τῇ ἐκφράσει πάσης ιδέας, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐρμηνεύει ἐκάστου θέματος, ὑπάρχει σημεῖον τι, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σταματήσῃ τις. Ἡ ἀξία τοῦ συγγραφῆως δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ τὰ εἴπη ὅλα, οὐτε τοῦ καλλιτέχοντος νὰ μὴ εἴπη καμμιᾶς λεπτομερείας, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ εἴπη ἢ νὰ δείξῃ τὸ οὐσιῶδες, τὸ ὀριστικὸν καὶ νὰ ἀφήσῃ ὑπονοούμενον τὸ λοιπόν.

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΣΜΟΣ

ἐπιθεώρησις : «Καλλιτεχνικὸν καὶ φιλολογικὸν Βέλγιον» δημοσιεύει τὴν ἀξισημείωτον διάλεξιν περὶ «Ἑλληνισμοῦ καὶ Ἀκαδημαΐσμου», τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐσχάτως ἐν Βρυξέλλαις ὁ κ. Jean de Mot ἐπὶ τῇ διανομῇ τῶν βραβείων τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Ὁ ἀγορητὴς χαιρετᾶ τὴν ἀνατολὴν μιᾶς νέας θαυμασίας ἀντιλήψεως τῆς Τέχνης, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ Ἰδεαλισμοῦ, εἰς τὴν ἐκδήλωσιν δηλαδὴ τῆς ἀνάγκης τῆς καθολικότητος τῶν ιδεῶν, ἣτις, ἐκτὸς τῶν στιγμιαίων συμπτώσεων καὶ τῆς συνήθους πραγματικότητος, τείνει ν' ἀνυψωθῇ εἰς μίαν σταθερὰν καὶ διαρκῆ πραγματικότητα, εἰς τὰς παγκοσμίους ἀληθείας.

Ἡ τάσις αὕτη, ἣτις εἰκονίζεται καὶ ἐν αὐτῷ ἀκόμη τῷ ἐπιστημονικῷ ὕλισμῳ, δὲν εἶνε ἐν τῷ συνόλῳ ἢ ἐπιστροφή εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σύνθεσιν.

Δὲν εἶνε δὲ τοῦτο ἀπλῆ τις αἰσθηματικὴ ἐπιστροφή πρὸς ἐν παρελθόν διὰ παντὸς λήξαν, ἀλλ' ἀναζήτησις μιᾶς στερεᾶς βάσεως, ἣτις θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ὑπερνήσωμεν τὴν θορυβώδη ἀσάφειαν τῆς ἐποχῆς μας καὶ νὰ ἐνστερνισθῶμεν ὀλόκληρον τὸν ὀρίζοντα... Ἴσως δ' ἐν τῷ ὀρίζοντι τούτῳ νὰ ἴδωμεν διαγραφομένην μίαν νέαν Ἀναγέννησιν...

Οὐδεμία ἐν τούτοις ἀπάρνησις τῆς νεωτέρας αἰσθητικῆς : ἡ γλυπτικὴ ἠδυνήθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Rodin νὰ λάβῃ μίαν καθολικὴν ἔκφρασιν τῶν παθῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ ὑπὸ τὴν σμίλην τοῦ Constantin Maunier νὰ ἀποβῇ ἢ ἐξιδανίκευσις τῆς ἐπιμόχθου ἐργασίας, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν νευρώδη φυσικότητά τῆς.

Ὁ Puvis de Chavanes ἀφ' ἐτέρου, ἐγκαταλείπων εἰς τὴν νεκρὰν πλέον ζωγραφικὴν τῶν ἱστορικῶν πινακῶν τὴν ἀρχαιολογικὴν πενιχρότητα, ἐκφράζει γενικὰς ιδέας ὑπὸ μορφῇ ἀληθῶς ἀρχαϊκῆν καὶ τὴν ὁποίαν ἴσως οὐδέποτε ἐγνώρισεν καὶ αὐτὴ ἡ ἀρχαιότης.

Ἐπὶ μᾶλλον δὲ βεβαιοῦται ἤδη εὐρέως ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως εἶχε λησμονηθῇ ἐντελῶς ἡ ζωγραφικὴ τῶν μνημείων, ἣτις, ὡς ἡ μεγάλη Ἑλληνικὴ Τέχνη, δὲν εἶνε ὑποχρεωμένη νὰ κατέρχεται, ἀκολουθοῦσα τὴν ὑπὲρ τὸ δέον ζωηρὰν ἐκφραστικότητα τῆς τέχνης τοῦ Winckelman, εἰς μικρότητα διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ κενὰ μιᾶς οἰκοδομῆς, οὐδὲ νὰ περιστείλῃ τὴν ἐμπνευσίν τῆς, συμμορφουμένη πρὸς τὴν πενιχρὰν φιλοκαλίαν βαθυπλοῦτου κυρίου.

Ἐκ τῆς τάσεως ταύτης, ἣτις ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς τέχνης καὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῆς καὶ αὐτὴς εἰς κορωνίδα καὶ σταθερὰν τοῦ πολιτισμοῦ ἔκφασιν, δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν τὴν ἀπολεσθεῖσαν Ἀρμονίαν.

Ἡ διαπλάτυσις τοῦ ἱστορικοῦ ἡμῶν ὀρίζοντος

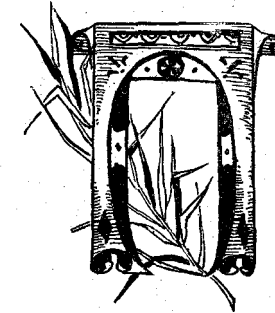
μᾶς κάμει νὰ μὴ ἀμφιβάλωμεν πλέον ὅτι ἡ ἀρχαία τέχνη δὲν μᾶς διδάσκει κανόνας στενοῦς καὶ τύπους περιωρισμένους· ἤδη, ὅτε κατανοοῦμεν τὴν ἐξέλιξιν τῆς καὶ δυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν καλλίτερον ἢ πρότερον τὰ τελειότερα τῆς ἔργα καὶ τὰ πλέον ζωηρὰ, ἡ διδακτικὴ τῆς ἀξία ἐπικυροῦται ὅσον οὐδέποτε : Μόνον αἱ «καλλιτεχνικαὶ φυλαὶ» εἶνε

ἐκεῖναι, αἵτινες θὰ μᾶς παράσχουσιν τὰ εὐγενῆ πρότυπα καὶ τὰ γενναῖα μαθήματα τῆς δράσεως.

Θὰ ἦτο δὲ κινδυνώδες νὰ τὰς ἐγκαταλείψωμεν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκ τῶν ἀδύσων τοῦ παρελθόντος ἀνεργόμενος, βεβαίῳ ἐκ νέου τὴν νεότητα καὶ τὴν δυνάμιν τῆς ἀθανασίας του.»

ΝΙΟΒΗ

ΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΑΙ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ

ΕΠΙ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ζωγραφικῆς οὐδεμίαν ἔχομεν σαφῆ ἰδέαν. Μόνον ἐπινοῦν καὶ θαυμασμοὺς ἀκούομεν ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περὶ Πολυγνώτου, Παρρασίου, Ζεῦξιδος, Ἀπελλοῦ καὶ ἄλλων μεγάλων ζωγράφων, ἐλλείπουσιν ὅμως ἐντελῶς μνημεῖα διὰ νὰ κρίνωμεν

κατὰ πόσον οἱ ἔπαινοι οὗτοι εἶνε ἀκριβεῖς καὶ εἰς τί συνίστανται.

Μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀγγελίων εἶνε ἀδύνατον νὰ μορφώσωμεν γνώμην καὶ κρίσιν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ζωγραφικῆς· εἰς τὰς τοιχογραφίας τῆς Πομπηίας δὲν ἐμφανίζεται ἀνεῖμα καλλιτεχνίας, ἀλλὰ δεινότης κοσμηματικῆ. Ἐπειτα αἱ τοιχογραφίαι αὗται εἶνε κατὰ τέσσαρας ἢ πέντε αἰῶνας μεταγενέστεραι τῶν μεγάλων Ζωγράφων καὶ ἡ μέθοδος τῶν ἐφ' ὧν ἐφ' (à fresco) δὲν εἶνε μέθοδος ἐφαρμοσθεῖσα ἐπ' ἐκείνων.

Τὴς λοιπὸν θὰ ἠδύνατο νὰ κρίνῃ ἐξ ἔργων χειρωνακικῶν μικρᾶς πόλεως τῆς Ἰταλίας περὶ τῆς τέχνης τῶν Ζωγράφων ἐκείνων, οὗς ἐθαύμασαν ἡ ἀρχαιότης ;

Ἐπιπλέον ὅμως πρὸ τῶν Παγασικῶν Ζωγραφῶν γνωσταὶ πέντε ἢ ἕξ μαρμάρινα πλάκες ἐκ Πομπηίας καὶ Ἡρακλείου μετὰ γραπτῶν παραστάσεων. Αὗται ὅμως ἀπεδείχθησαν ὅχι πρωτότυπα λαμπρῶν ἑλληνικῶν χρόνων, ἀλλ' ἀντίγραφα ἐλεύθερα ρωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Εὐρέθησαν πάλιν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν Φαγιούμ ξύλινοι πίνακες μὲ προσωπογραφίας, ὡς ἠγόρασεν ὁ Γκράφ ἐν Βιέννῃ.

Ἐθαυμάσθησαν καὶ διευτυμάνισθησαν αὗται ὑπερβολικώτατα· ἐνομίσθη ὅτι ἔλυνον τὸ ζήτημα τῆς Ἑγκαυστικῆς, ὅτι ἐδίδον πλήρη παραδείγματα τῆς τέχνης τῶν μεγάλων Ἑλλήνων ζωγράφων τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ.

Ἀλλὰ καὶ αὗται εἶνε ἔργα καὶ τῶν τοιχογραφῶν μεταγενέστερα, εἶνε δηλ. τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ οὐδὲν ἀποδεικνύουσιν.

Ἐπολείονται πλάκες μαρμάρινα μὲ ζωγραφίας τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν· μόνον αὗται ἐδίδον ἰδέαν τὴν τῆς τέχνης τῶν μεγάλων Ζωγράφων, τῶν ὁποίων εἶνε σύγχρονοι.

Ἀνταπὸς οὐδεμία ἐξ αὐτῶν διατηρεῖ τοὺς χρωματισμοὺς μόνον ὡς σιναι ἐσώθησαν ὀλίγα περιγράμματα· ἔδωκαν μάλιστα ἀφορμὴν νὰ πιστευθῇ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ζωγράφοι παρὰ τὴν μεγάλην σφύμην των δὲν ἐγνώριζον πολλὰ πράγματα.

Τελευταῖον, πρὸ δύο ἐτῶν εὐρέθησαν ἐν Ἱμβραχίᾳ ὑπὸ τοῦ Μπρέσια, διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου Ἀλεξανδρείας,

τρεις ἢ τέσσαρες πλάκες μὲ ζωγραφίας δωοσήποτε διατηρούσας χρώματά τινα.

Ἄλλ' ἡ τέχνη αὐτῶν εἶναι βάρυτος σχεδὸν καὶ πολὺ ἀμελής, οἱ δὲ χρόνοι ὄχι πολὺ ἀρχαῖοι, διότι μόλις δύνανται νὰ φθάσωσι τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, ἐν ᾧ ὑπάρχοισι διδόμενα καταβιβάζοντα αὐτὰς εἰς τὸ 50 π. Χ.

Ἰδοὺ τὸ ὕλικόν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ κριθῇ ἡ τέχνη ἂν ὄχι τοῦ Πολυγνώτου, τοῦ Παρρασίου, τοῦ Ζεῦξιδος καὶ Ἀπολλοδώρου, τοῦλάχιστον τοῦ Παμφίλου, τοῦ Ἀπελλοῦ, τοῦ Νικίου, τοῦ Πανσίου· ὕλικόν πολὺ ἀμφιβόλου ἀξίας, ἄτεχρον καὶ μεμακρομένης πολὺ ἂν ἐκείνων ἐποχῆς.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔρχονται αἱ Ζωγραφίαι τῶν Παγασῶν ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεός.

Πρώτον αὗται εἶναι πολλαί, παρὰ πολλαί, ἱκαναὶ νὰ δεῖξωσιν ὀλόκληρον Σχολήν, ἔργα συνεχῆ δύο ἢ τριῶν αἰῶνων. Ἐπειτα δύο ἢ τρεῖς δεκάδες σφύζουσι θαυμασίως τὰ χρώματα, εὐρίσκονται δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἐξωγραφῆθησαν ἀρχικῶς ἄνευ οὐσιώδους μεταβολῆς τῶν βαφῶν.

Τρίτον εἶναι ἔργα ἀσφαλῶς χρονολογούμενα· διότι ἐν φέρει μακρὰν ἐπιγραφὴν ἀνδρὸς φονευθέντος ἐν τῷ πολέμῳ τῶν Αἰτωλῶν κατὰ Φιλίππου τοῦ Γ' βασιλέως τῆς Μακεδονίας περὶ τὰς Φθιωτικὰς Θήβας.

Ὁ πόλεμος οὗτος δὲν εἶναι ἄγνωστος. Ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Πολυβίου· ἔγινε τῷ 217 π. Χ. Ἐχομεν λοιπὸν χρονολογικὸν ὁμητήριον.

Ἐξ αὐτοῦ ἐκ συγκρίσεως τῶν γραμμάτων φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πολλαὶ τῶν ἄριστα διατηρουμένων ζωγραφῶν εἶναι ἔργα μεταξὺ 350 π. Χ. καὶ 217 π. Χ., εἶναι ἄρα σύγχρονα τῶν μεγίστων ζωγράφων, τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ τῶν συγχρόνων των.

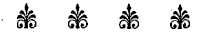
Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν ἡ εὐρεσις τῶν ζωγραφῶν τῶν Παγασῶν ἐχαιρέτισθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαιολόγων, ἰδίως τῶν ἐπισημοτέρων ἐκ τῶν ἡμετέρων Καββαδίου, Τσοῦντα, Πολίτου κλπ. καὶ τῶν ξένων, ὑπὸ καλλιτεχνῶν καὶ φιλαρχαίων.

Ἐχομεν πρὸ ἡμῶν ἔργα μὲ ἀκριβεῖαν καὶ καλλιτεχνικὸν αἶσθημα γραφέντα, οὐχὶ μὲν ὑπὸ πρώτης τάξεως ζωγράφων, ἀλλὰ κατὰ μίμησιν τῆς τέχνης καὶ τῶν ἔργων ἐκείνων.

Ἴσως καὶ ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου μεγάλου ζωγράφου δύναται νὰ ἠγοράσθησιν τινες τῶν ζωγραφῶν Παγασῶν.

Κατὰ ταῦτα τὸ Ἀθανασάκειον Μουσεῖον Βόλου, διερῆχαις κτιζόμενον δαπάναις τοῦ φιλοπόλεμου Πηλιοῦ τοῦ κ. Ἀλεξίου Ἀθανασάκη, θὰ καταστῇ τὸ προσονημα τῶν φιλοτέχνων. Οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ δμιλήσῃ περὶ ἀρχαίας ζωγραφικῆς, ἐν δὲν μελετήσῃ τὰ ἐν τῷ Μουσείῳ ἐκεῖνῳ ἔργα. Τὴν Πομπηίαν τώρα δύναται νὰ μὴ ἴδῃ, ἀλλὰ τὰς ζωγραφίας Παγασῶν εἶναι ὑποχρεωμένως ἀπαραιτήτως νὰ σπουδάσῃ.

Α. Σ. Α.

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΗΣ *

ΕΡΑΣΜΕΝΑ μεσάνυχτα.

Ἡ καλλιτέχνις ἀγρυπνεῖ ἀκόμη, σκυμμένη εἰς τὰ πληκτρα τοῦ κλειδοκύμβαλου τῆς.

Γύρω τῆς ἴστανται ἐπὶ βάσεων ὑψηλῶν γύψινοι θεοὶ καὶ θεοί. Θά ἔλεγε τις

ὅτι κάποιον προσηλωθῆ ἢ ἀθάνατος διάνοιά των, καὶ περιμένουν ἐν ἐκτάσει οἱ Ὀλύμπιοι ἀπόψε. Καὶ τὸ θλιβερὸν ἡμίφως, ὑπὸ τὸ ὁποῖον χάνονται τὰ μέτωπά των, ὡσεὶ νέφος ἐπιτείνει τῆς ἰδανικότητος τὸν πέπλον. Τὰ κράνη φαίνονται μεγαλεύτερα καὶ τὰ ἄκρα τῶν χλαμύδων μεγαλοπρεπέστερα.

Αἱ γωνίαι τοῦ μικροῦ τούτου βωμοῦ τῆς Τέχνης ἀπεκρύβησαν εἰς τῆς νυκτὸς τὰ σκότη καὶ ἡ τελευταία σπιθαμὴ τῆς ἐστίας ἐξεψύχισε μέσα ἔς τὴν στάκτην καὶ ἀπέμειναν αἱ φλόγες μόνον τῶν κηρίων, αἱ ὁποῖαι μόλις κατορθώνουν νὰ φωτίσουν τὴν ὠχρὰν τῆς καλλιτέχνιδος μορφήν.

Γύρω τῆς ἐρημία. Εἰς τῆς χειμερινῆς αὐτῆς νυκτὸς τὴν ριγηλὴν σιγὴν ἡ νέα κόρη μάτην δοκιμάζει νὰ συλλάβῃ κάποιας ρυθμικῆς κινήσεως τὸν ἐναρμόνιον χρωματισμὸν, κάποιο αἰθέριον σονέτον, ποῦ ὄνειροπολεῖ ἡμέρας τώρα ἡ ποιητικὴ ψυχὴ τῆς, καὶ νὰ τὸ ἐμφυσησῇ εἰς τὰ νεῦρα τῆς δευτέρας τῆς ψυχῆς, εἰς τὸ ἀγαπητὸν τῆς κλειδοκύμβαλον.

Τὸ μέτωπόν τῆς εἶναι ὑψωμένον πρὸς τὰ μετιδιώοντα ῥόδα, τὰ ὁποῖα ἐλαφρῶς μυρώνουν ἀπὸ μίαν ἐταξέραν τὴν ἀτμόσφαιραν. Τὰ μικρὰ χεῖλη τῆς ἡμίλειστα ὀφθαλμοὶ τῆς, οἱ βαθυκύανοι, πλατύνονται ἀορίστως, ὡς διώκοντες τοὺς ἀσυλλήπτους ἦχους.

Ἀκροῶνται. Εἰς τὰ στήθη τῆς ὀρχήστρα ὅλη μαγικὰ τονίζει ἐμβατήρια. Ἄλλ' ὄχι. Δὲν τῆ ἀρκούν ταῦτα. Θέλει ὑψηλότερα νὰ ψάλῃ καὶ γλυκύτερα ἐκείνη, εἰς τόνους καὶ εἰς συμφωνίας, ποῦ ἀκόμη δὲν ἠκούσθησαν καὶ δὲν ἐψάλησαν, τὸ ὑπερύψηλον συναίσθημα, ποῦ ἀγιάζει κάθε σκέψιν τῆς καὶ ποῦ φωτίζει κάθε βῆμά τῆς στὸ ταραχῶδες στάδιόν τῆς.

Παρὰ τοὺς πόδας τῆς εἶνε ἐρριμμένα ἀνθοδέσμαι ἀπ' τὰ σπανιότερα καὶ ἐκλεκτότερα τῆς ἐποχῆς λουλούδια, θυμιάματα ψευδαισθημάτων. Ἄλλ' ἡ καλλιτέχνις οὔτε τὰ προσέχει. Τίποτε δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ὑποκλέψῃ τὴν ἀγνήν ἀγάπην τῆς, τίποτε

δὲν ἔμπορεῖ νὰ βεβηλώσῃ τὴν εἰλικρινῆ τῆς ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν δαιμονιώδη Τέχνην, ποῦ τὴν ἤχημαλώτισε, διὰ νὰ τῆ ἐμπιστευθῇ ὅλα τὰ μυστικά τῆς.

Στηρίζει τώρα τὸ ξανθὸν κεφάλι εἰς τὸ δεξιὸν τῆς χεῖρι, καὶ μὲ τὸ ἀριστερὸν ἐγγίζει ἀπαλὰ τὰ πληκτρα. Καὶ αὐτὰ, ἐρωτευμένα μὲ τὴν χάριν, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς, ἀπαντοῦν γλυκά, σὰν παιδιακίσια χεῖλη προσευχόμενα...

Ἄλλ' οὔτ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀρκετὸν γιὰ τὴν φιλοδοξίαν τῆς. Θέλει θριάμβου, θέλει δόξαν καὶ ἡ Μοῦσα ἐπιμόνων τῆ ἀρνείται μίαν ἔμπνευσιν ὑπέροχον ἀπόψε.

Ἐγείρεται καὶ βηματίζει ἀορίστως, ἐνῶ τὸ πνεῦμά τῆς πλανᾶται εἰς τὰ κυανὰ τῆς ἀρμονίας πλάτη. Ἀτενίζει μὲ μελαγχολίαν τῶν θεῶν τὰς μορφάς. Βλέπει τὸν Δία σύνοφρον, ἀγριωπὴν τὴν Ἥραν, τὴν Ἀρτεμιν ἀγέρωχον καὶ τὴν τρελλὴν τοῦ Ἔρωτος δυάδα σκώπτουσαν τοὺς σοβαροὺς μὲ τὴν ἀθάνατον φαιδρότητά τῆς. Τὴν βλέπει ἀκόμη, ὄλονεν βαθύτερα. Ἡ θεὰ τοῦ κάλλους φαίνεται κινουμένη ὁ υἱὸς τῆς, πάντα χαρωπός, ἀνήσυχος, παίρνει ζωὴν, τῆ μειδιᾷ μὲ πονηρίαν καὶ ἡ κόρη ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὴν. Στρέφει τὸ βλέμμα καὶ ἀντικρῶζει τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν Ἐμπνευσιν καὶ τὴν χορείαν τῶν Μουσῶν, αἱ ὁποῖαι τὴν προβλέπουν μετ' ἀγάπης καὶ ὑπομειδιᾷ καὶ αὐτῆ. Κάτι ἐπετέρυγισε μέσα στὰ στήθη τῆς...

Τρέχει ἔς τὸ κλειδοκύμβαλόν τῆς κᾶθηται καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ ἐγγίσῃ τὰ χαριτωμένα δάκτυλά τῆς εἰς τὰ πληκτρα, αἰσθάνεται πνοὴν γλυκεῖαν, πλήρη μύρων, νὰ δροσίξῃ τὸ ὠχρόλευκόν τῆς μέτωπον. Θροῦς πτερύγων λύει τὴν σιγὴν τῶν παραθύρων τὰ λεπτὰ καλύμματα κολποῦνται καὶ τὰ φύλλα τῆς λατάνιας φρικιοῦν.

Ἡ αἰθερία Ἐμπνευσις, τὸ λευκοφόρον πνεῦμα, μὲ τὰς ἡμικλείστους πτέρυγας ὠλίσθησεν ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου τῆς καὶ μειδιῶσα—τὸ μειδίωμα τῶν διανοιγομένων ῥόδων καὶ τῶν κρίνων τῆς αὐγῆς—ἐστάθη ὀπισθὲν τῆς τὴν ἐγγίζει ἐλαφρὰ ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀσπίλου τῆς παρθενικοῦ μετώπου ἀποθέτει φιλῆμα ἀθανασίας..

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ ὠραία καλλιτέχνις ἐστὲφανοῦτο.

Ἡ περιπαθὴς τῆς σύνθεσις «Τὸ φιλῆμα τῆς Μούσης» τῆ ἀπέδωκε τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν ὠνεῖρεῦτο.

Καὶ τώρα ἡ ἰδία Μοῦσα ἀντὶ ἀσπασμῶν, δάφνης στεφάνους μόνον τῆ κομίζει καθ' ἐσπέραν.

Ἡ ἱέρεια τῶν Ἀθανάτων ἀπηθανασίσθη ἐν τῇ Τέχνῃ.

Η ΟΛΥΜΠΙΑ

ΛΑΦΥΡΩΤΑΤΑΙ ἐντυπώσεις εἰς Ἑλλάδος δημοσιεύονται εἰς τὸ «Βῆμα» τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ νέου Ἰταλοῦ συγγραφέως Ρώσση. Ἀπὸ τὸ περὶ Ὀλυμπίας ἄρθρον ἀποσπῶμεν τὴν ἐξῆς ὠραίαν σελίδα, γεμάτην ἀπὸ θερμῆν ποίησιν καὶ λυρικήν ἔξαρσιν.

«Σήμερον ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Ὀλυμπίαν καὶ εἰσχωρῶν εἰς τὴν μικρὰν κοιλάδα, ἣτις ἄλλοτε περιελάμβανε τὸ σεπτὸν ἱερόν, καὶ βαίνων διὰ μέσου τῶν κατεσπαρμένων ἐρειπίων, μεταξύ τῶν ἀγρίων θάμνων καὶ τῶν παρασίτων φυτῶν διανοίγει δρόμον μέχρι τῆς θέσεως, ὅπου ἠγεῖρετο ὁ ναὸς τοῦ Διός. Δυσχερῶς ἀνγκυρῶζει τὴν τοπογραφίαν τοῦ μέρους καὶ χρειάζεται ζωηρὰ φαντασία πρὸς ἀναπλάστασιν τῆς ἀρχικῆς μορφῆς τῶν ἀπομεινόντων λειψάνων. Ἐπὶ τῆς μεγάλης βάσεως τοῦ ναοῦ καὶ περὶ αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἂν μάχη ροδαρὰ γιγάντων νὰ διεξήχθη καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς διὰ τιτανίου δυνάμεως τὸ θαυμαστὸν περιστύλιον καὶ κατέρριψεν ἀπὸ θεμελίων τὰ τεῖχη τοῦ σηκοῦ καὶ κατετραυμάτισε τὰς κολοσσιαίας δωρικὰς στήλας καὶ δισκόρησε τὰ ἐπιστύλια, τὰ γείσα, τὰ ἀετώματα, καταστρέφουσα πᾶν κόσμημα.

Ὅστω αἱ σεισμικαὶ δονήσεις, τῶν ἀνθρώπων τὸ ἔργον καὶ ἡ ἀκαταπόνητος φθορὰ τοῦ χρόνου ἐθριάμβουσαν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων, τὰ ὁποῖα ἠγεῖροντο εἰς τὴν Ἄλτιν, περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Διός.

Εἰς τὸν χώρον τοῦ ἀρχαίου Ἡραίου, τοῦ καθιερωμένου εἰς τὴν Ἥραν, ὑφῶνται δύο μόλις στήλαι τοῦ μεγάλου δωρικοῦ περιστυλίου καὶ θραύσματα ἄλλων τινῶν, θαῦμα δ' εἶνε ὅτι κατὰ τὰς μεταξύ τῶν ἐρειπίων τούτων ἐρεύνας ἀνευρέθη ὁ ἀπαράμιλλος Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους, κόσμημα ὑπερλαμπρὸν τοῦ μουσείου τῆς Ὀλυμπίας. Ὀλίγοι ἄμορφοι λίθοι ὑπομνησκούν τὸ εἰς τὴν Κυβέλην καθιερωμένον Μητρῶον, τὸ Φιλίππειον, ὅπερ ἀηγέρθη ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, τὴν ὠραίαν ἐξέδραν τὴν οἰκοδομηθεῖσαν ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, διὰ τὴν ὕδρευσιν τοῦ ἱεροῦ, τὸ Πελόπειον, τὸ ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τιμὴν τοῦ προγόνου αὐτῶν Πέλοπος.

Ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ περιβάλλου τῆς Ἄλτιως, ἄλλα μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ἀνεγερθέντα, χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς λατρείας, πρὸς φιλοξενίαν τῶν ξένων, τῶν ἱερέων, τῶν ἐλλανοδικῶν, χάριν τῶν ἀγώνων, τὸ πρυτανεῖον, τὸ βουλευτήριον, τὸ λεωνίδειον, ἡ παλαίστρα, τὸ στάδιον, ὁ ἵππόδρομος, ὅλα αὐτὰ δὲν εἶνε σήμερον ἢ εὐρὺ πεδίον ἐρειπίων,

κατὰ τὸ πλεῖστον τεθαμμένων ἀκόμη ὑπὸ τὴν γῆν (!). Καὶ ὅμως καὶ τὰ λείψανα ταῦτα τῶν οἰκοδομημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν ἄλλοτε τὴν ἱεράν Ὀλυμπίαν, ἀρκούν διὰ νὰ δώσουν ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ μεγαλοπρεποῦς κάλλους τῆς. Καὶ ἡ Ὀλυμπία ἀναπαρίσταται μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀπαράμιλλος, ἐὰν εἰς τὰ κατὰ γῆς καταπεσόντα οἰκοδομήματα ἀναστηθῶσι διὰ τῆς φαντασίας καὶ ἀναπλασθῶσι τὰ μαρμάρια ἀγάλματα, οἱ πίνακες, τὰ ἐξ ἐλέφαντος καὶ χαλκοῦ κοσμήματα, ἡ αἴγλη τῶν πολυχρῶμων ἀναγλύφων καὶ ὁ ἐπισκέπτης φαντασθῆ περὶ τῆς Ἄλτιως τὸ ἱερόν ἄλλος, τὸ ὁποῖον περιέβαλλεν αὐτὴν, τοὺς σκιαζομένους ὑπὸ πλατάνων, μυρσινῶν καὶ ἐλαίων δρόμους, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦτο κατεσπαρμένον τὸ ἀναριθμητὸν πλῆθος τῶν εἰς τὸν Δία καθιερωμένων ἀγαλμάτων ὑπὸ τῶν νικητῶν τῶν Ἀγώνων καὶ τῶν ἀναθημάτων, τῶν ἀφιερωμένων εἰς τοὺς θεοὺς καὶ μεταξύ αὐτῶν τὸ φαιδρὸν, πολυποικίλον πλῆθος τῶν προσκυνητῶν, τῶν σπυδόντων ἐκ πάσης γῆς Ἑλλάδος, πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἀγώνων, τῶν ἱερέων, τῶν ἐλλανοδικῶν, τῶν πολεμιστῶν, τῶν νέων, τῶν σπυδόντων νὰ μετασχῶσι τῶν ἀγώνων, καὶ τῶν ποιητῶν, τῶν λογίων καὶ τῶν φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι συνέρροον ἐκεῖ διὰ ν' ἀνγκυρῶσουν πρὸς τὸν λαὸν τὰ νέα ἔργα των καὶ ἀναζητήσουν τὴν ὑπερτάτην καθιέρωσιν τῆς δόξης καὶ τοῦ θριάμβου.

... Σήμερον, ὁ χιμαιρικὸς κόσμος, ὅστις ἔζησε καὶ ἐλαμψεν ἐνταῦθα, καὶ ἀπήστραψε μὲ τὴν γοητείαν τοῦ κάλλους καὶ τῆς τέχνης, ἐξέλιπε καὶ ἐπέζη μόνη ἡ ὠχρὰ ἀνάμνησις, ὁ δὲ χρόνος ὀσημέραι ἀμβλύει τὴν ὄλονεν μᾶλλον ἐξίτηλον φυσιογνωμίαν των. Ἐπὶ τῶν ἐρήμων ὄχθων τοῦ Ἄλφειου, μεταξύ τῶν ἐρειπίων τῆς ἱερᾶς πόλεως, ἣτις ἄλλοτε ἀπένευσε τὴν δόξαν, κατοικεῖ ἤδη τὸ μονήρες πνεῦμα τῶν ἐρειπίων καὶ πρὸς τοὺς μακρυνοὺς ἐπιγενομένους ἀναπολεῖ μελαγχόλως τοῦ παρελθόντος τὴν αἴγλην, τοὺς θριάμβους, τὰ ὄνειρα καὶ τὰς ροπὰς τῶν παρελθουσῶν ἐλληνικῶν γενεῶν, τῶν κοιμωμένων ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πατρῶων, δασῶν, παρὰ τὰς ἀκτὰς τῶν ποταμῶν καὶ τῶν γλαυκῶν θαλασσῶν».

ΑΤΤΙΚΗ ΡΩΣΣΗ

LA NUIT ROUGE

Ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις τὸ ἔνατον ἔργον τοῦ διαπρεποῦς φιλέλληνος συγγραφέως κ. Lebesque, τοῦ παρ' ἡμῖν γνωστοτέρου ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δ. Ἀστειριώτη. Εἰκόνας πρωτότυποι καὶ χαριτωμένοι, ποιητικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ ἐναλλαξ' ἐξάρσεις ἀναδεικνύουσι τὴν εἰδυλιακὴν περιπάθειαν, ἣτις διαπνέει ὅλον τὸ ἔργον καὶ ἣτις διαρκῶς παλαίει κατὰ τῶν ἀξέστων ἀγροτικῶν ἠθῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, ἃς ἀδυ-

(*) Ἐγενεῖτο ἐκ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει δημοσιεύσεως ὁμωνύμου εἰκόνας.

νατούσα να υπερπηδήσει, θρυμματίζεται, απaráλλα-
κα όπως το πλοῖον ἀπροόπτως ἐνσφηνούμενον
μέσῳ ὑφάλων καὶ ἀδυνατοῦν νὰ τοὺς ἀντιπαρέλθῃ,
προστρίβεται καὶ ἐξαρθρῶνεται ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἥρωος — καθολικοῦ ἱερέως δοκίμου —
ἀγωνιᾷ μετὰ τοῦ ἀφυπνιζομένου σώματός του, νὰ
διαρρήξῃ τὰ δεσμὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀγαμίας, τὴν
ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἡ γὰρ
τῆς ζωῆς, τῆς ἡδονῆς τὸ μαγνητίζον θέλητρον,
περιβελημένα τὸν διαφανῆ καὶ εὐδιάρρηκτον τοῦ
ἀγνώστου καὶ ἀπηγορευμένου πέπλον, ἔλκουσι τὴν
θρησκώληπτον ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τοῦ δοκίμου
μέχρι τοῦ ἀμαρτήματος.

Τὸ πεπρωμένον νικᾷ ὡσεὶ ὑπηρετοῦν τὴν θεῖαν
Πρόνοιαν, ἥτις διὰ τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν κατα-
στροφῶν τιμωρεῖ τὸν ἀσεβῆ πρὸς τὸ θεῖον οἰκογε-
νειαρχῆν, τὸν πατέρα τῆς ἡρωίδος, τὰ ἀλλεπάλλ-
ηλα τοῦ ὁποίου δυστυχήματα δονοῦσι τὴν ψυχὴν
τοῦ ἀναγνώστου καὶ ἡ βαθυτέρα θλίψις κλείει μετὰ
κλεισίμον τοῦ τομίδου καὶ τὰ χεῖλη του, ἀπρὸ οἰ-
κτεῖρου ἐν θλιβερῶ ἐπιλόγῳ τὸ ἀγνὸν ἐκεῖνο ἄνθος,
τὴν παρθένον, ἥτις μέλεις ἔχασε τῶν ἀπαλῶν χρωμά-
των καὶ τῶν μύρων τὴν στεφάνην, ὡς τὸ μαραμμέ-
νον ρόδον, ὀλισθαίνει εἰς τὸν βόρβορον, ἐνῶ ὁ εὐ-
σχημὸς καλόγηρος φεύγει μακρὰν διὰ νὰ διασώσῃ
τὴν ψυχὴν του ἐν τῇ προσευχῇ!

Ὁ κ. Ph. Lebesque διὰ τοῦ μυθιστορήματός του,
ὅπερ ἐκτυλίσσεται ἐν ἐνὶ καὶ μόνῳ ἡμερονυκτίῳ,
κατωρθώνει νὰ δώσῃ πιστὴν εἰκόνα μιᾶς ζωῆς, ἥτις
παρὰ τὴν χυδαίότητά της μᾶς παρουσιάζει κάποτε
μόρφας καὶ συναισθήματα ἀγνὰ, ἡ ἀγνότης τῶν
ὁποίων ὁμῶς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ κηλιδωθῇ, διὰ
νὰ μὴ μείνῃ τίποτε λευκὸν μέσῳ τῆς Κοινωνίας,
οἱ πονηροὶ τῆς ὁποίας ψίθυροι καὶ αἱ προκαταβο-
λικῶς ἐκσφενδονούμεναι κατηγορίαι — ὡς ἀρίστα πα-
ρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς — ὑποδεικνύουσι συγχάκις
εἰς τὴν ἀνερμάτιστον ψυχὴν τὸ σφάλμα, ὅπερ ἀσφα-
λῶς βραδύτερον θὰ διαπράξῃ.

Ἡ ποιητικὴ χάρις καὶ ἡ ἀφέλεια, μεθ' ἧς ὁ
δοκίμος ἐξομολογεῖται εἰς τὴν ἡρωίδα τὸ συναι-
σθηματὸν, ἡ ὑπερθυμίζουσα ἐν πολλοῖς τὰ εἰδυλ-
λια τοῦ Θεοκρίτου, ἡ φυσικότης τῶν διαγραφόμε-
νων χαρακτήρων, οἵτινες διήκουσι δι' ὅλου τοῦ ἔρ-
γου ἀκέραιοι, ὠρισμένοι καὶ ἀληθεῖς, μαρτυροῦσιν
ἐργασίαν ἐπιμελεῆ, ἥτις δὲν δύναται ἢ νὰ ἦναι
ἀπόρροια τῆς πείρας. Οὐ μόνον δὲ ὁ συγγραφεὺς
κατέχει τελείως ταύτην, ἀλλὰ καὶ γνωρίζει μετὰ

τέχνης νὰ ἐπεξεργάζεται τὸ θέμα δι' αὐτὸ τὸ βι-
βλίον του εἶναι ἀξίον ἰδιαίτερας προσοχῆς καὶ με-
λέτης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ

Ἡ Βουλὴ κατὰ τὰς τελευταίας συνεδριάσεις της
ἐξελθοῦσα τοῦ κύκλου τῶν ἀνιερῶν οἰκονομολογι-
κῶν καὶ σταφιδικῶν συζητήσεων, ἐπελήφθη καὶ
φιλολογικῶν καὶ καλιτεχνικῶν ζητημάτων. Διὰ
δευτέραν φοράν ἡ Βουλὴ διὰ πρωτοφανοῦς ὁμοφω-
νίας ἐστηλίτευσε τὰς ἀντεθνικὰς τῶν μαλλιαρῶν
ἀποπειράς πρὸς κωμικοποίησιν τῆς Ἑλληνικῆς
γλώσσης καὶ ἰδίως τοῦ αἰρεσιάρχου Ψυχάρη, ὅς-
τις τολμᾷ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἐδρας νὰ διδάσκη ἐν
Παρισίοις ὡς νεοελληνικὴν δῆθεν γλῶσσαν τὰ
σιχαμερὰ καὶ στρεβλὰ γλωσσικὰ κατασκευάσματά
του. Ὁ κ. Μαυρομιχάλης ἐπέστησε τὴν προσοχὴν
τῆς Κυβερνήσεως συστήσας ὅπως διαμαρτυρηθῇ
αὕτη πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ἣν κατόρθωσε
νὰ ἐξαπατᾷ ἀυστόλως ὁ Ψυχάρης, διδάσκων ὅχι
τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ «βδέλυγμα γλῶσ-
σης» κατὰ τὴν φράσιν ἐνὸς βουλευτοῦ. Ρήτορες
ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ καὶ πάντες μᾶ φωνῇ
καὶ μετ' ἀγανακτήσεως ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ Πα-
ρισιοῦ γλωσσοπλάστου, οὗτινος κατέδειξαν τὴν
ἀνεπιστημοσύνην καὶ τὴν γελοιοτήτα.

Ἄλλὰ καὶ ἕτερον ζήτημα, τὸ τοῦ ἀνδριάντος
τοῦ Παλαιολόγου, ἀψησώλησεν ἐπ' ἀρκετὸν τὴν
Βουλὴν. Ἡ ἀτυχῆς προκήρυξις ὑπέστη ξετίναγμα
καὶ δὲν κατέληξε μὲν εἰς συμπέρασμα ἢ συζήτη-
σις, ἠκούσθη ὁμῶς καὶ μία φωνὴ λογικῆς διὰ τοῦ
στόματος τοῦ κ. Καβαλλιεράτου, εἰπόντος ὅτι τὸν
ἀνδριάντα ἐνὸς Παλαιολόγου ὀφείλει νὰ ἀνεγείρῃ
αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ νὰ ἀποπειρώμεθα
μὲ 45,000 ὄρ. καὶ δι' ἰδιωτικῆς ὀνηρᾶς πρωτο-
βουλίας νὰ μαρμαρώσωμεν τὸν «Μαρμαρωμένον
Βασιλεῖα».

Καὶ ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος εἰς τὸν Καραϊ-
σκάκη βουλευτὰς τινες συνήγορον ἄλλα τὰ
ζητήματα ταῦτα δὲν λύονται φερόμενα ὡς ἐν πα-
ρηθέσει ἐν τῇ σωρείᾳ τῶν ἐπερωτήσεων, ἀλλὰ
χρειάζεται Κυβερνητικὴ πρωτοβουλία, ἥς ἀνευ αἱ
ὠραιότεραι ἰδέαι εἶνε προωρισμένα νὰ ἀποθάνωσιν
ἀπὸ πρόωρον τοκετόν.

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἐν τῷ ἐν Βρυξέλλαις ἐργαστηρίῳ τοῦ γλύπτον La-
gué ἐξετέθη τὸ ἐμνημεῖον τοῦ μνημείου τοῦ βραβευ-
θέντος τῶν κ. κ. Lagué κατὰ τὸν δια-
γωνισμόν, ὅστις διωργανώθη ἐν Buenos Aires διὰ τὴν
ἐκατονταετηρίδα τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας.

Τὸ ἔργον θὰ καταλάβῃ ἐπιφάνειαν 600 τετραγ. μέ-
τρων, συγκείται δὲ ἐκ δύο κυρίων μερῶν, κειρωρισμέ-
νων ἀπ' ἀλλήλων διὰ κατάρρακτῶν καὶ εὐρείας ὁδοῦ,
ἀποληγούσης εἰς χλοὴν. Πέριξ τῶν δύο τούτων μερῶν
ἀπλοῦνται φυτὰ, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων θὰ στηθῶσι δώ-
δεκα ἱστορικὰ ἀνάγλυφα, τὰ ὁποία θὰ σχηματίσωσι
λίαν πρωτότυπον πλάσιον. Οἱ κ. κ. Lagué καὶ Dhui-
cque ἐσκέφθησαν ὑπὸ τὸν πρῶτον τῆς Ἀργεντινῆς οὐρανὸν

ν' ἀνεγείρωσιν ἀληθινὸν Παρθενῶνα, μουσεῖον ἐν πλήρει
ὑπαίθρῳ. Ἐμελέτησαν εὐσυνειδήτως τὴν ἱστορίαν τῆς
χώρας, ἐξορκειώθησαν πρὸς τοὺς ἥρωας εἰς οὓς ἡ νοτιο-
αμερικανικὴ δημοκρατία ὀφείλει τὴν ἀνεξαρτησίαν της,
καὶ ἀφοσιώθησαν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν χαρακτηρισι-
κωτέρων γραμμῶν τοῦ παρελθόντος τῆς Ἀργεντινῆς.

Ἐπὶ ἐξεχούσης τοῦ ἔδαφους ἐπιφανείας, εἰς ἣν ἀνέ-
χονται διὰ τῶν βαθμίδων τοῦ μνημείου, γεγλυμμένος
ὀκυλοβάτης, ὕψους 30 μέτρων, ὑποβαστάζει συμπλε-
γμα, παριστάνον τὴν Ἀργ. Δημοκρατίαν ἐρειδομένην
ἐπὶ τῶν συμβόλων τῆς ἐργασίας: ἀράτρου καὶ κυνέ-
λης. Εἰς κατώτερόν τε τοῦ ἰδίου ὀκυλοβάτου βάθρον
εἶναι τοποθετημένα δύο συμπλέγματα ἀφ' ἐνός μὲν

ἡ Παλλὰς κρατοῦσα εἰς τὴν χεῖρά της τὴν Νίκην, στε-
φανοῦσαν Ἀργεντινὸν στρατιώτην, καθήμενον ἐπὶ τοῦ
Ἰβηρικοῦ λέοντος, ἐπιτομήν. ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Δη-
μήτηρ, ἐρειδομένη ἐπὶ ταύρου καὶ θανμάζουσα σπορέα
ἐν εὐλαβεῖ στάσει.

Πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ὑψώματος τούτου ἀναβρυτή-
ριον 25 μέτρων συμβολίζει τὸν ἀπέραντον ποταμὸν
Rio de LaPlata. Πέριξωμα ἐκ Τριτώνων καὶ θαλασ-
σίων ἔλπου ἀγγέλλει εἰς τὴν Ὑφήλιον τὴν ἐκκόλαψιν
τοῦ νέου ἔθνους. Αἱ κυκλίδες, αἱ περιστοιχίζουσαι τὸ
ἀναβρυτήριον καὶ τὸν δλον ἐξώστην, τὸν ὑποβαστά-
ζοντα τὰ κυριώτερα συμπλέγματα, στολίζονται ὡσαύ-
τως διὰ συμβολικῶν παραστάσεων. Ἐπὶ τῆς ἐτέρας
πλευρᾶς τῶν καταρρακτῶν θὰ ἀνεγερθῇ τὸ δεύτερον μέ-
ρος τοῦ ἔργου. Ἀνυψούμενον δὲ μέσῳ χλοῆς σκοπεῖ νὰ
δοξάσῃ τοῦς Ἀργεντινῶν πατριώτας. Εἰς τὸ κέντρον
ἐπιππος ἀνδρίας θὰ παριστᾷ τὸν στρατηγὸν San Mar-
tin' αἱ κυριώτεροι νίκαι του καὶ ἡ περιώνυμος αὐτοῦ
διὰ τῶν Ἄνδεων πορεία ἐξιστορηθήσονται δι' ἀναγλύ-
φων. Πέριξ αὐτοῦ οἱ πατριῶται Moreno, Belgrano,
Saavedra καὶ Brown κατέχουσι τὰς γωνίας τοῦ στυ-
λοβάτου.

Τὸ εὐρύτατον τοῦτο συμπλέγμα εἶναι προωρισμένον
διὰ τὴν πλατείαν τοῦ Μυθο, ἥτις ἐκτεινομένη πρὸ τοῦ
μεγάρου τοῦ Κοινοβουλίου κατέχει ἐπιφάνειαν 4 ἑκτα-
ρίων.

Ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας βιβλιοθήκας τοῦ κόσμου θὰ
καταστῇ μετ' ὄλλων ἡ Βασιλικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Βε-
ρολίνου. Τὸ δι' αὐτὴν κτιζόμενον μέγαρον θὰ εἶνε τὸ
μεγαλειτερον τῆς Γερμανικῆς πρωτεύουσος. Κίττειται
ἐπὶ οἰκοπέδου ἐκτάσεως 18,400 τετραγωνικῶν μέτρων,
οὗτινος ἡ ἀξία ἐπελογίσθη εἰς 11,250,000 μάρκων.

Ἡ αἰθουσα τῆς ἀναγνώσεως θὰ ἔχη ἔκτασιν 1500
τετραγωνικῶν μέτρων καὶ θὰ περιλαμβάνῃ τετρακοσίας
ἐν ὄλλῳ θέσεις. Ἡ νέα Βιβλιοθήκη θὰ εἶνε ἐτοιμὴ μό-
λις περὶ τὸ τέλος τοῦ 1909 καὶ θὰ περιλάβῃ περὶ τὸ
ἐν καὶ ἡμισοῦ ἑκατομμύριον τόμων, ὧν ἡ τοποθέτησις
ἤρξατο εἰς τὰς ἐτοιμασθείσας ἤδη πτέρυγας τοῦ μεγάρου.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ὀδοντοιατρικὴ κλινικὴ ἐν Ν. Ὑόρκῃ

Είς τὴν «Νουνα Rassegna» ἐδημοσιεύθη σημεῖωμα περὶ τῆς ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. δὲ—Βιάζη μελέτης, τῆς ἀφορώσης τὸν Ἕλληνα Μηριάνην. Ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ δημοσιεύεται μετὰ φρασεῖς τοῦ ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» δημοσιευθέντος ποιήματος τοῦ κ. Ζωῖτοπούλου «Ἐνας θάνατος» γενομένη ὑπὸ τοῦ διατρεποῦς ἑλληστοῦ κ. Ρ. Γιουλ.

Εἰς τὸν διάσημον ἱστοριογράφον τῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ κυρίως ἐν Ἀθήναις Καταλονοκρατίας κ. Ἀντ. Ροῦμπιο Λούτζυ, ὁ δῆμος Βαρκελώνης ἐχορήγησε τὸ ποσὸν τῶν τριάκοντα χιλιάδων φράγκων, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ συγγράμματός του «Ἱστορία τῆς Καταλονικῆς Ἀνατολῆς».

Ἡ ἐν Ἀμβέρσῃ Ἐκθεσις τοῦ 1908 θὰ ἀνοίξη κατὰ Μαῖον καὶ θὰ κλείσῃ τὸν Ἰούνιον.

Ἐν Ἀμβέρσῃ ἀνεγερθήσεται προσεχῶς ὁ ἀνδρῶς τοῦ διπλωμάτου Lambertoni, ἔτι δὲ διενεργεῖται ἔργον πρὸς ἀνεγερσιν μνημείου διὰ τὸν ποιητὴν τοῦ «Ἄσματος τῆς Ἐνας» Κάρολον Van Lerberghe καὶ ὑπὸ ἐπιτροπῆς, ἧς προτισταταὶ ὁ κ. Emile de Mot, ἑτερος εἰς μνήμην τοῦ ζωγράφου Isidore Verheyden.

Νέον ἐπάγγελμα ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Γερμανίαν, τὸ τῶν πλαστογράφων τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων, τὸ ὅποιον ἀπεδείχθη ἀρετὰ προσοδοφόρον. Οἱ νεώτεροι αὐτοὶ καλλιτέχναι, ἀπομιμούμενοι καὶ πλαστογραφοῦντες τὰ καλλιτεχνήματα τῶν μεγάλων διδασκάλων, κατορθώνουν νὰ τὰ πωλοῦν εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα ὡς σπάνια καὶ ἀγνωστα ἔργα ἀρχαίων καλλιτεχνῶν. Θύματα τῶν τοιούτων ἀπομιμήσεων ἔπασαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ γερμανικὰ μουσεῖα, τὰ ὅποια ἠγόρασαν εἰς μυθώδεις τιμὰς εἰκόνας καὶ ἀγάλματα μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἦσαν ἀγνωστα ἔργα ἀρχαίων διδασκάλων. Ἐνῶ ἦσαν ἐπιτήδεια κατασκευάσματα συγχρόνων λαϊκῶν καλλιτεχνῶν. Αἱ ἀπομιμήσεις γίνονται τόσον ἐπιδεξιῶς, ὥστε ν' ἀπατηθῇ καὶ ὁ εἰδημονέστερος κριτής.

Μεταξὺ τῶν θνητῶν εἶνε καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς Βασιλικῆς Πινακοθήκης τοῦ Βερολίνου, ἀγοράσας ἀδρότητα πρὸς πλουτισμὸν τῶν καλλιτεχνικῶν συλλογῶν μίαν τοιαύτην ἀπομίμησιν. Τὸ Μουσεῖον Φρειδερίκου Γουλιέλμου ἠγόρασεν ἐξ ἄλλου χάλκινον ἀγάλματιον, ἀποδιδόμενον εἰς τὴν καλλιτέραν περιόδον τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως, πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν ὅμως καὶ ἀπειπίσταν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μουσεῖου νεαροῦ καλλιτέχνης ἐκ Μονάχου τὸν ἐβεβαίωσε κατὰ τινὰ ἐπισκεπὴν του εἰς τὸ Μουσεῖον ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ἰδικόν του καὶ ὅτι δι' ἐπιτηδείας μεθόδου εἶχε παλαιωθῆ, ὥστε νὰ φαίνεται ὡς ἀρχαῖον.

Τὸ ἴδιον πάθημα συνέβη καὶ εἰς τὴν Πινακοθήκην τοῦ Μονάχου, ἀγοράσασαν ἐσχάτως ἀντὶ 30,000 φράγκων ὠραιότατον ἀνάγλυφον, ἀποδιδόμενον εἰς διάσημον καλλιτέχνην τῆς Πάρμας, ἀκμάσαντα κατὰ τὴν ἀρχαίαν τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος. Οἱ εἰδήμονες δὲν εἶχον κατορθώσῃ νὰ διακρίνουν τὴν πλαστότητα. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ γνωστὸς Φλωρεντίνος εἰδήμων Βαρδίνης ἐπληροφόρησε τὸν διευθυντὴν τῆς «Πινακοθήκης», ὅτι τὸ ἀνάγλυφον ἦτο πλαστὸν ἔργον γνωστοῦ συγχρόνου καλλιτέχνου, τὸν ὅποιον καὶ ὠνόμασεν. Εὐτυχῶς τὸ πρᾶγμα ἦτο νεκρὸν ἀκόμη καὶ κατορθώθη τῇ ἐπεμβάσει τῶν βασιρικῶν ἀρχῶν ν' ἀνακαλυφθῇ ὁ μεσίτης, ὁ πωλήσας τὸ ἔργον, ν' ἀποδώσῃ τὰ χρήματα καὶ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ ἀνάγλυφον διὰ νὰ τὸ πωλήσῃ ἴσως εἰς κανὲν ἄλλο μουσεῖον.

Δεσποινὶς Καζαντζῆ

Ἡ καλλιτέχρις κλειδοκυμβαλλοτρια δεσποινὶς Καζαντζῆ, ἣ ἐν Βρυξέλλαις διαμένουσα, ἐν διαγωνισμῷ καλλονῆς καὶ συμπάθειας ἠξιώθη βραβείου.

Διοργανώθησαν ἐν Παρισίοις αἱ ἐξῆς ἐκθέσεις: τοῦ Οὐγγρου ζωγράφου ΤοννεϿ, τῆς «Société des Femmes Artistes», ἣ τῶν Femmes Peintres, τοῦ ζωγράφου Wietopff, τοῦ Alexandre Buel, τῆς Société des Miniatures, τοῦ ζωγράφου Braquival, τοῦ Vincent Van Gagh, τοῦ Lucien Simon καὶ τοῦ Vay Donger

Αἱ ἐσχάτως ἐκδοθεῖσαι τέσσαρες νεανικαὶ ouvertures τοῦ Richard Wagner ἐξετελέσθησαν ἐν Βιέννῃ, προσεχῶς δὲ ἐκτελεσθήσονται ἐν Βρυξέλλαις κατὰ τὴν Συνουλίαν Ysaye. Ἡ α' τούτων ale Roi Enzium ἐπενδυμίζει πολὺ τὸ ὄφος τοῦ Bellini· ἡ β' «Colombus» δεικνύει πλεῖστον τὸ ἀτομικὸν τοῦ μουσοεργοῦ ὄφος· ἡ γ' «Polonia» εἶναι μᾶλλον συμφωνικὴ φαντασία ἐκθειάζουσα τὴν δυναστευομένην Πολωνίαν· καὶ ἡ δ' ἔχει ὡς βάσιν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Rule Britannia.

Οἱ ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Darehis ἐν Ρώμῃ μένοντες Βέλγοι ὑπότροφοι κ.κ. Richard Heintz ζωγράφος καὶ Georges Petit γλύπτης ἀπέστειλαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Λιέγης ὁ μὲν πρῶτος ἔργον πλούσιον εἰς χεῶμα, ἀλλὰ καὶ ἀκριβίαν, τὸ «Hospitium Pauperum» (τὸ Νοσοκομεῖον τῶν ἀπόρων) ἐν Subiaco τῶν Ἀπεννίνων. Ὁ δὲ κ. G. Petit ἀπέστειλεν ἐκ Ρώμης νέον ἔργον του, τὸν «Τυφλόν», ὅπερ ἐκτεθήσεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Καλῶν—Τεχνῶν παρὰ τὸ ἔτερον ὑπ' αὐτοῦ σταλὲν «Ἰταλὶς γαλοουοῦρα τὸ τέκνον τῆς».

Ὁ ἐν Λιέγγῃ Cercle de Beaux—Arts θὰ διοργανώσῃ τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν γενικὴν ἐκθεσιν τῶν ἔργων τῶν μελῶν του ἐν Aix—la—Chapelle, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγονται καὶ οἱ ἤδη ἐκθέσαντες δις Παυλίνα Jamar καὶ οἱ κ.κ. Debienne, Delmer, Falize, G. Ista καὶ Olivier Salle.

Ἡ Βελγικὴ κυβέρνησις ἠγόρασε διὰ τὸ Μουσεῖον

τῶν Βρυξέλλων ἐκ τῆς τελευταίας τριετοῦς Ἐκθέσεως τὰ ἐξῆς ἔργα: «Τὸ Λουτρόν» τοῦ Gouwelees, «Σελήνη—φώτιστος Οὐρανός» τοῦ Heymans, τὴν «Κλίμακα» τοῦ Janssens, τὸν Μεσημβρινὸν ὕπνον τοῦ Bernier καὶ «Προτομὴν νεάνιδος» τοῦ Rombaux.

Ἡ Ἀκαδημία τῶν Λέκκα ἐν Παρισίοις ἀπένευσε τὸ βραβεῖον Goncourt εἰς τὸν κ. Emile Moselly. Ἡ δὲ Société des Gens de lettres διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἀπένευσε τὸ Grand Prix Chauchard εἰς γυναῖκα: τὴν κ. Jeanne Marni. Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἄχρι τοῦδε ἀνενεμήθη εἰς τοὺς: Guy de Maupassant, Camille Lemonnier, Ferdinand Fabre, André Theurriet καὶ Jules Bois. Ἐν τῶν δευτέρων ἀνενεμήθη εἰς τὴν κ. Georges de Peyrebrune, τὸ δὲ Prix du Congrès εἰς τὴν κ. Jean Bertheroy.

Ὁ οὐμοριστὴς γελοιογράφος Wilhelm Busch, ὁ τὸς γενεᾶς παιδίων—μικρῶν καὶ μεγάλων—τέρψας, ἀπέθανεν ἐν Mechtshausen εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν Ὁνομαστότεροι τῶν σατυρικῶν συνθέσεων του εἶναι «ὁ κλειδοκυμβαλιστὴς» καὶ ὁ «βιολιστὴς». Ὁ Busch συγχρόνως ἔγραψε καὶ χορευομένης ἑμμέτρος σκηναὶς διὰ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τοῦ 1850 ἦτο συνεργάτης τοῦ «Fliegende Blätter» τὰς περισσότερας τῶν γελοιογραφιῶν του συνήνωσεν εἰς τὰ λευκώματα «Münchener Bilderbogen».

Ὁ πίναξ τοῦ Van Dyck «ἡ ὕψις τοῦ Σταυροῦ», ὁ κλαπὲς πρὸ δύο μηνῶν ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας ἐν Courtrai τοῦ Βελγίου, ἀνευρέθη τυχαίως ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας, καθ' ἣν στιγμήν ὠλισθαίνεν ἐκ τῆς ἀμαξιδίου, δι' οὗ μετεφέρτετο εἰς τὴν πόλιν Andoye. Αὐτὴν ἀνευρέσαν του εἶχε προκηρυχθῆ ὑπὸ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς τοῦ Courtrai ἀμοιβὴ 20 χιλ. φράγκων.

Ἡ «Ἐταιρεία τῶν Φίλων τῶν Μουσείων» ἐν Βρυξέλλαις ἀπέκτησε μαρμαρίνην κεφαλὴν τοῦ τέλους τοῦ Γ' ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ ἔργον προέρχεται ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα διὰ τὴν μελέτην τῆς Χριστιανικῆς τέχνης· φέρει δ' ἐπ' αὐτοῦ χριστιανικὴν ἀφιέρωσιν.

Ἐν Παρισίοις ἐσχάτως ἐξετέθη εἰς πλειστηριασμὸν συλλογὴ εἰκόνων γνωστῆ ὑπὸ τὸ ὄνομα: Συλλογὴ Robott καὶ ἧτις περιέχει πρὸ πάντων πολλὰς εἰκόνας ζωγραφικῆς καὶ σχεδιάσματα τοῦ Corot. Ὁ ὠραιότερος πίναξ τῆς συλλογῆς ταύτης ἦτο εἰς ὁκοπία τοῦ Douai ἀγορασθεῖσα ἀντὶ 46 χιλ. φρ. ὑπὸ τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου.

Ὁ βιολιστὴς Henri Marteau, τοῦ Ὁρείου τῆς Γενεύης, διεδέξατο τὸν Joachim ἐν τῇ βασιλικῇ μουσικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Βερολίνου.

Ἡ δευτέρα Ἐκθεσις τῶν νεωτεριστικῶν ἔργων, διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς «Art contemporaine» ἐν Ἀμβέρσῃ, ἀνοίγει τὴν 21ην Μαρτίου. Πλὴν τῶν ἔργων Βέλγων καλλιτεχνῶν, θὰ περιλάβῃ καὶ ξένων τοιαῦτα, ἐν οἷς 30 ἔργα τοῦ Νορβηγικοῦ ζωγράφου Sauter, ἐν ἔργον τοῦ Boecklin καὶ 150 σχέδια τοῦ Rodin.

Ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ὁ ἔξοχος βιολιστὴς Ἀθροιστοῦ Wilhelmj, ἐπάμυλλος τοῦ Joachim.

Τὸν Ἀπρίλιον θὰ συγκροτηθῇ διεθνὴς ἐν Δρέσδῃ φωτογραφικὴ ἐκθεσις, εἰς ἣν ἐκλήθη νὰ λάβῃ μέρος καὶ ἡ Ἑλλάς.

Ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης» ὁ ἐν Βελγίῳ ἀγαπητὸς καὶ διακεκριμένος φιλότεχνος κ. Plomdeur διατυπῶν ἐξόχως καλλιτεχνικὰ καὶ πρακτικὰς ἰδέας.

Liège, 15 Fevrier 1908

Cher Mr Calogéropoulo,

Il devrait se créer à Athènes une association d' esthètes, dont les cotisations auraient pour but l'achat d'oeuvres d'art destinées à enrichir les musées d'Athènes. Tout en permettant d'encourager les artistes Hellènes, cette société pourrait aider l'Etat grec ou la ville d'Athènes pour l'acquisition d'oeuvres de premier ordre et dont le prix dépasserait le budget disponible.

Chypre, Naxos, la Crète, surtout les Iles Ionienes, qui ont été si longtemps sous la domination de Venise, ont probablement coudes dans leurs églises peut être, dans quelques habitations privées des oeuvres picturales ou sculpturales de cette époque et qui mériteraient d'être connues. Pourquoi n'en ferait-on pas une exposition à Athènes?

Ἐν ἑτέρῳ δὲ ἐπιστολῇ γράφει ἡμῖν:

Je rêve Athènes centre d'art. Comme l'était Florence aux XIV et XVème siècle, lorsque tout dans cette ville était escajant d'un sentiment de beauté et de poésie. Les monuments, les places et les rues avec leur pittoresque et leur polychromie y ont un cachet d'art que l'on remontre rarement et que je voudrais voir à Athènes. La cité de Minerve devajt posséder une école Supérieure internationale d'art où tous les artistes de différents pays viendraient se perfectionner et ainsi créer à Athènes un centre artistique digne de son nom glorieux.

Agréer, cher Monsieur, mes sentiments cordiaux.

J. Plomdeur.

Ὁ Ἀδελφὸς Θαλασσὸς ἐδημοσίευσεν εἰς τι περιοδικὸν μελέτην περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ζωγραφικῆς τῆς τουρκικῆς σχολῆς. Ἡ σχολὴ αὕτη εἶνε ἡ παλαιότερα δλων, διότι ἐπὶ αἰῶνας θεροσκεντικῶς διαταγῶν ἀπληροῦσαν τὴν ἀπεικόνισιν τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. Ἡ ἱστορία διετήρησε τὴ δρόματα δύο καλλιτεχνῶν, τοῦ Νεγαροῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μουράτ III, ὅστις ἐξεκουράζετο ἀπὸ τὰς ποιητικὰς ἀσχολίας του ζωγραφίζων καὶ τοῦ Καρὴ Τζαφέρ, ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ Δ', ὅστις ἐστόλισε μὲ ὠραιότατας τοιογραφίας ἕνα κίβου, κατασκευασθὲν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου. Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Βυζαντινῆς Ἀυτοκρατορίας μέχρι σήμερον Ἰταλοὶ καὶ Γάλλοι διεκόσμων τὰ σουλτανικὰ ἀνάκτορα. Τὸ 1874 εἰς Γάλλος, ὁ Γκιγιέμο, Ἰδρυστὴν Ἀκαδημίαν ζωγραφικῆς εἰς τὴν Κων)πολιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἐφοίτησαν πολλοὶ Ἀρμένιοι καὶ Ἀνατολίται. Τὸ 1883 ὁ σοφὸς ἔφορος τοῦ Μουσείου τῆς Κων)πόλεως, ὅστις ζωγραφίζε θανμάσια, ἰδρυσε Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν. Ἐκτοτε οἱ Ἀνατολίται καλλιτέχναι ἀπέδωσαν τοὺς καρπούς τῆς διδασκαλίας των, ὡς μαρτυροῦν αἱ ἐκθέσεις, ἐνθα πολυκαπλασιάζονται τὰ προϊόντα τῆς νέας τουρκικῆς σχολῆς.

Τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, ἣ ὅποια θὰ διοργανωθῇ τὸ 1912 εἰς τὸ Τόκιο τὰ ἔργα τὰ θὰ γείνων τὴν 1ην Ἀπριλίου 1912. Ὅλοι αἱ ξένα Κυβερνήσεις καὶ οἱ αἱ ἡῶρα θὰ κληθῶσιν ὅπως μετάσχουν εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιστημονικὰ, βιομηχανικὰ, διδασκικὰ, ἠλεκτρικὰ καὶ μηχανικὰ εἶδη, θέλουσ παραχωρηθῆ ἴδια αἶθουσαι, ἐνῶ διὰ τὰ ἄλλα ἐκθέματα οἱ ἐκθέται δύνανται ν' ἀνεγείρουν περιπτέρα εἰδικὰ, χωρὶς νὰ πληρώσουν τίποτε λόγφ ἐνοικίου.

Νέαν ἀφορμὴν ἐπαίνων ἔδωκεν ὁ Κάιζερ εἰς τοὺς Ἀγγλους. Ἐσχάτως διοργανώθη εἰς τὸ Βερολίνον

Κάτωθεν εκάστης παραστάσεως διά γραμμίων γραφής βυζαντινής είνε γεγραμμένον τροπαρίον, ούτως, ώστε εκάστη πρόταξις αυτού αντιστοιχεί προς το συμβολικώς παριστάμενον νόημα τής παραστάσεως.

Η εκφρασις των προσώπων είνε άριστη και ίδια ή των οφθαλμών. Με όλην τήν καταστροφήν, ήν έπαθεν ή εικών εκ του χρόνου και τής ύγρασίας, τα πλείστα γράμματα του τροπαρίου αναγινώσκονται· εικάζεται δέ υπό των ειδημόνων ότι είνε παλαιοτέρα των τριακοσίων ετών.

Η έτέρα εικών, μικροτέρα τής άνωτέρω, γεγραμμένη επί σανίδος, εικονίζει τον άγιον Κωνσταντίνον. Ο τύπος, ύφ όν παρίσταται ο άγιος, είνε ούχι ο συνήθης, ήτοι ο άγιος Κωνσταντίνος μετά στέμματος και ή άγια Έλένη φέροντες τον Τιμιον Σταυρόν. Ο Άγιος Κωνσταντίνος εικονίζεται έφιππος και έν πολεμική αυτοκρατορική στολή, φέρων άσπίδα και ξίφος. Ένθεν και ένθεν του ίππου παρίστανται δύο ύπασισταί ή ιπποκόμοι, του έτέρου των όποιων διακρίνεται το όπλον, δρεπανοειδές όδον και ή στολή και ο πύλος βυζαντιακής τεχνοτροπίας. Προς τα άνω και δεξιά παρίσταται όραιότατος άγγελος επί νεφελών, άτενίζων προς τον αυτοκράτορα. Η παραστάσις είνε αρχαϊκή και μετά προσέως, ο δέ χαρακτήρ του αυτοκράτορος μάλλον προσομοιάζων προς τον του Κωνσταντίνου του Παλαιολόγου ή προς τον του Κωνσταντίνου του Μεγάλου.

Ο πρό πολλού έν τοις περίξ των αιγυπτιακών Θηρών αρχαιολογικάς διενεργών ανασκαφάς Άγγλος αρχαιολόγος Θεόδωρος Δάβις τροσθή εσχάτως είνε νέας ανακαλύψεις έν συμπράξει μετά του βοηθού αυτού Έγερτεν. Είς βάθος τριάκοντα ποδών εύρέθη ύπόγειοι στοά, είνε το βάθος τής όποιας έν κιβώτιον περιέχον τα κοσμήματα τής έγγονής του φαρωνίτου ήγεμόνος Ραμσή του Β'. Η έγγονή αύτη, ως φαίνεται εκ των επί των κοσμημάτων τούτων λελαξευμένων σημείων, ήτο νενυμφευμένη προς τινα Ζετή. Αί εικόνες τής έγγονής και του συζύγου αύτης είνε κεχαραγμέναι επί δύο έπωμίδων, σχηματιζομένων εξ άνθους μήκωνος. Επίσης αναγράφονται τα όνόματά των επί των ένωτίων τής βασιλίσσης, ως και επί άμφορέως.

Άπαντα ταύτα τα κοσμήματα, ως και τινα φέλλια και περιδέρια είνε κατεσκευασμένα εκ χρυσοϋ, προκαλούν δε τον θαυμασμόν των ειδότων διά το λεπτόν τής τέχνης.

Πολύτιμον ήπόκτησιν, το Metropolitan Museum N. Υόρκης έποίησάτο κατά τον παρελθόντα μήνα. Άνεκοινώθη επίσης ή άνοιξις εκθέσεως εκμαγείων και αναπαραστάσεων άντικειμένων εύρεθέντων κατά τας τελευταίας έν Κρήτη ανασκαφάς, άτινα το μουσεϊον συνέλεξε κατά το παρελθόν έτος.

Η Κρητική συλλογή δεν είνε μέν έτι πλήρης, αλλά μεγθύνεται. Έντός όκτώ ετών δύο μεγάλα άνάκτορα άνεκαλύφθησαν έν Κνωσσώ και Φαιστώ, μικρότερα δέ κώμαι ή έπύλεις ήχησαν είνε φώς υπό Άγγλων, Άμερικανών και Ιταλών αρχαιολόγων και άπεκάλυψαν μεγάλην εχθμίδα πολιτισμοϋ.

Πλείστα των άντικειμένων έν τή παρούση εκθέσει χρονολογούνται από τής έποχής τής άκμής τής Κρητικής δυναμείως. Έν των μάλλον ένδιαφερόντων εύρημάτων του κ. Α. J. Evans έν Κνωσσώ ύπήρξε συλλογή άντικειμένων εξ ίθαγενοϋς πορσελάνης, άτινα άνεκαλύφθησαν μεταξύ των περιεχομένων ναοϋ χρησιμεύοντος ως θησαυροφυλάκιον. Κυριώτερα μεταξύ τούτων είνε ή όριούχος θεά και αί άκόλουθοι αύτης. Η θεά φέρει ύψηλήν μίτραν και άμφίσειν άποτελουμένην εκ πλουσίως κεντημένου χιτωνίσκου

μετά συνεσφιγμένου έπανακορμίου και κράσπεδου μετά διπλής ποδιάς. Περίξ τής θεάς συσπειρόνται τρεις όφεις.

Αί όφεις είνε καταπληκτικώς σημεριναι. Τα λοιπά ήλίνα άντικείμενα, εύρεθέντα μετά των ειδωλίων τούτων, είνε άναθηματικά στολαί κεκοσμημένα δι' άνθων, άναθηματικά ζώναι και άσπίδες, ίχθύες και κογγύλια και δύο άνάγλυφα άξιοσημειώτου φυσικότητος, έν παριτάνον άγελάδα και μόσχον, το δέ έτερον αίγα μετά του έριπίου τής. Μεταξύ των άγγείων είνε τινά, άτινα εικονίζουσι λαμπρώς τήν μεγάλην λεπτότητα και κομψότητα, αίτινες εύρίσκονται είνε Κρητικά άγγεία τής άριστης περιόδου, και αίτινες χαρακτηρίζουσι τα λεπτότατα και κομψότατα Ιαπωνικά άγγεία.

Μεγα γνώρισμα των άνακαλύψεων τής Κνωσσοϋ και τής Φαιστοϋ είνε αί τοιχογραφίαι, ών το μουσεϊον κέκτηται έν τεμάχιον, παριστάνον σκήνην εκ του ίπποδρομίου του Μίνως. Δύο άβακες έν τή συλλογή έχουσι σύστημα γραφής επ' αυτών, όπερ μέχρι τούδε υπήρξεν άδύνατον νά άνάγνωσθ ή. Το σύστημα τούτο τής γραφής είνε πλέον άνεπτυγμένον ή τα Αιγυπτιακά ιερογλυφικά γράμματα. Ο θρόνος εκ τής αίθούσης του θρόνου του άνακτόρου τής Κνωσσοϋ είνε μοναδικού ένδιαφερόντος. Εκτός τούτων είνε πρωτότυπα τινά άγγεία και τεμάχια δωρηθέντα υπό τής Έταιρίας American Exploration Society.

Πολύτιμος προσθήκη εγένετο είνε τήν συλλογήν τής Έλληνικής και Ρωμαϊκής τέχνης δι' άγαλματιών του δισκοβόλου. Το άγαλμάτιον τούτο έχει μέγεθος ένέα δεκτύλων και παριστά νεανίαν έν τή πρώτη στάσει τής δισκοβολίας.

Τήν 1 Άπριλίου (ν.) θα μετακομισθούν είνε το Πάνθειον τα όστά του Ζολά παρουσία του Προέδρου τής Δημοκρατίας. Το Κράτος εψήφισε 30,000 φρ. διά τα έξοδα τής τελετής.

Είς τον Παντελίδειον διάγωνισμόν ύπεβλήθησαν 53 δράματα και κωμώδια. Η κρίσις θ' άνάγνωσθ ή τήν πρώτην Κυριακήν του Μαΐου.

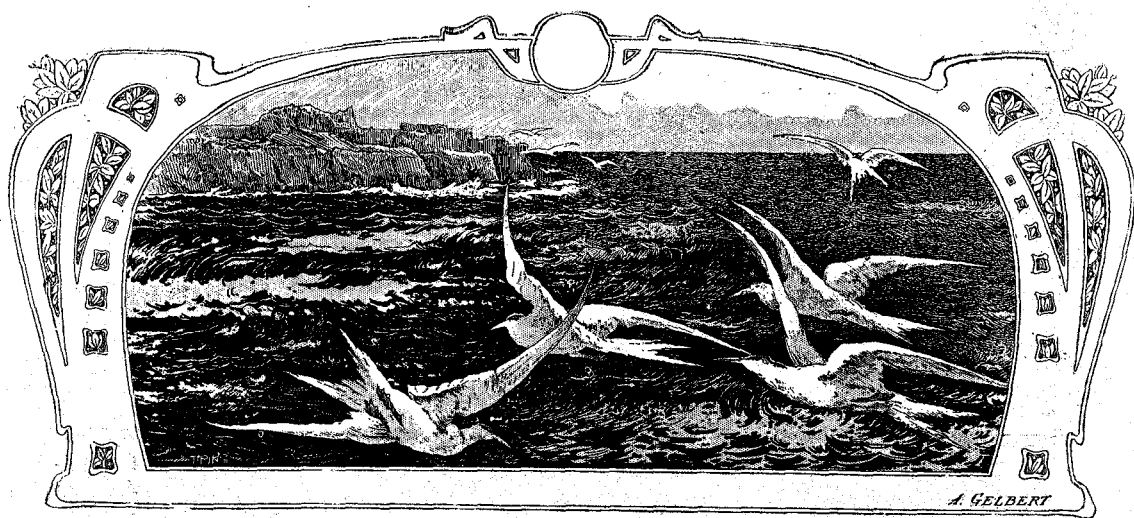
Είς τον Κεραμεικόν πρόκειται νά άνεγερθ ή αρχαιολογικόν Μουσεϊον έν τώ όποιω θα έναποτεθώσιν αί είνε άνευρισκόμεναι αρχαιοτήτες. Κατά τήν έκσκαφήν των θεμελίων άνευρέθησαν μερικά αρχαία νομίσματα Ρωμαϊκής έποχής.

Άθορύθως εξακολουθεϊ τας ανασκαφάς του ο διαπρεπής αρχαιολόγος κ. Άρθούρος Έβανς. Κατά τους λονδινείους «Καιρούς» αί ένεργηθειτά ανασκαφαί έν τώ άνακτόρω του Μίνως έφεραν είνε φώς κατά το λήξαν έτος κύψελοειδή θάλαμον έσκαμμένον έντός του βράχου. Ο κ. Έβανς όμως παραπονεϊται, ότι κατά τα δύο τελευταία έτη το πλείστον των διαπανών διά τας ανασκαφάς έπεβάρυνεν αυτον τον ιδιον, διότι τα προς τον σκοπον αυτον διατεθέντα χρήματα έξηντήθησαν ήδη, ενώ απαιτούνται ακόμη τουλάχιστον τρεις χιλιάδες λίραι διά τήν άποπεράτωσιν τών έρευνών.

Έν τινι όθωμανική οικία, έν Μυλάσσοις τής Σμύρνης, εύρέθη άγαλμα μαρμαρίνον 80 τετραγ. εκατοστομέτρων, γυμνόν, άκέφαλον. Το άγαλμα τούτο παριστά άγωνιστήν κρατούντα είνε τήν δεξιάν όδον, κάτωθεν δε αυτου ύπάρχουσι δύο όφεις. Επί του άγάλματος ύπάρχει ελληνική έπιγραφή λέγουσα ότι άνήκει είνε τον Άρτεμιδώρον, φονευθέντα ύπερ πατριδος.

Η Α. Μ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΡΑΧΟΥΣ

Εἰς τὴν ἀγαπημένην μου κυρίαν Μ. Π.

ΑΡΑΥΓΗ.

Ὁ ἥλιος ἐχρύσωσε τ' ἀντικρινὰ βουνα καὶ τὸν χαριτωμένον κόλπον, ποῦ ἀνοίγει εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀνατολῆς ἢ θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ.

Σχίζει σιγὰ - σιγὰ μὲ τὰς ἀκτίνας του καὶ διαλύει τοὺς πυκνοὺς ἀτμοὺς καὶ προκαλεῖ τὸ σπάργος τῆς ζωῆς μὲ τὰ φιλιὰ του καὶ τὰς περιπτώξεις του.

Κάθε λουλουδί, μόλις τὸν καλημερίση, παίρνει ἀμοιβὴν διπλὸ στολίδι: ἄρωμα καὶ χρῶμα. Ἡ ἀγάπη του σκορπᾷ τὴν εὐτυχίαν, καὶ τὸ φίλημά του ζωντανεύει κόσμους νεκρωμένους.

Κουρασμένη ἀπὸ τὸν ἀνήφορον, ποῦ ἔτρεξα, ἔαπλώνομαι εἰς τὸ παχὺ καὶ δροσερὸ χορτάρι τοῦ χαριτωμένου ἀκρωτηρίου, ποῦ τὸ ἐνομάζουν οἱ Ἀρτσιανοί: Κάβον τῆς Ἀρετῆς, μὲ συντροφίαν ἀγαπημένην καὶ ἀλησμόνητον.

Πελώριος κορμὸς γέρικης καρδιᾶς μᾶς προστατεύει ἀπὸ τὸ λεπτό, ἀλλὰ διαπεραστὸ θάλασσινὸ ἀγέρι ἢ σκιά τῆς χύνεται ἐπάνω μας ἐλαφρά, προφυλακτικῇ. Τοῦ χορταρίου καὶ τῶν ἀτμῶν ἢ ὑγρασία σκορπᾷ ἀνατριχίλλες εἰς τὸ σῶμά μας.

Ἄλλ' ὅση προχωρῶ ὁ ἥλιος τὸν οὐρανὸν καὶ ἀποροριούνται τὰ νυκτερινὰ τοῦ κάμπου δάκρυα, τόσῳ καὶ στὸν ὄργανισμὸν μας χύνεται ἢ θερμὴ του σὰν χὰδι ἀπαλό, μ'ουδιαστικὸ, ποῦ μᾶς ἀπομειθᾷ. Ὅλα γλυκομιλοῦν μὲς σ'τὴν καρδιά μου ὅλα ἀπαντοῦν στοὺς κ' ὑποὺς τῆς καὶ τὴν μαγεύουν. Τὰ νοιώθω νὰ πληροῦν τὸ στήθος μου μὲ τὰς ἀρμονικὰς τῶν ἀποχρώσεις, τὰ λεπτά τῶν μύρα, τὰς γραμμάς τῶν, τὰς σκιὰς καὶ τὰ παιγνίδια τῶν.

Τὸ μάτι μου θωπεύει μὲ ἀνέκφραστον ἠδύτητα ὄλιαν τὴν γύρω Πλάσιν. Βλέπει διαρκῶς καὶ μὲ προσήλωσιν ἀκατανίκητον καθένα πετραδάκι, κάθε μιά σταλαγματιὰ νεροῦ, ποῦ λαμπυρίζει, κάθε χόρτο τρυφερὸ ἢ ξηραμμένο, κάθε ἔντομον ἢ ἔρπετόν, καὶ

ἀποπλανᾶται εἰς χιλίους λογισμοὺς.

Θαρρεῖς πῶς εἶμαι ἄψυγον καὶ συγγενεῦῳ περισσότερον μ' αὐτά, παρὰ μὲ τὸν μωρὸν τὸν ἄνθρωπον, ποῦ φέρω τῶνομά του. Τὰ νοιώθω τόσῳ! Τὰ ὀμιλῶ καὶ μ' ὀμιλοῦν καὶ ἐκεῖνα εἰς τὴν γλῶσσάν των καὶ πίνω γοητεῖες ἄφθαστες ἀπ' τὸ ξεπλάνημα αὐτό, τὸ εὐεργετικόν, μὲς στὸ ὅποιον λησμονῶ τί εἶμαι καὶ ἀπολιγωμένη σύγχωνεύομαι σιγά-σιγά μ' αὐτὴν τὴν ὁρατὴν ζωὴν τοῦ αἵματος καὶ τῶν χυμῶν, ἐνῶ ἡ ψυχὴ μου ἀναλύεται ἀθόρυβα, σὰν μιά μικρὴ σονάττα, μέσα στὴν μεγάλην συναυλίαν τῶν ψυχῶν, ποῦ φέρονται ἀμύλυντες ἀκόμη, στὰ ἀρμονικὰ πελάγη τοῦ Ἀπειροῦ.

Μέσ στὴν ψυχὴν μου, στὸ ἀσήμαντον αὐτὸ παρεκκλησάκι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Ζωῆς, ἀφθονα πλημμυρεῖ τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ!

Ἡ αὔρα βαλασαμώνει τὸ κατάκοπον ἀπὸ τὴν ἀπνίαν σῶμά μου καὶ γλυκονανουρίζει κάθε θλιβερὴν μου σκέψιν. Ἡ ἄλμη τῆς θαλάσσης καὶ ὁ θύμος τῆς ξηρᾶς φιλοῦν τὴν σάρκα μου μὲ ἠδυπάθειαν καὶ εἰσδύουν ἕως τ' ἄδυτα, στὸν ἱερὸν τοῦ στήθους μου βωμὸν καὶ τὸν ἐναγκαλιζόνται.

Γύρω καὶ μέσα μου γελοῦν νύμφες πεντάμορφες ποῦ σιγοψάλλουν τὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς. Στὰ πόδια μου κοιμάται μὲ νωχέλιαν ὑπερηφάνου λέοντος ὁ Κάβος ὁ θεόρατος τῆς Ἀρετῆς, χρυσόξανθος στὰ πλάγια, χρυσοπράσινος στὴν κορυφήν, ποῦ σφίγγει σὲ μιά μυστικὴν σχισμάδα — ἀγνωστον εἰς ὅλους, γιατί δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναρριχηθῆ ἕως ἐκεῖ — τὰ μαῦρα μακρυὰ μαλλιά τῆς ὡμορφῆς, ποῦ ἔπαισε καὶ ἐπνίγη μὲς στὰ κύματα, γιὰ ν' ἀπομείνη στὴν ἀγάπην τῆς πιστῆς.

Στὴν ῥίζαν του τὰ φυκωμένα τὰ νερὰ φαίνονται μαυροκόκκινα καὶ πράσινα, γιατί αἰώνια τὸν καθρεφτίζουν. Καὶ ἐκεῖνος προσξέχει ἀπ' ἐπάνω τῶν σὰν ἀστὸς, ἔτοιμος νὰ ὀρμήσῃ μὲς στὸ κύμα, πῶρχεται ἀγριεμένον νὰ ξεσπάσῃ στὰ πλευρά του.

Ὅλα σιγομιλοῦν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἥλιου μεταξὺ τῶν ἐμπιστευτικῶν. Λές καὶ ἐξομολογεῖται τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο τὰ τρελλὰ νυκτερινὰ παιγνίδια του. Ὅλα ἐξύπνησαν καὶ φλυαροῦν στὸ ἠλιόλουστον τοῦ Κάβου ἀκρογιάλι.

— «Ἐπαιξά ἔπαιξα ὀλονυχτίς χίλια τρελλὰ

παιγνίδια ἀγάπης μὲ μιά μικρὴ Νεραΐδα καὶ ἀπέκαμα! — λέγει ὁ παιγνιδιάρης ὁ ἀφρὸς ἐνὸς μεγάλου κύματος — καὶ ἀπὸ τὴν τρέλλα ἐξεψύχησεν ὦ τὸ πρῶτ' μέσα στὴν ἀγκαλιά μου. Σαβάνωσα τὸ λιγυρὸν τῆς σῶμα μὲ τὰ φύκη καὶ μὲ τὰ φιλιὰ μου καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἐκράτησα τὴν ἀπαλὴν λευκότητά της. Τὰ ἀστραφτερά της μάτια, ἀπὸ φόβον μὴ μὲ ξεπλανέψουν καὶ νεκρὰ ἀκόμη, τὰ παράχωσα βαθεῖα στὴν ἀμμουδιά τροφῆ στῆς πεταλίδες τὰ ἀφήκα.»

— «Κι' ἐγὼ ἐπέρασα καλὰ μὲ τοὺς κοχλιλοὺς στὰ σκοτεινότερα τῶν βράχων βαθουλώματα. Ἐκύτταξα τὰ πονηρὰ παιγνίδια, τὰ καμώματά των, καὶ ἐγελοῦσα» εἶπε τ' ἀνίσχυρον τὸ κυματάκι τοῦ γυαλοῦ μὲ ἐλαφρὸ ψευτοχαμόγελο στὰ χεῖλη, ἀναίσθητο καὶ ἀδιάφορον πρὸς ὅλα, ὡσὰν τὸν μοιρολάτρην, ποῦ δὲν ἔχει ἠδονὴν δικήν του καὶ ἀποκαμαρώνει ξένην καὶ ὄρμησε κατόπιν ν' ἀπλωθῆ στὴν ἀγκαλιά τῆς Γῆς, σὰν τὸ δειλὸ παιδί, ποῦ κρύβεται στῆς μάννας του τὰ στήθη.

— «Ἐγὼ ἐτυλίχθηκα στὴν μέσην ἐνὸς εὐμορφου παλληκαριοῦ, ποῦ ἐπερνοῦσε τὰ μεσάνυχτα στὴν ἄλλην ἀκρὴν κολυμβῶντας, ν' ἀνταμῶσῃ τὴν ἀγάπην του. Ἦμουν τὸ φυλακτὸ του. Τὸ κρατοῦσα ἀπαλά καὶ τῶτρεχα μὲ τὴν ταχύτητα ἀνέμου. Εἰς ἀνάμνησιν μ' ἐχάρισεν ἕνα παλμὸν τοῦ στήθους τοῦ νὰ ναουρίζω ἕνα μόνον, μὰ παλληκαρίσιον!

»Γι' αὐτὸ μ' ὑπερηφάνεα ἀναβράζω τώρα καὶ ἔξιπῶ ὀρμητικώτερον στὴν ἀμμουδιά.»

— «Κι' ἐγὼ, ἔφερα ἀπ' τὸν Μαρμαρᾶ νεκρὸν στὴν πλάτην μου ἐπάνω ἕνα γεροναύτην. Ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ καραβιοῦ του τὸ κινάρτι καὶ ἐλαθῶθηκε στὴν χθεσινὴ τὴν τρικυμία. Τὸ μαῦρον αἶμα τῆς καρδιᾶς του ἔσταζε πυκνὸν ἀπὸ τὸ στόμα του! Τὸν γινώριζα ἀπ' τὰ παλῆα μου χρόνια, ἀπὸ παλληκάρι, καὶ τὸν ἀνεγνώρισα, μέσα στὸ σκοτόρος καὶ στὴν πάλην τοῦ ἀνέμου. Τὸν πῆρα, τὸν ἀγκάλιασα σφικτὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς συντρόφους του καὶ τὸν ἐκύλισα ἕως ἐδῶ, στὸ σπητικὸ του, στὴν πατρίδα του. Ἀπὸ εὐγνωμοσύνην μ' ἐμπιστεύθηκε τὴν ξεσχισμένην του γεροντικὴν καρδιά. — «Κράτα τὴν μὲς στὴν ἄλμην πάντα, μούδεν.» Ἐτσι μοναχὰ ἠμπορεῖ νὰ ζῆ» καὶ ἐξεψύχησεν ὁ ἄμοιρος. Ὁ πόνος τῆς μὲ δέρνει τώρα ἀγρία μὲ κομματιάζει. Δὲν βογγῶ πλέον ἐγὼ. Μουγκρίζει μέσα μου ἐκεῖνη...» εἶπεν, καὶ ἔπεσαν τὰ τρία κύματα καὶ ἐπάνωθεν τῶν ὁ τρελλὸς ἀφρὸς, νὰ ξαπλωθοῦν ἐπάνω στὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου Κάβου καὶ ν' ἀποχαροῦνε τῆς ἠδονικῆς τοῦ ἥλιου περιπτώξεις.

Ἐν ἀκατάληπτον μουρμούρισμα γεννιέται ἀπ' τὸ πρῶτον, τὸ ἀναίσθητον καὶ ἐπιπόλαιον.

Τραγοῦδι βγαίνει ἀρμονικὸν ἀπὸ τὸ δεύτερον, ποῦ σφίγγει τοῦ παλληκαρισίου τοῦ παλμοῦ τὴν περιπάθειαν.

Γέλοια ἀδιάκοπα ἠχοῦν ἀπὸ τὸν ἀσυλλόγιστον ἀφρὸ, μνημόσυνον ἀντάξιο τῆς ὡμορφῆς Νεραΐδας του.

Ἄλλ' ὑπεράνω ὄλων παραδέρνει μὲ ἀπόγνωσιν

τὸ βογγητὶ τῆς ἀταφῆς καρδιᾶς τοῦ γεροναύτου. Καὶ ἔρχονται μὲς σ' αὐτὰ μου τώρα μοιρολόγια καὶ τραγοῦδια, ἠνωμένα ἀπὸ τὸν ἀντιλαλον, τὸν ἀφθαστον καὶ ἀκοίμητον αὐτὸν διευθυντὴν τῆς μυριόχορδης τοῦ Σύμπαντος ὀρχήστρας.

Ἄνακαλλιάρεις, πονηρὲς Νεραΐδες καιροφυλακτοῦν ἐκεῖ, χωμένες μὲς στὰ φύκη καὶ στοὺς σκόρπιους βράχους.

Κάπου-κάπου ξεπηδοῦν ἀπ' τὰ νερὰ σὰν ἴσκιον, σὰν ὑγρὲς πνοές, σὰν ψίθυροι καὶ ἀνυπόμονες ζητοῦν ν' ἀκούσουν ἀπὸ τὰ ἐρωτευμένα κύματα τραγοῦδια ἀγάπης καὶ ν' ἀρχίσουν τὸν δαιμονιώδη τῶν χορὸν.

Ὁ ἥλιος τῆς κρυφοφιλεῖ ἔς τὰ μέτωπα, ἔς τὰ χεῖλη, ἔς τὸν λαιμὸν τῶν καὶ ἐκεῖνες ἀποτρελλά-μένες ξεκαρδιζόνται στὰ γέλοια κάτω ἀπὸ τὰ γλοιώδη πλάγια ἐνὸς βράχου, ποῦ ριζώθηκεν — ἀγνωστον ἀπὸ πότε — ἀντικρὺ στὸν Κάβον.

Εἰς τὴν κορυφὴν του τὸ λευκόπτερον θαλασσοπούλι ἔκτισε φωληά, καρτέρι γιὰ τὸ ψάριμά του. Γύρω του ἀναλύονται τὰ φωσφορίζοντα λεπτά κορμιά κατὰ τὴν δύσιν καὶ ἀποκρῦβονται τ' ἄσαρκα πνεύματα μὲς ἔς τῆς σχισμάδας καὶ τὴν ἄλμην τῶν φυκιῶν του. Προσμένουν τὰ τρελλὰ φαντάσματα ὡς τόσῳ — Νεραΐδες ξεπλανήτρες, — τὸ παλὸν τραγοῦδι τῶν κυμάτων νὰ χορέψουν τὸν χορὸν, ποῦ ξεπλανεύει τὰ ναυτόπουλα καὶ τὰ ἄλυσοδένει μὲ τὴν θάλασσαν. Προσμένουν ἀνυπόμονες...

Μὰ οἱ ἀκίνητοι οἱ βράχοι δὲν ἀντιλαλοῦν τραγοῦδια!

Ἐνα παρατεταμένον βογγητὶδ, βαθύ, σπαρακτικὸ, ἀκούεται πέρα ὡς πέρα...

Τὸ κύμα, ποῦ ἐκύλησεν ὄλην τὴν νύκτα τὸν γεροπατέρα, παραδέρνει ἀνυπότακτον! Τὸ μούγκρισμά του πνίγει κάθε χαρὸν τραγοῦδι. Καὶ ὁ ἀντιλαλος μὲ τὴν πνοὴν τῆς αὔρας φέρει μέσα σ' ἕνα σφύριγμα λεπτό, διαπεραστὸ τοῦ πόνου τὸ φαρμάκι.

Δύσις.

Γέλοια τρελλὰ καὶ στεναγμοὶ φαρμακωμένοι ἀγκαλιάζονται, συγγέονται τελείως μέσα εἰς τὴν ὑψηλὴν τοῦ ὑπερόχου Διδασκάλου συμφωνίαν, εἰς τὴν Συμφωνίαν τῆς Ζωῆς, ποῦ τὴν ἀποτελοῦν αἱ ἀντιθέσεις...

Ἀργὰ-ἀργὰ ἐν τούτοις ἀποπνίγονται τὰ πρῶτα ξεψυχοῦν στὸ μελαγχολικὸ ἠλιοβασιλεμα Ὁ ἥλιος ὀλονὲν ἐξαφανίζεται καὶ σιγοπαίρνει τὸ ὑγρὸ τὸ βορειαδάκι. Ἡ μαυρισμένη ἐπιφάνεια τῆς Προποντιδος φρίσσει εἰς τὸ πέρασμά του καὶ τοῦ κύματος ὁ θρῆνος πάντοτε σπαρακτικὸς, σκορπίζεται γύρω ἀγριώτερος. Καὶ τὴν στιγμὴν, ποῦ ξετυλίσσονται στὴν Φύσιν τὰ μυστηριώδη σάβανα τῆς Σιωπῆς, κυριαρχεῖ ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλον ἦχον τὸ παραπονιαρικὸν τραγοῦδι τῆς καρδιᾶς τοῦ ναύτου.

Ἡ Νεραΐδες, τρομαγμένες, φεύγουν πίσω, παραλύουν. Ρίπτονται καὶ πάλιν στὰ νερὰ καὶ σέρνονται στενὲς καὶ μακρὲς στὴν ἄμμον. Τὸ χρυσό-

Λευκο κορμί των κυματίζει σάν γραμμή φανταστική, σάν φεΐδι άσημένιο και έλαστικώτατο, που διακόπτεται έδω κι' εκεί άπ' του φωσφόρου τά ψεκάδια. Φεύγουν όλονέν, βυθίζονται, εξαφανίζονται μέσ στους άφρούς, στην άλμυνη, στ' άργακίνητα και γλυστερά του βράχου φύκη

Και τó μελανιασμένο κύμα, που ξεκίνησε και ήλθεν άπό μακρυά και δέν χωρεΐ μέσα στον κόλπον, με την ξεσχισμένη την καρδιά του ναύτου εις τά στήθη, ξεψυχάει

Τό έρρόφησεν ή άπληστη!

Κι' ό Κάβος με τους βράχους διαλαλούν στο

σκότος τώρα τά ύστερά του λόγια :

—«Μαύρο ροιζικό! Η άκαρδη μας μάννα, ή »πλατειά ή θάλασσα, άποπλανά με φίλτρα τά ναυ- »τόπουλα στην άγκαλιά της Κι' εκείνα, για εκδι- »κησι, την ώρα του χιμοϋρφοϋν και ένα κύμα— »ένα της παιδι—και τον άφρόν του τον τυλίζονται »για σάβανον.

«Σε κάθε ψυχομάχημα θαλασσινού πεθαίνει κι' »ένα κύμα στ' άκρογιάλι.

«Άμοιρες καρδιές μας εκδικιούνται και γι' αυτό »βογγούμεν έτσι άγρια!»

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΣΚΟΤΑΔΙ

Άπ' τó σκοτάδι οι ήχοί μου ξυπνοΐνε
Και τó μυστήριο κούβουν της ψυχής,
Τό πνεΐμα πόνοι άνίκητοι κινούνε
Όπου τή θέρμη-αβόνουν της ζωής.

Μέσ' σιό πυκνό σκοτάδι λαχταροΐνε
Τά μάτια για τó φως μιανής στιγμής,
Και σκέψεις σκοτεινές κρυφομιλοΐνε
Με την πνήη μιας μυστικής φωνής.

Στενάζει ή λύπη και βαθεία μου πνίγει
Τόν κάθε μόν αϊθέριο στοχασμό,
Που τον παρίδεισο στο πνεΐμα άνοίγει.

Η Βεατρίκη, φάσμα εϋλογημένο,
Τόν άπειρο μου δείχνει οϋρανό,
Με τó σκοτάδι βλέπω εκεί άπλωμένο.

ΕΛΕΝΗ ΛΑΜΑΡΗ

ΞΕΝΗΤΙΑ

Στό φράχτη μου τρογύρα, αγράμπελη γλυκειά,
Ξαπλώνεσαι κι' άνθιζεις.

Κοντά εκεί φουντώνεις, πράσινη τζιτζιφιά,
κι' άπό καρπό γιομίζεις.

Κι' άπάνου κει στο βράχο, και σύ, βαλανιδιά,
τ' άγέρι φοβερίζεις.

Και γώ—άχ!—παραδέρνω ος τόπους μακρινούς
χωρίς καμμία πατρίδα.

Και όλο τρογυρίζει ό δόλιος μου ό νοΐς

χωρίς φωτός άχτίδα.

Και όλο πιθυμάει χορτάρια κι' οϋρανοΐς
και όσα κáπον είδα...

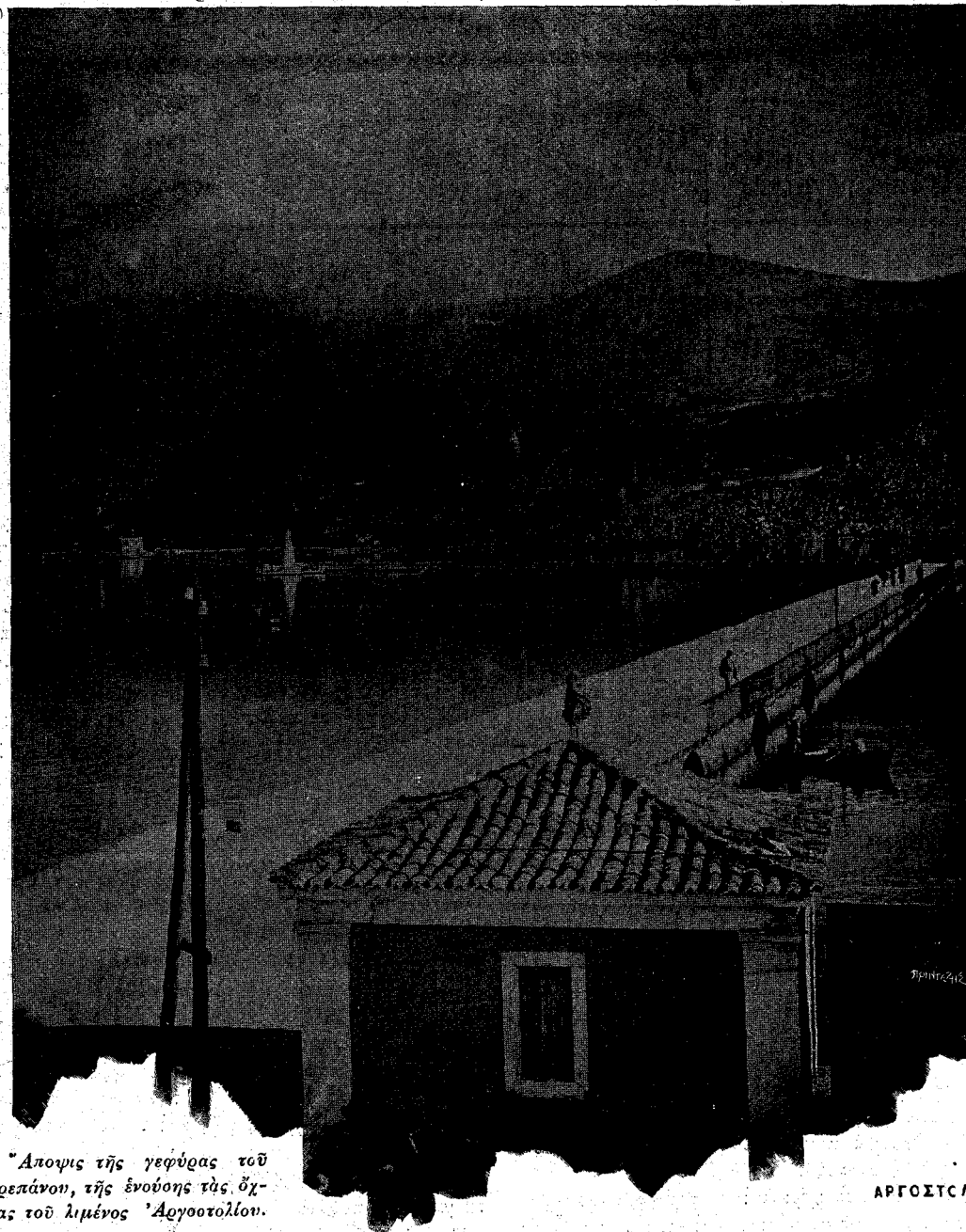
ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Η έξοχωτέρα καλλιτέχνις της Ίαπωνίας ΣΑΔΑ ΓΙΑΚΟ

Η ωραία και χαριτωμένη Σάδα Γιάκο είναι ό ά-
σπύρη του Ίαπωνικού θεάτρου. Τελειοποιηθείσα έν Γερ-

μανία, άπεστάλη εσχάτως υπό του Μικάδου εις Παρι-
σίους, ίνα επανερχομένη οργανώση Ωδεϊον έν Τόκιο.

Άποψις της γεφύρας του
Αργεπάνου, της ένούσης τας, όχ-
θας του λιμένος Άργοστολλου.

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ

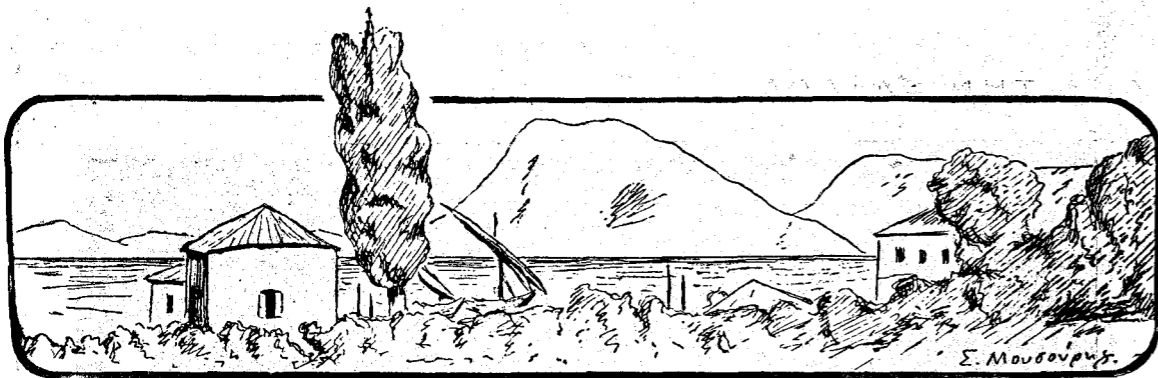
ΣΚΕΨΕΙΣ

Όπως γυρίζει ό μύλος στην πνοήν του ά-
νέμου, έτσι και ό άνθρωπος στριφογυρίζει στο
πέρασμα της είμαρμένης. Ό μύλος έχει τά
φτερά και κινείται και ζή' ό άνθρωπος έχει την
ψυχήν, την πνοήν, ήτις τον ζωογονεί και τον ύ-
πώνει μέχρι του Δημιουργού.

Ό αγαπών είτε ό μέγας θριαμβευτής της
ζωής.

Μέσα στα νερά παιγνιδίζουν οι κάτασπροι
κύκνοι.. Έτσι και οι πόθοι στο πέλαγος της
ζωής. Προσπαθοΐν να διεισδύσουν εις τά βά-
θη του μυστηρίου, αλλά και ψυχορραγοΐντες πα-
ραμένονν λευκοί και υπερόφρανοι.

ΔΙΚ.

ΩΜΟΡΦΑ ΔΕΙΛΙΝΑ

Ε είδες απελπισμένη και μούρες : « Έλα να πάμε εκεί μακριά στους θερισμένους κάμπους να δής τις θημωνιές, που ύψώνονται σ' όλόχρυσα δεμάτια μέσα στ' αλώ- νις. Έλα να αναπνεύ- σης τη δυνατή μυρω-

διά του κομμένου χόρτου, και τους θεριστάς έλα να δής που κάθονται και ξεκουράζονται και κυτ- τάζουν το ώμορφο δείλι.

Έλα να σου δείξω τις βαροφορτωμένες έληδες και τα όλοπράσινα άμπέλια. Έλα να σου δείξω και τον ήλιο, που γέρνει κατακόκκινος πίσω από τα γαλάζια μακρυνά βουνά. Έλα, να σου μιλήσω για τη ζωή που όργα μέσθ σε κάθε πράγμα που θέλει τον Ήλιο. Έλα να δής τα λουλούδια πώς ση- κώνουν τα κεφάλια των για να δεχθούν τα ύστερα φιλά του και το έντομο έλα να δής πώς ναρκω- μένο κάθεται στα φύλλα της άσπρης καπαρλιάς, κουρασμένο από το ξεφάντωμα όλόκληρης μέρας.

Θά σε μάθω να αγαπάς τη ζωή και να ποθής τον ήλιο και να χαίρεσαι. Και τις θλιμμένες σκέ- ψεις, που φέρνει ο κόσμος, θά σε μάθω να μην ά- φήσης να σε τυραγνούν.

Με πήρες από το χέρι και μ' έφερες μακριά-μα- κρυνά στα θερισμένα χωράφια. Και είδα ό,τι μούρες και στάθηκα και έκαμάρινα με Σένα τα φουντω- μένα και πολύχρωμα δένδρα, τα πολύχρωμα λουλού- δια, τα πολυποίκιλα έντομα, τον όλοκόκκινο ήλιο. Και τα βώδια είδα, που σηκώανε τα κεφάλια των και μās κυττάζανε με τα μεγάλα ύπομονητικά των μάτια, και τους θεριστάς είδα να κάθονται σε μεγάλες πέτρες, έξω από τις καλύβες των και να κυττάζουμε χωρίς να βλέπουν, τώμορφο δείλι.

Μα είδα ακόμη εγώ, άλλοίμονο, τα χέρια τα κουρασμένα από τη δουλειά την ακατάπαυστη. Εί- δα τον Έργάτη της Γης και πόνεσε η ψυχή μου. Και σούπα παιδ απελπισμένη κι' άπαρηγόρητη :

« Βλέπεις τα θερισμένα χωράφια και τις θημωνιές που ύψώνονται σε ξανθά δεμάτια ; Είνε ο Κόπος ο Καθημερινός κι' ο άξικούραστος του Άνθρώπου, που τάζει και τα στοιβαξί έτσι, και τα βλέπομε έμεις περνώντας.

Και τις έληδες τις βαροφορτωμένες τις βλέπεις; Αυτές αύριο τα ίδια κουρασμένα χέρια θά τις μα- ζέψουν από χάμω, ενώ θά φυσά δυνατά ο βορράς και η βροχή θά πέφτη ακατάπαυστα, και θά τρέ- μουνε τα παγωμένα δάκτυλα κι' όλα τα μέλη θά- ναι μουδιασμένα. Και τα καταπράσινα άμπέλια τα βλέπεις ; δεν θ' άργήση κι' ο ίδιος έργάτης θά σκούθη κάτω από τις πύρινες ακτίνες του ήλιου για να κόψη τον καρπό, που ποιάς ξέρει πόσα φονικά κι' άδικοσκοτωμούς δεν φυλάει μέσα του.

Βλέπεις και τον ήλιο τον πανώρη, που γέρνει κατακόκκινος κι' έμορφαίνει όλα τα γύρω βουνά και τον ουρανό και τον κάμπο ; μα γιατί δε βλέ- πεις και τα παιδάκια, που τον κυττάζουνε τρομαγ- μένα γιατί τους προαγγέλλει την νύκτα, τη νύκτα που θά περάσουνε χωρίς φως και θά φοβούνται μέσα στο σκοτάδι ;

Βλέπω το γλυκό ηλιόγευμα εγώ, μα βλέπω και τα ματάκια που το κυττάζουνε μ' άγωνία.

Γι' αυτό θά είμαι απελπισμένη κι' άπαρηγόρητη στην έξοχή με τις μύριες έμορφιές, όπως θάμαι και στις πολιτείες με τ' άψηλά κτίρια και τα μαρμα- ρένια παλάτια.

Παντού και πάντοτε η ζωή έχει βάσανα και καύ- μους για κείνον, που θέλει να την δη από κοντά, από πολύ κοντά.

LALO DE CASTRO

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΙΩΣ κανέν οικοδόμημα εις τον κόσμον δεν έλαβε την τύχη και τας περιπε- τείας τας οποίας υτέστη ο τάφος του μεγάλου εκείνου Ρωμαίου Αυτοκρά- τος, ο οποίος τόσο ανύψωσε την Ρώμην, ώστε δικαίως να όνομασθή η περίοδος της ήγεμονίας του «Χρυσός Αίών» της Ρώμης.

Και όμως ο τοσούτον εύεργετής της Ρώμην Αύγουστος, δεν έσχε το εύτύχημα να ήσυχάση εις την τελευταίαν κατοικίαν του.

Όταν ο Αύγουστος διάτασεν όπως μεταξύ της Φλαμίνικης όδοϋ και του Πεδίου του Άρεως, παρά την όχθη του Τιβέρεως, ανεγερθή εν μαυ σωλείον δι' αυτόν και τους οικείους του, βεβλί- ως δεν ήδύνατο να φαντασθή, ότι το μέρος εκείνο τό ίερόν εις τους χθονίους θεούς θά ύφι- στατο τας μετατροπας, ως κατά τους διαφόρους αιώνες έλαβεν.

Ο μεγαλοπρεπής Αυτοκράτωρ ήθέλησεν ό- πως ο τάφος του φθάσει το μεγαλείον του μνη- μείου του Μουσώλου, το όποιον έθεωρείτο ως εν των έπτά θημάτων του κόσμου.

Και ναί μεν δεν έπετεύθη το όνειρόν του, άλλ' ουχ ήπτον το μνημείον, όπερ έμελλε να περικλείση την σποδόν του, απέθη κχι τι ύπε- ροχον και μεγαλοπρεπές.

Το Μουσωλείον έφερον επί της κορυφής τον άνδριάντα του Αύγουστου.

Εις την είσοδον τούτου ήσαν δύο όβελισκοι, εκείνοι οι όποιοι σήμεραν στολίζουσι δύο άλλας πλατείας της Ρώμης, άπέναντι δε εύρίσκετο το περίφημον ήλιακόν ύρολόγιον του Λουκίου Μανιλίου, το όποιον ήδη εύρίσκεται εις την πλατείαν του Μοντετσιτόριο.

Εκεί μέσα λοιπόν έτάφη ο Αύγουστος και οι άπόγονοί του Μάρκελλος, Άγρίππας, Όκτά- βιος, Δρούσος, Γερμανικός, Κλαύδιος και Νέρ- βος.

Γύρω ειχε φυτευθή καταπράσινον άλσος και επί του Μουσωλείου ακόμη, κάτωθεν του άν- δριάντος του Αύγουστου, ειχον φυτευθή κυπά- ρισσοι σκιεράι.

Άλλ' η μεσαιωνική άμαθεια με κακόν όμμα έβλεπε όλα τα αυτά μνημεία των ειδωλολα- τρικων χρόνων

Και προς εξιλίωσιν, ούτως ειπείν, του τόπου κχτά τον Ι' μ. Χ. αιώνα άνηγέρθη επί του Μουσωλείου του Αύγουστου χριστιανική εκκλη- σία.

Κατά τον ΙΒ' αιώνα το Μουσωλείον μετα- βάλλεται εις φρούριον της οικογενείας Κολόννα, άλλ' ο λαός της Ρώμης κατά το 1167 τους εξεδίωξε του μουσωλείου και ο Πανδύλος Σα- βέλλη το κατέστρεψε σχεδόν τελείως.

Κατά το 1400 ειχε κχτηνησει εις τοιούτον σημείον, ώστε επ' αυτού έφύτευσαν κλήματα άμπέλου.

Κατά τον ΙΣΤ' αιώνα τέλος το Μουσωλείον μετεβλήθη εις θέατρον τυρομαχιών.

Περιήλθε κατόπιν εις την οικογενείαν Κορέα, εξ ης έλαβε το σημερινόν όνομα, διότι ο σημε- ρινός Ρωμαϊκός Λαός το γνωρίζει υπό το όνομα «Κορέα».

Άπό του ΙΖ' αιώνος οι ιδιοκτήται του έ- φρόντισαν να το μεταβάλλουν εις άμφιθέατρον.

Κατά τας αρχάς του ΙΗ' αιώνος το Μου- σωλείον έτέθη εις πλειστηριασμόν, άλλ' ούδεις έπαρουσιάσθη όπως το αγοράση.

Ω είρωνεία της τύχης !

Ούδεις διέθετεν ούτε μίαν πεντάραν δια τον τάφον ενός Αυτοκράτορος, οίος ο Αύγουστος.

Τότε ο Πάππς Πίος Ζ' ήγόρασε το Μουσω- λείον άντι 29,500 σκούδων, κατά το 1802.

Κατά την ένωση της Ιταλίας, το 1870, το Μουσωλείον περιήλθεν εις την κυριότητα του Κράτους μεταβληθέν εις θέατρον.

Εφέτος δε διερρυθμίσθη εις άμφιθέατρον λαϊ- κων συνυλιών, εκλεκτής μουσικής, διδομένων τη πρωτοβουλία του Δήμου προς ανάπτυξιν του μουσικού ένστικτου παρά τω λαφ.

Και τοιουτοτρόπως από της σήμεραν άντη- χει η μουσική του Βάγνερ και του Μπετόβεν επάνω από την σποδόν του μεγάλου Ρωμαίου Αυτοκράτορος.

Κ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Τοιχογραφία Gozzoli εν τῷ μεγάρῳ τῶν Μεδίκων τῆς Φλωρεντίας.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Ὁ κ. Σ. Λάμπρος ἐργάζεται, ὡς γνωστόν, μετ' ἀδιακρίτου ζήλου εἰς ἐρευνὰς τῆς εἰκονογραφίας τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων.

Τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Η' τοῦ Παλαιολόγου (1424—1448) ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Μανουὴλ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, εἰκόνες σώζονται αἱ ἑξῆς: Ἰον Ἡ παριστάνουσα αὐτὸν ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ μετὰ τῶν γονέων του καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἐπάρχουσα ἐπὶ πολυτίμου περιγραμῆς εἰς τὸ Μουσεῖον Λούβρου ἐν τῷ κώδικι τῶν ἔργων Διονυσίου τοῦ Ἀρσοπαλίτου. 2ον. Ἡ διὰ γραφίδος ἐσχεδιασμένη εἰκὼν τοῦ Ἰωάννου ἀνδρωθέντος, εὐρισκόμενῃ εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 1783 χαρτῶν κώδικα τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, γεγραμμένον κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα. 3ον. Αἱ τοῦ γλύπτου Φιλαρέτη ποιηθεῖσαι εἰς τὰς θύρας τῆς μίσης πύλης τοῦ Ἀγ. Πέτρου. 4ον. Ἡ τοῦ μεταλλίου τοῦ Ἰταλοῦ ζωγράφου καὶ χαράκτου Πισάνου, ἧτις εἶνε καὶ ἡ ἀξιοπιστοτάτη (1439). 5ον. Ἡ τοῦ ζωγράφου Βενωτίου Gozzoli ἐν τῷ μεγάρῳ τῶν Μεδίκων τῆς Φλωρεντίας (1459—

1464). Τῆς τοιχογραφίας ταύτης εἰκόνα παραθέτομεν. Ὁμοιάζει ἱκανῶς πρὸς τὴν τοῦ μεταλλίου, προήλθε δὲ πιθανῶς ἐξ αὐτοῦ. Πρὸ τινῶν μηνῶν ἀνηγγέληται ὅτι ὁ κ. Μυσοζ ἀνεκάλυψε χαλκῆν προτομὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου, ποιηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Φιλαρέτη καὶ ὑπάρχουσαν ἤδη ἐν τῷ Βορνιακῷ μουσεῖῳ. Ἀλλ' ὁ κ. Λάμπρος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη δὲν εἶναι νέα, ἀλλὰ πολὺ παλαιότερα, ὅτε ὅτι αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ Φιλαρέτη. Τὴν εἰκόνα ταύτην παραθέτομεν ἐν τῇ ἐναντί σελίδι. Εἰκόνες τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου εὕρηται ἐπίσης ἐν τῷ κώδικι τῆς Ἀτσείας βιβλιοθήκης τῆς Μοδένης, ἄλλη ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι, ἀτυχεστάτη, καὶ ἡ ἐν τῷ Μαρκιανῷ κώδικι ὑπὸ τοῦ Κρητὸς ζωγράφου Κλόντζα ποιηθεῖσα, ἧτις εἶνε ὁλως φανταστικῆ.

Ὁ κ. Λάμπρος ἐν ταῖς ἀναφερομέναις εἰκόσι δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπὶ νομισμάτων εἰκόνας τοῦ αὐτοκράτορος, διὰ τὸ ὄλως κακότεχνον αὐτῶν.

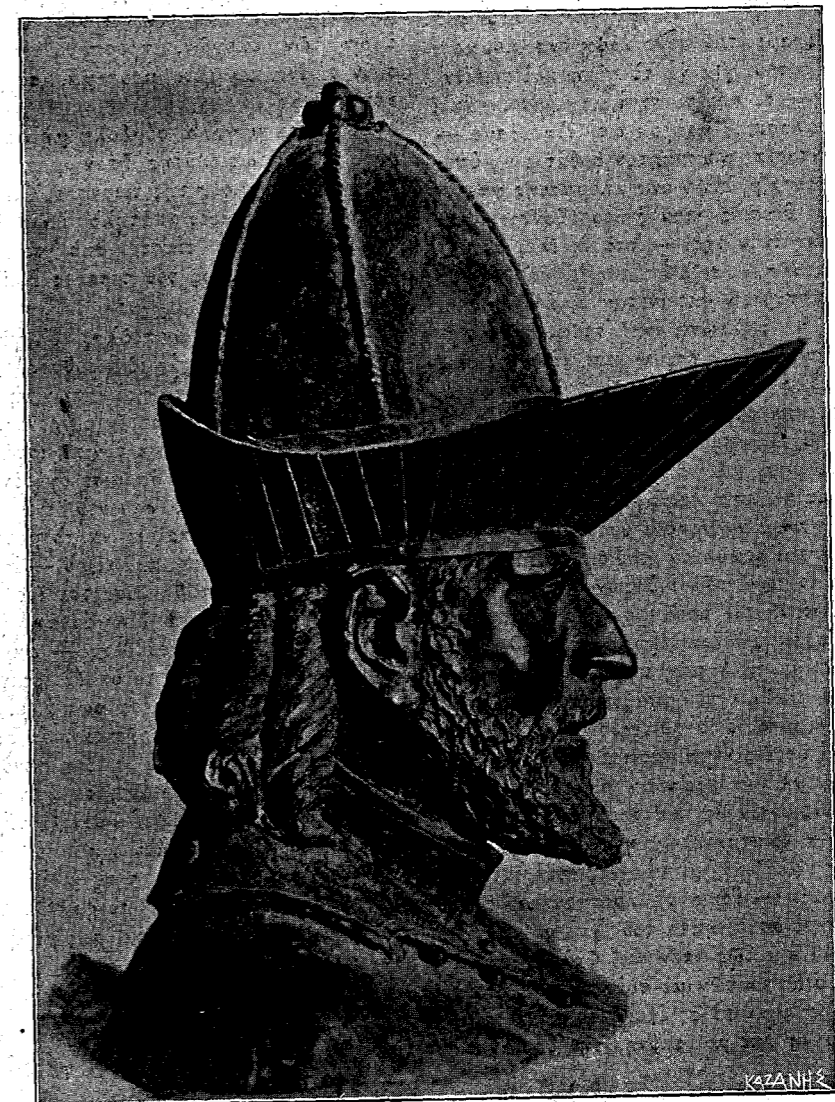
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Μετάλλιον Πισάνου

Τὸ ἔμπροσθεν μέρος.

Τὸ ὀπίσθεν μέρος.

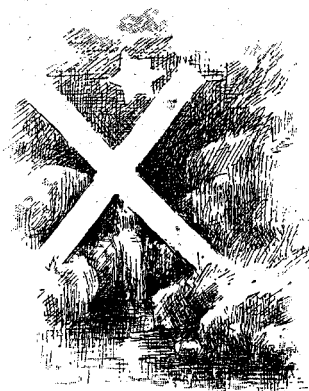

Χαλκῆ προτομὴ ἐν τῷ Βορνιακῷ μουσεῖῳ τῆς Ρώμης.

★ ΑΡΑΒΙΚΑ ΗΘΗ ★

Α Δ Λ Α Χ Ι Ρ Χ Α Μ Ο Υ *

ΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ μεσο-
νυχτιά. Κάτω από
τά τρεμοσβύνοντα
αστέρια, κάτω από
ένα μισοφέγγαρο
άργυρο και τυφλω-
τικό, περιπλανώμε-
νο 'στο κενό από
ἀμνημόνευτα χρό-
νια, ένα φεγγάρι
ἀκρωτηριασμένο,
φεγγάρι 'που μιά

υπεράνθρωπη δύναμη του είχε κόψη ένα κομμάτι
από της πλευρές του για να τὸ φέρη και φωτίση,
— ποὺς ξέρει; — σὲ κανένα νησί μαγεμένο, — ἐκεῖ
— μέσ' στήν θάλασσα, μακριά ἀπ' τὸν κόσμο, —
ἐκεῖ, ποὺ ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ φοβάται νὰ ὑπο-
ψιασθῇ τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά τῆς κλειμένης χανού-
μισσας καὶ τῆς θροσιῆς 'που ξεκουράζονται 'στὰ
'μάτια τοῦ ἀγαπητικοῦ της, — 'στὸ Νεῖλο, σὲ μιά
αἰγυπτία ψαροπούλα.

Δεξιά τοῦ ποταμοῦ ἐκτείνεται ἡ κοιλάς...
ἐκτείνονται γιὰ νὰ τελειώσῃ ἐκεῖ 'πίσω, 'που εἶπα-
νετο σὰν τὸ τέρας τῆς γῆς, — καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ
μερικές χουρμαδιές χωρὶς κλωνάρια καὶ ἄνηθ ἐγεί-
ρονται μεγαλόπρεπα στὸν οὐρανὸν γιὰ νὰ φθάσουν
τὸ φεγγάρι, — τὸ ἀκρωτηριασμένον' ἀριστερὰ καὶ
δένδρα χωρὶς ὄνομα, καὶ σπῆτρα παλῆα ἐτοιμο-
γχερέμισα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιρὸ εἶχαν κτίση γιὰ νὰ
τὰ ἀφήσουν ἔρημα καὶ νὰ χρησιμεύσουν γιὰ καταφύ-
γιο τοῦ κράχτη καὶ ἐρωμένου τοῦ σκότους, γιὰ ἐν-
τευκτήριο τῶν ἱσκιῶν, τῶν ἐνδόξων ἄλλοτε βασι-
λέων τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι συναθροίζονται τὰ
φεγγαρόδραδα παρατηρῶντας (ὡς ὅτου ἡ λαμπι-
ρίδα τοῦς διώξῃ μετὰ τῆς θαμπῆς τῆς λάμψης) ξιππα-
σμένοι ἐκεῖνα τὰ πλοῖα «'που βγάζουν ἀπ' τὸ στόμα
τοῦς φωτιά», γεμάτα ἀπὸ φθισικὲς ἀγγλίδες —
περιγηγήτριες — ἡ ὁποῖες εἶχαν παρεσδύση 'στὴν χώ-
ραν τῶν ἐρήμων μετὰ τὴν πρόφασιν νὰ ἐπισκεφθοῦν
τοὺς τρομακτικὸς ἐκείνους καὶ μεγάλους ὄγκους,
— τὰ μνημεῖα, — ἀκατανόητους γι' αὐτές, γιὰ νὰ
ταράξουν ὁμως ἀλήθεια μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς
ἄγριες φωνῆς τοῦς, — ἴδιες μετὰ λυσσασμένα σκυ-
λιά, — τὸ ἔρδ καὶ ἀσύλληπτο τοῦ Ἰσλάμ μυστή-
ριον... — Καὶ ἀκριβῶς ἀπέναντι' ψηλά ἡ πόλις
τῶν χιλίων καὶ μιάς νυκτῶν μετὰ τοὺς ἀναριθμήτους
τῶν τζαμιῶν τῆς μιναρέδος ἐκοιμάτο τὸν γλυ-
κύπνο, σκεπασμένη ἀπὸ μιά σκόνη, τὴν ὁποίαν τὰ

αὐτοκίνητα, ἡ ἄμαξες — στήν πόλιν τοῦ ὄνειρου
καὶ τῆς εἰρήνης! — εἶχαν φροντίση νὰ σκορπίσουν,
γιὰ νὰ τῆς ἀφαιρέσουν, νὰ τῆς κρύψουν καὶ ἀπὸ
τὴν μαγεμένη τῆς ὄψιν — ὅπως ὁ πωλητὴς μετὰ τὸ
διαμαντοκέντητο πέπλο κρύβει τὰ ξακουσμένα παρ-
θενικά ἄσπιλα κάλλη τῆς σκλάβας ἀπ' τὰ λαί-
μαργα 'μάτια τοῦ κόσμου καὶ τῆς φθισικῆς σελή-
νης — ποὺ τὰ βασκάνουν σχεδὸν πάντα — γιὰ νὰ
τυφλώσῃ ἐκεῖνα τοῦ Σουλτάνου, 'στὸν ὁποῖον θὰ
τὴν παραδώσῃ αἴφνης...

Καὶ τὸ ἀτέλειωτον ὕψος τῶν πυραμίδων, καὶ τὰ
μάτια τὰ ἀκίνητα καὶ τὸ εἰρωνικὸν χαμόγελο τῆς
Μεγάλης Μορφῆς — τῆς Σφιγγῆς —, τὰ ὁποῖα
οἱ σύγχρονοι καλλιτέχναι καὶ οἱ παλαιοὶ τέτοιοι
ὄλων τῶν ἐποχῶν, προσπαθοῦσαν νὰ ἀποτυπώ-
σουν σ' ἓνα κομμάτι μουσαμῆ, σὲ μιά ἀτεχνῆ εἰ-
κόνα τοῦς;

Αὐτὰ τὰ μεγάλα σύμβολα μὴ ἀποτελοῦντα μέ-
ρος τῆς πρωτεύουσῆς ἦσαν μακριά, ἀφανισμένα
μέσ' στοὺς ἄμμους τῆς τριανταφυλλένιας μοναξιάς,
σ' ἓνα χροσόφτερο, ἀπατηλὸ ἴσως ὄνειρο, — γιὰ
νὰ μὴ βλέπουν τίποτε ἀπὸ τὰ σκάνδαλα τῆς
ἀγνώριστης πόλεως τοῦ τέρατος Νεῖλου...

Μιά αἰγυπτία ψαροπούλα, ἔλεγα, μιά ψαρο-
πούλα ἀπὸ ἐκεῖνες τῆς ιδιόρρυθμης, φτιασμένες μετὰ
πρωτότυπη ἀδεξιότητα καὶ ἰαπωνικὴν ἐπιτήδευσιν'
καὶ ξύλα χονδρά, τὰ ὁποῖα ὁ χρόνος, — αὐτὸς 'που
ὁ ἄγριος τόσο συμβολικὰ τὸν παριστάνει τρώγοντας
τὰ ἴδια τοῦ παιδιὰ, — ἐσάπισε σχεδὸν καὶ κουπία
φαρδὺ σὰν φτυάρια φούρου' ἓνα τιμόνι φαρδύ,
'που ἂν ἐδοκίμαζε κανεὶς νὰ τὸ μεταχειρισθῇ γιὰ
πόρτα — ὄχι βέβαια παλατιῶ — ἀλλὰ καμμιὰς
παλαιοκαλύβας, δὲν θὰ δυσαρστέϊτο διόλου.

Ἦταν τοῦ «Φοτᾶ Μωχάμετ» (τοῦ μάστορη
Μωχάμετ): μορφὴ παράδοξη, — ἀκριβῶς σὰν τὴν
βάρκα του, — μετὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν φαντασθῶν ἀγαθὰ,
ἀλλὰ τὰ ὁποῖα εἶχαν μέσα φωτιά, εἶχαν κρυμμένη
τὴν ὑπουλόγητα, τὴν ἀπληστίαν, τὴν αἰσχροτότητα, —
τὴν ἀτιμίαν σχεδὸν τὰ χεῖλη χονδρά, σχισμένα
'στὴν μέση σὰν ἀκόνια ἀνοικτὰ ἀφίαναν νὰ φαίνον-
ται μιά σειρά ἀπὸ δόντια, — δόντια τίγρεως, — 'στὰ
ὁποῖα τὸ οὐίσκου, — προῖον ἀγγλικὸ! — εἶχε ἀφήσῃ
τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς του, καὶ καὶ γένεια καὶ
μουστάκια κομμένα μετὰ τὸ ψαλίδι, θὰ τοῦ ἔδιναν
χωρὶς τὸ σαρίκι 'στὰ 'δικὰ μας μέρη μορφὴ φοβε-
ροῦ κακούργου.

Εἶχαν ἔλθῃ νὰ βγάλουν τὰ δίκτυα, 'που εἶχαν
ρίξῃ ἀπὸ καιρὸ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, — ὁ ὅστα Μωχά-
μετ, ὁ Σελῆμ καὶ ὁ Φεττάχ.

Πίσω 'στὴν πρύμνην ὁ Μωχάμετ ἐκάθιστο κρα-

τῶν μετὰ τὸ ἓνα χεῖρι τὸ τιμόνι καὶ μετὰ τὸ ἄλλο
ἓνα μεγάλο ὑπερφυσικὸ τοιμποῦκι, σὰν ἐκεῖνο
τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ, ἀλλὰ πολὺ εὐτελέστερο, — τὸ
ὁποῖον εἶχε ἀδιάκοπα 'στὸ στόμα του. Ἀπὸ καιρὸ
σὲ καιρὸ παρεδίνετο στὰς σκέψεις του, ἡ φωτιά
ἔσβυνε καὶ τότε μετὰ ὑφὸς ἐπιτακτικῶς, — ἴδιο 'που
παίρνουν 'στὸ θέατρον, ὅταν πρόκειται νὰ διατάξουν,
— ἐφώναζε τὸν Φεττάχ, ὁ ὁποῖος εὐχαριστημένος
γιατὶ ὑπηρετοῦσε τὸν καπετάνιο του, τοῦ ἔφερνε
ἓνα κάρβουνο ἀναμμένο...

Ἡ δουλειὰς, ὅταν τὸν ἐρωτοῦσαν, πῶς ἐπῆγα-
ναν: «ὄχι καὶ πολὺ στραβά», ἔλεγε. 'Στὸ χωρὶς
κάνεις δὲν θυμάται νὰ τὸν ἄκουσε νὰ λέῃ ὅτι ἦταν
εὐχαριστημένος, — οὔτε ὅταν κάποιος «ἰγγλῆζε»
(Ἄγγλος) τοῦ ἔδωκεν ἓνα χαρτί ἄσπρο, — μὰ ἐν-
τελῶς ἄσπρο, ἂν ἀφαιρούσε μερικές μυστηριώδεις
γι' αὐτὸν γραμμῆς, ἡ ὁποῖες, ὅταν κατέθηκε 'στὸ
Κάϊρο, τοῦ ἔδωκεν, παρακαλῶ πόσο; δέκα λί-
ρες! — ὄχι ἀγγλικῆς, 1) — δέκα λίρες Αἰγύπτου!
— ὀλόκληρη περιουσία γιὰ νὰ ἀφίσῃ καὶ εἰς τὰ
παιδιὰ του ἀκόμα, εἰς ἀντάλλαγμα μιᾶς «ἀντί-
κας», — δὲν θυμάται κανεὶς νὰ τὸν εἶδε χαρούμενο
οὔτε τὴν ἡμέρα 'που παντρεύτηκε, τότε 'που οἱ
ξένοι ἐχαίρονταν καὶ τραγουδοῦσαν κάτω ἀπὸ τῆς
κόκκινες τέντες, ἐνῶ αὐτὸς μετὰ λυπημένη φυσι-
γνωμία μὲν εἶχε γελᾶσῃ λίγο, — κι' αὐτὸ ὄχι
ἐξ ἑαυτοῦ του, — ἀλλὰ γιατί ὁ πατέρας τῆς νύφης
ὁ μόνος χωρατατζῆς — ἀλήθεια πολὺ χονδρὸς
'λίγο — τοῦ εἶχε 'πῆ δυὸ λόγια κρυφὰ στ' αὐτί του,
δυὸ λόγια 'που θάτανε δύσκολο νὰ γράψῃ κανεὶς
ἔτσι ξάστερα, — 'σταῦτι θὰ 'μποροῦσα ἴσως νὰ σᾶς
στὰ 'πῶ, ἀλλὰ φανερά... Ἀφ' οὗ αὐτὸς μετὰ τόση
προφύλαξη τὰ εἶπε.

Μόλα αὐτὰ ὅμως, ἂν καὶ ἡ δουλειὰς πῆγαίαν
«ὄχι καὶ πολὺ στραβά», — καθὼς ἔλεγε τοῦλάχισ-
στον — εἶχε μερικοὺς παράδες, τοὺς ὁποῖους ἡ φαν-
τασία καθε φελλάχου, — ἀφίνω κατὰ μέρος τῆς
ὑποψήφιος φελλάχης 'που τὸν θεωροῦσαν γιὰ Κροῖσο,
— τοὺς ἑκατονταπλασίαζεν.

Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι βρῆκε ἓνα πολύτιμο δια-
μάντι μέσα 'στὰ σπλάγγνα ἐνὸς ψαροῦ, — ἀπὸ
τότε ἀκόμα 'που δὲν ἦταν ψαρᾶς καὶ γι' αὐτὸ
ἔγεινε τέτοιος' ὄλο διαμάντι ἐνόμισεν ὅτι θάδρι-
σκε! — ἄλλοι ὅτι εἶχε ἀλλάξῃ τὴν πίστι του.
Θέλετε καὶ ἀποδείξεις; μὴ πᾶτε μακριά: τὸ οὐί-
σκου 'που ἔπινε 'στὸν Ρωμῆδ μπακάλη «Σπύρο»,
ἐνῶ τὸ Κοράνι τὸ ἀπαγορεύει ῥητῶς — καὶ ὁ
«ἀφρίτ» (διάβολος) γιὰ ἀνταμοιβὴ τοῦ ἔβαλε τὴν
νύκτα 'στὴν κάμαρά του ἓνα μεγάλο βαρέλι ἀπὸ
λίρες φλωριά καὶ χίλια ἄλλα πράγματα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἦταν τόσο φιλάργυρος ὅσο
καὶ ὁ ἥρωας τοῦ Μολιέρου καὶ Πουσκίν... Τώρα
ἂν αὐτοὶ οἱ «παληάνθρωποι» τὸν κατηγοροῦσαν,
τοῦτο ἦταν λογαριασμός τοῦς 'μπορεῖ κανεὶς νὰ
ἐμποδίσῃ νὰ ὀμιλοῦν ἢ κακῆς γλωσσῆς;

Φθάνει αὐτὸς 'που εἶχε τὴν συνείδησί του ἡσυχῇ
καὶ αὐτὸ ἀρκοῦσεν. — Ἐπειτα ὁ Προφήτης 'που τοὺς
ἔβλεπε θὰ τοὺς τιμωροῦσε καὶ πολὺ ἀσπρηρῶς μάλ-
ιστα. Ἐνῶ αὐτὸς θὰ ζοῦσε μετὰ τὸ οὐρὶ τοῦ παρα-
δείσου... κι' αὐτοὶ κακομοιριασμένοι μέσα...

1) Μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Αἰγύπτου διαφορὰ 60
λεπτῶν.

Εἶχαν φθάσει σχεδὸν. Ὁ Σελῆμ, ἴδιος σὰν τὸν
μάστορη του — σύμφωνα μετὰ τὸ ῥῆτόν — τὴν ἴδια
φυσιογνωμία, τὰ ἴδια αἰσθήματα, τῆς ἴδιες κλίσεις,
— ἐκτὸς 'που δὲν ἔπινε οὐίσκου, — μαζί μετὰ τὸν
Φεττάχ, παιδὶ ἄθωο, εἴκοσι χρόνων μὲν καὶ ἀπὸ
καιρὸ 'στὴν ὑπηρεσία τῆς βάρκας, εἶχε ἀρχίσῃ νὰ
βγάξῃ τὰ δύχτια, ἐνῶ ὁ Μωχάμετ, ἀφ' οὗ ἄφησε τὴν
θέση του καὶ τὸ τοιμποῦκι, παρατηροῦσε τὴν δουλειὰ
σὰν Ἄγγλος μηχανικός...

Τὰ δύχτια ἦσαν γεμάτα!!.. Θὰ ἐπῆγαίανε λοι-
πὸν ἡ δουλειὰ τους καλὰ; Ἡ ἀρχὴ ἦταν καλὴ'
ὅσο γι' αὐτὸ ἐμαρτυροῦσαν τὰ καλάθια 'που εἶ-
χαν μισογεμίση' ἀλλὰ τὸ τέλος; Ἴδου τὸ ζή-
τημα... Ναι, ἀλλὰ ἡ καλὴ 'μέρα δὲν φαίνεται,
ἀπὸ τὸ πρῶν; — λέει μιά παροιμία...

Σὲ ὀλίγο θὰ εἶχαν σύρη τὰ δύο τρίτα ἀπὸ τὰ
δύχτια καὶ ἡ βάρκα ἄρχισε σχεδὸν ἀπὸ τὸ βάρος
νὰ βυθίζεται' ἓνα δάκτυλο ἀκόμα καὶ τὸ νερὸ
θάμπαινε, τόσα ψάρια εἶχαν πιάση.

Φθάνει' εἶπεν ὁ Φοτᾶ Μωχάμετ μετὰ κάποια δυσ-
ἀρεσκεία, γιατί ἄλλοιὸς θὰ πνιγοῦμε. Αὐτὰ μᾶ:
εἶναι ἀρκετὰ... Ἄλλὰ τί ἦτο ἐκεῖνο τὸ μαῦρο,
'που ἔβλεπε μέσα 'στὰ δύχτια, ἐκεῖνο τὸ ἐκπληκτι-
κὸς μεγάλο γὰ τὰ γλυκὰ νερά τοῦ Νεῖλου! Μή-
πως ἦτο κανένα ψάρι; — Ὅχι! ἀδύνατον. Ποτὲ
δὲν εἶχε δὴ τόσο μεγάλο καὶ τερατώδες ἴσως.
Δὲν ἦτο βέβαια τίποτε πραγματικόν' θάταν
καμμιὰ ὀφθαλμαπάτη, θάταν ἀποτελέσματα τοῦ
χασιῶ — σιγὰ μὰ τὸ πανάγιο τοῦ Προφήτη ὄνο-
μα νὰ μὴν ἀκούση κανεὶς! — ἀνακατωμένο μετὰ
καπνὸν ποῦσε 'στὸ τοιμποῦκί του, θάταν καμμιὰ
διεσταλμένη ἀντανάκλασι ἀπὸ τὴν κοίτη τοῦ Νεῖ-
λου προβγαλμένη ἀπὸ κανένα ἀνταυγαστήρα, βυθι-
σμένον βαθυὰ βαθυὰ μέσα 'στὰ φυλλοκάρδια τῆς ἄμ-
μου. — Ἀλλὰ ὄχι, δὲν ἦταν ἔτσι, ἀφ' οὗ ὁ Σελῆμ
καὶ ὁ Φεττάχ τὸ ἔβλεπαν καὶ μάλιστα ἐφώναζαν
ἓνα «γιασαλά-α-α-με», — δὲν ἦταν ἀλλὰ ἀλήθεια.
Δὲν βλέπετε καλῆ, 'που ἡ βάρκα ἄρχισε νὰ μπάζῃ,
γιατὶ τῶχαν τραβῆξῃ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια!.. Τί ἔ-
πρεπε λοιπὸν νὰ κάμουν σὲ μιά τέτοια ἀνέλπιστη
τύχη; Νὰ βγάλουν τὰ ψάρια πάνω 'στὴν βάρ-
κα; ἀναμφίβολα θὰ ἐπνιγοῦντο ὅλοι — ἐκτὸς βέ-
βαια ἀπὸ τὰ ψάρια 'που σπαρταρίζαν ἀκόμα 'στὰ
καλάθια.

Ἄν τὰ ἔρριχναν, τότε τί θὰ ἐγίνοντο τόσοι κό-
ποι; — Ἐνα μέσον ἔμενε μονάχα: νὰ τραβῆξουν τὸ
ψάρι ὡς τὴν παραλία, σύμφωνα μετὰ τὸν νόμον
τοῦ Ἀρχιμήδη, ὁ ὁποῖος λέει... Ναι! ἀλλὰ ὑπῆρ-
χε φόβος πλησιάζοντας τὴν ὄχθη νὰ τοὺς ἐφευγεν
ἀπὸ τὰ δύχτια καὶ τότε 'στὸ διάβολον οἱ νόμοι...
καὶ ἡ προφήτης μαζί μ' αὐτὸν.

— Ἄκου, εἶπε ὁ Μωχάμετ, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐνστι-
κτον τῆς ἀπληστίας εἶχε ἀμέσως ἐξεγερθῇ, 'στὸν
Σελῆμ, γιὰ νὰ μοιρασθοῦμε τὰ κέρδη ἀπ' αὐτὸ τὸ
ψάρι συμφωνεῖς νὰ... Τίποτε ἄλλο δὲν ἄκουσε κα-
νεὶς. — Εἶχαν συνεννοηθῇ μετὰ τὰ μάτια.

Τοῦ κάκου ὁ δυστυχημένος Φεττάχ ἐπάλαμπε,
τὸν εἶχαν τόσο δυνατὰ πιάση, ὥστε ἦταν ἀδύνατον νὰ
τοὺς ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦς. Ἐνα, δύο. Ἐπει-

*) Ἐπιφάνημα θαυμασμοῦ.

* Θεὸς χωρὲς' τον.

τα μπλούμι ακούσθηκε και μερικά στεφάνια — ίδια σαν τον ασύρματον τηλεγραφον — πήγαν να ξεψυχήσουν κοντά σ'της ὄχθες, χωρίς να εἰδοποιήσουν ὅτι αὐτὰ ἦν μαζί και τα νεκρικά στεφάνια, τὰ ὅποια ὅσφ ἀπλώνοντο ἐμοιαζαν σαν να ἀγκάλιαζαν τὸν τάφον του — τὸν Νεῖλο.

Και ὅταν περὰ τὸ πτώμα χάθηκε ἀπ' τὰ μάτια τους, παρασυρόμενο ἀπ' τὸ ἀκατάσχετο ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ὁ Μωχάμετ και ὁ Σελήμ ἐψιθύρισαν σχεδὸν μαζί :

— Ἀλλάχ ἰρχάμου.

Κάϊρον, Μάρτιος 1908.

Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΒΑΤΟΥ *

Εἰς τὴν Ἑλ. Λάμαρ

Δὲν πρέπει νὰ συγγέωμεν τὴν βούλησιν μετὰ τοῦ πόθου. Ἡ βούλησις δύναται νὰ ἀνακόψῃ τὸν πόθον και νὰ ζῆ ἐκ τῆς μὴ καταναλώσεώς του· δύναται νὰ προσκτήσῃ τὴν ἐμψυχοῦσαν αὐτὸν δύναμιν, νὰ τὴν μεταστρέψῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς και νὰ τὴν καταστήσῃ τροφὴν τῆς.

— Ὁ πόθος κινεῖ κατ' εὐθείαν τὰς ἀνανακλαστικὰς σκέψεις και συνδυάζεται μετ' αὐτῶν· ἡ βούλησις ἀνθίσταται εἰς αὐτάς.

— Ἀναβολὴ τῆς ἐκτελέσεως πράξεώς τινος, ἐξ ἧς ἐλπίζεται ἀμεσος χαρὰ, εἶναι ἀποταμίευσις τῆς ἐκουσίας δράσεως.

Ἡ βούλησις δὲν ἐνεργεῖ ἀνευ τῆς κρίσεως· δὲν δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ, ἐὰν δὲν προαφῆρη ὑπὲρ ἑαυτῆς προτέρα τις οἰκονομία ἐκ τῶν κερδῶν τῆς ζωῆς.

— Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. Διὰ νὰ μάθῃ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀπέχῃ τῶν ἀμέσων εὐχαριστήσεων, εἶναι ἐνίοτε ἀναγκαῖα ἡ βία. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, πᾶσα συνείδησις ἀταβικῶς λειτουργοῦσα ταύτην ἔχει ὡς ἀρχὴν. Ἡ βία αὕτη ἐγκαθιστᾷ ἐν τῇ αἰσθητικότητι τὸν ἀρχικὸν πυρῆνα, περὶ τὸν ὅποιον θὰ μεταβληθῇ εἰς κερφάλαιον τὸ ἠθικὸν αὐτεξούσιον.

— Πᾶσα κατὰ συγκατάθεσιν θυσία θὰ αὐξήσῃ και θὰ ἀνανεώσῃ τὴν ἐφεκτικότητά της, και ὅσάκις πρόκειται περὶ ἐκλογῆς, ἐκεῖ θὰ προστρέξῃ ἡ βούλησις, ἵνα ἀντλήσῃ τὸν πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἀποφάσεών της ἀναγκαιοῦντα δυναμισμόν.

* Ἀομένως δημοσιεύομεν ἐν μεταφράσει τὰς ὁραίας ἀνεκδότους φιλοσοφικὰς σκέψεις, ὡς ἐγκαιμιάζων τὴν ἐν τῇ «Παναοθήμῃ» πολῦτιμον συνεργασίαν του ἐπεμψεν αὐτῇ ὁ διακεκριμένος κριτικὸς και φιλέλλην κ. Lebesque.

— Αἱ ἰδέαι εἰσὶ δυνάμεις, ὀργανιζόμεναι ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. Ὑπάρχει σημείον τι ἐλευθερίας, εἰς ὃ αἱ ἀντιφάσκουσαι πρὸς ἀλλήλας ἰδέαι ἰσοροποῦσιν. Εἰς ἡμᾶς ἐναπόκειται ἡ εὕρεσις τοῦ σημείου τούτου, ἡ δὲ βούλησις ὀφείλει νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συνάντησίν των.

— Μνησθῶμεν τοῦ μοχλοῦ. Αἱ ἰδέαι δὲν δύναται νὰ καταστῶσι βιώσιμοι, ἐὰν δὲν δανεισθῶσιν ὡς ὑποστήριγμα τὰ αἰσθήματα.

— Τὸ ν' ἀπέχῃ τις ἐγκαίρως, νὰ ἐπιφυλάσῃ διὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον τὰς δυνάμεις ἔρωτος λυτρωτοῦ, αἵτινες ζητοῦσι νὰ καταναλωθῶσιν ὅσον τάχιστα, νὰ ἐξουδετεροῦν τὸν πόθον, νὰ τὸν πιέξῃ ἵνα δεκαπλασιάσῃ τὸν δυναμισμόν του, ὃν ἄλλως τε ποθοῦμεν, εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀρχὴ τοῦ ἡρωϊσμοῦ. Καὶ τὰ θαύματα δὲν γεννῶνται κατ' ἄλλον τρόπον.

— Οὕτως, αἱ ἀνθρωποθυσίαι παρὰ τοῖς Γαλάταις ἀπέβησαν ἐκούσiai πράξεις, προωρισμένα νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἰδέαν διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως. Ὁ φανατισμὸς ἠδυνήθη νὰ τὰς καταστήσῃ ὑποχρεωτικὰς, ἀλλ' ὁ φανατισμὸς διέστρεψεν ὡσάυτως τὰ εὐλαβῆ προσκυνήματα, ἃ τινὰ στηρίζονται ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεῶν λόγων. Ἡ δὲ δεισιδαιμονία εἰς οὐδὲν ἄγει.

— Τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐκ Γαλιλαίας τούτου Γαλάτου, μὴ ἦσαν ἄλλο τι; Ἴδου ἀκριβῶς τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου.

— Ὑπάρχει μεγαλειτέρα ψυχολογικὴ ἀλήθεια εἰς τοὺς θρησκευτικὸς μύθους ἢ εἰς τὰ ὀγκωδέστατα ἐπιστημονικὰ συγγράμματα και ἐὰν ἠθέλομεν νὰ τοὺς θέσωμεν ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν ζωσαν πραγματικότητα, θὰ ἐθαμβούμεθα ἔτι μᾶλλον.

Μάρτιος 1908

PHILÉAS LEBESQUE

* ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ *

ΣΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ

Νότῃ Γρίσπη *

ἸΣ οἶς ἔρχομαι τώρα δειλά, ταπεινά μου λουλούδια — ἀπελιωμένη ψυχὴ, ἐπαίτης τῆς λήθης — γιὰ νὰ σὰς ῥωτήσω γιὰ ἕνα λουλοῦδι, ποῦ βρισκεται κοντά σας και ν' ἀναπνεύσω γιὰ λίγο τὴ λεπτὴ μυρωδιά σας.

Ἡ σημερινὴ ἀγῆ μου ἔδειξε τὴν ἐλπίδα, ποῦ μοῦ ἤνοιξε ἕως εἰδῶ τὸ δρόμον, και κάποια μουσικὴ χαρὰ, ὅτι θὰ μοῦ δώσετε τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς, μ' ἐνδυνάμωσε.

Τὸ τραγοῦδι τοῦ πόνου τὸ τραγοῦδιθα πολὺ και οἱ φρικτοὶ θρόλοι τοῦ παρελθόντος σερρίζουν ἀπειλητικὰ γέρω μου.

Ἐἶσθε γιὰ μένα μικροὶ θεοί, χλωμά μου λουλούδια, ἔβρεις τοῦ μαντείου τῶν μουσηγῶν.

Και ὅν ἀθῶα — τὸ ξέρω — δὲν θὰ μνησικακήσετε δπως ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ταπεινὸς προσκυνητῆς σας θὰ σὰς πᾶρω ἕνα σύντροφο, και ὅν δήμιος θὰ χωρίσω τὰ φύλλα του, γιὰ νὰ ῥωτήσω γιὰ τὴν ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, και νὰ τὸν κάνω ὀδηγὸ στὸ δρομάκι τῆς εὐτυχίας, ποῦ θὰ μοῦ δείξῃ· δὲν θὰ μὲ φθονήσετε, γιὰτι ξέρετε ὅτι ἱεροφάντης τῆς Ἀγάπης μου δὲν θὰ κάνω παρὰ μιὰ θυσία ἰσὴ μεγάλη σας αὐτῇ θεά.

Ψιθυρίζετε. "ὦ, ἂν ἤξεύρατε μὲ πόση ἀγωνία περιμένω τὴν ἀπάντησίν σας και τὴ θυσία μου, πόσα συναίσθηματα παλαίουν μέσα μου, πόσοι σκελετοὶ εὐτυχίας περιμένουν ἐνοάρκωσι!

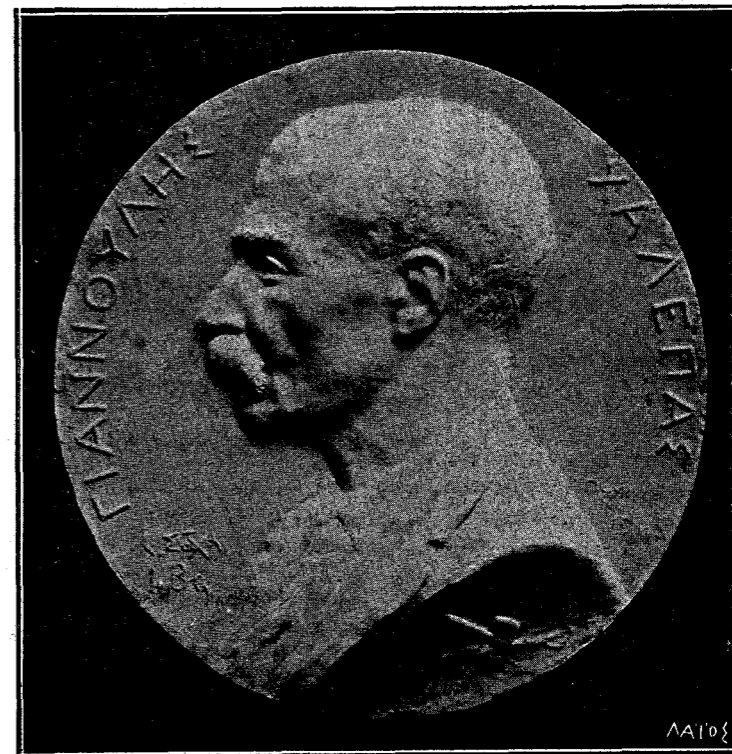
Κινεῖτε τὰ φύλλα σας;

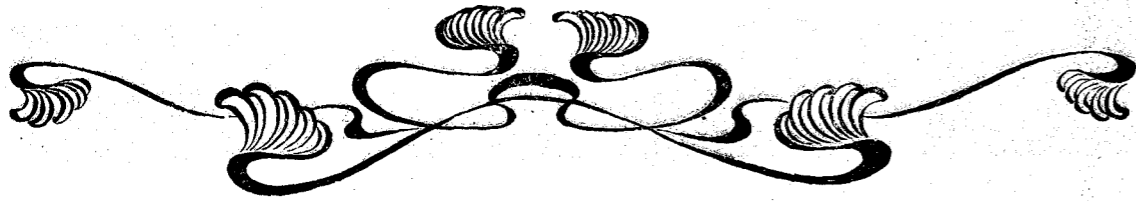
Ὁ ἀέρας ὑπερασπιστῆς μου' οἶς χαϊδεύει ἀπαλὰ ἀπαλὰ πέφροντις τὴ διαμάντινη δροσιά σας κι' ὁ ἥλιος οἶς στέλνει τὰ πρῶτα φιλιὰ του.

.....
Συνανεῖτε;

"ὦ οἶς εὐχαριστῶ, ἀθῶα μου ἀγρολοῦλονδα! εἶχα πάντα πεποιθῆσι σὲ σὰς, ἀγαπημένες μου μαργαρίτες.

Ι. Δ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΩΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ

ΔΟΞΑΡΑΣ — ΜΟΣΧΟΣ

ΠΑΡΑΦΩΝΙΑΙ

ΑΘΗΜΕΝΗ εἰς τοὺς βράχους τῶν προπόδων τοῦ Φιλοππάπου, ρεμβάζω.

Εἶνε ἡ ὥρα ποῦ ὁ Ἥλιος βίπτων τὰς ἀκτῖνάς του σχεδὸν ὀριζοντίως θωπευτικά ροδοχρυσώνει τὰ περὶ.

Τὴν ἀπόλυτον γαλήνην τῆς μουσικῆς τῆς φύσεως, διακόπτουν οἱ πένθιμοι ἤχοι ποῦ χύνουν εἰς τὸν ἀέρα ἡ καμπάνες τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, οἱ ὁποῖοι φθάνουν ἕως ἐδῶ σὰν στενγχομοὶ σβυσμένοι, καὶ τὰ μελαγχολικὰ κουνουτσματα, καὶ τὰ θλιβερά καὶ θρηνώδη βελάσματα τῶν προβάτων, ποῦ σὰν ὠχραὶ σκιαὶ περνοῦν μακρὰν ἐπάνω εἰς τοὺς λόφους καὶ χάνονται.

Κανείς ἄλλος δὲν διαβαίνει.

«Ὅλοι οἱ πιστοὶ πορεύονται εἰς τοὺς νεκροὺς διὰ νὰ ἀσπασθοῦν τὸν μέγαν Νεκρόν. Καὶ ἀνθοστόλιστοι καὶ φαειροί, ἴσως περισσότερον σήμερον ἀπὸ παραμονὴν πρωτομαγιάς, πλημμυροῦν τοὺς δρόμους καὶ τὰ υπαίθρια κέντρα, ἐνῶ ἡ καμπάνες ἐξακολουθοῦν νὰ κλινοῦν πάντοτε.

Βέβηλος ἐγώ, ἦλθον ἐδῶ μόνη νὰ ὄνειροπολήσω μέσα εἰς τὸν φωτεινὸν, τὸν θεῖον ναὸν τῆς Φύσεως, ποῦ ἔχει διὰ περίβολον τοὺς γραφικότερους καὶ ἡρεμωτέρους εἰς γραμμὰς λόφους, τέμπλον τὴν χρυσῆν δύσιν, λειτουργὸν τὸν Ἥλιον, ποῦ φορεῖ δι' ἑσῶ ἀμφία τὰ πορφύρινα νέφη, καὶ ἀντὶ λαμπάδων τὰς ἀπέριους κορυφὰς τῶν ἀβροροδίνων ἀσφοδέλων, ποῦ χύνουν γλυκειὰς ἀναλαμπὰς, καθὼς περὶ τὸ φῶς ἀπὸ τὰ διαφανῆ πέταλά των.

Ἐξαφνα κουνουτσματα καὶ βελάσματα ἀκούονται πλησιάζοντα, καὶ ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὠραίαν καμπύλην τοῦ λόφου πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ ἀγίου Δημητρίου κατεβαίνει ἓνα ποίμνιον.

Ὁ Ἥλιος δῦει τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Αἱ βράχεις τῶν προβάτων χρυσώνονται, αἱ φλόγες τῶν ἀσφοδέλων τρεμοσβύνουν εἰς τὸ πέρασμα των, αἱ τολύπαι τῆς σκῆνης, ποῦ αἰωροῦνται ὡς θυμιάμα, χρυσοροδίζον καὶ αὐταὶ καὶ αἱ γοεραὶ φωναὶ των προσδίδουν τόσην τραγικότητα εἰς τὴν σκηνογραφίαν, ὥστε, ἐνῶ ἡ ὠραιότης τοῦ θεάματος εἶναι τόσον γαλήνιος μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ πλαίσιον βουνῶν καὶ λόφων, μὲ τὰς μαλακότητας κυμαινομένης γραμμὰς καὶ τὰς ἡμέρους κλίσεις, καταβάλλει τὴν ψυχὴν μου, ὡσὰν νὰ ἀντικρύζω ὠραιότητα ἀγρίου μεγαλείου.

Καὶ ἐνῶ ὁ ἥλιος κρύπτεται καὶ τὸ κοπάδι χάνεται μέσα εἰς τὸ μονοπάτι, ποῦ σὰν ὠραία ἐλαστικὴ δοξαριὰ σχίζει τὸν λόφον, καὶ γλυστρά ἡρεμα καὶ σβύνει πρὸς τὴν Πνῦκα μὲ ἓνα ἠδονικώτατον ὀπτικὸ diminuento, καὶ ἀραιαὶ καὶ χονδραὶ σταγόνες, σὰν δάκρυα, φαίνονται τὴν γῆν, συγκλίσεις καὶ θλίψεις μὲ καταλαμβάνει. Αἰσθάνομαι ὡσὰν νὰ θέλω νὰ τονίσω ὕμνον, καὶ ἡ φωνή μου νὰ κόπτεται, νὰ προσευχηθῶ καὶ νὰ μὴ ἔμπορῶ νὰ ἀρθρώσω τίποτε, οὔτε νοερῶς νὰ εὔρω λέξεις, ὠραίας λέξεις, διὰ νὰ ἐκφράσω τὸ συναίσθημά μου.

Ὁ οὐρανὸς ἀκόμη δακρύζει, τὸ φῶς ψυχοραγεῖ καὶ θρηνοῦν τὰ πρόβρατα, σὰν νὰ αἰσθάνονται ὅτι μόνον ὠρας ἀκόμη ἔχουν νὰ ζήσουν καὶ ἐνῶ ἡ ψυχὴ μου τραγουδῆ ἄφωνο τραγουδί, σκέπτομαι — ναί, αὖριον αἰ ἀθῶαι ζωαὶ θὰ θυσιασθοῦν διὰ νὰ ἐορτάσῃ ὁ κόσμος ὁ χριστιανικὸς μὲ χειμάρρους ἀἱματός τὴν ἐορτὴν τῆς... Ἀγάπης!

Ὡ ἀνεπτυγμένη ἀνθρωπότης, πότε αἱ σκέψεις, τὰ αἰσθήματά σου, ἡ θρησκεία σου, ἡ αἰσθητικότης καὶ αἱ πράξεις σου θὰ ἦναι ἐν ἀρμονίᾳ;

Μεγάλη Παρασκευὴ 1907

ΜΟΙΡΑΙΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ

«Ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς βλέπῃ τὸ φαινόμενον, ἡ σκέψις αἰρεται μέχρι τοῦ αἰτίου του. Ὅλα ἐκτυλίσσονται μέσῳ τῶν δύο τούτων ὁρίων.

* Ὅτι ἐβασίλευεν ἡ ψυχικὴ εἰρήνη, ἐὰν ὁ κληρὸς ἐξῆρει ἑαυτὸν ἀπὸ τὰ ζητήματα τῆς φύσεως, ἐὰν ὁ φιλόσοφος δὲν ἤγγιζε τὰ ὑπερφυσικά καὶ ἐὰν ὁ πειραματιζόμενος δὲν ἐξῆγε συμπεράσματα ὑπεροπτικά καὶ ἀνόητα ἐκ τῶν πειραμάτων του.

* Πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὁδηγοῦν τρεῖς ὁδοί: ἡ πίστις, ἡ λογικὴ καὶ ἡ πείρα. Ἡ ἀνθρωπότης ἐπίστευσε πρὸ τοῦ κρῖνῃ καὶ ἐκρινε πρὸ τοῦ πειραματισμοῦ.

P e l a d a n

Ἄγνοῦ τι ἀξίζει πλειότερον, τὸ ἰδανικὸν τινῶν ἀνθρώπων ἢ τὸ θράσος τῶν ἄλλων. εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐν μόνον ἰδανικὸν εἶνε ἄξιον ὅπως οἱ ἄνθρωποι ζῶσι καὶ θνήσκωσιν χάριν αὐτοῦ· τοῦτο δὲ εἶναι ἡ Εὐλικρίεια.

I b s e n

Καὶ μετὰ χίλια ἔτη οἱ ἄνθρωποι θὰ ἔχουν τὸ μικρὸν συναίσθημα ὅτι ποὺ ἐνωρὶς ἦλθαν εἰς τὸν κόσμον.

Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ Λ

Ιπερὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ καλλιτέχου Παναγιώτου Δοξαρά πραγματευθέντες (1) ἐλάχιστα γνωρίζουσιν ἡμῖν περὶ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Γεννηθεὶς οὗτος ἐκ

πατρὸς Νικολάου ἐν ἔτει 1662, καθὰ ὑποτίθεται, ἐμαθήτευσε παρὰ τῷ τότε ἐν Ζακύνθῳ ἀγιογράφῳ Λέοντι τῷ Μόσχῳ, παρ' ᾧ καὶ ἐτελειοποιήθη εἰς τὴν ἀγιογραφικὴν τέχνην. Ἡ πληροφορία αὕτη γίνεται γνωστὴ τὸ πρῶτον ἐκ συμβολαίου (2), συνταχθέντος τῇ 1 Μαρτίου 1685 μεταξὺ τοῦ Νικολάου Δοξαρά, γνωστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὰ πολεμικά αὐτοῦ κατορθώματα, καὶ τοῦ εἰρημένου Λέοντος Μόσχου. Κατὰ τὸ συμβόλαιον τοῦτο, ὁ Νικόλαος Δοξαράς ἔχων υἱόν, Παναγιώτην ὀνόματι, συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Λέοντος Μόσχου ἀγιογράφου καὶ τοῦ δίδει τὸ παιδί του διὰ χρόνους δύο, πρῶτους ἐρχομένους, ἀρχινόντας ἀπὸ τὴν σήμερον ἡδιὰ νὰν τὸ μάθη τὴν αὐτὴν προφασίον (3) τῆς ἀγιογραφοσύνης· καὶ ὀμπλιγέται (4) ὁ αὐτὸς ἄς. λέος σθάνωθε τέριμιε (5) νὰν τὸ μάθη νὰν ἡτὸν ἐβγάλη δάσκαλον εἰς αὐτήν, μὲ ὀμπλιγὸ ἡπερὸ (6) τοῦ αὐτοῦ μρ. νικολαῦ, ὡς καθὼς προἡμετάρει (7) ὅτι τὸ αὐτό του παιδί νὰ πηγαίη ἡκοντινουαμέντε (8) κάθε ἡμέρα ἀπὸ τὴν αὐγὴ ἡἔως τὸ γιόμα καὶ ἀπὸ τὸ γιόμα ἔως στὸ βράδῳ ἡστὸν αὐτὸν ἄς. μόσχο καὶ νὰ κάη κάθε δουλειὰ ἡδποῦ τοῦ δίνει τῆς ἀγιογραφοσύνης, ἀκολουἡθωντάς τονε καὶ εἰς κάθε ἄλλην χώραν, ὅπου ἡἤθελε ὑπάγει ὁ αὐτὸς ἄς. μόσχος· καὶ διὰ τὴν αὐτὴν μάθησι ὀπου ἔχει νὰν τοῦ κάμη ὁ ἄς. ἡμόσχος στὸ ἄνωθε τέριμιε ἐμείνανε δακὸρδο (9) ἡνὰ τοῦ δίδῃ ὁ ἄνωθεν δοξαράς τὸν κάθε μῆνα ἡἀθάντι-τράτο (10) ριάλι ἓνα καὶ ἔτζι ἀπὸ μῆνα ἡεἰς μῆνα ἔως νὰ τελειώσουν οἱ ἄνωθεν δύο ἡχρόνοι, μῆν ἡμπορώντας τὸ αὐτὸ παιδί νὰ εἰἡαγῃ ἀπὸ τὸ μάστορά του, οὐδὲ νὰ βιτζιάρεται (11) μὲ κανένα βίτζιο· καὶ τελειώνοντας οἱ αὐτοὶ ἡδύα χρόνοι νὰ κοντινουαρη (12) παριμέντε (13) κατὴ συντροφία τοῦ ἄνωθε ἄς. μόσχου, ὀθεν θέἡλει τὸν πέρνει διὰ ἄλλους χρόνους δύο καὶ εἰς ἡτοὺς αὐτοὺς δύο χρόνους, τοὺς ὕστερους νὰ μῆν ἡἔχη ὀμπλιγο νὰν τοῦ δίδῃ ἄλλην πληρωμὴν ἡμόνο εἰς ὀσαις ἀγιογραφίσαις κάνει τὸ παιδί

νὰ βγάη πρῶτα ὁ ἄς. μόσχος τὴν σπέζα (14) ἡτὼν κολόρων καὶ χρυσαφίων ὀπου θέλει ντοπεἡράρει (15) καὶ ἔπειτα τὸ ρέστο ποῦ θέλει σἡπραθαντσάρει (16) νὰν τὸ μοιράζου στὴ μέση, ἡνὰ πέρνη τὸ μισὸ ὁ ἄς. μόσχος καὶ τὸ ἄλλο ἡμισὸ ὁ ἄνωθεν παναγιώτης, καὶ μὲ πάτο (17) ἡἔδι, μὴ στέκοντας μὲ τὸν αὐτὸν ἄς. μόσχον ὀσω νὰ τελειώσουν οἱ ἄνωθεν χρόνοι τέσσεροι, ἡνὰ ἡνε σοτοπόστος (18) ὁ ἄνωθεν δοξαράς νὰν ἡτοῦ κορισποντέρη (19) ριάλια ἓκατό... Μπόρἡτολος μπελλόκας μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε. — Κωἡσταντῆς Ξένος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε. — Λέος ἡΜόσχος βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν. Νικόλος Δοξαἡράς βεβαιώνω ὡς ἄνωθε.»

Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς πρὸς τὸν Παναγιώτην Δοξαράν, ἀποθανόντα καὶ ταφέντα ἐν Κερκύρα κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1729 ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν (20). Ὡς πρὸς δὲ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Λέοντα Μόσχον, οὗ ἡ οἰκογένεια ἀπαντᾷ ἐν Ζακύνθῳ ἀπὸ τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος (21) γνωρίζομεν, ὅτι οὗτος εὐδοκίμως μετήρχειτο τὸν ἀγιογράφον ἐν Ζακύνθῳ, μεσοῦσης τῆς 15' ἑκατ. Οὕτω τῇ 18 Δεκεμβρίου 1653 συνεφώνησε μετὰ τοῦ Λουκά Κ. Ἀρβανιτάκη νὰ τὸν μάθη ἐντὸς πενταετίας τὴν προφασίον του τὴν ζωγραφικὴν (22). Ὁ αὐτὸς, ἀκόλουθος τῆς κρητικῆς καὶ ἰταλικῆς σχολῆς οὗ ἔργα ἀξιολογὰ σφύζονται ἐν Πάλῃ τῆς Κεφαλληνίας, ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ὑπὸ χρονολογίαν 1675 ἐν τῇ μονῇ Κεχρώνος, ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ καῶ Περγλιγγάτων Ἀηξουρίου, τοῦ 1686, ἡ Σφαγὴ τῶν παιδῶ ἐπὶ Ἡρώδου ἐν οἰκίᾳ ἀδελ. Π. Χωραφᾶ ἐν Ἀηξουρίῳ, τοῦ 1667, καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐν τῷ καῶ τοῦ ἀγ. Νικολάου τῶν Μηνιατῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, ἔργον νεανικὸν τοῦ 1663, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τῇ μὴ σφύζομένη μονῇ Γερίων ἐν Ἀνωγῇ (23), κατέχων σὺν ἄλλοις κτήμασι καὶ τινα ἐλαιόδενδρα ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς πόλεως Ζακύνθου «Ἅγιος Γεώργιος τῶν Λατίνων εἰς τὰ ἐβρέικα μνήματα» δίδει ταῦτα, τῇ 17 Σεπτ. 1684, τῷ Δημητρίῳ Δεστούνη (24). Τῷ αὐτῷ δὲ Μόσχῳ ὀφείλεται καὶ ἡ ἰδρυσις τοῦ ἐν τῷ προαστείῳ Βασιλικῷ τῆς Ζακύνθου ναοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου, καθὰ προκύπτει ἐξ ἐγγράφου τοῦ 1682 (25). Ἀξία περιεργίας δ' εἶνε καὶ διαθήκη τις τοῦ Λέου. Μοσκόβου ἡ Μόσκου ἀγιογράφου, συνταχθεῖσα τῇ 1ῃ Μαΐου 1653, δι' ἧς οὗτος ἐπισκήπτει νὰ ἐνταφιασθῇ ἐν τῷ ἐν Ζακύνθῳ καῶ «τοῦ ἀγίου Ἰωάννου ἄς τῇ Λαγκάδα» στὸ Καταστᾶρι εἰς ἓνα ταφεῖο ὀπίσω ἀπὸ τὸ

»άγιο βήμα με πλάκες χτισμένο ὄλο μία ὄρια
»καὶ νὰ μὴν τοῦ βάλουν εἰς τὰ μούτρα του καμ-
»μίας λογιῆς χῶμα καὶ ἴς τὰ χέρια του (26)».

Μὴ γνωρίζοντες τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως καὶ
τοῦ θανάτου τοῦ διδασκάλου Λέοντος Μόσχου,
ἀδυνατοῦμεν ν' ἀποφανθῶμεν, ἐὰν ἡ ἀνωτέρω
διαθήκη ἀνήκεν αὐτῷ τῷ διδασκάλῳ, ἢ ἄλλω
τινὶ συγγενεῖ αὐτοῦ.

Περὶ τῶν λαϊκῶν ἀγιογράφων Νικολάου καὶ
Δημητρίου Μόσχων ἐν ἑλλη ἡμῶν πραγματεία
θα διαλάβωμεν.

Ζάννιθος 1907.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

Σημ. 1). Μουσοξύδης. «Ἐλληνομνήμων» Τόμ. Α'
φύλ. 1.— Σ. Π. Λάμπρος. Παναγιώτου Δοξαρά. Περὶ
«Ζωγραφικῆς» 1871. — Ν. Κατραμῆς. Φιλολ. Ἀνά-

λεκτα Ζακύνθου» 1880—σ—352.— Π. Χιώτης «Ἰαν.
Ἀπομνημ. Ἐπιταφίου». Τόμ. 6.— 2) Συμβ(γράφ.
Ζακύνθου Κ. Νοβάκος. Βιβλ. 27. σελ. 24 παρὰ τῆ
Ἀρχ(μείφ.— 3) τέχνην. 4) ὑποχρεοῦται.— 5) χρόνον.
6) ὄμως.— 7) ὑπόκειται.— 8) κατὰ συνέθειαν.— 9)
σύμφωνοι.— 10) προκαταβολικῶς.— 11) παρεκτρέπη-
ται.— 12) ἐξακολουθῆ.— 13) ὁμοίως.— 14) ἔξοδα.—
15) χρησιμοποίη.— 16) πλεονάση.— 17) ὑπὸ δρον.—
18) ἐπὶκείται.— 19) πληρώνη.— 20) Ν. Κατραμῆ.
«Ἰστορ. διασαφίσεις ἐπὶ τῆς πατρίδος Ἐγγενίου τοῦ
Βουλγάρεως». Ἐν Ζακύνθῳ 1854—σ—42.— 21) Μό-
σχος Γεωργίου ἀπαντᾷ ἐν Ζακ. τῷ 1546, παρὰ Σ)
γράφῳ 122) παρὰ Σ)γράφῳ Ι. Σκουλογιάνει, Στ. Κα-
φίση— σελ. 188. σελ. 280. 1904. σ. 493 καὶ
23) Ἡλ. Α. Τσιτσέλη. «Κεφαλληνιακὰ Σύμμικτα»
«Ἄγν. καλλιτέχνης» ἐν Ἡμεροδ. Σκόκου 1900.— 24)
Παρὰ Σ)γράφῳ Κ. Νοβάκῳ σ. 5.— 25) Αὐτόθι σ.
95.— 26) παρὰ Σ)γράφῳ Φρ. Φραντζῆ σ. 468.

Ο ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

3000 Π. Χ.—1908 Μ. Χ.

Κρητικός, ὁ πανάρχαιος πο-
λιτισμός, τοῦ Μίνως ὁ πο-
λιτισμός, ὁ ὅποιος ὡς θρύλος
ἐρέρετο διὰ τῶν αἰώνων καὶ
κατέθελε τὰς φαντασίας τῶν
ἀνθρώπων διὰ μέσου τῆς πυ-
κνῆς ἀγλύος ὀλοκλήρων χι-
λιετηρίδων, παρίσταται σή-
μερον πρὸ ἡμῶν ζωντανὸς εἰς
εἰκόνας, περιγραφὰς, ἐμβλή-
ματα. Ἡ σκαπάνη τοῦ Ἀγ-
γλου ἀρχαιολόγου Ἐβανς μᾶς

ἀπεκάλυψεν ὄλον τὸν μυστηριώδη ἐκεῖνον πανάρ-
χαιον κόσμον, ζῶντα, κινούμενον, ἐρωτευόμενον,
παθαινόμενον, ἐργαζόμενον. Εἶνε πράγματι ἐν ἀπὸ
τὰ νεώτερα θαύματα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης,
καθὼς εἶπεν ὁ Βαλδσταίν, ἡ ἀνακάλυψις τῆς Κνωσ-
σοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπομένως τῆς ἀρχαιοτέρας
τῶν ἱστορικῶν περιόδων, μετὰ τοῦ ὁποίου φαίνεται
ἀπ' εὐθείας συνδεόμενος ὁ ἰδικὸς μας πολιτισμός.

Ὁ κ. Ἐβανς ἐπεξεργάζεται ἀκόμη τὸ πολῦτι-
μον βιβλίον του, εἰς τὸ ὁποῖον ἐν εἶδει καλεῖδοσκο-
πικῶν εἰκόνων θὰ παρουσιάσῃ πρὸ τῶν ἐκπλήκτων
ὀμμάτων τοῦ κόσμου, ὅτι εἰς μίαν γωνίαν τῆς Με-
σογείου, ἐκεῖ πέραν εἰς τὴν μικρὰν Κνωσσόν, εἰς
τὴν ὁποίαν δὲν φύονται σήμερον ἢ αἱ ἄκανθαι καὶ
τὰ παρασιτικά φυτὰ, ἦνθι οὗ εὐγενέστερος πολιτι-
σμός, τὸν ὁποῖον ἐγγνώρισαν οἱ αἰῶνες.

Ἡ περιέργεια τοῦ κόσμου προσωρινῶς τοῦλάχιστον
δύναται νὰ κορεσθῆ ἐκ δύο σχετικῶν ἀνακαλύψεων
τῶν βιβλίων τοῦ Ἀγγέλου Μόσσο ὡς καὶ τοῦ κα-
θηγητοῦ Μπάρρως. Ἀμφότεραι αἱ μονογραφαί πα-

ρέχουσι ζωηρὰν ἀπεικόνισιν τῶν κρητικῶν εὐρημά-
των καὶ τοῦ ἀρχαίου κρητικοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ βιβλίον τοῦ Μόσσο διὰ τῶν εἰκονογραφικῶν
του παρέχει γενικὴν ἐντύπωσιν περὶ τῆς σημασίας
τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Μίνως—πο-
λιτισμοῦ δύναται τις νὰ εἴπῃ τελειότερου τοῦ συγ-
χρόνου. Ἡ «γυναικεία περιβολή» ὁ «προϊστορικὸς
σοσιαλισμός», τὸ «κτένισμα τῶν προϊστορικῶν
Κρησσῶν» εἶνε κεφάλαια, τὰ ὅποια εὐχαρίστως
θα ἐδιάβαζε καὶ ἀπὸ τὰ ὅποια θὰ ἤντιλε μαθήματα
καὶ ἡ καλαισθητικώτερα σύγχρονος Παρισινή.

Ὁ προαιώνιος πολιτισμός, ὁ θεθαμμένος εἰς τὰ
βάθη ἀλλεπαλλήλων γεωλογικῶν στρωμάτων,
τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν κανεῖς δὲν
ὕπωπτευσεν, ἀνακρύπτει ἤδη αἰφινιδίως περιλαμπρὸς
καὶ γοητευτικὸς, διὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ὅτι εἰς τοὺς
προϊστορικοὺς χρόνους ὑπῆρχε μία ὑπέροχος φυλή,
αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι τῆς ὁποίας πολὺ ὀλίγον
διέφερον τῶν σημερινῶν καὶ ὅτι ὁ πολιτισμός, εἰς
τὸν ὁποῖον ἐφθασε σήμερον ὁ κόσμος μετὰ τραχεῖς
ἀγῶνας ὀλοκλήρων αἰώνων, ἤκμαζεν εἰς μίαν γω-
νίαν τῆς Μεσογείου καὶ ἔμενε θεθαμμένος εἰς τὴν
Κρήτην καθ' ὅλους τοὺς μακροὺς αἰῶνας τῆς
ἀναγεννητικῆς του περιόδου.

Ὡς πρόδρομος τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἐβανς μᾶς
ἔρχεται τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ρῶλανδ Μπάρρως, καθη-
γητοῦ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ
Κάρδιφ, ὅστις μὲ ὄλην τὴν δυνατὴν συντομίαν
καὶ ἀκριβείαν συγχρόνως ζητεῖ νὰ μᾶς εἰσαγάγῃ
εἰς τὰ μυστήρια τοῦ προϊστορικοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ περίφημον τηλεγράφημα, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ
Σλήμαν ἐπληρόφορε τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων
ὅτι εἶχεν ἀποκαλύψῃ τὸν τάφον τοῦ Ἀγαμέμνονος,

λέγει ὁ κ. Μπάρρως, δὲν εἶνε τίποτε διὰ τὴν λαί-
κην φαντασίαν ἀπέναντι τῶν ἀνακαλύψεων, τὰς
ὁποίας ἔκαμεν ὁ Ἐβανς εἰς τὴν Κνωσσόν. Ὁ Μι-
νώταυρος! Ὁ Λαβύρινθος! — τοιαῦτα λέξεις δὲν
ἔχουν τίποτε ἀπὸ τὰς νεκρῆς ἱεροτελεστίας τῶν
ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν. Ἡ Κνωσσὸς ἀποτείνεται
ἐσωτερικώτερον, διεγείρει μεγαλύτερον τὸ ἐνδια-
φέρον, μᾶς μεταφέρει πολὺ ὀπίσω, εἰς τοὺς χρόνους
τῆς ρωμαντικότητος τῶν παραμυθῶν μας.

Ὁ κ. Ἐβανς, μᾶς πληροφορεῖ ὁ κ. Μπάρρως,
δὲν βλέπει τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ ξηρὸν φῶς τῆς
ἐπιστήμης, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸ βιβλί-
ον τοῦ γενικώτερον χαρακτήρα, νὰ τὸ καταστήσῃ
κοινὸν ἀπόκτημα δι' ὅλους, νὰ καταστήσῃ προσίτα
καὶ νοητὰ τὰ εὐρήματα τῆς Κνωσσοῦ καὶ εἰς τοὺς
ἐκτὸς τῶν ἐπιστημονικῶν κύκλων ζῶντας.

Αἱ ἀνάσκαφαί τῆς Αἰθούσης τοῦ Θρόνου ἐξακο-
λουθοῦν ἀκόμη πρὸς τέλειον καθορισμὸν ὄλου τοῦ
πέριξ μέρους, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται
ὁ θρόνος τοῦ ἀρχαίου Βασιλέως ἀπὸ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης τῆς πρὸ τριακοταριῶν αἰώνων, κατὰ τὴν
ὁποίαν ἐκαλύφθη ὑπὸ τῆς γῆς.

Καὶ δὲν εἶνε μόνον αἱ διάφοροι περιγραφαὶ καὶ
τὰ πῆλινα ἀγγεῖα καὶ τὰ κτερίσματα, τὰ ζωντα-
νεύοντα τὴν ἐποχὴν τοῦ Μίνως, ὅσον αἱ εἰκόνας.
Εἰκόνας ἐγγχρωμοὶ καὶ ζωηραί, ὡσὰν νὰ ἐζωγραφί-
σθησαν ὑπὸ συγχρόνων καλλιτεχνῶν. Τόσον ζωη-
ρὰ καὶ ἀναλλοίωτα διατηροῦν τὰ χρώματά των,
τὰ ὅποια εἶνε τόσον στιλπνά, ὅσον ὅταν τὸ
πρῶτον ἐτίθεντο ἐπὶ τῶν εἰκόνων πρὸ τριῶν χιλιά-
δων ἐτῶν. Διὰ πρώτην δὲ φοράν βλέπομεν εἰς αὐ-
τὰς τὴν ἀκριβῆ προσωπογραφίαν τῶν ἀνθρώπων
τῆς μυστηριώδους μυκηναϊκῆς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν
ἄλλων, εἰς μίαν τῶν εἰκόνων ἀποτυπῶνται τὸ ἐπι-
βλητικὸν ὄραμα ἐνδὲς ἐξέχου καλλονῆς νέου καὶ
μῆς νεανίδος, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁποῖος
ὑπῆρχεν ὁ πανάρχαιος ἐκεῖνος κόσμος—κόσμος ἀν-
δρῶν καὶ γυναικῶν ἐκπροσωποῦντων τὸ ἄκρον ἄω-
τον τῆς πλαστικῆς τελειότητος.

Οἱ Κρητὲς χωρικοὶ, μᾶς βεβαιώνει ὁ κ. Ἐβανς,
οἱ ἀνασκάπτοντες τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον χώρον, ἐθεώ-
ρησαν ὡς θαῦμα τὴν διατήρησιν εἰς τοὺς κόλπους
τῆς μητρὸς γῆς ἐπὶ τόσους μακροὺς αἰῶνας τῆς
ζωγραφίας ἐκείνης καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἔθλεπον εἰς
αὐτὴν ἄγιον!

Ἄλλ' ὅλα ἐν γένει αἱ ἀνακαλύφθησαι εἰς τοι-
χογραφίας εἰκόνας, πλὴν τῆς ἐκτάκτου διατηρή-
σεώς των καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐπεξεργασίας των,
μᾶς δίδουν κάλλιον παντὸς ἄλλου νύξεις περὶ τοῦ
κρητικοῦ πολιτισμοῦ. Εἰς τὰ μεγάλα κύπελλα, τὰ
ὁποῖα εὐρέθησαν ἄθικτα, ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν ἐ-
κείνην εἰς τὴν ὁποίαν τὰ εἶχον ἀφῆσει οἱ προϊστορι-
κοὶ καὶ τῆς Κνωσσοῦ κάτοικοι, ἐξεικονίζονται αἱ αὐλι-
καὶ αἱ αὐλικὸὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπὸ κήπων
ἢ ἐξωστῶν παρακολουθοῦντες τοὺς ὑπαίθριους ἀ-
γῶνας. Οἱ ἄγδρες φαίνονται ἐπιμελῶς ἐξυρισμένοι
μὲ κυμαινομένην τὴν κόμην των, αἱ δὲ γυναῖκες

μὲ φουσκωτὰς χειρῖδας καὶ κομποπρεπῆ φορέματα.

Ἡ σύγχρονος παρισινὴ κοινωνικὴ ζωὴ—ἡ σύγ-
κρισις αὐτῆ εἶνε ἢ μᾶλλον προσφορωτέρα— ἤκ-
μαζε πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν εἰς τὴν Κρήτην,
αἱ κομποπρεπεῖς καὶ μυρωμέναὶ γυναῖκες τῶν Πα-
ρισινῶν βουλευδάρτων, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ
Μπάρρως, δὲν εἶνε νεώτερα δημιουργήματα, ἀλλὰ
παναρχαϊόταται ἀπομιμήσεις. Ὅπως καὶ σήμερον
εἰς τὰ παρισινὰ κοινωνικὰ κέντρα, οὕτω καὶ κατὰ
τὴν ἐποχὴν τοῦ Μίνως εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κνωσ-
σοῦ ἐθροῖε ἢ μεταξὺ τῶν γύλαικων ἀμφιέσεων
καὶ ἀπῆχαιδ ἄλλ' ἐξ ἀργυρῶν γυναικείων γελῶτων,
ἐρωτοτροποπιῶν καὶ αἰώνιων σκανδάλων.

Ὡστε τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ 1908 προηγήθη ὁ-
μοιος πολιτισμὸς πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν εἰς τὴν
Κνωσσόν!

Καὶ αἱ μικρογραφίαι τῶν κυπέλλων καὶ αἱ μεγάλαι
τοιχογραφίαι εἰς ἅς παρίστανται ἄνδρες φέροντες ἀγ-
γεῖα καὶ βαίνοντες ἐν πομπῇ—νεοὶ ἴσως κομίζον-
τες τὸν πρὸς τὸν Μίνωα φόρον ἐκ τῶν νήσων τοῦ
Αἰγαίου, ἀποδεικνύουν τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πολιτισμοῦ
ἐκείνου.

Ὁ κρητικὸς πολιτισμὸς εἶνε ὁ πρόγονος τοῦ ἀρ-
χαίου πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον γνωρίζομεν. Ἐκ τῆς
Κρήτης, ὅπου εἶχε φθάσει εἰς τὴν ἀκμὴν του, ἐπέ-
ξετάθη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ὁ-
πως μᾶς ἀπεκαλύφθη ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνα-
σκαφῶν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος πολιτισμὸς διεδόθη καὶ εἰς
τὰς βορείους χώρας πολιτισμὸς ὁμοιος αὐτόχθων καὶ
γηγενῆς, θὰ ἐλεγέ τις, ἀνακύψας καὶ ἐξελιχθεὶς
συμφῶνως μὲ τὰς κλιματολογικὰς τῆς Ἑλλάδος
συνθήκας. Ὁ κρητικὸς πολιτισμὸς, ὅσον καὶ ἂν
τὸν ἐμιμήθησαν οἱ βόρειοι λαοί, παρέμενε πάντοτε
μὲ τὰ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικά του, φέρων τὴν
σφραγίδα τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, μέσῳ τῶν
ὁποίων ἐγεννήθη καὶ ἀνεπτύχθη.

Αἱ ἀνάσκαφαί τῆς Κνωσσοῦ δὲν μᾶς ἀποκαλύ-
πτουν μόνον τὸν κρητικὸν πολιτισμὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ
διάφορα στάδια τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς του. Ἡ
τρίτη, ἢ τελευταία μικροτάτη περίοδος τοῦ Μί-
νωος, σημειώνει ἀλλεπάλληλα στάδια βαθμιαίας
παρακμῆς. Κατὰ τὰς τελευταίας φάσεις τῆς ὁ κα-
λούμενος Χαλκοῦς Αἰὼν ἐπισκιάζεται ὑπὸ τοῦ
Σιδηροῦ, οἱ δὲ τάφοι τῆς περιόδου ταύτης μᾶς ἀπο-
δεικνύουν παραδόξως χαρακτηριστικὸς συνδυασμοὺς
τῆς μεταβατικῆς περιόδου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ
Κρήτη μετέπιπτεν ἐκ τῆς ἀκμῆς εἰς τὴν παρακ-
μὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

Οὐδέ μίαν ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψις, λέγει ὁ κ.
Μπάρρως, ἔχει τὴν σημασίαν καὶ τὴν σπουδαιότη-
τα τῆς Κνωσσοῦ ὡς πρὸς τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐξά-
πλωσιν τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ.

Ἔστια τοῦ ἀρχαιοτάτου, ἐκ τοῦ ὁποίου προήλ-
θεν ὁ νεώτερος πολιτισμὸς, εἶνε ἡ Κνωσσὸς, τὸ Πα-
ρίσι τῆς προϊστορικῆς καὶ μυθικῆς ἐκείνης περιό-
δου.

Σημειώσεις ἑνὸς Ἡμετέρου.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

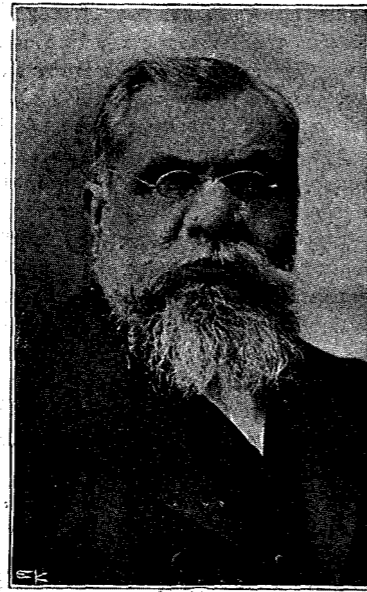
13 Μαρτίου. Ἦτο περίεργον καὶ κάπως ἐκπληκτικὸν τὸ θέαμα τῆς αἰθούσης τοῦ Παρνασσοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τοῦ Παπαδιαμάντη. Ἦτο ἀσφυκτικῶς πλήρης ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην κοινωνίαν, ἀπὸ ἀκροατὰς δηλονότι συνελθόντας νὰ ἑορτάσωσι ἐν φιλολογικῶν στάδιον συγγραφῆς, ἐν... ἡγνῶσιν! Οἱ πλούσιοι μας ἀτυχῶς δὲν παρακολουθοῦν τὴν φιλολογικὴν ζωὴν ἐν Ἑλλάδι, καίτοι καὶ ἀρκετοὶ καὶ δοκιμώτατοι οἱ χεῖρισται τοῦ καλάμου. Αὐτοὶ οἱ ἀναγινώσκοντες σωρηδὸν τὰ γαλλικὰ μυθιστορήματα καὶ περιοδικά, οὐδὲ κατ' ὄνομα γνωρίζουν τοὺς πνευματικοὺς ἐργάτας τῆς πατρίδος των. Καὶ ἡ ἀδιαφορία αὕτη τῆς ἀνωτέρας παρ' ἡμῖν κοινωνικῆς τάξεως πρὸς ὅ,τι ἑλληνικὸν κρατεῖ ἐν ἀποκλεισμῶ τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς, ἀγωνιζομένους τὸν ἄχαριν ἀγῶνα τῆς διανοητικῆς ἐργασίας ἐν κοινωνίᾳ περὶ ἄλλα, ὀθνεῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τυρβαζούση. Ἡ ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Παπαδιαμάντη πρέπει νὰ χαιρετισθῆ ὅχι τόσο ὡς ἐνδειξίς θαυμασμοῦ διὰ τὸ τάλαντον τοῦ μετριοφρονεστάτου διηγηματογράφου μας, ἀλλ' ὡς μία γνωριμία αὐτοῦ, καίτοι ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἔτη γράφοντος καὶ δημοσιεύοντος, ἐτι δὲ μᾶλλον ὡς ἀφύπνισις ἐκ ληθάργου τῆς κοινωνίας, ταύτην δὲ ὀφείλομεν εἰς τὴν προικημένην Μαρίαν, ἧς πρῶτοι ἐπεκαλέσθημεν τὴν ὑπὲρ τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων ὑψηλὴν προστασίαν καὶ ἧτις φαίνεται διατεθειμένη νὰ φανῆ συμπαθῆς πρὸς τοὺς παρηγκωτισμένους λογίους μας. Πρέπει νὰ ἐννοηθῆ ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατίαν μας ὅτι μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ ἐνός τόπου δὲν εἶνε τὸ χρῆμα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καὶ ὅτι ἐκείνη εἶνε ἀληθῶς πεπολιτισμένη κοινωνία, ἡ ὅποια ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας.

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ

16 Μαρτίου. Σεμνὴν ἀλλὰ καὶ σπανίαν ἄμα Ἀκαδημαϊκὴν ἑορτὴν ἐτέλεσε τὸ Ἔθν. Πανεπιστήμιον. Ὁ κ. Γ. Μιστριώτης, ὁ δημοφιλέστερος καὶ σθεναρώτερος ἄμα τῶν καθηγητῶν του, ὁ Κέρβερος τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, ἔδρεψε τὰς δάφνας τῶν μόχθων του ἐπὶ τῆ συμπληρώσει τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν διδασκαλίας ἐν τῷ Ἀνωτάτῳ ἰδρύματι. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ἡ μακρὰ καὶ καρποφόρος διδασκαλία του, ἡ ἐκθρέψασα γενεὰς ἐφήβων ἐν τῇ ἀντιλήψει τοῦ ἀρχαίου κάλλους, ἧτις ἐπέβαλλε τὸν σεβασμὸν, ἀλλ' ἐτι πλεῖον ἡ δράσις αὐτοῦ ἐν τῷ γλωσσικῷ ζητήματι ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγένετο πρόμαχος τοῦ ἐθνικοῦ ἰδεώδους. Κόντος, Μιστριώτης, Χατζιδάκις, εἶνε τὰ τρία ἐρείσματα τοῦ ἀγῶνος πρὸς καθαρισμόν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλην. γλώσ-

σης, ὅπως Ψυχάρης, Πάλλης, Παλαμᾶς εἶνε οἱ σημαιοφόροι τῆς ἀντιδράσεως, τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς γλώσσης. Ὁ κ. Μιστριώτης, ὁ γηραιὸς τα ἔτη, ἀλλὰ νεανίας τὴν καρδίαν, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν αἰρετικῶν καὶ ἡγάγε θριάμβους. Τοιαύτην σημα-

σίαν ἐνεῖχε κυρίως ἡ πανηγυρικὴ ἑορτὴ, ἡ συγκεντρώσασα ἀπειρον πλῆθος ἐκδηλώσαν ἐνθουσιωδῶς τὰς συμπαθείας του ὑπὲρ τοῦ ἐορτάζοντος ἀκαμάτου καθηγητοῦ, ὅστις τόσα συγγράμματα ἐξέδωκεν ὅσα ἔτη ἐδίδαξε. Καὶ ἦτο συγκινητικὸν ἀληθῶς τὸ θέαμα ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων, μαθητῶν του νεαρῶν καὶ παλαιῶν, πολλῶν τῶν ὁποίων ἡ κόμη σχεδὸν ἐλευκάνθη, νὰ συνωστίζωνται κάτωθεν τοῦ λαβάρου ἵνα ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα, ἧτις ἐπὶ τόσα ἔτη διὰ τοῦ καλάμου ἐδίδαξε, ἐφρονημάτισε, ἐχειραγώγησεν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ὑψηλῶν νοημάτων καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν πατριωτικῶν ἰδεῶν. Τί ἄλλο θὰ ἠδύνατο νὰ ποθήσῃ ἕνας πνευματικὸς ἐργάτης;

Η ΑΔΕΛΦΗ

30 Μαρτίου. — Εἶνε ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν αὐτοεξόριστος ἀπέθανεν ἐν Κάνναις ὁ μεγαλοφυέστερος πολιτευτῆς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ Χαρίλαος Τρικούπης. Εἶνε ἡ ἡμέρα καθ' ἣν παρὰ τὸν ἀνθόβλητον τάφον του παραλαύουν ἐπίλεκτοι τοῦ ἔθνους ἄνδρες, ὡς πρὸ βωμοῦ, καταθέτοντες δάκρυ εὐλαθείας. Ἡ παρέλασις αὕτη ἔχει τι τὸ ἀπείρωσ τραγικόν. Παρέλασις ἐνώπιον ἐνός τάφου καὶ ἐνώπιον μιᾶς σκιάς. Ἡ σκία αὕτη τοῦ πένθους, ἡ ζῶσα αὕτη κυπάριστος, εἶνε ἐκείνη, ἧτις ζῆ με μόνην τὴν Ἀνάμνησιν, ἧτις ἀναπνεῖ μόνον ἐν

τῷ παρελθόντι, ἧτις κινῆται μόνον διὰ νὰ φέρῃ κτερίσματα καὶ ἄνθη εἰς τὸν ἀδελφόν της. Οὐδεὶς τὴν εἶδε ἄφ' ὅτου ἔλειψεν ἡ ὑπέροχος ἐκείνη μορφή. Ὁ οἶκος ὁ πολυθρόμβος ἐγένετο μονὴ καὶ ἡ αἴθουσα, ἦν ἐπλημμύρουσιν πλήθη θαυμαστῶν, ἔχει τὸ μεγαλεῖον ἐγκαταλειμένου ναοῦ. Τὸ σῶμα τῆς γυναίκος αὐτῆς—ιερείας τῆς ἀναμνήσεως—ὑφίσταται κατὰ τύπους. Ὅ,τι ὑπάρχει ἀκαμάτου καὶ ἀκατάβλητον εἶνε τὸ Πνεῦμα, εἶνε ἡ Ψυχὴ, ἧτις εἶνε γεμάτη ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Μεγάλου νεκροῦ. Καὶ παραμένει ἡ Σοφία Τρικούπη, ἡ σεμνὴ αὕτη Χοιφύρος, μοναδικὸν παράδειγμα γυναίκος, ἧτις ἀφιερῶθη με τὴν δυνάμιν καὶ ἀγάπην εἰς τὴν διακονίαν μιᾶς θρησκείας, ἧτις ἐν τῷ κοινωνικῷ κόσμῳ φέρει τὸ ὄνομα τῆς Ἀγάπης, ἀλλ' ἐν τῷ πνευματικῷ καλεῖται Ἀθανασία.

F. T. MARINETTI

Μεταξὺ τῶν ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀναφανέντων ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ ποιητικῷ ὀρίζοντι ἀστέρων, συγκαταλέγεται καὶ ὁ νεαρὸς ἐκ Μιλάνου ποιητῆς κ. F. T. Marinetti, τοῦ ὁποίου ἡ εἰκὼν ἐλήφθη εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν, ἀκριβῶς τότε ὅτε ἤρχισε νὰ προκαλῆ τὴν προσοχὴν τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου διὰ τοῦ ἐκτάκτου ποιητικοῦ ταλάντου του.

Σήμερον ὁ νεαρὸς ποιητῆς εἶνε μόλις 26 ἐτῶν, ἀλλ' ἡ φιλολογικὴ αὐτοῦ δράσις προεκάλεσε μέγαν θόρυβον ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ σατυρικοῦ δράματός του «Le Roi Bom-

bans» ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἠσχολήθησαν οἱ σπουδαιότεροι κριτικοὶ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου.

Ὁ «Βασιλεὺς Μπομπάνς» ἀνελύθη διὰ μακρῶν ἄρθρων παρὰ τῶν ἀκολουθουσῶν τὴν εὐρωπαϊκὴν φιλολογικὴν κίνησιν ἐφημερίδων, κατεδείχθη δὲ ἡ βαθυτάτη φιλοσοφικὴ καὶ σατυρική ἀξία τοῦ ἔργου, ἀνατιβάουσα τὸν νεαρὸν τῆς Ἰταλίας ποιητὴν εἰς τὴν περιωπὴν ἐνός νέου Ραβελαί, ὅπως οἱ πλεῖστοι τῶν κριτικῶν ἀπεφράστως ἀπεφάνθησαν.

Τὸ ἔργον τοῦτο σατυρίζει τὸν ἐπικρατοῦντα ὑλισμὸν, καὶ ἰδίᾳ τὸ μεταξὺ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων ἀλληλοφάγωμα, τὸ ὅποion ὁ ποιητῆς, πάνυ δικαίως, θεωρεῖ αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον, συμβολίζων ὅτι οἱ ἄρχοντες ἐξεμῶνται ἐξ αὐτοῦ τοῦ στομάχου τοῦ Λαοῦ, ὡς οἱ κατατρώγωνται παρ' αὐτοῦ, δι' οἰονδήποτε λόγον, ταχέως ἐξεμῶνται ἐκ νέου καὶ ἐπανερχονται εἰς τὸ φῶς. Εἶνε αὐτόχρομα φυσιολογικὴ ἀναγκαιότης τοῦ λαϊκοῦ στομάχου, νὰ ἐξεμῆ ἄρχοντας. Καὶ εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην, τὴν ἀληθῶς πρωτότυπον, ὁ κ. Μαρινέττη ὀφείλει τὸν θρίαμβόν του, μολονὶ τινὲς ἐκ τῶν κριτικῶν του, παρεξηγήσαντες τὸν ἀληθῆ τοῦ ἔργου σκοπὸν, ἔκρινον αὐτὸ ὡς σοσιαλιστικόν, ἐνῶ δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ μία καθαρὰ κοινωνικὴ φυσιολογία, ἀκριβῆς καὶ εἰλικρινῆς ὡς ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν ἀνευδοκίμως κηρύττει.

Ὁ κ. Μαρινέττη ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον διὰ μιᾶς ποιητικῆς συλλογῆς, ἡ «Κατάκτησις τῶν ἀστέρων», ἡ ὅποια ἐκρίθη ὡς ἀριστούργημα λυρισμοῦ. Ἀλλ' ἡ μεγάλη ἐκδόουσις ἦν παρέσχεν εἰς τὴν σύγχρονον ποιητικὴν κίνησιν, εἶνε ἡ τολμῆρα ἀπόφασις τῆς ἐκδόσεως μιᾶς παγκοσμίου ποιητικῆς ἐπιθεωρήσεως: τῆς «Ροε-ία», ἡ ὅποια εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς της ἐγένετο δεκτὴ μετ' ἐξαιρετικοῦ ἐνθουσιασμοῦ παρὰ τῶν καλλιτέρων ποιητῶν. Καὶ οὕτω τὸ ὄραϊον περιοδικόν, τὸ θαυμασίως τυπωμένον εἰς ἰαπωνικὸν χάρτην, κατέστη ὁ τόπος τῆς συγκεντρώσεως ὄλων τῶν ποιητῶν καὶ τῆς μεταξὺ των γνωριμίας εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ἰταλικὴν καὶ γαλλικὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ποιητῆς γνωρίζει ἐξ ἴσου πρὸς τὴν μητρικὴν του καλῶς.

Ἐκ τῶν ἐλλήνων ποιητῶν ὁ κ. Μαρινέττη κατόπιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῷ τῆς «Ἀγέννητης» γαλλιστὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ κ. Πολ. Δημητρακοπούλου ἀνεκδοτὸν ποίημα, τὸ ὁποῖον καὶ τοῦ ἀπεστάλη, ἐδημοσιεύθη δὲ στιχουργηθὲν γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου διευθυντοῦ, εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς «Poesia».

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ὁ μέγας Ἕλληνας ζωγράφος Θεοτοκόπουλος εἶνε τοῦ σαρκοῦ τώρα εἰς τὸ Παρίσι, ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς νέας ἐκδόσεως του, τὴν ὁποίαν ἠγόρασε τὸ Λοῦβρον ἀντὶ 25,000 φράκων.

Μία παρισινὴ ἐφημερίς λέγει ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ θανατωθῆ τις τὴν σπανίαν καὶ παράδοξον ἰδιοφυίαν τοῦ Δομένικο Θεοτοκοπούλου. Ὁ Φίλιππος Β', ὅστις δὲν «ἐσοκάμπαζε» γρῦ ἀπὸ ζωγραφικῆς, προὔτιμα τὸν Ρω-

μύλον Κικινιᾶτον. Τὸ ἀριστούργημα τοῦ πραγματιστοῦ αὐτοῦ, τοῦ καταπληκτικοῦ αὐτοῦ νεωτεριστοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ πρόσωπα συσπῶνται εἰς τεχνουργεῖαν, ἐνθουμίζουσαν τὴν τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, εἶνε ἡ «Ταφὴ τοῦ κόμητος Ὁργᾶζ» εἰς μίαν ἐκκλησίαν τοῦ Τολέδου.

Ἡ παρισινὴ «Φθινοπωρινὴ Ἐκθεσις», ἡ τιμᾶσα τοὺς ἀληθεῖς ἐπαναστάτας τῆς τέχνης, ἀπεφάσισε νὰ δργανώσῃ ἐκθεσὶν τῶν ἔργων τοῦ Θεοτοκοπούλου, τῶν

τιον τινός του ανακτόρου σῦκα, ἐντός πίθων. Ἄρα ὅτι ἡ συκὴ ἐκαλλιεργεῖτο κατὰ τὸ 1500 π.Χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Μετὰ τὸν κ. Δαϊρπελδ, ὠμίλησεν ὁ κ. Μύλλερ περὶ τῶν εὐρεθέντων μυκηναϊκῶν ἀγγείων, κοσμημάτων, ὄπλων κ.λ.π. κατὰ τὰς εἰρημένας ἀνασκαφάς.

Ἡ ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἀπένευ-
μεν ἐκ τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Θερεσια-
νοῦ 800 μάρκα εἰς τὸν Δρα Δουδοβίκου Χαην διὰ τὸ
βιβλίον αὐτοῦ «Rom and Romanismus im Griechischen
Osten». 1500 μάρκα εἰς τὸν καθηγητὴν Κρουμ-
βάχερ διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ δεκάτου ἐβδόμου τόμου τοῦ
Βυζαντινοῦ περιοδικοῦ. 1000 μάρκα διὰ τὴν ἐπεξεργα-
σίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ Κρουμβάχερ διευθυνομένου «Corpus
des mittelgriechischen Urkunden». 1000 μάρκα εἰς
τὸν ἐν Μονάχῳ καθηγητὴν Κάρολον Ράιχολδ διὰ τὴν
ἐξ ἑλληνικῶν ἀγγείων ἀντιγραφὴν εἰκόνων πρὸς συμπλή-
ρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Φουρτβαϊγκλερ ἑλληνικῆς ἀγγειογρα-
φίας. 1000 μάρκα εἰς τὸν ἐν Μονάχῳ Δρα Βούρτιον
πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ὑπὸ τοῦ Φουρτβαϊγκλερ ἐν
Αἰγίνῃ ἀρξαμένων ἀνασκαφῶν. 1500 μάρκα εἰς τὸν
Σωφρόνιον Εὐστρατιάδην, διάκονον τοῦ ἐν Βιέννῃ ὀρθο-
δόξου ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, πρὸς ἔκδοσιν τοῦ
δευτέρου τόμου τῶν θεολογικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μι-
χαὴλ Γλυκᾶ.

Ὁ κ. Σωτηριάδης ὠμίλησεν εἰς τὸν «Παρνασσόν»
περὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν ἀπὸ Κωνσταντινίου
μέχρις Ἰουστινιανοῦ.

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Καρδοῦτσι, ἦν ἀγοράσασα ἡ
βασίλισσά τῆς Ἰταλίας Μαργαρίτα ἐχάρισεν εἰς τὴν
Βολωνίαν, εὐρέθησαν 60 φάκελλοι χειρογράφων ἐκδε-
δομένων καὶ ἀνεκδότων ποιημάτων, ἐν οἷς καὶ μετα-
φράσεις τινὲς τοῦ Ὄβιδιου, θεωρούμεναι ὡς ἀριστοτε-
ρήματα.

Ἐν Γερμανίᾳ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 94 ἐτῶν ὁ διάση-
μος καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας Ἐδουάρδος Τσέλλερ.
Συνέγραψε πλείστα συγγράμματα, ἐν οἷς τὴν «Φιλοσο-
φίαν τῶν Ἑλλήνων», τὴν ἱστορίαν τῆς Χριστιανικῆς
Ἐκκλησίας, «ασπυδὸς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνος»,
ἱστορίαν τῆς Ἑλλ. φιλοσοφίας, ἱστορίαν τῆς Γερμανι-
κῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀβηρντιίου κ.λ.π.
Ὁ Τσέλλερ ἐβασίσθη ἐπὶ τοῦ συστήματος τοῦ Ἐγέλου,
δημιούργησε δὲ τὴν Ἑλλ. φιλοσοφίαν διὰ τῆς ἐπιμε-
λοῦς συναρμογῆς τῶν πηγῶν καὶ τῆς κριτικῆς ἐρεῦνης.

Ἡ Σορβόνη τῶν Παρισίων ἔσχε κληροδοτήμα 4
ἐκατομμυρίων φράγκων, οἱ τῶν ὀπῶν θὰ χρη-
σιμεύσωσιν ὡς ἐτησίᾳ ἐπιχορήγησις 5 χιλ. φράγκων
εἰς νέους ἐπιστήμονας, ἵνα ἐπιδοθῶσιν εἰς ἐρεῦνας τιμῶ-
σας τὴν ἐπιστήμην ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρίᾳ Ἀθηνῶν ὁ ἔφορος κ.
Στάης ὠμίλησε περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἐν τῷ
Σουνίῳ ἀνασκαφῶν, δι' ὧν κατέδειξεν ὅτι ὁ νομιζόμε-
νος ναὸς τῆς Σουναίας Ἀθηνῶν ἦτο τοῦ Ποσειδῶνος,
ἰδρυθεὶς καθ' ὃν χρόνον ἰδρύθη καὶ ὁ Παρθενών. Ὁ
κ. Στάης ἀνέσκαψε καὶ ἕτερον ναὸν μικρότερον ὅστις
ἀναμφιβόλως εἶνε ὁ τῆς Ἀθηνῶν. Τὰ εὐρεθέντα δὲ δύο
κολοσσοειδῆ μαρμάρινα ἀγάλματα, παριστώσιν, ὡς ἠθέλησε
νὰ ἀποδείξῃ, τὴν Ποσειδῶνα.

Ὁ κ. Ρωμαῖος ὠμίλησε περὶ τῶν ἐν Τεγείᾳ ἐρευνῶν.

Ἐργάται σκάπτοντες ἐν τῷ προαυλίῳ τῶν ἐργαστα-
σίων Ἀεριοφωτος, ἀνεύρον δύο ἀρχαῖα ἀνάγλυφα. Τὸ
μὲν, παριστᾷ γυναῖκα καθημένην, πρὸς ἣν θεραπευτικὴς
προσφέρει πυξίδα, ἐνφ' ὀπισθεν τῆς καθημένης ἕτερα γυνή

ἵσταται ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τῆς
ἕδρας. Τὸ δὲ, παριστᾷ δύο ἄνδρας μετὰ γυναικὸς εἰς
στάσιν δεξιῶσεως.

Ὁ ζωγράφος κ. Ροῦλός, ὅστις διαμένει ἐν Ἀγγλίᾳ,
ἐξελέγη ἑταῖρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Τεχνῶν τῆς Λι-
βερπούλ, τῆς ὁποίας προεδρεύει ὁ Hall Neale καὶ μέλη
εἶναι οἱ μεγαλειότεροι καλλιτέχναι τῆς Ἀγγλίας.

Ἀπέθανεν ὁ ἐπιφανὴς φιλόλογος καὶ ἐρμηνευτὴς ἐπι-
γραφῶν Κίργωφ, ὅστις ἐξέδωκε τὰς πρὸ Εὐκλείδου
ἀττικὰς ἐπιγραφάς. Ἐπίσης ἀπέθανεν ὁ ἀξιωματικὸς
Φὸν Μαροῦ, ὅστις εἰργάσθη ἐν Λευκάδι πρὸς καταρτι-
σμὸν ἀρχαιολογικῶν τοπογραφικῶν σχεδίων, ὡς βοηθὸς
τοῦ κ. Δαϊρπελδ.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ἀποθανὼν Σπυρίδων Μπαλατζῆς, ἐξ
Ἡλείου, ἀφήκεν δλόκληρον τὴν ἐξ 700,000 δραχμῶν
περιοσίαν του εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον.

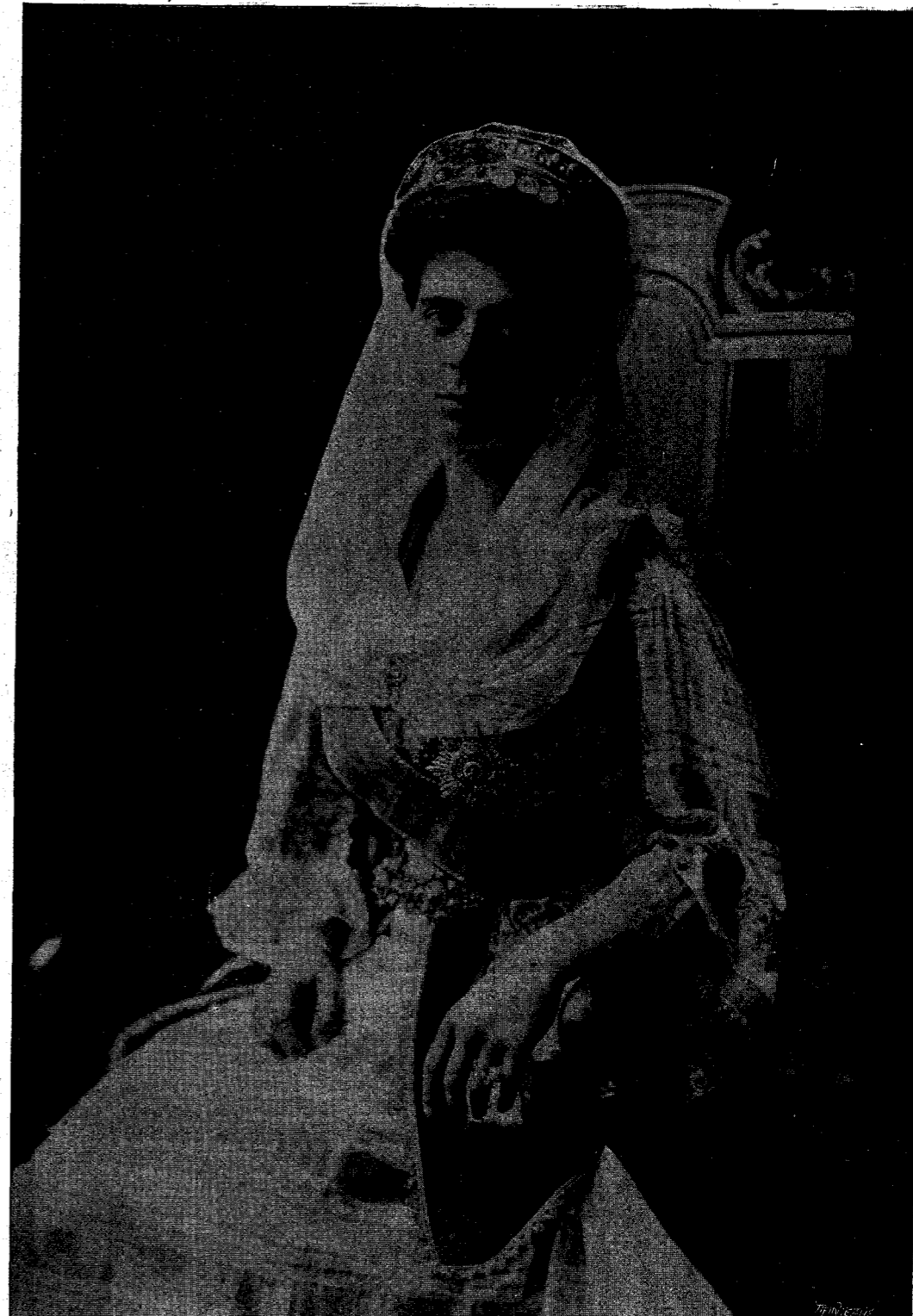
Ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν ἐδόθη θαυμασία ὀδική
συναυλία Μόζαρτ. Διὰ πρώτην φορὰν τὸ Ὁδεῖον εὐρέθη
πάνοπλον. Παρέταξε μουσικὴν δύναμιν 147 ἐκτελεστῶν,
ὀρχήστρας καὶ ὀδικῶν χοροῦ. Ἡ ὀρχήστρα διευθυνο-
μένη, μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν πρόωρον ἀναχώρησιν τοῦ
Ρέτιχ, ὑπὸ τοῦ κ. Sacerdote, ἔπαιξε τὴν εἰσαγωγὴν
τοῦ Don Juan, καὶ τὴν εἰς sol ἔλασσον συμφωνίαν,
ἣς τὸ Menuetto ἀπεδόθη μὲ πολλὴν δυνατὴν χρωματισμὸν.
Ὁ χορὸς ἔψαλλε κατανυκτικώτατα λατινιστὶ τὸ Ave
verum corpus καὶ ἀπὸ τὸ Requiem τὸ Dies irae, μὲ
μονοφθόους τὰς δεσποινίδας Πλέσκα, Πετροπούλου καὶ
τοὺς κ. κ. Καμπίση καὶ Βόλτην. Ὁ χορὸς, πρῶτην
φορὰν ἐμφανισθεὶς τόσον ἄριστος ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐν-
τύπωσιν, ψάλλας ἁρμονικώτατα καὶ ἀπταίστως.

Ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ὁ Κωνστ. Μα-
κρῆς, τελειόφοιτος Βυζαντινῶν σπουδῶν ἐν Βρυξέλλαις
καὶ Παρισίῳ, δημοσιεύσας πλείστας ἐντυπώσεις ἐκ
περιοδειῶν καὶ μελέτας.

Ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ ὠμίλησεν
ὁ ἑταῖρος Smith περὶ τῶν ἐν Κορινθῶ ἐπιγραφῶν τοῦ
ἔτους 146 π. Χ., ἐν αἷς πέντε μὲν ἐπιγραφαὶ τοῦ Γ'
αἰῶνος φέρουσαι τὸ Κορινθιακὸν ἀλφάβητον, ἄλλη δὲ
φέρουσα τὸ ὄνομα ἀγνώστου μέχρι τοῦδε γλύπτου, τοῦ
Ἀρίστωνος. Εἶτα ἡ δεσποινὶς Gardiner ἐποίησατο
σπουδαιοτάτην ἀνακοίνωσιν περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀναθή-
ματος τοῦ δυνάστου τῶν Φαρσάλων Λαόχου, ἀντιφρο-
νοῦσα πρὸς τὸν Ὀμόλ ὡς πρὸς τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ
συμπλέγματος τοῦ ἀναθήματος, ὡς ἀποτελουμένου ἐξ
7 ἀγαλμάτων. Ἐν τέλει δὲ ὁ καθηγητὴς κ. Clapp
ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ κοσμητικοῦ ἐπιθέτου, ὅπερ ὁ
Πίνδαρος ἀποδίδει εἰς τὰς Ἀθῆνας, ἀποκαλῶν αὐτὰς
«λιπαρὰς Ἀθῆνας», ἰσχυρισθεὶς ὅτι ἡ λέξις «λιπαρὸς»
δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ οὔτε «πλούσιος», οὔτε «γόνι-
μος», ἐπίθετα ἤμισα ἁρμόζοντα εἰς τὸ πετρῶδες ἔδα-
φος τῶν Ἀθηνῶν, οὔτε «ἐλαιοβριθής», ἀλλὰ «πλήρης
φωτός».

Ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ ὁ κ. Ἀνδρεάδης
ἐκαμεν ἐνδιαφέρουσαν ἀνακοίνωσιν περὶ τῶν οικονομι-
κῶν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Ἀνέπτυξε τὰ κατὰ
τὸ δημόσιον οἶκον μικρὸν σύστημα τοῦ Βυζαντινοῦ καὶ
ἔδωκε περιεργούς πληροφορίας περὶ τῆς οικονομικῆς
ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῆς Αὐτοκρατορίας. Εἶτα ὠμίλη-
σεν ὁ κ. Ὀλλῶ περὶ τῶν ἀξιωματίων καὶ τίτλων εἰς δια-
φόρους ἀρχαίους αὐλὰς καὶ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν πρὸς
τὰς τῶν σημερινῶν χρόνων.

Ἐν τῇ Αὐστριακῇ Ἀρχ. Σχολῇ ὁ κ. Δαϊρπελδ ὠ-
μίλησε περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ὁ κ.
Ἐμπερδίου περὶ παρῶν γλυπτῶν τῆς Ἀκροπόλεως.

Η Α. Β. Υ. Η ΠΡΙΓΚΗΤΙΣΣΑ ΕΛΕΝΗ
φέρουσα τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν

ONEIPON KAI EYXH

ΙΝΑΙ ή παραμονή τής πρωτομαγιάς.

Τήν πόλιν διασχίζουν όμιλοι νέων μαραμμένων, από τούς όποιους λείπει ή ζωή, — ή χαρά, — και περασμένων όμιλοι.

Ίσως οι δεύτεροι να είναι ευθυμότεροι των πρώτων, διότι αυτούς τουλάχιστον δεν φωτίζει το άμφίβολον, το τρεμοσδύνον φως των έλπίδων, αλλά των αναμνήσεων το φως το διαρκές, το όποιον θαμβό, θολό, θά χύνη τας άκτίνάς του και θά διαλύη τά σκότη, και θά σβύση μόνον, όταν αυτοί δεν θά ύπάρχουν.

Και οι διάφοροι όμιλοι, σοβροί ή σκυθρωποί, με τραγουδία χωρίς ευθυμίαν, παιδοί, πλημμυροϋν τούς δρόμους, που φέρουν εις έξοχάς και εις άνιοστολισμένους κήπους, άλλοι με άμάξια, άλλοι πεζοί και άλλοι, — αυτοί εινε σχετικώς οι πλέον άνοιχτόκαρδοι, — με σοϋστες.

Δέν ήθελε να άναμιχθί με το πλήθος, με το όποιον δέν την συνδέει τίποτε, ούτε να έμνε μόνη, κλεισμένη εις το σπητι' και εύρίσκειται μακράν του κόσμου που έορτάζει τόσοσν πεζά την πλέον ποιητικήν έορτήν, εις τον ώραϊον κήπον, που αύτή έδιάλεξεν.

Εϊνε ύψηλά αυτός ο κήπος' σχεδόν μεταίωρος. Ο θόρυβος ο πεζός, από τον όποιον άντηχέι ή πόλις, φθάνει έως εκεί έξιδανικευμένος.

Και όμοιάζει τότε με φλοισδον άκρογαλλου, τότε με ψίθυρον δάσους και τότε σαν παράπονο ψυχών για άφθαστα ιδανικά...

Και είναι όλόφωτος.

Καμία σκιά δέν ήμπορείς ποτέ καθόλου το φως του να σκοτίση.

Έδω άνθισαν και θάλλουν άκόμη και θάλλουν αίώνια... τά ωραιότερα πνευματικά άνθη, που οι ποιηταί των εις μαρμαρίνες άρμονίες έφύτευσαν και μεταξύ των θά προσέχη ως στέμμα ή ύπερτάτη άρμονία, τδ παναγονον άν-

θοσ, τδ άνθος άνθέων, ο ναδς τής Παρθένου.

Έδω είναι ο κήπος τής αίωνίας άνοιξενος. Έδω είναι ή πηγή του άνεσπέρου φωτός.

Η γίγας ψυχή των έρειπίων κρατεί υπερέφανος την δχδα της, που ή βαρεϊα, ή βάρβαρος Σκιά δέν ειμύρσε με το όρμητικόν πέρασμά της να σβύση, και χύνει χειμάρρους φωτός εις όλον τον ευγενή κόσμον, τον κόσμον τον πνευματικόν.

Με ίεράν συγκίνησιν έρχεται και άρνει εις τά έγη του λίθου, όπου έστέκετο ή θεά, όλίγα άνθη, — έλάχιστον διέγμχ άγάπης, λατρείας και ένθουσιασμού, που πλημμυροϋν την ψυχήν της.

Ίσως να τά έδέχθη με ευμένειαν ή θεά μαζί με την προσευχήν της, και τής έστειλε δι' άνταμοιθήν ώραϊον όνειρον...

Τώρα κάθεται εις μίαν άκραν τής δυτικής πλευράς. Ο Ηλιος κατεβαίνει άργα-άργά με μεγαλειον.

Εις τον δρόμον του συναντᾷ ένα πελώριον σύννεφο, το σχίζει εις άπειρα κομμάτια, και ένῶ αυτός κρύπτεται όπισω από το μεγαλείτερον, το πυκνόν, τά διαφανή, που τριγυρίζουν γύρω του, χρυσίζονται, ροδίζουσν, πορφυρώνονται, και ταξειδεύουσν μέσα εις το φως, σαν τάγματα άγγέλων, σαν ψυχαι'ς τον κόσμον τον ιδανικόν.

Κάτω από το πυκνόν το γαλανόφαιον σύννεφο με τής χρυσές δαντέλλες, περνοϋν αι άκτίνες του Ηλίου εις δέσμας χωριστάς, σαν σχήμα άγιου πνεύματος και χαϊδεύουσν εκεί ένα βουνό διάφανο, έδ' τον έλαιώνα, άλλου ένα άγρόν.

Από τας ήρέμους γραμμάς των σαπφειρίνων όνειρων—βουνών, που κυκλώνουσν άρμονικά τον όρίζοντα, μία σιγή βαθεϊά-βαθεϊά, σαν προσευχή ανεβαίνει.

Πλησιέστερα οι λόφοι, που μόλις πρό όλίγου έχασαν τά ρόδινα ένδύματα, που τούς ύφαιναν αι νύμφαι των άσφοδελων, έλαφρότατα πράσινοι χρυσομειδιούσν.

Εκεί κοντά εις την Πνύκα, κάτω από το άστεροσκοπεϊον, εινε λόφος που τώρα μόλις άφιέρωσαν εις την θεάν Αθηνά, την «Α θ η ν ᾶ ν — Υ γ ι ε ι α ν».

Μία χρυσή δέσμη άκτίων Ηλίου εκτείνεται προς εκείνο το μέρος και χαράσσει ένα δρόμον όλόφωτον.

Εις το κέντρον του λόφου ύψώνεται το άγαλμα τής θεᾶς γύρω της άλσος από άγριελαίας και πεύκα χύνει εις την άτμοσφαιραν ζωογονον άρωμα.

Δέν είναι έρημος αυτός ο δρόμος' μέσα εις το φως προχωρεί στοίχος νέων. Περιπατοϋν έλαφρά, με ευγένειαν και χάριν. Τά σώματά των δέν σφίγγουσν σίδηρα, τά φορέματά των δέν δίδουσν το σχήμα εις το σώμα, άλλ' αυτά λαμβάνουσν από εκείνα τας ώραϊας γραμμάς και χύνουσν επάνω των την ποιησιν των ώραϊων πτυχών των.

Δέν έχουσν σκοτεινά χρώματα τά φορέματα αυτά, άλλα φαιδρά, και άρμονίζονται με την έκφρασιν του προσώπου των, που ζωγραφίζει όλην την χαράν, που αισθάνονται από την ζωή, διότι ή ζωή των είναι ώραϊα.

Τά διάφορα όμως χρώματα δέν συγκροϋνται άρλεικινικά. Ταξινομημένα με άρμονίας Ίριδος είναι δια την όρασιν ώραϊα μουσική.

Και φωτοποροϋν αι νέαι με το άνθινον φορτίον των, έλαφρά—έλαφρά,σαν τά Ίριδοχρυσωμένα συννεφάκια γύρω εις τον Ηλιον, και κυκλώνουσν το άγαλμα τής Αθηνᾶς, το στεφανωμένον με θεϊαν αίγλην.

Ο Ηλιος έπέρασε κάτω από το πυκνόν σύννεφο και σκορπίζει τής τελευταίης ζωηρότατες λάμψεις του' και μέσα εις τής φλογόχρυσες άρμονίες, που με μεγαλοπρέπειαν χύνονται γύρω του, μία μελωδία ευγενική και άπλη κυριαρχεί : ο ύμνος που έξέρχεται από τά άγνά χείλη των παρθένων προς την παρθένον Αθηνά.

Ο Ηλιος περνᾷ όπισω από το σαπφείρινο βουνό και σιγά σιγά χάνεται...

Το βάθρον τής θεᾶς πλημμυροϋν κύματα άνθέων — προσφορά των παρθένων. Τά σύννεφα τά άπώτερα χρυσίζονται αίφνιδίως. Οι παρακολουθοϋντες την έορτήν λαμβάνουσν από τούς πόδας τής θεᾶς έν άνθος, ένα κλαδίσκον εις άνάμνησιν και στολίζουν το στήθος.

Ο Ηλιος έδωσε' το φως του έξεψύχισεν και ή ώραϊα όπτασία έχάθη...

Η φύσις σκιασμένη από τον γαλανόφαιον πέπλον, που άρχίζει ν' απλώνη επάνω της ή άττική έσπέρα και το σφύριγμα των φρουρών την φέρουσν εις την πραγματικότητα.

Και τώρα μία ευχή άνέρχεται από τά βάθη τής ψυχής της, ευχή που την φωτίζει άμυδρά κάποια έλπίς, όπως τον φαιδν όρίζοντα μία άντανάκλασις των άκτίων του Ηλίου, που στεφανώνει πάλιν τά ώραϊα άϋλα βουνά με άβρες ροδινόητες όλο μυστήριον Ηοϋς...

Και ή ευχή της είναι : Να άνατείλη ήμέρα που οι λάτρεις τής Θεᾶς να είναι άρκετοί, ώστε το χρυσό της όνειρον, —αύτή ή ώραϊα έορτή, που είδε μέσα εις μίαν δέσμη άκτίων Ηλίου, —να πραγματοποιηθί.

Ναι, — σκέπτεται, ένῶ κατεβαίνει τον ώραϊον έλικοειδή δρόμον—ύ π ά ρ χ ε ι, και πρέπει να εκδηλωθί μία άριστοκρατία αισθημάτων και πνεύματος, εις την όποιαν τοιαῦται έορταί, όχι μόνον

να μη φαίνονται γελοϊαι, αλλά να θεωρῶνται άνάγκη ψυχής.

Πρέπει να τινάξωμεν άπ' επάνω μας τον βαρύν μανδύαν τής πεζότητος, ο όποιος μάς σκεπάζει από κεφαλής και μάς κρύπτει τούς κόσμους τούς ώραϊους, τούς φωτεινούς κόσμους.

Πρέπει να δημιουργήσωμεν έορτάς ώραϊας' πρέπει οι νέοι τουλάχιστον τής μελλούσης γενεᾶς να έχουσν ζωντανά ώραϊα παραδείγματα.

Έχομεν άνάγκη ένθουσιασμού, χωρίς τον όποιον έργα μεγάλα, μεταρρυθμίσεις ώραϊαι δέν γίνονται.

Έχομεν άνάγκη ποιητών και καλλιτεχνών με ευγενή ιδανικά, δια να άνυψωθί το φρόνημα και να άναπτυχθί και γενικευθί το αίσθημα του καλοϋ.

Ας άρχίσωμεν να λατρεύωμεν όπως οι πρόγονοί μας την φύσιν. Τότε μόνον θα άναγεννηθώμεν πνευματικώς και ήθικώς' τότε μόνον θα γίνωμεν ώραϊοι — Ε λ λ η ν ε ς. Και με το παραδειγμα εκείνων ως όδηγόν, χωρίς γελοϊους πιθηκισμούς, ας βαδίζωμεν εμπρός, πάντοτε εμπρός, πάντοτε ύψηλά.

Κάτι τι τής λέγει ότι αυτό θα γείνη μίαν ήμέραν... Ίσως αι λάμψεις, που σχίζουσν τώρα ζωηρότεραι τον πέπλον τής Έσπέρας, και χρυσαί αυταί, καθώς ύψώνονται εις διαφανείς δέσμας επάνω εις το κυανούσν άπειρον, φαίνονται ύποπράσινα σαν άκτίνες Έλπίδος.

Και φεύγει γρήγορα, πριν την φθάση ή νύξ, την όποιαν από το αντίθετον μέρος διακρίνει να βαίνει γοργή.

ΜΟΙΡΑΙΑ

Πρώτη Μαΐου 1907.

Ο,ΤΙ ΦΟΒΟΥΜΑΙ

Δέν τον φοβοϋμαι τον Διαβάτη
Που την καρδιά σου θά μου πάρη
Το σιδερένιο Κάστρο τής άγάπης μας
Δέν το τρομάζουσν οι Κουρσάροι.

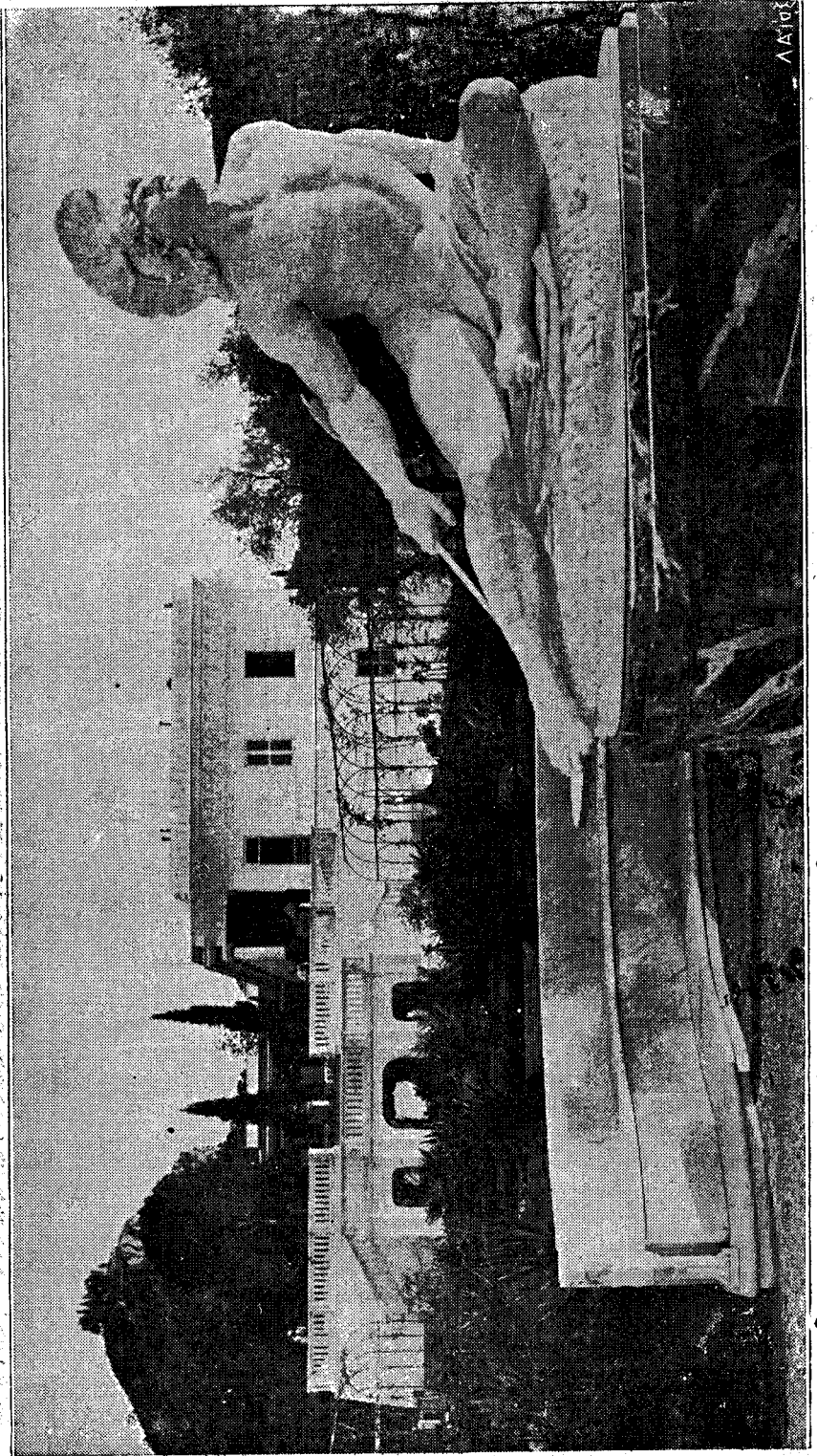
Όυτε το θάνατο φοβοϋμαι
Που τά ματάκια Σου θά κλείση
Μαζι άγκαλιασμένα τά κορμιά μας
Του τάφου ή πλάκα θά σφαλίση.

Ο,τι φοβοϋμαι εινε το Αναπόφευγο
Που την Αγάπη συντροφεύει,
Εϊνε ο Κόρος που άθώρητος
Κάθε χαρά παραμονεύει.

• LALO DE CASTRO

Αδασκαλία τῆς « Ἀναγνώσεως » ἐν τῶν μαθητρίων τοῦ Ἀγασίου.

Ἐξάισον Ἀχιλλεῖου (Τὸ ἐν τῷ κήτρῳ τοῦ Ἀχιλλεῖου ἐξάισον ἄγαλμα).

Ο ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΘΗΗΣΚΩΝ

ΚΗΔΕΙΑΙ ΙΕΡΕΩΝ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ *

κλήρος της Ελληνικής χώρας κατά παλαιότερας εποχάς θερμότερας ευσθείας, υπήρξε δι' ας παρείχεν εκδουλεύσεις εκκλησιαστικές και εθνικές, αντικείμενον εξαιρέτου παρά τῷ λαῷ σημασίας. Οἱ ὑπὸ τὴν μακράν δουλείαν στένοντες ὁμογενεῖς πρωτίστως ἐπὶ τὴν Θεῖαν ἀρωγὴν ἐναπέθετον τὰς περὶ τῆς τοῦ Ἰέσου ἀναστάσεως ἐλπίδας, καὶ ἡ Ὀρθοδοξία καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς συνεβάδιζον συναγωνιζόμενα, συναμυνόμενα καὶ συναλοῦντα. Ἐν τῷ πολυσελίδῳ τοῦ Ἔθνους μαρτυρολογίῳ πλεῖστοι ὅσοι κληρικοί ἀνέγραψαν τὸ μακρὸν αὐτῶν ὄνομα διὰ τῶν τιμῶν αὐτῶν αἰμάτων. Ἡ ἐκκλησία ὡς μήτηρ φιλόστοργος ἐκδεχόμενου ἐπὶ αἰῶνας τὰ ἀπορραυσθέντα τέκνα τοῦ τηληπαθοῦς Γένους. Αἱ ἱεραὶ Μοναὶ ἐγένοντο καταφύγια ἐν τοῖς διωγμοῖς καὶ ταῖς ταλαιπωρίαις, ἐστὶν γραμμάτων καὶ πατριωτισμοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς οὐ μόνον ἱερουργοί, ἀλλὰ καὶ διδάσκαλοι τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ κήρυκες τῆς πίστεως, πρὸ πάντων δὲ ἔργοις ὑποδείγματα οὐ μόνον θρησκευτικῶν, ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶν καὶ ἀτομικῶν ἀρετῶν, παιδαγωγοὶ οὕτως ἐντεθῆν ἐκ τῶν κυριωτέρων τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς τῶν ποιμνίων αὐτῶν μορφώσεως. Διὰ τοὺς ὑπὸ τῆς ἱστορίας βεβαιουμένους λόγους τούτους, δικαίως ἐξαιρετικὴ ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἡ πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη τῶν Ἑλλήνων, δι' ἃ πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἐκείνην καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς, ἤγειρεν ἅ ἴποτε θερμότερον τὸ ἐνδιαφέρον, καὶ παρείχεν ἀφορμὰς ζωηρῶν ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας. Ὁ λαὸς τοὺς ἱερεῖς εἶχε ποιμένας καὶ προστάτας διδασκάλους, διαιτητὰς καὶ συμβολαιογράφους, ἐνόμιζε δὲ αὐτοὺς πεποιθῶτως ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν δόξῃ ἀγιότητος τελευτῶντας καθὼς καὶ ἐν τῇ ζωῇ Θεοῦ πνεύματος καταγωγία, τούτων ἕνεκά καὶ τὰ κατὰ τὰς κηδεῖας αὐτῶν εἶχον ἐξαιρετικὸν ὄλως χαρακτηρισμὸν διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ κηδευομένου, τὴν σεμνὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς τελετῆς, τὸ σπάνιον γεγονός, τὴν εὐσεβῆ προθυμίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ κατὰ πολὺ διαφέρον ἀπὸ τὰ ἐν θανάτοις κοσμικῶν τελοῦμενα.

* Ἐκ τοῦ περὶ ἐθίμων Κεφαλληνίας κεφαλαίου τοῦ ἀνεκδότου Γ' τόμου τοῦ ἡμετέρου πονήματος «Κεφαλληνικά Σύμμικτα».

Μεταβλήθησαν ἔκτοτε αἱ πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ συνθήκαι, ἤρξαντο σπειρόμενα ὑλιστικαὶ θεωρίαι, ὁ κλήρος διὰ τὴν ἄλλειψιν τῆς δεούσης περὶ αὐτοῦ προνοίας ἐν πολλοῖς κατέπεσεν, ἀποβαλὼν τὸ παλαιὸν αὐτοῦ γόητρον, ἀλλὰ τὰ ἔθιμα ἐτι σώζονται καὶ λαλοῦσιν ὅτι ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοσις διέσωσαν, ἐξαιρέτως μάλιστα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Τὰ ἐν θανάτοις ἔθιμα τῆς νήσου περιγράφοντες ἰδιαίτερον, διὰ τὸ ἐξαιρετικόν, ποιούμεθα λόγον περὶ τῶν κηδεῖων τῶν ἱερέων, ἐπιχειροῦντες ἵνα δώσωμεν καὶ πιθανὰς ἐρμηνείας εἰς τὰ διατεταγμένα καὶ τὰ πρόσθετα, ἀξίαν δὲ λόγου νομιζόμεν τὴν ἀναγκρῆν αὐτῶν, τὸ μὲν ὡς δηλωτικὴν τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐπισημασμοῦ πρὸς τὸν κλήρον, ὅστις ἠδύνατο ἄλλως ἐχόντων τῶν κατ' αὐτὸν μεγίστην ἄσκησιν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς, ἐξαιρέτως ἐθνικῶς παράγων γινόμενος, τὸ δὲ διότι δυνατὸν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔθιμα, ἵνα ὡς λείψανα παναρχαίων ἀγνώστων κανονισμῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἐκκλησίας, καὶ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς ἱστορικὰς ἐρεῖνας παρὰ τοῖς παρ' ἡμῶν ἀρχαιολογοῦσιν.

Καὶ δὴ ἱερέως τινος πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, ἱερεῖς μόνον ἀναλαμβάνουσιν εὐθὺς τὴν τοῦ νεκροῦ ἐτοιμασίαν. Ἐξαπλοῦσι τότε τὸ γυμνὸν πτώμα ἐπὶ ψάθης ἐστρωμένης ἐπὶ τοῦ δαπέδου, καὶ ἀλείφουσιν αὐτὸ δι' ἐλαίου ἀπὸ τῆς κανδήλας τοῦ εἰκονοσταίου τοῦ οἴκου. Ὁ νεκρὸς περιβάλλεται μόνον ὑποκάμισον καὶ οὐχὶ σάβανον, ὅπερ εἶνε ἀπαιτήτων εἰς τοὺς κοσμικοὺς. Ἐνδύουσιν εἶτα αὐτὸν ἀπασαν τὴν ἱερατικὴν στολὴν μετὰ τοῦ καλυμαυχίου, τὸ δὲ πρόσωπον καλύπτουσι διὰ τοῦ ἀέρος, ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους τιθέασιν τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον. Αἱ χεῖρες δὲν συναρμύζονται σταυροειδῶς ὡς αἱ τῶν κοσμικῶν, ἀλλ' ἡ μὲν δεξιὰ εὐλογεῖ, ἡ δὲ ἀριστερὰ ἀπτομένη τοῦ εὐαγγελίου, φέρει σῦναμα τεμάχιον καλάμου, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὀποῖου ἐν σχισμᾷ παρεμβάλλεται δέλτος, ἐφ' ἧς γράφεται ἡ τελευταία τῆς λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου εὐχή: «Τὸ πληρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν σὺ ὑπάρχων» κλπ. Ὁλη δὲ ἡ ἐτοιμασία γίγνεται τῶν κωδωνῶν πνυθίμως κρουομένων καὶ τοῦ Ἀμώμου ἀναγιγνωσκόμενου. Ὁ νεκρὸς ὑπτιος τίθεται ἐπὶ εὐτελοῦς φορεῖου, κοινῶς ἑυλοχερβάτου καλουμένου, ὅπερ πρὸ τῶν νῦν φερέτρων ἦτο κοινὸν διὰ πᾶσαν τάξιν καὶ ἡλικίαν, τανῦν δὲ μόνον ἐν χρήσει εἰς κηδεῖας κληρικῶν. Ἐν Ἀργοστολίῳ δὲν συνειθίζεται τὸ ἐν λόγῳ φορεῖον, ἀλλὰ τὰ φέρετρα. Τοὺς ἱερομονάχους ἄλλοτε ἐνεθρόνιζον ἐπὶ ἔδρας τοῦτο ὅμως ἀπὸ τοῦ τελευταίου κηδευθέντος οὕτως ἀρχιμανδρίτου Γερ. Σολομοῦ κατηγορηθῆναι καὶ μόνον ἐθίζετο εἰς ἀρχιερεῖς. Τοῦ νεκροῦ ἐτοι-

μασθέντος, αἶρεται τὸ φορεῖον, συμπορευομένων τεσσάρων ἱερέων κατὰ τὰ τέσσαρα ἄκρα αὐτοῦ, καὶ φέρεται ἐν οἰαδῆποτε ὡρᾷ τῆς ἡμέρας ἢ τῆς νυκτὸς εὐθὺ πρὸς τὸν ναὸν (1), ψαλλομένης τῆς δοξολογίας, τοποθετούμενον πρὸς τὸ μέρος τοῦ ναοῦ ὅπου, ἀρχεται δὲ ἀμέσως ἡ ἀνάγνωσις ὄλων τῶν εὐαγγελίων ὑπὸ ἱερέων ἢ διακόνων ἐκ περιτροπῆς. Κατὰ τὴν παννυχίδα εὐλαβείας χάριν πλεῖστοι διανυκτερεύουσιν ἐν τῷ ναῷ, χρέος δὲ θεωροῦσιν οἱ κάτοικοι πάντες σχεδὸν νὰ μεταβῶσι καὶ ἀσπασθῶσιν τὴν χεῖρα τοῦ νεκροῦ ἱερέως. Ἦν πρῶτον ψάλλεται ὁ ὄρθρος, μεθ' ὃν τελεῖται ἐπιμνημόσυνος λειτουργία παρ' ὄλων τῶν ἐκεῖ ἱερέων, μεθ' ἧν ὁ νεκρὸς ἐκφέρεται μετὰ πομπῆς καὶ ἐπισημότητος ἀνα τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἢ τῆς κώμας, τεσσάρων ἱερέων λαμπαδοφόρων ἱσταμένων ἐκατέρωθεν τοῦ φορεῖου ἀνα δύο. Μετὰ τὴν εἰς τὸν ναὸν ἐπιστροφὴν, ψάλλεται ἡ εἰς ἱερέα κατὰ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ εὐχολογίῳ διατεταγμένα νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἱερέων ψαλλόντων καὶ ἱερέως κανοναρχοῦντος. Εἰ δὲ καὶ πρὸ πολλοῦ ἡ Ἱερά Σύνοδος διέταξεν ἵνα καὶ εἰς νεκροῦς κληρικοὺς ψάλληται ἡ τῶν κοσμικῶν ἀκολουθία, ἐνδύηται δὲ ὁ νεκρὸς τοῦ μὲν ἀρχιερέως τὸ ὠμοφόριον καὶ τὸ ἐπιτραχήλιον μόνον μετὰ τῆς ποιμαντικῆς ράβδου, τοῦ δὲ ἱερέως τὸ ἐπιτραχήλιον μόνον μετὰ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ πρόσωπον, οἱ ἱερεῖς ἡμῶν κάλλιστα πράττοντες, δὲν συμμορφώθησαν πρὸς τὰ διατασσόμενα, πρὸ παλαιῶν ἐθίμων καὶ ἐκκλησιαστικῶν τύπων τεθεσπισμένα ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν ἐτι χρόνων. Ἄλλοτε ἐν Ἀργοστολίῳ μάλιστα, ἦτο ἐν χρήσει καὶ ἐκτενεστέρα τῆς νῦν ἀκολουθία, μετὰ δώδεκα εὐαγγελίων καὶ ἀποστόλων, πόνημα τοῦ ἱερέως Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Κιγάλα ἐκδοθῆσα τὸ 1691 ἐν Βενετίᾳ καὶ τὸ δεύτερον πρὸ τεσσαρακονταετίας ὑπὸ τοῦ ἱερέως Νικ. Πολάνη ἐν Κεφαλληνίᾳ φέρουσα τίτλον «ἐξοδιαστικῶν τῶν ἱερέων». Ἄλλὰ τὸσαῦτα ἦτο ἢ πρὸς τοὺς ἱερεῖς εὐλάβεια, ὡς καὶ τὴν νῦν ἐν χρήσει ἀκολουθίαν ἐμήκυνον διὰ προσθηκῶν. Καὶ δὴ προσέθησαν παλαιότεροι ἱερεῖς ἐξ ἀρχαίων χειρογράφων, ὡς ἔλεγον, παραλαβόντες, τροπάρια ἱκανά, ψαλλόμενα ἐπὶ τοῦ ἤχου τῆς Γ' στάσεως τοῦ ἐπιταφίου θρήνου, ἐπικλητικὰ τῶν πρεσβυτέρων τῆς Θεοτόκου, τῶν ἀποστόλων, τοῦ Προδρόμου, τῶν ἀρχαγγέλων, τῶν μαρτύρων, τῶν ἱεραρχῶν, τῶν ὁσίων, τῶν χορευτῶν ἁγίων γυναικῶν κλπ. ὑπὲρ τοῦ κοιμηθέντος (2). Κατὰ δὲ τὴν ὥραν τῆς ταφῆς ἐν Ἀνωγῇ ἱερεὺς πρὸ τοῦ τάφου ἀναγιώσκει τὸ ἐνωθινὸν εὐαγγέλιον, ἐν Λειβαθοῖ δὲ τὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ ὁ νεκρὸς ἀποκαλύπτεται, καὶ μόνον οἱ ἱερεῖς ἐπιτρέπεται ν' ἀσπασθῶσιν αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον, ὁ λοιπὸς δὲ λαὸς εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Πληρουμένης τῆς ἀκολουθίας, ψαλλομένου τοῦ Α' εἰρμού τοῦ Μ. Κανόνος «Βοηθὸς καὶ σκεπαστής» ἢ αἶρεται ἐν σινδόνῃ τὸ λείψανον καὶ μεταφέρεται ὑπὸ

τῶν ἱερέων εἰς τὸν τάφον, ἐν Ἀνωγῇ δὲ περιφέρεται πρῶτον περὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς ἐνταριάζοντο ἄλλοτε ἐντὸς τοῦ θυσακτηρίου ἢ πρὸ τῆς ὡραίας πύλης, ἐν τάφοις εἰς οὐς οὐδεὶς ἄλλος ποτε ἐτάφη ἐκτὸς ἱερέως, οὐδὲ ἐπιτρέπεται εἰς τάφον ἱερέως ἢ ταφῇ κοσμικοῦ, ἔστω καὶ συγγενοῦς τοῦ νεκροῦ. Ἀντὶ προσκεφαλαίου τίθεται

κεραμίς, ἐφ' ἧς γράσσεται τὸ $\frac{ΙΣ ΧΡ}{ΝΙ ΚΑ}$ ὑπ' αὐτὴν

δὲ τοποθετεῖται ἀνημμένη κανδήλα, ἥτις κατὰ τὰς λαϊκὰς προλήψεις μὲν ἄσβεστος. Ἐπὶ τοῦ νεκροῦ δὲν ἀπλοῦται σουδάριον ἢ σάβανον καθὼς εἰς τοὺς κοσμικοὺς, πρὶν δὲ ἡ ριφθῇ ἐπ' αὐτοῦ τὸ χῶμα, ἱερεὺς καταχέει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τὸ ἔλαιον τῆς κανδήλας τοῦ Ἁγίου Ἄρτου, φωνῶν «Ραντιεῖς με ὑσώπω καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι».

Πολλὰ τῶν τελοῦμένων εἶνε διατεταγμένα ἐν τῷ ἱερῷ εὐχολογίῳ, ἀλλὰ πλεῖστα εἶνε τὰ πρόσθετα, παραλάσσοντα κατὰ κώμας. Τὸ εὐτελεὲς φορεῖον, ἢ ἀντὶ προσκεφαλαίου κέραμος, ἢ ἀνευ σάβανου ταφῆ, εἶνε δηλωτικὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ἀπλότητος, αἵτινες δεόν νὰ χαρακτηρίζωσι τὸν ἱερέα καὶ νεκρὸν ἐτι, ὡς ἀντίτυπον τοῦ ταπεινοῦ τῆ καρδία Ἰησοῦ. Ὁ κάλαμος, ὃν φέρει, εἶνε ὡς γνωστὸν φυτὸν ἱερὸν. Καλάμω οἱ Ἰουδαῖοι ἔτυπον τὴν κεφαλὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ πρὸς χλευσὴν κάλαμον ἀντὶ σκήπτρου ἐπὶ τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἔδωκαν πορευομένου πρὸς τὸ σωτήριον πάθος, καὶ ὁ ἱερεὺς ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Σωτῆρος φέρει κάλαμον πρὸς ἐνδειξὴν ταπεινότητος μεταβαίνων πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ἡ ἐπὶ τῆς δέλτου εὐχὴ δηλωτικὴ τυγχάνει ὅτι ὁ νεκρὸς τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ στάδιον ἐπλήρωσεν ἐν Χριστῷ καὶ ἀναμῆνει τὴν μισθαποδοσίαν παρὰ τοῦ δεσπότη, ὅστις τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ὑπάρχει. Τὸ κεκαλυμμένον πρόσωπον συμβολίζει τὴν ἱερότητα τοῦ νεκροῦ καὶ ἀναμνηστικὴ τὴν κάλυψιν τοῦ προσώπου τοῦ Μωϋσέως, κατελθόντος τοῦ Σινῶ, δι' ἣν ἐξέπεμπεν αἴγλην. Τὸ ἔλαιον, δι' οὗ χρίεται ὁ νεκρὸς, καὶ ὅπερ ἐπίσης καταχέεται ἐπ' αὐτοῦ ἐνταφιαζομένου, συμβολίζει τὸ μῦρον, δι' οὗ ἠλείφθη ὁ Ἰησοῦς πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους, καὶ σκοπεῖ τὴν ἴσιν τῆς ψυχῆς, ὅπως ἰδῶς ἀποκαθαρθῆ μεταβαίνουσα πρὸς τὸν Πλάστην τῆς. Τὸ ἐπὶ τοῦ θαπτομένου δὲ νεκροῦ ἀναγιγνωσκόμενον ἐνωθινὸν ἢ τὸ τοῦ Λαζάρου εὐαγγέλιον, βεβαιοῦσι τὴν ἐπὶ τὴν μέλλουσαν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν ἐλπίδα τοῦ μεταστάντος, διὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἀνάστασιν, καὶ τὴν τοῦ Λαζάρου, ἥτις τὴν τοῦ Δεσπότη προδιτύπου, καὶ ἡ ἐν τῷ τάφῳ κανδήλα τέλος παριστᾷ τὴν ἄσβεστον τοῦ ἱερέως πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀνέσπερον φῶς ἐλπίδα.

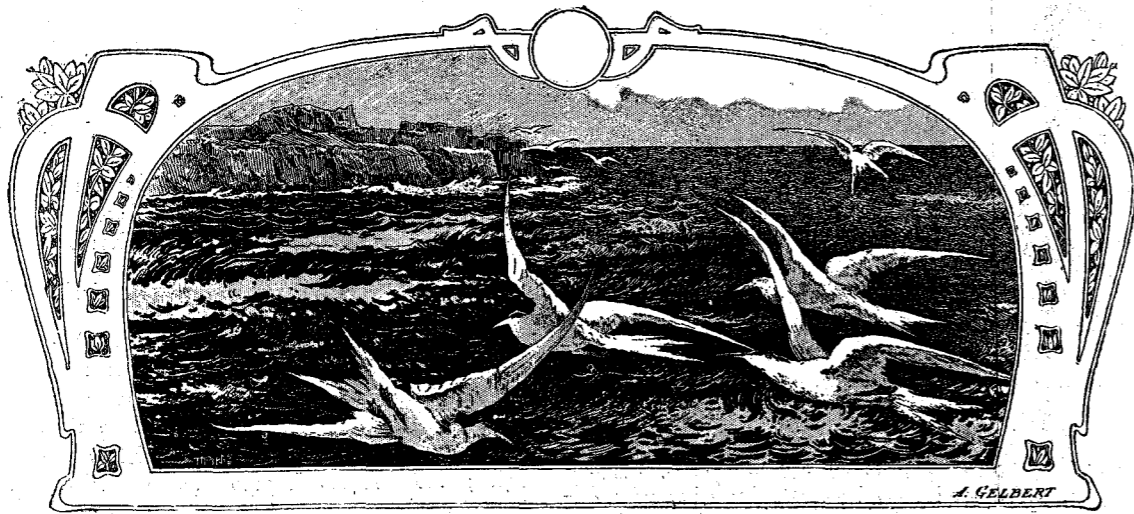
Ἐν Ἀνωγῇ, κατὰ Φεβρουάριον 1908.

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

(1) Ἐν Ἀργοστολίῳ δὲν ἐθίζεται οὕτω, ἀλλὰ τὰ εὐαγγέλια ἀναγιγνώσκονται ἐν τῷ οἴκῳ.

(2) π. χ. Ἀρχαγγέλοι Κυρίου, προσεβύσατε ἀπαύστως ὑπὲρ τοῦ κοιμηθέντος, ὄμιλος μαρτύρων, γυναικῶν χορεῖται κλπ.

◀ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ▶

ΓΙΑ από τὰ σπλάγγνα τῆς Αἰωνιότητος τὸ ρεῦμα τῆς Ἀγάπης, ὅπως τὰ ποταμάκια τῆς Ἐρήμου, τῶν ὁποίων οὔτε ἡ πηγὴ οὔτε ἡ ἐκβολὴ γνωρίζεται.

Ἀγνωστον ἀπὸ ποῦ ρεῖ τὰς πρώτας τοῦ ρανίδα, αἱ ὁποῖαι συμμαζεύονται εἰς μίαν κοίτην εὐρυτάτην, τὴν ἀνθρώπινον

καρδίαν. Ἴσως ἀπὸ τὰ ὄμαλά καὶ μοσχοβόλα πλάτη τῆς ἱερᾶς τῆς Καλωσύνης πεδιάδος ἴσως ἀπὸ τὰς εὐγράμμους καὶ ποιητικὰς τῆς Καλλονῆς κλιτύας ἴσως ἀπὸ τὰς γρανιτώδεις καὶ ἀπορρῶγας τῆς Ἀνδρείας φάραγγας ἢ τέλος ἀπὸ τοὺς ὑδρατμούς τῶν ψευδοαισθημάτων, τῶν πλαστῶν χαρίτων, ποῦ αἰώνια αἰωροῦνται εἰς τὴν ἀτμοσφαιρὰν μας . . .

Τὸ ἐλαφρόν τοῦ φλοίσθημα ἐκπνέει στῆς νυκτερινῆς σιγῆς τὴν ἡρεμίαν, ὅπως καὶ εἰς τὸ ἀρωματωδὲς τῆς αὐγῆς ἀκτινοδόλημα.

Κυλίσται ἄλλοτε ἤσυχον, ἀδιόρατον σχεδόν, ὑπὸ τὴν χλόην τῶν λειμώνων ἄλλοτε φαιδρὸν καὶ ἀνυπόμονον, τονίζον ὕμνους πρὸς τὴν γόησσαν Ἐλπίδα ἢ ἀκράτητον, ὀρμητικὸν καὶ παταγωδὲς βαῖνον πρὸς τὴν Ἀβυσσὸν τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας.

Διατρυπᾷ τὰ ὑψηλὰ βουνά, κάμπτει τοὺς ἀποτόμους βράχους, δροσίζει τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς καταφύτους κάμπους.

Κυλᾷ ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν Αἰωνιότητα καὶ πρὸς τὴν ἀπειρον ἀγκάλην τῆς θα ἐπιστρέψῃ νὰ ταφῇ τὸ τελευταῖον ρεῖθρόν της, εἴτε ἀνέφελον εἴτε ἀγρίως θεελλώδη κατοπτρίζει οὐρανόν.

Καὶ ἡ ἀνυπόπτος Νεότης παραφυλάττει ἐκεῖ ποῦ πλησίον, νὰ πληρώσῃ τὴν κενὴν ὑδρίαν τῆς.

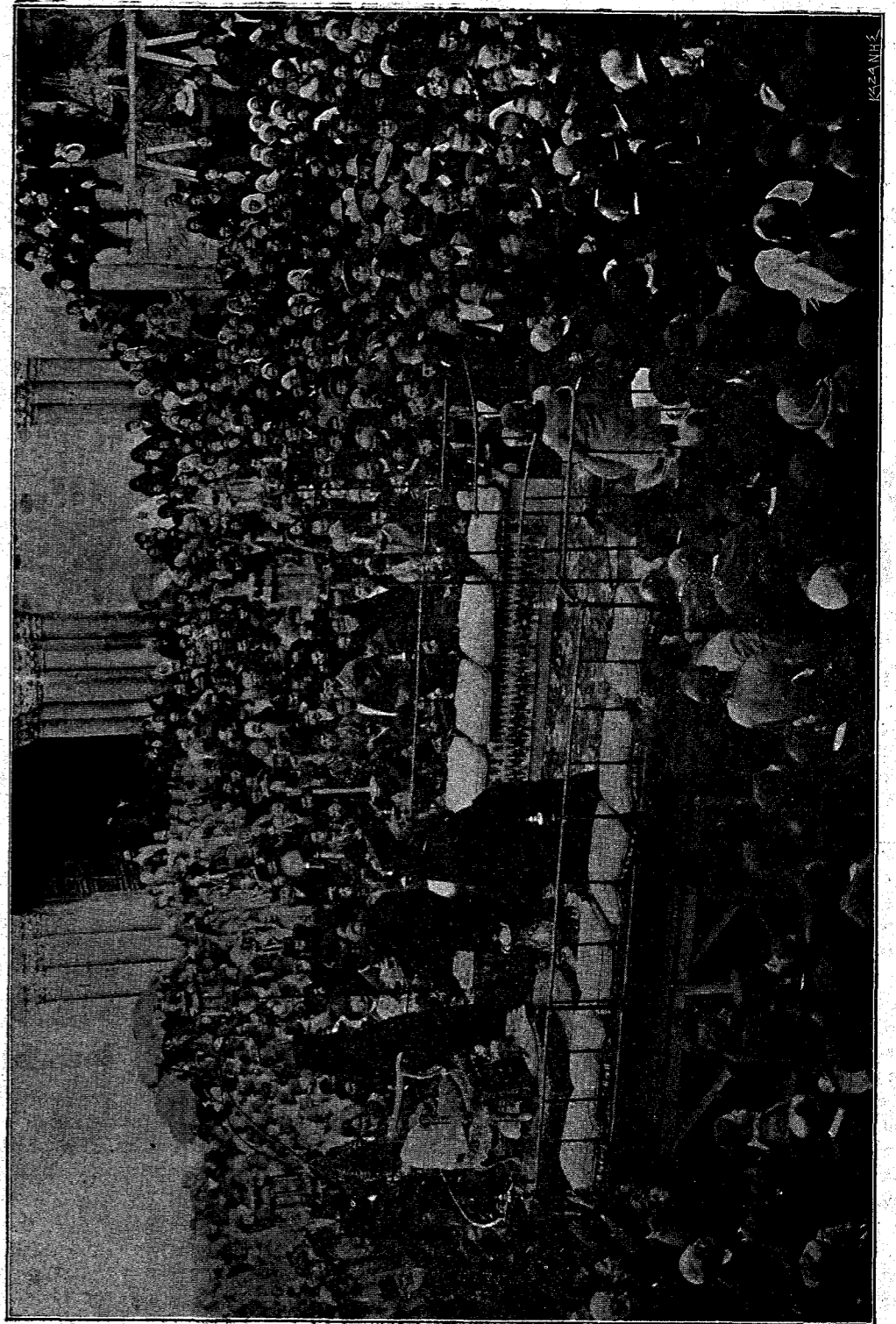
Πάλλεται ἀπὸ ἐναρμόνιον χαρὰν τὸ στήθος τῆς μεθύει, δίχως νὰ τὸ ἐννοῆ, εἰς τὴν γλυκεῖαν ὄψιν τοῦ ωραίου κυανοῦ καὶ λαμπυρίζοντος ἐκείνου ρεύματος. Τὸ φλοίσθημά του περιελθεῖ ὅλας τὰς ἡδουπαθεῖς καὶ ἀσυλλήπτους μελωδίας, αἱ ὁποῖαι κάποτε ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῶν Ἥλιθίων τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ εὗρον ἄσυλον ἔς τῆς Γῆς τὰ δάση καὶ τοὺς κάμπους, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐγεννήθησαν καὶ ἀναπνεύουν αἱ ἐρατεινὰ ἀμυδρῶδες.

Γονατίζει τὸ λεπτόν τῆς Νεότητος σῶμα καὶ ἡ ἄπειρος ψυχὴ τῆς πρὸ τοῦ μαγικοῦ θεάματος τῶν στροβιλιζομένων ρεῖθρων καὶ ἀναμένει πάντα ἀφρονώτερον καὶ ὀρμητικώτερον τὸ ρεῦμα τῆς Ἀγάπης νὰ κυλύσῃ ὑπὸ τοὺς γυμνοὺς καὶ φρίσσοντας τῆς πόδας, διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ὑδρίαν τῆς ταχύτερον. Γονατισμένη ἀναμένει . . .

Καὶ τὸ ποτάμι τῆς Ἀγάπης ἐκχειλίζει ἀπροσδόκητα καὶ ἀποπνίγει τὴν ἀνυπόπτον παιδοῦλαν, ποῦ ποτὲ δὲν κατορθώνει νὰ συλλάβῃ τὴν κατάλληλον στιγμήν ἢ, ἂν δὲν ἐκχειλίσῃ, ἐκτυλίσσεται νωθρότερα, πλέον φιλάργυρα, ὀλιγοστέυει, ἐξαντλεῖται καὶ ἡ ἀπερίσκεπτος Νεότης ἀναμένει πάντα . . . εὐκαιρίαν καλλιτέραν. Καὶ τὰ ροδινὰ τῆς χεῖλη ἐλαφρῶς ὠχραίνου, τρεμοσβύνει τῶν ματιῶν τῆς τὸ ἀκτινοδόλημα καὶ τὰ χρυσὰ μαλλιά τῆς δέχονται σιωπηλὰ ὅλης τῆς βαρυχειμωνιάς τὸ χιόνι. Ἀποχρωματίζονται αἱ κυανά τῆς φλέβες καὶ ἓνα εὐμορφο πρῶι, ἐνῶ τὸ ρεῦμα ἐξακολουθῇ τὸν δρόμον του, ἢ ἄλλοτε φαιδρὰ Νεότης ἐξυπνᾷ γρηοῦλα ἀπαρηγόρητος μὲ δύο θλιβερὰς ρυτίδας — τῆς ἀκαίρου μετανοίας σύμβολα — στὰ χεῖλη τῆς.

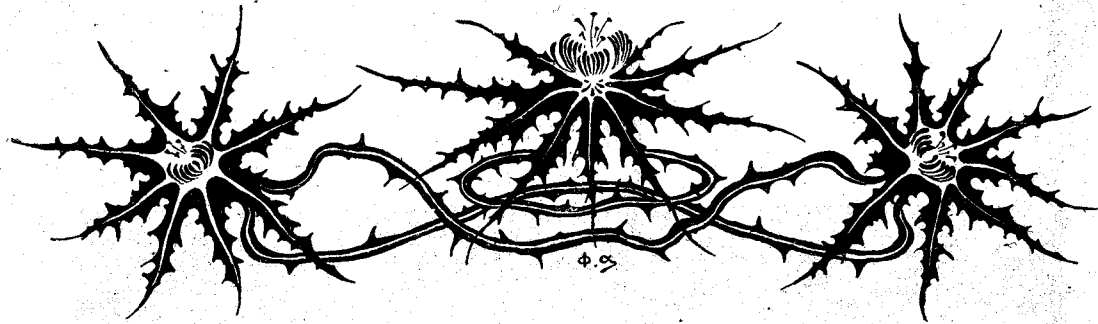
Οἴμοι! Δὲν εὔρε τὴν κατάλληλον στιγμήν νὰ αἰσθανθῇ ἀληθινὴν ἀγάπην. Ἡ κρυσταλλινὴ καὶ κομψὴ ὑδρία τῆς ἀπέμεινε κενή! καὶ ἀποθνήσκει ἢ ὠραία κόρη δίχως ν' ἀγαπήσῃ! — ἄχρηστος καὶ αὐτὴ ὑδρία . . .

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΕΚΔΡΟΜΗ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

508 ΠΙΝΑΚΙΝ ὁ 1 ἔκδοσ Η.

★ ΚΛΕΙΣΟΒΑ ★

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

ΝΥΞ ΤΗΣ 24 πρὸς τὴν 25 Μαρτίου 1826. Νύξ βαθεῖα καὶ ἀστροφεγγής. Τὸ ὠραῖον κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ χρῶμα ἐδήλου ὑπὲρ ποτε τὴν γλυκύτητα καὶ ἐρασμιότητα αὐτοῦ. Οἱ ἐρωτύλοι ἀστέρες μαρμαίροντες καὶ φεγγεβολῶντες ἐπὶ τοῦ ἀγανοῦς θόλου, ἐφαίνοντο ὠραιότεροι, πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀγάπης. Οὐδὲν νέφος ἐπεσκίαζε τούτους. Διέσχίζον ζωηρῶς τὸ στερέωμα καὶ ἐσπευδον πρὸς συνάντησιν ἄλλου προσφιλοῦς ἀστέρος, ἀδιαφοροῦντες πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐπὶ τῆς γηραιᾶς γῆς ἐξετιλύσσετο.

Αἱ τάλαιναι μητέρες ἠτοίμασαν ἀφ' ἐσπέρας τοὺς οἴκους καὶ τὰς λαμπάδας αὐτῶν διὰ τὴν μεγάλην τῆς αὔριον ἐορτήν, τὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Σιγῇ βαθεῖα, σιγῇ νεκρική ἐβασίλευεν ἀνά τὴν ἡρωϊκὴν πόλιν τοῦ Μεσολογγίου. Τὴν σιγὴν ταύτην διέκοπτον τὰ βήματα τῶν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων ἀγρυπνοῦντων ἀτρομήτων φρουρῶν, οἱ στόνοι τῶν ἐκ τῶν πληγῶν πασχόντων καὶ οἱ τὴν πόλιν καθ' ὧραν διασχίζοντες διαγγελλεῖς, οἵτινες μετέβαινον παρὰ τῷ τιμημένῳ φρουράρχῳ Θανάσῃ Κότσικᾳ πρὸς ἐκτέλεσιν ὑψίστου πατριωτικοῦ καθήκοντος.

Τὰ ἐκ τοῦ ἀπηνοῦς πολέμου ἀπειρηκότα μέλη τῶν ἀθανάτων προμάχων τῆς Ἐλευθερίας ἀνεπαύοντο ἐπὶ ξηρᾶς κλίνης. Ὁ Ἰωσήφ τῶν Ρογῶν, ὁ ἀκαταπόνητος ἀντιλήπτορ τῶν πασχόντων πολεμιστῶν, ἠλόγησεν ἀφ' ἐσπέρας τὸ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸν ποίμνιον αὐτοῦ διὰ τὴν αὐρὴν μεγάλην ἡμέραν. Οὕτω, οὐδὲν προεμήνυε τὰ ἀληθῶς μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα τῆς ἐπιούσης. Ὁ Κίτσοσ Τζαβέλλας ἀνεπαύετο καὶ αὐτὸς ἐν τῷ πενιχρῷ αὐτοῦ οἴκῳ, κειμένῳ ἈΜ τῆς πόλεως, ἔχων παρ' αὐτῷ τὸν νεογέννητον αὐτοῦ υἱόν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀσελήνου ἐκείνης νυκτός, ἐν τῷ μέσῳ τῶν πόνων, τῆς στοναχῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐκ τῆς πείνης ἐκπνεουσῶν ἀτυχῶν ὑπάρξεων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀδήλου μέλλοντος τῆς ἀθανάτου φρουρᾶς, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπελ-

πίσας καὶ τῆς εἰδεχθοῦς πείνης, γυνὴ τις μεσηλιεὶ καὶ μελανειμονοῦσα ἤρπασεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν πατέρα τοῦ νεογεννήτου Τζαβέλλα. «Ἐγέρθητι, Κίτσοσ, ἐγέρθητι, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. Ἴδὲ τὰς παμπληθεῖς ἐκείνας στρατιάς ἐτοιμαζομένας καὶ κινουμένας πρὸς τὴν νησίδα τῆς Κλεισοβάς. Ἐγέρθητι, λάβε τὰ ὄπλα σου καὶ σπεῦσον, ἵνα μὲ σώσης ἐκ τῆς καταστροφῆς!» Καὶ ὁ Τζαβέλλας ἠγέρθη ἀνέννησεν. Ἐζήτησε τὴν μελανειμονοῦσαν γυναῖκα ἄλλ' οὐδαμοῦ ἦν αὐτὴ. Οἱ λόγοι ἐκείνης ἦσαν ἔναυλοι εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. Καὶ ἀνανήψαν προσέτρεξεν εἰς τὴν παραλίαν. Τὰ πρῶτα τῆς ἡμέρας πυρὰ ἐξεπέμποντο ἀνωθεν τῆς Βαρασῶβης καὶ ἐχρῶσανον ἔλαφρῶς τὰς κορυφὰς τοῦ Ἀρακύνθου καὶ τοῦ Παναχαϊκοῦ. Ἡ νύξ ἔδιδε τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν πρὸς τὴν ἡμέραν. Ὁ Τζαβέλλας ἄφωνος καὶ σκυθρωπὸς παρατηρεῖ τὴν πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινομένην ὑγρὰν πεδιάδα, ἐξετάζει καὶ ἀνευρίσκει ὅτι οἱ καθ' ὅλην τὴν ΒΑ παραλίαν βάρβαροι ἠσυχολοῦντο εἰς ἐσπευσμένας προπαρασκευάς, ὅτι εἴκοσι πλοίαρια αὐτῶν ἦσαν ἔτοιμα καὶ ὅτι ἡ διεύθυνσις τῶν πολεμίων ἔτεινε πρὸς τὸ ΑΜ. Καὶ ἤδη συνδυάζοντο τὸς λόγους τῆς μελανειμονοῦσης καὶ ἐξαφανισθείσης ἐκείνης γυναίκος πρὸς ὅ,τι ἐνώπιον αὐτοῦ ἐξετυλίσσετο, δὲν ἐβράδυνε νὰ μαντεύσῃ τὸν σκοπὸν τῶν ἀτίμων βαρβάρων. Ἀλλόφρων φεύγει ἐκεῖθεν καὶ ταχὺς ὡς ἔλαφος καταφθάνει εἰς τὴν πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος πλατεῖαν, ἥτις ἦν τὸ προσφιλέσ ἐντευκτήριον τῶν καπετανίων. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατυφύλλων πλατάνων συνεζήτουν περὶ τῶν μελλόντων γενέσθαι. Ἐκεῖ ὁ Θανάσης Κότσικας, ὁ Νότης Μπότσαρης, ὁ Μακρῆς, ὁ Μάγερ, ὁ Κωλιῶ-Πασχούλης καὶ οἱ λοιποὶ ἀθάνατοι ὑπερασπιστῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ἠχροάσαντο μετ' εὐλαβείας τῶν λόγων τοῦ Τζαβέλλα. Τὸ πολεμιστήριον ἠγεῖ ἅμα τῇ ἑφ. Διὰ μέσου τῶν σχολιῶν τῆς πόλεως ὁδῶν προσέρχονται τὰ ἀδούλωτον ἔχοντα τὸ φρόνημα ἀνθρώπινα φάσματα, ἔτοιμα πρὸς πᾶσαν εὐγενῆ καὶ φιλότιμον θυσίαν. Ὁ Θανάσης Κότσικας, ὁ τιμημένος ἥρωσ τοῦ Πέτα, ὁ εὐγενὴς προεστῶς, ὁ ὑπέροχος φρουράρχος, ὁ ἐπαξίως ἐπὶ κεφαλῆς πάντων τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ θεθεῖς, μετ' τὴν καστανὴν αὐτοῦ κόμην πλου-

σίως ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ πίπτουσαν, σοβαρὸς καὶ ὑπερήφανος, ἀναβὰς ἐπὶ λίθου, ὁμιλεῖ. Σιγῇ θρησκευτική. Παρίσταται ὁ ἀμεσος κίνδυνος τῆς Κλεισῶβης καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ ὑστάτου προπυργίου τῆς ἡρωϊκῆς πόλεως. Ὁ Κίτσοσ Τζαβέλλας ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ δικαίου τῆς φίλης πατρίδος. Ἐπιβαίνουνσιν ἐτοιμῶν μονοξύλων ἔνδεκα ἐθελονταί: ὁ Φωτομάρας, ὁ Λάμπρος Βέικος, ὁ Μπερλάς, ὁ Βαλτινός, ὁ Ζέρβας, ὁ Κοχιᾶς, ὁ Γιαννάκης Κότσικας, ὁ Σύφος, ὁ Μπακατσέλος καὶ ὁ Κόρπας μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ Κίτσοσ. Ὁ Ἰωσήφ τῶν Ρογῶν εὐλογεῖ τὰ γενναῖα τῆς πατρίδος τέκνα, οἱ οἰκῆοι καὶ οἱ φίλοι ἀσπάζονται αὐτούς. Ἐν τῷ μέσῳ βροχῆς σφαιρῶν καὶ θυμοβόρου δοκιμασίας πατῶσιν ἐπὶ τῆς νησίδος. Ὁ Κώστας Τρικοῦπης καὶ ὁ Δῆμος Δενδραμῆς φέρουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ. Ὁ φρουράρχος Παναγιώτης Σωτηρόπουλος ὑποδέχεται αὐτοὺς καὶ ἐνδακρυσ περιπτύσσεται τὸν στρατηγόν. Εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν πάντες, ἀσπάζονται τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ἀριθμοῦνται. Ἐκατὸν τουφεκοβολιστῆς, εἴκοσι κανονιοβολιστῆς καὶ οἱ προσελθόντες ἔνδεκα. Τρεῖς νεαρὰι γυναῖκες ἡ Χρυσάιδω, ἡ Μαργιώ καὶ ἡ Ἀλεξάνδρα κομιζοῦσι τοὺς πολεμισταῖς ὕδωρ, ρακὴν καὶ πυριτιδοβολάς. Μία πᾶσα ὑπὸ τὸν γενναῖον Κώσταν Τρικοῦπην ὑπερασπίζει ἐρρωμένως τὴν νησίδα. Δισχιλίοι Ὀσμανλῖδαι καὶ Ἄλβανοὶ ἐφορμῶσιν ἀνάθεκτοι. Οἱ Μεσολογγῖται κεχυμένοι ὄπισθεν τῶν ὀχυρωμάτων αὐτῶν, ἀναπνῶσιν αἴφνης, θέτουσι τὰ μακρὰ αὐτῶν τηλεβόλα ἐπὶ τῆς ὀφρύος τῶν τοιχωμάτων τῶν καὶ ἀποστέλλουσιν εἰς τοὺς πολεμίους εὐστοχον χαιρτισμόν. Αἱ πρῶται γραμμαὶ πίπτουσιν· αἱ δευτέραί τρέπονται εἰς φυγὴν. Ὁ Κιουταχῆς μάλιστα. Δευτέρα ἐπιθέσις σφοδρότερα. Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Τρίτη, ἡ αὐτὴ ἐκθασίς. Πίπτουσιν οἱ ἐρυθροχίτωνες Γάλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι Τούρκοι. Ὁ καταστροφὸς τῶν Ψαρῶν Βούναςσης πίπτει καὶ ὁ Κιουταχῆς πληγώνεται εἰς τὴν κνήμην. Ὀργὴ καὶ λύσσα τῶν βαρβάρων. Ὁ σατράπης ἀπάγεται ἐπὶ φορείου. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς λύσσης τῆς ἐπαισχύντου φυγῆς καὶ τῆς καταστροφῆς ἐπέρχεται σιωπηλὴ ἀνακωχή.

Εἶναι μεσημβρία. Ὁ Φοῖβος ρίπτει καθέτως τὰς ἀκάμπτους αὐτοῦ ἀκτῖνας, ὡς ἀκαμπτον ἦν καὶ τὸ φρόνημα τῶν τε τιμημένων προμάχων. Οἱ ἄνδρες πεινώσιν. Ὁ πρῶτος οὗτος ἀγὼν διαρκεῖ 4 ὄλας ὥρας. Ὁ Τζαβέλλας κερνᾷ τοὺς ἥρωας τοῦ ἰδίας χερσὶν οἰνόπνευμα. Τὸ ἠθικὸν παραμένει τὸ αὐτό. Πρῶτῃ ὥρᾳ μ. μ. Ὁ ἀγὼν ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ Ἰμπραῆμ. Τὸ αἷμα τῶν ἀδίκως ἐν Κρήτῃ πρὸ τινος πεσόντων ζητεῖ ἕτεραν ἐκδίκησιν ἀμελιχτον, περιφανῆ. Ἴδου ἡ ὥρα. Ἐμπρός! Χιλιάδες πτωμάτων καλύπτουσι τὴν ὑγρὰν ἐπιφάνειαν. Ἡ πάλα τοῦ Τζαβέλλα θραύεται ὑπὸ ἐχθρικής σφαιρας. Οὐδεὶς φόβος περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ, ὅστις στερεῶ τῷ ποδὶ ἀναρτᾷ πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Τριάδος, ὡς εὐλαβῆ προσφοράν, τὴν εἰς δύο κοπέισαν σπάθην. Ἡ ἡμέρα κλίνει καὶ ὁ ἀγὼν λυσσῶδης ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὸν Ἰμπραῆμ. Ἡ νίκη διαγελά ὑπεράνω τοῦ ναῖσκου. Ὁ Κότσικας, ὁ Μπότσαρης, ὁ Μακρῆς, ὁ Ἰωσήφ τῶν Ρογῶν καὶ οἱ λοιποὶ διακρίνουσι σημεῖόν τι ἐπὶ τῆς

Τριάδος. Ὁ Τζαβέλλας ζητεῖ ὕδωρ καὶ πυριτιδοβολάς. Δύο πλοίαρια τὸ μὲν ὑπὸ τὸν Πέτρον Γαλιῶτον, τὸ δὲ ὑπὸ τὸν Ζαφείριον Ράπεσσην ἀναλαμβάνουσι τὴν βαρεῖαν ἐντολήν. Πίπτει ὁ Γαλιῶτος ὑπὸ βροχῆν σφαιρῶν. Σὼζεται τὸ πλοίαριον αὐτοῦ καὶ οἱ ἐν αὐτῷ Κώστας Δροσίνης καὶ Γεώργιος Βαλτινός. Ὁ Ράπεσης ἀποβιβάζει τὸ πολύτιμον αὐτοῦ φορτίον, ὑπὸ τὰς διπλᾶς ζητωκραυγὰς τῶν τῆς νησίδος καὶ τῶν τῆς παραλίας τοῦ Μεσολογγίου, ὁπόθεν οἱ τιμημένοι κάτοικοι φασματώδεις παρακολουθοῦσι τὸν λυσσῶδη ἀγῶνα. Θαυμάζουσι τὴν νεωτέρα Σπαρτιάτιδα Χρυσάιδω, ἥτις φέρει ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἀγκάλῃ τὸ νῆπιον αὐτῆς καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς θερίζει τοὺς ἀτίμους τοῦ Ἰσλάμ.

Ὅλα αὐταπάρησις! Ἡ ἐπληρωμένη ὀφρὸς τοῦ Ἰμπραῆμ ταπεινοῦται πρὸ τῆς νησίδος. Ἦτο περίπου ἐσπέρα ὅτε καὶ πάλιν οἱ βάρβαροι ἐφώρμησαν λυσσῶδως κατὰ τῶν ἡμετέρων. Ὁ Τζαβέλλας καταφέρει καιρῖον τραῦμα κατὰ τῶν ἀπίστων. Βάλλει κατὰ τοῦ Σουλεϊμάν, γάλλου γαμβροῦ τοῦ Ἰμπραῆμ. Τὸ βλήμα ὑπῆρξεν εὐστοχον. Πίπτει ὁ εὐρωπαϊὸς ἐκεῖνος σατράπης καὶ μετ' αὐτὸν πίπτει καὶ ὁ δολοφόνος Χουσεῖν, βληθεὶς ὑπὸ τοῦ πυροβολητοῦ Κόρπα. Ὁ ὀλεθριὸς δαίμων ἐπλήρωσε τὸ αἷμα τῶν Κρητῶν ὡς ὁ Καρὰ Ἀλῆς τὸ τῆς Χίου. Ἡ ἀπώλεια αὐτὴ τρέπει τοὺς βαρβάρους εἰς φυγὴν. Οἱ ἡμέτεροι ἐπωφελοῦνται τοῦ πανικοῦ τούτου. Ἐξέρχονται ἀτρόμητοι. Κατακτῶσι δώδεκα πλοίαρια καὶ ἀνεγείρουσιν ὑπερήφανον τρόπαιον ἐκ δισχιλίων περίπου λαφυραγωγηθέντων ὄπλων εὐρωπαϊκῶν. Οἱ ἐχθροὶ ἀπώλεσαν χιλίους ἐπτακοσίους ἄνδρας. Οἱ ἡμέτεροι τριάκοντα πέντε. Ὅλα πάλῃ γιγάντων!

Εἶνε ἤδη νύξ. Οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πάσης ἡλικίας εὐρίσκονται εἰς τὸ παράλιον. Ἀναμένουσι τοὺς 96 ἐπιζήσαντας τιμημένους ἡρώας. Ὁ Τζαβέλλας ὑψῶν χρυσοῦν σημαίαν, λάφυρον τῶν βαρβάρων, ἀποβιβάζεται! Ἀκολουθοῦσιν οἱ ἄλλοι. Τὸ κόκκινον κῦμα ὑποχωρεῖ. Ἐν τῷ μέσῳ χαρᾶς καὶ δακρύων, ἐν τῷ μέσῳ ταραχῆς καὶ θάρρους, ἐν τῷ μέσῳ πείνης καὶ ἀνδρείας, ἐν τῷ μέσῳ ἐλπίδων καὶ σκότους, ὁ Ἰωσήφ τῶν Ρογῶν ὀδηγεῖ τοὺς ἥρωας εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἐκεῖ φάλλεται ἡ λειτουργία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Τὸ θρησκευτικὸν καθήκον ἐπιτελεῖται. Οἱ οἱ χρόνοι, οἱ οἱ ἄνδρες, οἱ οἱ ψυχαί, οἱ οἱ νόες!

Πρὸ τῆς τόσης ἀσυλλήπτου ἀνδρείας Σας, ὁ τιμημένοι Πατέρες, πρὸ τῆς τόσης εὐγενοῦς ἀταπαρνήσεως Σας, πρὸ τῆς τόσης ὑπερευγενοῦς φιλοτιμίας Σας, πρὸ τῆς δνειρώδους καρτεροφυχίας Σας, πρὸ τῆς ὑπερλάμπρου εἰκόνης τῆς Κλεισῶβης, ἥτις ζωηρὰ πρὸ ἐμοῦ παρίσταται, χύνω δάκρυα θεριμὰ εὐγνωμοσύνης καὶ ἀνακράζω:

«Εἶθε αἱ μεγάλαι ὑμῶν ψυχαὶ νὰ ἐμπνεύσωσι πόρρωθεν τὰς νεωτέρας τῶν Ἑλλήνων γενεὰς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ οἰκογενειακοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ πρὸς τὴν χειμαζομένην φίλην Πατρίδα καθήκοντος! Εἶθε, μυριάκις εἶθε!»

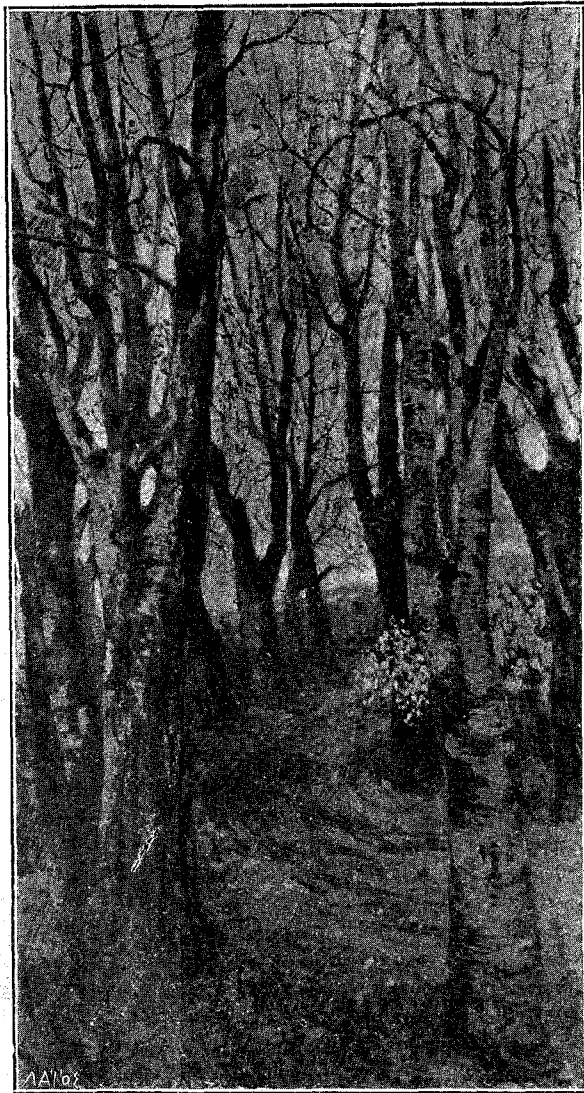
Ἐν Ἀθήναις, μηνὶ Μαρτίῳ 25, 1908.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΛΑΜΠΡΟΣ
Καθηγητὴς ἐν τῇ Ν. Σχολῇ τῶν Δοκιμῶν

Ν. Ἀλεκοῦριδου

Τὸ Στάδιον

Ε. Θωμοπούλου

Ἑλληνικὸς Φεβρουάριος

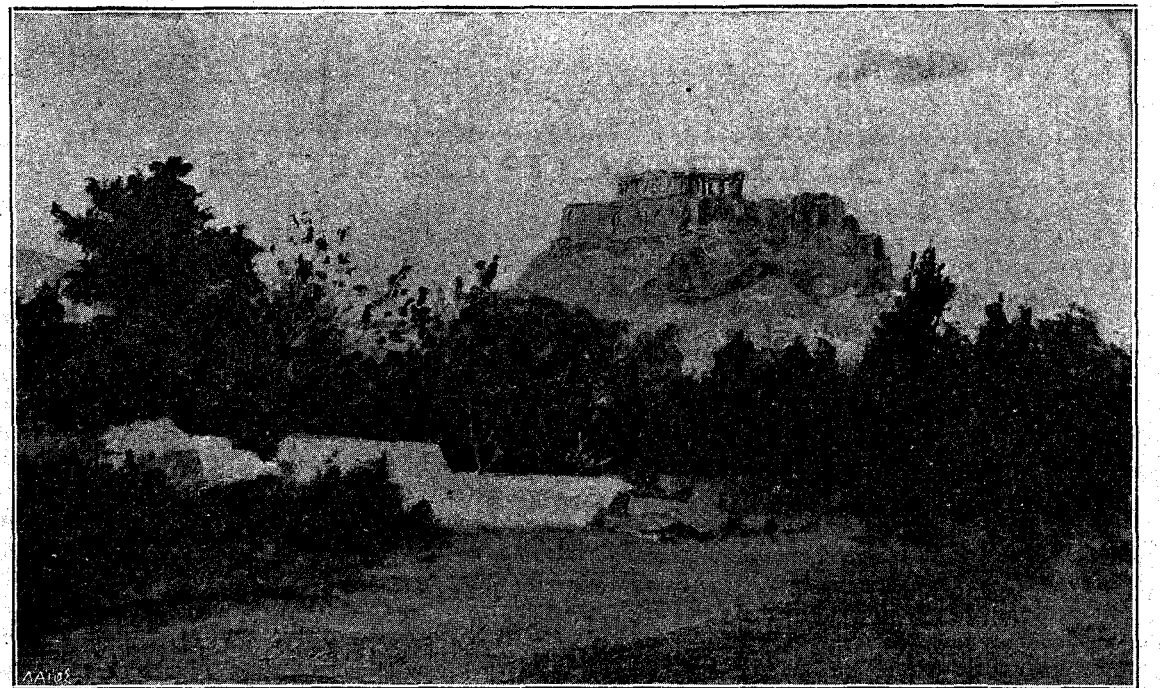
Α. Γεραλιῆ

Ὁ γυφτάκος

Ν. Γεωργαντιῆ

Μετὰ τὸ ἀμάσθημα

Ν. Ἀλεκοῦριδου

Πρωϊνὰ ἀκτῖνες

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΜΙΣΤΡΑΛ

Πρὸς τὸν περίφημον Προβηγκιανὸν ποιητὴν Mistral ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς κ. Π. Δημητρακόπουλος ἀπέστειλε τὴν «Ἀγέννητην». Ὁ κ. Μιστράλ τὸν ἠχαρίσθησεν διὰ τοῦ ποιήματος ἐν Προβηγκιακῷ ἰδιώματι.

Ἴδου τὸ ποίημα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Γαλλίας κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἰδίου:

*Au poëte Pol Arcas
Dans ton grand ciel d'azur,
dans ton rêve divin
oui, aime-le, ton Incréé,
car tu reux l'embrasser,
la couvrir de baisers,
sans que rien jamais la déflore.*

*Nous, dès notre naissance,
nous courrons à la mort:
tout ce que nous avons
il faut l'abandonner!
ceuls tiennent la vie
ceux qui ont vécu,
ainsi que ceux qui doivent naître!*

F. MISTRAL

Ἴδου δὲ καὶ ἡ ἔμμετρος μετάφρασις τοῦ ποιήματος, γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Πολ. Δημητρακόπουλου:

*Εἰς τὸν μέγαν σ' οὐρανό,
σιὸ θεῖον δνειρό σου
ἀγάπα τὴν Ἀγέννητη,
τὸ πλάσμα τὸ δικό σου
γιατὶ μορεῖς νὰ τὴν κρατῆς
αἰώνια σὴν ἀγκαλιά,
χωρὶς ποτὲ νὰ μαραθῇ
ἀπ' τῆς ἀγάπης τὰ φίλιά.*

*Ἐμεῖς ποῦ γεννηθήκαμε
γοργὰ στὸν τάφο τρέχουμε,
καὶ πρέπει, σὰν πεθάνουμε,
ν' ἀφήσομε' ὅ,τι ἔχουμε·
μόνοι κατέχουν τὴ ζωὴ
ὅσοι τὴν ἔχουν χάση,
καὶ ὅσοι αἶριο θὰ ρθοῦν
νὰ γεννηθοῦν σὴν Πλάσι!*

★ ΙΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ★

← Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ →

ΜΙΑ ξύλινη παράγκα σιμά στήν ἀκρογιαλιά. Μία θάλασσα ἡσυχῆ κι' ἀπαλὴ με' ἓνα λευκὸν ἔλαφρονάπεραντον ἀχνὸν ἐπάνω στὰ νερά της, τὰ ναρκωμένα νερά ἀπὸ κάποιους βρασμούς, ἀπὸ κάποιους ἀνοιξιὰτικους πόθους, ποῦ κρύβει στὰ βαθειά της σωθικά, φιλεῖ λιπόθυμα μ' ἓνα ἀτελείωτο φίλημα πέρα, κρυφά, μακριὰ τὰ φρύδια τῶν γαλανῶν ματιῶν τοῦ οὐρανοῦ, ποῦ αἰώνια καθρεφτίζεται με' φιλαρέσκεια ἀκούραστον ἐπάνω στὸ ἀρρυτίδωτο κι' αἰώνιως νέο κορμί της.

Γυμνὸς ὁ κάμπος πάλιν πέρα πέρα, σὰν ἄλλη θάλασσα με' τὴν πράσινη ζωὴ της καὶ τοὺς βωβόους καύμούς της μ' ὅλα τὰ ἀφάνταστα χρώματα, ποῦ ὁ μέγανος ζωγράφος, ὁ Ἥλιος, με' τὴν μυστηριώδη τέχνην του ἔβαψε τὰ ἀγριολούλουδά του, κι' ἡ ῥάχης γύρω, παρθενικοὶ μαστοὶ τῆς ἀνοιξιὰτικῆς Γῆς, με' τὰ νέα βλαστάρια τῶν δένδρων, ποῦ σύρριζα τρέμουν στὰ χίλια μυρωμένα φίλια τῆς ἀνοιξίως, ποῦ φέρει ἀπαλὰ ἀπαλὰ τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀέρι ἀπὸ ὅλα τὰ στόματα τῶν λουλουδιῶν καὶ τῶν βλασταριῶν τοῦ κάμπου. Ὅλα ποτίζονται με' τὴν ἀνίκητη δύναμι τῆς δημιουργίας, ἔλα ποτίζονται με' τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν νέα ζωὴ.

Ὅλα ζωγραφίζουν τὴν ἀληθινὴν ζωὴ, ποῦ τίποτε δὲν θέλει σκεπασμένο με' τῆς ψευτιᾶς τὰ βαρῆ καὶ πνικτικὰ σκεπάσματα, ποῦ ὑφαίνει ὁ ἀκοίμητος

κι' ἀκατάπαυστος ἀργαλεῖς τοῦ πολιτισμοῦ μέσα στὰς πολιτείας.

Μία γυναῖκα, νέα γερὴ γυναῖκα, σὰν δρύινο κορμί, σὰν ἀγαλμα μαρμαρίνο, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Rodin. Εἶνε ἡ γυναῖκα τοῦ αὐτοῦ, τοῦ παληκαριοῦ τῆς θάλασσας. Τὰ μάτια της λάμπουν τὴ λάμψι τῆς ζωῆς καὶ με' πυρωμένα χεῖλη, ποῦ τὰ χρωματίζουν πόθοι κρυφοί, σὰν τοὺς πόθους τοῦ μισανοιγμένου μπουμπουκιοῦ στέκεται, ὡς σύμβολον τῆς ὑγείας, μπράτσα με' γυμνωμένα στὸ κατώφλιο τῆς παράγκας κι' ἀναπνέει τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀέρι καρτερῶντας νὰ προβάλῃ στήν ἀκρογιαλιά ὁ ναύτης της, τὸ παλληκάρι τῆς θάλασσας.

Τὸ μικρὸ παιδί της ἀθῶο ἐκεῖ κοντὰ παίζει με' τὰ χαλίκια τῆς αὐλῆς κι' αἱ νέες ὄρνιθες τριγύρω κλωτσοῦν τὰ χαλίκια με' νάζι ἐπάνω στὰ πλουμιστὰ φτερά τοῦ πετεινοῦ.

Με' πύρινον φθόνον κυττάζει ἡ νέα γυναῖκα τοῦ ταξειδευμένου ναύτη τὴν ἀχώριστη ζωὴ ποῦ περνοῦν αἱ ὄρνιθες σιμά στὸν προστάτη των, ἐνῶ τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀέρι φέρει τὲς φλόγες στὸ αἷμα τῆς πεταλούδας καὶ τοῦ σκουλικιοῦ, καὶ στοὺς χυμούς τοῦ δένδρου καὶ τοῦ χορταριοῦ.

Ἄλλὰ νὰ κι' ὁ ναύτης φαίνεται στὴ θάλασσα. Κτυποῦν γοργὰ με' ρυθμὸ τὰ κουπιὰ κι' αἱ δύο καρδιές, τοῦ ναύτη καὶ τῆς γυναίκας, χτυποῦν με

τὸν ἴδιο ρυθμὸ τῶν κουπιῶν. Ἄχ! πῶς νοιώθει ἡ γαλάζια θάλασσα τὰ διπλὰ καρδιοχτύπια μαζὺ με' τὲς διπλὲς μαχαιριές π' ἀνοίγουν τὰ χέρια τοῦ ναύτη με' τὰ κουπιὰ στὸ παρθενικὸ κορμί της!

Πηδαεὶ ὁ ναύτης στήν ἀκρογιαλιά καὶ με' γυμνὰ τὰ μπράτσα των κι' οἱ δύο ἀγκαλιάζονται, λὲς καὶ δύο κόσμοι, δύο ἄστρα ἐνώνονται με' τὴν παγκόσμιον δύναμιν, με' τὴν δύναμιν τοῦ ἔρωτος, τοῦ κοσμογόνου ἔρωτος.

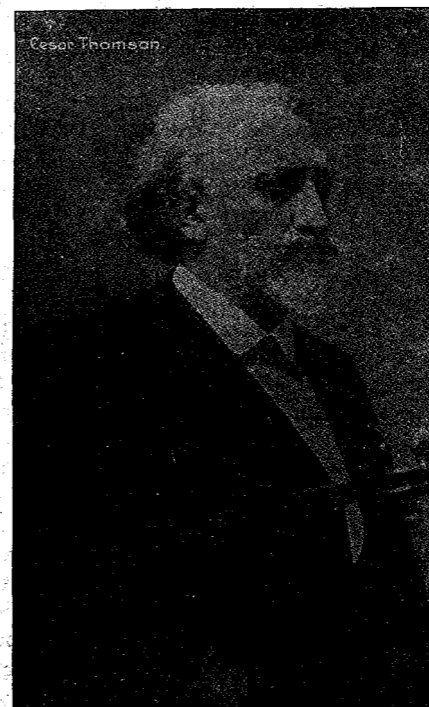
Ἀγκαλιαστὰ σὰν τὸ χάλκινο σύμπλεγμα τοῦ Rodin μπαίνουν γοργὰ στήν φωλὴ τῆς παράγκας καὶ τὸ ἀθῶο παιδάκι, ποῦ εἶνε ἀκόμα σὰν κρυμμένο μάτι μυγδαλιάς ἀνάμεσα στὴ μασχάλῃ τοῦ φύλλου, παίζει ἀκόμα με' τὰ χαλίκια ἔξω στὴν αὐλὴ, κι' αἱ ὄρνιθες, αἱ νέαις ὄρνιθες κλωτσοῦν με' νάζι δεξιά κι' ἀριστερά τὰ χαλίκια ἐπάνω στὸ πλουμιστὸ κορμί τοῦ πετεινοῦ, ποῦ με' τὴν πλουμιστὴ φτεροῦγά του χαράσσει τὸν κύκλο γύρω στὴν πουπουλένια ὄρνιθα, ἐνῶ ἐκεῖνη χαμηλώνει γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ὑποταγὴ μπροστὰ στὴ δύναμι καὶ τὴν εὐμορφία τοῦ πετεινοῦ.

Λὲς κι' ὁ πετεινὸς γράφει τὸν κύκλο τὸν μαγικὸ ποῦ εἶνε προωρισμένον ἀπὸ τὴν πλάσι νὰ μὲνῃ κάθε θηλυκὸ, τὸν μαγικὸ κύκλο, ποῦ ἔγραψεν ἡ Φουτεντελάιν γύρω στοῦ Ἐρρίκου τὸ κρεβάτι.

I. K. ΒΟΥΛΟΔΗΜΟΣ

→ LA "FOLLIA" ←

Ὁ διάσημος μουσικὸς ΤΟΜΨΟΝ

ΠΙ πολὺν χρόνον μουσικοὶ καὶ κριτικοὶ ἐφρόνουν ὅτι τὸ ὄνομα «Follia», δοθὲν ὑπὸ τοῦ Corelli εἰς τὴν XII σονάταν τοῦ V ἔργου του, ἦτο ἐπιγραφὴ συμβολικὴ ἀναφερομένη εἰς τὸ εἶδος βραδέως χοροῦ (Folies d'Espagne, Sarabande, Ciacona, Corrente lente) μᾶλλον ἢ ἡ ἔκφρασις ἰδέας ἀνεξετάστως συνειλημμένης καὶ ὀρισμένης μουσικῆς περιγραφῆς. Ὁ Corelli, συνθέτων τὴν XII σονάταν τοῦ ἠθέλησε νὰ περιγράψῃ τὰς διαφόρους φάσεις, τὰς διαφόρους περιόδους τῆς τρέλλας καὶ οὐχί, ὡς ἐπὶ πολὺ ὑπέθετον, νὰ γράψῃ ψυχαγωγῆμά τι διὰ βιολίον, εἰς τὸ εἶδος τῶν «Folies d'Espagne». Τούτου ἕνεκεν ἔθεσεν ἐπικεφαλίδα τοῦ ἔργου του τὸν σαφὴ τίτλον

*) Ἡ μελέτη αὕτη, ἦν κατὰ μετάφρασιν δημοσιευμένη, ἔχει γραφῆ ἀπὸ τὸν ἀποθανόντα ἐσχάτως διάσημον βιολιστὴν Τόμψον καθηγητὴν τοῦ Βασιλικοῦ Ὀδείου τῶν Βουξελῶν. Ἀναφέρεται εἰς μίαν θαυμασίαν μουσικὴν ἐμπνευσιν, ἦν κατὰ τινα τελευταίαν συναυλίαν ἐξετέλεσεν μετὰ πολλῆς τέχνης ὁ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ὀδείῳ καθηγητὴς τοῦ βιολίου κ. Χωραφᾶς, μαθητὴς τοῦ Σοναζῦ, ὅστις ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Τόμψον.

«La Follia» και ούχι τὸν μᾶλλον ἀόριστον «Folies d'Espagne». Μετὰ τὸ ἀκριβὲς λοιπὸν αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐν τῇ περιγραφικῇ του ἐννοίᾳ πρέπει νὰ ἐννοησώμεν τὸ ἔργον, ἵνα ἀντιληφθῶμεν καλῶς τὴν δύναμιν του καὶ νὰ ἐκτιμησώμεν τὴν βαθεῖαν καὶ ἐμπνευσμένην αὐτοῦ ποιήσιν.

Ἐπὶ πολὺ διίσχυρίζοντο ὅτι τὸ θέμα καθὼς καὶ τινες ποικιλίαι τῆς «Follie» δὲν ἦσαν τοῦ Corelli. Εἶνε πλάνη τοῦτο, λέγει ὁ Gemiani, καὶ τὸ πιστεύω ὡς αὐτός· πολλῶ μᾶλλον, καθόσον αὐτὸ τὸ ἴδιον θέμα μετὰ τῆς ἀναπτύξεώς του εἰς τὴν Ciacona προγιγνώσκεται εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων τοῦ Corelli, ἀπὸ τοῦ I μέχρι τοῦ V, ὅπως ἀναφανῆ εἰς τὸ τέλος τούτου μεθ' ὅλης τῆς μελαγχολικῆς γαλήνης τοῦ ὑπερέχου μεγαλείου του.

Τούναντίον, διὰ νὰ πλουτίσωσιν τὰς «Folies d'Espagne» οἱ ἄλλοι ἐδανείσθησαν μέρη τινὰ ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ διδασκάλου καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπῆλθεν ἡ σύγχυσις μεταξὺ ἐπακολουθησασῶν ἐξηγήσεων καὶ τοῦ πρωτοτύπου ἔργου.

Μουσικολόγοι τινες διατείνονται ὅτι εὐρίσκουν τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος τῆς «Follia» εἰς ἀρχαῖα τεμάχια κωδωνοκρουσίας· ἕτεροι θέλουσι μάλιστα νὰ ἀνακαλύψωσι τὸ πρωτότυπον εἰς παλαιούς ἤχους ἰσπανικούς ἢ πορτογαλικούς. Ἐν πρᾶγμα ἐκπλήσσει εἰς ταύτας τὰς ἐπιμόνους ἀναζητήσεις: διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν πηγὴν τοῦ θέματος τῆς «Follia» πῶς δὲν ἐσκέφθησαν νὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ «Cantus firmus», ἢ εἰς τὰ παλαιὰ ἐβραϊκά ἄσματα (Kol Nidre, παραδείγματος χάριν) ἢ πῶς δὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν ὠραίαν ἐποχὴν, ἣτις προηγείται ἐτῶν τινῶν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἔργου τούτου, (ἐποχὴν δοξασθεῖσαν ὑπὸ τῶν Vitali, Buononcini, Bassani, Tonelli, Vivaldi) καὶ ἐνῶ ἐξετάζοντες συνθέσεις τινὰς τῶν διδασκάλων ἐκείνων δὲν ἐξήγησαν ἐὰν ἐκεῖ ὑπάρχῃ ὁ πυρὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθε τὸ τὸσφ διαμφορητὸν θέμα.

Ἡ φρονιμωτέρα ἐξήγησις δὲν θὰ ἦτο νὰ ἀποδώσῃ εἰς τοὺς συγχρόνους τοῦ Corelli ἢ εἰς τοὺς ὀλίγους προγενεστέρους διδασκάλους τὴν ὑψηλὴν τιμὴν τῆς ἐμπνεύσεως τούτου τοῦ θέματος; Καὶ δὲν θὰ ἦτο λογικὸν καὶ φυσικὸν συνάμα νὰ μὴ βλέπωμεν ἐν τῇ ὑπαρχούσῃ πλάνῃ τῆς ἀφομοιώσεως τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ τοῦ Corelli πρὸς ψυχαγωγικὰ τι ἐθνικὸν ἢ ὀργανικὸν ἢ σύμπτωσιν ὀνόματος, προσερχομένη ἴσως ἐκ τῆς ἀρχαίας ἰταλικῆς ὀρθογραφίας, ἣτις ἔγραψεν ἀδιακρίτως Folia ἀντὶ Follia (ἐξ οὗ πιθανῶς ὁ συγκεχυμένος χαρακτηρισμὸς τῶν Folies d'Espagne).

Ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης ἐργασίας δὲν εἶναι νὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τῆς μουσικῆς ἐτυμολογίας, ἀλλὰ νὰ ἀρωμεν πλάνην ἐπὶ πολὺν χρόνον διαδεδομένην, ἣτις ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν συγγραφέα τὸν καρπὸν ἐνδὸς μουσικοῦ εὐρηματός ἀληθῶς σπουδαίου διὰ τὴν ἐποχὴν πλάνη ὀληθρία δι' ἔργον ὅπερ χαράσσει νέαν ὁδὸν καὶ πλουτίζει τὴν φιλολογίαν τοῦ βιολίου δι' ἐνδὸς νέου εἴδους: τοῦ περιγραφικοῦ. Ἄλλως τε, ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἐὰν τὸ θέμα τῆς Follia ἀποδίδεται δικαίως ἢ ἀδίκως εἰς τὸν Corelli: τὸ οὐσιώδες εἶναι νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν περιγραφικὴν ἐννοίαν τοῦ ἔργου του μετὰ τὰς Folies d'Espagne.

Ἡ «Follia» ἐν τῇ ἀρχικῇ ἐκδόσει δὲν ἔχει εἰ-

σαγωγὴν. Φρονῶ ὅτι τοῦ διαπρεποῦς ἔργου τοῦ Corelli ὄφειλε νὰ προηγήται εἰσαγωγὴ ὕφους δαψιλοῦς καὶ χαρακτηριστοῦς τολμηροῦ, ἣτις ἐν ἀντιθέσει, θὰ προητοίμαζε τὸ σκυθρωπὸν καὶ σχεδὸν πένθιμον περιβάλλον, ἐν ἐτῶ ὁποῖα μέλλει νὰ ἐκφραστῇ τὸ θέμα.

Θέμα θαυμασίον ὅπερ ἐκτυλίσσεται μακρὸν καὶ μελαγχολικὸν θέμα ὀδύνης σιγανῆς καὶ νοσηρᾶς, ἣν οὐδὲν δύναται νὰ καταπραύνη, οὐδὲν νὰ θεραπεύσῃ.

Παράπονον θεῖον, ὅπερ διασκορπίζεται μετὰ δαιμονίας τέχνης εἰς ὅλον τὸ ἔργον, ὑφ' ὅλας τὰς μορφάς, μεθ' ὅλων τῶν φθόγγων, τῶν ὀρμῶν, τῶν θλίψεων καὶ ὄλων τῶν ἀπογοητεύσεων, αἰτίνες ἐπικρανεῖ αὐτὴν τὴν ἀσυγκρίτον φύσιν τοῦ μεγάλου Arcangelo.

Αὐτὸ τὸ ἔργον εἶναι ὅλη ἡ ζωὴ του· τὰ λοιπὰ, ἔλεγεν: «ὄνειρον, γλυκὴ, ὑποταγή». Ὡς ἐκ τούτου ἐννοήσας τὴν περίοδον τῆς πικρίας καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως, καθ' ἣν ἐγράφη ἡ σονάτα αὕτη, ἀφῆθη εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ παραφράσῃ τὰς ἰδέας τοῦ συγγραφέως, νὰ μεταφράσῃ, ἐὰν δύναμαι νὰ ἐκφραστῶ οὕτω, τὴν ψυχικὴν κατάστασιν συνθέτων εἰς Εἰσαγωγὴν καὶ εἰς τινὰ μέρη τοῦ ἔργου τὴν λυπηρὰν περίοδον, ἣτις ἔδωκε ζωὴν εἰς ταύτην τὴν νοσταλγοῦσαν ἐμπνευσιν. Τούτου ἕνεκεν ἔλαβον τὸ θάρρος νὰ μεταφέρω εἰς do ἢ τὸ do ἢ τοῦ δευτέρου καὶ ἐβδόμου μέτρου τοῦ θέματος καὶ νὰ τὸ ὑποσημειώσω δι' ἀρμονικῶν ἐποχῆς προγενεστέρων τοῦ ἔργου, ὅπως ἐνισχύσω τὴν ἐκφρασὴν τῆς σκοτεινῆς χάριτος καὶ ν' αὐξήσω τὴν ἀπατηλὴν κατῆφειαν.

Εἶναι δύσκολον εἰς μουσικὸν ἐπιρραζόμενον ἀκουσίως του ἀπὸ τὰς νεωτέρας ἀρμονίας καὶ ἀναπτύξεις, ὅπως θίξῃ ἔργον τόσον μέγα καὶ ὕφους τοσοῦτον εὐκρινούς. Ὡσαύτως, αἰσθανόμενος τὴν δυσκολίαν ἐπέβαλον εἰς ἑμαυτὸν νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶ ἢ ὅσω τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον τῆς αἰσθητικῆς τοῦ ἔργου δανειζόμενος ἀπὸ αὐτὸν τὸν Corelli τὰς φράσεις πρὸς ἀνάπτυξιν ταύτης τῆς εἰσαγωγῆς. Αὕτη συνδυάζεται μετὰ τὰ πρῶτα μέτρα τοῦ θέματος τῆς Follia, ἀλλὰ κυρίως ἐρεῖδεται ἐπὶ τοῦ Continuo καὶ τοῦ μελωδικοῦ νήματος μιᾶς Corrente, ἣν ἐξ ἐπεισοδίου εἰσήγαγον εἰς τὸ ἔργον (καὶ ἣτις ἀνήκει εἰς τὸ β' ἔργον, εἰς τὰς Sonates τὰς ἐκτελουμένων ὑπὸ δύο βιολίων καὶ ἐνδὸς βαθυχορδου. Πολύτιμον μικρὸν ἀριστοτεχνικὸν μαργαρίτης γλυκύφθογγος ἀντανάκτων τὰς λατρευτὰς χάριτας τῆς τόσον ἀγαπώσης καὶ διαχυτικῆς ψυχῆς τοῦ Corelli. Κεϊμήλιον πολύτιμον, τὸ ὁποῖον φέρει ὡς ἀκτῖνα ἐλπίδος τὴν εὐεργετικὴν του γαλήνην εἰς τὸ ἐνδόμυχον δράμα τὸ ὁποῖον τὸν περιβάλλει.

Ἄγνωστος ἐὰν θὰ ἐννοήσῃ τὸ αἰσθημα, τὸ ὁποῖον μετ' ὠδήγησεν εἰς τὸ νὰ παρεμβάλῃ αὐτὴν τὴν Corrente εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔργου. Δὲν βλέπω, δὲν εὐρίσκω καταλληλοτέραν θέσιν δι' αὐτὸ τὸ ἀληθὲς κόσμημα εἰμὴ τὴν θαυμασίαν ἀδαμανθοθήκην, ἐνδὸς τῆς ὁποίας ἀπανθίζει, τόσον συνδέεται καὶ συγχωρεῖται μετὰ τοὺς φθόγγους, οἵτινες τὸν ἀπαρτίζουν. Φαίνεται ὅτι ἡ εἰμαρμένη τὸ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Corelli, ἵνα κατευνάσῃ μίαν ἡμέραν τὴν ταραχώδη ψυχὴν του καὶ τῶ ἐπιτρέψῃ νὰ εὐρῇ εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς τέχνης του τῆς τόσον ἀδόλου καὶ ἀγνῆς

τὴν ὑψίστην παρηγορίαν κατὰ τὰς μακρὰς ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς του.

Ἡ ὀλίγον μακροσκελὴς αὕτη ἐξήγησις ἦτο ἀναγκαῖα τόσῳ διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἐπιχειρηθείσης ἐργασίας ὅσω καὶ διὰ νὰ δικαιολογηθῶ διὰ τὸ τοιοῦτόν μου θάρρος. Ἐν τούτοις, ἡ συνείδησίς μου ὡς μουσικοῦ μοὶ λέγει ὅτι ἐὰν μὲν δὲν ἐπράγματοποίησα πᾶν ὅ,τι ἐδικαιοῦντο ν' ἀναμένωσι ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἐργασίας, οὐχ ἤττον ὅμως δὲν ἐμείψα, οὔτε ἐβέβηλωσα τὸ ἔργον τοῦ Corelli. Ἰσως

θὰ μοὺ μεμρῶσιν τὸ ἐκτενὲς τῆς Εἰσαγωγῆς, τὴν εὐρύτητα, ἣν ἔδωκα εἰς τὸ μέρος τοῦ βιολίου, τὴν παρεισαγωγὴν μερικῶν ποικιλιῶν τῆς συνθέσεώς μου εἰς τὸ ἔργον τοῦ Corelli. Προβλέπω καὶ ἀντιλαμβάνομαι τὰς κρίσεις, τὰς ὁποίας αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας δύναται νὰ προκαλέσῃ. Μίαν μόνην πρόβασιν ἔχω: τὸν ἀπερίοριστον θαυμασμόν μου διὰ τὸν Corelli.

GESAR THOMSON

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Noi sem' venuti al luogo on io l'ho detto
come vedrai le genti do lorose.

Dante

I

Ἡ πρώτη τώρα φορὰ ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ἐνετικῶν φρονιῶν λησιμονοῦμαι πρὸς τὰ πρῶτα βᾶθη τῶν ἀνατολῶν, πρὸς τῆς κατάπυκνης ἀκρογιαλιᾶς τῆς οκιερῆ ἡρεμίας.

Κάποιον μακρῶν πυλόνων ἀλευκαὶ γραμμαί, μιᾶς ποιμητιᾶς μαρμαρίνης ἀρμονίας χανομένης στοῦ γαλανοῦ ἀπείρου τὰ μακρονὰ

βᾶθη ἢ οκνηρογραφία μετὰ πλάνῃ καὶ τὰ μυστήρια τῶν θρούλων περασιμένων καιρῶν μοὶ φέρουν τὸν ἀντίλαλο κάποιων πεθαμμένων στεναγμῶν, ποῦ σκορπᾶται γύρω καὶ, πέραν τοῦ λευκοῦ ἀνακτόρου.

Πενήντα χιλιάδων τριανταφυλλίων τὰ μαρμαμμένα πέταλα κλαίει στοῦ νοῦ μου μετὰ τὰ πεθαμμένα μῦθῶ των στοὺς ἔρημους κήπους τὰς ὥρας τῶν νυκτῶν, ποῦ θλιμμένα προσεγγίζον τὴ χαμένη οκία εἰς τῶν πρῶτων στοῶν καὶ τῶν μαρμαρίνων ἀνδρῶν τῆς ποιητικῆς οσωπῆς.

Τὴ μυστικὴ συμφωνία ἀκούω τῶν ἀνέμων στῆς ὕρας τῶν δεητικῶν κυλαρισσιῶν, ποῦ ἀλύγιστα ἀνατείνονται πρὸς τὴ ὕψη καὶ λησιμονοῦνται οὐ καποία φανατικὴ προσευχὴ πρὸς τοῦ μακρονοῦ βράχου τῆς γρανιτώδη κορυφῆς.

Καὶ μόνος σκέπτομαι τὴ οκία καὶ ποῦ ποῦ οὐδὲν ἴσως μονάη θὰ πλανῆ μυστικὰ πίσω ἀπὸ τῶν κυλαρισσιῶν τῆς βαρείας οκίας καὶ τῶν μακρῶν ἀνέμων τὸν ἀλόκομο θόρυβο.

Ὁ ἴλιγγος τῶν βυθῶν καὶ τῶν στοιχείων, ἡ φωνὴ μόνη ποῦ φθάνει ἐδῶ τώρα ταράσσει τὴν ψυχὴν μου, ἐν ᾧ μιὰ οκία πυκνὴ καὶ βαρεῖα κάποιων μαθρῶν νεφῶν ποῦ αἰωροῦνται οὐδὲν ἐκτείνεται, καὶ σύρει, ἐπάνω τῶν κάμπων καὶ τῶν βουνῶν τὴν βραδυνὴν γαλήνην...

II

Ὁ κρότος τῶν βημάτων μου ταράσσει τὴς ἠχούς, τὰς αὐτὰς ποῦ ἀνέδωσαν τὸ ἐλαφρὸν θρόνημα τῶν οσωπηλῶν βημάτων τῆς ψυχῆς, ποῦ ἐσῶρθη καὶ ἐκάθησε καὶ ἐστῆναξεν εἰς τῶν ἐρήμων τώρα αἰθουσῶν τὴν παγερὰ ἡρεμία.

Μέσα εἰς τοῦ μυστικοῦ παρεκκλήσιον τῆς βαθεῖα γαλήνη καὶ τὸ ἀπόκομο φῶς αἱ οκία δέονται.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ κάποια ἀκτῆς ἔρχεται νὰ πλανηθῇ στῆν ὀλοιαθῆ μορφῇ τοῦ Ναζωραίου καὶ τὸ θεῖον βλέμμα παρήγορον καὶ ἐπιεικὲς φαίνεται ν' ἀτενίζῃ στοὺς βίθους ἴσως γονυκλινῆς καὶ λυπημένη παραστέκει κάποια μορφὴ καὶ εὐλαβῆς σύρομαι πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾧ στοὺ ἀμυδρὸ φῶς τὸ κάδρο βλέπω τοῦ σκοτωμένου τοῦ Μάγμερλιγ.

Ἄγγελοι εἰς τῆς ἄλλας αἰθούσας τῶν παλαιῶν οσωρῶν κινεῖται εἰς τῶν τοίχων καὶ τῶν ὀρόφων τῆς παραστάσεως, ἐν ᾧ ἡ θεὰ τῶν ἐρώτων γεννᾶται ἀπὸ τῶν κογχυλῶν καὶ τῶν κυμάτων καὶ φέρεται μ' ὀλην τὴν ὀκεάνειον συνοδίαν τῆς.

Ὁ ἦρος τῆς Τροίας νικητῆς ἀναλῆ διὰ ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὸν γλαυκὸν οσωρῶν εἰς τὰ πρῶτα βᾶθη τῶν μυστιῶν κήπων, ἐν ᾧ ὁ δυστυχῆς νεκρὸς δύο φορὰς πεθαμμένος ἀπὸ τὸν θρόυλο καὶ τὴν τέχνην ἀρίνει νὰ σύρειται ὑπὸ τὸ ἄρμα τοῦ θριάμβου.

III

Καὶ τώρα ἔξω, οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ δὲν ἀπέθανον καὶ αἱ μοῦσαι φουγάδες ἔχουν γυρῶσι. Ὑπὸ τὰ προσταῖα ποιητῆ καὶ σοφοῦ τοῦ μαρμαρίνου γερμίζον τὸν γύρω ἀέρα μετὰ τὰ μυστήρια τῶν θρούλων τῶν πεθαμμένων καιρῶν.

Τὰ μαῦρα κ γαλιδώματα μετὰ τοὺς χρυσοῖνους θεομοῦς των, δαγτέλλινα πλέγματα, ἄνθηρα καὶ κλιμακας περιζῶνουν, ἐν ᾧ οἱ θεοὶ Μυσταγωγοὶ πρὸς τὰ μαρμαρίνα προσταῖα μετὰ τὴν ὀλυμπίαν γαλήνην τῶν ὠραίων κεφαλῶν των ἀνατείνουσι εἰς λαμπαδῖνους στάσεις στοὺς μαρμαρίνους ἀναβαθμούς τῶν λευκῶν κλιμάκων τὰ παλλόμενα μέλη των.

Εἰς τὰς τοιοχογραφίας: ὁ Περσεὺς οσωιηρ παλαίει καὶ νικᾷ. Προμηθεὺς καὶ Ὀρφέης τῆς ὀδύνης θρονοῦν τὰ τραγικὰ πάθη των, ἐν ᾧ ὁ τυφλὸς ποιητῆς ψάλλει τὸ ἔπος τῶν αἰώνων.

Ὑπὸ τοὺς κίονας αἱ Μοῦσαι καὶ πρὸς τὸν κήπον κινεῖται τῆς ἀβρῆς γραμμῆς τῶν ἐλικωνείων οσωμάτων των εἰς ἰδανικὰς στάσεις, ἐν ᾧ στοὺς κήπους τὰ τροπικὰ λογίζουσι τὸν ἦρεμον γύρω ἀέρα καὶ χάλκινου δρομῆς τανθῶν τὰ σφουρητῆμένα μέλη των, ἔτοιμοι νὰ κινήσῃν κάποιος ἀρχαῖος ἀθλητῆς λησιμονοῦται εἰς ὀλοισακῶν ἀνάπαυσιν, ἐν ᾧ ὁ Ροδόλφος, ναυτίλος τοῦ μέλλοντος, ἀμῆρμος σπρηίζεται στῆν κώχη τῆς μαρμαρίνης λέμβου του.

Οἱ Τρίτωνες βυθίζουσι καὶ τώρα δπως ἄλλοτε τὰ γυ-

μάθη μέλη των εις τὰ δδάτινα μυστήρια και ποιὸ κάτω ἢ χλωρὸς ὀργιάζει· ἕνας ἀνθινὸς ὀλοπράσινος κόσμος πυκνὸς ἀποπνέει τὸν εὐωδιαστὸν γύρω μου ἀέρα, ἐν ᾧ ἐπάνω ἐκτείνεται ὀλόανικτο τὸ μυστήριον τοῦ διαφανοῦς οὐρανοῦ κυανοῦν και βαθύ.

Στοιὰ ὀλόσκιοι, πυκναὶ πρὸς τὰ πέρατα τῶν ἀνδρήρων, μᾶς φέρουν, ἐν ᾧ κάποια χέρια μαγισσῶν ἔχουν ἀνοίξει ἀντερα και στὰ σπηλαιώδη βάθη των ὀ οὐρανόσ, τὰ δένδρα, ὀ ξένος ποῦ περνᾷ γιὰ μὴ στιγμὴ ἀναφαίνονται.

Και ὀλα τῶρα στὸ νοῦ μου, ὀ θεοί, αὶ μοῦσαι, ὀ τρίτωνες, τὰ μάραμα, τὰ ἄνθη, αὶ στοαί, ὀ οὐρανόσ φαντάζομαι καὶ νὰ ἐνθυμίζωμαι κάποιαν σκιάν λεπτήν και ἄβραν, καὶ ὀν ἐλαφρὰ ὀμίχλη νὰ βαρύνῃ εὐχάριστα, ἄλλὰ καὶ πικρὰ ὀλα ὀσα γύρω μου ζοῦν.

Και ὀν αἰώνιο σύμβολο τῆσ παντοτεινῆσ ὀδύνης, τῆσ καρδιάσ τῆσ νεκρᾶσ και τῶν ἐρήμων γύρω τῶρα πραγμάτων πεθαίνει ἕνας τοξευμένος Ἀχιλλεύσ, ἐν ᾧ τὰ στέγνα του πλατεῖα ἀνατείνονται πρὸς τὸ ἀνάληγον ἀπειρον και τὰ χεῖλη του συσπῶνται εις ἕνα ὀλόπικρον σπασμόν, εις ἕνα στεναγμόν κατὰ τῆσ δυναστείας τοῦ μοιραίου...

III

Κάτω μακρὰ ἢ πόλις μὲ τὰ τεῖχη τῆσ και τοὺσ μεγάλουσ στρατώνασ και τὰ ἐνετικὰ σκοῦρα φρούρα μᾶσ στέλλει μὲ τῆσ καμπάνεσ ἀργούσ και πένθιμοὺσ τοὺσ ἤχουσ τῶν ὀρῶν. Ὀ Παντοκράτωρ νεκρωμένος ἔχει γύρω σὲ βαθὺ τῶρα ἕπνο, πελώριος τοῦ παλῆου καιροῦ πολεμιστῆσ.

Τὰ λευκὰ πένθη τῶν χειμῶνων καλύπτουν ἀκόμη τὸ ἕψη τῶν κορυφῶν τ' Ἀκροκεραῦνια μᾶσ στέλλουν τοὺσ τελευταίουσ σπαθισμοὺσ τοῦ φωτόσ, ποῦ τραχὺ ἀνακλάται στὴν παρθένον λευκότητὰ τῶν παγωμένων νύτων τουσ· ὀ δρόμοι, τὰ ἐξοχικὰ σπῖτια μὲ τῆσ κόκκινεσ και σκοῦρεσ στέγεσ, τὰ γέρικα δένδρα και τὰ γεφύρια, τ' ἀσημὴ φύλλα τῶν ἐληθῶν ποῦ γεμίζουν κάτω και γύρω πέρα τὸ κάμπο και ἢ ὑπερήφανη καταδίκη τῶν ἕψη λῶν κυπαρισσιῶν πλέουν σ' ἕνα φῶσ ἀνοιξιᾶτικο, σὲ μὴ ἀμόσφαιρα πυκνῆ. Τὰ χωριά τῆσ σκλάβασ ἀκτῆσ ἀτομομένα ἔχουν γύρω στῆσ ράχεσ τῶν β-νῶν και τὰ ὀλόλευκα γιὸτ ἄσκοπα σκίζουν τὴν ὀλοκῶαν θάλασσα.

Κάτω στοὺσ μακρονόσ δρόμοσ τῶν δασωμένων λόφων, ποῦ τὰ φύλλα πῖσ' ἀπ' τὸ φῶσ πλέκουν φανταστικῆσ δαντέλλεσ, πλανῶμαι και τῶρα μέσα σ' ἕνα καταπράσινο θόλο μὴ γνώριμη μορφή μὲ σταματᾷ. Ὀ Μπαῦρον τῶν ὀνείρων μου και τῶν παιδικῶν μου στοχασμῶν, ὀ ὀρατοσ νεκρὸσ τῆσ πατρίδοσ μου, γλυκῶσ και γόησ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλοτε στὴν μαρμαρίνην του ἀνυπαρξία ὑπάρχει και ρεμβῶδησ γοητεύει ἕψοῦμαι στοῦ βάθρου τὸ μάραμον κι' ἐνᾧ τὰ γύρω φύλλα οσῖονται ἀπὸ τὰσ ἀθρασ τῶν ἀνοίξεων ἀφίνω ριγῶν ἕνα θεσμὸ και παρατεταμένο φιλῆμα στοῦ μέτωπον ἐκείνο, ποῦ ἐκλείσε τῆσ ὀνειρεμῆνεσ στροφῆσ τόσων μουσικῶν ὀνείρων· πειὸ κάτω ὀ Αἴνε μὲ τὸ κουρασμένο ἕψοσ του σκεπτικὸσ γέρνει μαρτυρικῶσ βαθὺσ στοῦ βιβλίου του ὀλα τὰ τραγοῦδια του μοῦ ξυπνοῦν στὴ καρδίᾷ κάποιαν χεμῶνων νοσταλγία γιὰ μακρονόσ ἀνοίξεισ, γιὰ περασμένων πόθων ῥίγη, ποῦ ἔσβουσαν ἀλλοίμοно γιὰ πάντα· και μόνος πλανῶμαι σκεπτικὸσ και λυπημένος στον κόσμο τόσων πεθαμμένων ὀραιότητων φρενὸλήπιτοσ προσκυνητῆσ στοῦ ἄλοσ τῶν θανάτων· γιατί ἀπ' ὀλα ὀσα γύρω μου ὑπάρχουν μαρμαρωμένα τίποτε δὲν ζῆ· κι' ἐνᾧ τὰ ὀχρὰ φῶτα τῶν λιποψύχων δειλινῶν πῖσω ἀπ' τὰ κλαριά σβύνουν, μὴ Βαλκυρία ὀνειρεύομαι νὰ σκίξῃ τὰσ ἀποστάσεισ σὲ μὴ ἱππλοαία ἀχαλίνωτη και νὰ χάνεται κάτω ἀπὸ τὰσ ἀφῖδασ τῶν δυσμικῶν οὐρανόων, ἐν ᾧ μὴ σκιά πῖσω ἀκολουθῇ πιστῆ ὀν τὸ ἀπαῖσιο φάντασμα τῆσ αἰωνίασ συμφορᾶσ.

V.

Οἱ βυθοὶ στὴ γαλήνη και τὸ λιπόφυχο φῶ, μ' ἕνα λαμπυρισμόν μυριόχρωμον ἀπαντοῦν και τὸ κύμα μυρωμένο ἀπὸ τὴν ἄλμη ξεσπᾷ γλυκὰ τὸ κύμα, ποῦ πλημμυρίζει ἐμπρὸσ μου τὰ λουτρά τὰ ρωμαϊκὰ, τὸ κύμα ποῦ ἀπαλὰ ἐκράτησε τὸ σῶμα τῆσ ὀκεανίδοσ τῆσ ὀδύνης· ὀ ἥλιος τῶρα γέρνει βραδύσ και σῦρεται πρὸς τὰσ δύοσεισ κάτω ἀπὸ τὰσ ἀφῖδασ τῶν βουνῶν και τῶν δένδρων. Τὰ γιὸτ στὴν προσέγγισι τῆσ νυκτόσ στοὺσ ὀρμωσ βιαστικὰ διευθύνονται τὰ πουλιὰ κατὰ σμῆνη θορυβοῦν στοῦ κλαριά, ἐν ᾧ ψηλὰ στον βράχον ἢ λιτανεῖα τῶν ἀλυγίστων κυπαρισσιῶν πληγώνει τὰ στήθη τῶν οὐρανόων και ἢ βάρκα τῶρα ἄλλοῦ μὲ φέρει...

ALMAS SERENAS

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΝΟΡΑΣ

«Δὲν εἶμαι ἐγὼ τὸ ἄνθος
Ἀλλὰ ἔζησα πλησὸν αὐτοῦ...»
Σααδῆσ

Σὺ—Τέχνη—
Μὲ τὰτίμητὰ Πεντελικὰ λουλούδια
Ποῦ ἀνθοβολάει στοῦ μάραμα
Ἡ ἀμάραντη ὀμορφιά των—
Σὺ—Φύσις—
Μὲ τὰ λυγηρὰ τῶν ἀηδοιῶν τραγοῦδια
Ποῦ και τὴ νέκρα τῆσ νυχτιάσ
Ξυπνᾷ ἢ γλυκειὰ λαλιά των—

Ἀφοῦ—και σεις χλωμαίνετε!
Σωπαίνετε! ἀπελπίζεστε
Μπροστὰ στὴν τόσην ὀμορφιά!
Στὴν τόσην ἀπονία τῆσ—
Ἐνας φτωχὸσ τραγοῦδιστῆσ—
Ἀχ! μὴ με συνερίζεστε!
Ἀκόμα γιὰ τὴ χάρι τῆσ μιλᾷ
Τὴ φρονικιά τῆσ...

A ΝΕΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Οἱ Ἑλληνεσ ἐκπιτοὶ τῶν ἀρετῶν των ἐγκατελείφθησαν ἀπέλπιδεσ εις τὰσ τρομερᾶσ ἐκείνασ ἀσθενείασ τοῦ Ἰδεαλισμοῦ, τὰσ παρασυρούσασ τὸ καταπονημένο πνεῦμα εις τὰ παραληρήματα τῆσ σοφιστικῆσ τῶν ἄκρων, ἢτισ ἐκνευρίζει και τὰ ἰσχυρότερα ἐλατήρια τῆσ ὀραιότηρασ ἐνεργείασ. Και οὕτωσ ἀπωλόσθη ἢ Πατρισ, ἢσ ἔχασαν τὴν ἀληθῆ Ἰδεαν και τὸ Πνεῦμα και ἀπέμεινε ἢδη ἢ Ἑλληνικῆ φυλῆ ἄνευ π λ α ι σ ι ο υ ζ ω ἢ σ.

★ Ταπεινωτικῆ ὀμολογία νὰ διακηρύττη τις, ὀτι ἢ τελευταία λέξισ μένει εις τὴν ἰσχὺν ἐν τῷ κόσμῳ.

★ Πᾶσα ἰδέα ἔχει ἀνάγκη χρόνου διὰ νὰ δοκιμασθῇ βιάζουσα τὰσ θύρασ τῶν κλειστῶν πνευμάτων.

★ Ἡ πρόδοσ, ἢ μὴ δυναμένη νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἰσχύν, ἔχει ὀσ ἄποῦν ἀποτέλεσμα νὰ τὴν μετατοπίξῃ.

Κ λ ε μ α ν σ ὀ

Louis Nordmann

ΕΙΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝ

Ο κ. Λουδοβίκος Nordmann, Ἑλβετόσ τὴν ἐθνικότητα, εἶνε ἐκ τῶν ἐνθερμότερων φιλελλήνων, ἄμα δὲ ἰδιορρυθμότατοσ τύποσ περιηγητοῦ, ἐπὶ 27 ἔτη ἀδιαιλείτωσ ταξιδεύων ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Τὸ ἀτμόπλοιον και ὀ σιδηρόδρομοσ εἶνε ἢ μόνιμοσ κατοικία του. Αὶ περιηγήσεισ του εἶνε περιεργόταται. Εἶς μίαν τοιαύτην ἐν Κολόμβῳ τῆσ Κεϋλάνησ παρίσταται ἐν τῇ δημοσιευομένῃ εἰκόνι, ἢν ἀπέστειλεν ἐκεῖθεν τῇ «Πανακοθήκῃ», ἢσ τυγχάνει ἀγαπητόσ θιασώτησ. Ἐραστῆσ διάθερμοσ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλίματοσ και ἰδίᾳ τοῦ Ἀττικοῦ ἡλίου, πλέον ἢ ἄπασ ἐπισκέφθη τὰσ Ἀθήνασ, εἶσ ἄσ ὀνειροπολεῖ νὰ ζῆσῃ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου του, εἰδῶ ποθῶν ν' ἀποθάνῃ. Ἐνεκα τῆσ ἀγάπησ του ταύτησ, ἢθέλησε νὰ συνδεθῇ στενωτέρων μετὰ τῆσ Ἑλληνικῆσ γῆσ, και ἢγόρασε μεγάλασ ἐκτάσεισ γηπέδων παρὰ τὰ Πατήσια.

Ἀεῖγμα περιφωξ τοῦ φιλελληνισμοῦ του εἶνε τὸ ἐπεισόδιον, ὀδ ἐγένετο ἢρωσ ἐσῆατωσ ἐν Σόφια τῆσ Βουλγαρίας. Ἐν τινι ὀμίλῳ, ἐπενέβη ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ζοηρόταται ἐν συζητήσῃ περὶ τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνι-

μοῦ. Ὀδηγήθη ὑπὸ τῶν ἐκμαρῆτων Βουλγάρων εις τὴν Ἀστυνομίαν, ἀπεφυλακίσθη δὲ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἀγγλικῶ Προξενείου, ὀρκισθεῖσ ἐκτοτε νὰ μὴ πατήσῃ εις Βουλγαρικὸν ἔδαφοσ, «ce pays maudit» ὀσ λέγει.

Εἶνε θαῦμα γλωσσομαθείασ ὀ κ. Nordmann. Εἶνε Ἑλλην μετὰ τοῦ Ἑλλήνοσ, Ἴταλόσ μετὰ τοῦ Ἴταλοῦ, ἔξοικειωθεῖσ μὲ τὰ ἢδη ἐκάστον ἔθνοσ, φίλοσ ἄμα τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν και τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ. Ζῶσα ἐγκυκλοπαιδεῖα ἀπείρων γνώσεων και κοινωνικῶν ἐθίμων. Εἶνε εἶσ πρὸς τοῦτοισ τῶν μαριωδωτέρων συλλεκτῶν Ἀγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων. Οἱ σκαραβαῖοι τῆσ συλλογῆσ του εἶνε σημαντικῆσ ἀξίασ.

Μετ' ὀλίγασ ἢμέρασ φθάνει εις Ἀθήνασ, ἐξ Ἰνδιῶν προερχόμενοσ. Ἐπὶ τῇ ἀφίξει του παρουσιάζομεν αὐτόν τὸν κατ' ἐξοχὴν λευκόν, συρόμενον ἐν τῇ γῇ τῶν ἐλεφάντων και τοῦ τείου ὑπὸ μαῦρον ἰθαγενοῦσ, παρέχοντα οὕτω εὐφυᾶ ἀντιπαράστασιν δύο ἀντιθέσεων τῆσ ἀνθρωπίνησ φυλῆσ.

Ὀ κ. Nordmann κέκτηται φίλοσ ἐν Ἑλλάδι εἰλικρινεσ, ἀντιπρόσωπον δ' ἔχει τὸν ἢμέτερον ἐν Βόλῳ ἀνταποκριτὴν και ἐνθουσιῶδη φίλον κ. Γ. Γεωργακόπουλον.

Η ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Α'.

ΙΣ τέσσαρας αίθουσας του Ζαπείου πενήκοντα περίπου καλλιτέχναι παρτάσσουσιν εἰς ἀραιὰν κάπως φάλαγγα τὰ ἔργα των. Αἱ καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις ἀλλαχοῦ ἀποτελοῦν τὸ σφυγμόμετρον τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς προόδου τῆς τέχνης, ἀμα

δὲ παρέχουσιν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τοὺς καλλιτέχνας. Παρ' ἡμῶν χρησιμεύουσιν ὡς ἐπίδειξις τῆς διαιρέσεως τῶν ὀλίγων καλλιτεχνῶν μας εἰς ἀντίθετα στρατόπεδα καὶ συγχρόνως ὡς ἀφορμὴ μνημοριῶν. Διὰ τοῦτο ἡ πρόοδος προβληματικὴ. Ἀφ' οὗτου ἤρχισαν συστηματικῶς διενεργούμεναι ἐν Ἀθῆναις αἱ ἐκθέσεις μέχρι τῆς σημερινῆς παρῆλθεν εἰκοσαετία· καὶ ἐάν τις ἤθελε συγκρίνει τὴν πρώτην ἐκθεσιν μετὰ τὴν τελευταίαν, ἀγνοῶ ἂν θὰ εὕρισκε διαφορὰν ἀναξίαν τῆς χρονικῆς ταύτης παρελεύσεως. Ἀτυχῶς ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ζαπείου δὲν ἔχομεν οὔτε ἐφέτος πλήρη συμμετοχὴν τῶν καλλιτεχνῶν μας. Καὶ εἶνε λυπηρόν, διότι τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐν σπαργάνοις ἀναγεννήσεως εὕρισκομένη νεοελληνικὴ τέχνη παρουσιάζεται πενιχρά. Δὲν θὰ παρουσιάζετο δὲ παντάπασιν, ἂν ἡ ὑπὸ τὴν φωτεινὴν προεδρίαν τοῦ φιλοτέχνου κ. Μερλοπούλου «Καλλιτεχνικὴ Ἐταιρεία» δὲν συνεχέντρωνεν ὅσους ἠδυνήθη καλλιτέχνας.

Ἐν τῇ ἐλαιογραφίᾳ ὑπερέχει ὁ κ. Γερασιώτης. Μετὰ μακρὰν ἐκλειψιν ἐνεφανίσθη μετ' ὀκτώ προσωπογραφίας, ὧν αἱ τέσσαρες εἶνε μᾶλλον συνθέσεις. Ὁ κ. Γερασιώτης εἶνε χειριστὴς τοῦ χρωστήρος προσεκτικῶς, θετικῶς. Τὸ σχέδιόν του εἶνε πάντοτε ἀσφαλές, τὰ δὲ χρώματα ἁρμονικά. Δὲν ὀργιάζει εἰς χρώμα, οὔτε ἀγαπᾷ τὸ ψεῦδος. Γνωρίζει νὰ ἀρμονίξῃ τὴν ἐλληνικὴν χάριν τῆς ἐκφράσεως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς αὐστηρᾶς τέχνης. Ἐκ τῶν προσωπογραφιῶν ἡ τοῦ συναδέλφου του Μποκατοιάμπη εἶνε ἡ ἀρίστη, ζωηρὰ καὶ ἐκφραστικὴ, πανομοιότυπος δὲ δὲν ὑστερεῖ καὶ ἡ τῆς συζύγου του εἰς χάριν. Ἡ «Ἀνοιξίς» ὑπερθυμίζει δύο πρὸ ὀκταετίας ἐκτεθέντα ἔργα του, τῆς «Παπαρούνης» καὶ τοῦ «Κρίνου». Ἡ ἐλληνικὴ φύσις, ἡ γεμάτη ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ ποιήσου, ἐνωματόθυται εἰς μίαν νόμωφον ἐπέραστον ἢ γοητείαν μίας ἀπαλῆς ἀποχρώσεως κρατεῖ τὰ χεῖλη εἰς μίαν εἰσοδοχὴν μύρων. Ὁ πίναξ οὗτος μᾶλλον ὡς διακοσμητικὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ. Ἡ «Βυζαντινὴ κόρη» καὶ ἡ «Βλαχοπούλα» εἶνε δύο ἀντιθέσεις, ὄχι μόνον εἰς

γρῶμα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκφρασιν τοῦ προσώπου των ἐφ' ὧν εἰκονίζεται ἡ ἐποχὴ, ἣν ἀντιπροσωπεύουσιν τὸ ἀγέρωχον, τὸ σύννονον, τὸ πολυπράγμον τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς εἰς τὴν πρώτην ἢ ἀφέλεια, ἢ αἰδημοσύνη καὶ ἢ προσήλωσις πρὸς μίαν ἀνατολὴν νέας ζωῆς, εἰς τὴν δευτέραν.

Ὁ κ. Σαββίδης παρουσιάζεται πάνοπλος μετὰ μίαν ἐντονον προσωπογραφίαν τοῦ μικροῦ Μιχαηλοῦ, θαυμαστὴν διὰ τὸ σχέδιον καὶ διὰ τὴν προοπτικὴν ὁ μετριόφρων, ἀλλ' ἰκανώτατος καλλιτέχνης συνεδύασεν εὐφυῶς τὴν προσωπογραφίαν μετὰ ἐν βάθος κήπου καὶ Ἀκροπόλεως, ὅπερ δίδει εἰς τὴν εἰκόνα μορφήν συνθέσεως.

Ὁ κ. Σαββίδης ἐκθέτει καὶ ἄλλα ὠραιότατα ἔργα: Τουρκικὸν λουτρόν, ἓνα Ἑβραῖον, μίαν προσωπογραφίαν γέροντος ὑπερθυμίζουσαν κλασικοῦς ζωγράφους, καὶ τὸ ὑπέρτερον πάντων, τὰ «Παιδάκια» μίαν σπουδὴν μικρογραφικὴν, ἐν ἣ τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχέδιον ἀμιλλῶνται εἰς ἀκρίβειαν καὶ χάριν. Ὅμιλος παιδῶν περιστοιχίζων νεκρὰν γυναῖκα, παίζει τὸ γνωστὸν Γερμανικὸν παιγνίδι ringelreibe.

Ἡ κ. Ἀσπριώτου ἐκθέτει προσωπογραφίαι, ἀλλὰ ἐπιτυχέστερος εἶνε ὁ «Ρωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέττα».

Τὸ ἐλληνικὸν τοπίον καὶ ἡ ἐλληνικὴ θάλασσα ἔχουσιν τοὺς ἀφωσιωμένους ἐργάτας των Ὁ Μποκατοιάμπης, ὁ πανοτεινὸς ἐραστὴς τῆς Κερκύρας, ἐκθέτει ὠραία, ἀλλὰ προεκτεθέντα ἔργα, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀκαταπόνητος μύστις τῆς ἑλλ. φύσεως δεσπ. Λασκαρίδου. Ἡ θαλασσογραφία τοῦ πρώτου καὶ ἡ Φαληρικὴ ἀκτὴ τῆς δευτέρας εἶνε καλλίστη. Ὁ κ. Φωκᾶς ἀντιπροσωπεύεται δι' ἐνὸς καὶ μόνου ἔργου. Ὁ κ. Ἀλεξοβίδης διαφορετικὸς ἐπὶ τὰ βελτίω ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος Αἱ σπουδαί του τῆς Ἀττικῆς φύσεως προδίδουν παρατήρησιν, αἰσθητικότητα ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ κ. Οἰκονόμου ἀντιγράφει τὴν φύσιν μετὰ ἐπιμέλειαν. Ἀλλὰ τί ἀντίθεσις εἰς τὰ ἔργα — 40 περίπου — τοῦ Ἐπ. Θωμοπούλου Ὁ κ. Θωμόπουλος — ὅπως ὁ ὀμνυμὸς του εἰς τὴν γλυπτικὴν — εἶνε ριζοσπάστης. Τὸ χρῶμα ἀπὸ τὸν χρωστήρᾳ του χύνεται ἀκράτητον ἢ πινελίαις χονδρῆς· ἀλλ' ἐνῶ ἐκ τοῦ πλησίον ὀρώμεναι ἀποτελοῦν σύγγυσιν, ἐξ ἀποστάσεως μεταβάλλονται εἰς ἁρμονικὰς λεπτομερείας, ὡς ἐὰν ἐπνευσεν ἐπ' αὐτῶν αἴφνης πνοὴ δημιουργίας. Ὁ ἀνήσυχος, ὁ νεωτεριστὴς καλλιτέχνης ἀναζητεῖ νέας τρίβους ἐν τῇ ἐκτελέσει, νέους ἐνστερνίζεται κανόνας αἰσθητικῆς. Καὶ ἐν τῇ Δύσει μὲν ἡ τοιαύτη τεχνολογία προήχθη, ἀλλ' ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ σφάλματα καὶ ὑπερβολὰς, αἵτινες φθάνουν μέχρι τοῦ γελοίου. Εἶνε αὐτοὶ οἱ μαλλιχροὶ τῆς τέχνης. Δυστυχῶς ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς ἐξώκειλε καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μας ἐκθεσιν, ὁ Barillet μετὰ τέσσαρας ἀπαισίους πίνακας.

Ὁ κ. Μαθιόπουλος ἀφοῦ πέρυσιν ἐξήντησεν ὄλην τὴν παραγωγὴν τῶν πινάκων του, ἐφέτος μόλις μετὰ τέσσαρας κρητιδογραφίας ἐμφανίζεται. Τὸ

μᾶλλον ἐλκύνον τὴν προσοχὴν εἶνε τὸ «Παριλίσιον», μίαν φαντασμαγορίαν, ἀρχαίῃ βεβαίως, ἀφοῦ ὁ Ἰλισσὸς ρεῖ ἀφρονώτατα ἐν τῇ... εἰκόνι.

Ὁ κ. Λεμπέσης ἐκθέτει τέσσαρα ἔργα, ὧν ὑπερέχει τὸ Ἐσωτερικὸν Σαλαμίνος, ὑπερθυμίζον τὰς θαυμασίας ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν ἠθῶν μελέτας τοῦ Λύτρα. Ὁ ἀείμνηστος Βώκος ἀναζητεῖ εἰς ἐν ὠραίων πίνακα (nature morte) κυνηγίου.

Ὁ κ. Βικᾶτος ἐκθέτει τρία παλαιὰ ἔργα, ὧν ἐξέχει ἡ «Ἀδελφὴ τοῦ Ἑλέου».

Ὁ κ. Ἀριστοῦς, νεωτεριστὴς, ἐκκεντρικὸς ἢ ἐκκεντρικότητος αὐτοῦ δὲν ἐγκρατεῖται ἐν τῇ ἐκτελέσει, ἀλλ' ἐν τῇ συλλήψει, τὰ θέματα τοῦ ἐξέρχονται τοῦ συνήθους κύκλου τῆς κοινοτοπίας· ἔχει φαντασίαν, ἥτις αἵρεται, δημιουργεῖ, εὕρισκε καὶ τοῦ ἄλλοι δὲν θὰ τὸ εὕρουσιν ποτέ· ἡ δὲ ἐκτελεσις προδίδει δεξιοτέχνην. Παρουσιάζεται καὶ αὐτὸς μετὰ παλαιὰ ἔργα, ὧν ἐξέχει ὁ «Κατακτητὴς».

Οἱ ἐν τῇ ξένη καλλιτέχναι δὲν ὑστέρησαν· ἀλλ' ἡ ἐμφάνισις των δὲν σκοπεῖ νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ ἀπλῶς νὰ μᾶς δεῖξῃ ὅτι ζοῦν. Ὁ κ. Ροίλος, ὁ πολεμικὸς ζωγράφος, ἀφήκεν ὅπλα καὶ ἵππους καὶ μᾶς δίδει ἐν ὠραιότατον τοπίον καὶ ἐν μελαγχολικὸν σχέδιον προσωπογραφίας. Ὁ κ. Ράλλης, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκκλησιαστικὸς ζωγράφος, ἔστειλε δύο παλαιὰ ἔργα του, ἐν καλὸν τὴν «Παραμονὴν ἑορτῆς» καὶ ἐν κακόν, τὸ «Τουρκικὸν λουτρόν». Ὁ κ. Ὁθωναῖος ἔχει ξενικὴν τὴν ἐπίδρασιν τὸ «Ποτάμι» πολὺ συγκεχυμένον. Ὁ κ. Τσιριγώτης, ὁ Ἀραβὸς ζωγράφος, εἰς τῶν καλλιτέρων Ἑλλήνων ζωγράφων, ἔστειλε μίαν θαυμασίαν Δύσιν τοῦ Νεῖλου, μίαν ἀραβικὴν σκηνὴν χαρακτηριστικὴν, ἔχουσαν τὴν δύναμιν τῆς τοπικῆς χροιάς. Ἡ κ. Φλωρᾶ — Καραβία ἔστειλε τὰ περισεύματα τοῦ ἐργατηρίου τῆς· ὁ «Ἀναγινώσκων γέρον» εἶνε ἐν τούτοις ἔργον, ὅπερ ἐλκύνει ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν. Ὁ κ. Ζαῖρης ἐκθέτει «Καλογέρους», ὄχι ὅμως Ἑλλήνας. Τοῦ κ. Ε. Ἰωαννίδου ἡ προσωπογραφία τῆς ἀδελφῆς του καὶ ἰδίᾳ ἐν σχεδιογράφῳ καλογραφίας εἶνε δείγματα ἐνθουρασιαστικῆς καλῆς τέχνης.

Ἐκ τῶν νέων ζωγράφων, ὁ κ. Γερασιῆς σημειοῖ ἰκανὴν πρόοδον. Ὁ «Γυφτάκος» του εἶνε ἐν σκίτσο δυνατόν. Ὁ κ. Δήμας δίδει πολλὰς ἐλπίδας εὐδοκίμησεως. Μία σπουδὴ του προσωπογραφίας δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος.

Πολὺ καλὸς τοῦ κ. Προκοπίου ὁ Ἀφρικανός. Ὁ Ἀσπρογέρακος ἐκθέτει ἐν ὠραίων ἐπιτραπέσιον, μετὰ ἰγθύς φυσικωτάτους. Διὰ τὴν δεσποινίδα Τσίλλερ θὰ ἠδύνατο τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἔχει τὸ χάρισμα τοῦ χρωματισμοῦ, ἀλλ' ὑπολείπεται εἰς τὸ σχέδιον, τὸ ὅποιον εἶνε ἐλλατωματικόν. Πειραματίζεται ἀπλῶς εἰς τὰ σκίτσα τῆς διαβλέπει τις ἀντίληψιν τοῦ φωτός, ἀλλὰ μόνον αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ.

Β'.

Ἡ γλυπτικὴ ἐν Εὐρώπῃ ἀμιλλᾶται μετὰ τὴν ζωγραφικὴν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν. Παρ' ἡμῶν μᾶλλον ὡς διακόσμησις θεωρεῖται, ὡς τι συμπληρωματικὸν τῆς ζωγραφικῆς. Εἰς τὴν ἀντίληψιν ταύτην, τὴν ἀδικον διὰ τὴν γλυπτικὴν, φαίνεται παρασβεῖσα ἢ ἐπιτροπή, ἥτις ἀντὶ νὰ συγκεντρώσῃ τὰ

γλυπτικά ἔργα ἐν ἰδίᾳ αἰθούσῃ, ἀλλὰ μὲν ἀπέκρουσεν ὀπισθεν φυτῶν, ἀλλὰ δὲ διεσκόρπισεν, ἵνα διακοσμήσῃ τὰς γωνίας ἐν τῇ... αἰθούσῃ.

Οἱ γλύπται μας, μ' ἔλην τὴν ἀνεπάρκειαν ἢ μᾶλλον τὴν ἐλλείψιν ὑποστηρικτικῆς, σφύζον εὐτυχῶς κάποια ἰδανικά. Προσπαθοῦν εἰς τὸ ἀχάριστον αὐτὸ περιβάλλον νὰ ἀρθοῦν ὑπὲρ τὴν συναλλαγὴν τῶν αἰσθημάτων καὶ νὰ δώσουν δι' ἴγματα ἐργασίας, διαπιστοῦντα εἰς γενναίους θὰ συνεισέφρον ἐμπνεύσεις ἐν τῇ παγκοσμίῳ καλλιτεχνικῇ κινήσει, ἐὰν ὑπῆρχε γόνιμον ἐδῶ τὸ ἔδαφος, διὰ νὰ ἀκμάσῃ ἡ τέχνη. Καὶ ἐδικαιούτο τις νὰ ἀναμνήνῃ τοιαύτην ἐπίδοσιν ἐν τῷ τόπῳ, ἐν τῷ ὅποιῳ ἐθαυματούργησεν ἄλλοτε ἡ γλυπτικὴ, ἥτις περιέσσωσε τὴν δέξιν τοῦ Καλοῦ, πρότυπον παρμαίνουσα ἀρτιον εἰς τὴν μετέπειτα ἐξελίξιν τῆς τέχνης.

Ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ Ζαπείου, ἀντικρούσει εἰς τὸ βάθος τῆς τετάρτης αἰθούσης ἐν ἀγαθῷ μαρμαρίνῳ. Εἶνε ἡ «Γαλήνη» τοῦ κ. Γ. Βρούτου. Ὁ γηραιὸς καθηγητὴς, ἀκούρατος, δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰς δάφνας τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ πλάττει τὰ ἀνηρότερα σώματα, ὡς νὰ νοσταλγῇ τῇ πρώτῃ ὀρμῇ τὸ θέλγον σπρίγγος. Μετὰ τὴν «Τρικυμίαν» μᾶς παρουσιάζει ἡδὴ τὸ ἀντίστοιχον τὴν «Γαλήνην». Καὶ εἶνε ὄντως μία γαλήνη ἐμπνεύσεως καὶ μία γαλήνη ἐκτελέσεως τὸ ἀγαθὸν. Ἐχει ἡ ἐνάλιος Νύμφη ὑποτάξει τὸν δελφίνα καὶ τὸ ἀνήσυχον στοιχεῖον πτήσης ὑπὸ τὰ ἡνία τὰ ὅποια κρατεῖ. Ὁ κ. Βρούτος εἶνε κλασικιστὴς· εἶνε ὀπαδὸς τῶν καμπυλοτήτων, τῆς τελειωμένης ἐργασίας, τῆς ἀπλότητος, τοῦ λείου. Ἡ «Γαλήνη», ὡς ἐκ τοῦ θέματος ἰδίᾳ, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ πρότυπον τῆς τοιαύτης ἐργασίας.

Ὁ κ. Σώχος — καὶ αὐτὸς ἀρχαιολάτρης — περιορίζει ἡδὴ ἀπὸ ἐτῶν τὴν ἐργασίαν του εἰς προτομάς. Ἀποφεύγει τὸ γυμνόν — τὸ ὅποιον ἄλλως εἶνε ἡ λυθία λίθος τῆς ἰκανότητος τοῦ γλύπτου — ἐνῶ θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς δώσῃ ὠραίας συνθέσεις. Μία καλὴ προτομὴ ἀναμφιβόλως ἠμπορεῖ νὰ ἀναδείξῃ ἓνα καλλιτέχνην· ἀλλ' εἰς καλλιτέχνης ἔχων ἰδιοφυίαν δὲν δύναται νὰ ἀρκεσθῇ εἰς προτομάς καὶ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐμπνευσίν του εἰς πρόσωπα νεκρῶν ἢ ζώντων. Ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων ἔργων τοῦ κ. Σώχου ἡ προτομὴ τοῦ κ. Κοντοσταύλου δὲν προσθέτει τίποτε εἰς τὴν φήμην τοῦ διακεκριμένου γλύπτου. Ἡ τοῦ κ. Μιστριώτου εἶνε περισσώτερον τεχνικὴ, ἀλλ' ἔχει τὸ μειονέκτημα, ὅτι τὸν παριστᾷ σχεδὸν ὠραῖον. Ἡ προτομὴ ἡ κάπως παρρημιμένη τοῦ «Μπάρμπα Γεώργη» ἔχει δυνατωτέρας γραμμάς καὶ ἐκφρασιν.

Ὁ κ. Μπονάτος συμπληροῖ, μετὰ τῶν δύο προειρημένων συναδέλφων του, τὴν τριάδα τῶν κλασικιστῶν. Ἐκθέτει μίαν καλὴν προτομὴν τοῦ ἀειμνήστου Μάτσα, ἐνῶ τοῦ Βύρωνος νομίζει τις ὅτι ἐγένετο ἐξ ἐλεφαντοστοῦ...

Δίπλα τῶν παλαιῶν, οἱ νέοι γλύπται. Ὁ κ. Θωμόπουλος ἐκθέτει τὰ περισσώτερα γλυπτικά ἔργα, διότι εἶνε καὶ ὁ περισσώτερος ἐργαζόμενος. Ἐχὼν ζωηρὰν φαντασίαν, προσηλωμένος εἰς μίαν εὐρυτέραν τῆς τέχνης ἀντίληψιν, ἔχει ἐργασθῆ ἕως τῶρα μετὰ δύναμιν. Ἀτυχῶς ἡ ἀνεπάρκεια ἰδίων πόρων καὶ

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ή έλλειψις Μαικήνα δέν τῷ επέτρεψαν νά ἐκτελέσῃ εἰς μέγαρα μέγεθος ὅ,τι εἰς μικρά σκίτσα ἐφιλοτέχνησεν. Ὁ «Πόνος» εἶνε δοκίμιον, τὸ ὅποσον ἔχει ἀνατομικὴν παρατήρησιν, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ συναισθήματος τοῦ πόνου, τὸ ὅποσον εἶνε τόσῳ βαθύ, ὥστε νά διαστρέφῃ τὸ σῶμα. Ὁ πόνος παρίσταται ὡς Προμηθεὺς τὸν ὅποσον τὸ ἄλλογος συσφίγγει, τοῦ ἐντέννει τοὺς μῦς, ὕψοι τοὺς ὤμους, εὐρύνει τὰ στήθη. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ εἶνε ὁ κ. Θωμόπουλος ἡ ἑλληνικὴ μικρογραφία τοῦ Ροντέν. Ὁ τύπος τοῦ «Ἀστυφύλακος» εἶνε τύπος μᾶλλον ἐξηγουσιμῶς· δέν ἔχει τὸν ἀγροίκον χαρακτηριστῆρα τοῦ Ρωμηοῦ ἀστυφύλακος. Ἡ «μητέρα τοῦ Καμπύση» εἶνε ἡ ἀρίστη προτομὴ του, ὅπως χειροτέρα εἶνε ἡ τοῦ Πεσματζόγλου. Ὁ Μελάς μόνον ἀπὸ κατατομῆς ἀναγνωρίζεται.

Ὁ κ. Ν. Γεωργαντῆς δίδει ἐν γυμνὸν καὶ μίαν προτομὴν, ὡσάν νά ὑποδεικνύη ὅτι ὁ ἰκανὸς γλύπτης πρέπει νά ἐργάζεται εἰς ἀμφοτέρω τὰ εἶδη. Ἡ Εὐα μετὰ τὸ ἀμάρτημα! Ἡ ἰδέα ἀπεδόθη μὲ πολλὴν τέχνην καὶ μὲ εὐλικρινὲς αἰσθημα. Εἶνε ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἡ ἀμαρτήσα ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ κύπτει τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν γῆν μετανοοῦσα. Ἡ στάσις αὐτῆ εἶνε ἐκ τῶν δυσχερεσιτέρων. Ἐπρεπε, ἀφοῦ τὸ πρόσωπον δέν φαίνεται, νά δώσῃ ὁ καλλιτέχνης ὀλίγη τὴν ἔκφρασιν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸ κατώρθωσέ ἡ ράχις ἰδίως ἔχει ἀνατομικὴν ἀκρίβειαν, παλμὸν ζωῆς. Καὶ φαίνονται μὲν οἱ μηροὶ εὐτραφεῖς, ἀλλὰ τοῦτο δέν εἶνε ἀτεχνία, ἀν λάθῃ τις ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ γλύπτης θά ἠθέλησε βεβαίως οὕτω νά εἰκονίσῃ ἐμφαντικώτερον τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἡδονῆς, ἥτις προηγήθη τοῦ ἀμαρτήματος.

Ὁ κ. Γεωργαντῆς ἐφάνη καινοτόμος εἰς τὴν «Εὐαν», ὅσον φαίνεται ἐπίσης καλὸς τεχνίτης εἰς μίαν περιεργὸν κεφαλὴν: τὸν «Κύρ Χρήστον». Ἐξέλεξε κεφαλὴν, εἰς ἣν ἦτο δυνατόν νά δώσῃ δύναμιν ἔκφρασεως καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτῆς.

Ὁ κ. Δημητριάδης, κάλλιστος μαθητὴς τοῦ κ. Βρούτου, ἐκθέτει ἕνα Ἀράτην, ἔργον ἔχον ἀρετάς.

Αἱ ἀβραὶ χεῖρες τῶν κυριῶν ἤρρισαν νά συνειθίζον εἰς τὴν ἐπαφὴν μὲ τὸν πηλὸν καὶ τὸν γῶφον, ὥστε νά διευθύνουν ἤδη ἀσφαλῶς τὸ γλύφανον.

Ἡ κ. Γεωργαντῆς ἐκπλήσσει μὲ ἕν ὠραιότατον ἀγαλμάτιον. Χαριτωμένη παιδικὴ παίζει τὸ νέον

Ἑλένης Γεωργαντῆ «Διαβολὸς»

παιγνίδι, τὸν «Διάβολον». Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὅποσον στηρίζεται ἐπὶ τῶν ποδῶν, ἡ ἔντασις τοῦ περιεργοῦ βλέμματος εἶνε τεχνικώτατα. Εἶνε ἔργον, τὸ ὅποσον διακρίνεται διὰ τὴν ἀπλότητα ἐν τῷ συνόλω καὶ διὰ τὰ μεγάλα ἐπίπεδα.

Αἱ δεσποινίδες Σκούφου καὶ Στεφάνου ἐργάζονται ἀρκετὰ φιλοτιμῶς.

Εἰς τὴν ἐφετεινὴν ἐκθεσιν δέον νά ἐξαρθῇ ἡ φιλόκαλος καὶ καλλιτεχνικὴ ἀληθῶς διακόσμησις τῶν αἰθουσῶν.

ΔΙΚ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας Κάρολος Διέλ ἐξέδωκε πρὸ τίνος θανατοῦ τὸν τόμον, ὁ ὅποιος τιτλοφορεῖται «Βυζαντιναὶ Φυσιολογίαι» καὶ ὁ ὅποιος παρέχει πιστὴν εἰκόνα τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τοῦ ἸΑ' αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης σταυροφορίας—γράφει ὁ κ. Διέλ εἰς τὸ βιβλίον του—ἡ Κωνσταντινούπολις ἐξηκολούθει ἀκόμη νά εἶνε μία ἐκ τῶν θανασιωτέρων πόλεων τῆς Οἰκουμένης. Εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς ἡδύνατό τις νά εὖρη πωλούμενα τὰ προϊόντα ὄλων τῶν χωρῶν τῆς γῆς. Ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τεχνιτῶν τῆς ἐξῆλθε πᾶν ὅ,τι πολυτελὲς καὶ τέλειον ἐγγώρισεν ὁ Μεσαιῶν.

Εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκυκλοφόρει πληθὸς τόσο λαμπρὸν, τόσο πολυτελῶς ἐνδεδυμένον, ὥστε, κατὰ τὴν ἔκφρασιν ἐνὸς συγγραφέως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅλοι οἱ Κωνσταντινοπολίται «εφαίνοντο δι' ἡσαν τέκνα βασιλέων».

Παρουσιάζει κατόπιν τὰς φυσιολογίας τῆς διασημοῦ λογογράφου Ἀννης Κομνηνῆς, τῆς δεκαπενταετοῦς Αὐτοκρατορίας Εἰρήνης Δούκα, τοῦ ποιητοῦ Θεοδώρου Προδρομοῦ καὶ τέλος τῶν Παλαιολόγων καὶ τῶν διαφόρων ἐξ Εὐρώπης πριγκιπισσῶν, αἱ ὅποια εἰσήγαγον τὴν πορφύραν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀλλ' αἱ ὅποια ἐν τούτοις ἐθεωροῦντο πάντοτε ὡς «ξένοι» ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Ὁ συγγραφεὺς περιγράφει ζωηρότατα τὴν ἀντίθεσιν, ἥτις ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν τοσοῦτον ἐξηγουσιμῶν κατοίκων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν ἀγροίκων τῆς Λύσεως Ἰπποτῶν, τῶν ὀδηγούντων τοὺς ἐπίσης ἀγροίκους σταυροφόρους, οἱ ὅποιοι μόνην φροντίδα εἶχον καὶ ὡς μόνην διασκέδασιν ἐθεώρουν τὸν πόλεμον καὶ τὸ κνηγίον.

Μετὰ τὰς κωμῶδας τοῦ Μενάνδρου καὶ τοὺς παιῶνας τοῦ Πινδάρου, ἀγγέλλεται ἤδη ἡ ἀνακάλυψις ἑλληνικῶν χειρογράφων ἐν Ὁξυρρύγγῳ, ἅτινα ἀνήκουν εἰς ἀλόκρυφον Εὐαγγέλιον καὶ τὰ ὅποια ἀναγράφουν διάφορα ἐπεισόδια ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ μὴ ἀναφερόμενα ὑπὸ τῶν λοιπῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων τὰ χειρόγραφα ἀναγράφουν καὶ τὴν ἀκόλουθον οἰκονομίαν τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τινος Φαρισσαίου, ἥτις ἔλαβε χώραν ἐντὸς τοῦ ναοῦ.

Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς περιεφέρετο μετὰ τῶν μαθητῶν του ἐντὸς τοῦ ναοῦ, τὸν ἐπλησίασε Φαρισσαῖος ὀνόματι Λεβὴ καὶ τοῦ εἶπε :

—Πῶς τολμάτε νά εἰσερχοσθε εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον καὶ νά παρατηρῆτε τὰ περίξ ἱερὰ ἀνικείμενα οὐ καὶ οἱ μαθηταὶ σου, χωρὶς νά φροντίσητε προηγουμένως νά νύγητε τοὺς πόδας σας ;

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἠρώτησε τὸν Φαρισσαῖον ἐὰν ἐκεῖνος ἦτο καθαρὸς· καὶ ὁ Φαρισσαῖος ἀπήντησεν, ὅτι ἦτο καθαρὸς, διότι εἶχε λουσθῇ εἰς τὴν λάζνακα τοῦ Δαβὶδ καὶ κατόπιν εἶχεν ἀλλάξει ἐνδύματα.

—Ἄλλοίμονόν σας, τυφλοὶ ποὺ δέν βλέπετε, ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς· οὐ ἐνίφθης μὲ τὸ ὕδωρ ἐκεῖνο, μὲ τὸ ὅποσον λούονται κύνες καὶ χοῖροι, καὶ ἐνίψας τὸ σῶμά σου ἐξωτερικῶς μόνον, ὅπως κάμουν αἱ ἑταῖραι, αἱ ὅποια πάντοτε εὐωδιάζουν, διὰ ν' ἀρέσκουν εἰς τοὺς ἄνδρας, ἐνῶ ἰσωτερικῶς εἶνε πλήρεις δυσωδίας. Ἐγὼ καὶ οἱ μαθηταὶ μου δέν ἐπλύθημεν μὲ τὸ ὕδωρ, μὲ τὸ ὅποσον ἐπλύθης σύ, διότι πλυνόμεθα καθημερινῶς μὲ τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς.

Θριαμβευτικῶς ἐπέτυχεν εἰς τὸ θέατρον «Βέρδη» τῆς Φλωρεντίας ἡ «Ρέα», τὸ νέον τριπρακτὸν μελόδραμα τοῦ Σπύρου Σαμάρα.

Τὸ λιμπρέττο εἶνε τοῦ Γάλλου Παύλου Μυλλιέ.

Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Χίω, ἐνθα, κατὰ τὸ β' ἡμῖον τοῦ ἸΑ' αἰῶνος, οἱ Γενουήτριοι εἶχον ἰδρύσει δημοκρατίαν. Ἡ ὑπόθεσις δὲ εἶνε ἡ ἐξῆς ἐν συντόμῳ.

Ὁ Ἀνσίας, ἐγγενὴς Ἕλληνας, ἀγαπᾷ τὴν σύζυγον τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Γενουησίων Σπίνολα, τὴν ὄρασαν «Ρέα», καὶ ἀνταγαπᾶται ἐμμανῶς παρ' αὐτῆς. Ὁ Σπίνολας, διατελὼν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐνόχων σχέσεων τῆς συζύγου του καὶ θέλων νά συνδέσῃ τὴν οἰκογενεῖάν του μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀνσίου, προτείνει εἰς αὐτὸν νά νυμφευθῇ τὴν περικαλλῆ θυγατέρα του Λάφνην.

Ὁ Ἀνσίας ὁμως ἀρνεῖται καὶ ἀποφασίζει νά δραπετεύσῃ κρυφῶς μὲ τὴν ἐρωμένην του, τὴν Ρέα. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁμως οἱ δύο ἐρασταὶ εἶνε ἔτοιμοι νά ἐπιβοῦν τῆς λέμβου, ἡ ὅποια τοὺς ἀνέμενε, ὁ Γκουάρκας, ἀξιωματικὸς Γενουήτριος, τοῦ ὅποσον τὸν ἔρωτα περιεφρόνησεν ἡ Ρέα, παραφυλάττει καὶ φονεύει τὸν Ἀνσίαν, κτυπῶν αὐτὸν εἰς τὴν καρδίαν δι' ἐγγχειροῦδιον. Ἡ Ρέα εἰσπνέει τότε τὸ δηλητηριώδες ἄρωμα, τὸ ὅποσον περικλείεται εἰς τὸ δακτυλίδι τῆς, κατόπιν πλπτει ἐπάνω εἰς τὸ πτώμα τοῦ ἐραστοῦ τῆς καὶ ἐκπνέει ἀσπάζομένη τὰ κατάφυλλα χεῖλη τοῦ Ἀνσίου. Χορὸς νεανίδων, φίλων τῆς Λάφνης, αἱ ὅποια περιφέρονται ψάλλουσαι ἕμνον εἰς τὸν ἔρωτα, εὐρίσκει τὰ δύο πτώματα, τὰ ὅποια αἱ νεάνιδες κάλυπτον μὲ ἄνθη. Εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἔργου του ὁ Σαμάρας μετεχειρίσθη καὶ ἀρκετὰ «μοῖβα» ἑλληνικῆς μουσικῆς.

Ὁ Ἰταλικὸς τύπος ἐξῆρε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς «Ρέας». Ὁ τεχνικὸς τῆς ρωμαϊκῆς «Τριμπούνας» ἀποκαλεῖ τὸν Σαμάραν συνθέτην ἀσφαλεστάτης ἐκτελέσεως καὶ

ἐν μὴ πάντοτε πρωτότυπον, κατ' ἐξοχὴν ὁμως εὐφυῆ. Ὁ κριτικὸς ἐξάγει ὡς ἀπαράμιλλον τὸ ἐν τῇ α' πράξει ἔσμα τοῦ Ἀνσίου πρὸς τὴν Ἀπριλιάνην νύκτα. Τὸ ὄργανικὸν «τετραμῆτρον» ὑπερθυμίζει ἑλληνικὰς δημοδαίς μελωδίας. Τὴν δὲ β' πράξιν ἀποκαλεῖ ἐξοχον.

Ἐν Παρισίοις ἀπέθανεν ὁ ἀπὸ ἐτῶν ἐκεῖ ἐγκαταστάς συμπαθὴς Ἕλληνας συγγραφεὺς Κωνσταντῖνος Ἔνιος. Ὁ ἥρεμος καὶ ποιητικὸς λόγιος ἔδρασεν ἐν τῇ πρῶ τρι-ακονταετίᾳ ἐποχῇ, ὅτε ἦνθε ὁ ρωμαντισμὸς. Ὡς πεζογράφος ἦτο γλαφυρότατος, ὡς ποιητὴς χαρίεις. Ἐγραψε διηγήματα ἀρχαϊκῆς ὑποθέσεως, ἕμνον ἐπὶ τῇ ἐκατοσταετηρίδι τοῦ Κάλδεσσον, βραβευθέντα διὰ χρυσοῦ βραβείου, τὴν κωμῶδιαν «Περὶ ὄνου οἰκίας», μελέτην περὶ τῆς Ἰσπανικῆς φιλολογίας, ἑτέρα περὶ τῆς μονομαχίας ἐν σχέσει μὲ τὸ Δίκαιον καὶ ἄλλα. Ἡ τελευταία φιλολογικὴ του ἐργασία ἦτο ἡ μετάφρασις τοῦ ἐσχάτως ἐν τῷ Β. Θεάτρῳ παρασταθέντος «Σαθροῦ οἴκου» τοῦ Φώρ. Ὁ Ἔνιος διεκρίθη πολλάκις ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ, ἥς ἦτο σεμνὸς ἐργάτης.

Ἀπέθανεν ἐν Ναυοῦ τῆς Λορραίνης ὁ ἐξοχὸς φιλέλληνας καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Αἰμίλιος Γκεμπάρ, ἐν ἡλικίᾳ 65 ἐτῶν. Ἐν ἡλικίᾳ 22 ἐτῶν ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Σορβόννης. Ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα ὡς ἐταῖρος τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ἐγγώριος δὲ ταύτην σπιθαμῆν πρὸς σπιθαμῆν τὴν ἠγάπησε καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς καλλιτέχνης. Τῷ 1905 καὶ πάλιν ἐπισκέφη τὴν ἡμετέραν πατρίδα, πρὸς ἣν θεομῆν ἠσθάνθη πάντοτε λατρεῖαν. Ὁ Γκεμπάρ ἐπιστρέψας ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Παρισίους διορίσθη καθηγητὴς τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ναυοῦ, κατόπιν δὲ εἰς τὴν Σορβόννην. Ἀπὸ ἐτῶν ἔμενε εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον τοῦ Ναυοῦ, διερῆ ἦτο ἡ γενεθλίος του.

Καθ' ἡ ἐπισήμως ἠγγέλθη, τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον τοῦ 1908 τελεῖται ἐν Λονδίῳ τὸ πρῶτον διεθνὲς παιδαγωγικὸν Συνέδριον, διερῆ θὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξετάσεως παντὸς ζητήματος ἀναφερομένου εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀγωγὴν. Τοῦ Συνεδρίου γενικὸς Πρόεδρος εἶνε ὁ λόρδος Ἀεθβινγ, μέλη δὲ τοῦ γενικοῦ Κομιτάτου εἶνε οἱ πλείστοι τῶν ἐξεχόντων Εὐρωπαίων, Ἀμερικανῶν καὶ Ἀσιανῶν παιδαγωγῶν, φιλοσόφων καὶ κοινωνιολόγων.

Ὁραιοτάτη ἑλληνικὴ ἐδρὴ διοργανώθη εἰς τὸ ἐν Νέα Ὑόρκῃ τῆς Ἀμερικῆς γυμνάσιον Θόμψων μετὰ τῶν φοιτητῶν τοῦ Κολλεγίου Βάρναρ. Οἱ ἐτήσιοι δηλαδὴ Ἕλληνικοὶ ἄγῶνες, κατ' ἀπομίμησιν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Ὅλαι αἱ τριτοετεῖς καὶ τεταρτοετεῖς φοιτήτριαι εἶχον παραταχθῆ ἀμφοτέρωθεν τῆς αἰθούσης ἐν Ἑλληνικῇ ἀμφίεσει. Εἰς ἐν ἕκρον τῆς αἰθούσης ὑπῆρχε «βωμὸς», ἐφ' οὗ ἐκάθητο δύο φοιτήτριαι.

Ἡ ἔναρξις τοῦ ἀγῶνος ἐγένετο ὑπὸ δύο Ἑλληνικῶν χορῶν. Ὁ χορὸς τῶν τριτοετῶν φοιτητῶν ἐκ 15 παρθένων συνωδεύετο ὑπὸ κροτούντων κυμβάλων. Αἱ τεταρτοετεῖς δὲν συνωδεύοντο ὑπὸ κυμβάλων, ἀλλ' ἐχόρευον ἐπιχαρίτως καὶ μεγαλοπρεπῶς, καθ' ὃν χρόνον ἐτραγῶδουν ἔσμα πρὸς τὸν ἔρωτα, μεταφρασθὲν ἐκ δράματος τοῦ Σοφοκλέους.

Ἐπειτα ἐπηκολούθησεν ἐπίκλησις πρὸς τοὺς θεοὺς Δία, Ἐρμῆν καὶ λοιποὺς, καὶ κατόπιν ἐχύθη σπονδὴ (χοηφόροι). Τὸ κατόπιν ἀγώνισμα ἦτο ἄγων ἐπικῆς ποιήσεως, οὗτινος νικῆτρια ἀνεδείχθη ἡ δεσποινὴς Φρανσὴς Ράνδελφ.

Κατὰ στατιστικὴν ἐσχάτως γενομένην, ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσιν 20 χιλιάδες γράφουσαι γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 200 μόνον κερδίζουν ἐπαρκῶς ἐκ τῶν ἔργων των.

Ο ήμετερος συνεργάτης κ. Μαρίνος Σιγούρος ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ του Δικαίου.

Ο Κάιζερ ἀπεφάσισε νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ Ἀχιλλείου τὸ ἄγαλμα τοῦ Χάινε, εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου θὰ τοποθετηθῇ ἄγαλμα τῆς Αὐτοκρατορίας Ἐλισάβετ κατασκευασθῆσόμενον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἐρτζε.

Εἰς τὸ δελτίον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Φιλολογικῆς καὶ Καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Νεαπόλεως ἐδημοσιεύθησαν τρία διηγήματα τοῦ κ. Ι. Δαμβέργη, «Ἡ κόρη τοῦ καπετάνιου», «Τὸ δαχτυλίδι» καὶ ὁ «Μεχμέτ Μανουήλ». Ἡ μετάφρασις ὀφείλεται εἰς τὸν γνωστότατον ἑλληνιστὴν καὶ φιλέλληνα κ. δὲ Σιμόνι Μπρόιβερ, ὁ ὁποῖος καὶ ἄλλα ἔργα τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἔχει μεταφράσει εἰς τὴν Ἰταλικήν.

Ο ήμετερος συνεργάτης κ. Ary René d'Yvermont, διευθυντῆς τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Ἴσις», ἀπύθουεν ἐγκύκλιον πρὸς ἐπιφανεῖς οἰκονομικοὺς ἐρωτῶν αὐτοὺς ἂν πιστεύουν εἰς τὴν ὑπαρξίν «Ομήρου καὶ εἰς τὴν ἐπιβίωσιν ὀμηρικῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἂν ἐπιδοκιμάζουν τὴν σκέψιν ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος εἰς τὸν «Ομηρον ἐν Παρισίοις διὰ κοινοῦ ἐράνου.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναγνώσεως τῆς κρίσεως τοῦ Σεβαστοπούλειου γλωσσικοῦ διαγωνισμοῦ, πρωτοβουλία τῶν κ. κ. Γ. Μιστριώτου καὶ Ι. Καλοσύτη, ἀπεφασίσθη ἡ σύστασις Ἰαννελλήνου Ἑταιρείας πρὸς προστασίαν τῆς λαλουμένης καὶ γραφομένης Ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἡ πραγματοποίησις τοῦ σκοποῦ τούτου θὰ ἐπιδομηθῇ διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐξ ἰδιοφυίας ἢ δι' ἀσκήσεως γραφόντων τὴν γλῶσσαν δοκιμώτερον, χαριέστερον καὶ τελειότερον καὶ διὰ τῆς βραβεύσεως ἔργων γεγραμμένων ἐν γλώσσῃ ἁρμονικῇ, ὁμαλῇ καὶ φιλοκάλῳ, ἀπληλαγμένην ξενισμῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς βραβεύσεως ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τῶν διακρινομένων διὰ τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσας.

Αἱ πόλεις τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Τουρίνου θὰ ἐορτάσουν τῇ 1911 τὴν πεντηκονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Ἰταλίας εἰς βασιλείον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐν Ρώμῃ θὰ διοργανωθῇ διεθνὴς Ἐκθεσις καλλιτεχνίας, ἱστορίας καὶ ἀρχαιολογίας. Ἐν δὲ τῷ Τουρίνῳ Ἐκθεσις ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας. Ἡ Ἑλλὰς ἐκλήθη ἐπισημῶς νὰ ἀντιπροσωπευθῇ.

Ο Κάιζερ ἐντελλάτο εἰς τὸν παρακολουθοῦντα αὐτὸν γλύπτην κ. Γκόττε ὅπως μεταβαλῶν εἰς Γερμανίαν κατασκευάσῃ μέγιστον ἄγαλμα τοῦ Ἀχιλλέως νικητοῦ ὀρειχάλκινον καὶ ἐπιχρῶσον, ὕψους 9 μέτρων, τὸ ὁποῖον θὰ τοποθετηθῇ ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ Ἀχιλλείου διὰ νὰ φαίνεται μακροθεν εἰς τοὺς διαπλέοντας τὰς ἀκτὰς τῆς Κερκύρας.

Ἡ ἐν Διέγγ «Ἑταιρεία πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς καλλιτεχνίας» ἐντεταλμένη παρὰ τῆς δημοτικῆς Ἀρχῆς νὰ διοργανῶι μεγάλας ἐκθέσεις διὰ τοὺς ζωγράφους καὶ γλύπτας τῆς πόλεως, ὤρισεν ὡς ἐναρκτήριον ἡμέραν τῆς προσεχοῦς διεθνούς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως τῆς τῆν 1ην Μαΐου τοῦ 1909, μέγαρον δὲ τὸ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1905, ἐντὸς τοῦ Ἀνακτόρου τῶν Ἐορτῶν τοῦ Πάρκου Bouverie.

Θὰ περιλάβῃ ἡ Ἐκθεσις ἔργα Βέλγων καὶ ἀλλοδαπῶν καλλιτεχνῶν, ζῶντων ἢ καὶ τελευτησάντων μετὰ τὴν τελευταίαν Ἐκθεσίν τοῦ 1905 ὡς ζωγραφίας, σχεδιαγραφήματα, κρητιδογραφίας, ὕδατογραφίας, λεπτο-

Γεώργιος Εὐστάθιου ὁ ἐνδεκαετής βιολιστής

γραφίας (miniatures), ἔργα γλυπτικῆς, χαρτογραφίας καὶ λιθογραφίας.

Οἱ καλλιτέχναι εἰς οὐδὲν ἔξοδον διὰ τὴν διὰ οἰδηροδρόμου μεταφορὰν θὰ ὑποβληθῶσιν ἐντὸς τοῦ Βελγικοῦ Κράτους.

Ἡ πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς Καλλιτεχνίας Ἑταιρεία προτίθεται ἐν τέλει νὰ προσφέρῃ εἰς τὰ μέλη της εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἐκθέσεως μίαν χαλκογραφίαν.

Τῆς Γάνδης ἡ Ἐκθεσις ὑποτίθεται ὅτι θὰ ἀνοίξη κατὰ Αὐγουστον τοῦ 1909 οὕτως ὥστε ἡ μία νὰ διαδεχθῇ τὴν ἄλλην καὶ πολλὰ τῶν ἔργων νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκθέσεις.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ὡσαύτως ἐξέθησαν τὰ ἔργα των ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Emulation of Delsa, Wolff καὶ X. Wurth.

Ο ἀνδριαντοποιὸς Hér. Le Roy ἐγένετο θῆμα φοβερῆς κλοπῆς. Δύο ἔργα του μαρμάρινα, ἡ προτομὴ τοῦ περιωνύμου φυσικοῦ Plateau καὶ ἑτέρα παριουῆς κυρίας ἐκλάπησαν ἢ ἐχάθησαν ἐνφ' μετεφέροnton ἐκ Γάνδης εἰς Παρισίους, ἐνθα ὁ καλλιτέχνης προτίθεται νὰ τὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸ ἐτήσιον Salon τῆς Société des Beaux-Arts. Ὅλα αἱ ἀναζητήσεις ἀπέβησαν ἄκαρποι τόσῳ ἐν Βελγίῳ, ὅσῳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ.

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐν Διέγγ ἐγένετο ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς κ. Maguerite Radoux καὶ τοῦ κ. Richard Heintz.

Ἐν Διέγγ παρασκευάζεται ἐνδιαφέροντα ἔκθεσις τῶν κυριωτέρων ἀντιγράφων «estampes» τῶν ἀρχαίων διδασκάλων τῆς χαρακτικῆς, τὰ ὁποῖα ἐπέξηγῶνται ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἐκδοθέντι ἔργῳ τοῦ Alfred Micha: «Les Graveurs liégeois».

Ο ἐκ Πατρῶν μικρὸς Φλόριζελ, ὁ ἐνδεκαετής Γεώργιος Εὐσταθίου ἔδωκε συναυλίαν εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον Ἀθηνῶν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ μικροσκοπικοῦ βιολιστοῦ προσκάλεσε ζωηρότατον ἐνδιαφέρον.

Ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ Ἐκθέσει, ἐν τῷ Ζαππεῖῳ, τῆς Ἑλλ. Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας ἐπωλήθησαν μέχρι τοῦδε τὰ ἑξῆς ἔργα: Τοῦ κ. Μποκατοιάρμη θαλασογραφία ἀγορασθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Καλβοκορέση, ἡ «Παραμονὴ Ἐορτῆς» τοῦ κ. Ράλλη ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξ. Σούτσου, ἡ «Δύσις ἀπὸ τὸν Κιθαιρώνα» τ. ὁ κ. Ρωμανίδου ὑπὸ τοῦ κ. Δαμ. Βορρέ, ὁ «Γυφτάκος» καὶ τὰ «Ροδάκινα» τοῦ κ. Γεραλή ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλ. Βλάχου, ἡ «Χωρικὴ μὲ τὰ πουλερικά» τοῦ κ. Ἐπ. Θωμοπούλου ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντ. Καρτάλη, ἡ «Τραμπάλα» τῆς δεσποιν. Τοίλερ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Ἰακωβίδου, καὶ μία ζώνη ἐκ δερμάτος ἐπεξεργασμένου τῆς κ. Ε. Γεωργαντῆ ὑπὸ τοῦ κ. Albert Geijs.

Θὰ ἐορτασθῇ ἐν Παρισίοις ἡ πρώτη ἑκατονταετηρίς ἐνὸς τῶν μεγαλειτέρων γελοιογράφων τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, τοῦ Ὀνωράτου Δωμιέ, ὁ ὁποῖος μὲ τὰς πολιτικὰς γελοιογραφίας ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας εἶχεν ὑποστῆ φυλάκιον, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐκέρδισε καὶ μεγάλην δόξαν.

Τὸν Λουδοβίκου Φιλίππου εἶχε γελοιογραφικῶς παραστήσει ὡς «Ἀχλάδι» (ἀχλάδι δὲ σημαίνει παρὰ Γάλλοις καὶ στυγνοκέφαλος). Καταγγελλθεὶς δὲ εἰς τὸ Δικαστήριον, ἔκαμε μίαν περιφρημον καταστάσαν γραφικὴν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ομοιότητος μεταξὺ τῆς κεφαλῆς τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ τοῦ ἀχλαδίου. Ὅπως πολλοὶ καλλιτέχναι καὶ ὁ Δωμιέ ἦτο ἀπένταρος. Ἄλλ' ὅπως πολὺ ὀλίγο ὁ Δωμιέ ἔτυχε γενναϊοδωρίας, ἡ ὁποία τὸν ἀπέζημίωσε διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἄλλων.

Ο Δωμιέ εἶχεν ἐπισκεφθῆ μίαν φορὰν τὸν φίλον του ζωγράφου Κορόν, ὁ ὁποῖος κατῴκει εἰς μικρὸν οἰκίσκον ἐν τῷ μέσῳ καταπρασίνης ἐξοχῆς. «Τί κριμα νὰ μὴ ἔχῃ κανεὶς πεντάρα, εἶπεν ὁ Δωμιέ, πόσον θὰ ἤμην εὐτυχὴς εἰς ἓνα τέτοιο σπίτι!».

Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ διάσημος ζωγράφος φλαρῶν μὲ τὸν Δωμιέ, τοῦ εἶπεν: — Ἄλοιπὸν θὰ ἐπιθυμῆσαι νὰ ἦσων μικρὸς ἐξοχικὸς ἰδιοκτῆτης; — Βέβαια ἀπήτησεν ὁ Δωμιέ. Τότε ὁ Κορόν ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸ θυλάκιον του συμβολαιογραφικὸν συμβόλαιον καὶ τοῦ εἶπεν. «Ἐ λοιπόν, ἡ δουλειὰ ἔγεινεν» καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποίου τοῦ ἐχάριζε τὸν οἰκίσκον.

Κατὰ τὸν ἀρξάμενον μῆνα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῶν ἐορτῶν (Parc de la Boverie) τῆς Διέγγ θὰ διοργανωθῇ ἐθνικὴ ἔκθεσις τῆς Διακοσμητικῆς τέχνης καὶ τῆς ἐφηρμοσμένης ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

Ἐν Βερολίῳ ἰδρύθη γυναικεία λέσχη γαλλογεματικῆ. Τὸ Βερολίνοιον τοῦτο Lyceum-Club ἐτοιμάζει διὰ τὸ 1909 διεθνὴ καὶ ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῶν λαϊκῶν τεχνῶν καὶ τῆς γυναικείας καλλιτεχνίας.

Ἐπερατώθη τὸ μνημεῖον, ὅπερ θὰ στηθῇ ἐν Γάνδη εἰς τὸν κόμητα Oswald de Kerchove καὶ οὗτινος τὰ ἀποκαλυπτήρια ἐορτασθήσονται κατὰ τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τῆς βασιλικῆς Ἑταιρείας τῆς γεωργίας καὶ βοτανικῆς τῆς πόλεως ταύτης. Ὁ γλύπτης Jef Lambeaux παρέστησε τὸν κόμητα καθήμενον ἐπὶ θρόνου μὲ τὸ σῶμα κλινον πρὸς τὴ δεξιὰ καὶ τὸν ἀγκῶνα ἐστηρικμένον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς ἑδρας. Τὸ βλέμμα του διευθύνεται πρὸς τὸ ὕστατον βιβλίον, ὅπερ ὁ σοφὸς βοτανολόγος ἔγραψε περὶ τῶν φονίκων καὶ τὸ ὁποῖον κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Εἰς τοὺς πόδας τοῦ

ἀνδριάντος καὶ δεξιὰ ἱσταται ἡ Χλωρίς καὶ ἀριστερὰ ἐργάτης.

Τὴν 27 Ἀπριλίου ἤνοιξαν ταυτοχρόνως ἐν Παρισίοις δύο ἐκθέσεις Βέλγων καλλιτεχνῶν. Ἡ μία ἐν τῇ Galerie Bernheim περιέλαβε τοὺς νέους πίνακας τοῦ Théo Van Rysselberghe, ἡ δ' ἑτέρα ἐν τῇ Galerie Druet συνεκέντρωσε τὰ ἔργα τοῦ Georges Lemmen.

Οἱ Εὐρωπαῖοι καλλιτέχναι παραπονοῦνται διὰ τὰς μικρὰς τιμὰς, αἵτινες προσφέρονται ἀπὸ τινος διὰ τὰ ἔργα τῆς ζωγραφικῆς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ βραβεῖα δὲν ἐκτιμῶνται. Κάποια διὰ τοὺς πίνακας τῶν διασήμων ζωγράφων γίνεται ἐξαίρεσις. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Corot τὸ «Pêcheur amarré à la rive» διετιμήθη εἰς 39 χιλ. φράγκα, «Une ferme à Etrelat» εἰς 32 χιλ. φρ. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Harpignies ἐπίσης «Ὁ Διήγη ἐν Briare», «τὰ περὶχωρὰ τοῦ Hérisson» καὶ τὸ «l'Al-lier» ἀνῆλθον μέχρι τῶν 20 χιλ. ἑκαστον.

Τοῦ Ziem ὁ «Λιμὴν τῆς Μασσαλίας» διετιμήθη ἀντὶ 16 χιλ. φρ. Εἰς μεγάλην σχετικῶς τιμὴν ἐπωλήθησαν τὸ «παλῶ γεφύρι» τοῦ Durgré, ἐκτιμηθὲν ἀντὶ 34 χιλ. φρ. «Ποιμὴν φυλάττων τὰ πρόβατα» τοῦ Charles Jacque ἀντὶ 34 χιλ. Μία κρητιδογραφία τοῦ Lhermitte ἀνῆλθε μέχρις 6,500 φρ. καὶ μία ὕδατογραφία τοῦ Ziem «ὁ Βόσπορος» εἰς 6,400 φρ.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ζήτησις ἀρχαίων ἔργων θὰ ἐλαττωθῇ. Οὕτως ἐν Παρισίοις οἱ «Ὀινοπόται» τοῦ Hals ἐπωλήθησαν ἀντὶ 7,600 φρ. «Ἡ Καλύβη παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ» τοῦ Teniers ἀντὶ 6,900 φρ. κ. λ. π.

Ο Κάιζερ ἠγόρασεν κατὰ τὴν ἐν Κερκύρα διαμονὴν του ὕδατογραφίας τῶν ζωγράφων κ. κ. Α. Γαλλινᾶ καὶ Σ. Σκαρβέλη, παριστώσας Κερκυραϊκὰς ἀπόψεις.

Ἀπὸ ἀνεν εἰς Παρισίους ἡ γνωστοτάτη ζωγράφος κυρία Λουίζα Abbéma. Γεννηθεῖσα τῷ 1858 ὀνήρξεν μαθήτρια τοῦ Charlin, τοῦ Hénner καὶ τοῦ Καρόλου Duran. Ἐκ τῶν ἔργων της γνωστότερα εἶνε ἡ προσωπογραφία τῆς Σάρας Βερνὰς, «αἱ ἐποχαί», ἡ «Ἀπριλιάτικη πρωία» καὶ πληθὺς διακοσμητικῶν πινάκων καὶ τοιχογραφῶν. Ἡ Abbéma συνείδε νὰ φορῇ ἀνδρικήν ἐνδυμασίαν καὶ ἦτο τετιμημένη διὰ παρασήμου.

Ἐν Παρισίοις εἰς τὸν κήπον τοῦ Λουξεμβούργου, μέσῳ τῆς θαλλοῦσης χλόης, θὰ ἀνυψωθῇ τὸ ἄγαλμα τῆς Kas de Ségur, μειδιώσης πρὸς τὰ πλήθη τῶν παιδίων, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγραψε τόσα διηγήματα καὶ τὰ ὁποῖα γέφυρε της θὰ σκοροπῶν τὴν φαιδρότητα. Ὅλοι ἐκεῖνοι, ὅσοι ἐμεγάλωσαν μὲ τὰς χαριτωμένας διηγήσεις της, ροφούντες ἀπὸ τῆς «Bibliothèque rose» ἀληθῶς νεότητα ροδίνην, ἀποδίδοντες αὐτῇ εὐγνωμοσύνην θὰ προσφέρωσι τὸν ὀβολὸν των· ἀλλὰ καὶ αἱ κορασιῶδες καὶ τὰ ἀγοράκια, ὅσα ἠμποροῦν νὰ τὴν διαβάσουν, θὰ προσφέρουν τὴν μικρὰν των συνδρομὴν, διὰ νὰ ἀποδείξουν οὕτω τὴν ἀγάπην των καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποῖαν ἔχουν νὰ τὰ συντροφεύῃ αἰωνίως ἐκεῖνη, ἥτις τόσῳ τὰ ἠγάπησεν.

Κατὰ Μαΐον τοῦ 1909 ἡ Βιέννη θὰ ἐορτάσῃ τὴν ἐκατονταετηρίδα ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Χάινδ, τοῦ μεγαλοφυοῦς συνθέτου τῶν «Ἐποχῶν» καὶ τῆς «Δημοσυρίας». Ταυτοχρόνως γενήσεται καὶ συνέδριον μουσικῆς.

Εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ ἀειμνήστου Εἰρηναίου Ἀσωπλου εὐρέθη ἀνέκδοτος πραγματεία περὶ τοῦ «Υἱοῦ Ἑλληνικοῦ Πυρός» ἐκ δεκαμισχιλίων χειρογράφων σελίδων.

Ἐν Πάτραις ἰδρύεται προσεχῶς Δημοτικὴ βιβλιο-

θήκη. Θὰ περιλάβη τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς Δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ ὅσα θὰ ἀποσταλῶσιν ὑπὸ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς.

Ο κ. Kinch, Δανὸς ἀρχαιολόγος, καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Ν. Πολίτης ὁμίλησαν ἐν τῇ γαλλικῇ σχολῇ.

Ο κ. Kinch ἐπραγματεύθη περὶ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν τῇ θέρσῃ Βρουλιᾷ τῆς Ρόδου, ἧς πλησίον ὑπῆρχεν ἡ ἀρχαία πόλις Λίνδος. Ἐκεῖ ἀπεκαλύφθη ἐν ἱερὸν παραδόξου σχεδίου. Τρεῖς μόνον τοίχους εἶχε τὸ κτίριον, ἐνῶ ἡ τετάρτη πλευρὰ ἀνοικτὴ οὕσα ἐχρησίμευεν ὁλόκληρος ὡς εἴσοδος εἰς τὸ ἱερὸν, ὅπου ὑπῆρχε βωμὸς καὶ βόθρος πρὸ αὐτοῦ πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ἀναθημάτων ὡς καὶ τῶν ὁσίων τῶν σφαιρομένων ζώων. Ὁμοίαι ἱερὰ εὐρέθησαν καὶ ἐν Κρήτῃ. Ἐπειτα ὁμίλησεν ὁ κ. Kinch περὶ νεκροπόλεως τῆς Λίνδου τοῦ 7ου π. Χ. αἰῶνος. Ἐνταῦθα ἐβεβαίωθη, ὅπερ καὶ ἐν Ἐλευσίνῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ὅτι τὰ μὲν παιδία ἐθάπτοντο οὐστελλομένων τῶν πτωχῶν αὐτῶν ἐν τὸς μεγάλων ἀγγείων, ἐνῶ οἱ νεκροὶ τῶν μεγάλων ἐκαίοντο.

Ο κ. Ν. Πολίτης ἀνεκοίνωσεν περὶ τῶν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς τελεσμάτων.

Τελέσματα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐθεωροῦντο τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἔργα τέχνης, τὰ ὁποῖα διὰ τὰς τελομένης μαγγανείας ἐνομιζόντο στοιχειωμένα καὶ ἐφύλασσον κατὰ τινὰ τρόπον τὴν πόλιν ἢ τὸν τόπον ἀπὸ τῶν ἀπειλουμένων δεινῶν. Τὴν λέξιν παρέλαβον οἱ Ἀραβες καὶ εἶτα οἱ Γάλλοι καὶ ἄλλοι εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ ὀνομάζοντες talisman τὰ φυλακτά.

Ἡ γνώμη αὕτη περὶ τῶν ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων ἐθεωρήθη κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὡς ἐπαρκὴς ἐρμηνεία τοῦ παραδόξου διὰ τοὺς Χριστιανοὺς φαινόμενου τοῦ νὰ εἶνε πλήρης εἰδωλῶν ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ αἱ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις. Ἦσαν δὲ τὰ εἰδωλα ταῦτα προσέτι καὶ κατοικίαι δαιμόνων. Εἰς τί λοιπὸν θὰ ἐχρησίμευον; Δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ διὰ νὰ ὠφελήσωσι τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἦσαν στοιχειωμένα καὶ εἶχον ἀποτροπικὴν τῶν κακῶν ιδιότητα. Συνήθως εἰς τὸ βᾶθος ἐθάπτετο ὁμοίωμα τὸ τοῦ κακοῦ, ὡς π. χ. χαλκοῦς σκορπίος, ὑπεράνω δὲ ἐποποθετεῖτο ἀρχαῖον ἄγαλμα, τὸ τέλεσμα, ὅπερ εἶχεν οὕτω τὴν ιδιότητα ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς πόλεως τὸ κακὸν τῶν σκορπίων.

Ἀναγκαιότατον διὰ τὴν πόλιν τέλεσμα ἦτο τὸ κωνώλιον.

Τοιαῖα τελέσματα νομιζόνται καὶ σήμερον εἰς διαφόρους τόπους. Οὕτω εἰς τὰς Πάτρας π. χ. κορμὸς ἀρχαίου ἀγάλματος, ἡ λεγομένη Πατρινέλλα, σὴν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς χολέρας καὶ πανώλους. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων διατηροῦνται παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ καὶ ἄλλαι ἀρχαιοπρεπέστεραι δοξασαίαι, ἐξ ὧν φαίνεται, ὅτι ἡ γνώμη τῶν Βυζαντινῶν περὶ τῶν τελεσμάτων ἔχει ἀρχαιοτέραν τὴν καταγωγὴν.

Εἰς τὴν Μάντωνα τῆς Ἰταλίας ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ ἐργατῶν ἐρείπια ἀρχαίου ρωμαϊκοῦ ναοῦ.

Διαπρεπεῖς ἀρχαιολόγοι ἀποσταλέντες ἐπὶ τόπον ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως βεβαίωσαν ὅτι πρόκειται περὶ ἀρχαιοτάτου ναοῦ, τὸν ὁποῖον οἱ Ρωμαῖοι εἶχον ἀφιερῶσαι εἰς τὴν Ἀρτέμιδα, καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὁποῖου ἀναφέρουν εἰς τὰ ἔργα τῶν πολλοὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι περιέγραψαν τὴν Μάντωνα.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη θεωρεῖται σπουδαιότατη, καθόσον τὸ σφαιρόμενον μέρος τοῦ νηοῦ τούτου εἶνε ἐν ἐκ τῶν ὀλίγων κειμηλίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠρχισαν δὲ ἤδη αἱ ἐργασίαι πρὸς τελείαν ἐκσκαφὴν τοῦ χώρου, τὸν ὁποῖον κατελάμβανε τὸ οἰκοδόμημα.

Ἐν τῷ «Παρθενῶν» ὁ συμπαθὴς λόγιος κ. Π. Ἀζιώτης ἀνέγνωσεν ἐν γλαυροτάτῃ μεταφράσει περικοπᾶς

ἐκ τοῦ περιλαλήτου συγγράμματος τοῦ Ρώσου Γερέως Πετρόφ περὶ τοῦ Ἐδαγγελίου ὡς βάσεως τῆς ζωῆς.

Εἰς τὸ «Ν. Ἄστυ» ἐδημοσιεύθη λίαν εὐμενὴς κρισις περὶ τῶν ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ ἐκδόσει ἔργων τοῦ κ. Σαββίδου, ὑπὸ τοῦ κ. Δημ. Δεσμίτη.

Ἀπεβίωσεν ἐν τινι μονῇ τῆς Τραπεζοῦντος ἀρχαῖος καὶ ἐγκριτος δημοσιογράφος, ὁ Κωνστ. Γεροκλής. Ἐν Ρουμανίᾳ ἴδρυσεν τὴν «Ἑλλάδα», ἐν Σάμῳ δ' ἐξέδωκε κατόπιν τὴν «Ἀνατολήν» Καταδιωχθεὶς ἐνεκα φυλετικῶν ἀντιρροσῶν, ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῶν ἑλληνιστῶν ἐν τῷ φροντιστηρίῳ Τραπεζοῦντος. Ἐνεκα πολλῶν περιπετειῶν ἐσχάτως εἶχε πάθη διανοητικὴν διατάραξιν.

Ἐν Καίρῳ οἰκοιήθη Ἑλληνικὸς Καλλιτεχνικὸς σύλλογος, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Κωμανοῦ πασᾶ. Μέλη τοῦ συμβουλίου ἐξελέγησαν οἱ καλλιτέχναι Π. Τσιριγώτης, Θάλεια Φλωρᾶ—Καραβία καὶ Θ. Δημητρίου.

Ἐν Παρισίοις ἤνοιξαν αἱ ἐξέσεις καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις ζωγραφικῆς τῶν κ. κ. Α. καὶ Ε. Delabroque, τῶν Artistes independants, τοῦ Waller Gay, τοῦ Eugène Cadel τῆς Société nationale des Beaux-Arts, τῶν Pastalistes français, τοῦ Henri Duhem, τοῦ E. Jacque, τοῦ Lemmen, τῶν Artistes français, τοῦ Dauphin, τοῦ Cachoud, τοῦ Georges Petit ἢ Grandé Galerie (ἐν ἣ γυνήσονται διάφοροι ἐκθέσεις καὶ πωλήσεις ἔργων) ἔκθεσις παρὰ τῷ Durand-Ruel τοῦ Herman Paul, ἐν Bugatelle ἔκθεσις τῶν προσωπογραφῶν τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου - Φιλίππου, τῆς β' Δημοκρατίας, τῆς β' Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς γ' Δημοκρατίας, διοργανουμένη ὑπὸ τῆς Société nationale des Beaux-Arts, ἄλλη ἔκθεσις ἡ τῶν Φυσιολογῶν καὶ τοῦ Palais-Salon.

ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς δουκίσσης de Broglie ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν τῆς Union Centrale des Arts decoratifs διοργανοῖ διὰ τὸν μῆνα Ἰουνίου ἔκθεσιν ἔργων λεπτογλυπτικῆς, ξυλογλυπτικῆς καὶ χαρακτικῆς ἐν γένει ἐπὶ κέρατος, ἐλεφαντοστοῦ, ὀστράκου, κηροῦ, ὀρειχάλκου, πλατίνης κ.λ.π. ἐν Pavillon de Marsan.

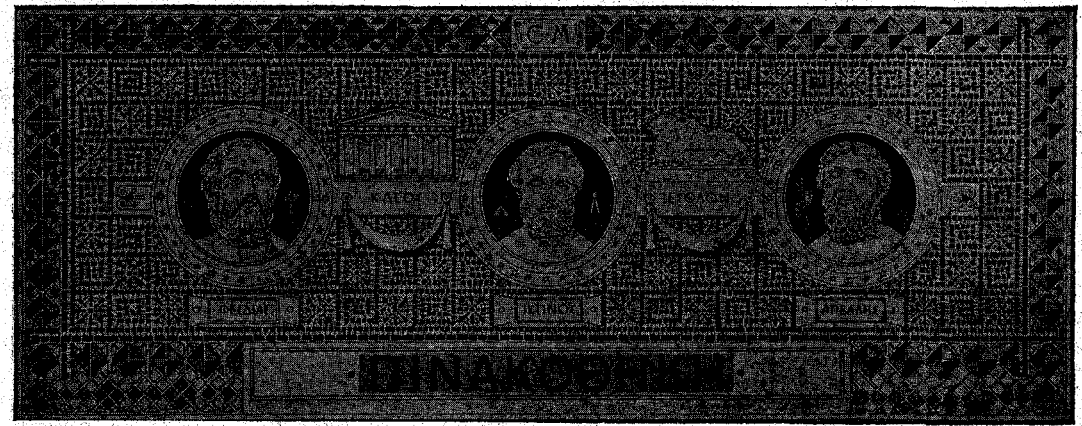
Ἡ μυθιστοριογράφος Ζὺπ (κόμησσα δὲ Μαρτέλ) ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ἐν ἡλικίᾳ 58 ἐτῶν. Τὸ «Ραβασάκι» εἶνε ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἔργα τῆς.

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ἐν ἡλικίᾳ 74 ἐτῶν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Λουδοβίκος Ἀλεβύ, δραματικὸς συγγραφεὺς καὶ μυθιστοριογράφος.

Ὁ Ισόβιος γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν Λαυπαρόν ἀπεβίωσε.

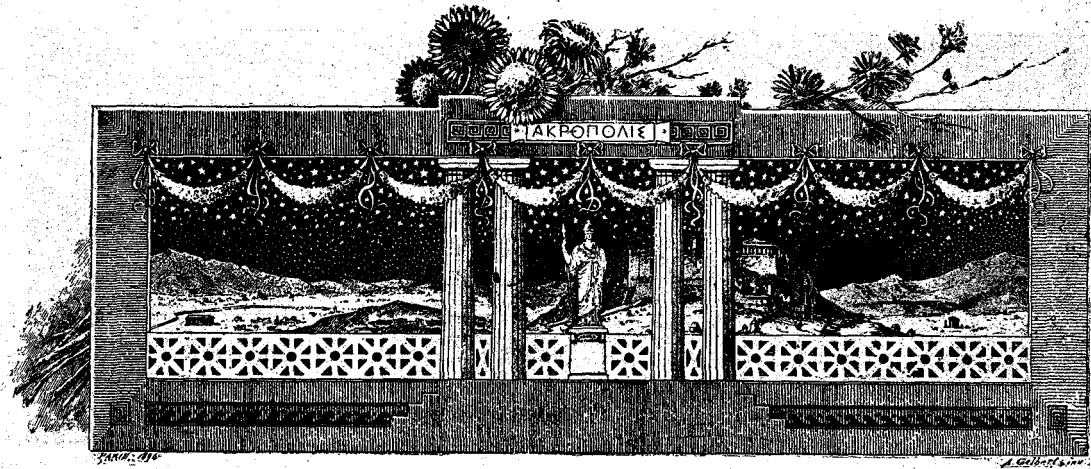
Ἀφίκετο ἐξ Ἀλεξανδρείας ἡ κ. Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου, διαπρεπὴς ἰατρός τοῦ αὐτοῦ νοσοκομείου καὶ ἡμετέρα συνεργάτις. Ἡ κ. Παναγιωτάτου ὁμίλησεν ἐν τῷ «Παρθενῶν» περὶ «συμβολισμοῦ διὰ μέσον τῶν αἰῶνων», ἀναπτύξασα τὸ θέμα ἐγγλῶτις καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος. Παρηκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν τῆς δ' ἀσυνβόλων παραστάσεως τῆς ιδέας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐν Κων)πόλει ἐγένετο φιλολογικὸν μνημόσυνον τοῦ Δημ. Βερναρδάκη. Ὁμίλησεν ὁ κ. Δ. Μοστράτος καθηγητὴς τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς.

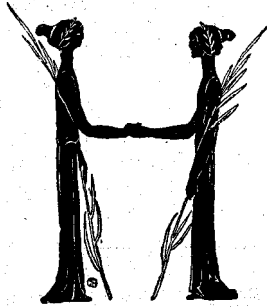
Δ. Γερασιώτου

Ἄνοιξις

ΟΙ ΘΕΟΙ ΕΠΑΝΕΡΧΟΝΤΑΙ *

Τῷ κ. Jean De Mot

νύξ ἐπῆλθε ποιητικὴ, ἀρωματώδης, περιβάλλουσα τὰ πάντα διὰ τῆς ἰδανικῆς τῆς ἀσαφείας, ἡ ὁποία ἐπεκτείνει τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς καὶ τῶν νεφῶν τὰς ἀκρας, τὰ συγχέει καὶ προσδίδει εἰς αὐτὰ ὄψιν γιγάντων.

Ἡ δροσώδης αὔρα ἠπλωσε τὰς πτέρυγὰς τῆς καὶ διὰ τῶν μύρων τῆς θωπεύει τὴν μυστηριώδη μάγισσαν τοῦ παναρχαίου τῆς νυκτὸς μαντείου, τὴν Σιγῆν. Τὴν περιπτύσσεται περιπαθέστατα καὶ τὴν ἀποναρκώνει διὰ τοῦ ἀφώνου ναουρίσματός τῆς.

Τοῦ γηραιοῦ Σαρωνικοῦ ὁ ρόγχος—τῶν Σαλαμινομάχων τὸ οἰστήλατον ἐμβατήριον—νωθρότερον ἀκούεται καὶ ἡ πεδιάς τῶν Ἀθηῶν, ἡ τόσας γενεὰς Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἐπ' αὐτῆς φιλοξενήσασα, φαίνεται ἐν ἐκτάσει ὄνειρευομένη. Ἀκροῦται εὐλαδῶς τῆς πολυφώνου Σιωπῆς καὶ μετὰ χάρας συγκρατουμένης ἀναμένει τὴν ἀφύπνισιν καπνοῖας ὑπερκοσμίου Νύμφης, τὴν ὁποῖαν ἀπεχοίμισεν ὁ Χρόνος ἐντὸς τοῦ ποιητικωτέρου λίκνου, ἐν τῇ ἀνορθῇ καὶ ἀγῆρατῳ τῆς Ἑλλάδος ἀγάλη.

Ἡ μυρβέσσα πνοὴ τῆς κοιμωμένης διεγύθη εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν καὶ ἐνεστάλαξε τὸν πέθον τῆς ταχεῖς ἀφύπνισιώς τῆς. Ὅλοι ἐνθουσιωδῶς τὴν ἀνεμένουσι. Καὶ τὰ ταπεινά τοῦ λειμῶνος ἀνθη ἀνεγείρουσι τὰς ποικιλοχρῶμους κεφαλὰς των καὶ τὰ κύ-

ματα ἀναρριχῶνται ὡς βραχίονες ὑγροί, μακρότατοι, καμπύλοι τῶν Πνευμάτων τῆς ἀκτῆς καὶ ἀνορθούμενα, ταχέως καταπίπτουσι διὰ τὰ ἀνωψωθῶσιν αὐθις, ὡσεὶ ἰκετεύοντα τὸν οὐρανόν, τὴν Πλάσιν ὄλην νὰ τὴν ἀφύπνισι πλέον!

Φρικιάσεις διατρέχουσι τὰς καμπύλας τῶν βουνῶν τῆς Ἀττικῆς κλιτύας, τῶν βουνῶν, τὰ ὁποῖα παραστέκονται τριγύρω ὡς αἰώνιοι φρουροὶ τῶν ἐρειπίων. Οἱ πολύφυλλοι τῶν δένδρων κλώνοι ἀθουρῶδως κάμπτονται πρὸς τὸ ἐκπεπληγμένον ἔδαφος, ὡσεὶ ἀποπειρώμενοι νὰ τ' ἀποκρυψῶσι καὶ νὰ τὸ ἀναδείξωσι χλοερώτερον, τερπνότερον εἰς τὴν ἐμφανίσιν τῆς. Ἐνῶ δὲ ἡ ὄνειροπόλος Ἐφορος τοῦ ὕπνου καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐνεύρων, ἡ ὠχρὰ Σελήνη, ὑπὲρ ποτε μελαγρολοῦσα, ἀναδύει καὶ ἀναζητοῦσα τοῦ φιλάτου τῆς τὰ ἔχνη, τεθλιμμένη σπεύδει νὰ ἐξαφανισθῇ πρὸς τὴν Ἀνατολήν καὶ αἱ βαθύχρωμοι νεφέλαι, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἐφυγε δρομαία, δισχιζόνται εἰς χαλαράς ταινίας—τῆς πανηγυρίζουσας Φύσεως ποιητικὰ κοσμήματα—ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀκροπόλεως λόφου, ἐκεῖ παρὰ τὰ ὑπόβαθρα ἔχνη τοῦ χρυσολεφαντίνου τῆς Παρθένου ἀγάλματος, ἀφύπνίζεται τὸ τελειότερον Ἀρχαῖον Πνεῦμα, τὸ μόνον ἀληθῶς ἀθάνατον, ὅπερ ἡ πανθειστικὴ τῶν προγόνων μας διάνοια συνέλαβεν, ἡ Μεγάλῃ Ἀρμονίᾳ.

Τὰ ἀπὸ αἰῶνων δισχορπισμένα εἰς τὸν λόφον τῆς Παρθένου καὶ τὰ περὶ τὴν ἱερά τοπεῖα ἐντεγνα συντρίμματα ἀναταράσσονται—Πνοὴ μυστηριώδης τὰ ἀναστατώνει, τὰ περισυλλέγει καὶ ἀπὸ τὰ μόρια των, ἀπὸ τὰς γλαφυρὰς γραμμάς των καὶ τὴν κίνη των λαμβάνει σχῆμα καὶ ζωὴν, ἀναπνέει πανύψηλον τὸ Πνεῦμα τῆς ἀπολοεσθίσης Ἀρμονίας.

Ἀνεγείρει τὴν ὠραίαν κεφαλὴν τῆς ἡ θεότης καὶ ἀποτινάσσει ἀπ' αὐτῆς πᾶν ὅ,τι τὴν ἐμδλυνε καὶ τῆς ἀπέκρυψε τὸ θεῖον κάλλος καὶ βραδέως ἀνορθοῦται ἡ Νικήτρια τοῦ Χρόνου.

Ἀπὸ τῶν Προπυλαίων, τοῦ γηλόφου τῶν Νυμφῶν καὶ τῶν στηλῶν τοῦ Ὀλυμπίου μέχρι τῶν ἐγγλύφων τοῦ Κεραμεικοῦ ἐπιτυμβίων καὶ τοῦ ἱεροῦ Θηησίου φέρονται τὰ κράσπεδα τοῦ διαφανοῦς καὶ ἐναερίου πέπλου τῆς.

Κλίνει τὴν εὐγραμμον καὶ αὐστηράν τῆς κεφαλῆν ἡ ἀναζήσασα θεότης πρὸς τὴν προσφιλεῖ τῆς θυγατέρα, τὴν Ἑλλάδα κλίνει, καὶ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς τῆς σκοπιᾶς τὴν κατοπτεῖ φιλοστοργίως ἐνῶ ταυτοχρόνως ὑπερβεν αὐτῆς διασταυροῦνται δύο στίλβοντες ἀστέρες—τοῦ Ἰκτίου καὶ τοῦ Ἀπελλοῦ αἱ ἀγαλλόμεναι ψυχαὶ—ἕτερος δὲ τις, τρίτος, τηλαυγέστερος τῶν πρώτων, ἐκ τοῦ χρυσοστίκτου οὐρανοῦ στερεώματος ἀποσπασθεῖς—αὐτὸ τὸ νοσταλοῦν τοῦ Φειδίου πνεῦμα καὶ διαγράφας τόξον, ἔρχεται νὰ στολίσῃ τὴν ἀρχαῖκως ἀναδεδεμένην κόμην καὶ τὸ ἥρεμόν τῆς μέτωπον καὶ διὰ τῶν ἀκτινῶν του φωτίζων τὴν ὁδόν, νὰ καθοδηγήσῃ τὴν θεάν, ὡς ἄλλος ὁδηγὸς ἀστῆρ τῆς Ἰουδαίας, εἰς τῆς καλλιτεχνικῆς ἀναγεννήσεως τὴν φάτην.

Διὰ τῆς μαρμαρυγῆς του καταυγάζονται τὰ ἀνώτατα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα—αἱ Ἰδέαι, καὶ ἐκείνη αἰθερία, εὐχαρις φαίρεται διαδοχικῶς δι' ὄλων τῶν σημείων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ σκαπάνη τοῦ ἀρχαιοφίλου βυθισθεῖσα ἀπεκάλυψε τοὺς πολυτίμους θησαυροὺς, τῆς τελειότητος τὰ πρότυπα.

Ἐκ τῆς Δωδώνης καὶ τῶν Παγασῶν διέρχεται τὰς Θήβας, τὴν Χαϊρώνειαν καὶ τοὺς Δελφοὺς, τὴν Ὀλυμπίαν, τὰς Μυκήνας καὶ τὴν Ἐλευσίνα καὶ τοὺς ἄλλους προσφιλεῖς ναοὺς τῆς. Καὶ ἐνῶ ἐκ τῶν καλλιθελεφάρων τῆς ὀμμάτων καὶ τῶν ροδαλῶν χειλέων τῆς πτερυγίξει τὸ ἐρατεινότερον μειδίαμα τῆς χαρᾶς, ἡ ἀβρά θεότης σπεύδει διὰ τοῦ Σουνίου πρὸς τὸ Ἀρχιπέλαγος καὶ ἐκεῖθεν καταλήγει εἰς τὴν πόλιν τῆς Κνωσοῦ, τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τῆς.

Πλέον ἡ μαγευμένη ἤδη ἀναβαίνει ἐπὶ τῆς δασώδους Ἰθῆς. Ὑπὸ τοὺς λευκοὺς καὶ καλλισφύρους πόδας τῆς πηγαὶ διάφοροι ὡς ἄργυρος ρευστὸς μέσφ

τῆς χλοερᾶς ἐκτάσεως ὀλισθαίνουσι καὶ ἡ θεὰ ὑπεροχος, θαυμαστὴ ἀπλοῦται πρὸ αὐτῆς. Ἐπαναβλέπει ἀπὸ τῆς ποιητικῆς κοιτίδος τοῦ Διὸς ὀλοκληροῦν τὸ κράτος τῆς ἀφύπνισι τῆς τελείως, ἀναζήσαν καὶ ἀναπολεῖ ἤδη ἡ ἀθάνατος κόρη τὴν θλιβεράν ἐκείνην δύσιν τοῦ ὠραίου Φοῖβου, μετὰ τὴν ὁποῖαν ὁ ξανθὸς ἀρματηλάτης καὶ τὸ ἄρμα καὶ τὴν δόξαν του συναπώλεσεν, οἱ χθόνιοι θεοὶ μὲ ἀνάτεταμένους τοὺς βραχίονας πρὸς τὰ ἀποστατήσαντα οὐράνια ἐθρήνουν τὴν ἀπώλειαν τῶν θρόνων, τῶν βωμῶν τὴν κατεδάφισιν, κατασχυμμένοι δὲ ἀπῆρχοντο τῆς Γῆς, ἐνῶ οἱ φοβεροὶ ἐνάλιοι, ὀλοφυρόμενοι, λυσίκομοι, ἀράς φρικώδεις ἀπαγγέλλοντες, ἐξηφανίζοντο εἰς τὰς ὑγρὰς ἀβύσσους, αἱ ὁποῖαι πρὸ ὀλίγου μόλις ὑπετάσσοντο εἰς τῆς ὄργῆς τῶν τὴν τραχεῖαν τράϊναν.

Καὶ ἐνῶ ὅλοι οὗτοι ἠττημένοι συνέτριβοντο καὶ ὡς ἀνθρώπινα ἀτελεῖ δημιουργήματα ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐξητμίζοντο εἰς τὸ πρῶτον ρόδιον τῆς ἐπελθούσης Ἡῶς ἀκτινοβόλημα καὶ ὁ ἀνατείλας Ἥλιος—τῆς Βῆθλαέμ. τὸ βρέφος—ἐρριπτεν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ἀπλετόν του φῶς καὶ τὴν ζωοποιὸν θερμότητά του μία λευκὴ θεότης διωλίσθαιεν ὑπὸ τὰς ἀθανάτους στήλας τοῦ καλλιμαρμάρου Παρθενῶνος.

Ἦτο ἡ Μεγάλῃ Ἀρμονία.

Ἐπὶ αἰῶνας ὄλους. Ἦδη ἀνευρεθέντων τῶν μεγάλων τῆς βωμῶν, τῶν προτύπων τῆς Τέχνης, ἐπανερχεται εἰς τὴν ζωὴν, ἀναλαμβάνει τὴν ἰσχύν τῆς.

Οἱ μεταγενέστεροι ὑπὸ τὸ λάβαρόν τῆς θὰ δεχθῶσι τὰ φιλήματα τῆς Δόξης.

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ ΒΟΣΚΟΣ

ΟΝ Μανῶ τὸν εἶχαν γιὰ νὰ βόσκη τῆς γελάδες των δυὸ μεγάλοι κτηματῆαι τῆς Ἀλσατίας. Τ' ἀφεντικὰ του, οἱ Μέγερ, ἦσαν τόσῳ εὐχαριστημένοι στὸ ὠμορφοσιτάκι τους, τὸ κτισμένον ἀπέριττα ἀπάνω στὸ βουνό, μὰ ὁ Μανῶ ἀπ' ἐναντίας ἐστενοχωρεῖτο πολὺ σ' αὐτό, τ' ὄνειρό του ἦταν κάμποι ἀνοικτοὶ καὶ ἀτελειωτοὶ, ἐποθοῦσε μαρμαροῦδινο, μύλους καὶ ἄλλα μαγαζεῖα, ποὺ δίνουν μεγάλο μεροκάματο καὶ κατηλιὰ, ποὺ περνᾶ κανεὶς χαρούμενα καὶ ξέγνοιαστα τὴν Κυριακὴ του.

Μὰ δὲν εἶχεν εὐρὴ δουλειὰ σὲ κανένα τέτοιο, γιὰτ' ἦταν σὴ μ ε ἰ ὡ μ ἔ ν ο ς, μ' ἕνα μόνον χέρι καὶ ἡ φάμπρικες δὲν θέλαν τέτοιους. Τότε ὁ Μανῶ

ἐσαρφάλωσε κατὰ τὸ βουνό καὶ ἔβουλε μὴ τοῦ ξεφύγῃ καμμιά γελάδα πέρ' ἀπὸ τοὺς θάμνους, ἐκαθάριζε τοὺς σταύλους καὶ ἔρεμβαζεν, ὅταν τοῦμενε καιρός.

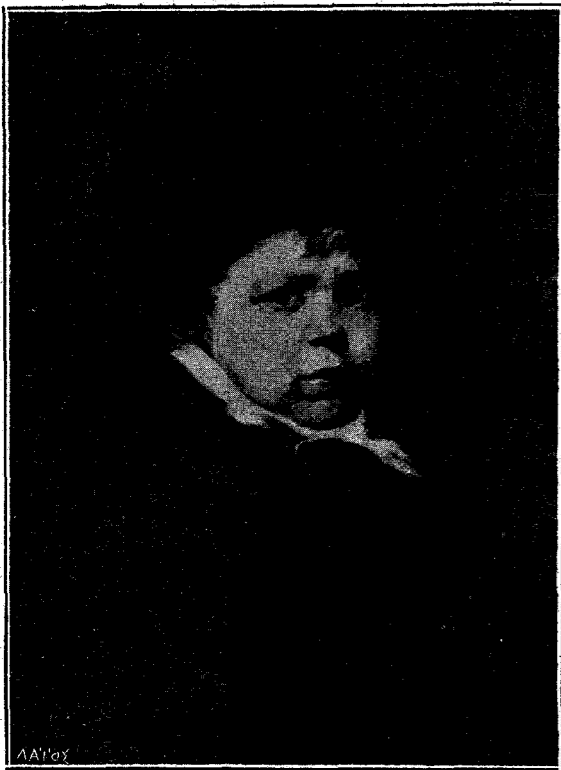
Δὲν ἦταν πολὺ ἄξιος ὑπῆρέτης, μὰ τ' ἀφεντικὰ του τὸν ἐκρατοῦσαν, γιὰτὶ ἄλλον δὲν ἔμποροῦσαν νὰ εὗρουν εὐκολὰ ἐκεῖ ἐπάνω.

Ὅλον τὸν ἀτέλειωτον χειμῶνα ὁ Μανῶ μονάχα τ' ἀφεντικὰ του καὶ τὰ ζωντανὰ ἐβλεπε. Κι' ἦταν ὡς τόσο εὐχαριστημένος καὶ ἡσυχος. Μὰ μόλις ἀρχίζαν ἡ καλὴς μέραις, τὸ ὑποστατικὸ τους γνῶριζε περιηγητὰς ἀρχίζαν τὸ ἀδιάκοπο σῦρξ ἔλα τους, ὅλο καὶ χοδρᾶνθρωποι, μὲ βαρεῖα σιδερένια μπαστούνια καὶ γυναῖκες παραξενοντυμένας. Οἱ περιηγητῆαι ἐτρῶγαν, ἐπῖναν, τραγουδοῦσαν, μὰ δὲν ἔμεναν καὶ αὐτοὶ πολὺν καιρὸν καὶ ὁ Μανῶ ἐξῆλεγε τὴν ὑγεία τους καὶ τὴν τεμπελιά τους, μὰ χωρὶς πολὺ πολὺ νὰ τοὺς μισῇ.

Ἦταν ὅμως καὶ ὅσοι ἔμεναν ὀλη τὴν ἐποχὴ

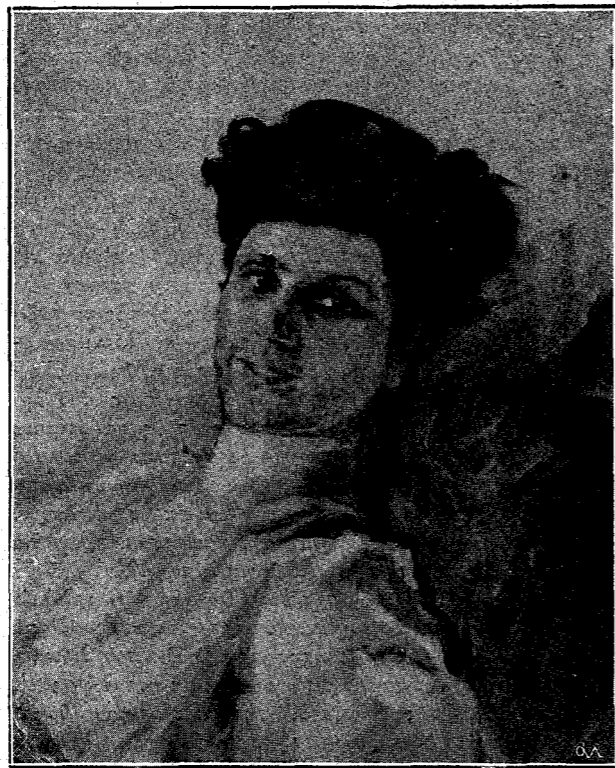
*) Ὁ Γάλλος ζωγράφος κ. G. Girardot ἐξέθηκεν εἰς τὸ Salon τοῦ 1907 εἰκόνα, ὑπὸ τὸν τίτλον: Les dieux s'en vont, ἐν ἧ παριστᾶ τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῆς Ἑλλάδος ἀπερχομένους. Οἰονεῖ εἰς ἀπάντησιν ἐγράφη τὸ πεζὸν τοῦτο ποίημα, ὅπερ καὶ ἀφιερῶται τῷ ἐν Βελγίῳ φιλέλλητι κ. J. de Mot, ὅστις ἐν τῇ τελευταίᾳ διαλέξει, ἧς περίληψιν ἐδημοσίευσεν ἡ «Πανακοθήκη», πιστεύει εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς ἀπολοεσθίσης Ἀρμονίας.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

Σ. Βικάτου

Κεφαλή παιδός

Ε. Ίωαννίδου

Προσωπογραφία Κας Κ. Ι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

Σ. Λασκαρίδου

Στη βρύση του χωριού

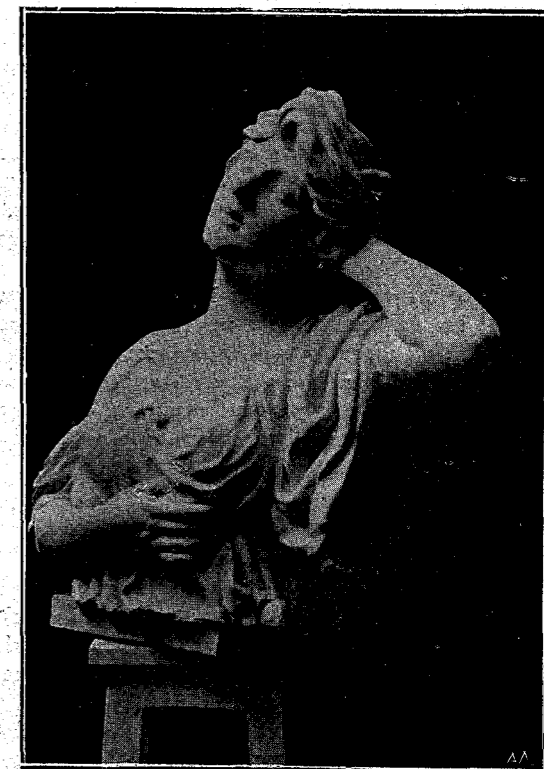
Κ. Ρωμαγίδου

Δύσκις από τον Κιθαιρώνα

Θ. Θωμοπούλου

Ο πόνος

Ίουλίας Σκούφου

Κόσμος δέντρων

«οικότροφοι» πειά. Ο Μανώ θέλοντας και μη τους έβλεπε κάθε μέρα. Γελούσαν με τους τρόπους του, τρόπους άρκούδας. Τα παιδιά του πέρναν της μπόττες του και της έρριγγαν 'στο ποτάμι ή τον τριγυρνούσαν, σαν έβγαιναν από το δάσος και έδειχναν ενδιαφέρον με κάθε τι, που έκανε με το μάναδικό του χέρι. Ο Μανώ αυτούς τους έμισούσε και έπως και αυτόν ακόμη τον γκρεμισμένον πύργον, που ήταν εκεί ψηλά, λίγο πειδ ψηλά από το υποστατικό. Αυτός ο πύργος με την κορφή του την περήφανη έτραβούσε τους περιηγητάς τους πειδ πολλούς.

Απάνω στα φαρδιά του τείχη, όκτώ μέτρα φάρδος, τα μικρά παρετάσσοντο και με γουρλωμένα μάτια τον κατεσκόπευαν χωρίς κανένα σίκτον. Πότε πότε τούρριγγαν και βότσλα, έτσι στ' άστεϊα και χωρίς κακό σκοπό, και ο Μανώ τότε τα έφοβέριζε με τη γροθιά του. Αν δεν είχε το φόβο τ' άφεντικού του μη χάση κανένα πελάτη, θα τ' άδερνε.

Ποιός ξέρει; Ίσως και με μεγαλύτερη ταπεινωσί του' ο άφεντικός του Μανώ ήταν 'Ηρακλής' κάθε δουλειά του φαινότανε παιγνίδι. Αυτός έβγαζε πέρα με τη μεγαλύτερη εύκολία της πειδ χονδραϊς δουλειαίς. Κλάδευε, έσκαβε, έφόντωνε και σ' όλ' αυτά έφαινόταν σαν να κοροϊδεύε τον «σημειωμένον» υπηρέτην του. Μα πάντα σιωπηλός δεν τούλεγε τίποτα' το είχε πάρη απόφασι πώς θα είχε για πάντα έναν τέτοιον υπηρέτην.

Ο Μανώ δεν του χρωστούσε γι' αυτό εύγνωμοσύνην και έμουρμούριζε κάθε φορά, που έβλεπε αυτούς τους σιδερένιους μύς τ' άφεντικού του να παίζουν στα φαρδιά μπλε μανίγια της μπλούζας του.

Όταν είχε χρήματα, ο Μανώ έχανότανε και έπήγαινε να πιη' γυρίζε, ύστερ' από δυο-τρεις ήμέραις, άρρωστος, απένταρος, έξηνητλημένος, χωρίς να πη λέξι ξαναπήγαινε να φυλάξη τα ζώα.

Η κυρία Μέγερ τον έπαιρνε τότε και τον ώδηγούσε στο μαγειρείο' ήξερε πώς ο Μανώ ήταν πεινασμένος και του 'δινε ένα βαθύ πιάτο σουπα' ο Μανώ έσκυβε το κεφάλι και στρωνότανε άμιλητος στο φαί.

Τον Μέγερ δεν τον έφοβείτο και πολύ. Ήξευρε πώς δεν θα τον έδιωχνε, γιατί είχαν τέτοια συμφωνία: να γιορτάξη κάθε πού ή δουλειαίς δεν θα πέφτανε πολλές. Και για να είναι βέβαιιοι, για να τον έχουν σαν δεμένο, συμφώνησαν να τον πληρώνουν, όταν μπορούσαν να κάνουν δυο-τρεις 'μέραις και χωρίς αυτόν.

Κάποιον Ίούλιον, που έκανε διαβολέμενη ζέστη — κι' άπάνω στο βουνό ακόμα πνιγότανε κανείς — ο Μανώ αισθάνθηκε μεγάλη μελαγχολία, σημάδι και αυτό πώς είχε πολύν καιρόν να μεθύση' και έσκέφθηκε πώς θα μπορούσε με κάθε τρόπο να δροσίση την μελαγχολίαν του με κίρς.

Το κίρς ήταν ή εύτυχία της ζωής του' τον έπειθε πώς ήταν ώμορφος, γερός, πλούσιος, πώς το χέρι του θα ξαναγινότανε ευκίνητο και στικαρό. . .

Ο Μανώ είχε ανάγκη να ξαναφαντασθή όλ'

αυτά, που τα θεωρούσε σαν δάσεις 'στη μονότονη ζωή του.

Δέν είχε χρήματα, μόνον ένα παληό ρολόι, δώρον του κ. Μέγερ. Δέν θάξιζε και πολύ' τόσω το χειρότερο' το μεθύσι, ή εύτυχία του δεν θα βαστούσαν πολύν καιρόν.

Έφερε πίσω τα ζώα του πειδ νωρίς' έπειτα κατέθηκε 'στο κοντινό χωριό και γύρεν ένα χρυσοχόον φυσικά πειδ γεναιόδωρον από τον σαράφη και πειδ καλόν έκτιμητή του ρολογιού. Έπίστευεν πώς θάπαιρνε δυο-τρια μάρα. Ο χρυσοχόος τούδωσε δώδεκα και τον ευχαρίστησε για το ώραίο του «χρονόμετρο». Ο Μανώ λυπήθηκε μια στιγμή, γιατί έννοιωσε πώς το δώρο τ' άφεντικού του άξιζε' μα ή χαρά πώς θάπινε σε λιγάκι τούσθυνε κάθε τύφι. Πήγε ίσια 'στο καπηλειό' με την γροθιά του γεμάτη νομίσματα' χτύπησε στον πάγκο και παρήγγειλε γερή προμήθεια.

Έπειτα με ξαφνική γεναιοδωρία έφώναξε 'στους άλλους, που τιναν μύρα:

— Συντρόφοι, άπόψε κερνώ.

Δυο 'μέραις ο Μανώ ήταν εύτυχισμένος, μεθυσμένος πολύ, με κίρς και με όνειρα. Όταν πειά δεν τούμινε τίποτα, αισθάνθηκεν άπελπισία. Έλεεινός ξαναγύρισε 'στο βουνό, ανάμεσα από της κατάμαυρες ανώμαλαις γραμμαίς — έτσι έφαινοντο — των δρόμων του δάσους, και έφθασε 'στο υποστατικό. Τα σκυλιά τον γνώριζαν και δεν ούρλιάσαν. Κανείς δεν τον πήρεν είδησι.

Ο Μανώ έπεσεν άνάσκελα 'στο κρεβάτι του, άκουμπώντας το σαγόνι 'στη γροθιά του κι' έρριξε μια ματιά έξω απ' το παράθυρο. Έμπρός 'στον ούρανόν ήπλώνοντο σε μια φουντωτή σειρά ή κορφαίς των πριναριών.

Η Σελήνη, όλοστρόγγυλος, έδειχνε το πρόσωπό της, ζαρωμένο σα γρηάς και γύρω-γύρω συννεφάκια παιγνιδιάρικα πότε το σκέπαζαν και πότε το ξεσκέπαζαν.

Η Σελήνη, μισογελαστή, μισοσοδαρή έρέθισε τον Μανώ. Παρακολουθούσε με χαρά τα σύννεφα, που την έβασάνιζαν και ένόμιζε πώς της έκανε κακό.

Τότε έγελούσε.

Άλλα σύννεφα ήρθαν πυκνά και την έσκέπασαν, την έσβυσαν. Ο Μανώ έφαντάσθηκε την Σελήνην αιχμάλωτον ώσαν κι' αυτόν, μέσα 'στο σκοτό. Και είπε:

— Τι ώραϊα!

Μα έξαφνα, τα σύννεφα έφυγαν 'στο βαθος, σαν να τα έτραβούσαν τα πρινάρια. Η Σελήνη έφάνηκε πάλι πειδ καθαρά, γλυκειά, χαρούμενη' δεν εκλαιγε πειά.

Γελούσε μάλιστα. Τα χαρακτηριστικά της είχαν ήσυχάση' είχαν ξαναεώση. Έκύτταζε τον Μανώ από το πλάι με κακία. Προχωρούσε με νάζι στον ούρανόν, σαν τα κορίτσια του χωριού, όταν έβλεπαν κανένα να τα κρυφοκυττάξη.

Και αυτός την εκύτταζε και του χαιδευε το πρόσωπο, περνούσε 'στο σαγόνι και στα μάγουλα τα φωτερά χέρια της, δροσερά και γοργά.

— Μου πριονίξει' το λαιμό, έσκέφθηκε ο Μανώ. Θέλει να μείνω μόνον κεφάλι σαν κι' αυτήν.

Δέν έτρόμαξε για την διάθεσιν αυτήν της Σελήνης και την άφησε να τον κινή, τι ήθελε.

Μπορούσε τάχα να την έμποδίση;

Σε λίγο ή Σελήνη το κατώρθωσεν' ο Μανώ έμεινε μόνον κεφάλι, παράξενο έλαφρό, που το ένόμιζε φωτερό κι' ώραϊο, ώραϊο σαν της Σελήνης. Τώρα του ώμιλούσε με χίλια χάρδια' στο πρόσωπό της έφάνησαν λακκάκια, το στόμα της προχωρούσε για φίλημα.

Το κεφάλι του Μανώ έφάνηκε στο παράθυρο.

— Πολύ μακρוא! ένόμισε πώς του έλεγεν ή Σελήνη.

— Μπορώ να πλησιάσω!... άπήνησεν ο Μανώ. Και χωρίς να έννοη τί έκανε, ανέθηκε στο παράθυρο, έζυγίσθηκε κι' έπεσε στο χώμα.

Το πήδημα τον είχε ζαλίση. Μα έσήκωσε το κεφάλι περήφανα.

— Είσιαι εύχαριστημένη; ήρώτησεν.

Η Σελήνη ήταν ύψηλότερα, πειδ μακρוא από πριν κι' έγελούσεν.

Ο Μανώ δεν έχασε το θάρρος του. Έμεινεν ακίνητος μια στιγμή κι' άφησε την Σελήνη να ξαναρχίση γύρω στο κεφάλι του τα χάρδια της. Τότε παρεσύρθηκε κι' άρχισε ν' ανέβαινη προς αυτήν.

Νομίζοντας πώς ανέβαινε στον άέρα έσκέλωσε με εύκνησία μαϊμούς στον πύργον, έπειτα έπέρασε της σκάλες, που ήρε στο έξωτερικό τείχος. Όταν τελείωσαν κι' ή σκάλες, έσκαρφάλωσεν άπάνω στης μεγάλες πέτρες, χωρίς να νοιώθη της πληγές τους. Άνέβαινε, ανέβαινε πάντοτε σαν θαμπωμένος, προς την Σελήνην.

Επί τέλους έφθασε 'στην άκρη του πύργου, έστάθηκε κι' έγέλασε.

Τα σκυλιά ούρλιασαν στο γέλοιο του και στο υποστατικό ξαφνιάσθηκαν στον ύπνον τους.

Ο Μανώ έπερπάτησε στο τείχος, με τα μάτια καρφωμένα πάντοτε προς την Σελήνην. Της ώμιλούσε κάθε λίγο χαρούμενος. Όταν έγυρε και χάθηκε πίσω από το δάσος αισθάνθηκε μια στιγμή έκπληξι' και λύπη' έπειτα ξαπλώθηκε άπάνω στο τείχος κι' έκοιμήθηκε.

Το πρωί «περιηγηταί», που περίμεναν του ήλιου την ανατολή, ανέβηκαν πάλι 'στα έρείπια. Ένώ προχώρούσαν άπάνω στον δαντελωτόν άνήφορον, έσταμάτησαν εμπρός σε μια μάζα, που κινήθηκεν. Ήτο άνθρωπος, σωριασμένος σα σκύλος, με το κεφάλι κρεμασμένο στον άέρα. Έτρεξαν και φώναξαν τον άφεντικό. Εκείνος έγνώρισε τον υπηρέτην του.

— Ο Μανώ! είπεν άπλως.

Έπειτα έφώναξε:

— Μην κινήσαι!

Με σκάλες του έστειλεν ένα δέμα σχοινιά. Μηχανικώς έδεσε την άκρη του σχοινιού σε μια πέτρα και με την άλλην έτόλιξε την μέση του. Έπειτα ένύλισε βαστώντας της πέτρες, που εξέιχαν.

Ίστη μέση του δρόμου έφθασε και τον πήρεν ο Μέγερ.

Όταν ο Μανώ έφθασε κάτω έφυγε μουρμούρίζοντας. Τα ρούχα του είχαν κομματιασθή' τα χέρια του έτρεχαν αίματα. Έτρεψε και το κεφάλι του έγερνε κουρασμένο 'στους ώμους.

Εκείνοι που είχαν μαζευθή για να τον ίδου, τον έστενοχωρούσαν.

Ο κ. Μέγερ τον έλυπήθηκε και του είπε μισοειρωνικά, μισοσοδαρά.

— Μπράβο Μανώ! Έκανες κάτι δύσκολο!

Ο Μανώ του έρριξε μια ροβερή ματιά κι' έπειτα κατέβασε τα μάτια του.

Η 'γελάδες έβγαιναν μια μία από τον σταυλον. Ο Μανώ έπερίμενε να βγούν όλοι.

Τότε της άκολούθησεν άποφασιστικά.

Χωρίς να κυττάξη κανένα έτεινε το χέρι του να του δώσουν το καμτσίκι.

Από το κατώφλι του μαγειριού, ή κυρία Μέγερ του φώναξε:

— Μανώ, έλα να φας σουπα!

Έκοντοστάθηκε μια στιγμή. Έπειτα ή πείνα νίκησε την ντροπή. Και πήγε.

Ένώ έτρωγε, ταφεντικά του κουβέντιαζαν.

— Θα τον κρατήσουμε; έ;

— Βέβαια' μα κι' είναι εδώ!

Ο Μανώ έτρωγε, χωρίς να μιλή, άγριο.

Ο κ. Μέγερ τούβαλε το χέρι 'στον ώμο και τον εκούνησε κάπως:

— Δεν θα ξανασκαρφαλώσης πειά εκει' άπάνω' έ;

Τότε ο Μανώ άπήνησεν περιφρονητικά:

— Κοπίασες πολύ να μ' εύρης. Δέν ξέρεις έσύ να σκαρφαλώσης.

Υπήρξεν εύτυχής, διότι ο Μέγερ, δεν μπόρεσε να του δώση άπάντησι. Το κεφάλι του τον έβάρυνε, αλλά δεν είχε μετανόηση. Στο μυαλό του μια ιδέα εκυριαρχούσεν' είχε κάνει κάτι μεγάλο, άληθινόν κατόρθωμα.

Πάντοτε την εκράτησεν αυτήν την ύπερηφάνεια.

Έν τούτοις έδισπίστουσε πειά προς την Σελήνην και την νύχτα, που επρόκειτο να βγή, εκλείε το παράθυρο πριν φανή, γιατί ήξευρε πώς ήταν ώραϊα και πολύ έρωτευμένη μαζή του και είχε φόβο μη χάση την ζωή του, αν την άκούση.

IBAN ΣΤΡΑΝΝΙΚ

(Μετάφρασις Ρ. Σ. Παρίση).

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Η γυνή είναι ή καλλιτέρα ή χειροτέρα του άνδρός' είναι δε καλλιτέρα όταν αγαπή.

Δέν πρέπει να συγγέωμεν την άστυκην τάξιν και το άστυκόν άνέμα. Είς άληθής καλλιτέχνης δύναται να ζήση ως άσιός.

Ο άνηρ αναβιβάζει την γυναίκα επί στυλοβάτου και την ύπερεγκωμιάζει' είναι δ' έπισης φυσικόν να διατηρή την ύπερηφάνην θείαν.

Επί της θύρας του νεκροταφείου άναγινώσκω το έπιγραμμα τούτο: Έλευθερία, Ίούτης, Άδελφότης.

Διὰ τὴν ἀγαπηθῆναι πρέπει νὰ ἦναι ἀγαπητός.
Αἱ ἀναμνήσεις εἶναι τὰ λάφυρα τοῦ παρελθόντος.
Εἰς ἐκάστην ἡμέραν ἀρκεῖ ἡ φροντίς της.
Ἡ φαιδρότης εἶναι προνόμιον τῶν ἀσυνειδήτων.
Ἡ ἀνθρωπος πάντοτε ἠθικῶς εἶναι κατὰ μέρος.
Ἐπάρχον ἄνδρες καθ' ὅλην τὴν ζωὴν των δειλοὶ
πρὸ τῶν γυναικῶν. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες τὴν ἀ-
γαπῶσι πλειότερον.

Ἡ γυνὴ δὲν εἶναι αἰ-
νιγματική, ἀλλ' ἀνακό-
λουθος.

Τὸ ταξιδεύειν εἶναι
διαρκῆς ἀναγέννησις καὶ
θάνατος.

Louis Lormel

Ἡ ἀποτυχία εἶναι
σύμβουλος καλὸς τοῦ
βίου μας.

Οὐδεμία θλίψις σβέν-
νεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς
ἀφωσιωμένης καρδίας·
ἀλλ' ὡς αἰθάλη ἢ πικρία
ἐπικάθηται.

Ἀρώματα καὶ χρώ-
ματα ἀποτελοῦσι τὴν
ζωὴν μου.

Ἄν εἶχεν ἡ καρδία
μας λεπτήν τὴν ἀκοήν,
θὰ ἤκουεν εἰς τὴν νυ-
κτερινὴν οἴκην τὸν θά-
νατον τοῦ ῥόδου καὶ εἰς
τῆς ἡμέρας τὴν βοήν τὸ
ἄπαλόν ξεψύχισμα εἰς
φιλήματος.

Ἡ εἰλικρινὴς ἀγάπη
δμοιάζει μὲ τὸν Ἥλιον·
ὅταν δὲν δύναται νὰ ρί-
πτῃ τὴν ἀκτίναν της
κατ' εὐθείαν, μεταχει-
ρίζεται κάποιαν διάμει-
σον Σελήνην.

Ὁ θυμὸς εἰς τὴν ψυ-
χὴν τοῦ καλλιτέχου βα-
σιλεύει τόσο, ὥστε μία
τοῦ χρωστικῆς του ἐπι-
τυχία τὸν μεταβάλλει εἰς
ἐνθουσιασμόν.

Αἱ ἐλπίδες εἶναι τὸ
ἀνέσπερον τῆς ζωῆς ὡς
καὶ τὸ μόνον. ὅπερ βλέπουσι καὶ οἱ τυφλοί.

Ὅποιος σπεύδει πρὸς τὸ Φῶς, θὰ ἀναβῆ ἀφέντικως
εἰς τὴν Γολγοθᾶ.

Γ. Βρούτου

Γαλίνην

Μὴ οἰκτερεῖτε τὸν μωρὸν. Οἰκτερεῖτε μᾶλλον ἐκεῖνους
οἱ ὅποιοι εἶναι ἠγαπητοὶ νὰ ζοῦν μεταξὺ του.

Μπρινιέλ

Ὁ συνειδήσις εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ λογικὴ
εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Σάβδη

Ἡ ἀληθὴς δόξα εἶναι ἡ τῆς ἀρετῆς.

Ὁ μὴ ἐκτιμῶν τὴν ζωὴν εἶναι ἀνάξιος αὐτῆς.

Ὅπου λεπτολογοῦσιν ἀληθῆς ἐπιστήμη δὲν ὑφίστα-
ται. Διότι ἡ ἀλήθεια ἔχει ἓνα μόνον ὄρισμόν καὶ τοῦ-
τον εὐρεθέντος, πᾶσα ἀμφισβήτησις περιττεύει· ἐὰν δ'
αὕτη γεννᾶται ἐκ νέου, σημαίνει ὅτι πρόκειται περὶ ἐ-
πιστήμης φλιάρου καὶ συγκεχυμένης.

Ἡ πείρα ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν αἰώνων γενήσεται φῶς.

Τὰ ἀγαθὰ πωλοῦνται
ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ
ἀντὶ τοῦ τιμήματος τῶν
προσπαθειῶν μας.

Ἡ ἐλευθερία δὲν
ἀρμόζει ἢ εἰς τοὺς καλ-
λιτέρους διὰ τὸν τοὺς
καταστοχῆ ἀρίστους.
Μεταβάλλεται δὲ εἰς ἀ-
ναρχίαν παρὰ τοῖς ἀνα-
ξίοις, οἵτινες ἀγνοοῦσιν
ὅτι αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ
καθηκόντων, ὅτι δὲν ἀ-
ποθρασύνει, ἀλλ' ὑπο-
χρεοῖ καὶ ὑποτάσσει.

Εἰς τοὺς μὴ εὐχαρι-
στημένους ἐκ τῆς ὀφελείας
τῆς ζωῆς καὶ ἐκ
τῆς ὀφειλῆς τοῦ κό-
σμου ἐπιβάλλεται ὡς ποι-
νὴ ὅτι δὲν ἐγνωσὶ τὴν
ζωὴν καὶ μένουσιν ἀναλ-
ογητοὶ εἰς τὴν ὀφέλειαν
καὶ εἰς τὴν καλλονὴν τῆς
Φύσεως.

Leonard de Vinci

Ἐργάζεσθαι σημαίνει
πληροῦν τὴν ζωὴν μὲ
διαρκεῖς χαράς.

Τὸ χεῖμα δὲν φέρει
εὐτυχίαν, λέγει ὁποῖος
δὲν τὸ ἔχει.

Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς εἰ-
σβολογίας, ἐξαρτᾶται ἐκ
τοῦ ὠτός, ὅπερ τὴν δέ-
χεται καὶ ὄχι ἐκ τοῦ
στόματος ὅπερ τὴν ἐκ-
φέρει.

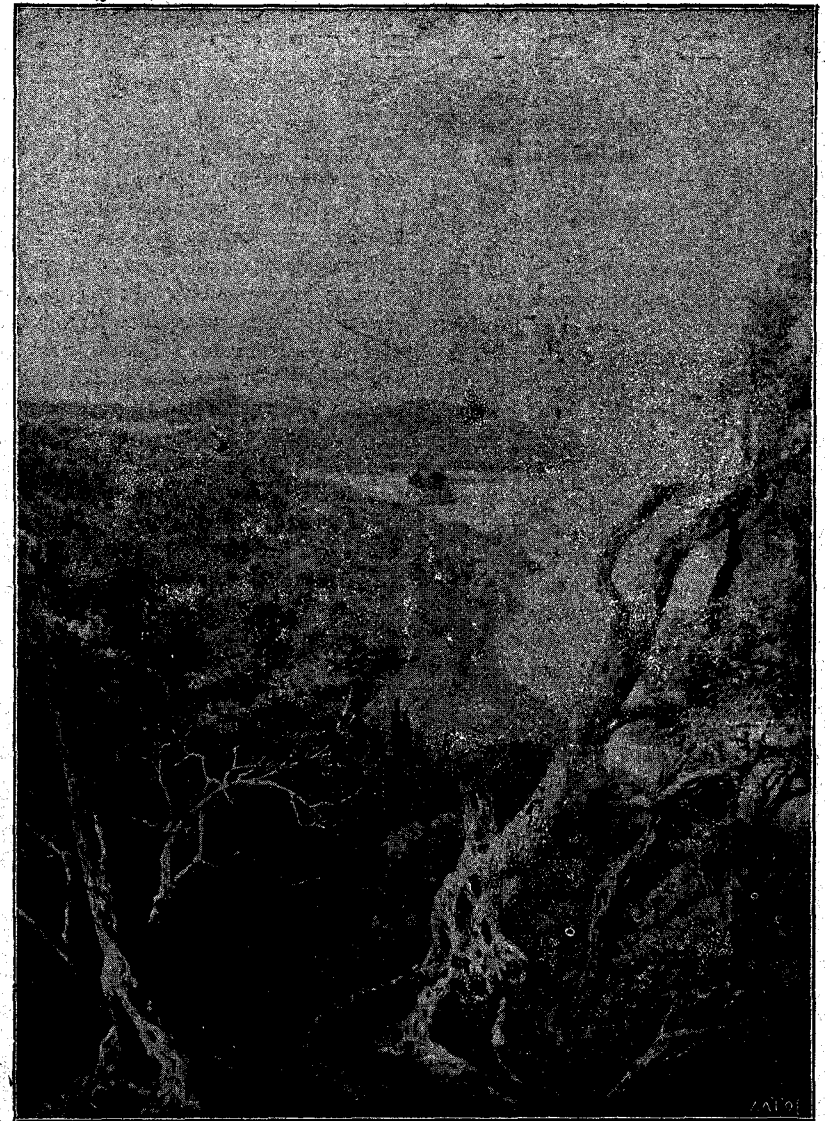
Δὲν εἶνε μόνον ἡ δύ-
ναμις τῆς σκέψεως, ἀλλ'
καὶ ἡ εὐχέρεια τῆς
ἐμπνεύσεως, ἥτις ὁδη-
γεῖ εἰς τὰ μεγάλα ἔργα.

Ἐν τῇ τέχνῃ συμβαίνει, ὅτι καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ. Ἡ
πλήρης ἐρευθερία φέρει τὴν πλήρη τυραννίαν.

Δὲν εὐημεροῦσι τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα πολλοὺς σοφοὺς,
ἀλλὰ τὰ ἔχοντα ὀλιγοτέρους ἀνοήτους.

Τὶ θὰ εἴπῃ μετάνοια; Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ γνώσις ὅτι
καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας δὲν ἔγινε κανεὶς εὐτυχής.

Ἄν ἐκπληρωθῶν ὄλοι αἱ γῆναι ἐπιθυμῶν, ὁ εὐεργέ-
της τῆς γῆς θὰ ἦναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ τῆς δώσῃ
πάλιν μίαν ἐπιθυμίαν.

B. Μποκατσιάμπη

Ἀποψὶς ἐκ τοῦ Ἀχιλλείου

ΟΥΤΕ ΣΤ' ΟΝΕΙΡΟ

(Ἀπὸ τὰ ὄραματα τῶν καλοκαιρινῶν μεσημεριῶν).

Ὡ! νά! Τὸ κυανοῦν ἰδανικόν της περνεῖ
πλάγι πλάγι, ἔς τῆς ροδανθισμένης Δάφνης, ποῦ
στολλίζουσι τὸ δρομάκι, καὶ καθὼς προχωρεῖ,
πότε τὸ χαϊδεύουσι ἢ σκιῆς των, πότε ὁ Ἥ-
λιος, καὶ πότε σκιῆς καὶ Ἥλιος μαζύ, καθὼς
περνεῖ μὲς ἀπὸ τὰ κλαδιά των.

Εὐτυχισμένη, κρύπτεται ὀπίσ' ἀπὸ μίαν δά-
φνη γιὰ νὰ τὸ ἰδῇ καλά. Ἡ καρδία της κτυ-
πᾷ τόσο δυνατὰ ἀπὸ συγκίνησι καὶ φόβου, παῦ
οἱ παλμοὶ της κάμουν τὴν πικροδάφνη νὰ κινή-
τοὺς βαρεῖς ἀπὸ ἄνθινο φορτίον κλώνους της,
πᾶν νὰ τοὺς ἔσειαν ἄρινα κύματα...

Τὸ κυανοῦν ἰδανικόν της σταματᾷ—εἶναι ἡ
πλέον εὐμορφὴ ἐκείνη ἡ γωνία, — ὡσὰν ἐμπρὸς
εἰς ὠραία ζωγραφιά.

Τὸ βάθος εἶναι μιὰ μαγεία, ὅπισ' ἀπὸ τὴν
ἀνθισμένη Δάφνη. Τὰ πεῦκα πράσινα χάρδια,
σαπφειροκύανη ἀρμονία ὁ Ὑμηττός, ποῦ φεύ-
γει, φεύγει καὶ ὁ οὐρανὸς χρυσοῦς, ἄερινος.

Κι' ἐνῶ θαυμάζει, σκέπτεται:— Περτέργο!
Ἄνεμος διόλου δὲν φυσᾷ· ὅλα τὰ δένδρα εἶναι
ἀκίνητα· γιὰτὶ κινεῖται ἡ Δάφνη;

Ἡ ψυχὴ ποῦ διαβάλλει μέσα σὲ ἄλλη ψυχὴ,
ἀκούει τὴ σκέψιν του, καὶ ἀπὸ τρόμου μὴ ἀνα-
καλυφθῆ, ἐξυπνᾷ...

Ἦτο ὄνειρο!

Καθισμένη εἰς ἓνα κάθισμα τοῦ Ζαππείου
κάτω ἀπὸ ἓνα πλάτανον, εἶχε ναρκωθῆ ἀπὸ τὴ
ζέστη τοῦ Ἰουλιανοῦ μεσημεριῶν...

Οὔτε καὶ εἰς τ' ὄνειρό της εἶδε καλά τὸ
πνευματικόν, τὸ κυανοῦν ἰδανικόν της.

ΜΟΙΡΑΙΑ

Είς τὴν ἀγαπημένην μου ἀδελφὴν Φανὴν.

ΙΧΑ μέρες νὰ κοιμηθῶ τὴν νύκτα, ὑπέφερα ἀπὸ αὐπνίαν καὶ ἤμουνα σὰν κουρασμένη ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, φαίνεται, τῆς ἐποχῆς. Γι' αὐτὸ ἄμα ἔφαγα τὸ μεσημέρι, βγήκα νὰ περπατήσω λίγο μὲ τὴν ιδέαν πῶς θὰ μ' ἐξάλειξεν ὁ Ἀπριλιάτιος ἥλιος καὶ τὸ πλῆθος, θὰ κουραζόμουνα πρὸς πολὺ, καὶ τὸ βράδυ θὰ κοιμώμουνα τέλος πάντων. Ὁραῖος ἀλήθεια καιρὸς. Μόνον, ποῦ ὄταν κανεὶς περπατῇ μόνος του, περπατεῖ σὰν μεθυσμένος. Ἐ-

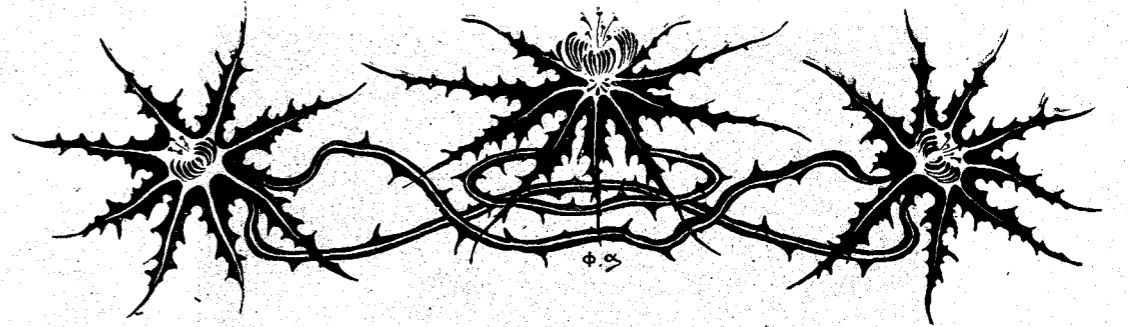
τσι τοῦλάχιστον ἀντιλαμβάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου, ποῦ τὴν περισσοτέραν ὄραν χάζευσεν ἐμπρὸς σταῖς στολισμέναις βιτρίναις. Ἦμουνα κάμποσο ζαλισμένη, ὅταν ἀπὸ τὴν γαλαρίαν τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἐβγήκα στὴν Πλατεῖαν τοῦ Δομο. Κόσμος πολὺς καὶ δαιμονισμένη ταραχὴ. Ἐγώ, ὅταν εὐρίσκωμαι σ' αὐτὴν τὴν Πλατεῖαν ἀφ' ὅτου ἦλθα στὸ Μιλᾶνον, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ σταθῶ λίγην ὄραν στὴν μέσην τοῦ δρόμου νὰ θαυμάσω ἀκόμη μιαν φορὰν τὴν Μητρόπολιν, τὸ περίφημον αὐτὸ Duomo ποῦ σὲ κρατεῖ ἐκεῖ μὲ τὴν θείαν του πρᾶγματι ἐπιβλητικότητά. Ὑστερα, πάντα ἐξακολουθῶ νὰ περπατῶ χωρὶς νὰ παύσω νὰ βλέπω τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκκλησίαν, ποῦ δὲν μ' ἀφίνει νὰ δῶ τίποτ' ἄλλο καὶ γι' αὐτὸ αἰωνίως, ὅταν εὐρίσκωμαι ἐκεῖ, σκοντάπτω ἐπάνω στοὺς ἀνθρώπους. Προχωρῶ σὰν ἡλιθία. Κινεῖται ἡ μάζα τοῦ σώματός μου χωρὶς νὰ τὴν ὀδηγοῦν τὰ μάτια μου. Ἐτσι κ' ἐκείνην τὴν Ἀπριλιάτικὴν ἡμέραν περπατοῦσα μὲ τὰ μάτια στὴν χρυσοῦν Παναγίαν τῆς ἐκκλησίαις ποῦ ὑψώνεται στὸ κέντρον πολὺ ἐπάνω, καὶ φαίνεται σὰν νὰ ἐγγίξῃ στὸν οὐρανόν.

Περπατοῦσα ἔτσι ἀρκετὴν ὄραν ὅτε σκοντάπτω στὸ καλᾶθι μιᾶς ἀνοπωλίδος, ποῦ ἐστάκετο ἐμπρὸς σὲ μιὰν μαρομαρένια στήλη τῆς γαλαρίας μ' ἓνα δερματάκι βιολέττες στὸ χέρι. « Fiori Signorina... » καὶ μοῦ παρουσιάζει τὸ καλᾶθι τῆς... « Scusi », τῆς λέγω ποῦ τὴν ἔσπρωξα, τρίβω τὰ μάτια μου, ποῦ τὴν ὄραν προσηλωμένα στὸν ἥλιον καὶ στὸν χρυσοῦν δὲν ἔβλεπαν τώρα καθαρὰ, καὶ ἐξασκεπάζω τὸ καλᾶθι. Τὰ λίγα λουλούδια ποῦ εἶχε μέσα καθὼς καὶ αἱ βιολέττες, ποῦ κρατοῦσε, ἦταν μαραμμένες καὶ χωρὶς μυρωδιᾶν. « Non sono fresco » τῆς λέγω καὶ στρέφω τὴν ράχιν μου, μὰ στὸ πρῶτόν μου βῆμα ἓνα βραχνό, πνιγμένο, ξηρὸ... « signorina » μ' ἔκαμε νὰ ξαναστρέψω πρὸς τὴν γυναῖκα, ποῦ προσήλωσε τὰ δύο μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς μέσα στὰ δικά μου, σὰν νὰ μὲ παρακαλοῦσε, σὰν νὰ μὲ φοβέριζε, σὰν νὰ μὲ ἐλυπεῖτο. Δὲν κατάλαβα τὴν ἐκφρασίαν τῆς... « Non sono freschi » τῆς ξαναλέγω ἀλύπητα καὶ ἔτσι, καθὼς ἤμουνα ἀκόμη σαστισμένη ἀπὸ τὸν ἥλιον ἔστρεψα γιὰ νὰ φύγω, ὅτε δύο δάκρυα τρέμοντα ἔλαμψαν σ' ἐκείνη

τὰ μάτια, ἐκυλίσθησαν στὸ πρόσωπόν τῆς, καὶ ἔπεσαν ἐπάνω σταῖς μαραμμένες βιολέττες τοῦ κρατοῦσε; καὶ ἐγὼ ἔμεινα μὲ τὸ βλέμμα στὰ μάτια τῆς, ποῦ θαρρεῖς πῶς, ἀφ' οὗ ἔχυσαν τὰ δάκρυά τους, ἐξηράθησαν ἀμέσως καὶ ἔμειναν στεγνά, γεμάτα πυρετόν καὶ προσηλωμένα ἐπάνω ψηλά στὴν χρυσοῦν Παναγίαν τῆς ἐκκλησίας. Ἀλήθεια, δὲν ἤξεύρω κ' ἐγὼ τί αἰσθάνθηκα ἐμπρὸς στὴν ζωντανὴν ἐκείνην εἰκόνα. Ἡ γυναῖκα ἐκείνη μέσα στὰ παλαιωμένα ρουχά τῆς, στὴν ὠχρότητά τῆς, στὴν ἀδυναμίαν τῆς, μὲ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς γεμάτα πυρετόν, ἐφαίνετο πολὺ ἄρρωστη, ἀλλ' ἀδιάφορον, ἦτο ἀκόμη ὠραία ἐμπρὸς στὸ καλᾶθι μὲ τὰ ὠχρά τῆς λουλούδια. Ὅλο τὸ λίγο καλλιτεχνικὸν αἶσθημα ποῦ ἔχω μέσα μου ἀνεστατώθη καὶ δὲν μ' ἄφησε στὴν πρώτην στιγμὴν νὰ λυπηθῶ τὴν δυστυχῆ Ἰταλίδα, τὴν ὁποῖαν εἶδα μᾶλλον μὲ τὸ πινέλο στὸ χέρι παρὰ μὲ τὴν συγκίνησιν, ποῦ ὁ καθεὶς θὰ ἔβλεπε τὸ δυστυχισμένον ἐκεῖνο πλάσμα, γεμάτο πόνον καὶ λύπη. Δὲν ἔμεινεν ὅμως πολλὴν ὄραν σ' ἐκείνην τὴν θείαν ἔφερε τὰ χέρια στὰ μάτια γιὰ νὰ σκουπισθῇ ἐβίασε τὸ σφιγμένο στόμα τῆς νὰ μειδιάσῃ, γύρισε μὲ εἶδε μὲ ἀδιαφορίαν, μοῦ ἔστρεψε τὴν ράχιν καὶ ἔτεινε ταῖς βιολέττες τῆς στὸν πρῶτον κύριον ποῦ περνοῦσε... « Fiori signori... » καὶ προσπαθοῦσε νὰ φωνάζῃ μὲ τὴν μισοπειθισμένην φωνὴν τῆς. Ἐγὼ στάθηκα λίγο πίσω τῆς, ὑστέρᾳ τῆς ξαναπλησίασα, πήρα ἀπὸ τὰ χέρια τῆς χωρὶς νὰ πῶ λέξιν ταῖς βιολέττες, τῆς ἔρριψα λίγα σόλδια στὸ καλᾶθι τῆς καὶ ἔστρεψα ἐν ᾧ ἔνα « grazie » σὰν ἀέρας βουβὸ ἦλθεν ὡς τ' αὐτιά μου! Ἐκαμα λίγα βήματα καὶ γύρισα νὰ τὴν δῶ ἀπὸ μακρυά. Εἶχε περάτῃ στὸ χέρι τῆς τὸ καλᾶθι καὶ μὲ τὸ κεφάλι γεμμένο στὸ στήθος τῆς ἔφρουγε πίσω ἀπὸ τὴν γαλαρίαν μ' ἓνα βῆμα σιγανό...

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἤμουνα πρὸς εὐθυμῆ, πρὸς ζωηρά, γιὰτὶ εἶχα κοιμηθῆ καλά τὴν νύκτα καὶ μετὰ τὸ μεσημέρι ξαναβγήκα πάλιν νὰ κάμω τὸν περιπατόν μου στὸν ἥλιον μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ πάγω ν' ἀγοράσω λουλούδια ἀπὸ τὴν χρυσοῦν μου Ἰταλίδα. Πηγαίνω, ἡ Ἰταλίς μου ἔλειπε. Πηγαίνω τὴν ἄλλην ἡμέραν τίποτε ξαναπηγαίνω τὰ ἴδια. Ἐπὶ τέλους μοῦ κατήντησε μανία. Ἦθελα καὶ καλὰ νὰ ξαναδῶ ἐκεῖνα τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια γεμάτα λύπη καὶ πυρετόν καὶ γι' αὐτὸ μιὰ μέρα ῥωτῶ δύο τρεῖς ἄλλες ἀνοπωλίδες, ποῦ ἐστάκετο ὅλες μαζὺ πρὸς κάτω, πάντα ἐμπρὸς στὴν μεγάλην γαλαρίαν. Προσπάθησα νὰ ταῖς δώσω νὰ καταλάβουνε ποῖαν ζητοῦσα στὴν ἀρχὴν δὲν μ' ἐνοοοῦσαν μιὰ μικρὴ ὅμως ξανθὴ « Violetta » μ' ἐρωτᾷ « » τῆς ἀπαντῶ χωρὶς νὰ ξεύρω κἂν. « Ah! la povera e moria » μοῦ λέγει ἡ μικρὴ καὶ μοῦ παρουσιάζει ταῖς βιολέττες τῆς μυρωδάτες καὶ ὅλο ζωή. Ταῖς ἀγόρασα καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἐγὼ στὸ δωμάτιόν μου μὲ τὸ κεφάλι γεμμένο στὸ στήθος μου, ὅπως εἶδα τὴν δυστυχισμένην ἐκείνην Βιολέττα νὰ ἐπιστρέφῃ στὸ σπῆτι τῆς, ἴσως διὰ τελευταίαν φορὰν, μ' ἓνα σιγανὸ βῆμα...

ΖΟΦΟΣ

◀ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ▶

I.

Ἀγαπημένη μου,

29 Νοεμβρίου.

ΘΕΣ βράδυ φαντάζομαι τὴν ἐκπληξίν σου, ὅταν σοῦδωσαν τὸ μικρὸ ἐκεῖνο μπιλιετάκι, ποῦ σοῦλεγε πῶς ἔφρουγα ἀπὸ τὸν χορὸν ἔνεκα αἰφνιδίας ἀδιαθεσίας.

Στὴν ἀρχὴ θ' ἀνησύχησες γιὰ τὴν ὑγεία μου—κατόπιν θὰ σὲ καθυσόχασεν ἡ σκέψις πῶς

πιθανὸν νὰ μ' ἐπίασαν πάλιν οἱ συνειθισμέναις παραξενιές—καὶ θὰ κατέληξες, εἶμαι βεβαία, σὲ κανένα βάλς μ' ἐκείνον τὸν κομψὸν ἀξίωματικὸν ποῦ φοροῦσε τὸ μονόκλ, καὶ ποῦ ἐφαίνετο τόσο ἐνθουσιασμένος σὰν σ' ἐγόρευε. Λοιπόν, ναι ἀγαπημένη μου. Ἀρρώστεια δὲν ἦτο ἡ ἀφορμὴ ποῦ μ' ἀνάγκασε νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ, ἦταν ἀκριβῶς οἱ συνειθισμέναις ἰδιοτροπίαις ποῦ μὲ πιάνουν ὅταν προσπαθῶ νὰ τὲς ἀποφύγω, μ' αὐτὴ τὴν φορὰ τόσο ἀπαιτητικὰ καὶ πεισματωμένα, ποῦ ἄφηκα στὴ μέση μιὰ κουβέντα, ποῦ μοῦλεγε ἐκεῖνος ὁ Κύριος ποῦ φοροῦσε τὸ σμόκιν καὶ τὴν κόκκινη γραβάτα καὶ ποῦ θὰ κατέληγε, χωρὶς ἀμφιβολία, σ' ἐρωτικὴ ἐξομολόγησιν. Ἄν εἶχε λίγη ὑπομονή. Δὲ ξέρεις τί γελοῖαν ἐντύπωσιν μοῦκάναν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, ποῦ τοὺς συμάλεψε μὲς στὴν ἴδια σάλα ἓνας δῆθεν φιλανθρωπικὸς σκοπός. Πρὸ πάντων οἱ γυναῖκες—ὡ αὐτὲς μοῦ κινούσαν πλειότερον τὴν ἀηδία.—Τί νάζια, τί καμώματα, τί φιλάρσικες κινήσεις ὠρισμένως εἶμαι ἀπαρηγόρητη ποῦ ἀνήκω στὸ ὠραῖον φύλον.

Μᾶς λείπει τὸ τάκτ, μᾶς λείπει τὸ λίγο μυαλὸ ποῦ χρειάζεται γιὰ νὰ νοιώσωμε πόσο φαινόμεθα μικρές, σὰν προσέχωμε στὰ λόγια ποῦ μᾶς ψιθυρίζει ὁ τυχὼν δαντῆς, λόγια αἰωνίως ἀνάλατα καὶ ἀνόητα.

Καὶ δίπλα μου, ἔνως ἀλλόκοτος κύριος, νεοφερμένος δὲν θυμοῦμαι ἀπὸ ποῦ, νὰ μοῦ λήθῃ, ἀρκετὰ δυνατὰ—ὥστε νὰ τὸν ἀκούῃ ἡ διπλανή μου κυρία, καὶ νὰ μὲ φρονῇ, σ' αὐτὸ εἶμαι βεβαία—τὲς μεγαλύτερες βλακείες.

—Δεσποινίς, εἶμαι εὐτυχῆς ποῦ Σᾶς γνώρισα.
—Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.
—Θὰ ἤμουν δὲ ἀπείρως εὐτυχέστερος ἂν μοῦ ἐδίδατε τὴν ἄδειαν νὰ ὑπερηφανεύωμαι μὲ τὴν ιδέαν ὅτι καὶ ἐγὼ Σᾶς ἐπροξένησα τὸ ἴδιο αἶσθημα.

Φέρε με στὸ νοῦ σου, συλλογίσου με, νᾶμαι ὑποχρεωμένη ν' ἀκούω παρόμοιες ἐκδηλώσεις καὶ νὰ μὴ μπορῶ, νὰ μὴ μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τοῦ πῶ τί ἐντύπωσιν μοῦκάνε σὰν τᾶλεγε αὐτά. Γελοῖοι, θᾶμμεθα αἰωνίως γελοῖοι καὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους.

—Ἐφέρετε, δεσποινίς, πῶς εἶσθε πολὺ ὠραία;
—Πρώτη φορὰ τ' ἀκούω. Τοῦλάχιστον ὁ καθρέπτῃς μου δὲ μοῦκάνε ποτὲ παρόμοιο κομπλιμέντο. Ἐπιτρέψατέ μου δὲ νὰ σᾶς πῶ ὅτι πιστεύω πολὺ περισσότερο ὅτι μοῦ λείπει ἐκεῖνος.

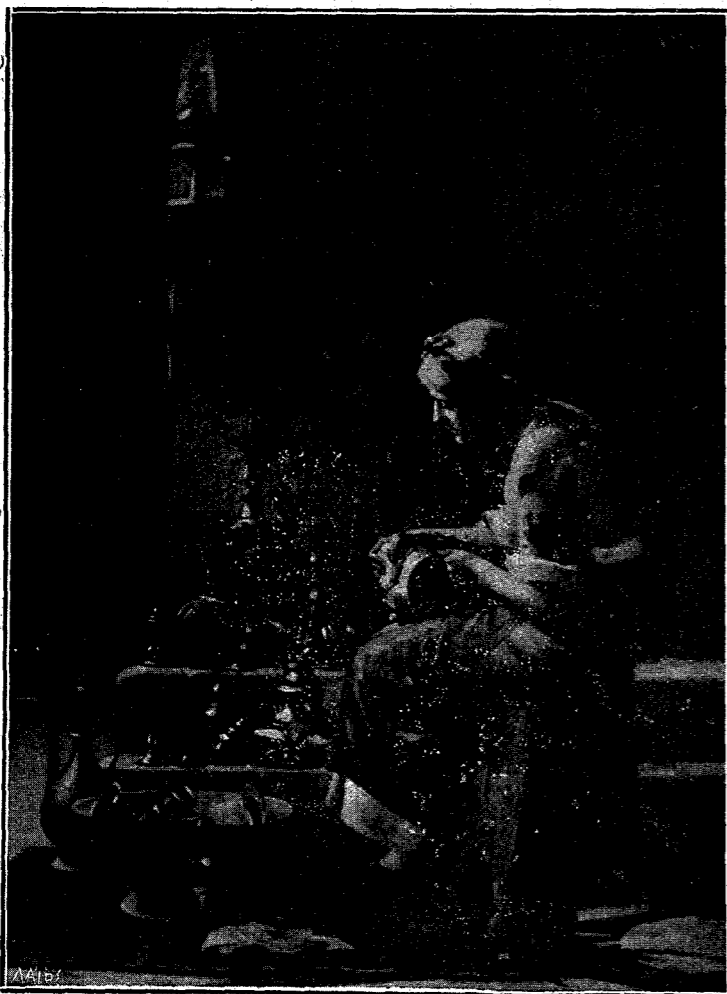
Ἀπάντησι τετριμμένη. Ἦθελα μὲ τὴν καρδιά νὰ τοῦ κάμω αὐτὴν τὴν παρατήρησιν. « Δὲν μὲ κοιτακεῖτε παντάπασι θαυμάζων με ὡς ὠραίαν » ἄνθρωπος ἔχων καλαισθησίαν δὲν δίνει τέτοιους πελωρίους φρόγγους κόκκινους στὸ λαιμὸ του, καὶ δὲν φορεῖ στὴν κουμπότρυπα τοῦ σμόκιν του τέτοια ροζ τριαντάφυλλα.

Ἐστράφηκα καὶ τὸν κύτταξα καλὰ, καλὰ, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ κάμῃ τὴν χάριν νὰ μὲ συνοδεύσῃ νὰ πάω νὰ βρῶ τὸν μπαμπά.

Δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ συνεχίσωμε. Κι' ἐκεῖνος θὰ ἐγίνετο πειδὸ γελοῖος ἐξακολουθῶν νὰ λέγῃ περίσσα λόγια, κι' ἐγὼ πειδὸ γελοία νὰ κάθωμαι νὰ τ' ἀκούω.

Περῶνιαις ἀπὸ τὸ καπνιστήριον, σὲ ἀντελήθηκα ν' ἀκούς προσεκτικὴ κι' ἀπερροφημένη ὀλωσίδου τὴν κουβέντα τοῦ κομψοῦ ἀξίωματικῆς μὲ τὸ μονόκλ, ποῦ ἀκουμπισμένος στὴν ἀπέναντί σου πολυθρόνα, ἀνέπτυσσε μὲ εὐγλωττίαν τὸν περὶ ἔρωτος καὶ τῶν συνεπειῶν του ζήτημα. Κατεργάρα! τὸν ξετρεῖλλανες τὸν ἄνθρωπον, ἔτσι ποῦ καθόσουνα, μὲ τὸ μουτράκι σου ἀκουμπισμένο στὸ χέρι σου καὶ μὲ τὲς μπουκλές σου ἄτακτα ριγμένους ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὸ κάτασπρο λαιμάκι σου...

Δὲν μ' ἐπρόσεξες Σὺ· μὰ κι' ἂν μ' ἐπρόσεξες θᾶχα νομίζεις τὴν ἀνόητη ἀπαίτησιν νὰ σηκωθῆς νᾶρθῃς μαζί μου; Ἦσουν τόσο ὠμορφὴ ἐκεῖ ποῦ ἐκαθόσουν, κι' ἡ σιλουέττα τοῦ ἀξίωματικῆς Σου τόσο κομψή, ἔτσι ποῦ διεγράφετο μὲς στὸ μέτριο φῶς τοῦ φουμαρ ποῦ σὲ βεβαίω, ἐβιάσθηκα νὰ περάσω μὴ τυχὼν καὶ προκαλοῦσα τὴν προσοχὴν σου. Τί τὰ θές... ὅσο φιλόσοφοι κι' ἂν εἶμεθα κι'

Θ. Ράλλη

Παραμονή έορτής

όση λίγη έντύπωση κι' άν μās κάνει ή ζωή, είνε μερικά πράγματα που μās σταματούν και σβύνουν, έστω και για μία μικρή στιγμή, από τὰ χείλη μας τὸ είρωνικόν χαμόγελον, που μās έδωκε ή πείρα του κόσμου. "Άλλοτε σε περασμένους καιρούς κι' έγώ είχα προσέξει στα μαγεμένα λόγια τής αγάπης. Μή θαρρείς, και σε μένα έψιθύρισαν όρκους αιώνιου έρωτος.

Κι' ακριβώς, επειδή απ' όλες τές αναμνήσεις των περασμένων, αναμνήσεις κατωμένων με τα κομμάτια τής ψυχής μου, μόνον ή στιγμές των παιδικαίσιων έρώτων ξεχωρίζουν έμορφες και γλυκές, γι' αυτό και χθές εδιάσθηκα ν' απομακρυνθώ και να μή ταράξω τήν ήρεμη αυτή συνέντευξι.

Εύτυχώς με απέσπασεν από τους συλλογισμούς αυτούς κάποιος κύριος πρόσκαλων με να χορεύσω μαζί του τὸ βάλς που ήρχιζε τήν στιγμήν εκείνην.

Έδέχθηκα και σε συλλογίσθηκα.

Κρίμα πρῶ θ' άφινες τή μοναξιά σου για νάρθης να τυλιχθής κι' έσύ μαζί μας...

Σου είπα έδέχθηκα, μα δέν έχόρευσα, για μία στιγμή έπέρασεν από τὰ μάτια μου ή εικόνα τής σάλας του χορού γεμάτης ζεύγη να στριφογυρίζουν σαν δαιμονισμένα, έφαντάσθηκα τὸν κόπο των καβαλιέρων να σηκώνουν κάτι χονδρές κι' άλύγιστες ντάμες, και τήν άξιολύπητη κατάστασι των καρ-

διών, τί παλμούς θάχαν, πρὸ πάντων κάτω από τους σφυγμένους κορσέδες των κυριών. Και γιατί όλα αυτά; Γιατί; χάριν των πτωχών γράφει τὸ προσκλητήριο. Οὐφ άηδίες! Έπροφασίσθηκα άδιαθεσία κι' εύχαρίστησα τὸν καβαλιέρο μου, που εδιάσθηκε να αρπάξη τήν πρώτη διαθέσιμη κυρία που συνήντησαν τὰ βλέμματά του. Έγώ έφυγα εὐθύς. Σούγραφα τὸ μπιλλιετάκι εκείνο, έπήρα τὸν μπαμπά μου, ανεβήκαμε στὸ πρώτο άμάξι που άπαντήσαμε άδειανό, και στή στιγμή βρέθηκα στήν κάμαρά μου.

"Ηρεμο, μικρούτσικο, αγαπημένο δωμάτιο, που περικλείει μόνον ό,τι αγάπησα, και θ' αγαπῶ πάντα κι' αιώνια κι' ακούραστα και που βρίσκεται τόσο μακριά, χιλιάδες μίλια, από τὸν κόσμο που άφήκα.

Στὸ κατῶφλι του άφίνω κάθε πρόστυχη έπαφή τής ζωής ανάμεσα στ' αγαπημένα αντικείμενα, που τὸ στολίζουν, άπομεινάκια ωραίων κόσμων που χάθηκαν, ξεχνῶ κάθε πράγμα που δέν συνδέεται μ' αυτά, και ζω τήν ήρεμη, τήν άπροσποίητη ζωή τής μοναξιάς, που συντροφεύουν ακούραστα όμορφες αι αναμνήσεις του παληού καιρού.

Σε φιλω

LALO DE CASTRO

MISERERE

TAN ή καμπάνα του μοιραίου σημάγη τὸν όρθρον κάποιας νέας ζωής και τὸ κουρασμένα βλέμματα στραφοῦν γύρω σαν κάποια τελειωτική θωπεία όλων, όσα έθιξαν τής τελευταίες νότες στα πλήκτρα του άρμονικού όργάνου, που σε λίγο πειά δέν θα κτυπῶ

και κάποιος θολός άτιμός θ' αρχίση να σιγανεβαίνει από τ' άκρογιάλια των τελευταίων ήδονών και των υστάτων στεναγμών, ήθελα νάξερα τ' άνοισμένο βλέμμα σε τί τελευταία θα θελήσης ν' αναπαυθῆ μέσα στα βύθη των ματιών που θα περάσουν για μία στιγμή κόσμοι

διόκληροι περασμένων, πειά εικόνα θα κλεισθῆ τήν τελευταία στιγμή.

"Όταν ή μουσική συμφωνία τής σιωπής θ' αρχίση ν' άρπίζει τής πρώτες της νότες—ένα φρικιαστικό πρέλυδιο—στής χορδές των τυμπάνων και ο σβυσμένος αντίλαλος τῶσων πεθαμμένων πραγμάτων και ήχων θα μείνη ως σκέψις πλέον και κάποιος τόνοι δραπέται θα γλυστορήσουν ως των άδύτων τήν ταρκωμένη ήχώ, ήθελα νάξερα ποιās φωνής ο στεργός τόπος θα θελήσης να ταράξη τή νεκρική ήρεμία των άδρανών χορδών.

"Όταν τās άψίδας των ήχων καμμιά δέν θα διαγίλξη πλέον πνοή και του νεκρού μετάλλου αι δονήσεις μελωδιαν πειά δέν θ' αναδώσουν και μόνον τὰ χείλη θα μείνουν αλωρημένα εις μίαν έκφρασι προσπαθείας—άλλοίμονον τής υστάτης—ποιά δύναμις θα γαλβανίση, ποιά σκέψις θα κάμη τὸ νεκρὸν άντηχείον. ν' αναδώση τήν κύνειον στροφήν;

Αρά γε να ελπίσω;

ALMAS SERENAS

Γ. Ροϊλού

Σπουδή άμφιέδεως

ΕΝΑ ΡΕΚΟΡ

ΙΣ τὴν ἐφημερίδα μου ἐδιάβασα στατιστικὴν τῶν μεγαλειτέρων ἀμοιβῶν συγγραφέων φημισμένων καὶ εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια. Ἡ στατιστικὴ ἦτο ἰκανὴ νὰ γεννήσῃ ζήλειαν εἰς πολλοὺς συναδέλφους. Τέλος τὸ ρεκόρ εἶχεν ἓνας Ἀμερικανός, ἀμειψθείς μὲ ἓν δολλάριον τὴν λέξιν. Ἀλλ' ἡ εἶδσις ἦτο ἐντελῶς ἀνακριθὴς καὶ περὶ αὐτοῦ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σᾶς πληροφορήσω ἐπακριβῶς. Διότι τὴν ἀνωτέραν μέχρι τοῦδε ἀμοιβὴν δὲν ἔλαβεν Ἀμερικανὸς συγγραφεὺς, ἀλλ' ἓνας Γερμανὸς καὶ μάλιστα ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τὴν ἀκόλουθον μικρὰν ἱστορίαν.

Ἐνας διευθυντὴς θεάτρου ἔλαβε παράσημον καὶ διὰ τὸ δεῖξαι ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Κί' ἀπηυθύνθη εἰς διάσημον καθηγητὴν τῆς Ἀκαδημίας, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τὴν πρότασιν.

Τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὅμως τὸν παρεκίνησαν ν' ἀναζητήσῃ τὸν χρωστήρα νεαροῦ κ' ἐντελῶς ἀγνώστου καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος θὰ τοῦ ἔκανε πολὺ καλλίτερα τὴν εἰκόνα τοῦ ἀπὸ τὸν ἀκριβὸν καθηγητὴν καὶ ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς ἀπέθνησκε τῆς πείνης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου δὲν ἤθελε νὰ πεισθῇ, διότι ἐπέμεινε νὰ διαιωισθῇ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐζωγράφιζε πρίγκηπας καὶ δοῦκας. Ἀλλὰ τέλος ἐσκέφθη, ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἀποκτήσῃ μίαν καλὴν εἰκόνα μὲ ὀλιγώτερα χρήματα, παρά νὰ δώσῃ ὀλόκληρον περιουσίαν διὰ μίαν κακὴν. Καὶ τὸ ἐπῆρεν ἀπόφασιν κ' ἐπῆγε εἰς τὸν πτωχὸν καλλιτέχνην.

Ἐφθασεν εἰς πολὺ ἀκατάλληλον στιγμὴν. Ὁ πτωχὸς νέος διὰ τὴν λησμονήσῃ τὴν ἀθλίαν τοῦ ζωὴν δι' ὀλίγας ὥρας εἶχεν ἀδειάσῃ ἓνα σωρὸ κανάτες μπίρας Μονάχου, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶχε πιστώσῃ ὁ ζυθοπώλης, παρακινήθεις ἀπὸ τὸ εὐγενικὸν ὕφος τοῦ.

«Τί ζητεῖτε διὰ τὴν εἰκόνα μου;» ἠρώτησεν ὁ διευθυντὴς προσηκῶς κ' ἐξεκούμπωσε τὴν γουὴά του, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαμψεν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ φράκου τοῦ ἡ κόκκινη κορδελίτσα τοῦ παρασήμου δ' τάξεως.

Ὁ καλλιτέχνης τὸν ἐκύτταξε μὲ βλέμμα ὑάλινον κ' ἐτραύλισε.

— «Πέντε χιλιάδες μάρκες».

— Τί; ἀνεφώνησεν ὁ διευθυντὴς, ἐτρελλαθῆκατε; Μ' αὐτὴν τὴν τιμὴν μπορεῖ νὰ μοῦ κάμῃ τὴν εἰκόνα μου ὁ διάσημος καθηγητὴς Λέμπιους, ὁ ὁποῖος ζωγραφίζει τὸν βασιλέα».

— Πέντε χιλιάδες μάρκες, ξαναεἶπεν ὁ ζωγράφος.

— Κύριε! ἀπεκρίθη ἐξωργισμένος ὁ διευθυντὴς, δὲν ἀνέβηκα τέσσαρες σκάλες ἐδῶ ἐπάνω γιὰ ν' ἀκούσῃ τῆς ἀνοησίας σου. Λοιπὸν διὰ τελευταίαν φοράν. Ποία εἶνε ἡ ἀνωτέρα σας τιμὴ;

— Πέντε χιλιάδες μάρκες!

Ὁ διευθυντὴς ὕβρισε τὸν ζωγράφον ὡς ἀναιδῆ καὶ ὁ τελευταῖος ἐξαγριωθεὶς τὸν ἐπέταξε κάτω ἀπὸ τῆς σκάλες.

Τὴν ἐπομένην, ὅταν εἶχε ξεμεθύσῃ, ἤρχισε νὰ θυμᾶται τὰ συμβάντα καὶ νὰ μεταμελεῖται διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ. Λυπημένος ἐκάθησε κ' ἔγραψε γράμμα πρὸς τὸν διευθυντὴν ζητῶν συγγνώμην καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἀνελάμβανε τὴν εἰκόνα μὲ πολὺ μείωσιν τιμῆς. Ἀλλ' ὁ πτωχὸς ζωγράφος ἦτο ἀπηλπισμένος μὴ ἔχων πεντάραν διὰ τὸ γράμμα τῶν σπουδῶν τοῦ ἐχρειάζετο νὰ στείλῃ τὸ γράμμα του. Κ' ἐπερίμενε νάρθῃ κάποιος διὰ νὰ δανεισθῇ. Ἐνεκα τούτου ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸ γράμμα του.

Κί' αὐτὸ ἦτο ἡ εὐτυχία του. Διότι ἡ ζωὴ ἔχει τὰ παράξενά της. Καὶ ὁ διευθυντὴς τὴν ἐπομένην εἶχε μεταβάλῃ σκέψιν. Ἡ στάσις τοῦ ζωγράφου τοῦ εἶχε κάμῃ ζωηρὰν ἐντύπωσιν. «Ὁ νέος, ἐσκέφθη, θὰ εἶνε κάποια διαβολομένη μεγαλοφυΐα γιὰ νὰ φανῇ ἔτσι ὑπεροπτικὸς, ἐνῶ δυστυχοῦσε τὸσον. Πιθανὸν μίαν ἡμέραν νὰ γίνῃ μεγάλη προσωπικότης διὰ νὰ μὴ καταβῇ οὔτε λεπτὸν ἀπὸ τῆς 5,000 μάρκες ποῦ ἐζήτησε...» Ἐμβῆκε λοιπὸν εἰς τὸ αὐτοκίνητόν του, μετέβη εἰς τοῦ καλλιτέχνη κ' ἔκαμε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀντὶ 5,000 μάρκων.

Ἡ εἰκὼν ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον καὶ ὁ νεαρὸς ζωγράφος ἔλαβε πληθώραν παραγγελιῶν, ὥστε τὸν ἐφθόνησε κί' αὐτὸς ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀκαδημίας Λέμπιους.

Αὐτὴ εἶνε ἡ μικρὴ μου ἱστορία. Ἐλαβα τὸ πρῶτον βραβεῖον 2,000 τριμάρκων, εἰς διαγωνισμὸν πρὸς βράβεισιν τοῦ καλλιτέρου διηγήματος πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀντιαλκοολικῆς προπαγάνδας, ἣν διωργάνωσαν τὰ ἡνωμένα ζυθοποιεῖα τοῦ Μονάχου.

Ἐλαβα τὴν ἀπόφασιν νὰ γράφω εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν μόνον βραβευμένα διηγήματα. Ἀλλὰ δὲν εἶχα πλέον δευτέραν τύχην.

(Μετὰφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΙΚΟ

Ὁ Χριστέ μου, ἕς ξαναζήσω
Μόνον ὅσο εἶν' ἀρκετὸ
Τῆς καρδιᾶς μου νὰ γνωρίσω
Τὸ μεγάλο μυστικὸ!

(Γ. Μαρκοῦ. «Παράπονο πεθαμένης»).

Ἄνάλαφρο ἀεράκι τ' Ἀπριλιάτικον δειλινὸν ἐκουνοῦσε ἀγάλια ἀγάλια τ' ἄνθια τριγύρω, ποῦ σκορποῦσαν τὴ μωχοβολιά τους, ἐνῶ τὸ δειλινὸ σκορποῦσε σπάταλα τὰ

στεροὰ χρώματά του.

Κ' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ πῶ τί αἰσθ. νόμονα τὴν ὥρα κείνη, περπατῶντας μοναχὸς μου ἐκεῖ πέρα, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φουντωτὰ δένδρα, ἀπὸ τὰ μαλακὰ χόρτα κί' ἀπὸ τὰ ἄφθονα ἄνθια.

Κ' ἐνῶ ἐγὼ μὲ τὴν ψυχὴν μου ἀγνάντενα ἄλλους κόσμον ἀνώτερους, νὰ καὶ παρουσιάζεται μπρὸς μου ἓν ἀγγελάκι. Τὸ εἶδα ποῦ ξεπερῶσεν ἀπὸ πίσω ἀπὸ ἓνα παλιὸ ἄγαλμα, ποῦ τὴν ὥρα αὐτὴ ἐλάβαινε τὸ χρῶμα τοῦ τριανταφύλλου... Καὶ μοῦ φάνηκε ὡς ἄγγελος ἀληθινός. Ἀγγελάκι μὲ κορμὶ τέλειο...

Ἀπὸ λίγο ἐγονάτιζα... Ὁ τὸ ἀγγελάκι!...

Ἦτανε μίαν κοπελοῦλα ὡς δεκατεσσάρων χρόνων... Μπουμπουκάκι...

Καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὸ ἓνα καλλιτεχνικὸ αἶσθημα ἐπῆδησε σί' ἄλλο... Κ' ἔμεινα σὰ μαρμαρωμένος...

Τὴν ἄλλη μέρα πάλι, βρέθηκα στὸ ἴδιο μέρος, ἀπὸ κἀτ' ἀπὸ τ' ἄγαλμα.

Νάσου σὲ λίγο κ' ἡ μικροῦλα ποῦ ξεφανερῶνεται καὶ τραβᾶει ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ δένδρα.

Τῆς ἔροξα τότε μιὰ ματιά...—Ὁ πὼς μαγνητίζουνε τούτες ἡ ματιές!...—Ἀμέσως τὴν κατάλαβε καὶ γύρισε κατὰ μέ. Τὰ φλογερά της μάτια ποῦ ἦτανε ὀλόκληρη θάλασσα ἀναμμένη, γυρίσανε κατὰ πάνω μου...

Ὁ τί αἰσθάνθηκα κείνη τὴ στιγμὴ!... Μιὰ ματιά εἶναι ἓνας ὀλόκληρος ἀνώτερος κόσμος!... Καμμία εὐχαριτοῦ ἴσποτε δὲν εἶναι μπρὸς σ' αὐτὴ!... Ὁ! τί ματιά!...

Καὶ τότε μοῦ φάνηκε πὼς καὶ κείνη γιὰ πρώτη φορά κατὰ κατάλαβε νὰ γεννιέται μέσα της...

Ὁ τὸ ἀγγελάκι, ποῦ ἴσποτε δὲν εἶχε καταλάβῃ ἀκόμα σὲ τούτον τὸν κόσμον!...

Ἐπῆγα καὶ τὴν ἄλλη μέρα. Μὰ κείνη, κείνο τὸ οὐράνιο ἀγγελάκι δὲν ἐφάνηκε.

Ἐξαναπῆγα καὶ τὴν ἄλλη, καὶ τὴν ἄλλη... Τίποτε! Δὲν ἐφάνηκε πούθεν!

Μιὰ κακὴ προαισθήσῃ μὲ ἐκυρίεψε: Μὴ δὲν εἶναι καλὰ κείνο τὸ μικρὸ ἀέρινο σωματάκι. Ποιὸς ξέρει...

Καὶ ματαπήγαινα κάθε μέρα τὴν ἴδια ὥρα. Μὰ τίποτε.

Μιὰ μέρα μόνον ποῦ ξαναπῆγα κεί, κατὰ τὴ συνήθειά μου,—ἄχ!—τί εἶδα!... Τὰ δένδρα, τὰ πουλιά, δὲν κλαίγανε...

Ἄχ!... Πάει... Πάει κείνη!... Κείνο τ' ἀγγελάκι!...

Ἄχ! Πεθαίνουσε καὶ τ' ἀγγελάκι!...

Ὁ χάρε ἄσπλαγχε!

Πὼς βρῖσκομαι δῶ ἀκόμα;

Πᾶνε τώρα, δὲλ πᾶνε...

Καὶ μένω μόναχος μου ἀνάμεσα στὴν Ἀπριλιάτικη φύση...

Νύχτα... Τί στέκομαι;

Ὁ τὸ οὐράνιο ἀγγελάκι ποῦ δὲν ἐπροφθασε νὰ καταλάβῃ τί γυρεύει! Ποῦ πῆγε μπουμπουκάκι ἀκόμα!...

Ὁχ!... Γιου ἐφυγε χωρὶς νὰ μάθῃ τὸ μεγάλο μυστικὸ!...

Κ' ἐγὼ στέκομαι ἐδῶ ἀκόμα;...

ΦΩΤΟΣ ΓΙΩΦΙΛΛΗΣ

* ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΛΟΥ *

ΓΑΛΑΖΙΑ ΟΝΕΙΡΑ

ΚΙΖΕΙ ἡ βάρκα τὴν πλατεῖα θάλασσα καὶ στέλνει τὰ φτερωτὰ της κύματα νὰ ξεψυχήσουν στὴν ἀκρογιαλιά.

Ροδογελάει ἡ γαλήνη, τὸ πέλαγος ξαπλώνεται σὰν ἀπέραντο μάρμαρο, ἐν ᾧ τὸ φεγγάρι τώρα ξεπροβάλλει δειλὰ καὶ φωτίζει ὠχρὰ

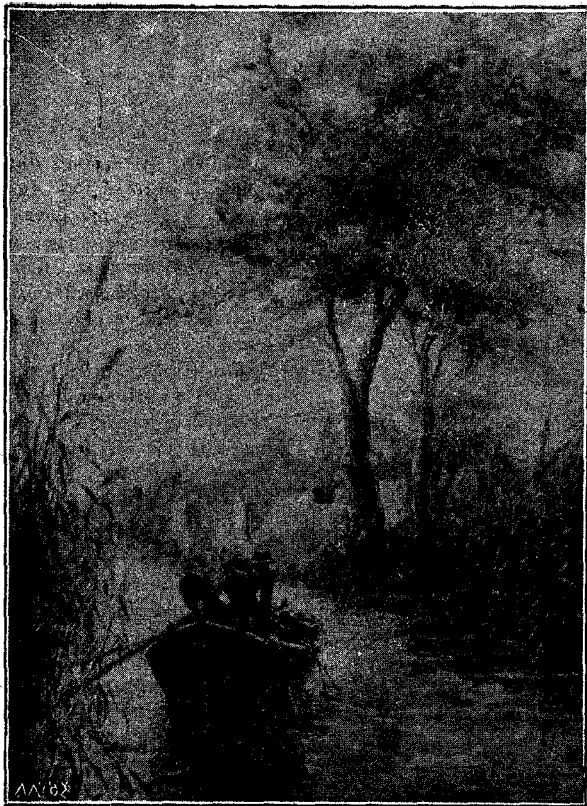
τὰ βουνὰ ποῦ βουτηγμένα στὸ σκοτάδι ὑψώνοντο μεγαλοπρεπεῖς μαῦροι ὄγκοι.

Τ' ἀγέρι ἤσυχο, ἀπαλὰ - ἀπαλὰ φουσκώνει τὸ πᾶν κ' ἡ μουσικὴ τῶν κυμάτων μὲς ἀπὸ τὸ γέρικο κατάρτι σκορπίζεται σὲ χειμάρρους ἀρμονίας.

Ἡ σιωπὴ μὲ τὸν ἦχον ἀδελφωμένα βασιλεύουν μὲς τῆς νύχτας τὸ παλάτι.

Ὅλα κοιμῶνται.

Κ' ἔλα σὺ τώρα στὸ σιωπηλὸ μυστήριον ἐδῶ

Σ. Λασκαρίδου

Ψαράδες

στην πλήρη, μόνοι μέσ' σ' αυτά τὰ τεμένη και τὰ αὐστηρά ἄστυλα τῶν ἰδανικῶν μας νὰ στήσωμε τὸ παλάτι τῶν ὀνείρων μας.

Ἄκου τὴν κρότο τοῦ νεροῦ, τὰ φιλιὰ τῶν ἀφρῶν και τὸ νανούρισμα τῶν ντροπαλῶν κυμάτων.

Τὸ φεγγάρι ἀνέτειλε, τ' ἀσῆμι χύθηκεν ἀφρονο κι' ἀπλώθηκε γύρω μας ἡ μαργαριταρένια λίμνη μετ' ἀσημένια κύματα, ποῦ θὰ στήσουν τὸν χορὸ τους τώρα ἡ ἀδάμαστες Νεράιδες.

Ἔλα ἰδῶ ἴσθ' ἡμέθη τῆς ἀγάπης μας νὰ σοῦ πῶ γιατί τὸ κύμα τῆς ζωῆς μου κυλᾷ ὀρηκτικὸ πρὸς σέ, γιατί μαζὶ σου ἀκούονται ὄλα περὶ μαγικά και τονίζονται περὶ ρυθμικά, και νὰ σοῦ ψιθυρίσω γιατί ἀπὸ τὴ μουσικὴ τῶν κυμάτων βγαίνει τὸ τραγοῦδι τῆς Εὐτυχίας.

Δὲν μᾶς φθάνουν ἰδῶ τὰ θολωμένα βλέμματα τῆς ζήλειας. Τὰ λόγια σου — μαγικὸ τραγοῦδι — διώχουν μακριὰ κάθε μου σκέψι, τὸ βάρος τῆς ἀνάγκης δὲν με πιέζει, ὁ θρίαμβος τῆς ζωῆς ἀναγεννᾶται μέσα μου και γίνομαι κι' ἐγὼ Φάουστ και σοῦ ζαναλιώ:

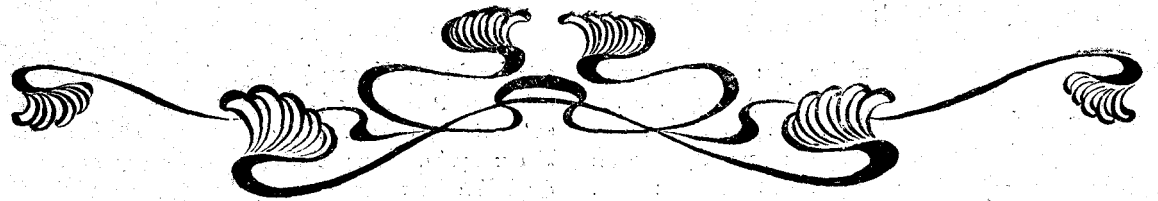
«Μεῖνε μεῖνε· εἶσαι ὠραία».

Ἡ ψυχὴ μου μαγευμένη κοιτάται ἐκεῖ σκλάβου σου. Αἱ μαρμαρυγαὶ τῶν μαύρων ματιῶν σου παρασύρουν τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς μου μέσ τὰ μονοπάτια τῶν βυθῶν των και δὲν αἰσθάνομαι παρὰ τὰ ἡδονικὰ ρίγη, ποῦ μοῦ δίδουν τὸ παρθενικὸ μέτωπο και τὰ χλωμὰ χέρια σου.

Ἔλα ἰδῶ ποῦ μᾶς ἐνώνει τὸ κύμα, νὰ σοῦ δείξω πέρα τὸ γιὰλὸ ποῦ τρεμοσβύουν τὰ φῶτα — μηνύματα τοῦ κόσμου — κι' ἔλα νὰ γελίσω τὸν αἰθέρα και τὸν κόσμον σου μετ' ὄνομά σου και τὴν ἀγάπη μας.

Ἔλα νὰ ψιθυρίσωμε τὴν εὐτυχία μας ἴστα κοιμισμένα νερά και ἴστα κρυφομιλήματα τῶν κυμάτων, νὰ τὴν γράψωμε ἴστο μεγάλο βιβλίον τῆς Φύσεως, νὰ τὴν παραδώσωμεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ χάους, εἰς τὰ βράσιλα τῶν Νυμφῶν και ἴμπορεῖ κἄποια ἀεροπλημμύρα νὰ τὴν φέρη νὰ σβουστῇ μαζὶ μετ' ὁ τὸ ξεψύχισμα τοῦ κύματος ἐκεῖ κάτω...

Ι. Δ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ

Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ ΚΑΙ ΚΑΡΔΟΥΤΣΙ*

ΠΟΣΑΚΙΣ ἔλαβον τὴν γραφίδα διὰ νὰ εἰρωνευθῶ τὸ ἔργον τοῦ Gabriele d'Annunzio και ποσάκις ἡ γραφὴ ὠλισθήσεν ἐκ τῶν δακτύλων μου πρὸ τοῦ ἐπαγωγοῦ πάντοτε θεάματος τῆς ζωῆς του, πεποικιλμένης ὑπ' ὄλων τῶν ἀκτίνων τῆς τύχης. Τῷ ὄντι, μόνη ἡ ἐμφάνισις του ἀρκεῖ νὰ ἀφοπλίῃ τὴν σάτυραν και τὸν σαρκασμὸν τῶν ἐχθρῶν του. Εὐτυχῶς δὲν εἶμαι ἐκ τῶν τελευταίων τούτων, διότι σφοδρὰ προσωπικὴ συμπάθεια μ' ὑποχρεοῖ ἀείποτε νὰ θαυμάζω ἐν αὐτῷ τὸν προνομιοῦχον λαοπλάνον, τὸν γνήσιον ἀπόγονον τοῦ Casanova και τοῦ Casanova και τῶν ἄλλων ριψοκινδύνων Ἰταλῶν, ὧν ἡ εὐφυΐα, τὸ θάρρος και ἡ ἀκάματος στρατηγικότης παραμένουσι παροιμιώδεις. Ἀδυνατῶ δὲ νὰ χαιρετήσω τὸν συγγραφέα τοῦ «Πυρός» χωρὶς νὰ ὀσφρανθῶ ἡδονικῶς τὸ μυστηριώδες ἄρωμα τοῦ οἴστρου του.

Ἀπὸ τῆς πρώτης μετ' αὐτοῦ συναγήςσεως μου ὑπέστην τὸ θέλητρον, ὅπερ διαχέει τὸ σῶμά του, κραδαινόμενον ὡς ἑαρινὸν δενδρύλλιον, τὸ λεπτὸν σῶμα τοῦ αἰωνίου μεῖρακος, οὐτινος ἡ ἀκτινοβόλος φαλακρότης, τὸ πυρρὸν χρῶμα τῶν ἰσχνῶν παρειῶν του, αἱ ἐξ τρίχης τοῦ μύστακος και αἱ τρεῖς ὑπόξανθοι ἀλογότριχες τοῦ ὑπογενείου του οὐδέποτε θὰ γηράσωσιν. Διότι κατέχει τὸ δραστικώτερον μεδίαμα τοῦ κόσμου, μεδίαμα ἐρίφου παραπονομένης διὰ βελασμάτων πρὸς τὴν μητέρα της, τὸσφ τελείως, ὥστε και ἀκουσίως νὰ ἐνθυμηταί τις τοὺς κωδωνίσκους τῶν ποιμνίων τῶν Ἄλπεων.

Ἄλλ' αἰφνης προσβλέψας τὴν μεγαλοπρεπῆ προτομὴν τοῦ Ἰωσήφ Καρδοῦτσι, τὴν ἐντέχνως προπλασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ γλύπτου Buii, τὸ σμυνοπρεπὲς και χιονῶδες τῆς ὀπταίας σύνολον ἀναδεικνυόμενον δι' ἰσχυρῶν σκιῶν ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ βάθους τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Lirico, διειδὼν ἐν τῇ μικροσκοπικῇ μορφῇ τοῦ d'Annunzio τὴν μάλλον γοητευτικὴν Παρισινήν. Καὶ δὲν ἠκούετο πρᾶγματι ἐκεῖ, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ ἡ ὁ συνεχῆς θροῦς πολυτελοῦς ἐσθῆτος· θαυμάσιον μετὰξῆς σύννεφον, σύννεφον πόθου και ὀνείρων.

* Ἐξ ἐκτενοῦς ἀρθροῦ τοῦ κ. Marinelli δημοσιεύομεν τὰς πλέον χαρακτηριστικὰς περιγραφὰς, δι' ὧν σκιαγραφεῖται ὁ d'Annunzio ἐξ ἀφορμῆς διαλέξεώς του γενομένης εἰς τὸ θέατρον Lirico μετὰ τὴν θρισηβεντικὴν παράστασιν τῆς «Νῆρας».

Σωροὶ ζωντανῶν βόδων και συγκεκινημένων ἴων, τὰ ὅποια ἐχειροκρότου δι' ἔλου των τοῦ ἀρώματος και δι' ὄλων των τῶν χρωμάτων ἔσυρον τὸ θορυβῶδες ἄρωμα τῆς δ' Ἀννουντσιακῆς Δόξης...

Δὲν θὰ τὸν κακίσω, διότι ὀμιλῶν περὶ Καρδοῦτσι, ἔπως πάντοτε, συνήθροισεν ἐν τῷ ἀπεράντῳ πανδοχεῖο τοῦ συγγραφικοῦ τοῦ ὕφους τὰς σκέψεις και τὰς εἰκόνας τῶν ἄλλων· και τὰς ἐφιλοξένησεν οὐχὶ ὡς ξένους τυχαίους, ἀλλ' ὡς πελάτας πλουσίους και σπουδαίους, τοὺς ὀποίους παντοιοτρόπως περιποιεῖται τις και τῶν ὀποίων παραγεμίζου τὸν λογαριασμὸν. Ἀδιάφορον ἂν ἡ τρομῶδες φωνὴ του, δι' ἧς προσφωνεῖ τὸ ἀκροατήριον, προδίδει τὴν ἐξάντλησιν τοῦ φάρυγγός του, πληγωθέντος ἐκ τῆς ὑπεργευστικότητος τῶν ποικίλων φιλολογιῶν.

Λυποῦμαι μόνον, διότι ἐν τῇ διαλέξει του ἐλησμονήσεν νὰ μᾶς εἴπῃ εἰς τί ἰδίαν συνίσταται τὸ ἀθάνατον τοῦ Καρδοῦτσι μεγαλεῖον, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν δύναμιν ἐνὸς ὑπερόχου πνεύματος, ὅπερ ἠδυνήθη νὰ σφραγηλατήσῃ τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν και νὰ τὴν ἀπαλύνῃ, διὰ νὰ ἀνεγείρῃ μέχρῃς οὐρανοῦ τοὺς θαυμαστοὺς πύργους μερικῶν ποιημάτων του, περὶ ὧν θὰ ἐλεγέ τις ὅτι ἐχαράχθησαν ἐπὶ γρανίτου, ὅπως τὰ περσιὰ τεμένη ἐπὶ τῶν ὕψηλῶν ὄροπεδίων τῆς Ἀσίας.

Εἰς μάτην τὸ πλῆθος ἀνέμενον ἐναγωνίως νὰ ἀκούσῃ παρὰ τοῦ d'Annunzio περὶ τῶν λιγυρῶν τοῦ Καρδοῦτσι στίχων, οὐτινος ἄλλως τε ἐτινάσσοντο ὡς δόρατα ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ Asinelli, ἀλληλοδιαδόχως δὲ ἀνετίνοντο ἀνυψούμενοι ὡς αἱ ἀρχαῖαι ὀρειχάλκιναι πολιορκητικαὶ μηχαναὶ πρὸ τῶν τειχῶν τῆς φοροδοεῦς ψευδοσοφίας και τῆς ὑποκρισίας. Ἀπλῆ ἀνάμνησις τῶν ὠραίων ἐκείνων στροφῶν φέρει τὸ αἶμα εἰς τὸν φάρυγγά μου και σφενδονίζει ὄλην τὴν καρδίαν μου εἰς τὸν λαὸν μου.

Προσποιεῖται λοιπὸν ὅτι δὲν θαυμάζει τὸν ἄρμονικὸν και ὀρχούμενον ρυθμὸν τῶν ἑαρινῶν ἀσμάτων, ἄτινα ὁ μέγας Καρδοῦτσι ἐξέτόξευεν εἰς τοὺς λειμῶνας τῶν ψυχῶν μας ὡς νεαροὺς πώλους μαγευμένους, εἰς τῶν ὀποίων τὸ σῶμα εἰσέδυσαν ὁ ἥλιος και τὰ ἀρώματα τῆς γλῆος;

Δὲν ἐδοκίμασε λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς δυνατοὺς στίχους, αἱ ἐμοιοκαταληξίαι τῶν ὀποίων πλήρεις στοργῆς μιγνύονται και συγχέονται ὡς αἱ σκίαι τῶν δύο μνηστῆρων ἐν τῇ ἡδύτητι τοῦ σκιέφωτος; Ἴδου κενὰ σοδαρώτατα· ἀλλὰ θὰ τῷ συγχωρηθῶσιν ὄλα και πάντοτε και θὰ τὸν ἐπευφημίσωσιν, ὅταν τὸν ἴδωσι διερχόμενον ἐπὶ τῆς φήμης του μετ' ὀνείρων ἀκτινοβολίαν τὴν φαλάκραν του.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Πάντες γνωρίζουσι πλέον ότι ο δοξαμανής d'Annunzio κάμνει έλιγμούς μέσω πετρών . . . 'Αλλ' αδιάφορον, αφού οι έλιγμοί του διδάσκουσιν ότι, κατά τον Léonard, πρέπει τις σήμερα να δράττεται της Τύχης από τα μαλλιά και κατά πρόσωπον, διότι έπισθεν το κρανίον της είναι φαλακρόν. Διά τουτο και ο d'Annunzio, όστις ούδέποτε άφηκε να του διαφύγωσιν αι εύκαιρίαί και όστις πάντοτε φείδεται του χρόνου του, ευχαριστημένος εκ της επιτυχίας του επεράτωσε την διάλεξίν του αναφωνών ως εν συμπεράσματι. «'Αλλ' υπάρχουν έτι ανατολαί, αι όποιαί δεν έγεννήθησαν».

"Ισως δι' αυτού ο d'Annunzio θέλει να είπη ότι ούδένα βλέπει περίξ του αντίπαλον ή άληθή αντικαταστάτην, ικανόν να έρμηνεύη την μελωδικήν

της Ιταλικής Χερσονήσου ψυχήν. Έλησμήνησε τον Giovanni Pascoli, την άθάνατον μεγαλοφυϊαν των «Roemi coniviali», τον μεγαλείτερον ζώντα Ιταλόν ποιητήν, όστις δεν θά βραδύνη να καθιερωθή ως ο έθνικός της συγχρόνου Ιταλίας ποιητής.

'Αλλά, τίς οίδεν; ο Pascoli στερεΐται των θελημάτων του d'Annunzio. Είναι ποιητής άγνός, το ύφος του όποιου δεν φιλοξενεί εικόνας ξένας και το έργο του βεβαίως διαφέρει του έργου του θεϊου Gabriele, του θαμβούντος το Montecarlo από φιλολογήματα! Θα τύχη άρα γε ώσαύτως και ο Pascoli, ο άγνωστος να μειδιή εις τους συμπαίχτας, μιās τριακονταετούς ή τεσσαρακονταετούς άθανάσις; . . .

(Μετάρρασις Νιόβης) F. T. MARINETTI

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

ΟΛΛΑ τα διδακτικά είχεν ή Β'. αυτή καλλιτεχνική έκθεσις εν τῷ Ζαππειῷ της Έλληνικῆς Καλλιτεχν. Έταιρείας.

Τόσον οι καλλιτέχνη, όσον και ο κόσμος εκράτησαν τās θέσεις των, ώστε

διά πολὺν καιρὸν φαίνεται ότι οὐδείς συμβιδασμός θά επέλθῃ εἰς τὰ δύο ἔθνη στρατόπεδα.

Και οι κριταί; "Α, αυτοί εἶνε ἀδιάλλακτοι, ἂν και πολλάκις μᾶς ἐβεβαίωσαν ότι αυτοί δεν γράφουν κριτικά, ἀλλ' ἀπλῶς τήν γνώμην των. «Τί διάβολο δεν μᾶς ἐπιτρέπεται να ἔχωμεν γνώμην;» Αὐτή εἶνε ἡ ἀπάντησις ἡ στερεότυπος εἰς τās πολλὰς και ἀνοήτους φλυαρίας των.

'Αλλά και τῶν καλλιτεχνῶν αι γνώμαι κατά τὸ μέτρον τῶν γνώσεων και τῆς ἀντιλήψεώς των δεν εἶνε ὀλιγώτερον μεμφίμοιροι· ο καθένας θέλει τήν κριτικὴν σύμφωνον με τήν ἀντίληψίν του. "Αν ἡ τέχνη στέκη πρὸ ὑψηλά, αὐτὸ δεν τὸ βλέπουν, θέλουν καλά και σώνει να σχηματίζουν μίαν κριτικὴν ἀνάλογον με τās αἰσθητικῆς των δοξασίας, δια να εἶνε ευχαριστημένοι.

Πολλὰ τὰ ἄτοπα φαίνεται να συνέθησαν εἰς τήν ἐκθεσιν αὐτήν, διότι και πολλά παράπονα ἤκουσα τῶν καλλιτεχνῶν και ἀρκετὰ ἔκτροπα και ἐγὼ ο ἴδιος ἀντελήφθη. Φαίνεται δὲ ότι ο μικροεγωϊσμός δεν ἄφησε τούς καλλιτέχνας μας να κυττάξουν με μεγαλειτέραν προσοχὴν και ἡρεμίαν σκέψεως τήν ἐξέλιξιν τῆς τέχνης.

Ο κατώτερος κανένα σεβασμὸν δεν ἔχει εἰς τὸν ἀνώτερόν του, διότι ἀληθῶς οὐδείς ἀναγνωρίζει ἀνώτερόν του! Νομίζει κανείς ότι οι Έλληνες καλλιτέχνη εἶνε ὄλοι μεγάλοι, και ἐνῶ ἡ φαντασία των τούς κολλᾷ ψεύτικα πτερὰ, αὐτοί δεν κυττάζουν σε

τί αὐταπάτη εὐρίσκονται, παρὰ ἐξακολουθοῦν να πλανῶνται μέσα εἰς μίαν ἀκαταληψίαν, ἀπὸ τήν ὁποίαν δύσκολα θά σωθοῦν.

Οί νέοι μας, ἀντιθέτως πρὸς τὸ σεμνὸν και μεμετρημένον τοῦ ἤθους τῶν παλαιῶν, εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ζωηροί, πολλάκις δὲ ἀσεβεῖς και ἀυθάδεις. Προτρέχουν τῆς πραγματικῆς των ἀξίας και ζητοῦν να εἰσπηδήσουν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.

'Αλλά τὰ ἅγια δεν τὰ ρίπτουν στοὺς σκύλους· και ἂς μὴ λησμονοῦν ότι ἡ τέχνη εἶνε μακρὰ και βραχὺς ο βίος.

"Ενας καλλιτέχνης πέρασεν ἀπὸ μπροστὰ μας και δεν τὸν εἶδαμε. Ποῦ μᾶς ἀφίνει ἡ μικρότης μας να κυττάξωμε πρὸ πέρα ἀπὸ τὴ μύτη μας. Ο Σαββίδης εἶνε μοναδικὸς μεταξὺ τῶν Έλληνῶν ζωγράφων, ποῦ ἐπέμεινεν ἐργαζόμενος διαρκῶς και προοδεύων ἐπὶ 25 συνεχῆ ἔτη. Τὸ γεγονὸς εἶνε μεγάλο για τήν κατάστασι και κατασκευὴ τοῦ ἑλληνικοῦ μυαλοῦ· κανείς ὁμως δι' αὐτὸ δεν συνεκινήθη ὅσον ἔπρεπε.

Προσκεκολλημένοι πίσω ἀπὸ τὰ γεροντικά εἶδωλα δεν βλέπουμε τὸ καλόν.

Μήπως υπάρχουν μάτια και νοῦς και καρδιά για να δοῦν τήν ὁμορφιὰ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων; Μία συνθήκη ὀνομάτων μᾶς βαυκαλίζει και ὑποθέτομεν ότι αἰσθανόμεθα και βλέπομεν, ἐνῶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ότι εἴμεθα τυφλοὶ και ἀναίσθητοι.

Ο Σαββίδης δεν εἶνε βέβαια ὅπως πολλοὶ ἀπὸ τούς Έλληνας ζωγράφους δούλος τῆς καλλιτεχνικῆς ἐθιμοτυπίας. Οὔτε ζητεῖ να φέρη ἅν πραγματευτῆς μία μῦθα, για να κάνη χρυσὲς δουλιές. Τὸ ἔργον του εἶνε πολὺ ἀνώτερον μιᾶς ἐφημέρου φήμης. Ο Σαββίδης τραβᾷ τὸ δρόμο του προσκυνητῆς και αὐτὸς τῆς ὁμορφιάς, ποῦ εἶνε θρονιασμένη μες· στο ἄπειρο και λίγοι κατορθώνουν να τήν ἀντικρύσουν.

Τί για τούς Έλληνας ζωγράφους ἂν ένας τέτοιος τεχνίτης παρουσιάζεται μπροστὰ τους; τί για τούς ἑλληνας κριτικούς ἂν ο Σαββίδης ζωγράφη κατά τὸν πλέον ὑπέραχόν χρωματιστικὸν τρόπον τὰ ἔργα του;

"Ενας ἀπὸ τούς καλλιτέχνας μας μοῦ ἔλεγεν ότι τὸ ἔργον τοῦ Σαββίδη—τὰ Παιδάκια,—δεν εἶνε και σπουδαῖον! Ένοῦσε τήν σπουδαιότητα κατά τὸν ἰδικόν του τρόπον, δηλαδὴ ἕνα πίνακα τεραστίων διαστάσεων με πολλὰς... χιλιάδας δραχμῶν. Ἡ ἀπλότης τοῦ σχεδίου και ἡ ἁρμονία τῶν χρωμάτων δεν τὸν συνεκίνησεν. "Ενας ἄλλος ἀπὸ τούς κριτικούς μας ἐπέρασε βιαστικῶς ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ἔργον, ἔχασμήθη και ἔτρεξε να εὔρη... οἰκόπεδα να καταπατήσῃ.

Μήπως ἡ μαύρη πλάνη δεν σκεπάζει ἀκόμη τὸ ἔργον τοῦ Παπαδικιάντη, ποῦ τόσον ἀσπλαγχνά τὸν ἄφησεν ἡ γενεὰ του να ζήσῃ τήν ζωὴν τοῦ μαρτυρίου παρ' ὅλας τās 25οῖδας και τήν φαινομενικὴν ἀγάπην, ποῦ προσπαθοῦν να τοῦ δείξουν;

Ο Σαββίδης ἔχει τὸ θάρρος, ὄχι μόνον να ζωγραφίῃ καλά, ἀλλὰ να λέγῃ και τήν γνώμην του ἅν ἀληθινὸς καλλιτέχνης· ὄχι μασημένα λόγια· αὐτὸ φθάνει να τὸν κάνη μισητὸν εἰς τούς πολλούς· διότι ο καθένας τὸ κάτω κάτω ἔχει και τὸν ἐγωϊσμὸ του! αὐτὸς εἶνε δυστυχῶς ο βαθμὸς τῆς ἀντιλήψεώς μας.

"Αλλος πάλιν καλλιτέχνης μας, ο Ζαίρης ἀπὸ τὸ Μόναχον, μᾶς ἔστειλεν ἕνα δυνατὸν ἔργον του «οὐ Καλόγεροι», τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐκτεθῆ και εἰς τὸ Γλασβαλαί τοῦ Μονάχου και κανείς δεν ἐφιλοτιμήθηκεν ἀπὸ τούς ἐγχωρίους καλλιτέχνας να ὁμολογήσῃ τήν ἀξίαν του και τήν δύναμίν του. Βέβαια, μήπως ο Ζαίρης ἦτο ἐδῶ να τὸ ὑπερασπίσῃ; Τὸ πέταξαν ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ σκότος· και τὰ σκοτεινὰ μάτια τους μᾶζὶ με μίαν ταπεινωτικὴν κακίαν ἔκαμαν ὡστε οὔτε ο κόσμος να λάβῃ ἐνδιαφέρον δια τὸ ἔργον, οὔτε ἡ τέχνη μας να ὠρεθῆτῃ ἐξ αὐτοῦ. Ποῦ ὁμως κριτικὴ να τὸ μελετήσῃ και ἀκρισία να τὸ ἐπικρίνῃ. Οἱ «Καλόγεροι» τοῦ Ζαίρη εἶνε ἕνα ἔργον εὐσυνείδητο και δυνατὸ εἰς τήν ἐκτέλεσιν· οἱ ατυγνῆς φυσιογνωμίες τῶν Ρώσων αὐτῶν ὀδοιπόρων τοῦ Χριστοῦ πολὺ καλά ψυχολογημένες και μελετημένες. Να ένας λόγος να μὴ θέλουν να ὁμολογήσουν τήν ἀξίαν του.

Θέλετε και για τήν Έλληνικὴ ζωγραφικὴ ποῦ μερικοὶ Κριτικοὶ χαλοῦν τὸν κόσμον; Έχομεν ἕνα Λεμπέση τὸν κατ' ἐξοχὴν Έλληνα ζωγράφον—τὸ ἔλεγεν και ο Γύζης—ὁ ὁποῖος χρόνια τώρα περιφέρει εἰς τās ἐκθέσεις τὰ Έλληνικὰ ἔργα του και κανείς ἀπὸ τούς Έλληνοπαθεῖς αἰσθηματικούς δεν εὔρεθηκε να τὰ ἀγοράσῃ. Και τὰ ἔργα αὐτὰ τοῦ Λεμπέση εἶνε τὰ μόνα, τὰ ὁποῖα εἶνε ζωγραφισμένα με ἑλληνικὸ χρῶμα, με ἑλληνικὴ γραμμὴ, με Έλλη-

νικὸν αἶσθημα. Τώρα πῶς ἔζησεν ο καλλιτέχνης τῶν Έλληνικῶν αὐτῶν ἔργων δεν ἐνδιαφέρει τούς καυμένους τούς κριτικούς.

Δυνατός, πολὺ δυνατός τεχνίτης εἰς τήν ἐκθεσιν αὐτὴν εἶνε και ο Βικάτος, λέγεται ότι εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον τοῦ ἠρνήθησαν να διδάξῃ ὅτι αὐτὸς τοῦλάχιστον γνωρίζει ἀπὸ τήν τέχνην του. Και δεν εἶνε ἀρκετὸν ἡ ἰκανότης του ἴσα ἴσα να τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τās μετριότητας και τὰ πάθη τῶν καλλιτεχνῶν μας;

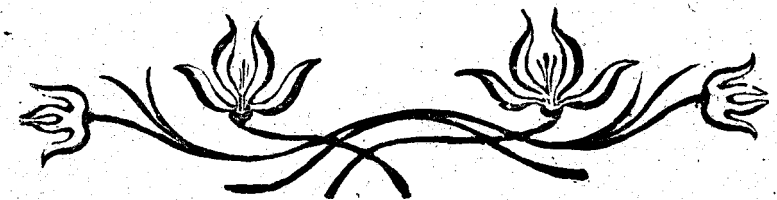
Τὴν γλυπτικὴν μας τὴν παραπέταξαν οἱ... γλύπτει μας και οἱ Έλληνες! Μία τέχνη, ἡ ὁποία ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐδόξασε τήν Ελλάδα, τὴν ρίξεκε οἱ σημερινοὶ Έλληνες στὲς μάνδρες τῆς Ἀβήνας: Κανείς δεν ἔχει ὄρεξι να ὑπερασπίσῃ τήν Έλληνικὴν αὐτὴν τέχνην και ἔτσι εὔρηκε καταφύγιον εἰς τὰ μαρμαρογλυφεῖα, τὰ ὁποῖα ἀντικατέστησαν καθὲ καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν τῆς γλυπτικῆς.

Οἱ γλύπτει μας συναγωνίζονται πρὸς τούς μαρμαράδες και τανάπαλιν, οἱ μαρμαράδες τούς γλύπτει, ο κόσμος γελάει και πληρώνει, ἐνῶ ἡ δυστυχισμένη Έλληνικὴ αὐτὴ τέχνη μόλις κρατεῖται στα πόδια της.

Ἡ Καλλιτεχνικὴ Έκθεσις τοῦ Ζαππειοῦ δεν ἐβοήθησεν ὅσον ἔπρεπε και τὴν γλυπτικὴν. Τὰ ὀλίγα γλυπτικὰ ἔργα ἐσκορπίσθησαν ἐδῶ και ἐκεῖ παραπεταμένα χωρὶς να εὔρουν τήν δέουσαν προσοχὴν τόσον ἀπὸ μέρους τῶν καλλιτεχνῶν ὅσον και ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας. Ένῶ δὲ οἱ Έλληνες γλύπτει ἀγωνίζονται ἕνα ἀγῶνα ἀληθῶς γιγάντιον, κανείς δεν φροντίζει δι' αὐτούς, παρὰ μόνον οἱ εὐφυολόγοι και οἱ κριτικοί. Με εὐφυολογίες ὁμως και κριτικὰς γίνονται γλυπτικὰ ἔργα;

Και τοιουτοτρόπως κλείει και ἡ ἐφετεινὴ ἐκθεσις χωρὶς καμμίαν ἐλπίδα καλλιτερεύσεως τῶν καλλιτεχνικῶν μας πραγμάτων. Ἡ ἀδιαφορία τοῦ κόσμου ἀφ' ἐνός και ἀφ' ἑτέρου αἱ διχόνοιαί και μικροεγωϊσμοὶ τῶν καλλιτεχνῶν μας πολὺ ὀλίγον συντελεστικοὶ εἶνε εἰς τήν ἀνάπτυξιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλου πρέπει να στραφῇ ἡ προσοχὴ τῆς Πολιτείας δια να δώσῃ πραγματι μίαν ὄθησιν εἰς τήν αἰσθησιν τοῦ καλοῦ "Εθνος δὲ ὅπως τὸ Έλληνικόν ἔχον τήν ὑψηλὴν ἀποστολήν ὄχι μόνον να ἐπανακτήσῃ τήν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ να ἐκπολιτίσῃ και τούς ἄλλους λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἔπρεπε με περισσοτέραν ἀγάπην να μεριμνᾷ δια τήν ἀνάπτυξιν τῶν τεχνῶν, αἱ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν τὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως και προόδου τῶν λαῶν.

ΘΩΜΑΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ν Εὐρώπῃ εἰς ἐκάστην ἐκθεσιν παρατηρεῖται ὅτι πληθύνονται αἱ γυναικεῖαι προσωπογραφίαι. Ἡ ἀβρὰ καὶ χαρίεσσα ἀπομίμησις ὠραίου προσώπου, ἡ αἴγλη τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ ἐπὶ τῶν χειλέων πτερυγίζουσα ψυχὴ εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων θεμάτων, τὰ ὅποια δύναται τις νὰ ζωγραφίσῃ καὶ νὰ ἴδῃ. Ἡ καλαισηθία ἄλλως τε τοῦ ἀγοραστοῦ ἐπιβάλλει πολλάκις εἰς τὸν καλλιτέχνην τὴν ἀπεικόνισιν ὠραίων προσώπων.

Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου Lippi, τοῦ ζωγράφου τῆν Λουκρητίαν Betti ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς Santa Maria Novella, μέχρι τοῦ La Gandara, τοῦ ἐκθέτοντος ἐφέτος ἐν τῇ Société Nationale τὴν εἰκόνα τῆς δεσποινίδος D* καὶ τοῦ François Flameng τὴν τῆς δεσπ. Smei ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Artistes Français, ἡ γυναικεία προσωπογραφία ὑπέστη ἀξίωση μείζοντος ἐξέλξιν.

Ὁ Botticelli καὶ ὁ Filippo Lippi πρῶτοι μετεχειρίσθησαν ἐπιτυχῶς ἀνθρώπινα πρότυπα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἀναγράψωσι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν προτύπων των.

Ἡ γυνὴ ἐν τοῖς ἔργοις των δανεῖζει τὸ ζῶν κάλλος τῆς εἰς τὴν ἀγγελικὴν ἀγνότητα, εἰς τὴν ὅποιαν δίδει μορφήν συγκεκριμένην.

Ἀλλὰ χρειάζεται τὸ αἰνιγματῶδες μυστήριον τῆς Joconde τοῦ φιλοσόφου ζωγράφου Λεονάρδου Da Vinci, ὅπως μᾶς δώσῃ τὴν πλήρη ἀπεικόνισιν τῆς ζώσης γυναικός, ἥτοι τὴν πιστὴν εἰκόνα τοῦ σχήματος, τοῦ χρώματος καὶ τοῦ συναισθήματος, ὅπερ ἐδοκίμασεν ὁ καλλιτέχνης, ἵνα καὶ μετὰ αἰῶνας ἀναζῶμεν μετὰ τῆς γυναικός ταύτης.

Ἡ μεγάλη ἐποχὴ, ὁ ἀληθὴς χρυσοῦς αἰὼν τῆς γυναικείας προσωπογραφίας εἶναι οἱ χρόνοι τοῦ Van Dyck, τοῦ Velasquez καὶ τοῦ Rubens.

Σήμερον ἐν τῇ προσωπογραφίᾳ ὡς καὶ ἐν τῇ ζωγραφικῇ ἐν γένει ὑπάρχουσι ποικίλαι τάσεις. Οἱ κατ' ἐξοχὴν ζωγράφοι τῆς γυναικός τοῦ Κ' αἰῶνος εἶναι ὁ Jacques Blanche, ὁ Prinet, ὁ La Gandara καὶ ὁ Sargent. Ἄλλ' ἐπίσης εἶναι καὶ ὁ Flameng, ὁ Hébert καὶ ὁ Κάρολος Duran* καὶ οἱ μὲν ζητοῦσι ν' ἀποδώσωσι τὴν ἐξωτερικὴν τῆς χάριν, τὸ ἰδιό-

τροπον τῆς ἀμφιέσεώς τῆς, ἐνῶ οἱ ἄλλοι θέλουσι ν' ἀπαθανάτισωσι τὴν ψυχὴν τῆς, τὸν τρόπον καθ' ὃν αἰσθάνεται καὶ σκέπτεται.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων, τῶν εἰκονίζοντων τὴν ἑσῶ γυναῖκα, εἰς τὴν ἐφετείνῃ ἐκθεσιν τῆς Société Nationale τῶν Παρισίων πρωτεύει ὁ Prinet διὰ μιᾶς ὠραίας εἰκόνας του, ἐν ἣ παρίστανται τρία πρόσωπα, νεαρὰ γυνή, σεβαρὰ καὶ δνειροπόλος, πλησίον ἐνδὲς πρεσβύτου καὶ μιᾶς πρεσβύτιδος εἰκόνας, θυμασίας εἰς ἀλήθειαν καὶ φυσικότητα.

Ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Artistes Français διακρίνονται δύο προσωπογραφίαι τοῦ Saurence Koe, θελητικῶς ροδόφαιοι καὶ φαιοκίτρινοι.

Ἐπίσης ἐξέχουσιν ὁ μέγας πίναξ τοῦ Bacon θαυμαστὸς διὰ τὴν ἐνότητα τῆς ὕλης καὶ τὴν ὅλως ἰδιαίτερον ἔκφρασιν. Ὁ Hubbell εἶναι ὁ πλέον εὐάρεστος τῶν ψυχολόγων ζωγράφων. Μία προσωπογραφία τοῦ G. oige. Aid διακοσμητικὴ καὶ νεωτεριστικὴ, εἰς τόνον σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ῥοδινον, ἐλαφρῶς κυανίζοντα, ἐν τῇ ὅποια ἡ περιβολή, εὐστρωφωτάτη, συγχέεται περιέργως μετὰ τῆς σαρκός.

Τοῦ Paul Thomas ἐξέχει πίναξ ῥοδίνος καὶ φαιός. Τοῦ W. Laurent μία προσωπογραφία πολὺ «impressionniste» κόρη ἀδύνατος, μειδιῶσα, μετ' ἐσθητὸς κυανοπρασίνου, βάθους κυανίζοντος καὶ χρυσαυθῆμων ἐρυθρῶν.

Ὡσαύτως διακρίνεται ἡ εἰκὼν τῆς πριγκηπίσσης T., ἔργον τοῦ Zier, δοκίμιον δυνατῆς καὶ διακοσμητικῆς προσωπογραφίας ἡ ὑπὸ τῆς κ. Pierre Laffite, κρητιδογραφία τῆς κ. Mosticker - Lavergne, κυανοπρασίνου τόνου τοῦ Klötz γυνὴ φέρουσα ἐσθητὰ λευκόχρυσον, τοῦ Muller κορασίς ἐνδεδυμένη μεταξίνην πτυχωτὴν στολὴν ἐπὶ βάθους πρασίνου βαθέος.

Ὁ Lauth ἐκθέτει γυναῖκα κεκαλυμμένην διὰ φαῖς καλύπτρας, γλυκειάς, ἀλλὰ μονοτόνου ἀρμονίας. Ὁ Michel τείνει νὰ ζωγραφίσῃ πίνακας ἀνταξίους τοῦ Siévans. Ὁ «Ἀλκοολιστὸς» τοῦ Mac Camerion εἶναι μία παθητικὴ τραγωδία. Ἡ «Ἀστρονομία» καὶ τὰ «Μαθηματικά», ὁ ὠραιότερος τῶν δύο διακοσμητικῶν πινάκων τῆς Δδος Dufau ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κοινὴ ἐναλλαγὴ τῶν ἀντιθέτων δυνάμεων δημιουργεῖ τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὸν ρυθμὸν.

Μετὰφρασις ΝΙΟΒΗΣ

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Αἱ κρίσεις τῆς ὑψηλείας διὰ μίαν προσωπογραφίαν.
Ἡ κυρία.— Πῶς σοῦ φαίνεται αὕτη ἡ εἰκόνα;... Δὲν εἶνε ἐξοχος;... Ἔχεις ποιὸν παριστᾷ;...
—Μὰ ἡ τοῦ λόγου σὰς, κυρία, ἡ τὸν ἀφέντη...

Ἀποσοργία.
—Κι' αὐτοὶ οἱ ἐπαίται παράγιναν. Κάθε ὄρα καὶ οὐκ ἐπινοοῦν ἐξοχὴν σὴν πόρτα μου.
—Ἐγὼ ἔχω τὸ ἐξῆς μέσον. Σὲ κάθε ἐπαίτην λέω: Ἔχεις νὰ μ' ἀλλάξῃς ἓνα εἰκοσιπεντάριον; Ἄν μοῦ πῇ ὄχι, δὲν τοῦ δίνω τίποτε· ἂν μοῦ πῇ ναί, τότε εἶνε ποῦ δὲν τοῦ δίνω.

Φιλοφροσύνη.
Ἡ δεσποινίς.— Ἔτσι, ξέρατε λοιπὸν ὅτι ὁ φίλος σας κἀθεταί ἀπέναντί μου; Ὁ φοιτητής.— Ναί, μοῦ εἶχε πῇ, ὅτι τὸ δωμάτιόν του βλέπει πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἡλίου!

Εἰς τὸ θέατρον.
—Κυρία, θέλετε νὰ λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ βγάλειτε τὸ καπέλλο σας; Δὲν μπορῶ νὰ δῶ εἰς τὴν σκηνήν.
—Ὅχι.
—Ἄλλ' ἐπλήρωσα 3 φράγκα γιὰ νὰ δῶ τὸ δράμα.
—Κι' ἐγὼ ἐπλήρωσα 30 γιὰ νὰ δοῦν τὸ καπέλλο μου.

Ἐκείνη.— Πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν του; Ἐκείνος.—Ναί, κάποτε τὸ πιστεύω. Ἄλλ' εἰς τὸν σὲ κυττάζω πολλὰς φορὰς ἀρχίζω ν' ἀμφιβάλλω.

Ἐνὰς σύζυγος (ἀπελπιμένος).— Εἶπα σὴν γυναῖκά μου κατὰ ποῦ δὲν τῆς ἄρσεε καὶ δυὸ μέρες τώρα δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα τῆς νὰ μοῦ μιλῇ.
Ἄλλος σύζυγος (ζωηρῶς).— Ἀλήθεια; Μπορεῖς ἴσως νὰ θυμηθῇς τί τῆς εἶπες;

—Τὸ δράμά σου τὸ ἔχεις πάρει ἐντελῶς ἀπὸ τῆ ζωῆ;
—Βεβαίωτα, ὁ ἥρωας μου δυστυχεῖ ἀπὸ ἓνα αὐτοκίνητον!

Μεταξὺ συζύγων.
—Τί ὠραία μαλλιά ποῦ ἔχεις, Διλίκα μου.
—Σοῦ ἀρέσουν, ἔ;
—Ὦ! πολὺ!
—Τότε γιὰτί φωνάζεις ἅμα πέφτει καμμιά τρίχα σὴν σούπα;

Εἰς τὸ θέατρον.
—Ἄλλὰ γιὰτί χειροκροτεῖτε, ἐνῶ ὅλοι σφυρίζουν;
—Χειροκροτῶ ἐκεῖνους ποῦ σφυρίζουν!

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Κοππέ.
Ὁ ποιητὴς Ταγκός.— Σοῦ ἀρέσουν τὰ ποιήματα τοῦ Κοππέ;
—Βεβαίως.
—Τὰ δικά μου;
—Καὶ αὐτὰ, ἀφοῦ εἶναι ἀποκοπαὶ ἀπὸ... Κοππέ!

Ἐξοχὸς.— Ἄπὸ τὰ μικρὰ μου χρόνια ταξιδεύω διαρκῶς.
Κύριος.— Θὰ ἔχετε ἰδῆ ὅλον τὸν κόσμον βέβαια...

—Δὲν ξέρω τί νὰ τὸν κάμω αὐτὸν τὸν μεγαλείτερον γυιό μου. Εἶνε τρομερὸς ψεύτης!
—Νὰ τὸν κάμειτε διπλωμάτην.

Ἐπὶ τῆς ἀπερέτας τοῦ Βιεννέζου Λέω «Εὐθύμη Χήρας», ποῦ δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὰ θεάτρα τῆς Εὐρώπης. Χιοῦμος ἐπὶ τῆς ἀγχόνης.
—Λοιπὸν ποία εἶνε ἡ τελευταία σου ἐπιθυμία;
Κατάδικος.— Ἦθελα νὰ ζήσω νὰ δῶ τὴν τελευταίαν παράστασιν τῆς «Εὐθύμου Χήρας».

Ὁ ποιητὴς Ψυχαρίδης.— Ὅταν γράφω τὴν νύκτα πολλὰς ὥρες, δὲν μπορῶ πειὰ νὰ κοιμηθῶ.
Εἰλικρινὴς φίλος.— Καὶ γιὰτί δὲν διαβάζεις αὐτὰ ποῦ γράφεις, ν' ἀποκοιμηθῇς ἀμέσως.

—Ἀπεπειράθη ποτὲ ἡ γυναῖκα σου νὰ λιποθυμήσῃ;
—Βέβαια μιὰ φορὰ· ἀλλὰ τὴν ξελιποθύμησα ἀμέσως.
—Πῶς;
—Τῆς ἐφώνησα «Νίνα, κάθησε ἐπάνω σὲ καὶ νοθεργί σου καπέλλο!»

Ὁ φωτογράφος.— Πάρτε τώρα μίαν χαρούμενην ἔκφρασιν. Σκεφθῆτε κατὰ εὐχάριστον, λ. χ. τὴν σύζυγόν σας.
Ὁ φωτογραφούμενος.— Ἐχω πάρη διαζύγιον πρὸ ὀκτῶ χρόνων.
—Ἐξοχα! Σκεφθῆτε αὐτὸ ἀκριβῶς.

—Εἰλικρινῶς νὰ ὀμιλήσωμεν, φίλε μου· βρισκομαι πῶς τὸ πορτραῖτό μου, ποῦ μοῦ ἐκάματε, δὲν μοῦ μοιάζει καὶ πολὺ.
—Ἐχετε δίκην. Εἰς τὴν εἰκόνα φαίνεσθε πολὺ ἔξυπνος.

Ὁ ποιητικὸς.— Δὲν μπορεῖτε νὰ δεχθῆτε τὸ δράμα μου;
Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Θεάτρον.— Ἀνατυχῶς ὄχι. Εἶνε ἐλεεινόν. Ἄλλως τέτοια δράματα παρεστήσαμε ἓνα σωρὸ.

Εἰς τὸ τραῖνο.
—Λοιπὸν κάνετε τὸ ταξίδιον τοῦ γάμου σας; Ἄλλὰ ποῦ εἶνε ἡ γυναῖκά σας;
—Δὲν ἐφθάναν τὰ λεπτὰ καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μας, γι' αὐτὸ ἐταξίδεψα μόνος μου.

Ὁ καθηγητὴς (διδάσκων).— Καὶ αἱ χειροφετημένα γυναικὲς κατάγονται ἀπὸ τὴν Εὐάν— ἦτο ἡ πρώτη ποῦ εἶχε καὶ τὸ ἀνδρικόν, δηλαδὴ μίαν πλευρὰν ἀπὸ τὸν Ἄδამ.

—Γιὰτί τόσον λυπημένος;
—Χθὲς ἡ γυναῖκά μου τὸ ἔσκασε μὲ τὸ αὐτοκίνητόν μου καὶ τὸν σωφῆρ μου. Ἐνα τέτοιον ἱκανὸν σωφῆρ δὲν θὰ ξαναβρῶ ποτὲ.

Ἡ θεία.— Ἀφ' οὗτον ἤρθεν ὁ ἀνεμῖός μου φοιτητὴς εἰς τὸν πύργον, Ἄννα, δὲν ξαναφάνηκε τὸ φάντασμα τῆς γιαιγιάς.
Ἡ ὑπηρέτρια.— Φοβάται κι' αὐτὸ μὴ τοῦ ζητήσῃ δανεικὰ ὁ ἀνεμῖός σας.

YYYYYYYYYYYY

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Διατί Εκλεισε. — Δευθυνταί, ἠθοποιοί, ἐλλείμματα. — Γένοιτο! — Ανατόλ Φράνς. — Τὰ γυνῆ τῶν Πολυτεχνείων. — Τὰ κάρτ ποστὰλ καὶ ἡ πρώτη κυκλοφορία. — Μιστριώτης καὶ Λάμπρος. — Ἀπὸ τ' αὐτὶ καὶ σὺ δάσκαλο! — Ἑλληνίδες ἠθογήτριαι. — Πενήντα λεπτά! — Αἱ φαινομενίδες. — Ἀρμονία καὶ Μούσαι. — Παρθένοι τίκουσαι. — Ζολᾶ. — Σαλώμη καὶ Ἀστυνομία. — Κυβέλη καὶ Μαρία. — Ρήγας Φερραῖος. — Μαλλιαρὸς ἀπαρνούμενος τὰς τριχὰς του. — Ὁ μαρμαρωμένος Βασιλέας. — Πρώταις Πανεθνικοῦ ἐράνου.

ἠθμερίδες δὲν συνεφώνησαν εἰς τὸν τοιοῦτου εἴδους Ἀβδηρητισμὸν καὶ τὸ ἀνάγνωσμα ἐπαθεν ἐκτροσίν.

Ἡ κρίσις τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἔφεραν ἐπὶ τοῦ τάπητος — σχῆμα λόγου, διότι οἱ τάπητες τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τυλίσσονται εἰς στρώματα ναφθαλίνης — τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Ὁ κ. Μιστριώτης, μνηνίων, ἀδιάλλακτος, κατήγορος ἀπ' ἐνός ὁ κ. Σ. Λάμπρος ἀπ' ἐτέρου ὀχυρούμενος ὅπισθεν διαφόρων δημοσιογραφικῶν προμαχόνων. Καὶ τὸ ζήτημα ἀνακινεῖται διὰ μυριοστὴν φορὰν καὶ διὰ μυριοστὴν ἐπίσης φορὰν δὲν λύεται, οὔτε βεβαίως θὰ λυθῆ ἀφοῦ πρόκειται περὶ λαλουμένης διγλωσσίας. Τὸ μόνον εὐχάριστον ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, καλέσαντος εἰς ἀπολογία ἑαυτοῦ κ. κ. Ν. Χατζηδάκη καὶ Κ. Παλαμᾶν, οἵτινες, ἂν καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ δὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπερμαχοῦν τῆς χυδαίας γλώσσης, κατὰ τὸν χυδαϊότερον καὶ ἀντεθνικώτερον τρόπον. Ἡ ἀπολογία αὐτὴ εἶχε πολὺ τὸ φαιδρὸν. Μοῦ ἀνέμνησεν ἀτακτοῦντας καὶ ἀνορθογράφους μαθητάς, τῶν ὁποίων ὁ διδάσκαλος τραβᾷ τὸ αὐτί. Οἱ ἀπολογηθέντες ὑπεσχέθησαν σιγὴν, ἐφ' ὅσον τουλάχιστον φημίζονται ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἥτις διὰ τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων ἀπεκκήρυξε τοὺς χυδαϊστάς.

Αἱ Ἑλληνίδες δὲν ἀστειεύονται. Εἰσῆλθον ὡς φοιτήτριαι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐξῆλθον δοκτορέσαι καὶ τώρα ζητοῦν νὰ εἰσέλθουν πάλιν, ὡς ὑψηλήτριαι ὅμως. Οἱ καθηγηταὶ ἀνησύχησαν ὡς ἂν ἦσαν περιττοὶ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου φύλου ἀνταγωνισταί. Καὶ ἐπεκαλέσθησαν τὸ Σύνταγμα. Αἱ κυρίαὶ Κατσιγρα καὶ Παναγιωτάτου ἐκρίθησαν ἰκανώταται διὰ τὸν τίτλον τοῦ ὑψηλήτου, ἀλλὰ φεῦ! ἀπὸ τοῦδὲ, προεξοφλοῦντες τὸ μέλλον, ἐδήλωσαν οἱ καθηγηταὶ ὅτι μὲ τὴν ἀπονομὴν τῆς ὑψηλείας, δὲν ἐνοοῦν ὅτι εἶνε δυνατόν αὐταὶ νὰ καθέξουν καὶ καθηγητικὴν ἔδραν. Ἐν ἄλλαις λέξεσι τίθεται ἐκποδῶν ἡ ἀξία διὰ νὰ τηρηθῆ ὁ τύπος, ἀφοῦ τὸ Σύνταγμα ὁμιλεῖ περὶ ἀρσενικοῦ γένους μόνον, προκειμένου περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων. Καὶ αἱ τηλεφωνήτριαι τότε;

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις ἐκλεισε. Δὲν εἶνε ἀπροσδιόνυσος εἰς ἐπίλογος. Ὁ φιλτατος καὶ ἐλευθερόστομος γλύπτης κ. Θωμόπουλος ἐν ἄλλῃ στήλῃ φάλλει τὰ νεκρώσιμα. Ἐδῶ θὰ τονίσωμεν ὅτι καλὸν εἶνε νὰ γίνων διδάγματα μερικαὶ παρατηρηθεῖσαι ἐλλείψεις. Ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν ἔργων χρειάζεται κάποιια αὐτοθυσία ἐκ μέρους τῶν ἀποτελούντων τὴν κριτικὴν ἐπιτροπὴν, οἵτινες εἶνε συγχρόνως καὶ ἐκθέται. Ἀλλὰ καὶ ὁ καθορισμὸς

εἰσόδου εἰς μίαν δραχμὴν εἶνε πολὺ ἀριστοκρατικὸν μέτρον. Πεντηκοντάλεπτος εἰσόδος θὰ καθίστα τὴν ἐκθεσιν προσιτὴν εἰς τὸ πολὺ κοινὸν καὶ οὕτω θὰ ἐπετυγχάνετο ὁ πρῶτιστος σκοπὸς μιᾶς ἐλληνικῆς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως, ἡ καλλιτεχνικὴ βαθμὴδὸν διαμόρφωσις τοῦ λαϊκοῦ αἰσθήματος.

Ἡ νέα Παρισινὴ μόδα τῶν φαινομενίδων ἐτάραξε τοὺς κύκλους τῶν ἠθικολόγων καὶ τῶν μοδιστῶν. Ὁ Δουγκαν ἠγαλλίασεν. Ταυτοχρόνως μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν τριῶν «ἰκρουαγιὰλ» εἰς τὰς ἵπποδρομίας τοῦ Λονσάν, εἰς τὸ Λονδίνον ἡ διάσημος ἠθοποιὸς Τίτκομπ ἐνεφανίζετο μὲ σχιστὸν τὸ φόρεμα ἀπὸ τὴν μίαν κνήμην. Τὸ ζήτημα εἶνε αἰσθητικὸν καὶ δι' αὐτὸ μένει ἐπὶ τοῦ παρόντος ἄλυτον, ὅπως καὶ τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Ἀρμονία ἐγέννησε τὰς Μούσας ἢ αἱ Μούσαι τὴν Ἀρμονίαν, ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνῶ πληρέστατα μὲ τὸν κ. Μιστριώτην, διότι μοῦ φαίνεται κάπως δύσκολον ἐννεῖα γυναῖκες καὶ δὴ παρθένοι νὰ γεννήσουν τέκνον, ἔστω καὶ ἂν τὸ τέκνον αὐτὸ εἶνε Ἀρμονία.

Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται! Ἄλλ' οἱ ἐθνικοφρονεῖς τῶν Παρισίων δὲν συμφωνοῦν. Αἱ σκηναί, αἵτινες διεδραματίσθησαν περίξ τῶν ὄστων τοῦ Ζολᾶ μεταφερομένων εἰς τὸ Πάνθεον, ἀποδεικνύουν ὅτι ὄντως μέγας ἦτο. Ἡ μετακομιδὴ τῶν ὄστων του ἐκεῖ, ὅπου ἀναπαύονται αἱ ἀληθινὰ δόξαι τῆς Γαλλίας ἦτο ἀπλοῦς τύπος τὸ ὄνομα τοῦ Ζολᾶ περιτύχθη πολὺ πρότερον ἢ ἀθανασία καὶ τὸ ἀόρατον πνευματικὸν Πάνθεον, τὸ ὁποῖον καλεῖται Ἀνθρωπίνῃ Συεῖδῃσις ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μνήμην του περιβλεπτικὸν θέσιν.

Εὐτυχεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐφέτος καὶ δυστυχεῖς οἱ θεατρῶναι!

Πάρτε τὴν ἀναπνοὴν σας καὶ μετρήσατε τὰ θερινὰ θέατρα τῶν Ἀθηνῶν:

- 1) Νέα Σκηνή, 2) Σύντάγματος, 3) Βαριετέ, 4) 5) Πανελλήνιον, 6) Νεαπόλεως, 7) Ἀρνιώτη, 8) Ἀθήναιοι Ἀναριθμητοὶ δὲ οἱ παραγιωρίζεις, ὑπαίθριοι κινηματογράφοι, φασουλῆδες, ταραντέλαι κλπ.
- Ὁ συναγωνισμὸς ἤρχισεν. Ἡ Σαλώμη, δι' ἣν

ἐκλήθη εἰς χειρουργικὴν ἐπέμβασιν ἡ ἀστυνμία, ἀναβιβάζεται. Ὁ ἀγὼν θὰ διεξαχθῆ κυρίως μεταξὺ Κυβέλης καὶ Μαρίας Κοτοπούλη. Καὶ αἱ δύο ἦλθαν μὲ τὰς ἀποσκευὰς τῶν ἐκ Παρισίων, κραδαίνουσαι ἀντιδοράτων ἀμφιέσεις καὶ προγράμματα. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ καταστρώσωμεν ἕνα ἀπολογισμὸν τῆς θεατρικῆς αὐτῆς μονομαχίας.

Ἔργα πρωτότυπα ἀγγέλλονται μετὰ τινος δειλίας οἱ ἴδιοι συγγραφεῖς θὰ ἐμφανισθοῦν καὶ πάλιν. Κάποιος ξεχωριστὸς λόγος γίνετα διὰ τὸν «Ρήγαν Φερραῖον» τοῦ κ. Προβελεγγίου. Ὁ μαλλιάρωτατος Νέης, ὅστις ἐνεκα τοῦ καύσωνος ἐξῆρισε πώγωνα καὶ μύστακα, λέγεται ὅτι θὰ καταπλήξῃ ὄχι μὲ νέαν χίμαιραν, ἀλλὰ μὲ τὴν πραγματικότητά μερικῶν ἐρασιτεχνίδων.

Ἦρχισα μὲ μειδιάματα καὶ κλειῶ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ μηνὸς μὲ ταινίας πένθους. Ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηναίων ἐτέλεσε τὸ πρῶτον ἐπίσημον μνημόσυνον τοῦ τελευταίου Ἑλληνος Ἀυτοκράτορος μὲ κάποιαν ἐπισημότητα, ὄχι βεβαίως τὴν προσήκουσαν εἰς τὸ μέγα γεγονός, ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὰ μνημόσυνα πατριωτῶν τιμῶν, ἅτινα ἐτελοῦντο κάποτε ἀθορόβως. Μνημόσυνον ἐνὸς Παλαιολόγου, ἐκπροσωποῦντος τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Ἰδέαν, ἐπρεπεν αὐτὸ τὸ κράτος νὰ τελεῖ. Ὁ Παλαιολόγος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἑλλ. λαοῦ δὲν εἶνε ἥρωας. Εἶνε δράμα καὶ θρῦλος. Εἶνε αὐτὴ ἡ ὑπόστασις τοῦ Ἑθνους, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπαυσε νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἐπάνοδον ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Μαρμαρωμένου Βασιλεῖ. Ἄλλ' ἐπρεπε καὶ κάτι τι ἄλλο. Νὰ μαρμαρωθῆ ὁ μαρμαρωμένος ἐν θρύλοις Βασιλεὺς. Κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου του, ἐπρεπε νὰ διενεργηθῆ ἔρανος ἐκ μικρῶν ποσῶν, ἀλλὰ καὶ μέγχι τῶν μικροτέρων χωρίων, ἵνα ἀνταξίως τῶν ἐθνικῶν παλμῶν ἀνιδρυθῆ πάλλευκος καὶ ἐπιβλητικὸς ὁ ἀνδριάς τοῦ Μεγάλου Ἑλληνος. Ἐνας τοιοῦτος ἀνδριάς μόνον διὰ καθολικοῦ ἐράνου ὑφόμενος θὰ ἔχῃ τὴν προσήκουσαν σημασίαν. Τὸ μνημόσυνον τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἄς συνοδευθῆ μὲ λαϊκὴν Πανελλήνιον εἰσφορὴν δι' Ἐκείνον, ὅστις δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθέσθαι διὰ νὰ εἰσελθῆ, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, νικητῆς εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων.

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Τὴν 27 (ν) Ἰουνίου θὰ ἀνοίξῃ τὸς πόλας τῆς ἐν Βρυξέλλαις τὸ πρῶτον ἠδὴ ἐαρινὴ Ἐκθεσις, ἥτις προμηνύεται ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος, διότι ἐν αὐτῇ θὰ ἐκτεθῶσιν ἔργα τῶν Joseph Stevens καὶ Jean Stobbaerts.

Συνεστήθη εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς διοργάνωσιν ομηματικῆς ἐρεῖνης καὶ μελέτης ἐπὶ τῆς καλλιτεχνικῆς προόδου τοῦ Βελγίου. Τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχεν αὐτὸς ὁ Ὑπουργὸς τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν κ. Descamps-David. Τὰ πορίσματα δὲ τῆς μελέτης τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ δημοσιεύωνται εἰς τομῖδια κατ' ἔτος εικονογραφημένα, ἀναπτύσσοντα τὰς προόδους, ἃς οἱ Βέλγοι ἐποίησαν ἐν ἐκάστῳ κλάδῳ τῆς τέχνης, ἥτοι ἐν τῇ

ζωγραφικῇ, γλυπτικῇ ἀρχιτεκτονικῇ, χαρακτικῇ καὶ μουσικῇ.

Ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις ἠγόρασεν ἀντὶ 50 χιλ. φρ. ἐν ἔργον τοῦ γλύπτου de Lalain, μέγα σύμπλεγμα ἐρίππου ἀνδριάντος, ὅπερ σπηθήσεται εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ δάσους τῆς Cambre.

Ἡ Ἐταιρεία τῶν Φίλων τῶν Μουσείων ἐν Βρυξέλλαις ἀπέπεσε Μνημεῖον ἐνὶ στήθαις ἱστορικῆς σημασίας διὰ τὴν ἐν Βελγίῳ γλυπτικὴν τοῦ Μεσαίωκου. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἀνακαλυφθὲν τῷ 1890 ὑπὸ τοῦ κ. Cloquet, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γάνδης,

μὴν τῶν ῥόδων ὑπῆρξε γονιμώτατος εἰς φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς συζητήσεις. Τὸ Βασιλικὸν θέατρον ἐκλεισε Ἡ θλιβερὰ εἰδησις ἐνέσκηψεν ὡς βόμβα, ἀλλὰ τὸ μοιραῖον αὐτὸ τέλος ἀνεμένετο. Ἄρθρα ἐπὶ ἄρθρων, ἐπιστολαὶ καὶ διατριβαί. Διατί ἐκλεισε; Ἐπταίσαν οἱ ἐκάστοτε διευθύνται; Οἱ ἠθοποιοί; Οἱ συγγραφεῖς; Τὸ κοινόν; Ὅλοι αὐτοὶ ἀναμφίβλως πταίου. Ἑλλείμματα ὑπῆρχον. Ἐπρεπε νὰ κλεισῇ τὸ θέατρον διὰ δύο ἔτη. Ἰσως τοιοιουτρόπως ἀνελίξῃ ἀκμαιότερον. Ψιθυρίζεται ἐν τούτοις ὅτι ἐπιθυμία τῆς πριγκηπίσσης Μαρίας θὰ ἀνοίξῃ τὸν προσεχῆ χειμῶνα. Καὶ ἡ ἐκδοσις συμπληροῦται μὲ τὸ ἐπίσης εὐχάριστον ἄγγελμα ὅτι ἡ ἄρτι ἐκπεύσασα Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, τῇ αὐτῇ ὑψηλῇ πρωτοβουλίᾳ, θὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλων βάσεων. Γένοιτο, ἰδίως τὸ τελευταῖον

Ὁ Ἀνατόλ Φράνς συνεκίνησε τοὺς νεαροὺς ποιητῆσκους καὶ λογίους μας. Ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς ἀκούρατος περιήλθε τὰ ἀρχαιολογικὰ κέντρα. Σκοπὸς τῆς ἀφίξεώς του, ἡ συμπλήρωσις ἐντυπώσεων διὰ τὸ περὶ Ἑλλάδος βιβλίον ὅπερ ἐτοιμάζει, καὶ εἶνε αὐτὴ ἡ μόνη εἰδησις ἣν δὲν ἀνέφερον εἰς τὰς συνεντεύξεις του! ...

Ὡ τοῦ φρικτοῦ σκανδάλου! Βαβαὶ καὶ ἰαττατατῆ! Μία ἐσπερινὴ ἠθμερίς, ἡ πρωταγωνίσασα εἰς τὰ κάρτ ποστὰλ μιᾶς ἀτυχοῦς χήρας καὶ ἡ ἀνακαλύψασα ἕνα ἀνύπαρκτον σύλλογον, ἀπεκάλυψεν ὅτι εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν σχολὴν τοῦ Πολυτεχνείου φοιτοῦν ἀπὸ... ἐπτά ἤδη ἑτῶν μαθήτριαι καὶ μάλιστα ἀντιγράφουν γυμνά σώματα ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Ἡ «πρῶτη κυκλοφορία» ἤθελε θῆμα. Ἐγίνε ἀνάγνωσμα ἡ νωποτάτη αὐτὴ εἰδησις καὶ τῇ ἐπινεύσει ἐνὸς σεμνοτύπου καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου ἐπιμελῶς κρυπτομένου, ἠγέρθη σταυροφορία κατὰ τῶν ἀτυχῶν μαθητριῶν. Εὐτυχῶς αἱ ἄλλαι

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

εις την περιφέρειαν αρχαίου μοναστηρίου εν Τουρναί, απολείται εξ ενός αναγλύφου αφιερώματος, ανήκοντος εις την σχολήν του Τουρναί, ης διεπρεπε τον XV αιώνα εν τη γλυπτική παρισιακή δε την κηδείαν του μοναχου Fresnes.

* Η κόνη του Νορβηγου συνθέτου Edouard Grieg μεταφέρθη εις φρονικόν άντρον, ηγεωγμένον εντός βράχων εν Troidhagen παρὰ τὸ Bergen. Τὸ στόμιον τοῦ άντρον ἐφράχθη διὰ μαρμαρίνης πλακός, ὀπισθεν τῆς ὁποίας ὁ Grieg κοιμάται τὸν τελευταίον ὕπνον. Εἰς μνήμην του θά στήθῃ ἐν Βέργεν, τὴν γενέθλιόν του πόλιν, μνημεῖον πρωτότυπον, δηλαδὴ μεγάλη αἰθουσα συναυλιῶν, ἧς θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ μουσοργου καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ κυρίως θὰ ἐκτελῶνται αἱ συνθέσεις του.

* Ἐκθεσὶν ἔργων ζωγραφικῆς καὶ δὴ προσωπογραφιῶν διαργάνωσεν ἐν Παρισίῳ ὁ Ὀμιλος τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐνώσεως. Διακρίνονται: τὸ Σκίθικόν τοῦ R. Billotte, Μία ὁδὸς τῆς Μοντιάρτης τοῦ M. Coigniet, γυναικεία προσωπογραφία τοῦ J. Baugniez, καὶ διάφορα ἄλλα ἔργα τῶν κ. κ. Mercié, Parfouy, προσωπογραφίαι κυριῶν καὶ παιδῶν τοῦ Alexis Vollon, ἀνιγραφοὶ γενεῶν φύσεως τοῦ Zacharian, καὶ μία ζωηροτάτη εἰκὼν τοῦ κ Lafeneste, ἔργον τοῦ Weerts, κλπ.

* Ἐν Παρισίῳ διαργάνωσεν ἔκθεσιν τῶν ἔργων του ὁ κατ' ἔσοχὴν ζωγράφος τῆς κομψότητος καὶ τῶν δαρδύδων, κ. Bernard Boutet de Monvel.

* Πλήρης ἐπιτυχία ἔστειρε τὴν ἐν Παρισίῳ Ἐκθεσὶν τῆς Société nouvelle. Οἱ μετασχόντες εἶνε ὁ Rodin, ὁ πρίγκηψ P. Troubetzkoi, ὁ Besnard, ὁ Sargent, ὁ La Touche, ὁ H. Martin, ὁ La Candara, ὁ Pri net, κλπ.

* Ἐν Παρισίῳ συνέστη Σύλλογος τῆς Ἱστορίας τοῦ ἐνδύματος σκοπῶν τὴν ἰδρυσὶν Μουσεῖον ἀμφιέσεων. Ὁ Σύλλογος θὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὴν συγγραφὴν λεξικοῦ καὶ ἱστορίας τοῦ ἐνδύματος: θὰ διοργανῶ καὶ διαλέξεις ἐπὶ τῆς ἐξέλιξεως τοῦ ἐνδύματος τῶν διαφόρων ἀστυκῶν τάξεων, ἀρχαίων, στρατιωτικῶν, κλήρου, ἀλλῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον.

* Τὸ προσεχές, τέταρτον προϊστορικόν συνέδριον τῆς Γαλλίας θὰ ἀρχίσῃ τὴν 24 προσεχούς Αὐγούστου καὶ θὰ διαρκέσῃ 6 ἡμέρας.

* Εἰς τὴν Galerie Georges Petit ἐξέθηκε πενήκοντα σχεδόν ἔργα του ὁ Βρυξέλλος ζωγράφος Franlz Charlet. Μαθητὴς τοῦ Portaels, διευθυντοῦ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Βρυξελλῶν, μετέβη εἰς Παρισίους, ἔνθα εἰργάσθη ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Lefebre, Carolus Duran καὶ τοῦ Gêrôme. Ἐκτοτε ἐπεδόθη εἰς μακρὰ ταξείδια πρὸς σπουδὴν τῆς φύσεως. Τὸ Γαλλικόν Κράτος ἠγόρασε δύο πίνακας αὐτοῦ, μίαν ὕδατογραφίαν «Τὸ ρυμουλκόν» καὶ μίαν ελαιογραφίαν «Τὸ παλαιὸν ἐρμάριον». Τὰ ἔργα του διακρίνονται διὰ τὴν ἁρμονίαν τοῦ χρώματος καὶ τὴν πάλλουσαν εὐκρίνειαν.

* Τὸ Μετοχικόν Γάμιον τῶν Πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἀνέθηκεν εἰς τὸν κ. Β. Κοντόπουλον νὰ γράψῃ τὰς εἰκόνας τῶν εὐεργετῶν αὐτοῦ Συγγροῦ καὶ Μικροπολοῦλου.

* Ὁ αὐτὸς καλλιτέχνης εἰργάσθη τὴν προσωπογραφίαν τῆς κ. Κορινῶ.

* Εἰς τὴν «Νιουσα Rasseyna» ἐδημοσιεύθη μετάφρασις Ἱταλικῆ ὑπὸ τοῦ κ. Civié τῆς «Ἀνίκητης Ἑλλί-

δας», διηγήματος τοῦ κ. X. Χρηστοβασιλῆ. Τοῦ αὐτοῦ διηγηματογράφου ἐδημοσιεύθη ἐπίσης Ἱταλικὴ μετάφρασις τῆς «Ἀγάπης» ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει ὁ δὲ κ. Σιμόνε Μπρούβετ μετέφρασε τρία ἄλλα διηγήματα τοῦ αὐτοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως.

* Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξ. Κουμουνοῦρου ἐγεροθήσεται μνημεῖον, ὃ ἡ φιλοτέχνησις ἀνετέθη εἰς τὸν γλύπτην κ. Θ. Θωμόπουλον.

* Ὁ ἐν Σπέτσαις πολυτάλαντος κ. Σωτήριος Ἀναργύρου ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ ἐκεῖ Ἡρώον, ὅπερ θὰ περιλάβῃ τὰς προτομὰς ἐκ μαρμαροῦ τῶν ἐκ Σπετσῶν θαλασσομάχων, τῶν κατὰ τὴν ἐλευθέρωσιν διακριθέντων.

* Τὸ Ρουμανικόν περιοδικὸν «Românul Literar» ἀπύθνηεν ἐρώτησιν πρὸς διαφόρους λογίους περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ, Ἀνατολῇ καὶ πρωτίστως ἐν Ρουμανίᾳ Γερμανικῆς ἐπιρροῆς. Τὰ ἐρωτήματα εἶνε τὰ ἑξῆς:

- 1) Τίς τῶν δύο ἐπιδράσεων, Γερμανικῆς ἢ Γαλλικῆς, εἶνε συμφερωτέρα ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ;
- 2) Ἡ Γερμανικὴ ἐπίδρασις παρουσιάζει κίνδυνόν τινα διὰ τὴν Ρουμανίαν;
- 3) Οἱ Ἰουδαῖοι εἶνε συντελεστικὰ ὄργανα τῆς Γερμανικῆς ἐπιρροῆς;
- 4) Ποῖον εἶνε τὸ αἷτιον τῆς ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Ἀνατολῇ ἐξασθενήσεως τῆς Γαλλικῆς ἐπιρροῆς;

* Τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀλεξανδρείας «Νέα Ζωὴ» ἐξέδοκεν εἰδικὸν τεῦχος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀλ. Παλαδιαμάντη, περιλαμβάνον γνῶμας περὶ τοῦ ἀρίστου διηγηματογράφου διαφόρων λογίων, ἐν οἷς τῶν κ. κ. Κακλαμάνου, Καρκαβίτσα, Καλογεροπούλου, Ξενοπούλου, Παλαμᾶ, Ραγκαβῆ, Χατζηδάκι κλπ.

* Ὁ κ. Ἀλεκτορίδης ἐφιλοτέχνησε δύο εἰκόνας τοῦ ἀειμνήστου Σεβαστοπούλου, ἀγωνοθέτου τοῦ γλωσσικοῦ ἀγωνίσματος, μίαν διὰ τὸν σύλλογον τῶν Ὁφειλμένων βιβλίων καὶ ἄλλην διὰ τὸν Σύλλογον τῶν Ἑλλ. γραμμάτων.

* Ἀνεχώρησεν εἰς Ρώμην ὁ καθηγητὴς τῆς ζωγραφικῆς κ. Μποκατοιάμπης. Θὰ ἐπανέλθῃ μετὰ δύο μῆνας. — Ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς Λονδίνον προσιθέμενος νὰ ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ ὁ ζωγράφος κ. Σαββίδης. — Ἀηγούσης τῆς ὑποτροφίας του ἀφικνεῖται ἐκ Μονάχου ὁ ζωγράφος κ. Ὁθωναῖος.

* Μεγαλοπρεπῶς ἐωρεάσθη ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἡ 25τηρίς τοῦ «Κόσμου». Ἄπειρον πλῆθος οὐνήχθη εἰς τὸ ἀπέραντον νέον ἀνάκτορον τῆς ἐφημερίδος. Τὸν θαυμασμόν προὐκάλεσαν τὰ τεράστια πιαστήρια, τὰ ὁποῖα τυπῶνον 1,300,000 φύλλα ὀκτασέλιδα τὴν ὥραν. Τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς ὁ «Κόσμος» ἐξεδόθη εἰς 200 σελίδες, πωληθεὶς ἀντὶ 25 λεπτῶν. Ἐσημείωσεν οὕτω πρωτοφανὲς ρεκόρ εἰς τὸν παγκόσμιον τύπον.

* Τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου ἐπλουτίσθη δι' ἐνὸς ἔργου τῆς Βενετικῆς Σχολῆς καὶ δὴ τῆς ἐποχῆς τῆς μεγαλειότητος δόξης τῆς, παριστωῆτος πατριτικῆς ἀσκητῆ, μετὰ πλουσίας πανοπλίας καὶ περιδερῶνον τοῦ Χρυσοῦ Δόρατος, πρὸς τὸν ὁποῖον νεαρὸς ἀκλόνητος τείνει κρᾶνος. Τινὲς ὑποθέτουσιν δι' ὁ εἰκονιζόμενος Ποταρικός εἶναι ὁ Ἀλφόνσος τῆς Este, δοῦξ τῆς Φερράρας καὶ πρωστάτης τοῦ Τσιανού, εἰς ὃν καὶ τὸ ἔργον ἀπαδίδεται.

* Ἐν Ἀγγλίᾳ θὰ ἐορτασθῇ ἡ ὀδοηκοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Τολστόϊ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ταύτῃ γενήσεται λαϊκὴ ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Ρώσου συγγραφέως.

* Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας προεκήρυσε διαγωνισμόν μεταξὺ ἀποφοίτων τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου πρὸς ἀπονομὴν μιᾶς ὑποτροφίας ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Ἰω. Μπόζου πρὸς σπουδὴν τῆς ζωγραφικῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἐνεργηθσομένοι τὴν 16 καὶ 17 Ἰουνίου ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ μεγάρῳ.

* Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὁ πρωθυπουργὸς μαρκήσιος Σαϊόνζι ὀλίγον δεῖν νὰ παραιτηθῇ τοῦ ἀξιώματός του διὰ τὸν λόγον, δι' ἔγραψε εἰς Ἰαπωνικὴν μετάφρασιν τῶν «Παρισίων» τὸν πρόλογον τοῦ Ζαλά. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀπληγορεύθη ἐν Ἰαπωνίᾳ διότι ἐκρίθη ἐπικίνδυνον λόγῳ τῶν σοσιαλιστικῶν καὶ ἀντιμοναρχικῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας διατυπῶνει. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ ἐκήρυξαν πόλεμον σφοδρότατον κατὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ ὡς ἐνθαρρύναντος τοιαύτας ἀρχάς.

* Τὸ ἐν Μασσαλίᾳ ὑπαίθριον «Ἀθηναϊκόν θεάτρον», ἔργον τοῦ γλύπτου Κάρλι, ἐκτελεσθὲν συμφώνως πρὸς τὰ ἀρχαῖα σχέδια, ἐνεκαίνισθη μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας διὰ παραστάσεως τῆς «Ἠλέκτρας».

* Κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ γλύπτου Saint-Marceau τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ μνημείου τῆς Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς ἐνώσεως. Ἐπὶ ἀποτόμου βράχου στηρίζεται μεγάλη σφαῖρα, περὶ τῆς ὁποίας ὀρχοῦνται ὀλονὶ Ἰπτάμεναι γυναικες. Τὸ μνημεῖον θὰ ἀνεγερθῇ δαπάναις ὄλων τῶν Ἑθνῶν.

* Προσεχῶς συνέρχεται ἐν Βερολίνῳ τὸ διεθνὲς συνέδριον τοῦ Τύπου. Σκέψις ἐπικρατεῖ ὅπως ὁ σύνδεσμος τῶν συντακτικῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημεριδῶν προτείνῃ ἵνα τὸ προσεχές ἔτος τὸ διεθνὲς Συνέδριον συνέλθῃ ἐν Ἀθήναις.

* Εἰς τὸν Monde Hellenique ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Fierre Baudry ἔμμετρος Γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ» δημοσιευθέντος ποιήματος τῆς ἡμετέρας συνεργάτιδος δος Lalo de Castro «Ὁ, τι φοβόμαι».

* Θελτικτικὴ Ἐκθεσις ἔργων τῶν γυναικῶν ζωγράφων ἤνοιξεν ἐν τῇ γυναικείᾳ Ἔσοχῃ τῶν Παρισίων. Ἐκθέτουσιν: ἡ Marg. Delorme τρεῖς εἰκόνας ὀλίγον ἀσαφεῖς: θελτικτικωτάτην νεκρῶν φύσιν, κίσκελλα καὶ τειοθήκη ἡ κ. Norcross, ἀνθη ἡ δούκισσα τοῦ Rohan, ὄρειοτάτην εἰκόνα παιδός ἡ κ. Millet, ἡ δις de Harven τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Bonel-Maurty ὡς καὶ Βέλγον χωρικόν, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλή εἶναι ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν δυνατὴν ἐργασίαν. Μίαν κεφαλὴν καὶ μίαν χεῖρα Ἄραβος, κρητιδογραφίαν, ἡ δις Alice Barnez. Διαφημίσεις ἡ πνευματώδης δις Muggie. Ἐπίσης ἐκθέτουσιν ἐπιτυχεῖς εἰκόνας αἱ Miss Herbert, Ludlow, Washin, ἡ κ. Troncey, ἡ δις Delorme-Carnet καὶ ἄλλαι.

* Ἡ διακοσμητικὴ ἀντιπροσωπεύεται ἐπιτυχῶς διὰ τῶν περιεργωτάτων δερμάτων τοῦ κ. Arthur Wilbraham George καὶ δι' ἐνὸς paravent, κεκοσμημένου δι' ἰσίδων τῆς δος Colin.

* Ἐν τῇ Γλυπτικῇ ἐκτίθενται ὄρειοτάτων ἐκμαγεῖον μιλιωμένον τῆς κ. Besnard καὶ ἐν ἀναγλύφον τῆς κ. Robert Mèrignac.

* Κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον ἤνοιξαν αἱ ἐξῆς Ἐκθέσεις ἐν Παρισίῳ τοῦ Cl. Monet, τοῦ Hermann Paul, Ἐκθέσεις 100 κρητιδογραφιῶν τοῦ ἸΗ' αἰῶνος διοργανωθεῖσα ὑπὸ ἐπιτροπίας, προσδεδεμένης ὑπὸ τῆς μαρκησίας De Ganay, ἡ τοῦ Ρώσου ζωγράφου Kratchovshy, ἡ τοῦ Francis Jourdain, ἡ τοῦ Gaston La Touche καὶ τῶν Aquafortistes.

* Γενομένης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς κρίσεως τοῦ Σουληνείου ἀγῶνος ἐβραβεύθη ἡ ατουροκρατουμένη Θεσσαλίᾳ ἔργον τοῦ κ. Β. Κάνδη, ἀπορριφθέντων τῶν δύο ἄλλων συνυποβληθέντων ἔργων.

* Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρσακείου ἐδιδάχθη ἡ «Ἠλέκτρα» τοῦ Σοφοκλέους. Τὸ πρόσωπον τῆς Ἠλέκτρας ὑπεδύθη ἐπιτυχῶς ἡ μαθήτρια Χαρίκλεια Καραγιάννη. Τὰ χορικά ἐψάλησαν κατὰ μελοποιίαν τοῦ κ. Σακελλαρίδου.

* Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου διατρίβων ζωγράφος κ. Κ. Παρθένης εἰργάσθη διαφόρους πίνακας ἀνατολικῶν ὑποθέσεων ἐκδραμῶν εἰς Ἄνω Αἰγυπτίον μέχρι τοῦ Luxor. Ἐπανερχόμενος εἰς Ἀθήνας θὰ ἐκθέσῃ τούτους πίνακας τούτους Ἐἰς τὸν κ. Παρθένην ἀνετέθη ὑπὸ πλουσίου ὁμογενοῦς ἡ ἐκτέλεσις τῶν τοιχογραφιῶν τῆς νεοδημητῶ ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Καίρῳ.

* Τὸ δημοτικόν Συμβούλιον τῆς Λιέγης ὀριστικῶς ἀπέφασισεν ὅπως τὸ μνημεῖον τοῦ Νικολάου Defrecheux, οὐτινος ἡ κατασκευὴ ἀνετέθη τῷ γλύπτῃ Kulot, στηθῇ εἰς τὸ δημόσιον πάρκον τῆς Boverie.

* Τὸν Ἀθροστον συνέρχεται ἐν Βερολίνῳ τὸ διεθνὲς συνέδριον Ἱστορίας.

* Τὰ θέματα ἐφ' ὧν θὰ γίνωνται ἀνακοινώσεις τῶν μελῶν εἶνε:

* Ἱστορία τῆς Ἀνατολῆς, Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, Πολιτικὴ μεσαιωνικὴ Ἱστορία, Ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς παιδείας, Ἱστορία τοῦ δικαίου καὶ τῆς οἰκονομίας, Ἱστορία τῆς τέχνης, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία καὶ βοήθητικαί τῆς Ἱστορίας ἐπιστήμαι.

* Εἰς τὸ συνέδριον θὰ ἀντιπροσωπευθῇ ἡ Ἑλλὰς διὰ τῶν κ. κ. Καρολίδου, Λάμπρου καὶ Πολίτου.

* Ὁ κ. Δ. Χατζηλάζαρος προσέφερεν εἰς τὸ Ἐθνικόν Πανεπιστήμιον 5 χιλ. δραχμῶν διὰ νὰ προκηρυχθοῦν δύο διαγωνίσματα: ἓν πρὸς συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 1821 καὶ ἕτερον πρὸς συγγραφὴν Μακεδονικῆς λαογραφίας, ἧτοι συλλογῆς μύθων, παροιμιῶν, ἀνεκδότων καὶ δημοτικῶν ἀσματικῶν τῆς Μακεδονίας. Ὁ δωρητὴς ὤρισε κριτὰς τούς κ. κ. Λάμπρον, Πατσόπουλον, Καρολίδην καὶ Πολίτην.

* Οἱ ἔρανοι ἐν Καίρῳ πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τὸν Μουσταφᾶ Πασᾶ Κάμελ ἀνήλθον μέχρι τοῦδε εἰς 3435 αἰγυπτιακῆς λίρας.

* Ἡ Σύγκλητος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πανεπιστημίου ἐζήτησε παρὰ τῆς Ἱταλικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ουστήσῃ εἰδικὸν καθηγητὴν διὰ τὴν ἔδραν τῆς Ἱστορίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τούτῳ.

* Ὁ συνθέτης τῶν «Παλιότων» Λεονκαβάλλο ἐργάζεται εἰς τὴν μελοποιίαν νέου ἔργου γραφέντος ὑπὸ τοῦ Σιέγκμεβιτς.

* Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἐπήρρισε τὴν ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τὸν θανόντα τέως πρωθυπουργόν Κάμπελ Μπάννερμαν.

* Συνίστη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Σάββα, Ἀναστασιάδου, Μουτσοπούλου, Ἀντανοπούλου, Δημητράκοπούλου καὶ Σηλητοπούλου, ἧς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου θὰ ἐνεργήσῃ πρὸς συλλογὴν ἔργων δι' ἀνέγερσιν ἀνδριάντος ἐν Δημητιάστῃ εἰς τὸν Ἱεράρχην Γερμανόν, Ἐπίσκοπον Παλ. Πατρῶν.

Ἡ ἡμετέρα Βασίλισσα παρέστη ἐν Πετρούπολει εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τῶν ἀποθανόντων Ρώσων ναυτῶν τῆς Τσουσίμας.

Ὁ βαρῶνος Ἐρρίκος Ρότσιλντ ἀνήγγειλε πρὸς τὴν Ἐταιρείαν τῶν δραματικῶν συγγραφέων τῆς Γαλλίας, δι' ἐνομιάζει μεγάλην ἐπαυλὴν πλησίον τῶν Παρισίων, τὴν ὁποίαν θὰ χαρίσῃ ὅπως χρησιμεύσῃ πρὸς διαμονὴν τῶν ἀτομάχων συγγραφέων.

Τὸ ἄσπλον θὰ ἔχη εἴκοσι διαμερίσματα, αἰθούσας κοινὰς καὶ θεάτρων. Κεῖται δὲ εἰς τὴν Σουρέσσην ἐντὸς μεγίστου κήπου, ἐγγύτατα τοῦ δάσους τῆς Βουλῶνης.

Συνεπληρώθησαν ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς λιθογραφίας, ὑπὸ τοῦ Γάλλου συνταγματάρχου Λωμέ. Ὁ Λωμέ, εὐρισκόμενος ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὸ 1807, ἐγγνώρισεν εἰς τὸ Μόναχον ἕνα εἰσὺν μουσικόν, Σενεδέλφεν ὀνομαζόμενον, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε ν' ἀποτυπώσῃ τὰ μουσικά τὸν τεμάχια τῆ βοήθειά ἐνδὸς λίθου, ὁ ὁποῖος εὐρίσκειτο ἐν ἀφρονίᾳ εἰς τὰ περίεξ τοῦ Μόναχου. Ὁ Λωμέ ἔλαβε μεθ' ἐνυτοῦ ἀρκετούς ἀπὸ τοὺς λίθους ἐκείνους καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν Γαλλίαν. Κατεσκευάσθη τότε ἐν μηχανήμα ἰδίᾳς του ἐφευρέσεως καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1808 ἐκυκλοφόρησαν αἱ πρῶται λιθογραφίαι, αἵτινες παρίσταν ἕνα γέροντα μὲ μακρὰν λευκὴν γενειάδα καὶ τὰς ὁποίας ὅλοι ἐθεώρουν ὡς θαύματα τῆς τέχνης.

Ἡ ἀγγλογαλλικὴ ἐκθεσις ἢ ἐν Λονδίῳ ὁργανωθεῖσα, εἶνε ἡ μεγαλειότερα ἐξ ὅσων ποτὲ ὁργανώθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ. Καταλαμβάνει ἕνα χῶρον διακοσίων περιπλοῦ στρεψιμάτων, περιλαμβάνει εἰς 20 θαυμάσια ἀνάκτορα καὶ ὀκτώ μεγάλα πρόστια (halls)—τῆς Ἐκπαιδευσεως, τῶν Ἐπιστημῶν, τῶν Ὠραίων Τεχνῶν, τῶν Ἐλευθέρων Τεχνῶν, τῆς Μηχανικῆς καὶ τῆς Ναυπηγίας, τῆς Ἡλεκτρικῆς καὶ ὀρυκτολογικῆς μηχανικῆς, τῆς Μεταλλουργικῆς μηχανικῆς, τῆς Μεταλλουργίας, τῆς Γεωργίας, τῆς κηπουρικῆς, τῶν διακοσμικῶν τεχνῶν, τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, τῆς κοινωνικῆς οικονομίας, τῆς γυναικείας ἐργασίας, τοῦ ἀθλητισμοῦ, τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς κτλ. Εἰς ἑκατὸν εἴκοσιν ἐξ ἀνερχοῦνται τὰ διάφορα τμήματα τῆς Ἐκθέσεως.

ΤΟ SALON

(Ἀντιπόκρισις «Πινακοθήκης»).

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 8 Ἰουνίου 1908.

Μολοῦν οἱ Παριεῖς συνηθισμένοι πλέον εἰς τὰς μεγάλας ἀπολαύσεις τῆς τέχνης καὶ τὰ ἄπειρα ἀριστουργήματα εὐρίσκουν ὅτι τὸ φετινὸν Salon δὲν παρουσιάζει τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν περιμένουν, διὲν ἔχει πολλὰς νέας ἰδέας καὶ ἀριστουργήματα καὶ ὀλίγον ἔλειπε νὰ μὴ δοθῇ ἡ médaille d'honneur, διότι, δὲν εὐρίσκειτο ἔργον ἄξιον αὐτῆς, ἐν τούτοις εἰς ἐμὲ, ἦν τὸ πρῶτον εἰσῆλθον εἰς τὸ πλῆρες ἀγγλῆς Grand Palais ἢ ἐντόποις, τὴν ὁποίαν προῦξένθησαν, ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς ψυχρὰς ἐκείνας συγκινήσεις, τὰς ὁποίας μόνον ἡ τέχνη δύναται νὰ προσεγγίσῃ. Ἀφίνω τὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς, τὰ ὁποία ἐν μέσῳ τοῦ ἀπλέτου φωτός τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς παρουσιάζουν κήπον, τοῦ ὁποίου τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη εἶνε μαρμάρινα καὶ ἡ εὐωδία, ἢ λεπτὴ αὐρα τοῦ Σηκουάνα, ὅστις ὀλίγα βήματα μακρὰν στολίζει τὴν μεγάλην πρωτεύουσάν, ἀφίνω τὸν Barrain Boucher, Charpentier, Minaire, τὸν Mercier, οἵτινες διὰ τῆς μεγάλης τέχνης τῶν ἐπισύρουν τὸν θαυμασμόν ὅλου τοῦ κόσμου, ἀφίνω τὰς galeries μὲ τὰ θαυμάσια ραπτοῦς τῶν, τὰς μεγαλοπρεπεῖς κλίμακας, τὴν κίνησιν τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ γράφω μόνον διὰ τὰ ἔργα τὰ ἐπισύρουν τὴν προσοχὴν τῶν καλλιτεχνῶν, τῶν κριτικῶν καὶ ὅλου τοῦ δημοσίου. Ἐξοχος ἢ εἰκὼν τοῦ μεγάλου σο-

σιαλιστοῦ Henri Rochefort ὑπὸ τοῦ Marcel Bachel, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη ἡ médaille d'honneur, διότι πραγματικῶς ὁ καλλιτέχνης ἐνεφύθησε τὴν ζωὴν εἰς τὸν πίνακα τοῦτον, καὶ ὁ Rochefort εἶνε ἔτοιμος ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα, νὰ ὁμιλήσῃ, νὰ ἐνθουσιάσῃ, νὰ εἰρωνεύθῃ, νὰ συμβουλεύσῃ... διότι ὁ αἱ ἐκφράσεις ζωγραφίζονται ἐπὶ τοῦ σβαραοῦ προσώπου του.

Le chant du départ τοῦ Detaille. Ὁ μέγας γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς μᾶς παρουσιάζει ἐν ὑπέροχον ἔργον δυνάμει καὶ ἐνθουσιασμοῦ, καὶ οἱ συμπατριῶταί του ἐνώπιον τοῦ ἔργου τούτου εἰς τὴν κεντρικὴν αἴθουσαν τοῦ Grand Palais πέμπουν ἕνα παλμὸν ἀγάπης καὶ λατρείας πρὸς τὸν καλλιτέχνην, ὅστις δὲν παύει ἀπαθανατίζων τὸν στρατιώτην τῆς Πατρίδος του... Οἱ κριτικοὶ λέγουν διὰ τὸ Detaille διὰ τοῦ ἔργου τούτου ἠγαλλοῦ τὴν Δόξαν.

La musique ὑπὸ τοῦ Jean Paul Laurens. Ὁ Beethoven εἰς τὸ μέσον, τὸν ὁποῖον ὁ Laurens παρουσιάζει, ὡς τὸν Θεὸν τῆς μουσικῆς καὶ περίεξ αὐτοῦ ἀλληγορικῶς ἐκτυλίσσεται ὅλον τὸ ἔργον καὶ ἡ ζωὴ τοῦ καλλιτέχνη... καὶ τέλος ἡ φαντασία καὶ τὸ μουσικὸν πνεῦμα χάνεται εἰς τὸ ἄπειρον ἐνὸς γαλανοῦ Ὀυρανοῦ...

Les fumées ὑπὸ τοῦ Paul Anlin. Τὸ ἔργον τοῦ νέου τούτου ζωγράφου εἶνε πλῆρες γλυκυτάτων χρωμάτων, ἀλοθῆματος καὶ ἀληθείας.

La chanson de la grand'Route ὑπὸ Jules Adler. Νέος ἐπίσης ζωγράφος, μὲ νέα χρώματα, νέαν κίνησιν, νέαν τέχνην, νέαν ζωὴν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐκίνησεν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τοῦ καλλιτεχνικοῦ κόσμου.

Les petits Gobelands ὑπὸ τῆς κυρίας Demont-Breton, ἦντι κατ' ἐξοχὴν ἀγαπᾷ τὰ ζωγραφίζῃ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἦσυχά κύματά της, τὰ ὁποία πλουτίζει μὲ τ' ἀπαλὰ σώματα μικρῶν παιδιῶν.

L'étude ὑπὸ τοῦ περιφήμου Henri Martin. Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο ἔργον ἔχει ἀγοράσῃ ἡ γαλλικὴ κυβερνήσις διὰ μίαν αἴθουσαν τῆς Ἀκαδημίας (Sorbonne) καὶ παριστᾷ τὸν Anatole France ἐν μέσῳ τῶν παιδῶν του διδάσκοντα εἰς μίαν σκιερὰν γωνίαν τοῦ Luxembourg.

Τὰ τοιαῦτα τοῦ Guillemet, τοῦ Harpignie, καὶ τοῦ Gaigliari ὡς πάντοτε πλήρη ποιήσεως καὶ ἰδανικῶν γραμμῶν καὶ χρωμάτων διακρίνεται «Le soir» τοῦ Guillemet, ὅστις διεφιλονίκησε τὴν médaille d'honneur.

L'abandonnée τοῦ Jules Lefèvre. Μία κόρη σιγηρίζεται ἐφ' ἐνὸς δένδρου μὲ τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἄπειρον καὶ πλῆρες μελαγχολίας καὶ λύπης. Οἱ κριτικοὶ λέγουν «Jules Lefèvre avec l'abandonnée» reste toujours le beau maître que vous savez.

La nymphe Echo καὶ au bord du lac. Δύο ἀριστουργήματα χρώματα ἀληθινά, ἐκφράσις θεία, ἀσθημα ἄπειρον. Ὁ Guinier ἡμέρα τῆ ἡμέρα κατατάσσεται μεταξὺ τῶν προσφιλοῦν εἰς τοὺς γάλλους ζωγράφων.

Θαυμάσιον τὸ τρίπτυχον τοῦ Boyer. Au bord de la mer... Πέντε χωρικὰ παιδάκια τῆς Βρετανίας κάθονται ἐξωθεν τῆς οἰκίας των καὶ βλέπουν ἐκεῖ κατὰ τὴν θάλασσαν μὲ λύπην πτωχὰ μικρὰ ἀναμένον τὸν πατέρα των... Ἡ ἐκφράσις εἶνε συγκινητικωτάτη καὶ τὰ χρώματα ὄψαιστα.

L'arrivée à la piazza τοῦ Henrico Zo. Ὁ Ἰσπανὸς ζωγράφος μᾶς δίδει πραγματικὰ τὰ χρώματα καὶ τὸ φῶς τῆς Πατρίδος του.

Le miroir καὶ courtisanes τοῦ Rochegrosse ὄψαιστα καὶ πολὺ ἐπαινεθέντα.

Αἱ προσωπογραφίαι τῶν μεγάλων Corraon, Bonnat καὶ Riviere ὡς πάντοτε πλῆρες ζωῆς καὶ ἐκφράσεως ἀληθοῦς.

Ἐπειτα μεταξὺ τῶν 5000 ἔργων θαυμάζει κανεὶς τὰ δυνατὰ ἔργα τῆς δος Helène Dufau, Joseph Bail

τοῦ Θεοδώρου Πάλλη, τοῦ Μαθιοπούλου, τοῦ Paul Flandrin, τὴν Medure τοῦ Pinchart, «Les paysans Espagnols» τοῦ D'Etcheverry, καὶ τὰ τρία θύματα τῆς κακίας καὶ τοῦ ἀλκοολισμοῦ τοῦ Ἀμερικανοῦ Max Cameron. ὅτι θεωρεῖται ἐν τῶν ἀριστοτέρων ἔργων τοῦ Salon.

Ὁὗτω διέρχεται τις τὰς 43 αἰθούσας τοῦ Palais καὶ εἰς ὅλας εὐρίσκει ἐν ἔργον, μίαν γραμμὴν, μίαν ἐκφράσιν, ἢ ὁποία θὰ τοῦ κινήσῃ τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν λατρίαν πρὸς τὴν Τέχνην.

Ζόφος

Εἰς τὸ ἔγκριτον περιοδικὸν τοῦ Μιλάνου «Poesia», τὴν διεθνή ποιητικὴν ἐπιθεώρησιν, ἢν διευθύνει ὁ διακεκριμένος ποιητὴς κ. Marinetti, ἐδημοσιεύθη μετάφρασις εἰς τὴν Γαλλικὴν τοῦ «Τριπέτχου», πεζοῦ ποιήματος τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ κ. Δ. Καλογεροπούλου. Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν ἐδημοσίευσε κρῖον καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἔργων αὐτοῦ, ἦντις κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ὁ κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος, τοῦ ὁποίου ἐν πεζῶν ποιήμα ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει εἶνε εἰς τῶν δημοτικωτέρων ἐν Ἑλλάδι διηγηματογράφων. Νεώτατος ἀφοσιωθείς εἰς τὰ γράμματα, καθεῖξεν ἐνωρίς περιβλεπτοῦν θεῶν διὰ τῶν συγγραφῶν του. Τὰ «Διηγῆματα» του, αἱ «Ἐντυπώσεις τῆς ζωῆς», αἱ «Σελίδες» του εἶνε οἰσιὰ ψυχολογικῶν διηγημάτων, ἅτινα ἐνεπνεύσθη ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω τρεῖς τόμους κατέδειξεν ὅλα τὰ χαρίσματα ἐνὸς δοκιμοῦ συγγραφέως. Ἡ περιγραφοικότης εἶνε χαρίσεισα, ἡ ἐξικόνισις τῶν ἀνθρωπίνων ἀσθημάτων ζωηρά, ἡ τέχνη ἀπλή, ἀλλ' ἑλλεικρινής. Ὅλα τὰ πάθη τῆς ζωῆς ἐξελλοσσονται εἰς σελίδας παλλομένης ζωντανίας. Εἰς τὰ «Φύλλα ἡμερολογίου» ὡς ἐν καλειδοσκοπίῳ ἀντιπαρόχονται ἐπεισόδια καὶ ἐντυπώσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς συνάγει ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα Ἐσχάτως ἐξέδωκε τὰ «Ἀναγλυφῶν» εἰς τὰ ὁποία ἀναδεικνύεται ψυχολόγος καὶ καλλιτέχνης. Εἰς γραμμὰς λεπτοτάτης παρατηρήσεως, ἀλλὰ καὶ δυνάμει ἀναπαριστᾷ δλόκληρον κόσμον καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Ἰδεώδους, χωρὶς νὰ παρορᾷ τὴν Πραγματικότητα. Διὰ τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ κ. Δ. Καλογεροπούλου τελευταίως ἐγένετο εὐρὸς λόγος καὶ εἰς Εὐρωπαϊκὰ περιοδικά».

Εἰς τὸν «Mercure de France» ὁ κ. Φιλίας Λεμπέκ ἐδημοσίευσε μελέτην περὶ τῶν νεοελληνικῶν ἔργων, ἐν ἧ ἀναγράφει τὰ ἑξῆς περὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Δ. Καλογεροπούλου:

«Avec M. Kalogeropoulos, dont l'oeuvre déjà considerable embrasse une dizaine de volumes, nous nous trouvons moins dans la réalité directe de la vie que dans son interprétation même. Dans ces Contes, dans ses Impressions de Vie, dans ses Pages de Journal, dans ses récents Bas-Reliefs, dans les délicats poèmes en prose de Chrysanthèmes, M. Kalogeropoulos aime et songe, adore et chante, regarde et jouit, ivre de chaque fleur rencontrée, comme le papillon dans la prairie où le soleil ruisselle. Nulle part mieux que chez lui ne s'allie la pureté antique à l'élégance moderne, et la langue dont il se sert porte en elle-même les caractéristiques de ce grand souci de mesure. De tous ses livres, c'est Chrysanthème que je préfère pour le raccourci lumineux de chaque pièce, et c'est de Catulle Mendès que je songe en fermant le livre».

Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡ κρίσις τοῦ Σουτσείου διαγωνίσματος «περὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ Πλάτω-

νος». Ὁ διαγωνισμὸς διεξάγεται πέμπτην φορὰν, ἅπας δὲ μέχρι τοῦδε ἀπενεμήθη βραβεῖον. Κεῖται ἦσαν οἱ κ. κ. Μιστριώτης, Βεργαρόδκης καὶ Εὐάγγελιδης, εἰσηγητῆς. Ἐβραβεύθη ὁ σχολάρχης κ. Λογοθέτης, λαβὼν τὸ χιλιόδραμον γέρας, ἀπορριφθέντων δύο ἄλλων ἔργων.

Διὰ τὸν τελικὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀβερωφείου διαγωνίσματος τῆς Καλλιτεχνικῆς σχολῆς προεκρίθησαν ἐκ τῶν 14 μαθητῶν τῆς ζωγραφικῆς οἱ Ἀργυροῦς, Δήμας, Καντζίκης, Μπόζιάνης, Πατάζογλους καὶ Τριανταφυλλίδης. Ὁ τελικὸς ἀγῶν ἤρξατο τῆ 22 Μαΐου μὲ θέμα ἀθλητικὸν σῶμα γυμνὸν ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

Ὁ Γάλλος ζωγράφος Στένιελ ἔπεσε θύμα ἀγρίας δολοφονίας ἐν Παρισίοις· εὐρέθη νεκρὸς ἐν τῷ δωματίῳ του μὲ τὰς χεῖρας δεδεμέναις καὶ σχοινίον περὶ τὸν τραχήλον, πλησίον δὲ ἐπίσης νεκρὰ ἢ πενθερὰ του. Εἰς τὴν δολοφονίαν ἐνέχεταν μία γυνή, ἦντις ἐχορηγίμωσεν ὡς μὸδελον του. Οἱ δολοφόνου ἀφῆρσαν ὅλα τὰ καλλιτεχνήματα καὶ χρήματα τοῦ ζωγράφου. Ὁ Στένιελ ἦτο 56 ἐτῶν. Ἠσχολεῖτο εἰς προσωπογραφίας καὶ πολλάκις ἐβραβεύθησαν θαυμάσια ἔργα του. Τῷ 1889 ἤξιώθη τοῦ παρασήμου τῆς λεγεώνας τῆς Τιμῆς.

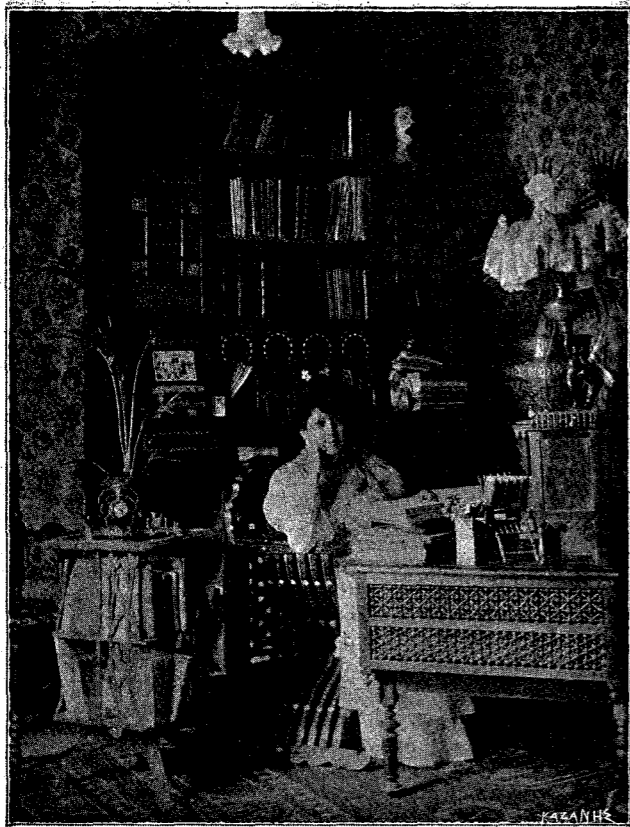
Ἀπέθανεν ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς Gaston Boissier, ἐν ἡλικίᾳ 85 ἐτῶν· ὑπῆρξε καθηγητῆς τῆς ἱστορικῆς ἐν τῷ λυκείῳ Καρολομάγνου, θανόντος τοῦ Ρενάν, ἐγένετο διευθυντῆς τοῦ Κολεγίου τῆς Γαλλίας. Ὁ Boissier ἐδημοσίευσε πολλὰ ἔργα, ἐν οἷς καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὁ Κικέρων καὶ οἱ φίλοι του», «Ρώμη καὶ Πομπηία», «Ὁράσιος καὶ Βιργίλιος», τὸ «Μουσεῖον τοῦ Ἁγίου Γεωργαντοῦ» ἢ «Κυρία Σεβινιέ». Ἦτο Ἀκαδημαϊκὸς ἀπὸ τοῦ 1876, διαδεχθεὶς τὸν Πατέν.

Ὁ δῆμος τῆς Γουέλμα ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Κωνσταντίνης ἐν Ἀλγερίᾳ ἔσχε τὴν εὐτυχὴ ἐμπνευσιν νὰ ἀνιδρώσῃ τὸ κατερείπωμένον ἀρχαῖον θεῖατρον τοῦ Καλάμου, τὸ ὁποῖον ἠκαίρε μεγάλως ἐπὶ Βαλεντινιανῶν κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα μ. Χ. Ἡ ἀνιδρώσις ἐγένετο κοινῇ εἰσφορᾷ καὶ βοηθοῦσης τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, οἱ δ' ἐπιμεληθέντες ταύτην ἐσεβάσθησαν πάσας τὰς λεπτομερείας τῶν ἐρειπίων. Τὰ ἐγκαίνια τὸ ἐγένοντο ἐπισημῶς παρασταθέντων ὑπὸ τοῦ θιάσου Σιλβαίν· τῆς Ἀτταλείας, τῆς Ἠλέκτρας, τῆς Φαίδρας καὶ τοῦ Σαούλ.

Ἐκηρύχθη ἡ λήξις τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἑλλ. Καλλιτεχνικῆς Ἐταιρείας. Ὁ κ. Ζεβροδάκης ἠγόρασε τὴν τελευταίαν ἡμέραν δύο ἔργα τοῦ ζωγράφου κ. Ε. Θωμοπούλου, ὁ δὲ κ. Ἰακωβίδης τὴν «Ἀπαγωγήν» τοῦ κ. Ἀριστέως καὶ ὁ κ. Ἐμπειρικός τὸν «Παιδικὸν ὄμιλον» τοῦ κ. Σαββίδου ἀντὶ 1000 δρ. Τὴν Ἐκθεσὶν ἐπεσκέψθησαν ἐπὶ πληρωμῇ 1800 ἄτομα.

Ὁ Δ' Ἀννοντζιό προετοιμάζει δύο νέα ἔργα. Ἐν μυθιστόρημα, τὴν «Τυρὴν μάνα» καὶ ἐν δράμα, τὰ «Ἀμάραντα». Διὰ δὲ τὰς ἐορτὰς τῆς 50ετηρίδος τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας ἐτοιμάζει τριλογία ἢ μία τραγωδία θ' ἀναφῆρηται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δράσεως ἐν Ρώμῃ μὲ ἦρωας τοὺς ἰδρυτὰς τῆς ἐπαιλόφου, ἢ δευτέρα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Δημοκρατίας μὲ Γράκχους ἢ Ἀντίβαν καὶ ἡ τρίτη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς αυτοκρατορίας μὲ τὸν Νέρωνα.

Ἀπέθανεν εἰς τῶν δημοφιλοτέρων δραματικῶν συγγραφέων τῆς Γερμανίας ὁ Ἀδόλφος Λαρόνζ, οὗ ἡ ἐβδομηκοστὴ ἐπέτειος τῶν γενεθλίων ἐορτάσθη ἐσχάτως μεγαλοπρεπῶς ἐν Γερμανίᾳ. Ἦτο κατ' ἀρχὰς μουσικός, ἔπειτα δημοσιογράφος, διευθυντῆς θεάτρου ἐν Βερολίῳ.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ἡ μέλλουσα ὑφηγήτρια τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου

Ἐπὶ τῇ ἑκατοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Βέλγου μουσικοδιδασκάλου Grétry διοργανοῦνται ἐν Αἰγύῳ ἑορταί, δι' ἃς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐνήφισας 17,500 φράγκα.

Ἡ κ. Γεωργαντῆς ἐργάζεται τὸν «Ἀπελπισμόν» ἄγλυμα πολὺ πρωτότυπον εἰς τὸ θέμα καὶ τὰς γεαμμάς θέλει γὰρ οὐμβολοῦν τὸν καλλιτέχνην ἐν τῇ συγχρόνῳ Ἑλλάδι.

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις εἰς τῶν μεγαλειτέρων οὐχρόνων ποιητῶν τῆς Γαλλίας, ὁ ἀκαδημαϊκὸς Φραγκίσκος Κολλπέ. Πάσχων ἀπὸ πενταετίας ἐκ φθίσεως οὐνεκρατεῖτο ἐν τῇ ζωῇ διὰ τῶν μητρικῶν φροντίδων τῆς ἀγάμου ἀδελφῆς του, ἧς ὁ πρὸ ἑβδομάδος θάνατος ἐπήνεγκε καὶ τὸν ἰδικόν του. Τὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ Κολλπέ καὶ πλοῦσιον εἶνε καὶ ἐκλεκτόν. Οἱ στίχοι του πάλλονται ἀπὸ αἰσθημα καὶ ζωῆν, τὰ δὲ δράματα αὐτοῦ ἔχον ἐπιζήλους ἐπιτυχίας. Εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ἐνεφανίσθη τῷ 1863 μὲ ἓνα τόμον «Σύγχρονος Παρνασσός». Ἰνωστότερα ἔργα του εἶνε, οἱ «Ταπεινοί», ὁ «Ὀλιβιέ», τὸ «Κόκκινον τετραδίον», ἡ «Ἐξόριστος», οἱ «Μῆνες», δὲ «Ναυαγός», Διηγήματα εἰςπεζόν, «Ὀλόκληρος νεότης» κλπ. Ἐκ τῶν θεατρικῶν ἔργων, ὁ Διαβάτης, οἱ Δύο Πόνοι, ὁ Σέβερρος Τορέλλης, ὁ Βαρβιτοπούδης τῆς Κρεμόνης, Διὰ τὸ Στέμμα, αὐτὰ καὶ ἔχον μεταφρασοῦν εἰς τὴν ἑλληνικὴν.

Ἐκλήροδοτήσεν εἰς τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτούτον τὴν ὑπὸ τοῦ Δελαπλάνς φιλοτεχνηθεῖσαν μαρμαρίνην προτομὴν του. Εἰς τὸ μουσεῖον Καρναβαλὲ τὸ ἀγαλμάτιόν του, ἔργον τοῦ Μολλίνη.

Ὁ ἀποθανὼν ἱατρός Π. Κοσκορόζης, ἀφῆκε 20,000 δρ. εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἵνα κατὰ πενταετίαν τελεῖται διαγώνισμα ἔχον θέμα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Ἡ φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ ἡμετέρου Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προεκήρυξε διαγωνισμόν διὰ τρεῖς θέσεις ἐπιμελητῶν Μουσείων διὰ τὴν ἐπαρχίαν, τελεσθησόμενον τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον.

Διὰ τὰς ἐπὶ τῇ 50ετηρίδι τῆς ἀνακινήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς βασιλείαν ἐκθέσεις καὶ συνέδρια κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Μπασιᾶ, Καββαδία, Λάμπρου, Καμπούρογλου, Μερλοπούλου καὶ Μαζαράκη, ἧς θὰ κανονίσῃ τὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος.

Διήλθεν ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς ἐπισκεψιν τῶν ἀρχαιοτήτων ὁ κ. Fr. Sargent, πρόεδρος τῆς ἐν Ν. Ὑόρκῃ Ἀκαδημίας τῶν Δραματικῶν τεχνῶν.

Ἐν Παρισίοις ἐδόθη εἰς τὸ Ὄδρον ὑπὲρ τοῦ οἴκου τῶν σπουδαστῶν τῶν Παρισίων, ὁ «Σωκράτης» ἔμμετρον ἔργον τοῦ Ch. Richet καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν τῷ Ὀδελῷ Ἀθηνῶν ἔλαβον ἐφέτος διπλώματα: Βαθυλόδοτος ὁ κ. Ι. Τζουμάνης, μονωδίας Μ. Ξανθάκη καὶ Σ. Κορωναίου, κλειδοκνυβάλου Μ. Μελετοπούλου, Ε. Λουτράρη, Μ. Ἡοαῖα καὶ Ἀγλ. Ἡοαῖα. Εὐθναύλου Α. Παλάσκου.

ΚΥΒΕΛΗ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

Πρωτότυπος οὐναυλία ἠγγέλθη διὰ τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὀδείου ἀπὸ τὸν ἐκ Ρωσσίας παρεπιδημοῦντα ἐδῶ μουσικοσυνθέτην κ. Μανώλην Καλομοίρη. Ἡ ἄπολαυστικότης τῆς οὐναυλίας ὀφείλεται εἰς τὸ ἐξωφρενικὸν πρόγραμμα. Οἱ μαλλιαροὶ ἀφοῦ ὄργισαν εἰς τὴν φιλολογοῦσαν, «ἔβαλαν χερικὸν» καὶ εἰς τὴν μουσικὴν. Ἀνέλαβεν ὁ κύριος αὐτὸς νὰ μελοποιήσῃ στίχους μαλλιαροῦς καὶ νὰ μεταβαπτίσῃ τοὺς μουσικοὺς ὄρους κατὰ τὸν ἀστειότερον τρόπον. Τὸ πρόγραμμα τῆς βραδιᾶς (=ἐσπερίδος) περιέχει τὰ ἑξῆς: Προνοβάρημα (=Preludio), διπλόφουγγα σὲ ἐφτὰ φωνῆς γὰρ δύο πιάνο, μενουέτα καὶ πατινάδες, ρωμείκη οὐνίτα ἀφιερωμένη εἰς τὸν Δάσκαλον τῆς Ρωμηοσύνης Ψυχάρη, βόλεμα, χορατὸ, διαλαλητᾶδες καὶ διάφορα ἄλλα χορταρικά. Ἡ οὐναυλία αὕτη ἐπικαιρῶς θὰ ἐδίδοτο καὶ τὰ κινεμά καίματα, ἂν μὴ ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὀδείου μόλις ἐπληροφορήθη τὸ πραξικόπημα ἐπέβαλλεν εἰς τὸν κ. Καλομοίρη νὰ διορθώσῃ τὴς κωμικὰς ἐκφράσεις τοῦ προγράμματός του καὶ οὕτω ἡ οὐναυλία ἐναυάγησε.

Ἀνεγνώσθη τῇ 8 Ἰουνίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ κ. Πολίτου ἡ κρίσις τοῦ Παντελείδειου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ.

Εἰς τὸν διαγωνισμόν ὑπεβλήθησαν 58 ἔργα, ἧτοι ὁ ἀριθμὸς ὑπερέβη πάντας τοὺς μέχρι τοῦδε δραματικούς διαγωνισμούς. Ἐκ τῶν ἔργων, 4 ἀπεκλείσθησαν ὡς μὴ πληροῦντα τοὺς ὄρους τῆς ἀνωνημίας, ἐν οἷς καὶ τὸ «Φαογᾶ» διότι συντομώτατον ἀπόσπασμα ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Πινυκοθήκην» πέρυσι. 4 κωμωδία ὑπεβλήθησαν, ἀνάξια λόγου. 12 δράματα ἐκρίθησαν ἀτεχνότατα, 13 κᾶπως ὑποφερόντα, καὶ 23 ἔχοντα ἀρετὴς αὐτὰ καὶ ἐκρίνεν ἡ ἐπιτροπὴ. Ἐκ τούτων ἀνώτερα εἶνε τὰ φέροντα τὰς ἐπιγραφάς: 1) «Ὅταν πρέπει (ἔχον ὁμοίαν ὑπόθεσιν πρὸς τὸ «Σημερώνει») 2) «Πεῖθ' εὐγενικός» (τῆς συνηγάτιδος μας Lalo de Castro. 3) «Πεῖθ' ἄλαμνας (μὲ ὑπόθεσιν τὸν ἔρωτα τοῦ Διάκου). 4)

Ἀερίνα. 5). Ἐως πότε (ἔργον τοῦ κ. Καζαντζάκη, γραφὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Κορητικῶν γάμων τοῦ Ζαμπελίου. 6). Τὸ καταραμένον περιδέραιον (δραματοποίησις ἀρχαίου μύθου κατὰ τὸν δραματικὸν τρόπον τοῦ Μαιτεργλιγκ. 7). Ὁ βροκόλακας (κατὰ τὸ δημῶδες ἄσμα τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ). 8). Ἀρσινόη. 9). Οἱ ἀνέραστοι καὶ 10). Κόσμος καὶ ἡμίκοσμος (δι' οὗ ἠθογραφεῖται ἡ Ρωσικὴ κοινωνία). Ἡ ἐπιτροπὴ ἐμοίρασε τὸ πρῶτον βραβεῖον εἰς τὰ ἔργα: «Κόσμος καὶ ἡμίκοσμος» οὗ συγγραφεὺς ὁ κ. Μιλτιάδης Ἰωσήφ καὶ τῆς «Ἀρσινόης» ὅπερ ἔγραψεν ὁ κ. Θ. Θωμάς, βραβευθεὶς καὶ κατὰ τὸν πρῶτον Παντελείδειον διαγωνισμόν. Τὸ β' βραβεῖον ἐδόθη εἰς τὸν «Βροκόλακα», οὗ ὁ ποιητὴς μένει ἀώνυμος καὶ ἔπαινος εἰς τὰ ἔργα: «Καταραμένον περιδέραιον», «Ἐως πότε», «Ἀερίνα» καὶ οἱ «Ἀνέραστοι».

Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς τῆς Φυσιολογίας κ. Ρήγας Νικολαΐδης ἐν Πανεπιστημιακῇ παραδόσει διὰ μακρῶν ὀμιλήσε, ἀναπτύσσει τὸ θέμα περὶ λαλιᾶς, περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἡμῶν ἀπὸ φυσιολογικῆς ἀπόψεως. Ἐκήρυξεν ὡς νόσον ἀπαισίαν τὸν μαλλιαρισμόν, ἔχαρακτήρισε τὴν γλώσσαν τῶν μαλλιαρῶν ὡς προῖον τῆς μᾶλλον ἀναπτύκτου μερίδος τοῦ ἔθνους καὶ ὡς ἐπιβλαβὴ ἐθνικῶς, διότι θέτουσα εἰς ἀχρηστίαν λέξεις, θέτει εἰς ἀχρηστίαν καὶ πληθὺν ἰδεῶν καὶ συνεπῶς τείνει εἰς ὀπισθοδρομήσιν.

Εἰς τὴν Ν. Ὑόρκην συνελήφθη ὁ κ. Οὐίλλιαμ Κλῶζεν ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς ὁ μεγαλειέτερος μεσότης καλλιτεχνικῶν πινάκων. Συνελήφθη δὲ διότι ἐξηπάτησε τὸν κ. Οὐίλλιαμ Ἐβανς τὸν μεγαλειέτερον οὐλλέκτην πινάκων ζωγραφικῆς, πωλήσας εἰς αὐτὸν ὡς γνήσια ἔργα τοῦ Ἰνῆς καὶ τοῦ Βυᾶν πινάκας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀντίγραφα πινάκων τῶν ἐν λόγῳ ζωγράφων.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΠΑΘΗΣ

Απέθανεν εις Βρυξέλλας ο ανδριαντοποιός Jef Lambeaux. Ο Lambeaux γεννήθη εις Αμβέρσην τῷ 1852, ἐνωρίτατα δὲ ἐπεδόθη εἰς τὴν τέχνην, εἰς ἣν ἀφοσιώθη ὅλως δυνάμει.

Ἐν τῷ Ὁδῆῳ ἐδόθη ἀπογευματινὴ ἐξ ὀλοκλήρου ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἐθνικὴν μουσικὴν, ἥτοι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Βυζαντινὴν καὶ εἰς τὰ δημώδη ᾠσματα. Τὰ ὀραιότερα ἐκκλησιαστικὰ μέλη, ἐν οἷς καὶ τὸ ὑπέροχον «Ἦδη βάπτεται κάλαμος» Ἰακώβου τοῦ πρωτοψάλτου ἔφαλαν οἱ μαθηταὶ τῆς Βυζ. μουσικῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ψαχοῦ, ὁ δὲ χορὸς τοῦ Ὁδείου ἔψαλλεν ᾠσματα ἀκριβῶς ὅπως ψάλλονται εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐδημιουργήθησαν, χωρὶς νὰ ποικιλῶσι μὲ νεωτέρας ἐναρμονίσεις.

ΘΕΑΤΡΑ

Ἡ θεατρικὴ κίνησις ἐφέτος προμηνύεται ζωηρά. Εἰς τὴν «Ν. Σκηνήν» ἐπανελήφθησαν περυσινὰ ἔργα, ὅσα ἐσημείωσαν ἐπιτυχίαν, προσέθηκε δὲ εἰς αὐτὰ καὶ τὰς ἰδικὰς τῆς περυσινὰς ἐπιτυχίας ἡ δ. Κοτοπούλη, ἥτις καὶ πάλιν ἐνεφανίσθη ὡς κοκὸτα εἰς τὴν «Κυρίαν τοῦ Μαξίμου» καὶ συνεκλόνησε μὲ τὰς ἐκνευριστικὰς σκηνὰς τοῦ «Κλέπτου». Δύο νέα ἔργα δοθέντα, ὁ «Χωροφύλαξ Ὁυάνας» καὶ ὁ «Παράδεισος» παρεσύρθησαν εἰς τὴν λήθην. Ὁ θίασος ἔδωσε μὲ ἐπιτυχίαν τὴν «Μαμά-Κολομπρί», ἡ ἵποια οὔτε ἐποικοδομητικὴ εἶνε, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀνήθικος.

Τὸ νέον θέατρον «Πανελληνιον» ἐνεκαινιάσθη ἀτυχῶς μὲ τὴν ἀνήθικον κωμῆδιαν «Γιὰ ν' ἀγαπηθῆ». Εὐτυχῶς ὁ θίασος, ὅστις ἄλλως τε εἶνε ἐκ τῶν τελειότερων κατηρτισμένων, ἠννόησε τὸ σφάλμα του καὶ ἀπεκήρυξε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἔδωκε τὸν «Σέρλοκ Χόλμς» κατὰ δραματοποίησιν τοῦ Δεκουρσέλ ἐκ τοῦ ἡμωνύμου μυθιστορήματος τοῦ Κόναν Ντόυλ. Τὸ ἔργον στερεῖται φιλολογικῆς ἀξίας, ἔχει ὅμως πολὺ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν κινηματογραφικὴν γοργότητα τῶν σκηνῶν, τὰ ἀπρόοπτα ἐπεισόδια κατὰ τὰ ὅποια θριαμβεύει ὁ ὑπέροχος τύπος τοῦ Σέρλοκ Χόλμς, τοῦ ὁποίου ἡ στωϊκὴ ψυχραιμία καὶ δαιμονία ἀντίληψις τὸν καθιστοῦν ἥρωα ἀληθινόν. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἀναδεικνύεται σχεδὸν τέλειος ὁ κ. Καλογερίκος ἐνσαρκωθεὶς τὸ δύσκολον μέρος τοῦ πρωταγωνιστοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Ραυτοπούλος ὡς καθηγητῆς Μοριάρτου ἔπαιξε θαυμάσια. Ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ δὲν συμμετέσχεν ἀτυχῶς ἵνα ἦ ἁρμονικωτέρα ἐν τῷ συνόλῳ ἢ ἐκτέλεισις.

Τὸ θέατρον τῆς Νεαπόλεως εἰς τὸ ὁποῖον πρωταγωνιστοῦν ἡ κ. Ἀρράνδου καὶ οἱ κ. Σταυρόπουλος καὶ Λαζαρίδης καὶ τὸ «Βαριετὲ» μὲ τὴν κ. Λουκιαν Τίβερη καὶ τὸν κ. Κοτοπούλην, δὲν ἀρέσκονται εἰς τὰ ἐλευθεριάζοντα ἔργα. Εἰς τὰ θεάτρα αὐτὰ δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνον ἡ ἠθικὴ, ἀν ὑπολείπεται δὲ ἡ ἐκτέλεισις ὑπάρχει τὸ κέρδος τῆς ἐκλεκτικότητος τῶν ἔργων, οἷα ἡ «Πατρίς» καὶ ἡ «Μάγισσα» τοῦ Σαρδοῦ, ἡ «Οἰκογένεια Φουρσαμπῶ» τοῦ Ὠζιέ, ἡ «Ἀστυνομία» τοῦ Μάρς κ.λ.π.

Εἰς τὸ «Σύνταγμα» τὸ ζευγὸς Νίξ, τὸ λίαν συμπαθὲς, ἐφέτος ἠτύχησε νὰ συνεργασθῆ μὲ τὸν ἱκανώτατον σκηνοθέτην κ. Θ. Οἰκονόμου. Γεγονὸς ἀπετέλεσε θεατρικὸν ἢ ἀναβίβασιν διὰ πρῶτην φορὰν ἀπὸ Ἑλλ. σκηνῆς τῆς «Σαλώμης». Τοῦ ἐκφύλου ποιητοῦ Ὁσκάρ Οὐάιλντ τὸ φρενιasticὸν ἔργον μὲ τὴν ἀποτρόπαιον ἀποκεφάλισιν ἕκαμε βθεῖαν αἰσθησιν. Ὁ ποιητῆς ἀπεμακρύνθη τῆς παραδόσεως διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ ἐκχύσῃ ὅλην τὴν ἀκολασίαν τῶν

σαρκικῶν αἰσθημάτων καὶ παρυσιάζει τὴν Σαλώμην Μαϊνάδα λυσσῶσαν ἐξ ἔρωτος ὀλιστικοῦ, τὴν μητέρα τῆς μὲ τίγρεις ἐνστικτα καὶ τὸν Ἡρώδη φλεγόμενον ἀπὸ ἀτμοῦς τοῦ οἴνου καὶ ὀσμῆς ζωάνδεις. Ἡ ἐκτέλεισις ὑπῆρξε καλὴ, ἀν καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ παρομαρτοῦσι πολλὰ δυσχέρεια εἰς τὴν ἀπόδοσιν παθῶν ἐξόχως τραγικῶν. Ὁ κ. Φύρστ εἶχε στιγμὰς δραματικῆς ἐξάρσεως μεγάλας, ὁ κ. Τριχᾶς ὡς Ἰωανᾶν πικρονόησε τὸν χαρακτήρα τοῦ προφήτου ἡ κ. Νίξ κατέβαλεν ὅλας τὰς προσπάθειάς, τῆς ὅπως συγκρατήσῃ εὐπροσώπως τὸν βερὺν ρόλον τῆς Σαλώμης, ὃν ὑποδύονται αἱ μεγαλύτεραι καλλιτέχνιδες ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ μετάρρασις ὀμαλή, ἀλλ' εἶχε καὶ μερικὰς μαλλισροσιδεῖς λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσεφέρθησαν ὡς ἀναφυκτικὰ εἰς τὸ ἀσφικτικὸν ἐκ συγκινήσεως κοινόν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Οἱ ἑταῖροι τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. κ. Ἀρθούρος Οὐίς καὶ Ὀλλεμ Ντρὸν ἐνεργοῦν ἀνασκαφὰς εἰς Ἀλμυρὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ναοῦ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς.

Οἱ καθηγηταὶ τῶν ἐν Λιβερπούλῃ καὶ Φιλαδέλφειᾳ πανεπιστημίων ἀπὸ δύο ἐτῶν προβάλλουσιν εἰς ἀνασκαφὰς ἐπὶ τῶν μεθορίων Νουβίας καὶ Αἰγύπτου ἀνεκάλυψαν πολυτιμωτάτας ἀρχαιότητας ἀποδεικνυσάσας τὴν ἐπίδοξιν τοῦ ἑλληνοαιγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς μεγάλης ταύτης χώρας, ἥς ἡ ἐπιφάνεια ἐξισοῦται πρὸς ὀλοκλήρου τὴν τῆς Εὐρώπης. Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἀποδεικνύεται, ὅτι περὶ τοὺς πρώτους καὶ δευτέρους καταρράκτας τοῦ Νείλου ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπῆρχον συνοικισμοί, ἐξ αὐτῶν δὲ ἀπέμειναν πολυτιμωτάτα ἔχνη, οἶον οἰκήματα, ἐπιπλα, καὶ πλείστα ὄσα ἀγάλματα καὶ ζωγραφίαι. Ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκιῶν διεσώθησαν σχέδια γεωμετρικὰ καὶ εἰκόνες ζώων καὶ φυτῶν.

Τὰ μέλη τῆς Ἀγγλικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἅτινα ἀνασκάπτουν ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ κ. Ντῶκινς, ἠτύχησαν νὰ κάμωσιν ἀνακάλυψιν μεγίστου ἐνδιαφέροντος. Εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ τῆς Ὁρθίας Ἀρτέμιδος καὶ ἐν μέρει ὑπὸ τὸν ναὸν τοῦ ἔκτου αἰῶνος τὸν ἀποκαλυφθέντα τῷ 1906 εὗρον μικρότερον ναὸν χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ ὀγδοῦ ἢ ἐνάτου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος. Τὸ πανάρχαιον ἱερόν, τὸ ὁποῖον ἀνωκοδομήθη θῆρας περιλάθῃ πρωτογόνου τέχνης ζυλίνον ὁμοίωμα τῆς θεᾶς, εἶνε ἐστεγασμένον μὲ χρωματιστὰς κεράμους καὶ ὀκοδομημένον μὲ ὀμας πλίνθους συγκρατοῦμενας ἐντός ζυλίνων σκελετῶν. Τὸ ὄλον δὲ στηρίζεται ἐπὶ βάσεως μὴ ἐφηρμοσμένων λίθων καὶ πλακῶν. Ἡ λιθοδομὴ τῆς βάσεως μόνον σώζεται. Ἀλλ' εὐρέθη σκεπασμένη μὲ ἐρείπια καὶ πλίνθους.

Ἐπὶ τοῦ τοίχου ὑπάρχουν εἰς κανονικὰ διαστήματα κοιλώματα διὰ τὰ στηρίγματα τῆς τοιχοποιίας καὶ ἀντιστοιχίαι πρὸς ταῦτα ἐπὶ τοῦ δαπέδου λίθινα στηρίγματα ἢ βάσεις διὰ τοὺς ζυλίνους στύλους τοὺς ὑποβαστάζοντας τὴν ὀροφήν. Τὸ οἰκοδόμημα καλύπτεται ἐν μέρει ἀπὸ τὸν ἔτερον γειτονεύοντα ναόν. Ὡς ἐκ τούτου δὲ αἱ διαστάσεις του δὲν δύνανται ἐπακριβῶς νὰ καθορισθῶσιν. Ἦτο ὅμως χωρισμένος κατὰ μῆκος ὑπὸ σειρὰς ἢ σειρῶν ζυλίνων στύλων. Εἶνε συμμετρως τοποθετημένος πρὸς τὸν μέγαν βωμόν τὸν περυσιν ἀνακαλυφθέντα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου χω-

ρίζεται δι' ἐκτάσεως ἐπεστρωμένης μὲ μικροὺς χάλικας.

Ὁ νεωστὶ ἀνακαλυφθεὶς αὗτος πανάρχαιος ναὸς ἐνέχει ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ὡς πικρέων ἰδεῶν καὶ τύπων τοῦ πρωτογόνου δωρικοῦ ἱεροῦ. Εἶνε δὲ προφανῶς ὁ ἀρχαιότερος μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθεὶς Ἑλληνικὸς ναός. Ἡ θέσις του εἶχεν ἐπακριβῶς ἐκ τῶν προτέρων καθορισθῆ ὑπὸ τῶν ἀνασκαπτόντων ἐπιστημόνων, ὀδηγουμένων ὑπὸ τῆς συμμετρικῆς του σχέσεως πρὸς τὸν μέγαν βωμόν καὶ ὑπὸ τῶν ἐπαλλήλων στρωμάτων τῶν ἀφιερωμάτων.

Ταῦτα ἱμοιάζουσιν πρὸς τὰ ἀνευρεθέντα εἰς προηγούμενα ἔτη ἢ σειρά ὅμως ἐπλουτίσθη ἡδὴ δι' ἀριθμοῦ τινος ὄραϊα ἐργασμένων ἐξ ἐλεφαντόδοντος λεόντων κατασπαροσόντων τὴν λείαν των καὶ δι' ἐλεφαντίνου ἐπίσης δισκίου τῆς ἑβδόμης ἐκατονταετηρίδος παριστάνοντος ἐπικλήσειον σκηνὴν μὲ πλῆθος συνοδῶν.

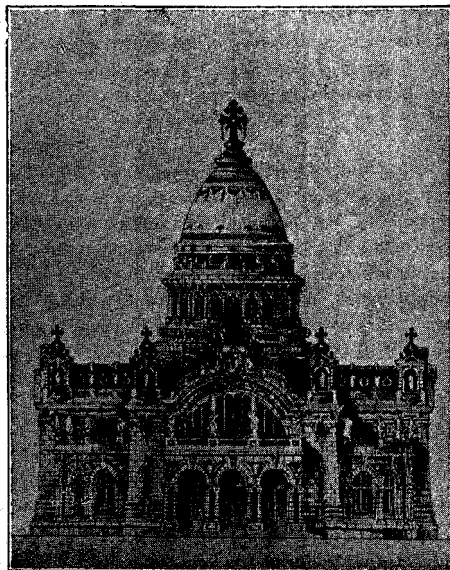
Ἡ «Ἑσπερινὴ Σημαία» τοῦ Λονδίνου δημοσιεύει σπουδαιοτάτην ἐπιστολὴν ἀγγλοῦ τινὸς μηχανικοῦ, ἀποκρύπτουτος τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καθ' ἣν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀνευρέθη πλησίον τῆς ἀρχαίας Σιδῶνος χαλκοῦν ἀγάλμα, ὅπερ εἶνε τὸ γνήσιον καὶ πρωτότυπον ἀγάλμα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. Κατὰ τὸν ἐπιστολογράφον τὸ ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Λούβρου ἀγάλμα εἶνε ἀντίτυπον. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1898, λέγει ἡ ἐπιστολή, ἐργάται τινές, ἐνῶ διενήργουν ἀνασκαφὰς ἐν τοῖς πέριξ τῆς Σιδῶνος ἀνεῦρον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ὀξειδωμένον τεμάχιον μετάλλου 90 ἐκατοστομέτρων μήκους καὶ 35 πλάτους. Ἰταλὸς συλλέκτης ἀρχαιοτήτων ἠγόρασε τὸ τεμάχιον τοῦτο ἀντὶ 140 φράγκων χρυσῶν καὶ ἔδωκεν αὐτὸ πρὸς καθαρισμόν εἰς τὸν συντάκτην τῆς ἐπιστολῆς.

Μετὰ ἐν ἔτος εὐσυνειδήτου ἐργασίας ὁ μηχανικὸς ἐπιστολογράφος μετὰ πολλῆς ἐκπλήξεως ἐπέισθη ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἐν ἀγάλμα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. Τὸ ἀγάλμα εἶνε ἐκ χαλκοῦ, ὕψους 60 ἐκατοστομέτρων. Ὁ ἰταλὸς συλλέκτης ἀρχαιοτήτων, ἅμα ὡς εἶδε τὸ ἀγάλμα τοῦτο, ἐβεβλίσσεν ὅτι ἦτο γνήσιον πρωτότυπον τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου καὶ ὅτι τὸ ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Λούβρου ὑπάρχον ἦτο ἀπλοῦστα ἀντίτυπον ἐν μεγεθύνσει. Τὸ ἀγάλμα παριστᾷ Ἀφροδίτην, εἰς τοὺς πόδας τῆς ὁποίας εὐρίσκειται εἰς μικρὸς ἔρωσ μὲ ἀναπεπταμένας πτέρυγας. Ὁ δεξιὸς βραχίον τῆς Ἀφροδίτης θωπεύει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔρωτος καὶ ὁ ἀριστερὸς εἶνε τεταμένος πρὸς τὰ κάτω. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγάλματος εἶνε πλουσιώτατος συλλέκτης ἀρχαιοτήτων, οὐδὲ ὅλως σκεπτόμενος νὰ πωλήσῃ αὐτό.

Ὁ κ. Δαῖρπελδ προέβη εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ μεταξὺ Ζαχάρως καὶ Κακοβάτου μέρους τῆς περιφερείας Καλύδων πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀρχαίας Πύλου. Ἠρξάτο σκάπτων εἰς τὰ ἐνδότερα τὸν περυσιν ἀνακαλυφθέντα τάφον τοῦ Νέστορος ὡς καὶ ἕτερον παραλλήλως κείμενον, ἐνθα ἀνεῦρε διάφορα ἀγγεῖα χρωματιστὰ καὶ μικρὰς ἀνεύρεσας ἐπιχρυσῶσας τὴν κεφαλὴν, χρησιμοποιοῦμενας εἰς τὰ ξίφη.

Ὁ κ. Δαῖρπελδ θὰ ἐπεκτείνῃ τὰς ἀνασκαφὰς ἐπὶ τῶν δύο λόφων, ὅπου τὰ ἀνάκτορα καὶ ὁ τάφος τοῦ Νέστορος καὶ ὅπου φρονεῖ ὅτι θὰ ἀνεῦρη τὰ θεμέλια τῆς ἀρχαίας Πύλου. Εἰς τὴν Καλύδωνα ἀνευρέθησαν ἀρχαῖοι τάφοι. Ὁ κ. Δαῖρπελδ προσεχώσ θὰ ἀπέλθῃ εἰς Μοιράκαν τῆς Ὀλυμπίας, ἐνθα φρονεῖ ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀρχαία Πίσσα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λευκάδα πρὸς ἐνεργειαν ἀνασκαφῶν.

Ὁ κ. Ἀδαμντιῦ εὗρε τὰς ἐν Ζακύνθῳ ἀρχαιοτήτας κατωτέρας μὲν τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου, ἀξίας ὅμως προσοχῆς καὶ προστασίας.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου οὗ τὸν θεμέλιον ἔθηκεν ἐν Πάτραις ὁ Βασιλεὺς

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ό,τι κυρίως πρόχει είνε αϊ διάφοροι άγιογραφίαι, αϊ παριστώσαι σκηνάς εκ τής Παλαιάς και Καινής Διαθήκης δλως ιδιαιτέρας τεχνοτροπίας, άκμασάσης εν τή νήσω κατά τον ΙΗ' αιώνα. Ο κ. Αδαμαντίου παρετήρησεν ότι εις τήν Ζακύνθον ήκμασε κατά τον ΙΗ' αιώνα μία σχολή ζωγράφων ίθαγενών, ήτις εκόσμησε τους ο τοδύξους ναούς με έργα ένθυμίζοντα τήν ιταλικήν τεχνοτροπίαν. Είνε δηλαδή μία μικρά αναγέννησις, ήτις έλαμψεν εν Ζακύνθω ως εκ τής μακρας συμβιώσεως μετά των Βενετών και τής γειτνιασεως προς τήν χώραν αυτών.

Παράλληλως όμως προς τήν νεωσεριζουσαν αυτην τέχνην ανεπτύσσετο και ή Βυζαντινή παράδοσις, αλλά μετά περιστή: έλευθερίας, καθόσον ύφίτατο εξ αυτής τήν επίδρασιν.

Πλήν των ανωτέρω υπάρχουν εν Ζακύνθω και 2-3 Ναοι έχοντες κατά τήν γνώμη του κ. Αδαμαντίου ανάγκην υποστηρίξεως, καθόσον παρουσιάζουν προσόψεις εξαιρετικας δια τα κιονόκρανα και τας επ' αυτών γεγλυμμένας παραστάσεις, αιτινες προτόψεις, όμοιάζουν καταπληκτικώς με ώραιότατας προσόψεις ναών ιταλικών πόλεων.

Κατά τας ενεργηθείσας υπό του κ. Δαίρπελδ εν τή Ιερᾶ Άλτει τής Όλυμπίας ανασκαφάς ανεκαλύφθησαν μεταξύ του Ηραίου, Πελοπίου, Μητρόου και Βωμοῦ του Διός οικίκοι προϊστορικῆς εποχῆς (2,000 π.Χ.) έχοντες τήν μίαν των στενών πλευρών ήμικυκλικήν, ότι δε άναγονται εις προϊστορικούς χρόνους τα ανωτέρω οικήματα, ενισχύει πλήθος πηλίνων άγγείων ευρεθέντων εν αυτοίς, ποικίλων σχημάτων γεωμετρικῶ ρυθμοῦ ως και λιθινά τινά εργαλεία αναγομένα εις τήν λιθινήν εποχήν. Εκτός αυτών ανεκαλύφθησαν εν τή ΒΑ γωνία του Πελοπίου εις πῖθος περιέχων όστᾶ μικροῦ παιδός, πῆλινα και χαλκᾶ ειδώλια και όστᾶ ανθρώπων και ζώων.

Επίσης ευρέθη εν τῷ Πρυτανείῳ εις όλιγον βάθος υπό τα θεμέλια αυτού οικοδόμημα έλλειψοειδές, άγνωστον εις τί χρησιμεῖον ίσως ήτο τάφος. Και επί του σηκοῦ του ναοῦ του Διός, εις βάθος τριῶν περιπου μέτρων, ευρέθησαν πῆλινα άγγεία προϊστορικῆς και αυτᾶ εποχῆς και τινά όστᾶ ζώων και ανθρώπων. Εκ των ανακαλυφθέντων τούτων ευρημάτων ενισχύεται ή γνώμη του κ. Δαίρπελδ, ότι πρό τής ιδρύσεως του Ηραίου υπήρχεν εν τή Άλτει άλλοτε εις προϊστορικούς χρόνους Ιερὸν ίσως και συνοικισμός τις. Προς τήν ανωτέρω γνώμη άντετάσσετο ο Φουρτβαιγκλερ

Επί τινος βράχου έγγῶς του εκκλησιδίου τής εν Κλεισοῦρα μονῆς τής Αγίας Έλεούτης ανεκαλύφθη εικὼν αρχαιοτάτη, παριστώσα τήν Θεοτόκον καθημένην επί θρόνου και κρατοῦσαν τον Ίησοῦν, εκάτέρωθεν δε λιτανεύουσιν όρθιοι οί αρχάγγελοι Γαβριήλ και Μιχαήλ.

Παρά τον Πυργετον τής Λακρίσης ανευρέθη μεγάλη άρχαία πλάξ ενεπίγραφος μήκους δύο περιπου μέτρων. Επ' αυτής είνε αναγεγραμμένον περίπου εκάτον στίχοι, εικάζεται δε ότι τουτο είνε ψήφισμα πόλεως τινος, ίσως τής των Γόννων ή τής Έλατείας, αναγομένον εις τα 200 π. χ.

Εν Φλωρεντία συνέστη εταιρεία αρχαιολόγων και λογίων προς ενεργειαν ανασκαφών εν Αιγύπτῳ προς

αναζήτησιν αρχαίων Έλληνικῶν παύρων. Μεγάλαι δωρεαι εξηράλτισαν τας ανασκαφάς επί μίαν πενταετίαν.

Αϊ ανασκαφῆ, τας όποιας ενεργει πρό μηνῶν εις τα ενδοτερα τής Αιγύπτου ο Ιταλός καθηγητής Σκιαπρέλλι εξακολούθουδ. Πολλά φέρετρα ανεκαλύφθησαν περιέχοντα δοχεῖα, κοσμήματα και σκεῦη. Εις έλαστον δε φέρετρον ευρέθη και το άγαλμα του νεκροῦ εκ ζύλου.

Εις τον βυθον τής λίμνης του Νιμι, εις τήν Ιταλίαν, ευρίσκειται μία αρχαία τριήρης πολυτελεστάτη, ή όποια εχρησιμοποιετο υπό του Νέρωνος δια τους περιπάτους, τους όποιους εκινυεν εις τήν λίμνην αυτήν.

Ενίοτε αποσπῶνται τεμάχια εκ τής τριήρους αυτης, τα όποια ανερχονται εις τήν επιφάνειαν τής λίμνης.

Η Ιταλική Κυβέρνησις διώρισεν επιτροπήν μηχανικῶν, ίνα αποφανθοῦν πῶς είνε δυνατόν να εξαχθῆ ή τριήρης εκ τής λίμνης, προτειναν δε οὔτοι τήν αποξήρανσιν τής λίμνης.

Το Μουσειον τής Χριστιανικῆς Αρχαιολογ. Εταιρείας απέκτησε τεμάχιον τοιχογραφίας του εν Αίνω ναοῦ τής Ζωοδόχου Πηγῆς, όστις ανηγέρθη επί Μανουήλ και Έλένης των αυτοκρατόρων, γόνων Ιωάννου Η' του Παλαιολόγου του παραστάντος εν τή εν Φλωρεντία Συνόδῳ και του Κωσταντίου ΙΑ' του Παλαιολόγου.

Επί του τεμαχίου τουτου τής τοιχογραφίας εστι γεγραμμένη ή επιγραφή, εν ή αναφέρονται τα όνόματα των Αυτοκρατόρων Μανουήλ και Έλένης, προς δε το όνομα του Οικ. Πατριάρχου Ίωσήφ του εις Φλωρεντίαν δια τήν σύνοδον μεταβάντος και τῷ 1439 εκει αποθανόντος.

Κατά τας εν Σάμῳ ταραχάς διηρηπάγη και το μικρον νομισματικόν μουσειον τής πρωτευούσης.

Το Έθνικόν Αρχαιολογικόν Μουσειον απέκτησεν άγαλμάτιον εκ πηλοῦ ερυθρωποῦ ευρεθὲν παρά τήν Μονεμβασίαν εις θέσιν « Αγγελάκι » αντικρῶ τής Μηλου. Ενθυμιζει τον τύπον τής Αφροδίτης τής Μηλου, ιδίως κατά τον θώρακα και τα γόνατα και απομίμησιν έλευθεραν του όποιου πάτως κατεοκευάσθη και συνεπῶς λύει το μέγα ζήτημα τής συμπληρώσεως τής Αφροδίτης εκείνης, ήτις ως εμφανίζεται εκ τής ευρέσεως του πηλίνου άγαλματιου θά εκράτει εν τή αριστερᾶ μικρόν στρογγύλον κάτοπτρον.

Εις τήν Καμάριζαν του Λαυρίου ευρέθη τον παρελθόντα Φεβρουάριον άγαλμα μεγάλης αξίας, όπερ υπό των ευρετών επωλήθη αντι 6000 δρ. εις αρχαιοκαπήλους, οὔτοι δε το επώλησαν εις Γερμανίαν αντι 100,000 μάρκας. Το άγαλμα είνε του Δ. ή Ε. αιώνος, παριστᾶ δε τον Απολλωνα κρατοῦντα λύραν και ήγούμενον των Μουσῶν, ύψους 2 1/2 μέτρων και τέχνης εξαισίας. Η αξία αυτου υπολογίζεται εις εν εκατομύριον.

Παρά τήν Σμύρνην ανευρέθη άγαλμάτιον αρχαιοτάτης εποχῆς, όπερ εστάλη εις το Μουσειον Κωνσταντινουπόλεως.

SALON 1908

ΜΙΡΟΣ ΣΤΟΥ ΡΑΜΣΗ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ

K. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

A la memoire du grand patriote
Moustafa Pacha Kamel.

ΕΡΑΝΤΙΣΤΑ : —στιγμές
για μυστήρια, για όρ-
για, για σατουρνάλια.

Ο ήλιος καταντρο-
πιασμένος που φώτιζε
ένα κόσμο δίχως καμ-
μιά λογική αίτια υπάρ-
ξεως πήγε κρυπτόμε-

νος πίσω απ' τα θεώρατα εκείνα βουνά να κυλι-
σθή (σαν εκφυλισμένους που ήταν) στους μαρμαρέ-
νιους της θαλάσσης κόρφους, τρελλής — μανιασμέ-
νης— ως ότου έβγη από τα χείλη του η ύστερη πνοή
γλωμιασμένα από αγόρταγα άνομα φιλιά, αφήνον-
τας την θέσι του στην βασίλισσα σελήνη, άσπονδο
και αδιάλλακτο έγχρό του, την οποία δεν αντιμε-
τώπιζε παρά όταν η είμαρμένη του τώθει, μερικά
δευτερόλεπτα—μαχαίρια δίκοπα βουτηγμένα στο
φαρμάκι, ξεσχίζοντας τα παλληκαρισία του στήθη—
μερικά δευτερόλεπτα μονάχα για να του επισκιάση
αυτή! το θαμπωτικό μεγαλείο του...

Έπειτα από μία πάλη πεισιωμένη, —γιατί
έφοβέτο μήπως νικηθῆ! Αυτό αλήθεια θάταν ά-

στειτο! —αυτός εξακολουθούσε τον δρόμο του υπε-
ρήφανος και λαμπρότερος όπως ποτέ, ενώ αυτή έ-
μοιαζε σαν μία μεγάλη σαπουνόφουσκα, την οποίαν
είχεν αφήσει αίφνης κάποια ξανθόμαλλη παιδούλα,
—πέντε χρόνων άγγελουδι με τα ελογάλανα μάτια
του, —από το άκρο του καλαμιού μαζί μ'ένα σπα-
σμοδικό χτύπο των μικρών κρινένιων χειρών της
και ανέβαινε—ανέβαινε έτοιμη, λές, σ' ένα ανάλα-
φρο του Ζεφύρου πικρό αναστεναγμό να σπάση και να
χαθή όλοτελα απ' τα μάτια σας. Τ' άστέρια σκορ-
πισμένα σαν σπόροι σε νεορωμένο χωράφι τρι-
μοσδύναν τις θαμπές ρίχνοντας ακτίνες τους
κατά την γῆ· έδω και εκεί μερικά απογοητευμένα
πειλά απ' την ζωή τους έπεφταν άπελπισμένα από
ίλιγγιώδη ύψη διαγράφοντα μία πύρινη γραμμή
στο κενό και έκρημνίζοντο σε άγνωστες εκτάσεις,
θάλασσες και πλάγη σφριζόντας κωφοντικά, ενώ
τα νερά τρομαγμένα απ' το άπρόοπτον εκείνο σμί-
ξιμο, εκόχλαζαν μέσα στην στερέλα που τα περικύ-
κλωνε σαν λυωμένο στο χωνευτήρι σίδερο προξε-
νώντας ένα άπαίσιο πανδαιμόνιο...

Από καιρό είχαμε αφήσει τον κοσμικό θόρυθο
της πρώτευσης για να έλθουμε και επισκεφθούμε
τα μνημεία — λείψανα ενδόξου παρελθόντος, τα
όποια έκτεθειμένα εκεί στην τύχη τους, χωρίς καμ-
μιά σχεδόν επιτήρησι, έσθύνοντο, έχανοντο σαν
λευκά φαντάσματα μέσα στο σκότος, στο άδιε-
ρεύνητο της νυκτός μυστήριο και του θανάτου.

Δεξιᾶ μας μύριες διακλαδώσεις του Νείλου
περιπλανώντο στην κοιλάδα και όπου έφερναν τα
πλάνα βήματά τους, εκεί πάντα η ευτυχία χάριζε
πείρσιση δῶρα.

Μέσα στα νερά της τα καθάρια, —ή ύλη κατε-
στάλαζε και έπειτα η αντανάκλασι η λευκή του
ουρανού, χωρίς καταχνιά, χωρίς κανένα σύννεφο, —
λιωτοί έπλεαν, σαν μικρές χάρτινες βαρκούλες σε
διάπλατο πέλαγος· οι θάμνοι φορτωμένοι δροσιά, που
έροφουσαν αγόρταγα απ' της όχ'ιες, σμίγανε στο
μέσο, εν ώ τα πουλιά κρυμμένα εκεί κάπου ανε-
παύοντο, όταν αίφνης στον κρότο που κάναμε βα-
δίζοντας ξυπνούσαν, —στρατιώται στο σύνθημα κιν-
δύνου.

Και σ' όλο εκείνο το πανώρη σύμπλεγμα κάτι
μού φαινόταν πως έλειπε, και αυτό το κάτι ήταν
σημαντικό, ήταν πολύ.

Α! ναί. Μία νεράιδα πεντάμορφη, —σαν εκείνες
του λησμονημένου παραμυθιού της κυρούλας, — με
την όλόχρυση κόμη της πλέοντας σ' εκείνο το
ποταμάκι — απόγονο απομικρυσμένο του γέρου
Νείλου— χτυπώντας τρελλά με της απαλάμης της
τα νερά, τα όποια έγειρόμενα ψηλά έπεφταν σαν
πρωτοβόρεια στα γυμνά στήθια της, στους ώμους
της, στο λαιμό της κάμνοντάς την να ανατριχιάζει
και ξεκαρδίζεται σε νευρικά γέλοια, —χάδια μεθυσ-
μένου σατύρου.

Ναί, άλλα στην προσέγγισί μας, σ'της γελοίας
αυτές περιβολές μας θα ξεπετειώταν από εκεί, —
και τότε ποιός, ποιός θα μπορούσε να φέρη την
λαφιασμένη Νεράιδα μου πίσω; . . .

Υπό ένα τέτοιο διάκοσμο του ούρανού : το
φεγγάρι και τους άχώριστους συντρόφους του τ' ά-
στερία της κοιλάδος : τα ποταμάκια με τους λω-
τούς, τους θάμνους, της νεράιδες — είσερχόμεθα
μέσα στην Σαχάρα.

Και έδω και εκεί μερικοί λόφοι έρειπίων, σκια-
σμένοιαπό φοινίκας, υπόλοιπα παλαιών ανακτόρων,
μεταξύ των οποίων μπορεί κανείς να ακολουθήση
κάποτε αρχαίους δρόμους, μερικοί όγκοι, σωροί
γρανίτου μαρτυροῦν τα έρείπια της Μέμφιδος!

Πίσω ακριβώς, πάνω στην ράχι του βουνοῦ
το παλαιό Κάιρο, το φρούριο, το τζαμί του Μα-
χάμετ Άλυ και το κοιμητήριο των Μαμελούκων·
εκεί τα ύψωματα της Λιβυκής έρήμου· έδω η τρείς
Πυραμίδες μετά της Σφιγγός, η ένδεκα μικρές
τέτοιες· ο ναός του Φθᾶ και τέλος εκεί βαθια
μέσα, τα υπόγεια του Άπιος ανακαλυφθέντα υπό
του Γάλλου αιγυπτιολόγου Μαριέττ Μπέη, με τα
θαυμάσια εκείνα ανάγλυφα, δείγματα ζωντανά της
τέχνης και του πολιτισμού των αρχαίων Αιγυ-
πτίων.

Λίγο άκόμη και τώρα μπαίνουμε στην μικρή
κοιλάδα τριγυρισμένη από ένα πυκνότατο δάσος
φοινίκων, το όποιο έμποδίζει να βλέπουμε κάθε τι
απ' το χωριό, όπου αναπαύεται του Ραμσή το
κολοσσαίο εκείνο άγαλμα.

Έξω ο θόρυθος, η ζωή έδω, αίφνης η ειρήνη,
ο θάνατος.

Ω! εκείνη η νυχτερινή επίσκεψι. μικρού απ'
τον κόσμο, μέσ' στην έρημο της Σαχάρας— άκρά-
σις με τους νεκρούς. . .

Επροχωρούσαμε με βήμα βραδύ, εν ώ η καρ-
διά μας άσυνείδητα άρχισε να χτυπάη δυνατά και
ιδιόρρυθμα σκεπτόμενοι τί υποδοχή θα μάς έκανεν
ο αύγουστος εκείνος μονάρχης και μελετώντες με
το νοῦ μας τά. . . λόγια, τα όποια ήμοιζε να πούμε
ύμνωντας την μεγάλη Του άφθαρτη δόξα.

Είν' αλήθεια ότι πολλές φορές μάς εδόθημε περι-
στασις να επισκεφθούμε «έξέχοντα πρόσωπα» και
δεν θυμοῦμαι σχεδόν να έδυσκολευθήκαμε διόλου·
άλλα σαν αβλικόι μάλιστα με πολλή πείρα εύρι-
σκαμε της πειθό ωμορφες φράσεις, τα πειθό κολακευ-
τικά και γλυκόχη λόγια.

Άλλά σαν του Ραμσή το πρόσωπο. . . όχι
ποτέ.

Και στο ύψωμα εκεί βλέπουμε το άγαλμα. Ένα
άγαλμα από γρανίτη—άλλοτε στην είσοδο του

ναού—μεγάλο, υπερφυσικό, τρομακτικό, ξεπλωμένο
στην γῆν πρό τεσσάρων χιλιάδων έτων περίπου,
σύμβολον του υπερανθρώπου εκείνου χαρακτήρος
στηρίζμενο σε πέτρες, με το βλέμμα του, το
όποιον περνᾶ άσυγκρίτως ψηλότερα απ' το δικό
μας, προσηλωμένο στον ούρανό· σαν νάθελε να εύρη,
εκεί την λύσι του Μεγάλου Γρίφου, αυτήν που
μάταια ζητούν τα πτωχά μας πνεύματα, να εύρη
να διασαλίση και να βγάλη από το βάραθρον της
Άγνοίας τον σκεπτόμενο κόσμο, που είν' άφανι-
σμένος.

Και από κάτω δεν βλέπετε παρά ένα σώμα
άμορφο σχεδόν με το κεφάλι προς τα όπισω, με την
καλύπτρα, η οποία κατέρχεται έως τους ώμους,
όμοια με πίπτοντα αυτιά σκύλου, με τον έπιπρό-
σθετο πώγωνα, με πόδια σπασμένα στα γόνατα, —
άπωλεσθέντο πρό πολλού, — με χέρια επίσης σπα-
σμένα, ακριβώς σαν ένός νεκρού, του όποιου είχαν
λησμονήση να σταυρώσουν και όταν πειλά έπάγω-
σαν, προσπάθησαν, αλλά έσπασαν μένοντα άκίνητα—
τόση ήταν η δύναμις, όταν κάθε ζωή είχαν έγκα-
ταλίψει το σώμα εκείνο.

Στους ώμους, στο στήθος, στην μέση, στα
βραχιόλια ιερογλυφικές έπιγραφές και στο ανά-
βαθρον η πριγκήπισσα Μπέντ Άνάτ, την οποίαν
είχαν γλύψη εκεί για να του κρατή, θα έλεγε
κανείς, αιώνια συντροφία, ενώ θα περνούσαν, θα
έσέρνοντο σαν φειδια έξερχόμενα από ένα δυσώδες
απόθμενον έλος οι αιώνες και οι χιλιετηρίδες.

Για να δοῦμε το πρόσωπο εκείνο εἴμεθα ήνα-
γκασμένοι να ανέβουμε πάνω στο στήθος. Ένα
πρόσωπον έκφραστικό, με μύτη έλαφρά άκρωτηρια-
σμένη με ρώθυνας ανοικτούς με χείλη συγχι-
τικώς λεπτότατα κλεισμένα σ' ένα άπειλητικό
μειδιάμα με μάτια άκίνητα, διαπεραστικά με
φρύδια, τα όποια ένώνονται σχεδόν και έπειτα το
στήθος γυμνό, στολισμένο με δύο πλασμένους
μαστούς, ίδιους σαν ένός άθλητοῦ, —σαν μιάς παρθέ-
νας, παρθένας άσπιλης, παρθένας αμίαντης.

Στο κεφάλι μία τρύπα, όπου έφηρμόζετο το
βασιλικόν στέμμα (δύο μέτρα μήκους, του άγάλ-
ματος δέκα, καθώς και ο Ηρόδοτος αναφέρει αντί-
στοιχῶ, το όποιο εύρίσκειται πίσω, λίγο πέρα
ένα διπλό άγαλμα φυσικού μεγέθους παριστάνον
τον Φθᾶ και Ραμσή και έπειτα ένα μονόλιθο
μνημείο με ιερογλυφικά, όπου αναφέρονται τα όνό-
ματα του Φθᾶ και Σεκέρ περικυκλωμένο παρα-
δόξως! από ξύλινα κάγγελα, δια ν' αποφύγουν
κατ' αυτό τον τρόπο και άλλες ιερογλυφικές έπι-
γραφές, της όποιες οι φίλοι μας περιηγηται θάχαν
την ευχαρίστησι να γλύψουν με όλη την σημερινή
τέχνη, για ν' αποθανατίσουν τα ένδοξα όνόματά
τους!

Γύρω το δάσος από φοινίκας, η κοιλάς σπαρ-
μένη με στάχια και στο τέλος εκεί προς το μέρος
της αύγῆς ένκ κατάλευκο σπήτι ανατολικού ρυ-
θμού — έρημοκλήσι.

Και μέσα σ' εκείνην όλη την νεκρικήν σιγή
ακούεται κάποιος φελλαχος γανουρίζων τον έξα-
γριωμένον εκείνον ήρωα —μια φλογέρα μονότονη με
κάτι ήγους λυπητερούς, ένας σκοπός, τον όποιο δεν
έννοοῦμε διόλου σαν να ήρχετο από το βασίλειο
της αιωνιότητος, από ασύλληπτα γηρατεία, προϊ-
στορικούς χρόνους. . .

Γ. Δημητριάδου Γιοσούφ

Γ. Βούλγαρη Μάιος

Ν. Ασπρογέρακα

Ίχθυς

Γ. Προκοπίου

Αδυσδινή

Τὴν ἡμέρα ὄχι, κάτω ἀπ' τῆς βάρβαρης ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, αὐτὸ δὲν ὑπάρχει, εἶναι κάτι χωρὶς καμμιὰ ἔννοια, χωρὶς καμμιὰ ὑπόστασι.

Ἀλλὰ τὴν νύκτα!... ὦ! τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι κοιμοῦνται καὶ μόνον ὑπάρξεις μεγάλες μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ὑπερμέτρως ὀρθάνοικτα ἀγρυπνοῦν, ὅταν ἡ μοῦμιες μὲ τὰ νεκρικά τους σάβανα ἀφήνουν τοὺς σαρκοφάγους ἀπ' ὅλα τὰ σπλάγχνα τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔρχονται ἐκεῖ στὸ ἄγαλμα: Φαραῶ, μονάρχαι, βασιλεῖς, πρίγκηπες, στρατηγοί, ὅταν ἡ Κλεοπάτρα ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μανδραγόρα ὀλόγυμνη μὲ μύρια πρωτοσκόρπιστα μεθυστικά μῦρα ἀλειμμένη, μὲ χίλιες ἑταῖρες ὀλόγυμνες ἐπίσης, ἔρχονται νὰ πέσουν στὰ γόνατά του καὶ νὰ ὀργιάσουν γιὰ τιμὴ του, ἐνῶ ἀκολουθοῦν ἀτέλειωτες σειρὲς μάγων, γοήτων, σκλάβων μὲ μουσικὲς καὶ σάλπιγγες...

Τότε, ναι, ἕνας φόβος σὰς καταλαμβάνει καὶ ἀμέσως αἰσθάνεσθε ὅτι αὐτὸς πράγματι εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν ὑψηλὴν νὰ τρέμη στὸ ὄνομά του, ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος διάβηκεν ἀπειλητικὸς καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ Ἰστρου, ὑπερήφανος, φοβερός, ὅπως τὸν παριστάνουν καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸν διαιωίσουν τὰ κολοσσιαῖα μαρμάρια Θηβῶν, Λουξορ, Ἡλιουπόλεως ἀγάλματα καὶ ἀπειράριθμες ἐπιγραφές: Ρ α μ σ ἦ ς Β. (Σέσωστρις)!!

Δεξιά 'στὸ ἄγαλμα—γιὰ εἰρωνεία—εὐρίσκουμε μερικά φύλλα «Times», τὸ μυθιστόρημα «Sherlock Holmes», ἔξυπνες περιπέτειες ληστών καὶ ἀστυνομικῶν ὀργάνων, λέγουν, τῆς ὁποίας οὔτε βρέφη στὰ δικὰ μας μέρη θὰ ᾤθελαν νὰ διαβάσουν; λησμονημένα ἀπὸ καμμιὰ περιηγήτρια.

Καὶ ἦταν ἐκεῖ τῆς χαριτωμένης ἴσως ἀγγλίδος, ἡ ἀπαισίας τοιαύτης βέβαια, ὅλη τῆς ἡ φιλολογία, ὅλα τῆς τὰ «τροφερά ἀναγνώσματα»...

Ἀλήθεια, αὐτοὶ οἱ βάνδαλοι *) δὲν λείπουν ποτὲ νὰ ἔρχονται κατὰ ἑκατοντάδες στὴν χώρα, ἡ ὁποία ἄλλοτε ὑπῆρξεν ἡ χώρα τῶν θαυμάτων καὶ μυστηρίων: χῆρες μὲ φυσιογνωμίες, ποῦ θυμίζουν τὸν θάνατο, γιὰ νὰ ξεχάσουν τὴν ἀπώλεια τοῦ ἀγαπητοῦ των ὑποβάλλουσαι αὐτὰς εἰς τὴν «βεδοῦνοθεραπείαν» ** νεάνιδες κατακόκκινες ἀπὸ οὐίσκι, στολισμένες μὲ πράσινα βέλα σὰν τρελλὲς περιφέρουν τὰ ξεθωριασμένα μάτια τους χωρὶς νὰ ἐννοοῦν τίποτε, ἀφήνουσαι ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἕνα «οο yes!» εἰς ἔνδειξιν θαυμασμοῦ γέροντες, οἱ ὁποῖοι ἔχασαν τὴν ζωὴν τους μέσα στὸ καπνὸ τοῦ ἐργοστασίου των κλέπτοντες τοὺς πτωχοὺς ἐργάτας—«εὐμενεῖ ἀδεία τοῦ Νόμου»—γιὰ νὰ ταξιδεύουν ἔπειτα ἀνέτως...

Εὐτυχῶς αὐτοὶ οἱ ἐπισκέπται ἦσαν ὀλιγώτεροι ἐδῶ, παραβαλλόμενοι πρὸς τὰ σμήνη τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων: Πυραμίδων, Σφιγγὸς ἄνω καὶ κάτω Αἰγύπτου.

Ἐκεῖ σιδηρόδρομοι, ἠλεκτρικὰ τράμ, αὐτοκίνητα, ἄμαξες, ποδήλατα μεταβάλλουν τὰς ὁδοὺς, ποῦ ὀδηγοῦν εἰς τὰ μνημεῖα, εἰς ὁδοὺς ἐκδρομῶν, τέρψων καὶ ἡδονῶν.

*) Ἐνταῦθα ἐξαιρῶ ἐκείνους τοὺς εἰδωλολήτες, οἱ ὁποῖοι πολλὰ ὑπὲρ τῆς Αἰγυπτιακῆς—δοσὸν καὶ παγκοσμίου—ἀρχαιότητος ἐπράξαν.

**) Ὁ Dr Portocallis Bey εἶναι ὁ Κολόμβος, φαίνεται, τῆς λέξεως γράφως πολύμορον γαλλιστὶ σύγγραμμα, Ἀμέρικος δὲ ἐγὼ καὶ ὁ Loti, ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται τὴν ἴδιαν λέξιν εἰς ἕνα του περὶ τῆς Αἰγύπτου ἄρθρον εἰς τὸ «Figaro».

Και οι νεκροί εκείνοι, οι όποιοι ένόμιζαν ότι εύρισκον τήν ήσυχία τους — μετά θάνατον τουλάχιστον — στα ύπογεια, στους ναούς, στις νεκροπόλεις, βλέπουν πάλιν το φως τής ημέρας, γίνονται παιγνίδια των βεβήλων αύτων, οι όποιοι χωρίς σεβασμό, χωρίς κανένα φόβο χαράζουν τα όνόματά τους, σπάζουν κομμάτια και κανείς δέν εύρίσκειται να υπερασπίση τους άνεκτιμήτους αύτους θησαυρούς, αλλά τους αφήνουν να άποσυντίθενται όλίγον κατ'όλίγον, να πέφτουν σαν λεπτεπίλεπτη τέφρα και να εκλείψουν διά παντός.

Εδώ, καθώς μάς βεβαιώνουν οι όδηγοί μας "Αραβες, χθές μία από τες Ιερόσουλές αυτές έσκυψε να πάρη και να φέρη στην όμιχλώδη πατρίδα της ένα κομμάτι γρανίτου — τό όποτον — ποίος ξέρει! — αν δέν άποτελούσε μέρος των άκρωτηριασμένων σιδερένιων χειρών του — έπισε κεραυνόπληκτος, μείνασα αίώνια άδλαβής και άκίνητη.

Ο βορηάς τώρα — περασμένα μεσάνυχτα — φυσούσεν άναταράζων τα φύλλα των φοινίκων. Τα σύννεφα μαύρα στον ουρανό μαζεύονται και όλη έκείνη ή φωτοχυσία έχάθη σαν προμήνηυμα έπικει-

μένης καταστροφής, συντελείς του κόσμου και έπιστροφής στο άπόλυτο μηδέν...

Φεύγουμε και ένστικτως στρέφουμε να δούμε μήπως τό άγαλμα έκείνο πετχολή όλόρθο και με τά γιγαντιαία βήματά του έλθη κατόπιν μας, μάς καταδιώξη και μάς εκβάλη από τό Ιερόν έκείνο τέμενος.

"Όχι. Ήταν πάντα άκίνητο σαν ένα τιτάνιο, σαν ένα βλαβερό τέρας, απ' τό όπολον είχαν άφαιρέση αίφνης τήν δύναμί του, καρφώση στο ύψωμα έκείνο και μή γνωρίζοντας ποίος ήταν ο αίτιος του δυστυχήματός του, έμεινε βλασφημώντας μεγαλόφωνα, ενφ'όψει του αισχρή βλασφήμια χτυπούσε τήν αντίπερη όχθη σαν αερόλιθος, που έπερτε — ακριβώς σαν τά άπογοητευμένα άστέρια — άποσπώμενος δέν ξεύρω πόθεν πάνω στο ξηρό τής γής φλοιό έπειτα ή μία διεδέχετο τήν άλλη, ή έρημια αντίλαλους φοβερά κυματίζοντας τον βρόντόφωνον άέρα: μία όχλοβοή, ένας θόρυβος, ένα πανδαιμόνιο — έλεγες, αλήθεια παρουσία δευτέρα! — τό όνομα του Σατανά τό φοβερό, τό πανάγιο, τό θείο...

Μέμφις, Κάϊρον

Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Η ΚΗ. ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ "SOCIÉTÉ NATIONALE," ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Ο κ. Charles Morice εν τω «Mercure de France» έδημοσίευσεν ενδιαφέρουσαν κριτικήν δομημένην εν τω έρωτήματι: «Η έφετεινή Έκθεση υπερέχει πράγματι πολύ των προγενεστέρων, ως τινες βεβαιούσιν;» Ο τεχνολόγος σταθμίζει τήν αξίαν έκάστου έργου, κρίνει εύρότερον αύτά. Μεταφράζομεν τά κυριώτερα σημεία αύτης.

ΟΣΟΝ θα ήναι θλιβερόν διά τους πραγματικούς καλλιτέχνας να βλέπωσι τά έργα των γειτνιαζόντα προς τά των Béraud, Gervex, Riexens, Courtois, Guillaume και Aublet.

Ω τήν πλατείαν και παταγώδη ψευδομεγαλοπρέπειαν του Boldini. Ω τας μετχικές παλλιλιογίας του Carolus-Düran, του Dagnan-Bouveret, του Friant και του Montenard!

Εν τούτοις δέν θα με μέμφθη τις δι' έπιείκειν προς τους έπιτηδέους, έφευρετικούς, αλλά ψυχρούς και άρνητικούς τεχνίτας, όλοι είναι ό

La Gandara, La Touche, ο Legrand. Πρό αύτων κίπτουσι μετ' άδικαιολογήτου συγκαταβάσεως κριτικοί τινες, ών προτιμώ να άποσιωπήσω τά όνόματά και όστινες εν τούτοις βδελύττονται τους κ. κ. Carolus-Daran, Lefèvre και Bonnat. Αρά γε έντός δεκαετίας θα υπάρχωσιν ακόμη κριτικοί διδάσκοντες τήν πεοιφρόνησιν των κ. La Touche και La Gandara και τήν εκτίμησιν των ύποψηφίων διχδόχων των;

Αί «Παραβολαί» του Burnand πέν άλλο είναι ή αι του Ήσού. Ουδέν δε όλιγώτερον εύαγγελικόν και όλιγώτερον ποιητικόν συγχρόνως, ουδέν ζηρότερον και πλέον τετριμμένον από τήν σειράν ταύτην των εικονογραφιών, των κατ'ήλλων διά τά βιβλία τής προτεσταντικής προπαγάνδας.

Αλλ' έπρεπε να κρύψω διά τό «Οίνοπωλείον» του κ. Jean Véber τό επίθετον: «τετριμμένον». Συνετέθη κατ' τον τρόπον του γηραιού Brueghel, άλλ' ουδέν τό καινόν έχει προς τήν καλλιτεχνίαν. Φαιδρόν; Πέν άλλο.

Πολλοί εξίστανται πρό τής ειλικρινείας των προσωπογραφιών, ως συνήνωσεν ο κ. Renouard

εις μίαν σκηνήν τής «Υποθέσεως». Και τούτο εν τούτοις δέν είναι ζωγραφική, αλλά χρωματιστική και μελοδραματική εικονογραφία. Σύγχυσις των ειδών τής τέχνης. Ο κ. Renouard είναι καλός εφημεριδογράφος εν τω χρωστήρι.

Οι κακοί και οι μέτριοι δέν πχούουν να ένσκηπτουν ως προς αύτους, δέν έχομεν να έλπίσωμεν ή τήν άποχήν των.

Και εν τούτοις αίσιονδοξώ μεθ'όλην τήν ειλικρινότητα, ή έφετεινή Έκθεση δέν ήτο ύποδεστέρα άλλων, ών δικτηρούμεν τήν καλλιτέραν άνάμνησιν διότι μάς παρέσχε τήν χαράν να ίδωμεν εν αύτῃ τελείως κατηρητισμένους μερικούς καλούς τεχνίτας νεωτάτους: άναμφιβόλως ή προσπαθειά των, αν όχι ειλικρινεστέρα, είναι τουλάχιστον έπιτυχεστέρα έφ'ετος ή κατ' αποκλήθον έτος. Δέν συζητούμεν ένταύθα τας μεθόδους, τους τύπους, τά τεχνικά: δέν όμιλούμεν ή διά τά άποτελέσματα, χωρίς να εξετάζωμεν εν δύνανται ταύτα εκ φύσεως να προσδιορίσωσι μίαν κίνησιν διότι άναμφιβόλως τούτο είναι ή τελεία τέλεισις. Παρέχοντι δι' αύτων ύποσχέσεις: κάπου ύψηλά πλανάται ή μεγαλοφυία.

Και αρχίζομεν από τον Rodin.

Τα τρία έργα του δέν είναι σχεδιάσματα, αλλά τεμάχια λίαν έπεξεργασμένα.

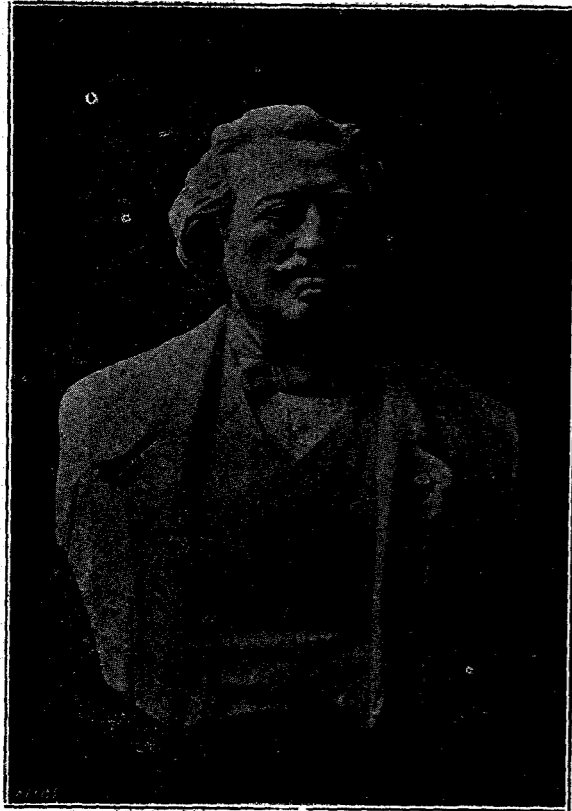
Ναι, λέγουσιν οι άπλοϊκοί, οι δημοσιογράφοι, ακόμη και κριτικοί και καλλιτέχναι, με μορφασμόν λεπτότητος εκτάκτως διασκευαστικής: αύτά είναι τεμάχια βεβαίως συντριμμάτων... Πάντοτε κορμιά άπεκεφαλισμένα και μέλη άποκεκομμένα... Όποια άχαρίς μανία! Τι να έννοήση κανείς από μίαν ιδέαν, ή όποια διαρκώς εύρίσκειται εν μορφώσει; Και οι άφελείς αυτοί όμιλούν με μίαν μελαγχολίαν όπισθοδρομικήν δι' έργα πλήρη, έπεξεργασμένα, «τελειωμένα», τά ύποϊχ άλλοτε άφειδώς μάς παρείχεν αυτός ο ίδιος διδάσκαλος. Τούτο είναι βχθυτάτη πλάνη — Δέν δύναμαι να εισέλθω εις τας λεπτομερείας τής άποδείξεως περιορίζομαι εις τας κεφαλαιώδεις ένδείξεις. — Αλλ' τίς λοιπόν τολμά να όμιλή περι έργων καλλιτεχνικών και ιδίως γλυπτικών «τελειωμένων»; Ο άνδρας ενός άνθρώπου μετ' τής κεφαλής και των μελών, ακόμη και ο εις τό άκρον άκρον τής έπεξεργασίας του φθάσας και ακόμη, αν θέλγητε, τής τελειότητος, δέν είναι και δέν δύναται να είναι «τελειωμένος», διότι ο άνδρας αυτός δέν εκπροσωπεί ή μίαν μόνην κίνησιν τής ζωής, εν σχέσει προς πλῆθος άλλο άτελειώτον κινήσεων αύτης, ως ο καλλιτέχνης άδυνατεί να παραστήση ταύτοχρόνως. Τριμνα λοιπόν του άνδριάντος τούτου δύναται καθ' έαυτό να ήναι «τέλειον», ως ή δύνατο να ήναι και τό σύνολον του άνδριάντος, εάν επί του τεμαχίου τούτου ο καλλιτέχνης κατέβχλεν όλην του τήν προσπάθειαν. Αυτό άρκεί, αλλά ή ύπερτάτη δυσχέρεια εν τῇ γλυπτικῇ είναι

όπως τό τεμάχιον τούτο ήναι τελείως όμοιον τῷ πρωτοτύπῳ "Αν ή κίνησις είναι ο σκοπός του γλύπτου, τό μόνον μέσον τής έκφράσεως είναι ή όμοιότης διότι ή άφομοίωσις είναι αυτός ο πλῆθος τής ζωής: εν ή άφομοίωσις είναι τελεία, εκλείεται ή γενική κίνησις εν αύτῇ και όχι μόνον ή κίνησις του τεμαχίου, όπερ ο καλλιτέχνης μάς δεικνύει, άλλ' αύτῇ έτι ή κίνησις τής όλης μορφής. Τό σύνολον είναι εύφύς και πλαστικόν, εάν τό παρεχόμενον ήμιν ήναι τελείως όμοιον τῷ πρωτοτύπῳ ο όφθαλμός τής φαντασίας ού μόνον θα δώση εις τήν μορφήν τον βραχίονα ή τήν κνήμην, ήτις λείπει, — όπως συμβαίνει προκειμένου περι των έργων τής αρχιότητος και τής γοθτικής τέχνης, — άλλ' άκούη θα τοποθετήση τήν μορφήν τοιουτοτρόπως άνεσχηματισμένην, εις τό άρμόζον αύτῇ περιβάλλον μετ' των μελών, ή των περίξ αντικειμένων, ήτις ή κίνησις αύτης ύπομνησκει. Θα ήτο θαυμάσιον να παρεδέχοντο τά γλυπτικά προπλάσματα εν είδει προτομών και να τά άπεδοκίμαζον προκειμένου περι κορμού άνευ βραχίονος! Διότι ο πολυς κόσμος δέν άναγινώσκει τά καλλιτεχνικά έργα κατ' τό άλφάβητον τής τέχνης και διότι δι' αύτόν ή λέξις Όρχιότης δέν έχει βίβλια ή έκδοχήν άνεκδοτικήν. Αλλ' ή Έκθεση αύτη, ως όλαι αι άλλαι είναι πλήρης άνδριάντων συμπληρωμένων κατ' τό φαινόμενον, των όποίων εν τούτοις ή έπεξεργασία δέν έχει έτι αρχίσει, διότι ούδ' ενός τετραγωνικού έκταστού όμοιότητος εκλείουσι.

Εν τῇ έννοία ταύτη, τῇ μόνη άληθεί, ο Rodin σήμερα «τελειώνει» τά έργα του όσον ουδέποτε καθόσον άφομοιοί ταύτα τῷ πρωτοτύπῳ μετ' πλειότερας πάντοτε θελήσεως και άσφαλέστερον. «Ο Όρφεύς», τό σύμπλεγμα «Τρίτων και Νηρηίδας», ή «Μούσα» του μνημείου Whistler είναι τῷ όντι εκ των ώραιότερων του έργων.

Και ή έκθεσις του συνόλου των έργων του Lepère δικαιοί όριστικώς τήν προς αυτόν βαθειαν εκτίμησιν των επαϊόντων. Δέν είναι μέγας έφευρέτης: άλλ' εκτελεστής, όστις διά των μέσων, άτινα ιδιοποιήθη και διά τής έμπειρίας και τής καλαισθησίας, ών τσαύτα παρέσχε δείγματα, απέβη μοναδικός. Χαράκτης και λιθογράφος άμα ο Lepère, επανέλαβε και άνε νέωσε τας λησμονηθείσας παραδόσεις. Ως ζωγράφος δέν έφάνη όλιγώτερον ισχυρός έντός των όρίων, εις τά όποια ο καλλιτέχνης αποβαίνει ο ιστορικός τής όλικής αίσθητικότητος και ο μάρτυς του πολιτισμού περισσώτερον ή ο διαλαλητής μιας νέας και όλως προσωπικής όπτασίας. Ούτως ή θέσις του εσημειώθη πλέον ή άπαξ και διά παντός μέσω των καλλιτέρων μικρών διδασκάλων τής γαλλικής τέχνης. Δέον να προσθέσωμεν ότι τό παράδειγμα και ή επίδρασις του Lepère θα ώσι λίαν έπιρρωστικά, λίαν γόνιμα.

[*Έπεται τό τέλος.]

Γ. Μπονάνου

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

— Τὸ λέει τ' ἀρχαῖο τὸ παραμῦθι :
 "Ἐνας τεχνίτης μιὰ φορὰ
 Ἐνα μαρμαρινὸ ἀγαλμὰ του
 Εἶχε ἀγαπήσει φλογερά.

Γονατισμένος νύχτα μέρα
 Μὲ τὴ λαχτάρα στὴν ψυχὴ
 Τοῦ ἔλεγε ἀγάλια τῆς Ἀγάπης
 Τὴν παναρμόνια προσευχὴ.

Καὶ τόσο αἱμάτωνε ἡ καρδιά του
 Καὶ τόσο υπέφερε βαρειά,
 Ποῦ ἕνα πρωτὶ νεκρὸ τὸν βοῦκαν
 Πλάϊ στὴ πέτρινη ὠμορφιά.

Εἶχε τὰ χέρια περασμένα
 Γύρω ἀπ' τὰ πόδια τῆς σφιχτά,
 Κ' ἕνα παράπονο εἶχε μείνει
 Στὰ δυὸ του χεῖλη τὰ κλειστά...

Κι' ἐκείνη ἀδιάφορη ἀπὸ πάνω
 — Πέτρινη πάντα καὶ ψυχρὴ —
 Μὲ τὸ χαμόγελο τὸ αἰώνιο
 Ἄφωνη ὁτέκει καὶ θωρεῖ.

Ἰούλιος 1908

ΘΡΑΣ. ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

Α. Μάτσας

Τ' ΑΓΚΑΘΙΑ

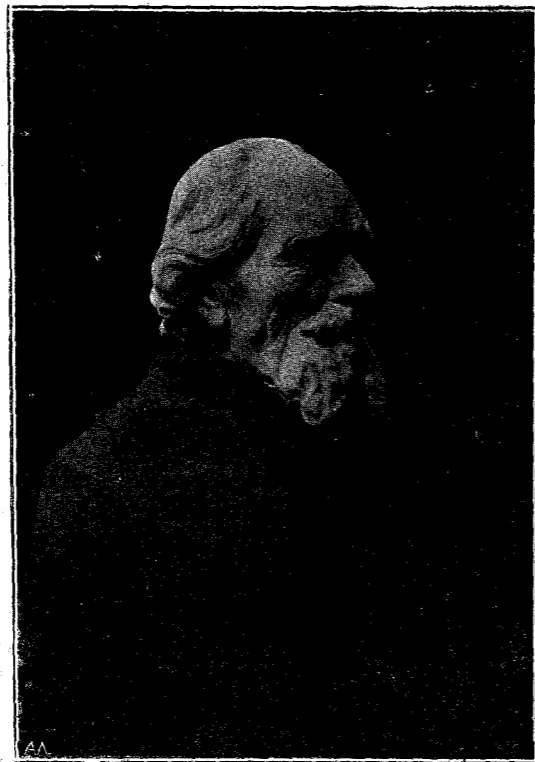
Τοὺς βάτους ξεροζώνουν
 στὸ χέρσο τὸ χωράφι.
 Περαιτικὸς ἐστράφη
 κ' ἐρώτησε : Γιατί ;

— Θὰ σπείρωμε λουλούδια,
 καί, πρὶν ἐκεῖν' ἀνοίξουν
 οἱ βάτοι θὰ τὰ πνίξουν
 κ' οἱ κλῶν' οἱ ἀγκαθωτοί.

Κ' ἐπέρασ' ὁ διαβάτης
 κουνώντας τὸ κεφάλι
 καὶ λέει μονάχος πάλι
 ἐνῶ κρυφογελά :

— Μέσ' στὴν καρδιά μου οἱ πόνοι
 χειρότεροι ἀπ' τοὺς βάτους
 κι' ὁμῶς ἀνάμεσά τους
 ἡ ἐλπίδα ἀνθοβολᾷ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Α. Σόγου

Ὁ Μπάμπια-Γεώργιος

Ἡ ἑλληνὶς ἀρτίστρια ΛΟΥΚΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

◀ Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α ▶

II.

Ἀγαπημένη μου,

Ἡ θεία μου Σοφία ἦρθε σήμερα σπίτι. Εἶχε κάπου τρεῖς μῆνες νὰ μᾶς κάμῃ ἐπίσκεψι, κι' ἐγὼ ἀρχίζω νὰ ξεχνῶ πῶς τὴν ἔχω συγγενὴ μου. Ἐπειδὴ ἤμουν βεβαία πῶς αἰτία ἦταν ἡ λίγη ἀγάπη, ποῦ αἰσθάνεται γιὰ μᾶς δὲν ἐπήγαινα οὔτε ἐγὼ σπίτι της. Πάν α πιστεύω πῶς ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποῦ ἔχομε γιὰ ἕνα ἄνθρωπο δὲν ξεκινᾷ ποτὲ ἀπὸ τὴ συγγένεια ποῦ μᾶς συνδέει μ' αὐτόν. Γι' αὐτὸ δὲ μοῦκανε καθόλου ἐντύπωση ποῦ δὲν τὴν ἔβλεπα.

Σήμεραρον πρωτὶ—πρωτὶ ἦρθε. Μοῦ εἶπε "χίλια παράπονα πῶς τὴν ξέχασα, πῶς κάθε μέρα (τώρα καὶ τρεῖς μῆνες) λογαριάζει τὴν ἐπίσκεψί μου. Κι'

ἀκόμη μ' ἐπαίνεσε πῶς ὠμόρφηνα, καὶ πῶς τώρα εἶμαι «ἕνα καμάρνι»!

Ἐγὼ ἐκαθήμην ἀπέναντί της καὶ τὴν ἄκουα καὶ χαμογελοῦσα, κι' ἐκύτταζα τὸ καπέλλο της ποῦ δὲν τῆς ἐπήγαινε διόλου ὠραία, ἔτσι ἡλικιωμένη ποῦ εἶναι καὶ φορεῖ αὐτὰ τὰ πράγματα, ποῦ μόνο γέες γυναικὲς ἐπιτρέπεται νὰ βάζουν.

Αὐτὸ ὁμῶς συμβαίνει σ' ὅλες ποῦ εἶχαν ὠμορφὴ νεότητα: δὲν μποροῦνε νὰ πιστέψουν πῶς τῆς ἀσχημίζει ὁ καιρὸς. Γιατί ἦταν ἀληθινὰ ὠμορφὴ ἡ θεία μου ἀλλοτὲ. Μάλιστα ἀκούω πῶς ἡ καλλονὴ της ἔκαψε κρότο κι' ἐξῶ ἀπὸ τὸ νησί. Τώρα ὁμῶς πάει περὶ. Μόλις καὶ στὰ μάτια της ἀπόμεινε κατὶ τι ἀπὸ τὴν πρώτη λάμψη. Δόντια φορεῖ ξένα, τὰ μαλλιά της τὰ βάρει. Μοῦ φαίνεται θάταν περὶ καλὴ ἂν ἄφινε τὸν καιρὸ νὰ ἐξακολουθῆ ἀνεγ-

χλητος το έργον της καταστροφής, παρά ν' αγωνίζεται έτσι να τον σταματήσει με ανώφελα στυλωτήρια. Θαρρείς αρχαίον άγαλμα που του βάζουμε γύψινη μύτη για να του ξαναδώσουμε την πρώτη τελειότητα. Μούπε για την Σάσα την κόρη της, πως ήταν άρρωστη, πως τώρα μόλις αρχίζει να σιάζει λίγο, πως ήθελε κι' εκείνη νάρθη να με δει, μα ράβει ένα φόρεμα για τον άποψινό χορό, κι' έτσι φυλάει την δρεξί της γι' άλλη φορά, πολύ σύντομα.

Έπειδή ήλθε ο λόγος για το χορό μούπε να της κάμω μια χάρι. Μια χάρι που δεν θα μου την ξεχάσει ποτέ. Κι' αυτό εγώ μόνο θα τώκανα γιατί είμαι καλή. Με λίγα λόγια με παρακαλούσε να δανείσω στη Σάσα τα γάντια μου τα μακρὰ, γιατί δε βρήκε στα έμπορικά, και κάτι άλλα μικροπραγματάκια, που μου βρίσκονται και χρειάζονται σε τέτοιες ώρες.

Καταλαθάνεις; ύστερα από τρεις μήνες πούχε να με δει και μ' έπεθυμούσε, κι' όλο το λογάριάζε νάλθη, μα ή δουλειές και ή άρρώστιες δεν την άφηναν, έτυχεν ή διαβολέμενη σύμπτωση να το κατορθώσει ακριβώς τη βραδιά του χορού.

Βέβαια πως της φάνηκα όσο μπορούσα χρήσιμη. Έδωσα ό,τι μου ζήτησε και το μεσημέρι, σαν θα φάμε, θα πεταχθώ να κάμω και μπουκλες της Σάσας και να ρίξω μια προσεκτική ματιά στην τουαλέττα της.

Άγάπη μου, στον κόσμο είναι καλά να μη γελιούμαστε, να ξέρουμε να ξεχωρίζουμε τα ψεύτικα από τ' αληθινά, να χαμογελοῦμε για της ανθρώπινες ατέλειες δίχως να της ψέγωμεν, και να μη ξεχνούμε πως άλλοι γελούν με τις δικές μας, που εμείς ή δεν ξέρουμε πως έχουμε ή είμαστε άνικανοι να διορθώσωμεν.

Σε φιλω

Ξέρεις, σαν έχει κανείς ένα Άγγιλλιο και μια θαλαμηγό στας διαταγές του είναι θαρρώ πειδ εύκολο να του φαίνονταν όλα τα πράγματα ταπεινά και πρόστυχα... Ο Θεός φυλάξει βέβαια μη πάρης για εγωϊστικά τα λόγια μου. Ξέρεις εσύ πως σκέπτομαι και πόσο καλά αντιλαμβάνομαι τί λίγο αξίζει ή ζωή απ' όπου κι' αν την κυττάξωμεν. Έίτε από την Στοά του Μουσείου του Άγγιλλίου, είτε από την θύρα του πτωχικού σπιτιού του Έργάτου. Κι' ή πορφύρα ή βασιλική κι' ή μπλουζά του λαϊκού την ίδια κακομοιριασμένη καρδιά σκεπάζει. Η διαφορά είναι πως ενώ ή αυτοκράτειρα συλλογίζεται τα βάσανά της και συχαίνεται τον κόσμο ταξιδεύοντας από πολιτεία σε πολιτεία, εμείς οι άλλοι ήμ:θα ήναγκασμένοι να μένωμε καρφωμένοι εκεί που μάς έβαλεν ή μοίρα μας δουλεύτας κουρασμένοι κι' άκαταπόνητοι κάποιας ζωής, που όνειρευόμεθα καλύτερη της τωρινής. Κρύβοντες συχνότατα, την αληθινή μας ψυχή μες στην προσωπίδα του Συνειθισμένου και του Πρακτικού για να μη γινόμαστε γελοίοι στους συντρόφους μας. . . . Τώρα, έτελειώσαν το κομμάτι που έπαιζαν, κι' ο μπαμπάς μου προτείνει να πάμε να κοιμηθούμε. Είναι καιρός πιά, κοντεύουν ένδεκα κι' αύριο πρέπει να ξυπνήσουν ένωρίς για κάποια βιαστική δουλειά του καταστήματος. Βλέπεις, μπορείς κάλλιστα να νοιώθεις τον Beethoven και να αισθάνεσαι όλες τις παράξενες ιδέες μι:ς βασιλίσσης, ή Ανάγκη της ζωής έρχεται άπότομα και σε σπρώχνει και ξυπνάς από το Όνειρο, για να πᾶς να κοιμηθής τον ήσυχον ύπνο του Βιοπαλαιστού.

IV.

Άγαπημένη μου,

Δεν ξέρω πως θα σου φανή τό σημερινό μου γράμμα, κι' αν δυσαρεστηθής λίγο με της πάρα πολύ ανάποδες και μισάνθρωπες σκέψεις μου. Έγώ μολαταῦτα θα σου τας πῶ, και γιατί μ' άρέσει πάντα να σου δείχνω την ψυχή μου όπως είναι, και έξ' άλλου επειδή θέλω μ' αυτό, να βάζω κάποτε στα ματάκια σου τα εύμορφα ένα μικρούτσικο μεγενθυτικό φακό, για να διακρίνης πειδ καθαρά ό,τι σου παρουσιάζεται με τα εύμορφώτερα και λαμπρότερα χρώματα.

Ξέρεις, αγαπημένη μου, πόσο άπομεμαχρυσμένοι ζούμε εμείς από τον κόσμο και πόσο μάς άρέσει να σχετιζόμεθα μόνο με τους συγγενείς μας και με κείνους που μάς συνδέει αληθινή φιλία, καμμιὰ φορά, πειδ αδιάσπαστη και πειδ ίσχυρή αυτή απ' όλους τους συγγενικούς δεσμούς. Μας κάνει κόπο έμένα προ πάντων να γνωριζόμεθα έτσι, στας διαταγές της έθιμοταξίας που απαιτούν αι κοινωνικά σχέσεις. Μπορεί και νάχωμεν άδικο, έν τούτοις, εμείς μες στους λίγους μας φίλους εύρίσκομε την εύχαριστήσι, και ή ήσυχη συντροφιά του κύκλου μας αναπληρώνει τέλεια, σε βεβαιώνω, των άλλων της πολυθρόβης συναστροφής και τις φασαρίες που σέρνουν ξοπίσω τους.

Μού φαίνεται, πως κανείς από τόσες πολλές γνωριμίες κατανατᾶ να χάση ο ίδιος τον ιδικό του χαρακτήρα πέρνωντας σιγά—σιγά τα φυσικά εκεί-

νων, που συναστρέφεται. Όσες φορές εγώ έτυχε να παρευρεθώ σε κανένα χορό, ποτέ δεν έφυγα εύχαριστήμενη. Πάντα από τα φῶτα, κι' από τις μυρωδιές και από τα λουλούδια, και από τα λόγια που είπα ή άκουσα να μου λέν, κάτι απόμεινε ξένο και παράσιτο στην ψυχή μου. Ένόμιζα πως και στο σπίτι μου κι' ίσια με το δωμάτιό μου άνέπνεα στον ίδιο βαρύ άέρα της σάλας του χορού. Αέρα φορτωμένον άρώματα, έρωτικές ματιές, γυναικείες άσχημες φιλαρέσκεις και άντρίκιες άνοησιες. Από τον κόσμο, από τον κόσμο των σαλονιών προ πάντων, φεύγει κανείς πάντοτε με τσαλακωμένη την ψυχή, όπως και τα φορέματα. Και πειδ τσαλακωμένος απ' όλους, όποιος φορεῖ λεπτότερα φουστάνια και έχει λεπτότερη την ψυχή!

Γι' αυτό σαν ή νονά μου, πούρθε από την Ιταλία, άνοιξε τις σάλες της στον κομψό κόσμο που γνώριζε, και εύρέθηκα στην ανάγκη να μη λείπω, άφου, καθώς ξέρεις, τους δυο μήνες που έμεινε έδῶ τους πέρσας στο σπίτι της, αισθάνθηκα μίαν τόσο άκατανίκητη στενοχωρία, που πολλές φορές μούρθε να πάω να παρακαλέσω την ευγενική αυτή κυρία να μ' αφήση στην μοναξιά μου, άφου αυτά τα πράγματα δε μου κινούσαν το παραμικρόν ενδιαφέρον. Ο φόβος μη παρεξηγηθῶ, με άνεχαίτιζε κι' έτσι έμεινα! Στην αρχήν έδυσκολεύθηκα να κάνω όπως έκαναν όλοι. Να λέω ψευτιές. Άλλα σιγά—σιγά, συνήθισα. Κι' αν δεν κατώρθωσα ποτέ, έν ή αλήθεια, να παίνεσω τα μαλλιά μι:ς που ήξερα καλά πως φορούσε περούκα, ήκουσα τους άλλους να το λέν δίχως να άφίνω στην μορφή μου να ζωγραφίζεται ή γελοία έντύπωση, που μου έκαναν τα παρόμοια. Βέβαια σ' όσους είδα εύρίσκοντο κι' όπως πρέπει κυρίες και κύριοι. Μα αυτοί ήσαν τόσο λίγοι, κι' απέφευγαν τόσο να φαίνονται, παύ κατανατούσε πάλι να λέγη κανείς πως δεν υπήρχαν.

Προ πάντων μου έκαναν έντύπωση, κι' αυτό σπεύδω να σου πῶ στο σημερινό μου γράμμα, αι γυναίκες! Έμεις αι γυναίκες!

Πόσο εύκολα επιπόλαιες και έλαφρές, και τι εύκολα ένθουσιασμένες και περήφνες από τα κομπλιμέντα των άνδρων!

Ένας κομψεύόμενος ξενύχτης, γερμένος πάνω

από την πολυθρόνα μας—σε παράμερο σαλονάκι με την άπαραίτητη λατάνα, που άργονειτᾶ τα φύλλα της λές και μάς έλεεινολογεί—μπορεί, σε βεβαιώνω, αγαπημένη μου, να μάς πῆ ό,τι του καννίσει, δίχως να φοβηθῆ πως θα μάς προξενήση άγανάκτηση. Το έναντίον, θα τον άκούμε μ' ένα άόριστο χαμόγελο και συχνά θα φέρνωμε το χέρι μας στον ώμο μας, για να σιάξωμε το φόρεμά μας, που μπορῆ να ξεφύγη από την θέσι, που πρέπει, κίνημα σεμνότατο που δεν έχει μολαταῦτα άλλο σκοπό παρᾶ να ξεσκεπάση στα μάτια του Ιππότου μας, ό,τι ή θαντέλλες και τα λουλούδια κρατούνε άκόμη σκεπασμένο! Να γιατί μ' άρέσει να μένω τα βράδια του χειμῶνα στο σπίτι μας, στη συντροφιά την ήρεμην των ιδιών μου, να γιατί σουγρᾶφα τό σημερινό μου γράμμα. Είναι πραγματικές εικόνες μι:ς σάλας χορού, που ξετυλίγονται κάθε φορά που συναντώνται νέες κι' εύμορφες γυναίκες με νέους κι' έμορφους άνδρας, και πρέπει κανείς να σφαιλᾶ επίμονα τα μάτια του για να μη της βλέπει, και πρέπει να ναι υποκριτής για να μην της παραδεχθῆ. Γι' αυτό όταν αύριο πανδρευθής, αγαπημένη μου, μη πηγαίνης στους χορούς, αν ο σύζυγός σου, για να σου εύχαριστήση, και να σου δείξη την άγάπη του θελήση να σε συνοδεύση ποτέ. Έσύ μη πᾶς. Θα σ' αγαπήση πειδ πολύ, και ή επομένη μέρα θα σᾶς βρῆ πειδ εύτυχισμένους και διπλά ν' αγαπάστε.

Σε φιλω

LALO DE CASTRO

Υ. Γ Πολλές κυρίες, αν έτύχαινε να διαβάσουν τό γράμμα αυτό, θα έσκέπτοντο φυσικά, πως για να τα λέω αυτά θαμια καμμιὰ άσχημη, που δεν την προσέχουν σε τέτοιες περιστάσεις, και τα λέω από ζήλια. Βεβαιώσε τις σε παρακαλώ, αγαπημένη μου, ότι αν θαμουν άσχημη θᾶχα την άξιοπρέπεια και τον εγωϊσμό να μη αναφέρω ποτέ για αυτά τα ζητήματα, ακριβώς για να μη προκαλέσω την έρωειαν των αυτήν, που θᾶταν τότε πολύ δικαιολογημένη.

L.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

• Η ψυχολογία των απαντήσεων έν τῷ δικαστηρίῳ.

• Ο πρόεδρος (πρός μίαν μάρτυρα). Είθε κυρία έγγάμος ή άγαμος;

• Η μάρτυς σιανάζει.

• Ο πρόεδρος (πρός τον γραμματέα). Γράψε άγαμος.

• Μετά έν τέταρτον ο πρόεδρος έρωτᾶ ένα μάρτυρα.

— Είθε έγγάμος ή άγαμος;

• Ο μάρτυς σιανάζει.

— Γράψε έγγάμος! λέγει ο πρόεδρος προς τον γραμματέα.

Είς τό ταξίδι του γάμου.

• Εκείνη.— Αυτός ο θρόμος είναι πολύ επικίνδυνος.

Δεν μπορείς να μου έννοικιάσης ένα μουλάρι;

• Εκείνος.— Άκούμπησε επάνω μου, άγάπη μου!

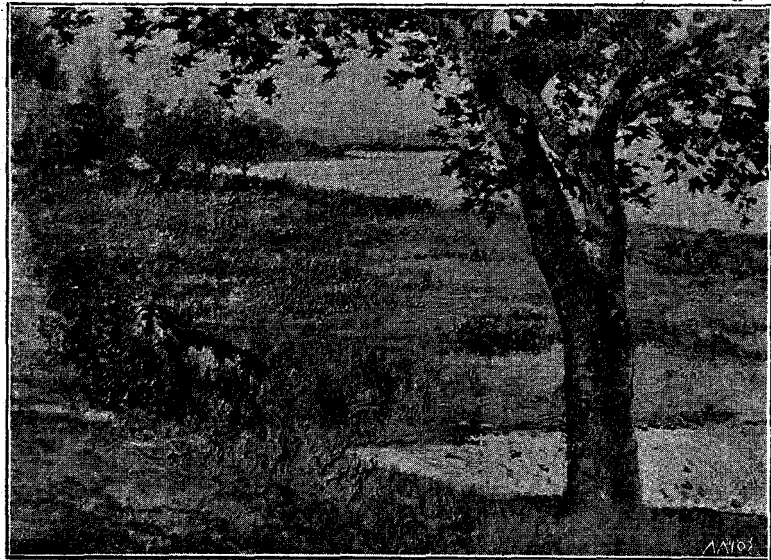
• *

Είς την καλλιτεχνική έκθεση.

— Έγώ, κύριέ μου, έχω την ιδέα ότι μόνον οι μεγάλοι πίνακες αξίζουν.

Αυτά τα άλλα τα μικρά καθάρια δεν έχουν καμμιαν αξίαν.

— Είθε κοινός; — Όχι, είμαι κορμιζοποιός.

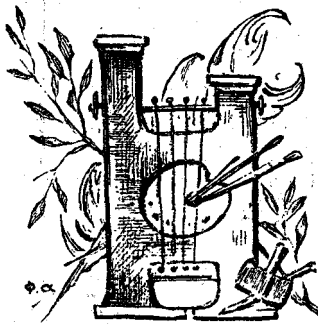
Ε. Θωμοπούλου

Έαρινόν τοπίον

Η ΕΝ ΛΙΕΓΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Μία τῶν μᾶλλον ἐνδιαφεροσῶν ἐν Εὐρώπῃ καλλιτεχνικῶν Ἐκθέσεων εἶνε ἡ πρὸ μικροῦ λήξασα ἐν Λιέγγῃ, εἰς ἣν ἐξέδησαν πλὴν τῶν Βέλγων καὶ πολυάριθμοι ξένοι καλλιτέχναι.

Ἡ εἰλικρινεστέρα κριτικὴ ἐδημοσιεύθη εἰς σειρὰν ἱεσοῶρων ἐκτενεσιῶτων ἄρθρων ἐν τῇ φιλολογικῇ καὶ πολιτικῇ ἐφημερίδι «L' Express» ὑπὸ τοῦ κ. Charles Delchevalerie, ἧς καὶ παρέχομεν περίληψιν.

ΕΚΘΕΣΙΣ τοῦ Palais des Beaux-Arts ἡ ἀπὸ κοινοῦ διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῶν ὀμίλων «Œuvre des artistes» καὶ «Anciens Elèves de l'Academie» εἶνε ἐλκυστικὴ καὶ διδακτικὴ. Πειρώμαι νὰ ἐκφέρω τὸ ἀπ' αὐτῆς ἀπορρέον διδάγμα, ὅπερ γνωρίζει εἰς τοὺς νέους καλλιτέχνους μας τὴν ἐπαγωγὸν ποικιλίαν τῶν ἀντιλήψεων τῆς τέχνης, αἵτινες διανοίγονται ἐκτὸς τῶν Βελγικῶν ὁρίων.

Ἐν τῇ Διακοσμητικῇ ὥρατῃ σύνθεσις κοσμεῖ τὸ βάθος τῆς στοᾶς τῆς εἰσόδου : «Ἡ Βάρκα τοῦ Ἰδανικοῦ» πίναξ τοῦ κ. Montard, ἔργον φωτεινῶν καὶ ἁρμονικῶν χρωμάτων, ἐν ᾧ τὰ πρόσωπα εἰς στάσεις φλωρεντιανῆς χάριτος ἐξελιθίζονται ἐπὶ ἀβελουῆς καὶ εὐφροσύνου τοποθεσίας, ἐν ᾧ αἱ κινήσεις τῶν συμβολικῶν ἡρώων καὶ αἱ γραμμαὶ τοῦ μυθολογικοῦ διακόσμου συναρμολογούνται εἰς ρυθμοὺς ἐκφραστικωτάτους. Παρὰ τῷ ἀρχαιοπρεπεῖ τούτῳ πίνακι, δι' οὗ ἐν τῇ ἀνθήσει τῆς νέας Βελγικῆς Σχολῆς τῆς διακοσμητικῆς ζωγραφικῆς μαρτυρεῖται ἡ πρω-

τότυπος δεξιότητι τοῦ καλλιτέχνου, ὁ κ. Montard ἐκθέτει πολλὰς ἐλκυστικὰς σπουδὰς τοῦ.

Ὁ Βέλγος Emile Fabry ἐκθέτει μεγαλοπρεπῆ σύνθεσιν «L' Expansion». Ἡ ἀλληγορία τῆς συνθέσεως ταύτης εἶνε σαφῆς καὶ δραματικῆ. Μία ἐντονος κίνησις ἐντέχνως διατεταγμένη χαρακτηρίζει τὸν πίνακα, ὃν ἀναδεικνύει γλυκὺς χρωματισμὸς ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς χρυσοζογτας τόνους θυελλώδους δύσεως. Χάρις εἰς τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα : Montard καὶ Fabry ἡ ἀναγέννησις τῆς διακοσμητικῆς τέχνης παρουσιάζει ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Λιέγγης κἀτι τέλειον. Ἄλλοι διακρινόμενοι ζωγράφοι εἶνε ὁ κ. Gianberlani ἐκθέτων σκηνὴν βουκολικὴν κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ Puvie de Chavannes : «Τιμῶμεν τὴν Γῆν». Ἐνδιαφέρον θέμα ἐπίσης ἐν ἁρμονικῶν γυμνῶν καὶ μία σπουδὴ τοπειῶ με γραμμὰς ἡρέμους τοῦ ἰδίου. Εἰς τοὺς «Νικητὰς» τοῦ κ. Langskens τὸ χρῶμα εἶνε ἐλαττωματικόν, ἐνῶ ἡ σύνθεσις εἶνε μεγαλοπρεπῆς εἰς γραμμὰς : Εἰς ἐν θερμώτατον φῶς ἀνοιψοῦνται θέαινοι, ὀδηγοῦσαι φαύλους διὰ ἠνίων καὶ ἡρώας κομίζοντας τρόπαια. Ἄλλὰ τὸ σύνολόν των εἶνε συγκεχυμένον πῶς καὶ ὁ συμβολισμὸς τοῦ διακόσμου, ὅστις τὰς περιβάλλει, στερεῖται ἐν ταῖς λεπτομερείαις ὀριζόμενης ἐννοίας. Καὶ ἐν τῷ τριπτύχῳ του : «Ἡ λατρεία» ὁ τεχνίτης φαίνεται μᾶλλον ἀπασχολημένος εἰς τὴν δημιουργίαν νεανικῶν μορφῶν, λεπτῆς χάριτος ἐν τοπειῶ ἑαρινῆς πρωίας ἢ εἰς τὴν ἔρμηνείαν μιᾶς ιδέας. Οἱ πίνακές του ἐνδιαφέρουσι διὰ τὰς ἐπαγωγούς παραστάσεις καὶ τὸ χάρην ὕψος. Ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κ. Langskens βλέπει τις ἐν εἶδος Ἁγίου Γεωργίου ἐφιππου κατὰ τὴν ἐκκλινωστικὴν ἀπεικόνισιν τοῦ Gustave Moreau.

Ὁ «Φάρος» τοῦ κ. Van Holder εἶνε ἔργον ἀλληγορικῶν ἐντεχνον, ἐν ᾧ ἀνευρίσκει τις πλαστικότητα, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε ἀπρόσωπον,

Ὁ κ. Camile Lambert, καλλιτέχνης πρωτότυπος, ἀλλ' ἀνώμαλος, ἐκθέτει «Σχέδιον διακοσμητικῆς» πλούσιον εἰς λαντασίαν, κινήσιν καὶ χρωματισμὸν εἰς μίαν σκηνὴν δυστυχῶς ὀλίγον διεσπασμένην. «Ἡ Ἰκεσία» τοῦ ἰδίου εἶνε ἐπίσης ἀπόπειρα ἀνεπιτυχῆς.

Ὁ κ. Aug. Leveque ὑπενθυμίζων, κατὰ τοὺς κλασικοὺς, τὴν συμβολικὴν μυθολογίαν τῶν ποταμῶν, εἰκονίζει μαγικὰς νύμφας ἐπὶ τοπειῶν ὑψρῶν. Ἐν ταῖς μορφαῖς ὑπάρχει πλειοτέρα δεξιότης παρὰ ἀλήθεια καὶ κλαισθησία. Ὁ συμβολισμὸς τῶν λοιπῶν ἔργων του ἐξαγοράζεται διὰ τῆς πολιτελείας τοῦ ἔργου του «Ὁ Πλοῦτος».

Ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἔξοχον ιδέαν, ἧτις ἐνέπνευσε τὸ ἔργον τοῦ κ. Vilain : «Ἀγαπάτε ἀλλήλους» ἡ ἀποψις τῆς συνθέσεως εἶνε ἀλαμπῆς καὶ δὲν ἐμποεῖ ἐντύπωσιν οὔτε διὰ τῆς τελειότητος τῆς ἐκτελέσεως οὔτε διὰ τῆς βαθύτητος τοῦ αἰσθήματος.

Ὁ Ὀμιλος Scalden τῆς Ἀμβέρσῃς ἐκθέτει τρεῖς πίνακας διακοσμητικούς : ἕνα τοῦ κ. El-liol καλῶς διεσκευασμένον, εὐχαρίστων φθινοπορινῶν χρωμάτων ἕτερον τοῦ κ. Delrue «Ἀντίζηλοι τοῦ Ἰδανικοῦ» ἀρκοῦντως ἐπιδεικτικῶν καὶ ψυχρῶν καὶ μίαν ἐντύπωσιν τῶν Ἀπόκρῶν ζωντανωτέραν καὶ μᾶλλον πρωτότυπον τοῦ κ. Dom, ἐκθέτωντος σπουδῆν, ὑπενθυμίζουσαν τὴν τέχνην τοῦ Carrière καὶ τοῦ Rodin. Εἰς τὰ πολλὰ

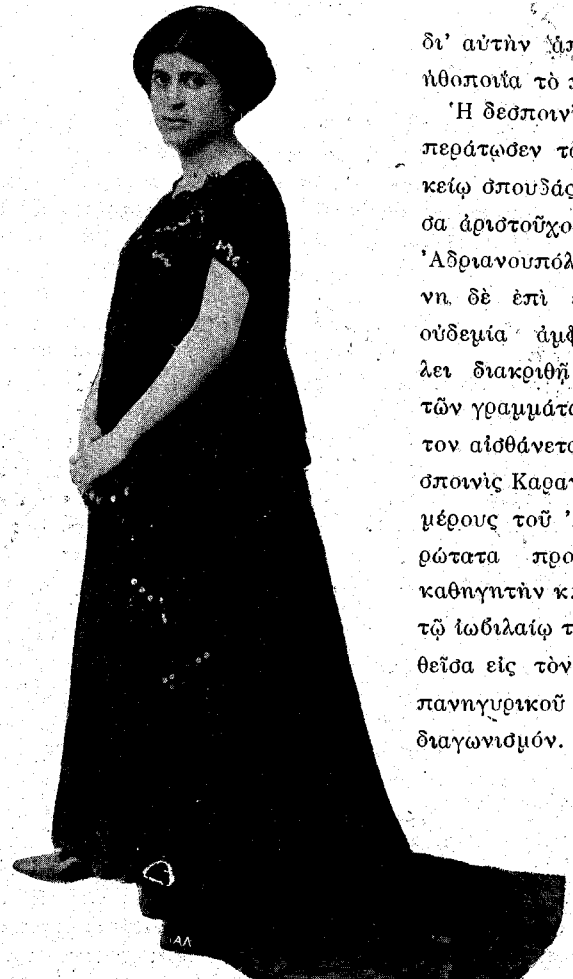
ἔργα τοῦ κ. Gisbert Combar, εἰς τὴν ζωοφόρον, τοὺς χωρικοὺς πίνακας, τὰ τοπειῶ, τὰς γραμμικὰς συνθέσεις του διαβλέπει τις τολμηρὸν ρυθμὸν καὶ ἐπιτυχῆ, ἐμπεποτισμένον κάποτε ἰαπωνισμοῦ ὡς «Ὁ φράγγος», «Τὸ Κῦμα» κτλ. Ἐκ τῶν estampes τοῦ ἰδίου ἡ εἰδικώτερον εἰκονογραφικὴ εἶνε μία περιπαθῆς νυκτερινὴ συμφωνία : «Ἡ Νύξ». Εἰς τὰ ἔργα τοῦ R. Wyls-man εὐχαρίστως θαυμάζει τις τὰ διακοσμητικὰ διαζώματα, σαφῆ καὶ ζωντανά, ἐν οἷς ἐσκιαγράφησε χαρακτηριστικὰς ἀπόψεις τῆς Φλανδρίας. Ἐκθέτει ἐπίσης ἔργα ἐγγάρακτα διὰ στίξεως εἰς ὑποκυάνους τόνους ὀλίγον τραχεῖς, μιᾶς συνθέσεως ὑπενθυμίζουσης τῶν Puvie de Chavannes καὶ ἧτις ἠδύνατο νὰ εἶνε ἐκφραστικώτερα : «Νύμφαι θρηνοῦσαι τὸν θάνατον τοῦ Ἀδωνιδος». Καλαισθησία καὶ κάποιον αἰσθημα τοπειογραφικὸν μετὰ χρωματισμοῦ λεπτοῦ διακρίνουσι τὰς διακοσμητικὰς τῶν τοίχων σκιαγραφίας τοῦ κ. Ivan Cerf. Κίνησις ἐν τῇ καλῇ ἀκαδημαϊκῇ σπουδῇ τοῦ κ. Alf Cahen : «Ὁ Ὀρφεὺς ἐν τῷ Ἄδῃ». Σημειοῦμεν ἐπίσης ἕνα μεγαλοπρεπῆ καὶ διαυγῆ πίνακα τοῦ κ. Emile Berchmans.

★

Ἐν τῇ Γραφικῇ ὁ κ. Arthur Craco ἐκθέτει ἀρχαϊκὰς ἐμπνεύσεις, ἐν αἷς δι' εὐγενῶν καὶ λεπτο-

Η ΗΛΕΚΤΡΑ

Ἡ ἐπιτυχία τῆς «Ἠλέκτρας» διδασθεῖσης πρὸ τινος ἐν τῷ Ἀρσακειῷ ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν μαθητριῶν αὐτοῦ, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ὑποδυθεῖσαν τὸ πρόσωπον τῆς πρωταγωνιστρίας μαθήτριαν Χαρίκλειαν Καραγιάννην, ἧτις καὶ πέρυσιν ὡς «Ἀντιγόνη» καὶ ἐφέτος ὡς «Ἠλέκτρα» ἐπέδειξε χαρίσματα ἐπιτυχοῦς ὑπὸ κρισεως. Μετὰ πάθος δραματικοῦ διηρμήνευσε τὸ μέρος τῆς, παθαινομένη ἢ ἰδία καὶ θὰ ἦτο πληροστέρα ἢ ἐπιτυχία ἐὰν πρὸς τοῦτο συνεβάλλοντο καὶ τινες ὅροι δραματικῆς τέχνης. Ἡ τελεία γγῶσις τῆς ἀρχαίας ἡμῶν γλώσσης τὴν ὑπεβοήθησεν, ὥστε ἀπροσκόπτως ν' ἀποδώσῃ τὸν δύσκολον καὶ ἀρρενωπὸν τῆς ἀρχαίας ἡρωίδος χαρακτήρα. Ἡ ἀπαγγελία ἦτο

δι' αὐτὴν ἁπλῶς ὄργανον, ἢ ἠθοποιῶν τὸ πᾶν. Ἡ δεσποινὶς Καραγιάννην ἐπεράτωσεν τὰς ἐν τῷ Ἀρσακειῷ σπουδὰς τῆς, ἀναδειχθεῖσα ἀριστοῦχος. Κατάγεται ἐξ Ἀδριανουπόλεως, διακρινομένη δὲ ἐπὶ εὐρεία ἀντιλήψει οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι θέλει διακριθῆ εἰς τὸ στάδιον τῶν γραμμάτων, πρὸς ὃ ἐμφυτον αἰσθάνεται κλισίῳ. Ἡ δεσποινὶς Καραγιάννην εἶναι ἢ ἐκ μέρους τοῦ Ἀρσακειοῦ γλαφυρώτατα προσφωνήσασα τὸν καθηγητὴν κ. Μιστριώτην ἐπὶ τῷ ἰωδιλαίῳ του καὶ ἡ βραβευθεῖσα εἰς τὸν πρὸς συγγραφὴν πανηγυρικοῦ τῆς ΚΕ' Μαρτίου διαγωνισμῶν.

λόγων γραμμών, βιά να ερμηνεύη σκηνάς μυστικοπαθούς εκστάσεως, άνευθε την τεχνικὴν δυσκαμψίαν καὶ τὴν εὐδέθειαν. «Τὰ Χριστογεννά» του καὶ τὰ «Δεκαπέντε Μυστήρια» του υπενθυμίζουσι τὴν καρτερικὴν εὐλάβειαν τοῦ Μεδαιῶνος.

Ὁ κ. *Ang. Donnay* ἐκθέτει ἀριθμὸν προχαραγμάτων, χάριτος τόσον ἀδόλου καὶ αἰσθηματος τόσον ἄβρου, δι' ὧν ἐκόσμησε βιβλία καὶ ἐπιθεωρήσεις καὶ ἄτινα μετὰ χάριτος εἰκονίζουσι τὴν σύννου καὶ μειδιῶσαν προσωπικότητα τοῦ καλλιτέχνου τούτου, τοῦ τόσῳ βαθέως πρωτοτύπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Βελγικὴ Μοῦσα ἐπεφύλαξε νὰ ἐμπιστευθῆ τὰ πολυτιμότερα μυστικά της. Ὁ νοσταλγὸς καὶ γλυκὺς ποιητὴς τῶν «Ἐγκωμίων τῆς ζωῆς» κ. *Max Elskamp* ἐκθέτει Εἰκονογραφίαν θελκτικῆς ἀφελείας.

Τὰ χαριτωμένα *ex libris* τοῦ κ. *Gust. Max Ste-*

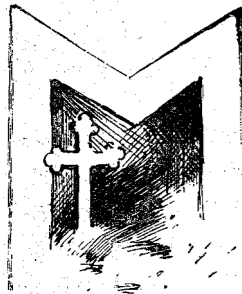
vens ἐκπροσωποῦσι σχεδὸν μόνον αὐτὰ τὸ θελκτικὸν αὐτοῦ εἶδος τῆς διακοσμητικῆς τῶν βιβλίων. Ὁ αὐτὸς καλλιτέχνης ἀπέσειλε σειρὰν ἐκμαγείων, ἐν οἷς ἀπετύπωσεν ἐντονωτάτας συνθέσεις εἰδώλων καλλιτεχνῶν καὶ συγγραφέων.

Ὁ κ. *Fernand Khnopff* ἐκθέτει μερικά ἐξώφυλλα βιβλιοδετικῆς καὶ συμβολικῆς εἰκονογραφίας, ἐν οἷς ἀνευρίσκει τις ὅλην τὴν ψυχρὰν ἀγνόνητα τῆς ἀγερώχου καὶ σιωπηλῆς τέχνης του. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ κ. *Ed. Tytgat* ἐξέχει «Χριστὸς», ὃν εἰργάσθη κατὰ τὴν ἱκαμπτον τεχνοτροπίαν τῶν πρώτων Βέλγων ζωγράφων. Ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ ἐξ Ἀμβέρσης Ὁμίλου τοῦ *Scalden* θανμάζει τις ἐπίσης τὰς χαλκογραφίας τοῦ κ. *Van Offel*, τὰ *caux-fortes* τοῦ κ. *Van der Loo*, ἐγγεγλυμμένα ἰσχυρῶς, τέχνης ἀσφαλούς καὶ φαντασίας πλουσίας.

[Ἔπεται τὸ τέλος.]

JEF LAMBEAUX

ΕΤΑ τὸν Mignon, τὸν De Vigne, τὸν Dillens, καὶ τὸν Mennier ἢ Φλαμανδικὴ Σχολὴ ἀπόλλυσι μίαν ἀκόμη δόξαν της, τὸν γλύπτην Jef Lambaux. Ἰσχυρὸς καὶ καχεκτικὸς κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν μόλις κατώρθωσε νὰ μάθῃ

ὀλίγην ἀνάγνωσιν καὶ γραφῆν. Ἀκαταπαύτως ὅμως ἐζωγράφιζε καὶ ὁ πατὴρ του ἀπελπισθεὶς διὰ τὴν ἐν τοῖς γράμμασι πρόοδον του ἀπεφάσισε νὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἀμβέρσης. Ἀλλ' ὁ διευθύνων αὐτὴν De Keyser ἤρνετο νὰ δεχθῆ τὸν δεκαετῆ μόλις J-f ὡς ἀκατάλληλον διὰ τὴν κλασικὴν τοῦ ἰδρύματος διδασκαλίαν. Αἱ παρακλήσεις τοῦ πατρὸς ἐπεισαν τέλος τὸν διευθύνοντα καὶ μετὰ διετίαν ὁ μικρὸς υπεθάλλετο εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ προπλάσματος. Μετὰ τριετῆ παρὰ τινι γλύπτῃ ἐργασίαν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ξύλου καὶ τοῦ λίθου δεκαπενταετῆς εἰσηλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ *Jean Geefs*, ἐν ᾧ εἰργάσθη καὶ τὸ πρῶτον ἔργόν του «Ὁ Πόλεμος». Εἰκοσιδιετῆς ἔλαβε τὴν παραγγελίαν τοῦ μνημείου *Jordáens*, ὅπερ ἐστήθη ἐν *Puise* καὶ μετ' ὀλίγον μετέσχε τοῦ διαγωνισμοῦ τῆς Ρώμης. Τὸ θέμα ἦτο «Ὁ Θάνατος τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος». Ἀλλ' ὁ καλλιτέχνης ἠγνόει καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη τοῦ ἀνδρός! Καὶ ἀπέτυχεν. Νέον ἔργον του ὁ «Κύκλος παιδῶν» ἐπισύρει ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν ἢ ἑλλειψίς ὅμως παραγγελιῶν τὸν ἀναγκάζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐπιστρέψῃ πλησίον τῶν φίλων του ἐν Παρισίοις. Τὰ ἔτη ἐκεῖνα τῷ διήνοιξαν εὐρύτερον ὄριζοντα ἄλλ' ἐπένετο. Τῷ 1880 ὁ *Maurice Caston*, ἐργαζόμενος τότε τὸ *Panopticum*

τῆς πλατείας *Monnaie*, τῷ παρήγγειλε μορφὰς ἐκ κηροῦ διὰ τὸ μουσεῖόν του. Ἐκέρδιζεν ἡμερησίως 20 φράγκα. Ἀληθινὴ δι' αὐτὸν τύχη! Μετὰ ταῦτα ἐγκατέστη ἐν Ἀμβέρσῃ, ἐνθα ἀπεπεράτωσε τὸ πληρὲς ζωῆς σύμπλεγμα τοῦ «Φίλημα», ὅπερ ἔτυχεν ἐν Βρυξέλλαις τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ τὸ ὁποῖον ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ μουσείου τῆς Ἀμβέρσης. Τὸ 1882 ἐπέτυχεν νὰ σταλῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τῆς γενετήρας του ὡς ὑπότροφος εἰς Ἰταλίαν. Διατρίβων ἐν Φλωρεντίᾳ ἐμελέτα ἀδιακόπως τὰ ἔργα τοῦ *Μιχαήλ Ἀγγέλου* ὡς καὶ ἐν Ρώμῃ, ἐνθα ἐφιλοτέλησε τὴν θαυμασίαν «*Βακχίδα*» τῆς Κρήνης τοῦ *Brabo*, μνημείου ἀνεγερθέντος ἐν Ἀμβέρσῃ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ *Δημαρχείου*.

Ἐπανελθὼν ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του ἐν Βρυξέλλαις, ἐγκατέστη ἐκεῖ, ἐργασθεὶς τὸ ἐξοχὸν σύμπλεγμα «Ὁ Ἰθληταί», ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ μουσείου τῆς Δρέσδης, τὴν «*Μέθην*» ἀνήκουσαν εἰς τὸν βαρῶνων *Empain* τῷ 1887 ἐξέθηκεν ἐν Γάνδῃ τὸ πρόπλασμα τοῦ ἔργου «*Τὰ Ἀνθρώπινα Πάθη*» τοῦ ἀποπερατωθέντος τῷ 1894. Εἶτα εἰργάσθη τὰ ἔργα: «*Τρελλὸ τραγοῦδι*» ἀγορασθὲν ὑπὸ τῆς πόλεως τῶν Βρυξέλλων, «*Τύψεις τῆς συνειδήσεως*» κτήμα ἤδη τοῦ μουσείου τοῦ *Λουξεμβούργου*, «Ὁ ἐκφωλευτὴς τῶν αἰτῶν», «*Φαῦνος δευχθεῖς*», ἔργον τυχὸν μεγάλου βραβείου ἐν Ἀγ. Λουδοβίκῳ καὶ ἀγορασθὲν ὑπὸ τῆς πόλεως Λιέγης, «*Ἡ ἀπαγωγὴ*», «*Ἡ ρῆξις*», «Ὁ *τρελλὸς χορὸς*» ἀληθινὸν ἀριστοῦργημα τὸ μνημεῖον τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 ἐν *Titlemont*, κτλ.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ δῆμος τοῦ *Saint-Gilles* τῷ ἀνήγειρε μεγαλοπρεπὲς ἐργαστήριον, ὅπερ ἤδη θὰ μεταβληθῆ εἰς μουσεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ συγκεντρωθῆ τὸ ἔργον τοῦ *Lambeaux*.

Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι μέγιστον. Ὁ *Van Zype* λέγει περὶ τοῦ *Lambeaux* μίαν ἀλήθειαν ὑπ' αὐτῶν τῶν ἔργων τοῦ τεχνίτου ἐπικυρουμένην: ὅτι ἐν

ἑαυτῷ συνήγωνε μέχρι παροξυσμοῦ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς φλαμανδικῆς φυλῆς, τὰ ἐνστικτὰ τῆς ἀμείωτα ὑπὸ τῆς μορφώσεως ἐν μιᾷ πρωτοτύπῳ προσωπικότητι, ἧς τὰ ἔμφυτα τοῦ χαρακτῆρος στοιχεῖα οὐδέμιαν ὑπέστησαν μέχρι τέλους τοῦ βίου ἀλλοίωσιν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως προτερήματα καὶ μειονεκτήματα ἰσορροποῦν θαυμασίως εἰς ἓνα ρυθμὸν ψυχικῆς διαχύσεως ἐλευθέρας καὶ συγχρόνως ἀγρίας, ὅπως ἡ Φύσις ὅτε μὲν δεικνύται ὀρμητικῆ, παράφορος, ὅτε δὲ ἀποτόμως συνεσταλμένη καὶ περιεσῆς εἰς στιγμὰς ἀγίας καὶ εὐγενοῦς γαλήνης».

Καλλιτέρον δὲν δύναται νὰ ἐπέξηγηθῆ ὁ χαρακτῆρ τῆς τέχνης τοῦ *Lambeaux*, τῆς δυνατῆς καὶ ἀνομοίου ταύτης τέχνης, ἀλληλοδιαδόχως ἀγροίκου καὶ εὐγενοῦς, τῆς τέχνης, ἧτις ἐνέπνευσε τὴν «*Μέθην*» καὶ τὰ «*Ἀνθρώπινα Πάθη*» καὶ προτομὴν γυναικὸς ἀγῶος περιπαθῆ τὴν γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα «*Μιεκι*» παρὰ ἐὰν ἀναμνησθῆ ὅτι ὁ *Lambeaux* ἦτο αὐτοδημιούργημα. Μόνον ὁ ἔρωσ τῆς τέχνης τὸν ἀπρησγῆλει καὶ τὸν ἐνεθουσίαζεν. Οὐδὲν κατώρθωσε ν' ἀναγκαιώσῃ τὴν καλλιτεχνικὴν ταύτην μανίαν του. Τὸ ἐνστικτὸν μόνον του ἐνήργει, νικῶν, μεθῶν ἐκ τῆς νίκης. Ἡ τέχνη του ἐτήρησε τὴν ἀνυπότακτον τραχύτητα τῆς, ἐνίοτε ἀκαλαίσθητος, ἀγροίκος, ὅπως ὁ ἴδιος καλλιτέχνης διεφύλαξε τὸν τραχὺν φλαμανδικὸν τόνον καὶ μετὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονὴν του. Οὕτω δὲ μόνον ἐξηγεῖται πῶς ἡ φύσις αὐτῆ ἐπέτελεσε τόσα πράγματα χωρὶς νὰ ἦναι ὀπλισμένη διὰ νὰ τὰ ἐκτελέσῃ, ἡ φύσις, ἧτις ἔδωκε ζωὴν εἰς τόσην ὡσιότητα ὑπ' αὐτῆς μόνης δημιουργηθείσης, ὑπὸ μόνης τῆς μαγείας τῆς φαντασίας του, ἀγνωσθῆς τὰ διδάγματα τῶν προγενεστέρων του.

Παραφέρετο συχνά. Ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς παραφοράς του, νὰ μὴ ἀνελαμβάνει τις τὸν πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν ἐν μέσῳ τοῦ ἐργαστηρίου ἐκεῖνου, τοῦ πλήρους ἀπὸ ἐκμαγείας, προπλάσματα, μεγάλων συνθέσεων σχεδιάσματα καὶ ὅταν ἐν τῷ πλημμυρῇ καὶ θερμῷ λεκτικῷ του ὁ καλλιτέχνης ἀπεγυμνοῦτο ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀσχολιῶν διὰ νὰ σχολιάσῃ τὰ εἶδωλα τῆς λατρίας του καὶ ὅταν ἀποτόμως ἐπιπτον τὰ καλύμματα ἀπὸ τοῦ πηλοῦ καὶ ἐπαρουσίαζετο θριαμβευτικὸν τὸ δημιουργηθὲν κάλλος, τότε, αἱ ἀδυναμίαι ἀπισθῆνυνο καὶ δὲν ἐσκέπετό τις ἢ τὰ πρὸ αὐτοῦ ἀριστοῦργήματα καὶ διηρωτάτο: διὰ τίνοσ θάύματος ὁ ἀνθρωπος εὐτος, ὁ ἀγνοῶν ἴσως καὶ τὴν λέξιν πανθεισμὸς, ἀπετύπωσεν ἐπὶ τῶν τραχέων προτύπων του — καὶ ταῦτα ἦσαν χωρικοὶ καὶ παλαισταὶ ἀγοραῖοι — ὅλην τὴν πανθειστικὴν πίστιν, τὴν τότεν ἀσυνειδήτως ἀποτυπώσασαν τὴν κυριαρχίαν τῆς εἰρηνικῆς καλλονῆς της; Ὁ *Lambeaux* ἦτο υπερέφανος διὰ τὸ ἔργόν του. Κάποτε κάποιος ἐπέκρινε μερικά μικρὰ ἔργα του.

—Εἶναι μικρὰ, ἀπήνητησεν. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν βλάπτει. Μετὰ ἑκατὸν ἔτη ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ λογαριάζωνται πλέον ἄλλ' ἔχω κάμη ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ θυμάζωνται καὶ τότε ἀκόμη».

Ὅλα τὰ ἔργα τοῦ *Lambeaux* δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς ἀξίας καὶ τοῦτο, διότι αἱ βιωτικαὶ ἀνάγκαι τὸν ἠνάγκαζον πολλὰ νὰ ἐκποιῆ πρῶτως ἄλλ' ὁ δημιουργὸς τοῦ ἀνατριχιαστικοῦ «*Φίλημα-*

τος», τοῦ *τολμηροῦ* ἔργου τοῦ *Brabo*, τοῦ «*Τρελλοῦ χοροῦ*» καὶ τῶν «*Ἀνθρωπίνων παθῶν*», παλλομένων ὅλων ἐξ οἴστρου υπερόχου, θὰ μείνῃ. Ὁ γλύπτης τοῦ *Jordáens*, ὅστις ὠνεῖρεῖτο διαρκῶς τὸν *Μιχαήλ-Ἀγγέλου*, ἐγνώρισε τὴν δόξαν ἐν τῇ ζωῇ ἔσχε θαυμαστάς ἐνθουσιώδεις, ἀλλὰ καὶ σφοδρὸς κατηγορούς. Ἡ ἐπερχομένη γενεά, κριτῆς ἀμερόληπτος, θὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν φλαμανδὸν τοῦτον, τὸν μάγον μύστην τῆς ζωικῆς εὐρωστίας, ἐξέχουσαν θέσιν. Ἀπὸ ἐνὸς ἔτους φοβερά νόσος ἐκδηλωθεῖσα βιαίως, κατεπόνησε τὰ νεῦρά του, ἐξάλισε τὸν νοῦν του καὶ τὸν ἀπέσπασε τοῦ ἔργου του.

Μόλις πρὸ τριῶν μηνῶν ἐλπίσας δυνατὴν ἀνάρρωσιν συνήνεσε νὰ μεταφερθῆ εἰς τὴν κλινικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐτελεύτησεν. Ἦθελε νὰ μένῃ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του νυχθημέρον. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐγερθῆ ἄλλ' ἔμενε καθηλωμένος ἐπὶ μακρὰς ἔδρας, μέσῳ τῶν ἡμιτελῶν ἔργων του, τῶν προπλάσμάτων τῶν προτύπων του.

*

Ὁ *Lambeaux* εἰργάζετο ἀπὸ τῆς χαραυγῆς μέχρι τῆς δειλῆς τὴν δ' ἐσπέραν διήρχετο διαλογιζόμενος τὴν προσεχίτη ἐργασίαν του. Ὅπου καὶ ἂν μετέβαινε περιστοιχίζετο ὑπὸ νεαρῶν καλλιτεχνῶν, ἀκρωόμενος διαφόρων συνομιλιῶν, ἀνταζητῶν διαρκῶς τὰ πρότυπά του. Ὅταν ἀνεχάλυπτε κανέν, προσεκολλᾶτο μὲ ἀκούραστον ὑπομονὴν καὶ διὰ νὰ τὸ πῖσῃ νὰ ποζάρῃ καὶ νὰ τὸ διατηρήσῃ ἐπιειτῶς ὡς μᾶλλον ἐξώδευεν ἀπειδῶς. Τῷ συνέθη ἐπανειλημμένως νὰ κάμῃ διαβήματα, νὰ μετέλθῃ ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ ἀποφυλακίσῃ κάποιον, τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀνάγκην διὰ νὰ τὸν χρησιμοποίησῃ ὡς μᾶλλον εἰς ἓν ἔργον, τὸ ὁποῖον ὠνεῖρεῖτο.

Τὸ ζωηρὸν τοῦτο πάθος, ἐξαιρετικὸν διὰ τὴν τέχνην του, ἐδίδεν εἰς τὸν μικρὸσωμον καλλιτέχνην ἐν ἰδιαιτέρον μεγαλεῖον.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 9ης Ἰουνίου μετὰ τὴν κηδεῖαν εἰς τὸ ἐν Βρυξέλλαις *Parc du Cinquanteenaire* ἐδόθη πρὸς τιμὴν του ἑορτή. Πολυάριθμοι καλλιτέχνηαι συνεκεντρώθησαν διὰ νὰ καταθέσωσι δέσμην ἀνθέων πρὸ τοῦ βάρθρου τῶν «*Ἀνθρωπίνων παθῶν*», τοῦ ἀριστοῦργήματος τῶν ἔργων του. Πρὸ τοῦ τύμβου, οὕτως εἶπεν, τούτου εἰς καλλιτέχνης, ὅστις πρότερον κατελέγετο μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων του, ὁ ζωγράφος *Jean Delville*, εἶπεν ἐξ ὀνόματος ὅλω:

«Πρὸ τοῦ ἀναμνηστικῶν μεγαλείου τοῦ ταλάντου τοῦ *Lambeaux* σιγῶσιν ὅλα τὰ πάθη καὶ αἱ ἀτομικαὶ περὶ τέχνης ἀρχαὶ καὶ αἱ κεκαλυμμένα σημαῖαι κλίνουσι καὶ χαριτωμέναι εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς κοινῆς ἀλληλεγγύης, ἧτις ὀφείλει νὰ δεσπόζῃ πάσης ἄλλης. Διότι, ὅταν οἱ καλλιτέχνηαι ζῶσιν εἰς καιροῦς, καθ' οὓς τὰ Κράτη δὲν ἐνοοῦσι πάντοτε τὴν ἀποστολὴν καὶ τὰ καθήκοντά των πρὸς τὴν Τέχνην, ὀφείλομεν πρὸ παντὸς νὰ προσπαθῶμεν νὰ συσφιγξῶμεν τοὺς δεσμούς τῆς κοινῆς ἀλληλεγγύης»

Μετὰφρασις ΝΙΟΒΗΣ

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Τί ἐστὶ δημοσιογράφος.

«*Ἐν ἀγγλικῶν περιοδικῶν ὑπέβαλεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοὺς ἐρωτήσιν: Ποίαν ἰδέαν ἔχετε περὶ τῶν δημοσιογράφων; Μετὰ τὴν ἀλλοίαν δὲ ἔλαβε καὶ τὰς ἀκολούθους ἀπαντήσεις:*

— «*Δημοσιογράφος δύναιται νὰ ὀνομασθῇ πᾶς ἄνθρωπος γράφων τὸ ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον βλέπει, καθὼς εἶσθαι καὶ πᾶς γράφων, ὅ,τι δὲν πρέπει καὶ μὴ γράφων, ὅ,τι πρέπει.*

— «*Ὁ δημοσιογράφος ὀφείλει νὰ ἦναι εὐαίσθητος ὡς ὁ τελειότερος τῆς τέχνης ἀναίσθητος ὡς αἰγυπτιακὸς ὄνος.*

— «*Δημοσιογράφος καλεῖται πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν γνωρίζει τίποτε καὶ θέλει νὰ δείξῃ ὅτι τὰ ξέρει ὅλα.*

— «*Δημοσιογράφος εἶνε πᾶς, ὅστις λημονεῖται ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατόν του.*

Κινεζικὰ μυθιστορήματα.

Ἡ Κίνα φαίνεται ὅτι εἶνε πτωχὴ εἰς μυθιστοριογράφους καὶ διηγήματα γράφους. Ἔως τώρα παρήγαγεν 20,000 τόμους μόνον μυθιστορημάτων, ποσὸν ἀξιοσημειώτως ἱσχνόν, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἡλικία τῆς κινεζικῆς φιλολογίας καὶ ἀκόμη ἡ γονιμότης τῶν ἰδικῶν μας ἀναγνωσματοποιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐντὸς μῆνης ἡμποροῦν νὰ ξεφυρῶσιν διπλάσια ἔργα, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κατῴρθωσαν νὰ φέρον εἰς φῶς οἱ Κινεζοὶ μυθιστοριογράφοι ὀλοκλήρων αἰώνων.

Τὸ μεγαλύτερον κινεζικὸν μυθιστόρημα τὸ τιτοφοροῦμεν «*Σάν-Κου-Τσι-Γέν*» ἀποτελεῖται ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρας ὀγκωδιστάτους τόμους. Ἄλλο μυθιστόρημα σχετικῶς μικρότερον ἐκ δεκαπέντε τόμων ἀποτελούμενον, εἶνε ἐρωτικόν, περιγράφει δὲ κυρίως τὰς ἀπιστίας καὶ τὰς ποηρίας τῆς αἰωνίας Ἐβας καὶ τὰ αἰώνια μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδάμ δὲν ἔληξαν διὰ τὸν ἄνδρα. Εἰς τὴν Κίναν φαίνεται ὅτι αἱ γυναῖκες, ὅπως ὅλοι τοῦ κόσμου αἱ γυναῖκες, δὲν ἀποτελοῦν ἐξάρτησιν καὶ δίδουν ὕλην εἰς τοὺς εὐπαθεῖς μυθιστοριογράφους νὰ περιγράψωσιν τὰς πανουργίας των.

Ἡ φωτογραφία τῶν Ψυχῶν.

Μεγάλως ἀπασχολοῦν τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῶν Παρισίων αἱ δοκιμαίαι, τὰς ὁποίας ὁ λατρός κ. Βαράδικ ἐκαμε διὰ τοῦ φωτογραφικοῦ τοῦ μηχανήματος, ἐπιτυχῶν νὰ φωτογραφῆσιν φαντάσματα νεκρῶν καὶ παρουσίας πνευμάτων.

Εἰς τοὺς ζητήσαντας μερικὰς ἐξηγήσεις διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κ. Βαράδικ εἶπεν: Ὁ ἄνθρωπος περιβάλλεται ἀπὸ ἕν εἶδος αἰθέρος, εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ὁποῖου παράγονται παλμοί. Κάθε ἀνθρώπινον πλάσμα ἔχει ἕλκον ὁμοιωμά του ἄρατον ἐντελῶς, τὸ ὁποῖον ἀναπαριστᾷ τὸ σχῆμά του. Ἐνεκα τούτου ἐπιτρέπεται νὰ ἐξηγῆ κανεὶς ἐπιστημονικῶς τὰ φαντάσματα καὶ ὅλα τὰ φαινόμενα τῶν πνευματικῶν ὁραμάτων. Ὄταν ὁ ἄνθρωπος ἀποθάνῃ, μένει ὁ αἰθερὸς αὐτοῦ, τοῦλάχιστον ἐπὶ 80 ὥρας μετὰ τὸν θάνατον. Ἄν ὁ αἰθερὸς αὐτοῦ ἦναι πολὺ πυκνός, τότε προσλαμβάνει διαφόρους ὕλικας οὐσίας, καὶ οὕτω πως παράγεται τὸ φάντασμα. Αὐτὸ μὲ ἀναγκάζει νὰ σὰς εἶπω ἕν λυπηρὸν περιστατικόν τῆς ζωῆς μου. Ἐπὶ 80 ὥρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου σὰς βεβαίω διὰ τὸν εἶδα ὑπὸ σχῆμα ὀλοκλήρως αἰθέριον. Ἦδυνήθη μάλιστα νὰ φωτογραφῆσω τὰ ἄερα, τὰ ὁποῖα διέφευγον ἀπὸ τὸ φέρετρόν του 80 ὥρας μετὰ θάνατόν του. Ὄταν ἡ σύζυγός μου ἀπέθανεν, ἔκαμα τὰς αὐτὰς δοκιμαίας. Ἐφωτογράφησα τὴν ἀμώδην σφαῖραν, ἡ

ὁποία διέφευγεν ἀπὸ τὸ σῶμά της ὁμοίᾳ ἐντελῶς μὲ γυρῆν. Ὁ γάλλος ἐπιστήμων ἐλπίζει ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ φθάσῃ εἰς τὴν γνώσιν τῆς συνθέσεως τῶν δυνάμεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν μετὰ θάνατον ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου.

Μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ Λοῦβρον.

Εἰς τὸ Λοῦβρον πρόκειται νὰ γείνουν μεταρρυθμίσεις, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότεραι εἶνε ἡ ἐγκατάστασις ἡλεκτρικοῦ ἀνεκκυστήρος καὶ ἡ πρόσληψις μικρῶν κινῶν ὡς φυλάκων τῶν αἰθουσῶν.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἀνεκκυστήρος ὑπῆρχον πολλοὶ οἱ φρονούντες ὅτι ἡ ἐγκατάστασις του θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ χάσῃ τὸ κτίριον τὴν ἀρχαϊκὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ἐπιβλητικότητά του. Τούτου ἕνεκεν ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀναθέσῃ τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος εἰς ἐπιτροπὴν ἐκ καλλιτεχνῶν, οἵτινες ὁμῶς ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ ἐγκατάστασις τοῦ ἀνεκκυστήρος δύναιται νὰ γείνη χωρὶς νὰ ζημιωθῇ διόλου τὸ κτίριον.

Οἱ κύνες θὰ τοποθετηθῶσιν ὡς φύλακες τῶν αἰθουσῶν πρὸς πρόληψιν ἐν τῷ μέλλοντι σκηνῶν ὁμοίων μὲ τὴν πρὸ τινος χρόνου συμβῆσαν, κατὰ τὴν ὁποίαν, κατεστράφη ὀλόκληρος πύναξ μεγίστης καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Μόλις οἱ μικροὶ κύνες βλέπουν κανένα ἐπισκέπτην ἐγγίζοντα τὰς εἰκόνας θ' ἀρχίζουσιν νὰ γαυγύζουσιν, οὕτως ὥστε νὰ εἰδοποιῶνται οἱ φύλακες καὶ νὰ σπεύδωσιν πρὸς πρόληψιν τῆς καταστροφῆς.

Ὁ Μπετόβεν.

Ὁ Μπετόβεν, ὅστις οὐδέποτε κατὰ τὴν ζωὴν του ὑπῆρξεν εὐτυχῆς, ἐγέλα μὲ τὸν ἑαυτὸν του ἀναλογιζόμενος τὰς παλαιὰς στενοχωρίας του.

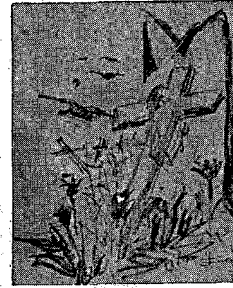
Μίαν ἡμέραν, ἐνφ' ὀνειρώξεως τις ἀνέκρουεν ἐξαιτίας ἐπὶ τοῦ κλειδοκνυμβάλου τὴν «*Ἀπογοήτευσιν*» αὐτὸς καθήμενος ἐφ' ἑνὸς ἀνακλίντρον καὶ διευθετῶν τὴν καταπίπτουσαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ τοῦ εὐρέος μετώπου αὐτοῦ κόμην, προσεπάθει νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τοῦ παρελθόντος τὰς πικρὰς σελίδας μίαν εὐτυχίαν. Καὶ ἠπόρει ὁ μέγας μουσουργὸς πῶς πᾶσαι ἦσαν κακαὶ καὶ ὄχρα, τεκμήρια ἀθλίων ἡμερῶν, καταδρομῆς καὶ δακρύων.

Ἄλλ' αἰφνης, ἐνφ' ἡ δροσιότητις ἔπαυσε ἀνακρούουσα ἐπὶ τοῦ κλειδοκνυμβάλου, ὡς διὰ μαγίας ἡ βίβλος τοῦ παρελθόντος ἠλλαξέ μορφήν καὶ αἱ ἀναμνήσεις πάλιν εὐτυχεῖς καὶ ἐπιθυμηταὶ παρήλαντον πρὸ τῆς ἀπορούσης τοῦ μουσουργοῦ φαντασίας.

Ἄλλ' ὁ Μπετόβεν δὲν ἤργησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Παρατήρησεν, ὅτι ἡ μουσικὴ παριστᾷ τὰ πράγματα ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτῶν καταστάσει καὶ μορφῇ. Ἡ ἀνακρούουσα ἐπὶ τοῦ κλειδοκνυμβάλου δροσιότης, πρὶν καθῆσθαι πρὸ τοῦ μουσικοῦ ὄργανου ἔλαμπεν ὀλη ἐκ χρώματος ψευδοῦς καλλονῆς καὶ ἦτο ζωηρά. Πλὴν μόλις ἀνέκρουσε τοὺς πρῶτους τόνους, ὁ πέπλος κατέπεσε καὶ ἡ ἀληθὴς μορφή τῆς κορασίδος ἐπεφάνη ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ ἀσχημίᾳ.

Ἡ μουσικὴ εἶνε ἡ γυμνὴ ἀλήθεια καὶ τὸ γυμνὸν ἀπαρέσκει. Ὄταν ὁ ποιητὴς παρασύρεται ἐκ τῶν ἁρμονιῶν τῆς ψυχῆς του, τότε, ἐννοῶν τὴν ἀηδίαν τῶν ἐγκοσμιῶν, γίνεται ἀπαισιόδοξος. Ἡ εὐτυχία ἐγκείται ἐν τῇ ἀπάτῃ τῇ ξηρᾷ καὶ περῇ. Πᾶσα ἀνύψωσις, πᾶσα τάσις πρὸς τὸ ἰδανικόν εἶνε ἡ πρώτη εἰσαγωγὴ τῶν στόνων τῆς δυστυχίας.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΕΞΟΙ θαλασρωτάτης βλαστήσεως ἀνεπαύθη ἐν Κηφισίᾳ, ἐπειτα ἀπὸ νόσον βραδεῖαν, ἀλλὰ καὶ θανάσιμον, εἰς τῶν μάλλον εὐσυνειδήτων, ἀλλὰ καὶ μετριοφρονεστέρων ἐργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς γραφίδος, ὁ Δημήτριος Βικέλας.

Ἡ δρᾶσίς του εἰς τὰ νεοελληνικὰ γράμματα

οὔτε συνεχῆς εἶναι,

οὔτε πολυσχιδῆς. Εἶ-

χε κάποιον διλεταν-

τισμὸν εἰς τὸ συγ-

γράψαι. Δὲν εἰδίχεν

ἑαυτὸν νὰ γράψῃ, ὅ-

πως συμβαίνει σήμε-

ρον εἰς τὴν φιλολο-

γίαν μας, ἥτις εἶναι

δημοσιογραφικὴ μάλ-

λον φιλολογία, ἀλλὰ

πάντοτε τὸν ὤθει ἡ

ἔμφυτος καὶ φιλόκα-

λος ἐπιθυμία νὰ φ-

νῆ ἐπωφελεῖς καμμία

ἐπιπόλαιος φιλοδοξία

θὰ ὑπῆρχε πάντοτε

ἐν ἑαυτῷ κάποιος ἐ-

σωτερικὸς λόγος. Δι'

αὐτὸ τὰ ἔργα του ἀφ'

ἑαυτοῦ ἤρχισε, μαθητῆς

ἀκόμη, νὰ γράψῃ στί-

χους μέχρι τοῦ θα-

νάτου του, ὅτε ἀκμαί-

τάτην ἐτήρει τὴν δύ-

ναμιν τοῦ σκέπτεσθαι,

συγκεντροῦνται μόνον

εἰς ἕξ τόμους, ἐκτὸς

τῶν μεταφράσεων.

Ὁ Βικέλας ἦτο

εὐρυμαθῆς. Ἦσχο-

λήθη εἰς τὴν μελέ-

την τῶν ξένων φιλο-

λογιῶν, ὅσαίς αἱ

τραπεζιτικαὶ του ἀ-

σχολίαι τῷ ἐπέτρε-

πον, ζῶν δὲ εἰς με-

γαλοπόλεις, οἷον τὸ

Λοῦδνον καὶ τὰ Πα-

ρίσια—ὅπως τὰ ἔργα

φεν—ὕλικῶς δὲ ἀνεξάρτητος, ἡδυνήθη ἀνέτως ν'

ασχοληθῆ εἰς φιλολογικὰς μελέτας. Ἡ ἐργασία του

φέρει τὸν τύπον τῆς ὄλης ζωῆς του. Ἦρμος, γα-

ληνιαία, φύγκραιμος. Καμμία ἐπαναστατικὴ ὀρμὴ

εἶτε εἰς τὰς ἰδέας, εἶτε εἰς τὴν γλωσσικὴν μορφήν.

Τὸ ὄνομά του διὰ τοῦτο ἐν τῇ φιλολογίᾳ μας ἔμει-

νεν ἀπρόσβλητον. Αὐστηρὸς εἰς τὰς κρίσεις του,

ἀλλὰ μὲ κάποιον προστατευτικὸν ὕψος καὶ συμβου-

λευτικὸν κύρος.

Ἡ χαιρεκακία καὶ ἡ τυφλὴ προκατάληψις ἦσαν ξένα δι' αὐτὸν ἰδιότητες. Ὅπως μὲ τὴν σοβαράν, ὡς Ἄγγλου πατριτικοῦ μορφήν, οὕτω καὶ μὲ τὸ σοβαρὸν συγγραφικὸν ὕψος ἐπιβάλλετο εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν. Εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ἀμιλλαν πρὸς εἰσοδὸν τοῦ νεωτεριστικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς νοσηροῦ πνευματικοῦ ὄργασμοῦ ἔμεινεν ἀπαθής. Μὲ τὸ παλαιὸν ὕψος, μὲ τὴν ἀπλήν, ἀλλὰ καθαρὰν γλῶσσαν ἔγραψε, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ λιποτακτῆσιν ἀπὸ τὰς ἡμέρας καὶ ἠθικάς, ὡς ἡ ζωὴ του, ἀρ-

χας καὶ παραδόσεις,

ἔμεινεν ὁ αὐτός, ἀν-

τιπρόσωπος τῆς ἐπο-

χῆς, καθ' ἣν ἐγεννή-

θη καὶ ἔζησεν. Ὁ Βι-

κέλας δὲν ἀνμείχθη

θεωρητικῶς εἰς τοὺς

περὶ γλώσσης Ὀμη-

ρικῶς ἀγῶνας. Ἄπο

χαρακτῆρος συμβιβα-

στικός, οὔτε εἰς τὸν

ἀρχαῖσμον προσεκο-

λήθη, οὔτε τὸν χυδαῖ-

σμὸν ἠνέχθη. Ἦσχο-

λούθησε τὴν μέσῃν

ὁδὸν, ἀποφυγὼν τὰς

ἐκατέρωθεν ὑπερβο-

λάς καὶ πιστεύων εἰς

τὴν ἀληθῆ πάντοτε

ἔσον καὶ εὐφραῖα παρο-

μοιώσιν του, ὅτι τὸ

γλωσσικὸν ζήτημα

ὁμοιάζει μὲ ἐκπρεμῆς

ὠρολογίου, ὅπερ τα-

λαντεύεται, μέχρις οὗ

ὁ νόμος τῆς φυσικῆς

βαρῦτητος τὸ ἐπανα-

φέρει εἰς τὴν φυσικὴν

του θέσιν.

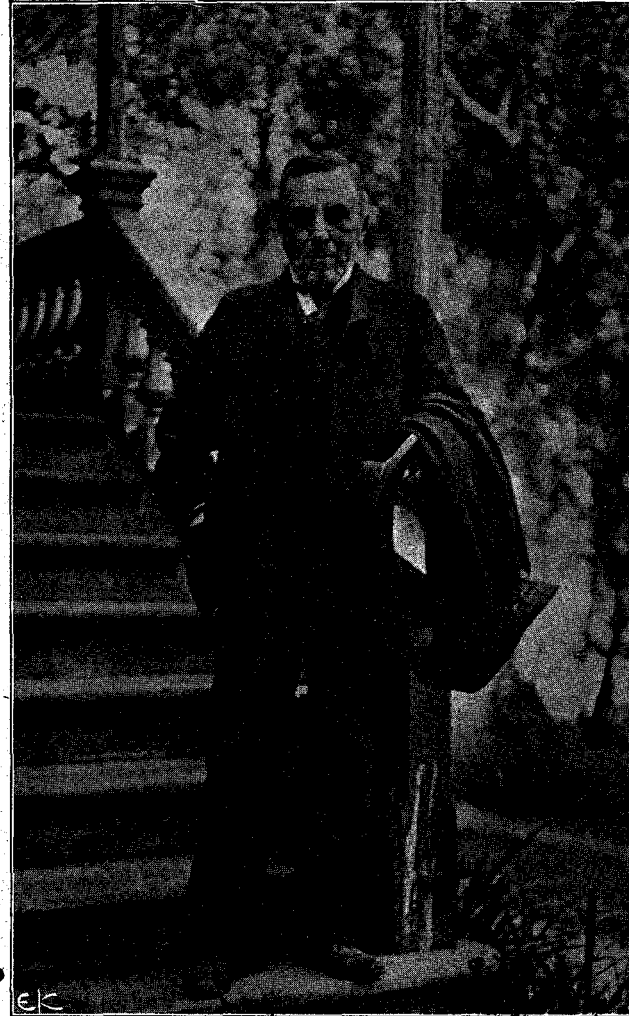
★

Ὁ Βικέλας τὸ φιλολογικὸν του στάδιον ἤρχισεν ἀπὸ τοῦς στίχους, οἱ ὁποῖοι μόνον ὡς νεανικαὶ ἡμποροῦν νὰ θεωρηθῶσιν.

Ἐνωρὶς ἐγκατέλειψε τὰς Μούσας καὶ ἐξέ-

δωκε μελέτην περὶ Βυζαντινῶν.

Ἀσχοληθεὶς εἰς μελέτας εὐρείας τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ἀπεκρυστάλλωσε τὰ συμπεράσματά του, γενόμενος ὑπεραπολογητῆς πειστικῶς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, ἥτις καίτοι μὲ μελανά χρώματα χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῶν ξένων συγγραφέων, διετήρησεν ἐν τούτοις τὸν πολιτι-

Δημ. Βικέλας

σμών κατά τὸν Μεσαίωνα. Ἀλλὰ καὶ τὰς ἰστορικὰς μελέτας οὐχ' ἤττον ἀφήκεν, ἵνα ἐπιδοθῆ εἰς τὸ διήγημα. Ὁ «Λουκῆς Λάρας» εἶναι τὸ μοναδικὸν Ἑλληνικὸν μυθιστόρημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνετρήθησαν χιλιάδες ἐφήτων ψυχαί. Μετὰ τοῦ ἀληθμονήτου «Γεροστάθη», ἀποτελεῖ τὴν «δυσάδα τῶν κατ' ἐξοχὴν μορφωτικῶν βιβλίων παρ' ἡμῖν. Ἐπικολούθησεν ἡ ἐκδοσις τῶν «Διηγημάτων», τὰ ὁποῖα ἐγένοντο γνωστὰ ἐν Εὐρώπῃ διὰ μεταφράσεων, τὰ περιεκόμενα δὲ μὲ δόκιμα σχεδιαγραφήματα οἱ διαπρεπέστεροι τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν. Τὰ διηγήματα τοῦ Βικέλα ἔχουν τὸ προσὸν τῆς ἀφηγηματικότητος, καίτοι ἐνιαχοῦ ἀποβαίνει αὐτὴ πλεον τοῦ δέοντος λεπτολόγος. Ἐχουν τὸ χάρισμα τῆς παρατηρήσεως, ἀναμίκτου μετ' ἐλαφρᾶς εἰρωνείας. Τὸ ὕφος τῶν ἀπέριττον' ἐνυπάρχει κάποια ἀφομοίωσις μὲ τὴν πρὸ τεσσαρακονταετίας ἐποχὴν, εἰς ἣν ἀναφέρονται. Εἰς ὁμοίον ὕφος ἐγραψαν τὰ διηγήματά των καὶ ὁ Ἀλ. Ραγκαβῆς καὶ ὁ Ἄγγ. Βλάχος ἀλλ' ἂν τοῦ πρώτου εἶναι εὐφρόστερα καὶ τοῦ δευτέρου ἐντονότερα, τοῦ Βικέλα εἶναι κομψότερα. Ὁ ἀναγινώσκων τὴν «Ἀσχημὴ ἀδελφῆ» μεταφέρεται εἰς τὴν γενέτειραν τοῦ συγγραφέως νῆσον καὶ βλέπει τὰ ἀναζοῦν τὰ ἐπαρχιακὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤθη καὶ οἱ φαιδροὶ τύποι. Ὁ «Παπᾶ Νάρμισος» εἶναι τὸ ὠραιότερον διήγημά του. Ὁ «Φίλιππος Μάρθας» δεικνύει τάσιν τινὰ φιλοσοφικῆς σκέψεως, ψυχολογικῆς μελέτης. Ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς φαίνεται πολὺ ἐπιφυλακτικὸς. Διήγημα ἔχον ὡς θέμα ἓνα μονομανῆ, ἐὰν ἐγράφετο σήμερον, θὰ ἐγράφετο ἐντελῶς διαφορετικὰ ὁμοιάζει τὰ διηγήματα τῆς παρελθούσης γενεᾶς, τὰ ὁποῖα ἦσαν κάπως ψυχρά, δίχως ἐξάρσεις, δίχως σκέψεις, δίχως ψυχολογίαν. Ἡ «Ἀνάμνησις» εἶναι μία συγκινητικὴ ταξιδιωτικὴ ἱστορία, τὸ δὲ «Διατὶ ἔμεινα δικηγόρος» μία ὠραία ἀφήγησις πολεμικοῦ ἐπεισοδίου τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως.

Ὁ Βικέλας ἐν τῇ ξένῃ διαμείνων πολλάκις ὠμίλησε. Τὰς Διαλέξεις του ἐξέδωκεν εἰς ἓνα τόμον μαζὴ μὲ τὰς Ἀναμνήσεις του. Αἱ πρῶται διαφωτιστικαί, ἀποβλέπουσι εἰς ἐπίρρωσιν τῆς ἐθνικῆς ιδέας καὶ ἐνόητος. Αἱ δευτέραι ἔχουν προσωπικὸν χαρακτήρα, συνδεόμενα πρὸς φαιτὰ σημεῖα τοῦ βίου του: ἐντυπώσεις ταξιδίων ἢ τιμητικαὶ σκιαγραφαί ἐπιφανῶν φίλων του καὶ φιλελλήνων, οἱ οἱ ὁ μαρκήσιος Σαιντ-Γλαίρ, ὁ Ἑγγερρος, ὁ Βάγνερ, ὁ Φρήμαν, ὁ Εὐχάλ.

Ὡς μεταφραστὴς ὁ Βικέλας ἐδειξε ζηλευτὴν ἱκανότητα, ὅπερ ἀποτελεῖ τίτλον τιμῆς προκειμένου περὶ μεταφραστοῦ τοῦ Σαίξπηρ. Πέντε ἔργα τοῦ δαιμονίου Ἀγγλοῦ τραγικοῦ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου μετεγλῶτισεν ἐμμέτρως, ὑπερνηκίως πλειστάς ὅσας δυσχερείας. Εἰς γλῶσσαν ὁμαλὴν, ἀρμοζομέ-

νην ἐκάστοτε πρὸς τὰ δρώοντα πρόσωπα ἀπέδωκε μετὰ τινος μὲν ἐλευθερίας, ἀλλὰ μὲ πολλὴν ἐκφρασιν τὰς Σαίξπηρειους ιδέας. Αἱ μετέπειτα μεταφράσεις τοῦ Δαμιράλη καὶ τοῦ Βλάχου κρίνονται ὡς πιστότεραι, ἀλλ' ὁ Βικέλας μεταφράζων δὲν ἐσκόπει νὰ σχολιάσῃ τὸν τραγικόν, ἀλλὰ νὰ μεταδώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Καὶ τοῦ «Μεγάλου Γαλεότου» τοῦ Ἑστεγαράκη ἢ μεταφράσεις δὲν εἶνε ἐστερημένη ἐπιτυχοῦς ἐρμηνείας.

Τὸ φιλολογικὸν ἐν γένει ἔργον τοῦ Βικέλα δὲν δύναται νὰ κριθῆ ἐν συντόμῳ νεκρολογίᾳ θ' ἀπασχολήσῃ ἐπ' ἀρκετὸν τὸν μέλλοντα νὰ γράψῃ περὶ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

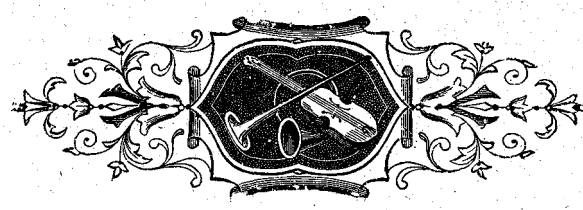
Ἀπὸ δεκαπενταετίας ἔπαυσε νὰ γράφῃ, ὅχι διότι ἐκουράσθη τὸ ἀνθρώπιν πᾶντοτε πνεῦμα του, ἀλλὰ διότι ἔστρεψε τὴν προσοχὴν πρὸς κοινωφελῆ ἰδρύματα. Ἰδρυσε τὸν «Σύλλογον τῶν Ὁφελίμων βιβλίων», ὃν ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς ἐβοήθησεν καὶ ὅστις ἐρριζώθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν, διαμορφώνων τὰς ἀστικὰς καὶ λαϊκὰς τάξεις. Ὁ Οἶκος τῶν τυφλῶν, τὸ Παιδαγωγικὸν μουσεῖον, ἡ Σκοπευτικὴ σχολή, τὸ Στρατιωτικὸν γυμναστήριον, ἡ Ἐπαγγελματικὴ σχολή, ἀποτελοῦν τὴν πλειάδα τῶν ἔργων του, κατὰ τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν, ἔργων τὰ ὁποῖα ἐν τῷ μέλλοντι σπουδαίαν θ' ἀσκήσωσιν ἐπίδρασιν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν Ἐκπαιδευτικὴν, Στρατιωτικὴν καὶ Ἐπαγγελματικὴν πρόοδον.

Τὸ ὄνομα τοῦ Βικέλα θὰ ἔχῃ διπλὴν ζωὴν. Θὰ ζῆ ἐπὶ μακρὰ ἔτη εἰς τὰς σελίδας τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, θὰ ζῆ καὶ εἰς τὴν εὐπλαστον καρδίαν τῶν νέων, ὅσοι θὰ ἐκπαιδεύωνται εἰς τὰ ἰδρύματα, ἅτινα ἐκείνου ὁ νοῦς ἐθεμελίωσε μὲ μίαν ἀκλόνητον πίστιν εἰς μέλλον αἰσιώτερον.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων πενθοῦν, στερηθέντες μιᾶς σεμνῆς κορυφῆς, ἡ δὲ Ἀθηναϊκὴ κοινωνία θλίβεται ἀποχωρισθεῖσα ἐνὸς ἐκλεκτοῦ μέλους αὐτῆς, ἀντιπροσώπου τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος, τῆς κατ' ἐξοχὴν ἀληθοῦς ἀριστοκρατίας. Μὲ τὸν θάνατον τοῦ Βικέλα ἐκλείπει εἰς τύπος εὐγενοῦς ἀνδρός, εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα τοῦ ὁποῖου ἐπήνηθη ἢ γνησιωτέρα Ἀττικὴ χάρις.

Τὸ τελευταῖον καὶ ὠραιότερον του ποίημα ἐμπνευσμένον ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸ Καλόν, εἶναι ἡ διαθήκη του. Ἡ στοργὴ περιβάλλει μὲ τὰς τελευταίας ἀναλαμπὰς τῆς ὠραίας καὶ αἰσιοδόξου ζωῆς του καὶ ἐξασφαλίζει τὸ ἰδανικόν του: τὸν Σύλλογον τῶν Ὁφελίμων βιβλίων. Ἡ τελευταία του θέλησις στεγάζει ὡς τηλαυγῆς ἀέτωμα τὸ πνευματικόν του ἔργον.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἑλλάς καὶ Ἀλβιῶν. — Ἡ ὠραιότερα νίκη. — Θάλασσα. — Ἡ πνευματικὴ ἰδιοκτησία. — Τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα καὶ αἱ σιῆλαι τῶν ἐφημερίδων. — Διορισμὸς χωρὶς σημειώσιν. — Καίόμενα δάση — Τὸ Παρίσι... ἠθικόν. — Οἱ ἀρχαῖοι χοροὶ καὶ ὁ ἀρχαῖος γεροουσιτής. — Ἡ ζώνη τῆς χορευτικῆς. — Γυμνοὶ ἠθικοὶ καὶ τυμῆνοι ἠθικοὶ. — Ἡ Διμὸλ καὶ ἡ ἐμμονὴ τῆς. — Γερμανὴ μὴ Γερμανίς. — Μία μὴς ἡμίγυμος. — Χανούμισσαι καὶ εὐνοχοί. — Λογοκρισία καὶ Ἑλληνικὸς ἔθνος. — Τὰ «παιδιά» τοῦ Πατιόχ.

ΥΣΑΙ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ! Οἱ Ἀγγλοὶ ὁμολογοῦντες ὅτι ὑπελείφθησαν τῶν Ἑλλήνων! Καὶ δὲν ἠτήθησαν μὲν εἰς τὰ ἀγωνίσματα — οἱ Ἑλληνας ἀθληταί, πλὴν τοῦ Τσικλητήρα, εἶχον μίαν φοδερὰν κακοτυχίαν — ἀλλ' εἰς τὸ ζήτημα τῆς εὐπρεποῦς παραστάσεως κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ξένων ἀθλητῶν.

Ἡ πτωχὴ Ἑλλάς ἀκούουσα τοιοῦτον ἔπαινον ἀπὸ τὸν Ἀγγλικὸν κολοσσόν: ἰδοὺ νίκη τὴν ὁποῖαν κανεὶς δὲν ὑπελόγιζεν ὅτι θὰ ἐκέρδιζε ἐν Λονδίνω. Νίκη πολιτισμοῦ, ὑπερτέρα ἢ ἐὰν ἐνίκα ὁ Σαντοριναῖος ἢ ὁ Κουλουμπέρδας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ. Διὰ τὴν μείωσιν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀγῶνων ἐξάπελυσεν τὰ σύννεφα καὶ περιέλουσε ἀθλητὰς καὶ θεατὰς — οἱ πρῶτοι πολλοὶ καὶ οἱ δευτέροι ὀλίγοι — εἰς τρόπον ὥστε τὸ Ἀγγλικὸν Στάδιον νὰ ἀποκτήσῃ καὶ δευτέραν λιμνοθάλασσαν χρήσιμον διὰ τοὺς ναυτικούς ἀγῶνας!

Ἡ πνευματικὴ ἰδιοκτησία ἐπὶ τοῦ τάπητος! Εἰς τὸ συνερχόμενον προσεχῶς ἐν Βερολίνω συνέδριον θὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὴν πληρυστέραν προστασίαν τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ Ἑλλάς ἐπισήμως θὰ μετᾶσχῃ, ἵνα ἐπισήμως διακυρῆσῃ ὅτι δὲν ἔχει νόμον προστατευτικὸν τῶν πνευματικῶν ἔργων! Ἐχει τὸ πρότυπον αὐτὸ Βασιλεῖον πλημυρήσῃ ἀπὸ νόμους, καὶ μόνον τὸ πνεῦμα μένει ἐρμαιοῦ τοῦ πρώτου καπήλου. Καὶ ὑπάρχουν μὲν ἀντιρρήσεις τινές, ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεταφράσεις, τὰς ἀπαραιτήτους διὰ τὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία καὶ διὰ τὰς ἀτελευτήτους στήλας τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου εἶναι τόση ἡ ἀνάγκη νὰ περιφρουρηθοῦν τὰ συγγραφικὰ δικαιώματα τῶν πρωτοτύπων ἑλληνικῶν ἔργων, ἰδίᾳ τῶν θεατρικῶν, ὥστε δὲν πρέπει νὰ διστάσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑποβάλλῃ νομοσχέδιον, ἀφοῦ ἄλλως τε ὑπάρχει τοιοῦτον, ψηφισθὲν μάλιστα πρὸ ἐτῶν εἰς δύο ἀναγνώσεις ἐν τῇ Βουλῇ. Φαντάζομαι πόσον στενόχωρος, ἂν μὴ ἀστεία, θὰ εἶνε ἡ θέσις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ εἰρημένον συνέδριον!.

Κατορθώθη ἐπὶ τέλους καὶ εἰς διορισμὸς, μὴ ἔχων καμμίαν σχέσιν πρὸς τὴν συναλλαγὴν καὶ διὰ τὸν ὁποῖον οὐδεμία σημείωσις βουλευτοῦ ἐδόθη. Ἐνας ποιητῆς, πρακτικώτατος ἐν τούτοις, ὁ Δροσίνης διωρίσθη γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ὁ ὑπουργὸς κ. Στάης ἐνεκαίνισεν τὴν νέαν ὑπουργίαν του μὲ πρᾶξιν ἐξόχως... Ἰαπωνικὴν.

Χιλιάδες κορμῶν, ἑκατομμύρια κλάδων, φύλων μυρμηκία — μία ζωὴ γιγαντιαία, — ἐξηφανίσθησαν εἰς τὴν ἀδηφάγον μηχανίαν τῶν φλογῶν. Τὸ θέαμα — τὸ φαντάζομαι μὲ πόνον ψυχῆς — θὰ εἶχε τὴν βαθεῖαν μελγχολίαν τῶν ἐρείπιων, θὰ ἀπέπνευε τὴν πνιγερὰν πνοὴν τοῦ ὀλέθρου, ὅστις μὲ δαιμονιώδη ταχύτητα ἐνέκρωσεν ὅ,τι ἡ γῆ παρήγαγε καὶ ἀνέθρεψε.

Τὰ δένδρα — τέκνα τῆς γῆς — εἶναι τὸ σύμβολον τῆς γονιμότητος, τῆς στοργῆς τοῦ ἐδάφους πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς γῆς ἀνακύπτουν καὶ ἐκτείνονται εἰς μαγικά συμπλέγματα καὶ ὑψοῦνται καρτερικοὶ προστάται τοῦ ὀδοιπόρου καὶ μεγαλόδωροι τροφοδοτοὶ τοῦ ἐργάτου. Κατὰ τῆς ὠραίας, τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς βλαστῆσεως, εὗρεν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκδηλώσῃ μίαν ἀπὸ τὰς ἀχαριστοτέρας καὶ μοχθηροτέρας ὁρμᾶς του. Τὸ ἔγκλημα τοῦ ἐμπρησμοῦ εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον τεκμήριον τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχοντος κτήνους.

Ποία χαρὰ τῆς ὁράσεως καὶ πότος θαυμασμοῦ τῆς δημιουργίας ἢ θέα ἐνὸς δάσους. Αἰσθανόμεθα εἰς τὸ ἀντίκρουμά του μίαν ψυχικὴν ἀνακούφισιν, ἧς μετέχει καὶ τὸ κουρασμένον ἐκ τῆς ψευδοῦς ζωῆς τῶν μεγαλοπύλων σῶμα. Τὸ δάσος εἶναι τὸ ποίημα τῆς Φύσεως. Δὲν ἔχει οὔτε τὴν παγερότητα τῶν ὀρέων, οὔτε τὴν ὑπουλόγητα τῶν κυμάτων. Εἶναι ἐὸ δάσος ὑπερήφανον, ἀλλὰ καὶ γενναϊόδωρον, εἶναι πιστὸν καὶ χαριτωμένον, ὡθεὶ εἰς τὴν ἀγάπην, ἐμπνέει τὴν εὐλάβειαν. Πάντοτε τὸ δάσος ἐθεωρήθη ἄσυλον ἀπαρᾶβαστον, ἐνδιαίτημα τῶν θεαινῶν καὶ νυμφῶν. Δάσους καταστροφῆ ἐσήμερῖν ἱεροσυλίαν, προσκάλει τὴν μὴνιν τῶν Ὀλυμπίων. Σήμερον ὁ τελευταῖος κατσικοκλέπτης μὲ ἓνα πυρεῖον καὶ ὀλίγα ἄχυρα εἶναι ἱκανὸς νὰ φαλακρῶσῃ ὀλόκληρον τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς, διὰ τὴν ἔχῃ πεντακοσίων μέτρων ἕκτασιν γὰ βοσκίαν τὰ γίδια του. Καὶ οὕτω μὲ τὰς ἄλλας ἐπιδημίας, τοὺς ἐλώδεις καὶ τὸν τυφόν, κάθε καλοκαίρι ἐνοσκήπτουν καὶ αἱ πυρκαϊαὶ τῶν δασῶν. Καὶ ὑψοῦνται αἱ βραχναὶ πλέον φωναὶ τῶν δημοσιογράφων καὶ κινητοποιούνται λόχοι στρατοῦ καὶ ἀνακρίσεις πυρετώδεις ἐνεργοῦνται καὶ τὰ δάση... καίονται, οἱ ἐμπρησταὶ δὲν συλλαμβάνονται! Καὶ σταυρώνομεν τὰς χεῖρας ὡς Φακίραι. Καὶ τρίβουν γοερῶς οἱ γηραιὸι κορμοὶ τῶν δένδρων, καὶ πυρακτοῦνται οἱ ἐρωτοτροποῦντες κλάδοι καὶ ἀπανηρακούνται τὰ περιχαρῆ φύλλα καὶ ἓνας πελώριος ὀδυρμὸς συνταράσσει τὴν γῆν, ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς ὁποίας

άποσπώνται και πέτουν επάνω της νεκρά, δολοφονούμενα, τόσα ευμορφα παιδιά της!

Τίποτε συγκινητικώτερον από τον άδικον θάνατον ενός δένδρου και άπισσιώτερον από τον έξυλοθρευμόν ενός δάσους. Άλλά και τίποτε οίκτροτέρον από την ένοχον άδιαφορίαν των άρμοδίων!

*

Είς τὸ Παρίσι, τὴν σύγχρονον Βαβυλῶνα, ἐκεῖ ὅπου θριαμβεῖ τὸ γυμνόν, ἠγέρθη πόλεμος ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς! Ὁ γερουσιαστὴς Μπερανζὲ κατήγγειλεν ἐπὶ προσβολῇ τῶν δημοσίων ἠθῶν τρεῖς αἰτιολογίας, αἰτινες εἰς τὸ Φολι Ρουαγιαλ καὶ εἰς τὸ Φολι Πιγκάλ ἐνεφανίσθησαν γυμναὶ ἐπὶ σκηνῆς, μὲ μίαν μόνον ζώνην ἐκ διαφανοῦς ὑφάσματος περὶ τὴν ὀσφύν. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἶνε... Ἑλληνὶς ὄνοματι Καβαλλιέρατου—ἡ Γερμανὴ Αἰμὼλ—ἐμφανισθεῖσα ὡς ἀρχαῖον ἀγάλμα. Ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐν τῇ ἀγορῇ τοῦ ἐφεξῆς αὐτοῦ ἔειπεν ἡμῖν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα» τὸ ὅποσον σημαίνει ὅτι τότε οἱ γυμνοὶ ἦσαν ἠθικοὶ καὶ ἡμεῖς σήμερον οἱ ὑπὲρ τὸ δέον ἐνδεδυμένοι εἴμεθα ἀνῆθικοι, ἀφοῦ εἰς μίαν χορεύτριαν ἀρχαίου χοροῦ σκανδαλιζόμεθα βλέποντες μόνον τὴν σάρκα. Μία ἐκ τῶν δικαζομένων καλλιτεχνίδων εἶπεν, ἀπολογουμένη, ὅτι πρέπει νὰ εἶνε τις ἔκφυλος διὰ νὰ παρεξηγήσῃ τὴν γυμνότητά της εἰς τὰς πλαστικὰς στάσεις ἅς ἐκ καλλιτεχνικοῦ ὀρμωμένη αἰσθήματος ἐλάμβανε. Ἡ Αἰμὼλ... ἠθώθη παμφερεῖ.

Συγχρόνως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἰδίου Μπερανζὲ συνήλθεν εἰς Παρίσιους συνέδριον ἀντιπορογραφικὸν δι' οὗ ἐπιζητεῖται ὁ περιορισμὸς τῶν ἀνηθικῶν μυθιστορημάτων δι' ὧν δηλητηριάζονται αἱ λαϊκαὶ τάξεις. Οἱ Γάλλοι φαίνεται θέλουν νὰ μιμηθοῦν τοὺς Ἰάπωνας, περ' οἷς ἀπαγορεύεται τὸ γυμνόν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ζωγραφικῇ. Ἡ ἀστυνομία ἐξαναγκάζει τοὺς ζωγράφους νὰ καλύπτουν τὰ γυμνα σώματα. Ἐσχάτως μόλις, εἰς βουλευτῆς—ἀναγράφον τὸ ὄνομά του ἵνα παραδοθῇ εἰς τὴν ἀθανάσιον—ὁ Σάουα ὀμιλῶν περὶ καλλιτεχνίας ἐτόλμησε νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τοῦ γυμνοῦ.

Ἀντιθέτως ἔμως ἡ διάσημος Ἀγγλὶς ἠθοποιὸς Μῶδ Ἀλλὰν διαμαρτυρουμένη, διότι ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τοῦ Μάντσεστερ ἠρνήθη νὰ τῆς δώσῃ τὸ θεάτρον διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν «Σαλώμην» ἐν ἣ παρουσιάζεται ἡ μίς ἡμίγυμος, εἶπε πρὸς Ἀγγλον δημοσιογράφον:

«Πολλοὶ μοῦ γράφουν ὅτι ὑπεβίβασα τὴν ὑπέληψιν τοῦ φύλου μου. Τεῖνω νὰ πιστεύσω, ὅτι ἡ ἠθικὴ κατήντησε κατ' εὐθείαν ἀνάλογος πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν φορεμάτων τὰ ὅποια φοροῦμεν. Ἀλλὰ ἡμπορεῖ νὰ εἶνε τις ἀνῆθικος καὶ ἂν ἀκόμη φορῇ ἐπτά ἐπαλλήλως μανδύας. Ἡ ἀποδοκιμασία τῆς ἀπὸ σκηνῆς γυμνότητος εἶνε καθαρὰ σεμνοτυφία».

*

Τὸ σπουδιώτερον γεγονός τῆς ἑβδομάδος εἶνε τὸ μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος δοθὲν Σύνταγμα ἐν Τουρκίᾳ. Οἱ Νεότουρκοι ἐδειξαν σθένος ψυχῆς. Καὶ εἰς τὴν σιωπηλὴν καὶ μυστηριώδη καὶ περίρροπον Τουρκίαν τὰ πάντα μετεβλήθησαν. Διαδηλώσεις ἐπὶ διαδηλώσεων ἀντικαταστάσεις καθ' ἑβδομάδα ὑπουργῶν καὶ δραπέτευσαι αὐτῶν ὁ Ἑλλ. ἔθνικὸς ὕμνος ἀνκρούεται ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ἀσπάζεται πανηγυρικῶς τοὺς Νεοτούρκους ἡ λογοκρισία καταργεῖται καὶ ὁ Βυζαντινὸς τύπος ἰδρύει Λέσχην, ὁ δὲ Ἀθηναῖκός πρακτορεῖα ἐν Τουρκίᾳ οἱ εὐνοῦχοι ἐκδιώκονται πῦξ λάξ ἀπὸ τὰς χανοῦμ, αἱ ὁποῖαι πετοῦν γιανσμάκι καὶ φερετζὲν καὶ ἠγοῦνται διαδηλώσεων ἢ μυστικῆ ἀστυνομία φυγαδεύεται, οἱ ἀντάρται τῆς Μακεδονίας ἀπελευθεροῦνται καὶ ὁ Σουλτᾶνος, ὁστις ἐδέχτο τοὺς ἐπισκέπτας μὲ τὸ πολύκροτον ἀνὰ χεῖρας, ἤδη ἐκφωνεῖ αὐτοπροσώπως λόγους ἀπὸ τὸ Ἀνάκτορόν του, τὸ ὅποσον ἐφοβεῖτο ὁ διαβάτης καὶ ν' ἀτενίσῃ κἄν, καὶ ἀποκαλεῖ τοὺς διαδηλωτάς, ὅπως καὶ ὁ ἰδικὸς μας Βασιλεὺς, «παιδιά». Ἡ Τουρκία ἀναζῆ, γίνεται ἐλευθέρα, ἀναπνεύει... Οὔτε ὡς ὄνειρον δὲν θὰ τὸ ἐφαντάζετο τις χθὲς ἀκόμη!..

ΔΑΦΝΙΣ

Πράξις Α'.

Πράξις Β'.

ταπεινὴν καταγωγὴν, ἔδωσαν ἐφέτος τὰ ταμεῖα δύο θεάτρων.

Ὁ συναγωνισμὸς μεταξὺ «Κινηματογράφου» καὶ «Νέων Παναθηναίων» ὑπῆρξε κρατερός. Ἡ ἀξία ἀμφοτέρων εἶνε ἡ αὐτή. Αἱ ἴδιαι περίπου σκηναί, τὰ αὐτὰ φρικαλέα λογοπαίγνια, τραγουδάκια τὰ ἴδια χοροπηδήματα ὄχι διαφορητικά. Ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ εὐφρεῖς διακωμωδίες, ὡς ἡ τοῦ Συλλόγου τῶν Ἀγάμων, τῶν φυτοφάγων, τῶν Ἰσπανῶν ἀπατεῶν, τοῦ παλαίστου Τιβέριο, τῶν κουτιῶν τοῦ λαϊκοῦ ἐράνου, καὶ ἡ θριαμβευτικὴ παρέλασις τῶν Φίφτυ—τοῦ.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔλειψεν οὔτε ἡ Γκράν βία, οὔτε ἡ Γκείσσα, οὔτε ἡ Λουλουκα!

Ἐκ τῶν ἠθοποιῶν, εἰς μὲν τὸν «Κινηματογράφον» διεκρίθησαν ὁ Ἰακωβίδης, ἡ Νικά καὶ ὁ Παπαϊωάννου. Εἰς δὲ τὰ «Νέα Παναθηναία» ὁ Σαγιῶρ, ἡ Κοτοπούλη καὶ ἡ Γαβριηλίδου.

Ὁ Σαγιῶρ, ὁ κυριώτερος χορηγὸς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ γέλωτος, δραματικός! Ἦτο καὶ αὐτὸς μίαν ἰδιοτροπία καλλιτεχνικῆ, ὅπως ἦτο ἄλλοτε καὶ τῆς Παρασκευοπούλου νὰ ὑποδυθῇ τὸν Ἀλέγον. Ὁ Μπρισαντῶ—τὸν ὁποῖον ἐδραματοποίησεν ὁ Φερωδῦ ἐκ τοῦ μυθιστορηματος τοῦ κλαρετῆ—εἶνε πρόσωπον κωμικόν, τὸ ὅποσον γίνεται κατόπιν τραγικόν. Τὸ ἔργον εἶνε μία ἐξέλιξις τοῦ βίου ἐνὸς ἠθοποιοῦ, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ μίαν ἠθοποιὸν, ἦν αὐτὸς ἀνέδειξε καὶ ἦτις ἀγαπᾷ ἄλλον. Ὁ ἀτυχὴς ἠθοποιὸς περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του δέχεται τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἀγαπημένης του. Καὶ ἡ σκηνὴ αὐτῆ, καθ' ἣν ἐκπνέει εἰς τὰς ἀγκάλας της, εἶνε ἐξόχως συγκινητικὴ. Ὁ Σαγιῶρ ἀνεδείχθη ὄντως καλλιτέχνης. Εἶχεν ὁ θάνατός του, ὁ φυσικὸς καὶ γαλήνιος, στιγμὰς ὠραιοτάτας. Ἀπέδειξεν οὕτω ὅτι ἔχει διψῶν τάλαντον. Ἐν τῇ α' πράξει εὐτράπελος, πλήρης ζωῆς καὶ δόξης, ἐν τῇ γ' ἀπόμαχος, ἐγκαταλελειμένος, θνήσκων. Εἰς ἀμφοτέραις τὰς πράξεις κατόρθωσε ὄχι

μόνον νὰ μεταλλάξῃ μορφήν καὶ ὕψος, ἀλλὰ καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀρμονίαν τοῦ συνόλου.

Ἡ «Νέα Σκηνὴ» σκοινι-γαϊτάνι ἔδωσε τὰ «Παναθηναία». Ἡ προσθήκη μάλιστα κάθε ἐσπέραν διστίχων διὰ τοὺς ὀπωδῆστοτε διακεκριμένους ἐπισκέπτας μετέβαλε τὴν σκηνὴν εἰς «Ρωμῶν» τοῦ Σουρῆ. Καὶ ἔπρεπε νὰ ἀσθενήσῃ ἡ δ. Κοτοπούλη διὰ νὰ δώσῃ δύο-τρεις κωμωδίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἐκ τοῦ περυσικοῦ δραματολογίου.

Ἡ «Ξανθὴ περροῦκα» εἶναι διασκευὴ φάρσας ὑπὸ τοῦ κ. Ξενοπούλου ἐκ τινος διηγήματος τοῦ Τσέχωφ ἐμπνευσθεῖσα. Εἰς ἀνθυπολοχαγὸς μεταμφιέζεται εἰς γυναῖκα, προκαλοῦνται δ' ὡς ἐκ τούτου ἀστεϊόταται σκηναί.

*

Τὸ «Σύνταγμα» μᾶς ἔδωσε τὸν «Τελονοφύλακα» τῶν *Hennequin* καὶ *Veber*, μὲ ἀναιδεστάτην ὑπόθεσιν. Δὲν λείπουν οὔτε αἱ κυνικαὶ φράσεις, οὔτε αἱ ἀνδραγαθίαι. Περιέκοιεν ὁ μεταφραστὴς ἐκ τοῦ κειμένου ἀρκετὰ αἰσχρὰ μέρη, ἀλλὰ τὸ σύνολον εἶνε τόσον ἀνῆθικον, ἢ βᾶσις τόσον βρωμερὰ, ὥστε... ἡ ἀστυνομία ἐπέτρεψε τὴν παράστασιν.

Ροζαλία Νικά ὡς Πρωθυπουργίνα

Οἱ «Πετροχάρνδες» εἶνε ἡ ὑγίης ἀντίληψις τῆς ἠθικῆς. Ὁ συγγραφεὺς τῶν κ. Χαρολῆς (Χόρν) εἶχεν εἰς τὸ παθητικόν του τὴν ὡς μαλλιαροῦ φήμην μὲ τὸ «Ἀνευχτίμυτον». Εὐτυχῶς οἱ «Πετροχάρνδες» εἶναι ἀππλλαγμένοι χυδαῖσμων.

Ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι πολὺ πλοκος, ἠδυνήθη ὅμως ὁ συγγραφεὺς νὰ τὴν καταστήσῃ ἐνδιαφέρουσαν. Ὁ γέρον Πετροχάρνης διατηρεῖ ὄλην τὴν ἀγέρωχον ὑπερηφάνειαν τῆς ἐποχῆς τῶν ἠρώων τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἀρέσκειται νὰ ζῆ μὲ τὰς ἐνδόξους ἀναμνήσεις. Ἀπὸ τὸ παρὸν δὲν

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΝ γράφουν μόνον οἱ κριτικοὶ θεατρικὰς ἐπιθεωρήσεις. Ἐχομεν καὶ τὰς ἄλλας θεατρικὰς ἐπιθεωρήσεις ἢ μᾶλλον ἐπιχειρήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶνε κρᾶμα κωμωδίας, κωμειδουλίου καὶ φάρσας—πρὸ παντός φάρσας.

Διὰ νὰ γραφῇ μίαν ἐπιθεωρήσιν δὲν ἀπαιτοῦνται σπουδαῖα πράγματα. Ἡ συνταγὴ εἶνε εὐκόλος. Λάβε γεγονότα τῆς ἐποχῆς εἰς οἰονδήποτε κλάδον τῆς ἐπιστήτου καὶ ἂν ἀνάγωνται. Ζητήματα πολιτικά, φιλολογικά, ἐξωτερικά, ἐκπαιδευτικά, κοινωνικά, βιομηχανικά, ἀδιάφορον ἀνάμειχον

μετ' ἀσμάτων πολλῶν προτιμότερα εἶνε ἐκεῖνα ποῦ παίζονται ταραντέλαι! ἀλλὰ καὶ τὰ σφυρίγματα τῶν χαμνίων ἡμποροῦν νὰ ὑποδείξουν μερικά. Πρόσθετες προσωπικὸν κομπάρσων, μεγαλοπρεπείας ἐνεκεν. Ὑπόθεσιν πολὺ ὀλίγην, μὲ σύνδεσμον κανένα μόνον συνδέσμων γραμματικῶν ἐπιτρέπεται νὰ γείνη χρῆσις καὶ ἰδίως διαζευκτικῶν. Λάβε χορὸν τοῦ συρμοῦ, εἰ δυνατόν καὶ μπαλέτον. Ἐπίπασον μὲ καλαμπούρια ἠλικίας 1—3 ἐτῶν, λάβε θάρρος, τύπωσιν πιχτυαῖα προγράμματα καὶ ἀναθίβασον ἐπὶ σκηνῆς—κατὰ τὸ πέμψον εἰς φοῦρον. Τὰ ἐγχειρίδια τῆς μαγειρικῆς προσθέτουσιν συνήθως εἰς τὸ τέλος ἐκάστης συνταγῆς: «Καὶ καλὴν ὄρεξιν». Εἰς τὴν θεατρικὴν μαγειρικὴν δύναται νὰ γραφῇ: «Καὶ καλὰ ποσοστά!»

Αἱ ἐπιθεωρήσεις ἐν τούτοις, μ' ὄλην τὴν τὴν

είναι καθόλου ευχαριστήμενος και πρό πάντων από τον υιόν του, τύπον νέου εκφυλισμένου, κλέπτου και αίμομίκτου. Ο πατήρ τον θεωρεί στίγμα δια τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του και κατόπιν σκηνῶν, καθ' ἃς τὰ δραματικά πάθη ἐναργῶς συγκρούονται, τὸν φονεύει διὰ νὰ ἐκπλύνῃ τὸ αἷμα.

Ο συγγραφεὺς ἠθέλησε νὰ φέρῃ ἀντιμετώπους τὰς δύο ἐποχάς. Τὴν παλαιὰν τῶν ἀγνῶν αἰσθημάτων και τὴν νεωτέραν τῆς ἀνομιᾶς. Ο γέρον Πέτροχαρὸς ἴσταιται ὡς στυλοβάτης ἐνὸς ἀρρενωποῦ παρελθόντος, περίξ τοῦ ὁποίου ὑπαινεται ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης. Καὶ ζητεῖ ὁ πατήρ νὰ ἐκδικήσῃ τὴν ἀτιμίαν, και ἡ κάθαρσις ἐπέρχεται ἱκανοποιητικῆ.

Οἱ τύποι διαγράφονται ἐπιμελῶς, ἀλλ' ὁ τοῦ πατρὸς ἔχει ἐν μειονέκτημα. Τὸν παρουσιάζει ὁ συγγραφεὺς τύπον ἀγνοῦ και ὑπερηφάνου ἀνδρός, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπόγονον πειρατῶν και κλεπτῶν! Τοῦτο μειώνει τὸ γόητρον τοῦ πατρὸς, και πρό παντός θαρρῶ ὅτι δὲν δικαιολογεῖ τὴν παιδοκτονίαν, ἀφοῦ ὁ υἱὸς ρίπτει κατὰ πρόσωπον τοῦ πατρὸς τὸν νόμον τῆς κληρονομικότητος. Ἐπρεπε ὁ τύπος τοῦ Πετριχαρὸν νὰ ἦτο ἀγνότερος διὰ νὰ εἶνε ἐπιθλιπτικώτερος ὄχι μόνον ἐν λόγῳ, ἀλλὰ και ὡς ἐκ παρελθόντος.

Ο κ. Φύρστ και ὁ κ. Ροζάν ἐπαίξαν πολὺ ἐπιτυχῶς.

Οἱ ἀγῶνες τῶν Σωφραζέτ ἐνέπνευσαν εἰς τὸν κ. Μωραϊτίνην τὴν «Πρωθυπουργίαν», ἡ ὁποία ἔχει ἐξυπνότατον διάλογον, ἐλάχιστα καλαμπούρια και ἓνα σκοπὸν ἐπὶ τέλους. Αἱ Ἀθῆναι μετὰ 100 ἔτη, ὡς θέλει νὰ τὰς παραστήσῃ ὁ εὐφυὴς συγγραφεὺς, εἰκονίζονται μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς γυναικείας χειραφετήσεως. Ο ἔξανδρισμὸς τῆς γυναικὸς ἔχει τόσα κωμικὰ σημεῖα ὥστε αἱ σκηναὶ τῆς «Πρωθυπουργίας» ἀμυδρὰν μὲν ἰδέαν δύνανται νὰ δώσουν τοῦ ἐξωφρενισμοῦ, ὅστις μετὰ 100 ἔτη ἐπαπειλεῖ τοὺς διδασκόντους μας. Ἡ «Πρωθυπουργία» εἶναι σάτυρα συγχρόνων μόνον ἐλαττωμάτων, τὰ ὁποῖα μεγαλοποιεῖ ὁ συγγραφεὺς ἵνα ὑποδείξῃ τὸ σημεῖον, εἰς ὃ δύνανται νὰ φθάσῃ ἡ γελοιοτήτης τῶν. Ὡς σκηνικὸν ἔργον, εἶναι κωμωδία εἰς τὴν α' πράξιν, ἐπιθεωρησις εἰς τὴν β', φάρσα εἰς τὴν γ'. Ἡ α' πράξις εἶναι κάπως πενιχρὰ εἰς πλοκήν. Αἱ παρωδίαὶ ὅμως τῶν γυναικείων καπέλλων και τῶν φιλομούσων ἐν τῇ β' πράξιν και ἡ σκηνὴ τοῦ τηλεφώνου και τῆς διαλέξεως τῆς Βουλῆς ἐν τῇ γ' εἶναι γεμάται ἀπὸ χιοῦμορ και σαρκαστικὴν εἰρωνείαν.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἠθέλησαν νὰ φανοῦν συνεπεῖς πρός τὴν ὑπόθεσιν, και αἱ μὲν γυναῖκες ἐπαίξαν μὲ δρεξίν και ἐνθουσιασμόν, διὰ τὴν ἐπικρατήσιν τοῦ φύλου τῶν, οἱ δὲ ἄνδρες μετριώτατα.

Ἡ κ. Νίκα, ὡς Πρωθυπουργία Φροῦ—Φροῦ ἐπαίξε μὲ γοργότητα και μὲ ἐλευθερίαν. Ἡ κ. Ρινάλδην ἀνεπαρέσθησε τελείως τὸν τύπον τοῦ μπαρόκ, θεατρικὴ δὲ ἡ κ. Ροζάν ὡς ὑπαξιωματικὸς. Ἡ «Πρωθυπουργία» εἶχε και μερικὰ νυσταγμένα ἄσματα, ἅτινα ἂ δ ε τ α ι ὅτι ἦσαν πρωτότυπα.

★

Τὸ «Πανελλήνιον» ἔχει τοὺς ὀλιγωτέρους θεατὰς και... ἀτυχίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἔργων. Τὸ πρῶτον συνέπεια τοῦ δευτέρου.

Ἡ «Τζοκόνδα» μὲ τοὺς ἀπαιδίους μεταφραστικούς μαλλιαρισμούς ἐξεψύχθηκε μετὰ τὴν δευτέραν παράστασιν. Τὸ «Παριζιάνικο Χοῦ»,

Μαρίκα Κοτοπούλη

ἡ «Νύφη μου» και τὸ «Ξυνὸ Φροῦτο» ἦσαν ἐπαναλήψεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκκύσουν τὸ ἐνδιαφέρον. Ἐδόθησαν δύο νέα ἔργα: Ἡ «Ἀγαπίτσα» και ὁ «Ἄγγελος τοῦ Σπητιοῦ» ὁ ὁποῖος ἦτο πολὺ ἀνθρώπος. Ο κ. Καλογεθικός και ἡ κ. Λόλα Δράκου ἀπεχώρησαν τοῦ θιάσου. Καὶ ὅμως τὸ θέατρον αὐτὸ ἤξιζε καλλιτέρας τύχης.

Κατ' ἀρχὴν, ἔργα τὰ ὁποῖα φέρουσιν ἐπὶ σκηνῆς ἱστορικὰ πρόσωπα τῆς ἐγγύς ἡμῶν ἐποχῆς, δὲν δύνανται ὑπὸ σκηνικὴν ἐποψὴν νὰ εἶναι ἐπιτυχεῖ· εἶναι ἱκανὰ νὰ προκαλέσουν τοῦ λαοῦ τὴν φιλοπεριέργειαν, ἀλλ' οὔτε ἡ τέχνη ἔχει νὰ κερδίσῃ τίποτε, οὔτε ἡ ἱστορία.

Ο Κωλέττης ἦτο ἐξέχουσα πολιτικὴ φυσιογνωμία, φημιζόμενος διὰ τὴν εὐψύχαν του. Ὑπῆρχον συνεπῶς σημεῖα τῆς ζωῆς του τὰ ὁποῖα ἠμποροῦσαν νὰ δώσουν σοβαρώτερον και ἀληθέστερον τὸν χαρακτῆρα τοῦ διπλωματικωτάτου ἐκείνου πολιτικοῦ. Ο φίλιππος Πὸλ Ἀρκὰς ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ τὸν Κωλέττην ἀπλῶς κατατριβόμενον εἰς ἐπεισόδια, ἀνάξια τῆς περιουσίας του. Καὶ ἀναγκάζεται ὁ «ἐκλαμπρότατος» νὰ συζητῇ μὲ ἓνα παραμάγειρα, ὡς ἐάν ὠμίλει μετὰ πρεσβευτοῦ, ἀγωνιζόμενος πῶς νὰ ὑπανδρεύσῃ μίαν ἀπατηθείσαν Μαλτεζοπούλαν. Οὕτω, τὸ περιβάλλον ἐνὸς Κωλέττη ἐν τῷ ἔργῳ

ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα μέθυσον Μαλτεζόν, ἀπὸ τὴν κόρην του—μίαν ἀψυχὴν πλάγγονα, —ἀπὸ ἓνα ἄξεστον Στερεοελλαδίτην, ἓνα νεαρὸν ἠλίθιον Φαναριώτην και τόν... Ἐξαρχόπουλον.

Ἄλλὰ και ἠθικογραφικὸν δὲν εἶναι ἐπαρκῶς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον μᾶλλον εἶναι κωμωδία τοῦ 1835.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπαίξαν θαυμάσια, σπληνίζαντες τὸ ἔργον. Ο Μαυρίκος, ὁ Ζάνος, ὁ Πλέσσας, ἡ Κυβέλη φυσικώτατοι και χαριέστατοι.

Ο συμπαθὴς ποιητὴς και λογογράφος κ. Π. Νιρβάνας, μετὰ τὸν «Ἀρχιτέκτονα Μάρθαν» ἐνεφάνισε τὸ «Χελιδόνι» δρᾶμα (;) πρωτότυπον διὰ τὰς θεωρίας του και τὴν ἀτεχνίαν. Ἐνας σύζυγος ἀφοσιωμένος εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας περισσότερον ἢ εἰς τὰς περιποιήσεις πρός τὴν νεαρὰν σύζυγόν του, βλέπει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ παραθύρου νὰ φιλῇ ἓνα ἀνθυπιλάρχον. Καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι—σὴν τὸ χελιδόνι—ἀλλὰ αὐτὸς «γὰ νὰ μὴ ξαναγυρίσῃ πειά». Διὰ νὰ σταθῇ ἐπὶ σκηνῆς μία τόσον πενιχρὰ ὑπόθεσις, ἀπαιτεῖται ἐκτακτὸς δραματικὴ ἰδιοφυΐα. Ἡ δὲ ἰδιοφυΐα τοῦ συμπαθοῦς λογιῶ κ. Νιρβάνα δὲν εἶνε δραματικὴ ἀλλὰ λυρική. Εἰς τὸ «Χελιδόνι» ἀτυχῶς ὑπάρχουν σκηναὶ βεβιασμένα. Ἡ σύζυγος παραδίδεται ἀμαχητὴ εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ ἀνθυπιλάρχου, ὅστις δὲν προφθάνει νὰ χρησιμοποιήσῃ οὔτε τὰς περὶ πολεμικῆς τέχνης γνώσεις του. Μόνον μία γυναῖκα πολὺ ἐλαφρὰ ἢ φύσει κακὴ θὰ ἔδεχετο ἐντὸς πέντε λεπτῶν νὰ προδώσῃ ἀνευ λόγου τὴν συζυγικὴν πίστιν. Καὶ ὅμως ὁ συγγραφεὺς δὲν τὴν παρουσιάζει οὔτε ὡς βλάκα, οὔτε ὡς κακοῖθη. Ἄλλὰ και τὰ λοιπὰ πρόσωπα δὲν χαρακτηρίζονται ἐπαρκῶς. Μία προσαγωγὸς παίζει μέρος ἥκιστα πειστικόν, ἐνῶ ὁ σύζυγός της, ἓνας δάσκαλος, προσπαθεῖ μὲ τὸν Πλάτωνα ἀνὰ χεῖρας νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπιστίαν. Ο σύζυγός τῆς τέλος φιλοσοφεῖ ἐνώπιον τῆς μετανοούσης γυναικὸς του, θεωρῶν τὸ ἐπιπόλαιον φιλημά της ἐγκλημα μεγαλειότερον ἢ ἐάν ὠργίαζε τὸ σῶμα.

Τὸ κοινὸν — και παρέσθη κοινὸν ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένον—ἐδέχθη ψυχρότατα τὸ «Χελιδόνι» τὸ ὁποῖον γλήγορα ἐπέταξεν ἀπὸ τὴν σκηνὴν «γὰ νὰ μὴ ξαναγυρίσῃ πειά», ἀν και οἱ κριτικοὶ τὸ καλομετεχειρίσθησαν, ὅσον ἠμποροῦσαν. Ἄλλὰ αἱ ἐπιφυλάξεις τῶν περὶ τῆς δραματικῆς τοῦ ἔργου ἐπιτυχίας ἐχόλωσαν τὸν συγγραφεὰ, ὅστις δι' ἐπιστολιμαίας διατριβῆς ἠθέλησε ὅπως δῆποτε νὰ ἀπολογηθῇ. Ἄλλ' ἡ ἀπολογία του ὁμοίαζε πρός τὸ δρᾶμα του. Ἄτονος, οὔδεν δικαιολογοῦσα. Καὶ ἠπειλῆσεν ὁ συμπαθὴς και ἀβρὸς συγγραφεὺς τοὺς θεατρογράφους αὐτοῦ τὸς ἀναγκάσῃ νὰ ἀσχοληθοῦν περὶ οὔτου ὡς δραματικοῦ συγγραφέως και πάλιν. Ματαίᾳ ἀπειλῇ, διότι οἱ θεατρογράφοι θὰ σεβασθοῦν τὰ νεῦρα του, ὑποθέτω, και θὰ ἀντιπαρέλθουν ἐν εὐλαδεῖ σιγῇ πρό τοῦ νέου του ἔργου, ἐὰν και τοῦτο γραφῇ μὲ παρομοίαν ιδέα και μὲ τὴν αὐτὴν τέχνην. Ἐλπίζω ὅτι ὁ πάντοτε συμπαθὴς, λόγιος θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν παμφολυγώδη και πρωτότυπον θεωρίαν ὅτι διὰ τὸ δρᾶμα ἀρκεῖ μόνον περίκομπος και ποιητικὸς διάλογος και ὅτι δρᾶσις, πλοκή, ὑπόθεσις, ἐπεισόδια εἶνε χυδαία τέχνη· ὅτι θὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ψευδῆ και νοσηρὰν ψυχολογίαν, ἥτις σπληνίζεται ἐπὶ τοῦ ἀκατανοήτου, και δὲν θὰ παρουσιάσῃ πρόσωπα «ἀτομικά» δηλ. ἀπίθανα. Ἄς εὐχνηθῶμεν τὸ νέον ἔργον, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπειλεῖ, νὰ μὴ εἶνε τόσῳ «ἐσωτερικόν», νὰ εἶνε εὐχνητέρος ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν «θέσιν» και συνεπέστερος πρός τῆς δραματικῆς τέχνης τὰς ἀξιώσεις, διὰ νὰ μὴ εἰρεθῇ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ γράφῃ ἀπαντήσεις μὲ πολὺν θυμὸν και μὲ καμμίαν ἐννοιαν.

★

Τὸ «Βαριετὲ» ἀφοῦ παρέστησε τὸν «Ἀγῶνα περὶ ὑπάρξεως» τοῦ Δωδέ, δὲν κατόρθωσε νὰ παρατείνῃ τὸν ἀγῶνα τῆς ἰδικῆς του ὑπάρξεως και ἐκλείσει, ἐπειτα ἀπὸ ἓνα φοβερὸν καυγᾶν μεταξὺ τῶν ἠθοποιῶν.

ΔΙΚ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἐγένετο ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ὁ προγραμματικὸς διαγωνισμὸς διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Παλαιολόγου.

Τὴν ἐπιτροπὴν ἀπέτελουν ὁ διευθυντὴς τῆς ἐν Ρώμῃ Γαλλικῆς Ἀκαδημίας κ. Κάρολος Λουράν, ὁ Ἀββᾶ Ντασὲν διευθυντὴς τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰταλικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Καλῶν Τεχνῶν Ἐκτωρ Φεράρα, ὁ διευθυντὴς τῆς ἐν Ρώμῃ Ἰσπανικῆς Ἀκαδημίας και ζωγράφος Μπεσοῦρι, ὁ καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ρώμης Βεντοῦρι, ὁ ἀρχιτέκτων Παῦλος Μπιακό, ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Γενῶντῆ καθηγητὴς και ἐρευνητὴς τῆς Βυζαντινῆς τέχνης Στρονόφοκη και ὁ κ. Σ. Δάμπρος μεταβίβει εἰς Ρώμην ὡς ἀντιπροσώπος τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπῆς.

Ἐν ὄλῳ ὑπεβλήθησαν 9 προπλάσματα. Δύο ἀπερρίφθησαν ὡς μὴ πληροῦντα τοὺς ὅρους τοῦ διαγωνισμοῦ. Τὸ ἐν ὑπεβλήθη ἐν φωτογραφίᾳ διότι δὲν ἐπόφθασε νὰ σταλῇ τὸ πρωτότυπον και τὸ ἕτερον ὑπεβλήθη ἐν ὑδατογραφίᾳ. Ἐκ τῶν λοιπῶν 7 ἔργων δύο ἀπερρίφθησαν ὡς κακότερα και 5 ἐγένοντο δεκτὰ διὰ τὸν τελικὸν διαγωνισμόν. Ταῦτα εἶνε 1) τοῦ Βίτο Πάρδο ἐκ Ρώμης 2) Ἰω. Νικολίνη ἐκ Ρώμης 3) Ροβέρτου Ράνχερ ἐκ Ρώ-

μης 4) Φραγκίσκου Τοικαρέλη ἐκ Φλωρεντίας 5) Ἰω. Μπουσὲ ἐκ Παρισίων.

Ο Βίτο Πάρδο εἶνε γνωστὸς εἰς τὴς Ἀθήνας, ὡς ἐπισκεφθῆναι κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ὡς μέλος τῆς Ἰταλικῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγῶνων. Εἶνε τὸ ἔργον αὐτὸ κατὰ τὸν κ. Δάμπρον τὸ καλλίτερον, ἰδίως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ὁμοιότητος τῆς φυσιογνωμίας. Ο Γενίτσαρος εἶνε συνεπειρωμένος ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Παλαιολόγου· στερεῖται τὸ σῶμα τοῦ Γενίτσαρου ἀληθείας και ἀνατομίας. Δὲν παρέχει ὁ ἔργον ἐντόπισιν μεγαλοπρεποῦς μνημείου ἀλλὰ μᾶλλον νεκροταφιακοῦ. Τὸ τοῦ Ράνχερ ἔχει παράδοξον σχῆμα, πενιχρὸν δὲ τὴν ἔμπνευσιν. Φέρει και τέσσαρας πρόμνας Βυζαντινῶν πλοίων. Τὸ τοῦ Τοικαρέλη εἶνε καλόν, ἰδίως τὸ βάθρον, ἐφ' οὗ ὅμως φέρεται ἀνεξηγήτως ἐν ἀνάγλυφον Παναγίας μὲ ἰστανρωμένας χεῖρας. Ἴσως θέλει νὰ παραστήσῃ τὴν Ὀδηγήτριαν. Ο Γενίτσαρος εἶνε ἐξηπλωμένος πρό τῶν ποδῶν τοῦ Κωνσταντινίου, ὁ κορμὸς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ βάθρου, ἡ δὲ κεφαλὴ και οἱ πόδες κρέμονται πρός τὰ ἔξω. Τὸ τοῦ Μπουσὲ διαφεύγει τοῦ κύκλου τῆς ποιωνότητος. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο στήλας τοῦ Παρθενῶνος, συνδεομένης διὰ συντριβόμενης μετώπης. Ἡ παράστασις ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε ποιητικὴ και πλήρης ζωῆς. Ο Παλαιολό-

γος δεμῆ ξιφίρης ἀπὸ τὸ κενὸν περὶ σχηματίζουσι οἰκίους. Ὅπισθεν γυνὴ πτερόσσα. Τὸ τοῦ Νικολῆν εἶναι σχετικῶς καλλίτερον, καίτοι φαίνεται ἀντιγραφή σχεδὸν τοῦ ἐν Ρώμῃ κολοσσαίου ἀγάλματος τοῦ Γαριβάλδη, ἀπαιτεῖ δὲ δαπάνην ἑκατομμυρίου. Ἐἴνε πολλὸν καὶ θεατρικόν, ἔχον πολλὰς γωνίας καὶ πολλὰς καμπύλας. Ἐν συμπέρασματι, κανεὶς ἐκ τῶν καλλιτεχνῶν δὲν ἀπέδωκε τὸν ἔθνικόν παλμόν, οὔτε κατόρθωσεν ἢ ἐισδύσει εἰς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰδεώδους τὸ μεγαλεῖον. Ἀλλὰ καὶ τεχνικῶς, ἔνεκα τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν μετασχόντων, δὲν ἀπέδωκε ὁ διαγωνισμὸς ἔργα ἐμπνεύσεως ἢ ἐπιβολῆς καλλιτεχνικῆς. Ἐἴνε δὲ ἔργα μὴ ἐνθουσιάζοντα. «Θὰ προστεθῆ, γράφει ὁ ἐν Ρώμῃ ἀνταποκριτῆς μας, ἐν ἀκίμῃ ἀγάλμα ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ θὰ λείπῃ ὁ ἀνδριάς τοῦ Παλαιολόγου, ὅσον τὸν ἀνιερύεται καὶ τὸν ποθεῖ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ».

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέδειξεν ἐλαττώματά τινα εἰς τοὺς καλλιτέχναις· μετὰ τὴν διδρῶσιν αὐτῶν θὰ ὑποβληθοῦν τὰ προπλάσματα εἰς μεγαλειότεραν κλίμακα. Τὰ βραβεῖα ὡς γνωστὸν, εἴνε 5,000 3,000 καὶ 2,000 φρ. Ὁ τελικὸς διαγωνισμὸς θὰ διὰξαχθῆ τὴν 11 προσεχοῦς Ὀκτωβρίου.

Ἐν συνετεῦξεν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ διαγωνισμοῦ, ὁ γλύπτης κ. Σῶχος εἶπε: Ὁ διεθνὴς διαγωνισμὸς δὲν ἦτο δυνατόν ἢ ν' ἀποτύχῃ. Μόλις ἐπὶ τὰ προπλάσματα ἐστάλησαν, ἐνφ 58,000 γλύπται ὑπάρχουν ἀνὰ τὴν Ἑυρώπην. Ὑπεδείξαμεν οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι δι' ἔπρεπε νὰ τροποποιηθῆ ἢ προκήρυξιν νὰ ἀφαιροθῶν ἀνόητοι τινὲς περιορισμοί, ἔνεκα τῶν ὁποίων πᾶς καλλιτέχνης οὐρόμενος ἑαυτὸν καὶ τὴν τέχνην ἦτο ἀδύνατον νὰ μετάσχη. Ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθημεν. Ὅταν προκηρύχθη διεθνὴς διαγωνισμὸς διὰ τὸ μνημεῖον τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴ ἐν Ρώμῃ ἑκατοντάδες προπλάσματα ἐστάλησαν. Ἡ Ἑλλ. ἐπιτροπὴ ἠθέλησεν νὰ παραστήσῃ τὸν ἄντοκατόρα χασάπην καὶ τὸ κατόρθωσεν. Οἱ Ἕλληνες γλύπται ἀποσχόντες ἐνός τοιοῦτου τραγελαφικοῦ διαγωνισμοῦ, ἐνθαρρύνονται ὑπὸ ὁμογενῶν καὶ μὲ ἄλλα χεῖρα καὶ ἄλλα ἐπιτροπὰς θὰ προβῶμεν εἰ, τὴν παράστασιν τοῦ ἄντοκατόρος, ἐφίππου ὡς τὸν φαντάζεται ὁ Ἕλληρικὸς λαὸς καὶ ὡς τὸν περιγράφει ὁ Φραντζίς καὶ χωρὶς... Γενίτσαρον!

Ἐτελέσθησαν ἐν Παρίσι τὰ ἐγκαίνια μουσείου ἐν-τός οἰκίας τινὸς τῆς 8δοῦ Raynouard ἐν ἣ ὁ Balzac κατοικῆσεν ἀπὸ τοῦ 1843-1848. Ἐν τῷ μουσείῳ τούτῳ πρὸς τιμὴν τοῦ συγγραφέως τῆς «Ἀνθρωπίνης Κομφιδίας» ἰδρυθέντι, θὰ περιουλλεγῶσι κατὰ τὸ δυνατόν ἅλα τὰ ἀναμνηστικὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ ἐπισημα τῶν συγγραφέων ἔργα.

Ὁ ἐκ Λιέγης ζωγράφος Montald ἐπεράτωσε προσωπογραφίαν ἔξοχον τοῦ ποιητοῦ Emile Verhaeren.

Ὁ ποιητὴς Verhaeren ἐπισκεφθεὶς τὸ μουσεῖον τῆς Γαλλικῆς πόλεως Valenciennes, συνεκινήθη ἰδιαιτέρως ὑπὸ ἐνός πίνακος, περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ζωγράφου τοῦ ὁποῦ ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ ἀμέσως τοὺς ἀρμόδιους, οἵτινες τὸν ἐβεβαίωσαν ὅτι ἦτο κάποιος κ. Th. Corulet, οὐχὶ πολὺ γνωστὸς. Ἀλλ' ὁ ποιητὴς, μὴ ἱκανοποιηθεὶς ἐκ τούτου, παρατηρεῖ προσεκτικῶς τὴν εἰκόνα καὶ ἀνευρίσκει ὅτι τὸ ἔργον ἦτο τοῦ Δομηνίου Θεοδοκοπούλου. Ὁ Θεοδοκοπούλος ἐν Valenciennes ἐγένετο Th. Corulet!

Ὁ κ. Γ. Βροῦτος ἀποχωρεῖ τῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ καθηγησίας τῆς γλυπτικῆς, συμπληρώσας τὰ ἔτη τῆς συντάξεως. Τὴν κενουμένην θέσιν διεκδικοῦσιν οἱ γλύπται κ. κ. Α. Σῶχος, Γ. Μπονάρος, Θ. Θωμόπουλος καὶ Κ. Δημητριάδης.

Ὁ κ. Barillet, πρὸ τῆς. ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσας εἰς τὸν ἐφιλοτέχνησε μεταλλικὸν ἀνάγλυφον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Ἐξεδόθησαν τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων τῆς καλλιτεχνικῆς σχολῆς τοῦ Πολυτεχνείου. Προήχθησαν οἱ ἑξῆς:

Ζωγραφικῆ. Ἐκ τῆς Α' Κοιμῆτης, Ναπολιτάνης, Γιάνναρος, Λαζόπουλος, Διαμαντόπουλος, Σαρρῆς καὶ Ἀλεξιάδης.

Ἐκ τῆς Β' Χατζόπουλος, Ἀρσιώτης καὶ Μαργαρίτης.

Ἐκ τῆς Γ' Κακατάσης, Γουναρόπουλος, Βεοτάκης, Παπαδημητρίου, Διαμαντόπουλος.

Ἐκ τῆς Δ' Μπισκίνης, Γεραλῆς, Λαζαράς, δις Ζηνοβίου καὶ Ψαρούδας.

Ἐκ τῆς Ε' Γαβαλάς, Ἀρσιώτης, Καρζῆς, Παππαγαριώτου, Κτινῆς, δις Φαρανιάτου καὶ δις Κοκοράβα.

Ἐκ τῆς ΣΤ' δις Κοντοπούλου, Λουκιδῆς, Παπαδημητρίου, Πουλάκος, Λύτρας, δις Χαλκιοπούλου, δις Καλοστύπην, κ. Γεωργαντῆ, δις Βουκίδου, δις Βάλβη, καὶ Κ. Ἰερομνήμων.

Ἀπολύεται ἐκ τῆς Ζ' ὁ Σταματιάδης. Πάντες οἱ λοιποὶ ἀπερρίφθησαν.

Κοσμηματογραφία. Αἱ δύο κατώτεραι τάξεις δὲν ἐλειτούργησαν. Ἐκ τῆς Γ' προάγεται Γουναρόπουλος ἀπολύονται δὲ Σταματόπουλος καὶ Μαρκόπουλος.

Χαρακτικῆ. Αἱ τέσσαρες κατώτεραι τάξεις δὲν ἐλειτούργησαν. Ἐκ τῆς Ε' Θεοδορόπουλος. Ἐκ τῆς σι' Πολιτοάκης. Ἀπελύθησαν Βεργάνδος καὶ Μπαρονζῆς.

Πλαστικῆ. Αἱ δύο κατώτεραι τάξεις δὲν ἐλειτούργησαν. Ἐκ τῆς γ' Ἀρσιώτης καὶ Χαρίτος. Ἐκ τῆς δ' Λούκας. Ἐκ τῆς ε' Στεργίου. Ἐκ τῆς ς' Τύμαρος, Καρακατσάνης καὶ Τσαπάρης. Ἀπολύονται Ζευγώλης, Καρακλιίδης καὶ Μαστορόπουλος.

Ὁ βραβευθεὶς ποιητὴς τοῦ «Βρυκόλακα» ἐν τῷ Πανιελεῖδι κ. Πολίτης υἱὸς, διέθεσε τὸ 500φρ. βραβεῖον τοῦ ὅπως χρησιμεύσῃ κατατιθέμενον ἐντόμως εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν πρὸς ἔκδοσιν ἐπιστημονικῆν καὶ κριτικῆν τοῦ «Ἐρωτοκρίτου» κατὰ τὸν ἰσορρημένον κώδικα τῆς ἐν Ὁξονίᾳ βιβλιοθήκης. Ἄν τὸ ποσὸν δὲν ἐπαρκέσῃ, παρακαλεῖ τὴν Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστημίου ὅπως ὀρίσῃ τὸ ποσὸν ὡς ἀμοιβὴν ἐπιστημονικῆς μονογραφίας περὶ τῆς ποιήσεως ἢ τῆς γλώσσης τοῦ «Ἐρωτοκρίτου».

Ἐν Mons τοῦ Βελγίου τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ μουσικοσυνθέτου Antoine Clesse.

Ὁ πρὸ μικροῦ θανὸν Βέλγος ἐγδοηκοντούτης πλοῦσιος κ. H. Duval ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Βρυξέλλων τρεῖς πίνακας: «Τοπίον» τοῦ Van Valkenburgh, «Κεφαλαὶ πιδήκων» ἔργον ἀποδομένου τῷ Teniers καὶ μίαν «Σκηνὴν τοῦ ἑσωτερικοῦ» τοῦ ἐκ Λιέγης ζωγράφου De France.

Τὸ χειρόγραφον τῆς 109 Σονάτας τοῦ Beethoven ἐπωλήθη εἰς τινα ἐν Βερολίνῳ πώλησαν αὐτογράφου ἀντὶ 16,010 μάρκων δηλ. 20 χιλ. φρ. Τὸ διάγραμμα τῆς τετραφωνίας εἰς «fa» [135 op.] ἐπωλήθη 14,710 μάρκα.

Ὁ γλύπτης κ. L. Gobert ἐπεράτωσε τὸ μνημεῖον τοῦ δόκτορος Urbain. Μεταλλευτῆς, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐργασίας του, διέρχεται πρὸ τοῦ μονολίθου μνημείου καὶ χαιρετᾷ.

Ὁ πραγματικὸς διάδοχος τοῦ μεγάλου Ρίονχ ἐν τῇ γερμανικῇ γλυπτικῇ ὁ Ἰωάννης Σχίλλινγκ ἀπεβίωσε βαθύγηρος. Ὁδτος εἶχε γλύψει τὸ περίφημον μνημεῖον τῆς Νιδερβαλ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ρήνου. Τὸ ἤρχισε τῷ 1874 καὶ τὸ ἀπεκάλυψε τῷ 1883 ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ γηραιοῦ ἄντοκατόρος Γουλιέλμου. Ἐπίσης αὐτὸς κατεσκεύασε τὸ ἀγάλμα τοῦ Βισμαρκ. Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι ἡ ὑπερτάτη τῆς Γερμανίας γλυπτικὴ ἀφιερώθη εἰς τὸν πολεμικὸν ἔπαινον.

Ἀνεκαλύφθη ἄγνωστος σειρὰ χειρογράφων τῆς Αἰμιλίας Βρόντια περιλαμβάνουσα ἑκατὸν τριάκοντα ὀκτὼ ποιητήματα ἀνέκδοτα τῆς διασημοῦ ἀγγλίδος ποιητρίδας. Μέχρι τοῦδε ἐδοξάσθη ἀπὸ ἑξήκοντα ποιήματά της. Τὸ φθινόπωρον θὰ ἐκδοθῆ πλήρης συλλογὴ τῶν ἔργων της.

Ἡ Βουέρος Ἀσῦρες, πρωτεύουσα τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας, θὰ ἐγείρῃ μεγαλοπρεπῆ ἀνδριάντα εἰς τὸν Χριστόφορον Κολόμβον.

Προκηρύχθη διεθνὴς διαγωνισμὸς τοῦ ὁποῦ νικητῆς ἀνεδείχθη ὁ Ρωμαῖος καλλιτέχνης Ἀρνάλδος Ζόκκι, ὁ γλύπτης τοῦ περιφήμου ἀγάλματος τοῦ Λάντον ἐν Τορίνῳ καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐλευθερωτοῦ ἐν Σόφια.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Κολόμβου δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀριστούργημα γλυπτικῆς. Σύνκειται ἀπὸ βάρβα σχήματος κολοβῆς πυραμίδος μὲ τεχνικωτάτας γλυφάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἴστανται τὸ ἀγάλμα τοῦ Ἰταλοῦ θαλασσοπόρου. Εἰς τοὺς πόδας τοῦ βάρβατος πρὸς τὰ ἔμπροσθεν εἰκονίζεται πρόωρα νηὸς—τῆς νηὸς τοῦ πολιτισμοῦ—πηδαλιουχομένη ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ Πνεύματος. Εἰς τὸ ὅπισθεν μέρος τοῦ βάρβατος οἱ συμπλωτῆρες τοῦ Κολόμβου, οἱ πρῶτοι πατήσαντες τὸ ἔδαφος, ἀσπάζονται τὸ χῶμα τῆς Νέας Ἡπείρου καὶ ἐμπήγουσι τὸν Σταυρόν.

Τὸ μνημεῖον, τεράστιον κατὰ τὸ μέγεθος, θὰ κατασκευασθῆ ἐκ γρανίτου καὶ ὀρειχάλκου.

Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας, πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς οἰκογενείας του, ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ διαμένων ζωγράφος κ. Ροῦλός.

Ἡ καθ' ἡγήτρια τῆς ὀδικῆς κ. Φωκᾶ, ἀποχωρήσασα τοῦ Ὀδείου Λότινερ, προσελήφθη εἰς τὸ Ὀδεῖον Ἀθηνῶν.

Ὁ ἐν τῷ Ἀβερωφείῳ διαγωνισμῷ ἐπιτυχὸν κ. Οὐμβέρτος Ἀργυρός, ἐκ Καβάλλας, θὰ ἀποσταλῆ εἰς Γερμανίαν ἐπὶ τριετίαν πρὸς σπουδὴν τῆς ἀνομογραφίας.

Ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ διεξήχθη ὁ Μπόζεις καλλιτεχνικὸς διαγωνισμὸς. Μετέσχον ἢ δεσποινὶς Σ. Λασκαρίδου, ἦτις καὶ ἐπέτυχε καὶ ὁ κ. Ε. Ἰωαννίδης. Τὴν ἐπιτροπὴν ἀπετέλουν ὁ κ. κ. Ἰακωβίδης, Καλούδης καὶ Μητούπουλος. Ἡ δ. Λασκαρίδου ἀπῆλθεν εἰς Μόναχον. ὡς ὑπότροφος ἐπὶ τριετίαν.

Ἐν Λιέγη ἐκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς κατασκευὴν μνημείου εἰς τὸν γεροσιαστὴν Montefiore-Levy μεταξὺ τῶν Βέλγων μόνον καλλιτεχνῶν. Δι' ἔξοδα ἐφημερίσθησαν 40 χιλ. φράγκων.

Ὁ ἐν Λονδίνῳ διαμένων Ἕλλη καλλιτέχνης κ. Γ. Φώτας ἐξέστηκεν ἐν τῇ ἐκεῖ Βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ μέγαν πίνακα, παριστώντα τὸν Ἰησοῦν πρὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πρεσβυτέρων, μεγάλως ἐπιμηθέντα.

Ὁ «Σύλλογος τῶν Ὀφελίμων βιβλίων» ἐπήρτισεν ὅπως ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ καταστήματος του ἐγερθῆ μαρμαρινὴ προτομὴ τοῦ ἱδρυτοῦ Α. Βικέλα.

Ἡ διὰ τὰς ἐορτὰς ἐπὶ τῇ πεντηκοστῇ ἐπετεῖῳ ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως εἰς Βασίλειον τῆς Ἰταλίας Ἐπιτροπὴ, ἢ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Μπιασιᾶ, συνεπληρώθη διὰ τοῦ διορισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς μέλους τοῦ ἡμετέρου διευθυντοῦ κ. Α. Καλογεροπούλου, ἰδιᾶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν συνέδριον τῆς Ρώμης καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν.

Κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τοῦ ἐν Νεαπόλει Ὀδείου San Pietro a Majella, διεκρίθη ἡ ἐκ Κεφαλληνίας Ἑλληνὶς ὑψίφωνος Ἰουλίττα Βαλοσαμῆ, ἡς ἐξετιμήθη τὸ δραματικὸν τῆς φωνῆς καὶ ἡ μεγάλῃ αὐτῆς ἔκτασις.

Ὁ ἐν τῷ Ὀδείῳ τῶν Παρισίων σπουδάζων δεκαετραετῆς κλειδοκνυβαλιστῆς Λέων Ἐυστρατίου ἠξιώθη πρῶτου βραβεῖου κατὰ τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις. Αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἐξαιροῦσι τὴν ἔκτακτον τέχνην, τὸν λεπτόν μηχανισμόν καὶ τὴν πλήρη θελήτρωσιν ἀπόδοσιν τῶν ἡχῶν.

Τὴν 27ην Ἰουλίου εἰς τὰς Μηλέας τοῦ Βόλου ἀπεκαλύφθη ἡ προτομὴ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ πεσόντος Γαβρένη, στήθεσιν εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Ὁ κ. Αλ. Βουτυράς προκηρύσσει διαγωνισμὸν μετὰ 500 φρ. ἔπαθλον διὰ τὴν συγγραφὴν ἔργου περὶ τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας τοῦ Ἐθνους φιλολογικῆς κινήσεως. Ἀποκλείεται ἡ δημοτικὴ γλῶσσα. Προθεσμίᾳ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου. Πρόεδρος τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς ὀρίσθη ὁ κ. Καρολίδης.

Ὁ ἐνταῦθα καθεδρικός νοὸς τῶν Καθολικῶν προσεχῶς θὰ κοσμηθῆ διὰ τοιχογραφίῶν, δαπάνη τῆς ἐν Κοινοτατινουπόλει πλουσίας καθολικῆς κ. Γκιουλιάνη. Δώδεκα εἰκόνες μεγάλας τῶν 12 Ἀποστόλων θὰ ζωγραφηθῶσιν εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ἐπὶ τῶν σπηλῶν τοῦ ναοῦ κατὰ τύπον καθαρῶς ἀρχαίων βυζαντινῶν ὑπὸ τοῦ κ. Δαμπάκη, ὅστις ἐτοιχογράφησε καὶ τὸν ἐν Παρίσι οἶκον Ἑλληνικὸν ναόν.

Ἀμερικανίδες τοῦ προαστείου τῆς Νέας Ὑόρκης Westchester, προκειμένου νὰ ἰδρῶσιν μίαν ἀδελφότητα, ἔδωκαν ἐρασιτεχνικὴν παράστασιν τῆς Ἡλέκτρας τοῦ Σοφοκλέους. Ἡ παράστασις, κατὰ τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας, ἐπέτυχε πολὺ.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας συνέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς τροποποίησιν ἀρθρῶν τινῶν τοῦ περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας νόμου, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν πεντηκονταετῆ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ συγγραφέως διάρκειαν τῆς ἰδιοκτησίας, ἦτις θεωρεῖται βραχέα. Οἱ νέοι συγγραφεῖς ζητοῦν νὰ παραταθῆ ἡ προθεσμία, ὡς ζημιούμενοι σημαντικῶς, καθὼτι οἱ δημοσιογράφοι καὶ οἱ θεατρῶνα προτιμῶσι τὰ παλαιὰ ἔργα, ἵνα μὴ πληρῶνται ποσοστά.

Ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλλήν. τύπου εἰς τὸ μέλλον νὰ συνέλθῃ ἐν Βερολίνῳ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον δημοσιογραφικὸν Συνέδριον ὀρίσθησαν οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐφημερίδων «Ἀθηνῶν», «Σκία», «Πατριδός», «Ἀκροπόλεως», τῆς Τεργεσταίας «Ν. Ἡμέρας» καὶ ὁ βαρώνος φόν Τίσκα.

Εἰς τὸν κ Πικαρέλη ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀποθανόντος καθηγητοῦ Κόνσολα.

Ἀνεχώρησεν εἰς Εὐρώπην ὁ διευθυντὴς τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου κ. Σβορώνος, ἀποσταλείς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἵνα μελετήσῃ, πρὸς συμπλήρωσιν μεγάλου ἔργου περὶ τῶν νομισμάτων τῶν Ἀθηναίων, εἰς ὃ ἀπὸ δεκαετίας ἐργάζεται, τὰς δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς συλλογὰς τῆς Αὐστρίας, Ἑλβετίας, Γερμανίας, Δανίας, Βελγίου, Ὀλλανδίας, Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας. Ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ θὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ τρεῖς μῆνας, θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ δὲ συγχρόνως τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐν τῷ κατ' Ἀγνοστον συνερχομένῳ ἐν Βερολίῳ Διεθνεί Συνεδρίῳ τῆς Ἱστορίας.

★

Ἀπέθανεν ἐν Πετρούπολει ὁ ρώσος μουσικοδιδάσκαλος Νικόλαος Ρίμσκυ-Κορσακόφ, ἐν ἡλικίᾳ 64 ἐτῶν. Ὁ Κορσακόφ ἦτο ἀξιωματικὸς τοῦ ρωσικοῦ Ναυτικοῦ καὶ εἶχε μουσικὸν ἄλγαντον, ἴαν ἀνεπτυγμένον. Τῷ 1871 ἐγκατέλειπε τὸ Ναυτικὸν καὶ διωρίσθη ἀμέσως Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου τῆς Πετροπόλεως. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ μελόδραμα ἐπαίχθη τῷ 1872 μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Ὁ Κορσακόφ ὅμως, ἵνα βαθύτερον ἐγκύψῃ εἰς τὴν μελέτην τῆς μουσικῆς, ἀπέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη τῆς συνθέσεως τῶν μελοδραμάτων, μεθὸ ἤρξατο πάλιν συνθέτων ἀριστουργήματα, ὧν τὸ καλλίτερον θεωρεῖται ἡ ποιητικωτάτη «Κόρη τῆς Χιόνος», ἣτις ἐθαυμάσθη ἐν Παρισίοις. Οἱ γάλλοι κριτικοὶ θεωροῦσι τὸν Κορσακόφ ὡς ἓνα τῶν μεγαλειότερων μουσικοδιδασκάλων τῆς Εὐρώπης καὶ ὡς τὸν θαυμάσιον ἐρμηνευτὴν τῆς μουσικῆς οὐρανικῆς ψυχῆς. Ἄπαντα τὰ μελοδράματα τοῦ Κορσακόφ ἔχουσιν ὡς ὑπόθεσιν λαϊκὰς ρωσικὰς παραδόσεις.

★

Εἰς τὴν Βενετίαν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς εταιρίας τῶν Τεχνῶν, ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἑθνικῆς Ἰταλικῆς ἐκθέσεως Ἑκκλησιαστικῆς Τέχνης. Συνεκεντρώθησαν ὅλα τὰ ἀριστουργήματα ἱερῶν εἰκόνων τοῦ Μεσαίωνα καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως. Εἰς μίαν κολοσσαίαν αἴθουσαν ἐν εἶδει Βυζαντινοῦ σταυροῦ ἐτοποθετήθησαν ὅλα τὰ ἔργα τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ζωγράφων τῆς Ἰταλίας, εἰς τὰς λοιπὰς δὲ αἰθούσας Παναγία Βυζαντιναί, σμάλτοι ἐπὶ χαλκοῦ κατεσκευασμένοι, εἶδη κεραιμικῆς, πολύτιμα ἄμφια καὶ ἱερὰ φορέματα κατασκευασθέντα ἀπὸ ἀφανῆς ἀλλὰ μεγάλου καλλιτέχνη τῷ 16 αἰῶνι καὶ εἰκόνες τῶν μεγάλων ζωγράφων Τιντορέτου καὶ Τιέπολο.

★

Εἰς τὴν Ἰταλίαν γίνονται φιλολογικὸι διαγωνισμοὶ εἰς τοὺς ὁποίους βραβεύονται τὰ καλλίτερα θεατρικὰ ἔργα, δράματα ἢ κωμῳδία. Οἱ Ἰταλοὶ ἔχουν τὸ βραβεῖον τοῦ Τζιακόζα, ἐκ 4 000 φράγκων, τὸ ὁποῖον δίδεται εἰς τὸν συγγραφεὴ τῆς καλλιτέρας νέας κωμῳδίας, ἢ ὁποῖα παρῆσθαι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Ἐφέτος τὸ βραβεῖον Τζιακόζα ἔλαβεν ὁ Θωμᾶς Μονιτσέλλι, συγγραφεὺς τῆς κωμῳδίας ὀ «Περιπλανώμενος». Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν κριτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ γνωστούς δραματικούς συγγραφείς.

★

Ἐν Αἰδελβέργῃ ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ χημικοῦ Βοῦνσεν, θανόντος τῷ 1899.

★

Ἀπέθανεν εἰς τὴν Μαδρίτην ὁ συνθέτης τῆς δημοτικωτάτης «Γκράν-βία» Χουέκα. Τὸ ὄνομά του εἶναι ἄ-

γνωστον, διότι ὅλοι ὡς συνθέτην τῆς δημοφιλούς ὀπερέτας γνωρίζουν τὸν Ἰταλὸν Βαλβέρδε. Ἐν τούτοις ὁ Χουέκα ἐστάλισε τὴν «Γκράν-βία» μετὰ τὴν ὀμορφότερα ἀπὸ τὰ τραγουδάκια τῆς. Ἀλλὰ πολὺ μετρίοφρων, ἀφήκεν ὅλην τὴν δόξαν διὰ τὸν Ἰταλὸν συνεργάτην του.

★

Μετὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον θοιαμβευτικὴν περιοδείαν τῆς ἡ διακεκριμένη καὶ μόνῃ Ἑλληνίς ἀρτίστρια δεσποινίς Λουκία Ἰωάννου, εἰσιμάζεται διὰ νέον ταξίδιον, εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τὸ τάλαντον τῆς δ. Ἰωάννου, ἣτις διεκρίθη κατὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ σπουδὰς τῆς εἶνε τόσῳ ἐκλεκτὸν, ἢ τέχνην τῆς τόσῳ λεπτῆ καὶ ἁρμονικῆ, οἱ δάκτυλοι τόσον εὐκαμπτοί, ὥστε νὰ ἔχῃ πλέον ἐξηοφαιμένην τὴν ἐπιτυχίαν. Ἰδίως τὸν χορὸν τῆς Συμφωνίας Ὀμπερτοῦ ἀποδίδει μετὰ ἀπαλὴν λεπτότητα καὶ διαφάνειαν ἤχων ὡς καὶ τὴν φαντασίαν ἐπὶ ἐνὸς ἁματός τοῦ Σούμπελ. Ἐν γένει τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν τῆς δεσπ. Ἰωάννου εἶνε ἐκ τῶν δυσκολωτέρων, ἐκτελεῖ δὲ πάντοτε μετὰ πολλὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ αἰσθημα, συνθέσεις μεγάλων μουσουργῶν, οἱ οἱ Χάνσελμαν, Οὐίλμ, Βομπλέβσκη, Τρένκε κλπ. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐπὶ ὄργανου ὀπερ ἀπαιτεῖ καταβολὴν ἐργασίας ὄλων τῶν μυϊκῶν δυνάμεων, δικαίως προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τοῦ πάντοτε ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου τῆς.

★

Ἐπὶ τῇ ἐπαναφορᾷ τοῦ Συντάγματος ἐν Τουρκίᾳ, ἀνομηστικὸν μνημεῖον θὰ ἀνεγερθῆ πρὸς τιμὴν τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν πλατείαν τῆς Σταμπούλ, ἣτις μετωνομάσθη εἰς πλατείαν Ἐλευθερίας.

★

Ἐδόθη ἐν Λονδίῳ συναυλία ἀποτελεσθεῖσα ἐκ παιδῶν τετραχορδιστῶν ἀρρένων καὶ θηλέων, πάντων δὲ μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς ἀγγλικῆς πρωτεύουσος. Ἡ συναυλία περιέλαβεν 850 πρῶτα τετραχορδα, 490 δεύτερα, 34 ἄλλα ὄργανα καὶ 26 καθηγητάς. Σήμερον κατ' ὅλην τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουσιν 390,000 παῖδες διδασκόμενοι τετραχορδῶν.

★

Ἡ «Ἐφημερὶς τῆς Βενετίας» δημοσιεύει τὴν ἀκόλουθον χαρακτηριστικὴν στατιστικὴν τοῦ τελευταίου γυναικείου συνεδρίου, τὸ ὁποῖον συνεκροτήθη εἰς τὴν Ρώμην.

Εἰς τὸ Συνέδριον αὐτὸ ἔλαβον μέρος 447 γυναῖκες ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεφώνησαν λόγους αἱ 446. Ἡ μία ἢ ὁποία δὲν ὤμιλησεν ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν... κωφαλάλων γυναικῶν τῆς Λομβαρδίας.

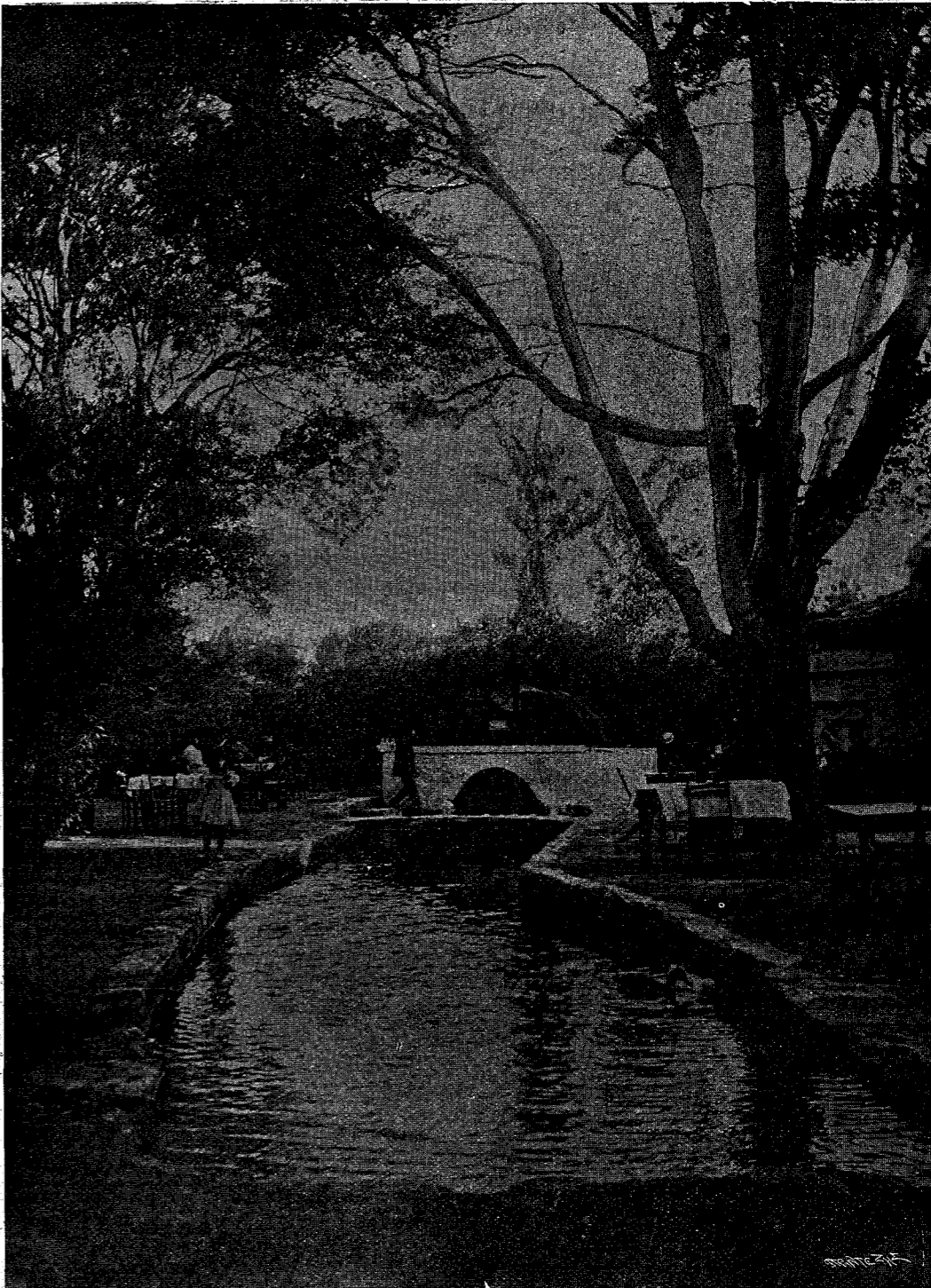
Ἐκ τῶν 447 μελῶν τοῦ συνεδρίου, 26 κυρίαι μόνον ἦσαν νυμφευμέναι καὶ 28 χῆραι. Ἀπὸ μόνον ἦσαν κάτω τῶν 20 ἐτῶν καὶ 378 ἄνω τῶν 50. 183 ἀπὸ αὐτῶν ἐφοροῦσαν γυναικῶν πρεσβυπίας καὶ 113 γυναικῶν μωπίας. 7 ἐφοροῦσαν φενάκας, 4 εἶχον ψεύτικα δόντια, 18 ἐφοροῦσαν ταμπάκο καὶ 447 (ὄλοι δηλαδὴ) ἐκάπνιζον οἰγαρέτα.

★

Ἀνευσιτάθῃ ἡ ἐπιτροπὴ πρὸς ἀνέγερσιν Ἡρώων ἐν Ἀγ. Λαύρα κατασκευασθεῖσα ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ τῶν κ. κ. Παπαδιαμαντιοπούλου, Στρέϊτ, Ζαῖμη καὶ Παπαπαναγιώτου πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἐργῶν. Τὸ μέχρι τοῦδε συλλεγὲν ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 17,000 δρα.

★

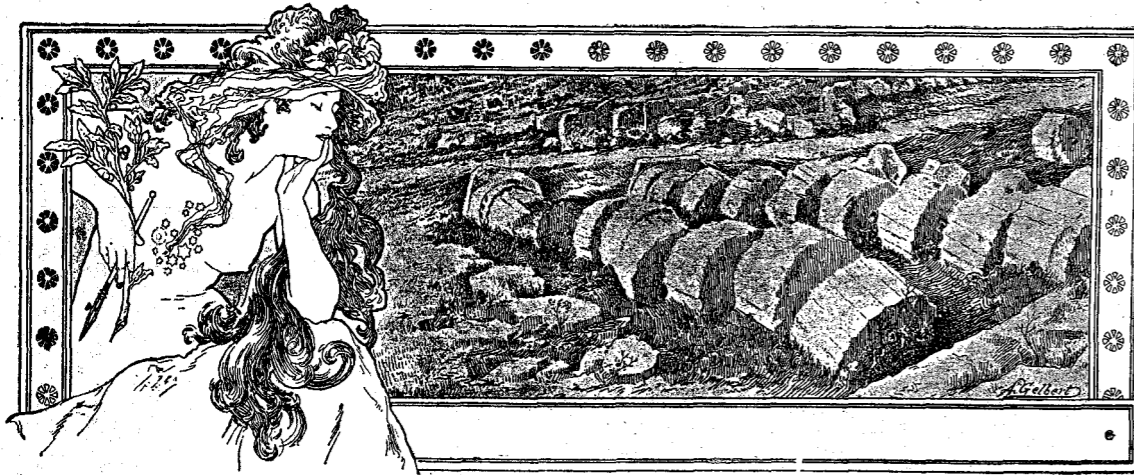
Ἐπὶ τοῦ γλύπτου Denys Puech κατασκευάσθη ὁ ἀνδριάνς τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Μονακό· διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐρειδομένου, ὑποβαστάζει τὸν πάγωνα, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ κρατεῖ διόπτραν. Τὸ ἔργον ἐξετέθη ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Artistes Français καὶ θὰ ἀνεγερθῆ δαπάνῃ τῶν Εὐρωπαίων ἡγεμόνων.

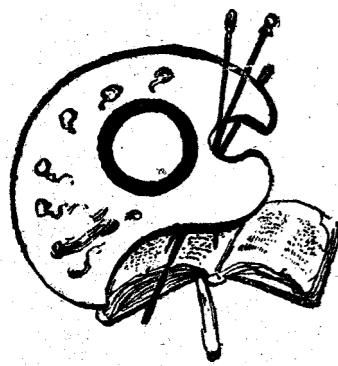
ΚΗΦΗΣΙΑ

Τὸ Κεφαλάρι

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΙ

Ιδιασθενέστες μοναχοί των Στροφάδων εκ της άγρίας επιθέσεως των Τούρκων, τῷ 1717, εζήτησαν βοήθειαν από ενετικήν κορβέταν, ή οποία παρέλαβε τους δυσ-

τυχεῖς μοναχούς και τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου και ἐφθασεν εἰς τὴν Ζάκυνθον τῇ 24 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἡ ἀξιωματικὸν αὐτῆς ἡμέρα ὠρίσθη ὡς ἡμέρα ἑορτῆς τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου και ἐπισήμως τελεῖται ἀνά τὴν πόλιν ἡ περιαγωγή αὐτοῦ.

Ὁ ἅγιος Διονύσιος ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ 17 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1622, ἐν τῇ πόλει Ζακύνθῳ, ἀλλὰ τὸ σῶμα αὐτοῦ μετεφέρθη εἰς τὴν μονὴν τῶν Στροφάδων κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ.

Ἡ κοινότης Ζακύνθου τῷ 1724 ἀνεκήρυξε τὸν Ἁγίον προστάτην Ζακύνθου, ἀντὶ τοῦ μέχρι τότε προστάτου τῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.

Μετὰ τὴν μεταφορὰν τὸ ἅγιον λείψανον εἰς Ζάκυνθον, κατετίθη εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν ναόν. Τῇ ἐπομένῃ ἐπισήμως τὸ μετέφεραν εἰς τὸν ἐν Καλλιτέρῳ ναὸν τῆς Παναγίας μετόχιον τῶν Στροφάδων, ἐνθα ἔμεινε μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν τῇ πόλει ὁμωνύμου ναοῦ, ὅστις, τῷ ἔτει 1764, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνωκοδομήθη. Τῷ 1839 ἀνωκοδομήσαν τὸ μετὰ τῆς Μονῆς και τοῦ Ἁγιαστηρίου κωδωνοστάσιον. Τῷ

δὲ 1846 ἤρξατο ἡ οἰκοδόμησις τοῦ ὠραίου κωδωνοστασίου ἀντικυ τοῦ ναοῦ, κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ Φιλίππου Χαρτᾶ(1), ὅστις ἐμμήθη τὸ περιλάλητον κωδωνοστάσιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας.

Ὁ τρομερὸς σεισμὸς τῆς 5 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1893 κατέρριψε τὸ κωδωνοστάσιον τοῦτο ἀπὸ τοῦ μέσου. Τὸ καταπεσὸν μέρος ἀνωκοδομήθη με τροποποίησιν τοῦ δημομαρκετοῦ Ἰωάννου Τριχᾶ, ὅστις ἀντικατέστησε τὸ πυραμοειδῶς ἀπολήγον κωδωνοστάσιον διὰ τοῦ κοινοῦ θόλου και οὕτω ἔχασε τὴν προτέραν ὠραιότητα. Ὁ ἴδιος σεισμὸς κατέρριψε και τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Ἐκ τοῦ προχείρου διεσκευάσθη ἀντισεισμικῶς με τὸν σκοπὸν τῆς οἰκοδομήσεως μεγάλης ἐκκλησίας, δι' ἑράνου, ὁ ὁποῖος και ἤρξατο.

Ἐπὶ τὴν οἰκοδομήσεως μεγάλης ἐκκλησίας, δι' ἑράνου, ὁ ὁποῖος και ἤρξατο. Ἐπὶ τὴν οἰκοδομήσεως μεγάλης ἐκκλησίας, δι' ἑράνου, ὁ ὁποῖος και ἤρξατο. Ἐπὶ τὴν οἰκοδομήσεως μεγάλης ἐκκλησίας, δι' ἑράνου, ὁ ὁποῖος και ἤρξατο.

Ὅταν τῷ 1764 ἤρξατο ἡ ἀνωκοδομήσεως τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου, ἀμέσως σκέψις ἐγένετο και περὶ ἐσωτερικοῦ καλλωπισμοῦ διὰ καλλιτε-

(1). Ὁ Χαρτᾶς ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1807, ἐνθα ἀπέθανε τῇ 26 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1862. Ἦτο υἱὸς πτωχοῦ ξυλουργοῦ. Ἰδοῦσα ἡ Ἰταλὶς Βέρτη τὸ παιδίον σχεδιάζον με κάρβουνον ἢ μολύβι, ἐνόησεν ὅτι εἶχε κλίον εἰς τὴν καλλιτεχνίαν και τὸν ἀπέστειλεν εἰς Βενετίαν, ὅπου ἐποῦδασε τὴν ἀρχιτεκτονικὴν και τὴν ζωγραφίαν. Ἐπαγελθὼν ὁ Χαρτᾶς εἰς τὴν Ζάκυνθον κατέγεινεν εἰς τὴν πρώτην. Ἔργα αὐτοῦ εἶνε ἡ Λέσχη Ζακύνθος, ἡ Ἀγορὰ κλπ.

χνικῶν ἔργων. Ὁ Saint-Sauveur(1) ἱστορεῖ ὅτι εἰς τὴν συνοικίαν Ἄμμου «... βλέπει τις τὰς ὀδοὺς ὠραιότερας και πλουσιωτέρας ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, οὐχὶ μόνον τῆς Ζακύνθου, ἀλλὰ και τῶν λοιπῶν νήσων. Ἡ πρώτη εἶνε ἡ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Διονυσίου και εἶνε διεκοσμημένη μετὰ εἰκόνων καλλιτεχνῶν, οἷοντες ἀῆλθον ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν. Ἀφειδῶς ἐκοσμήθη μετὰ κοσμήματα ἑλληνικῆς γλυπτικῆς ἐπίχρυσ. Μία ζωγραφία, ἣτις προσελκύει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσοχὴν τοῦ ξένου, εἶνε τὸ ἔργον ἐνὸς ζακυνθίου ἱερέως (τοῦ Κουτούζη). Εἶνε περίπου τριῶν ποδῶν πλάτους και μακρὸν ὅσον εἶνε ὁ γυναικωνίτης. Ἀπεικονίζεται ἡ λιτανεὶα τοῦ Ἁγίου Διονυσίου και ἀριθμοῦνται περισσότερον ἀπὸ τριακοσίους ἀνθρώπους και μ' ἐπεβεβλήθη ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ὁμοιάζουσι. Ἡ ἐκκλησία αὕτη εἶνε πλουσίαι εἰς ἀργυρὰ και κωνδύλια και εἰς τάρματτα. Τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου διατηρεῖται εἰς λάρανα μετὰ ἐπίχρυστον ἀργυρον, καλῶς ἐπειρασμένον... (2)» Ὁ Κουτούζης ἔγραψε τὸ καλλιτεχνικὸν τοῦτο ἀριστοῦργημα τῷ 1766.

Ἐν τῇ πραγματείᾳ ἡμῶν περὶ τῆς Ζωγραφικῆς ἐν Ἑλλάδι, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ (ἔτος Β' σελ. 187) ἐγράφομεν ὅτι ἡ ἐν λόγῳ λιτανεὶα εἶνε ὡς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ καλλιτέχνου και μέχρι τοῦδε εὐτυχῶς οὐδεμία βέβηλος χεὶρ τὴν ἤγγισεν.

Οὕτω κρίνει τις θεωρῶν τὴν εἰκονογραφίαν τῆς Λιτανεῖας.

Ὁ ἀριστος νεκρὸς καλλιτέχνης κ. Δημήτριος Πελεκάσης εἰς σειρὰν ἀξιολόγων ἀρθρῶν Περὶ τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων Ζακύνθου δημοσιευθέντων εἰς τὸ «Νέον Πνεῦμα» γράφει:

«Τὴν λιτανεὶαν τοῦ Ἁγίου θὰ περιγράψω, ἣτις διετήρησεν ἔτι, διαφυγοῦσα τὴν ληστρικὴν ἐπίθεσιν, τὴν χάριν και τὴν ὠραιότητα τοῦ πρωτογράφου.» Ἀλλὰ ἐσκέφθη ἔπειτα διὰ κλίμακος ν' ἀνέλθῃ ἐκ τοῦ πλησίον νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἔργον και μετ' ἐκπληξῆς εἶδεν ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἔτυχε τῆς τύχης τῶν λοιπῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ εἰκόνων. Διὸ και κατωτέρω γράφει:

«... Μακρόθεν, ὡς ἐκ τοῦ ὕψους, ὅπου ἡ Λιτανεὶα τοῦ Ἁγίου εὐρίσκειται, εἶχομεν τὴν πεπεσμένην ὅτι μόνη αὕτη ἐκ τῶν εἰκόνων τοῦ Κουτούζη, θὰ εἶχε διαφύγει τὴν ἀγρίαν ἐπίθεσιν τῶν ἱεροσύλων και βεβήλων, ἀλλ' ἠπατήθημεν, παρατηρήσαντες ἐπισταμένως αὐτὴν ἐκ τοῦ πλησίον. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ὡς ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κουτούζη, ἀνεμφιβόλως θὰ ἦτο ἀριστοῦργημα, ἀλλ' ἤδη οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν καλλιτεχνικὴν...» Ὁ κ. Πελεκάσης εἶδε πρὸς τὸ ἄκρον τῆς εἰκόνος και τὸ ὄνομα τοῦ βεβήλου ἐπι-

(1). Voyage κτλ. τόμος Γ'. σελ. 193.

(2). Ἡ ἄλλη ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ὁ Γάλλος ἱστορικὸς ἐκθεύει εἶνε ἡ Φανερωμένη.

διορθωτοῦ Πουπλίκολα και τὸ ἔτος 1865, ὅτε διεπράχθη τὸ ἐγκλημα τῆς διορθώσεως. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Πελεκάσης λέγει διὰ τὸν Πουπλίκολαν: «... Εἰς τὴν εἰκὼνα αὐτὴν ἀπωλέσθη πρὸ εὐστροφον τάκτι, τὸ ὁποῖον διέκρινε τὰ ἔργα τοῦ ζωγράφου Κουτούζη. Καὶ μόνον διακρίνεται ποῦ και ποῦ ὁ κουρασμένος χρωστήρ τοῦ κακοτέχνου κ. ἰ. ἀκλαιστήτου, ὅστις οὐδεμίαν νιδεῖαν εἶχε τέχνης. Οὐδεμίαν ἀρμονίαν χρωμάτων ἀνακαλύπτει τις ἐν αὐτῇ και μόνον δι' ἐπιστημένης μελέτης φαίνεται ἡ στάσις τῶν συμπλεγμάτων τὰ ὁποῖα ὁ Κουτούζης εἶχε διχράφει και τὰ ὁποῖα κατόπιν ἐπιδιορθώθησαν. Καὶ ἐκ τῆς στάσεως αὐτῶν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν, ὅποῖον ἀξίαν, θὰ εἶχεν ἡ εἰκὼν αὕτη ἀν και ἔχη ἐξαρκισθῆ πλέον πᾶν εἶδος σχεδίου. «Ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν ἱερέων και τῶν λοιπῶν μορφῶν διακρίνονται μαῦραι, σκληραὶ και ἀχαρεῖς γραμμαί. Τὰ χωρίσματα τῶν χειλέων, οἱ ὀφθαλμοί, ὁ χρωματισμὸς τῶν σαρκωμάτων ἔχουσι κατασπιλωθῆ διὰ σκληρῶν γραμμῶν και ἀτέχνων χρωματισμῶν...»

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἡ εἰκὼν αὕτη ἔχει μόνον ἱστορικὴν ἀξίαν ἀλλ' οὐχὶ και τὴν μεγάλην καλλιτεχνικὴν. Λέγομεν ἱστορικὴν, διότι γράφεται ἡ λιτανεὶα ὡς ἐγένετο ἐπὶ ἐνετοκρατίας μετὰ τὰς ἐνετικὰς ἀρχὰς και τὰς ἐνδυμασίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ Κουτούζης διὰ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν εἶχε γράψει πολλὰς ὠραίας εἰκόνας, ἐν αἷς διέπρεπον αἱ περικριστῶσαι πρωτοτύπουσ συνθέσεις ἐκ τοῦ βίου και τῶν θυμάτων τοῦ Ἁγίου. Ἀλλὰ δυστυχῶς πᾶσαι αἱ εἰκόνες ἀπὸ βεβήλου τῆς τέχνης κατεστράφησαν. Πτῖαι δὲ εἰς τοῦτο ἡ ἀμάθεια τῶν τότε διοικούντων τὴν μονὴν, ἣτις ἔδωκε τὰ καλλιτεχνικὰ ἀριστοῦργήματα εἰς ἀπειροκάλους τεχνίτας πρὸς ἐπιδιόρθωσιν.

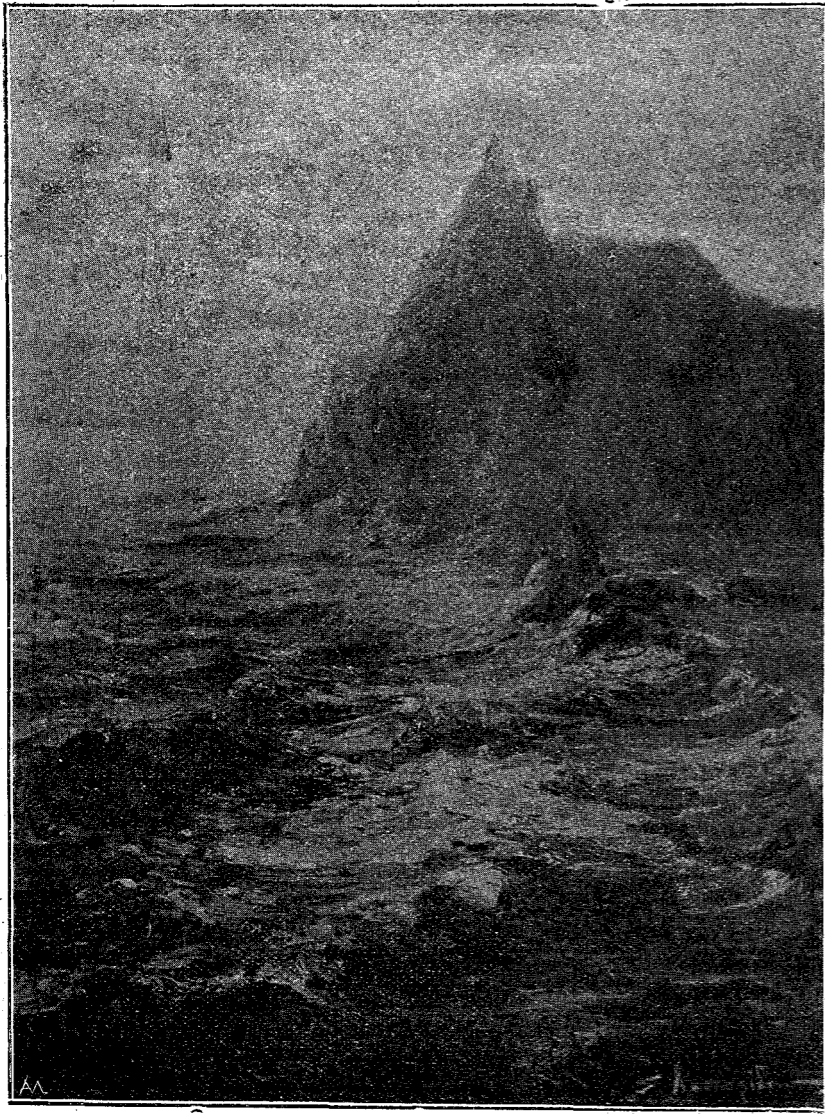
Ὁ Κουτούζης εἶνε μέχρι τοῦδε ὁ μόνος ζωγράφος, ὅστις ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὸν Ἁγίον Διονύσιον και ἐξετέλεσεν ἀριστοῦργήματα ἀληθῆ.

Καὶ ὁ Καντῶνης ἔγραψεν εἰκόνας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου καλὰς, ὡς και ὁ κ. Σπυρίδων Πελεκάσης.

Οἱ Ζακύνθιοι ἀγιογράφοι, οἱ ἐργαζόμενοι κατὰ τὴν βυζαντινὴν τεχνοτροπίαν, ἔκαμαν εἰκόνας ἀρκετὰς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Ἐκ τούτων διαπρέπει ὁ Κερκλὴν Ἰωάννης Ταμπάκης, ὅστις εἰργάζετο και ἀπέθανεν εἰς τὴν Ζάκυνθον. Οὗτος ἐξεπόνησεν ἀρκετὰς εἰκόνας τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου, ἐν αἷς και μία πολὺ μεγάλη, ἀρκατὰ καλή, μετὰ πολὺ λεπτὰς κοσμηματογραφίας ἐπιχρῦσους.

[Ἐπεί τὸ τέλος].

ΣΠ. ΔΕ - ΒΙΑΖΗΣ

Σοφίας Λασκαρίδου

Νυκτερινή φαντασία

ΣΚΕΨΕΙΣ

* Η εργασία και η πλῆξ οὐδέποτε διέρχονται διὰ τῆς αὐτῆς θύρας.

(Ρονδελί)

* Τὸ μέγα μαρτύριον δὲν ἀνήκει εἰς ὅσους λέγουν καὶ αἰτιῶνται, ἀλλ' εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐν τολμοῦν νὰ εἴπουν, μήπως προσβάλλουν λέγοντες ψευδῆ ἢ μήπως ταραῶν ἀποκαλύπτοντες ἀληθείας.

(Στάελ)

* Ἐὰν ἡ ματαιοδοξία δὲν ἀνατρέπη ὅλας τὰς ἀρετάς, βεβαίως τὰς συγκλονίζει ἀπάσας.

(Δαρωσφουκώ)

* Ἡ φιλολογία ἐκφράζει ὀρθῶς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν μιᾶς κοινωνίας.

(Δατενὰ)

* Ἡ ἐπιότημη τῶν ἐπιστημῶν εἶνε ἡ λογική. (Ταῖν)

* Πρὸ καὶ μετὰ τὸν γάμον. Ἡ, ὁ τοῦ γάμου: Ἐκεῖνος ὁμιλεῖ καὶ ἐκείνη ἀκούει. Ἐξ ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον: Ἐκείνη ὁμιλεῖ καὶ ἐκεῖνος ἀκούει.

* Ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον: Ὁμιλοῦν καὶ οἱ δύο μαζῇ καὶ ἀκούουν οἱ γείτονες.

* Ἡ φιλολογία ἀρχίζει μὲ μύθους καὶ τελειώνει εἰς μυθιστορήματα. (Ζουμπέρο)

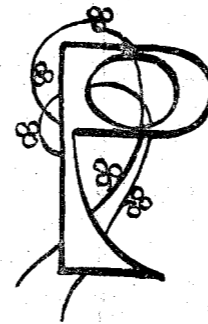
* Ὁ θέλων ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν πικρίαν τῆς εἶναι ὡς νὰ θέλῃ νὰ ἐξαλμυροῦ τὴν θάλασσαν.

* Μὴ ἐπιθυμεῖν τίποτε δὲν εἶνε σοφία· εἶνε γῆρας.

* Ἡ ἱκανότης περὶ τὸ λαλεῖν, ἔχει πολὺ σιγὰ ὡς συνέλειαν τὴν ἀνικανότητα περὶ τὸ σιγᾶν.

★ ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ★

Δ Α Κ Ρ Υ

ΟΔΑ βλαστάνουν ἀπ' τὰ μυιδιάματα τῶν Χερουβείμ· κι' ἀπὸ τὸ δάκρυ τὸ ἀνθρώπινον γεννῶνται μαργαρίται...

Διανγέστατον τὸ δάκρυ ἀναβλύζει καὶ ἀδιόρατον ἐκπνέει. Ἀπὸ τὸ σκιοφῶς τῆς ὀδύνης τὸ προῦκάλεσε κάποιος βίαιος παλμός. Θὰ μεταλλάξῃ σχῆμα καὶ

μορφήν διὰ νὰ φθάσῃ πέραν εἰς τοὺς παραστάτας τοῦ μεγάλου θρόνου, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ψυχὴ μας τὸ προώρισεν.

Φεύγει καὶ σιγοκλέπτει ἀπὸ τὸ κουρασμένον στῆθος μας κάποιον μεγάλο κύματος, ὀρυγτικού, τὸν ἀπειλητικὸν ἀφρόν. Ὁ ἥλιος, ζηλότυπος, θὰ τὸ θωπεύσῃ μὲ τὴν δολοφόνον περιπάθειάν του, καὶ αὐτὸ—μαργαρίτα τῆς ψυχῆς, τοῦ πόνου ροδοστάλαγμα, τῆς χαρᾶς τὸ ἀκτινοβόλον ἄστρον—ἀναλύεται ὑπὸ τὰς περιπτώξεις του, ἀφοῦ προηγουμένως περιτυλιχθῆ εἰς τὸν πολύχρωμον καὶ διαφανῆ τῆς Ἴριδος πέπλον.

Τοῦ Φοίβου αἱ ξανθόμαλλαι θυγατέρες—αἱ ἀκτίνες—ἔβρεξαν τὰ φλογισμένα χεῖλη των ἀπλήστως εἰς τὴν δρόσον του· καὶ κάθε μία των

τώρα κρατεῖ κι' ἐν μῦθόν του. Τὸ κομίζει μὲ εὐλάβειαν θρησκευτικὴν—τοῦ πόνου Χρηφόρος εὐσεβῆς καὶ τῆς χαρᾶς τραγουδιστῆς περιπαθῆς—ἐκεῖ, εἰς τὴν μεγάλην δακρυδόχον κόγχην τῶν θεῶν, ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς ὁποίας θ' ἀναζητηθῆ βραδύτερον ἐν μόνον, τὸ εἰλικρινέστερον.

Κάτω, τὸ κύμα τῆς ἀκρογιαλιᾶς καὶ τοῦ ἀπεράντου σαπφειρίνου κάμπου τὸ ἀγέρι τοῦ τονίζον ἐπικήδειον ῥόδῳ ἐνῶ ἐπάνω, εἰς τὰς κυανᾶς τῆς ἀθανασίας πύλας τὸ προσμένει ἕνας τεθλιμμένος ἄγγελος νὰ τὸ ὑποδεχθῆ: ἡ Μοῖρα.

Ἀπὸ τὸ βαρῦτιμον διάδημά της λείπει φωτοστέφανος ὠχρός. Θὰ τὸν ὑψάνῃ ἢ ἀπογοητεύσῃ καὶ ὁ ἀπελπισμός καὶ θὰ τὸν ἀποτελειώσουν αἱ θυσίαι τῆς χαρᾶς, τῆς εὐτυχίας μας. Τὸ δάκρυ τὰς ἀναπληρώνει...

Εἶνε μόλις ἕνα συννεφάκι τοῦ μεγάλου τῆς ζωῆς μας οὐρανοῦ, διαφανὲς καὶ ἀραιότατον· καὶ ὅμως περικλείει ὄνειρον ὀλόκληρον, τὸν στυλοβάτην καὶ τὸν ἀνδριάντα τοῦ φιλτέρου μας Ἰδανικοῦ τελείως... ἐθουματισμένον!

Τὸ παρακολουθῶ ἀθόρυθα ἀναλύομενον καὶ πικρομειδῶ.

Τί θ' ἀπογίνῃ, σκέπτομαι... Καὶ τὸ βωδὸν αὐτὸ ξεψύχιμά του μὲ ὑπενθυμίζει ἄλλον θάνατον λευκόν· τῆς μαργαρίτας. Τὴν ἀποφυλλίζομεν ἀστόργως ὡς τὴν χρησιμοδοτεῖραν τῶν αἰσθημάτων τῶν ἀγαπημένων φίλων μας. Τίς οἶδεν ἂν καὶ ὁ Πλάστης δὲν ἀποφυλλίζει οὕτω τὴν καρδίαν μας ἀποσπῶν, ἀντὶ πετάλων ἀπαλῶν, τὰ δάκρυά μας;

ΣΙΒΥΛΛΑ

Mme Demont Breton

Στὴν ἀμουδιᾶ

Θά ἦτο ἄδικον νὰ μὴ τονίσωμεν τὴν πρόοδον, τὴν ἐπίαν δεικνύει ἐφέτος ὁ κ. Roll μὲ τὰ δύο του ἔργα: «Πρὸς τὴν Φύσιν», «Διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα». Ἐξ αὐτῶν δύναται τις νὰ κρίνῃ τὴν ἐπινοητικότητα, τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν τεχνολογίαν του· εἶναι ἀληθῶς ἔργα διακοσμητικῆς; Δὲν εἶνε ἡ πίνακες τοῦ ἀκρίβητος ἐκτὸς ἀναλογίας; Ὁ πλήρης τίτλος τοῦ ἔργου θά ἦτο: Πρὸς τὴν Φύσιν, ὑπὲρ τῆς Ἀνθρωπότητος, διὰ τῆς Ἐπιστήμης. Φαίνεται ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸ μιᾶς πνευματικῆς καταστάσεως συνηθεστάτης ἐν τῇ ἐποχῇ μας: τῆς εἰδωλολατρίας τῆς ἐπιστήμης. Διότι ἐν τῇ ἀλληγορικῇ ταύτῃ συνθέσει βλέπω μόνον τοὺς σοφοὺς νὰ σπεύδωσι πρὸς τὴν Φύσιν. Καὶ μήπως ἀραγε πρὸς καταπολέμησιν τοῦ φυσικοῦ πόνου ἢ ἀποτροπὴν τοῦ θανάτου πρέπει νὰ συμβουλευώμεθα τὴν φύσιν; Δὲν εἶνε συμπτωματικὸν καὶ περιέργον ὅτι ὁ καλλιτέχνης προκειμένου νὰ ἐρμηνεύσῃ διὰ τῆς ἀνθρωπότητος τὴν ἐρωτόληπτον ἐξερύνησιν τῆς φύσεως λησμονεῖ τὴν ποίησιν καὶ τὴν τέχνην, λησμονεῖ ἑαυτὸν ἀκόμη; Ὁ ἀντέλεγε τις ὅτι ὁ κ. Roll, δὲν εἶπε πᾶν ὅτι ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως του ἠδύνατο νὰ εἴπῃ: τὸ ἐξήτασεν ἀπὸ μιᾶς μόνης ὄψεως. Τοῦτο εἶνε ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπονοῶ καὶ ὅτι ἡ ἀποψὶς αὐτῆ εἶνε ἀποψὶς ἐνὸς ὀλοκλήρου αἰῶνος βασιανιζομένου ὑπὸ τῆς ὑγεινῆς καὶ τῆς βακτηριολογίας καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον, τινὲς τῶν καλλιτέρων ἐξ ἡμῶν διέρχονται τὸν καιρὸν τῶν διαβάλλοντες τὰ μικρότερα τῶν ζώων... Ἐν τῷ ἐκστατικῷ τούτῳ θαυμασμῷ ὑπάρχει ποιά τις παραφροσύνῃ ἀποκλειστικῆ καὶ φανταστικῆ διὰ τὴν Ἐπιστήμην. Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀνάπτουσι εἰς τὰ πνεύματα καὶ εἰς τὰς καρδίας τὸ πῦρ ἐνὸς ἰδανικοῦ ἀνέρχονται ὑψηλότερα πρὸς τὴν Φύσιν, ἐργάζονται καλλιτέρον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, παρὰ οἱ ἰατροσοφισταὶ ἐκεῖνοι ἐπεξεργάζονται τὸν ἀνθρώπινον ἀνδριάντα καὶ αὐτοὶ δὲν κάμουν ἄλλο ἢ νὰ τὸν ἐπιδιορθώσωσι. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Roll δὲν εἶνε ὡς πρὸς τοῦτο ὀλιγώτερον ἄξιον ἐκτιμήσεως. Ἐκτὸς τῆς σημαντικῆς ἐξάρσεως καὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τῆς ιδέας, ἐκτὸς τοῦ δραματικοῦ χαρακτῆρος τῆς συνθέσεως, δέον νὰ ἐπαινεσωμεν ἐν αὐτῇ ποιητικῶς καὶ πλαστικῶς τὴν ἐμφάνησιν ταύτην τῆς Φύσεως, μίαν ἀτμώδη ἀποθέωσιν σαφοῦς γυμνότητος ἐπὶ ἀνοικτοῦ βάθους.

Τὸ «Αἰώνιον ἔαρ» τοῦ Maurice Denis γενικῶς ἤρρεσεν. Συμφωνῶ πρὸς τοὺς θαυμαστάς τοῦ κ. Denis, ὅταν ἐγκωμιάζουν τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν ἐπιδεξιότητά του. Εἰς τὰ μεγάλα διδάγματα τοῦ Gauguin καὶ Cézanne, εἰς τὰς αὐστηρῶς λογικὰς συμπλάσεις τοῦ κ. Sérizier ἔσχε τὴν ἐμπνευσιν νὰ προσθέσῃ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων ἰταλῶν. Ἦδη εἶνε τέλειος κάτοχος τῆς ἀρμονίας· συνθέτει μελωδίας κυανᾶς μέσα εἰς τὰς θελκτικωτάτας ροδοκυάνους ἀρμονίας. Ἄν δὲ ὑπάρχῃ προτέρημα ἐλλείπον εἶναι τὸ αὐθόρμητον καὶ ἡ ἀφέλεια.

Ἄλλ' ἀναμφιβόλως περισσότερον πραγματικὸν

αὐθόρμητον καὶ νεανικὴ ἀνθρωπότης ὑπάρχει εἰς τὸ τάλαντον τοῦ κ. Auburtin, τὸ ἐγκλεῖον τὴν καλλισύνην καὶ τὴν εὐκρίνειαν.

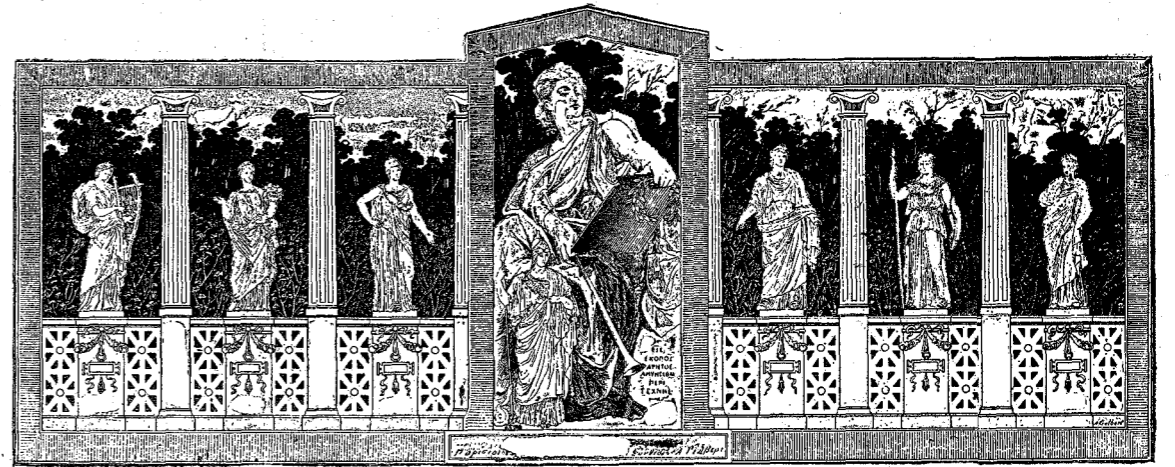
Ἡ «Αὐγὴ τῶν Κύκνων» του, φωτεινὴ, φειδρά, σύνθεσις εὐρεῖα, εἶνε ἡ ὠραιότερα ὄλων τῶν προγενεστέρων ἔργων του. Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἐπίσης ὁ κ. Zuloaga διὰ τὴν ἀναμφίλεκτον πρόοδον του. Ἀριστοτέχνης δεξιότατος. Εἰς τινὰ τῶν ἔργων του ἐνίοτε παρατηροῦνται ἴχνη ἐπιτηδεύσεως καὶ τοῦτο διότι προὔτιμησε τὴν ἐπιμελῆ διδασκαλίαν τῶν διδασκάλων ἀπὸ τὴν κατευθεῖαν παρατήρησιν τῆς φύσεως. Δὲν δύναται τις νὰ μὴ χαιρετίσῃ ὡς μίαν προσωπικότητα σπουδαιοτάτην τὸν ζωγράφον τῶν «Μαγισσῶν», τῆς προσωπογραφίας τῆς δεσπ. Bréval καὶ πρὸ πάντων τοῦ «Nain aux outres».

Ἐν τῷ κ. Le Sidaner συναντῶνται ἀρμονικώτατα ἡ γενικὴ αἰσθητικότης μετὰ τῆς αἰσθητικότητος τῆς ζωγραφικῆς καὶ τὸν ἀναδεικνύουσι καλλιτέχνην ἀριστον, λίαν πλαστικὸν καὶ ποιητὴν. Αἱ σπουδαί, ἅς ἐκόμισεν ἐκ Λονδίνου, δεικνύουσι τὸ ἀνώτατον σημεῖον σταδίου, ὅπερ ἀναμφιβόλως ὑπόσχεται τὰς ἐπιτυχεστέρους ἐκπλήξεις, ἀλλὰ καὶ πρόοδον μεγάλην: τὴν τελείαν ἐμπειροτεχνίαν. Πρὸς ταύτην βαδίζει ὡσαύτως καὶ εἰς ἐκ τῶν νεωτέρων τεχνιτῶν, ὁ κ. Bernard Boutet de Monvel καὶ ἐξ αὐτοῦ προσδοκῶμεν ἔργα μεγάλα. Ἡ αὐτοπροσωπογραφία του εἶναι ἐν δεῖγμα. Ἡδύνατό τις νὰ λεπτολογῆσῃ ἐπὶ τῆς συμμετρίας τῆς συνθέσεως καὶ ἐπὶ τῶν προτερημάτων τοῦ χρώματος. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς θεῆλλης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν κατεσκήνωσεν εἰς ρομαντικὸς ὄρθος ἐπὶ χέρσου γῆς δικαιολογεῖ τὴν μολυβδόχρουν χροιάν, ἣτις χρωματίζει καὶ καθορίζει τὰ ἀντικείμενα. Ἡ μορφὴ αὐτῆ ἔχει ἀλήθειαν. Ἔργασια τολμηρά, ἀτομικῆ, δυνατῆ. Ὡραία ὡσαύτως καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ γυμνοῦ τοῦ Henry Caro—Delvaile τὸ συγκινητικώτερον ἀναμφιβόλως γυμνὸν μετὰξὺ ὄλων τῶν εἰκόνων τῆς Ἐκθέσεως. Τὸ ἔργον του «Γυνὴ λύουσα τὴν κόμην» εἶναι ἰσχυρὸν ἄμα καὶ ἠδυπαθές, ἡ δὲ μορφὴ μεγαλοπρεπής. Εἶναι ἐν τμήμα διακοσμητικὸν καὶ περισσότερον διακοσμητικὸν τοῦ δευτέρου πίνακος του «Ταῶς λευκός». Ἡ πληθὺς τῶν προθέσεων ἐν αὐτῷ διασπᾷ τὴν ἐνότητα τοῦ ὄλου. Ἡ πλαστικὴ κακῶς συμβιβάζεται πρὸς τὴν σάτυραν καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ Γυμνοῦ, τὸν ὁποῖον θαυμάζομεν, δὲν εἶναι σατυριστής, ἀλλὰ λυρικός.

Ἄλλα ἔργα ἐνδιαφέροντα εἶνε τὰ τῆς δος Breslau, τῆς κ. Boznanska, τῶν κ. κ. Morrice, Morisset, Lobre, Lebasque, Prunier, Maufra, τὰ ἀδρά καὶ διακοσμητικὰ τοπία τοῦ René Ménard, ἡ «Θλίψη» τοῦ Cottet, ἡ «Θρησκευτικὴ τελετὴ»—ὠραιότατη—τοῦ Simon, τὸ βαρὺ «Θερινὸν Σκίθως» τοῦ S. Bussy, αἱ προσωπογραφίαι τοῦ Aman—Jean, τὰ ἔργα τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Duhem, τῶν κ. κ. Guignet, Lacoste, La Villeon, Guérin, Flandrin, Ranson, Woog, Urbain, Taquoy, Tarkhoff, O'. Zenfant, Wagernans, Willaert, Dauchez καὶ τοῦ θελκτικοῦ Willette.

CHARLES MORICE

*) Τέλος.

* ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ *

Ο ΦΑΟΥΣΤ

ΣΚΟΤΑΔΙ

Κάποια Σκιά μεγάλην
ἐσκλάβωσε τὸ φῶς
καὶ ἀνοίγει μαύρη ἀγκάλην
τοῦ Σκότους ὁ θεός.

Καὶ τῆς ψυχῆς οἱ πόθοι
ξυπνᾶν, ζητοῦνε φῶς,
— ἄχ! τῶν Μοιρῶν τί κλῶθει
ὁ ἀκοίμητος χορὸς! —

Τὰ μάτια εἶναι κλεισμένα
τὰ μάτια τῆς ψυχῆς,
καὶ τὰ φτερά δεμένα
σὲ μιὰ γωνιά τῆς γῆς.

Μὰ ἀκοίμητη ἡ Σκέψη
βαθεῖα μέσα στὸ νοῦ
ζητᾷ νὰ βασιλέψῃ
στὰ πλάτη τ' οὐρανοῦ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

— Ὡ πεταλούδα ὀλόλευκη,
ποῦ ἀνοικτόφτερον γοργοπετῆς,
καὶ πότε στ' ἄνθη χαμυλῶνεις
καὶ τὰ λουδοῦδια χαιρετᾶς,

Μὴν εἶσαι ἀγάπη ἀπόκοσμη
ποῦ σὲ ὄνειρεῦτηκε ἡ ζωὴ μου;
— Ἡ Μοῖρά σου εἶμαι, ὦ Ποιητῆ,
ὅταν τ' ὄνειρό σου εἶναι ἡ ζωὴ μου.

Οἱ καιροὶ ποῦ περάσανε
τὰ μαλλιά του τ' ἀδερφίαν
καὶ τὴ φλόγα τῆς νιότης του
μὰ γὰ πάντα τὴ σβύσαν.

Μὲ μελέτην ἀκούραστη,
μὲ ἀκατάπαυστη σκέψη,
λές καὶ ὑπόρθε ἀπόμακρον
τὸ θεῖο φῶς ν' ἀγναντέψῃ.

Μὰ ἓνας πόθος ἀπλήρωτος
σιγαλὰ τὸν μαραίνει...
— Ὡ ζωὴ, ξαναδώσε μου
τὴ νιότη τὴ χαϊμένη!

ΤΗΝ ΑΥΓΗ ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ

Ὁ ἥλιος ἀπ' τὸν οὐρανὸν
τὴ λάμπη του σκορπίζει
ὅαν ἓναν ἥχο φωτεινὸν,
φωνὴ ποῦ λάμπυριζει.

Τ' ἄνθη σκορπίζουν εὐωδιὰς
στὸ πρωῖνὸ ἀγέρι,
ὅαν ἀπὸ οὐράνια μέρη
νὰ πέταξαν ψυχές.

Καὶ τὰ πουλάκια κελαῖδουσὴν
στὰ δέντρα τ' ἀνθισμένα,
θαρρεῖς πῶς τὸ καθένα
ψάλλει μιὰ προσευχή.

Καὶ σμίγουν ἄπειρες φωνές
— ψυχές λαχταρισμένες —
ὅαν μελωδίες χαϊμένες
οὐράνιας μουσικῆς.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Η ΕΝ ΛΙΕΓΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ *

Ο Σκανδιναυός τοπιογράφος *Schonheyder Moeller* εκθέτει σειράν φωτεινοτάτων πινάκων, τῶν ὁποίων τὸ θέμα εἶνε πάντοτε ὁ ἥλιος. Ὁ *Moeller* ἠθέλησε νὰ ἐμβαθύνῃ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ φωτός, νὰ παρατηρήσῃ τὸν ἥλιον κατὰ πρόσωπον μέχρι τυφλώσεως διὰ νὰ διερμηνύσῃ ἐπιτετα μετὰ ἐπιμόνου τέχνης τὸ παλλόμενον ὄραμά του. Ἐκ τῶν 18 πινάκων τοῦ μοναδικοῦ τούτου καλλιτέχνου, οἱ περισσότεροι παριστᾶσι τὸν ἥλιον κατὰ διαφόρους ὥρας, ὁρώμενον διὰ τῶν λεπτοτάτων τριχαπτοειδῶν φυλλωμάτων δένδρων. Ἀναμφιδόλως ἡ σειρά αὐτῆ τῶν ἡλίων εἶνε διδακτικώτατη ἐγκλείει ἐκτάκτως ἐκπληκτικὰ ἀκτινοβόλα φαινόμενα. Ἐχει μίαν ἐξαιρετικὴν ἀντίληψιν τῶν νόμων τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἡλιακοῦ πρίσματος ὡς ἐν τῷ πίνακι ἢ «Δύσις τοῦ ἡλίου ἐν *Fontainebleau*» καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὸ «Πρὸς τὴν Ἑσπέραν», ὁ «Ἰσθὸς τῆς Ἀράχνης», «Φωτεινὴ πηγὴ». Καὶ ὅλα ταῦτα εἶνε δείγματα ἐνὸς θοιμάτου τῆς θελήσεως. Ἀλλὰ δὲν συγκινοῦσιν. Ἐκ τῶν παλαιότερων ἔργων του, τὰ ὁποῖα διαπνέει πάντοτε ποιά τις ψυχρότης, ἢ «Ἐπαύλις» καὶ «Ὁ κῆπος τῆς παιδικῆς ἡλικίας» εἶναι ἐν τῇ σκοτεινῇ ἀσαφείᾳ τῶν τὰ ἐκφραστικώτερα ἴσως ἢ ὅλα τὰ περίεξ στίλβοντα.

Ἐτερος Σκανδιναυός δυνατὸς καὶ ζηλευτὸς, ὁ *Fritz Thaulow* ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τριῶν *panneaux*, ἐν οἷς διαλάμπει ὅλος ὁ πλούσιος τοπιογραφικός του οἶστρος. Ὁ «Ναὸς τῆς *Dieppe*», ἢ «Ἑσπέρα», ὁ «Ποταμὸς *Argues*» παρὰ τὴν ἀντίθεσιν τῶν ψυχρῶν πῶς χρωμάτων τῶν, παρέχουσιν εὐρείαν ἐντύπωσιν τῆς ἡλιολούστου ἐξοχῆς.

Ὁ Γερμανὸς *Schoenleber* μυστὶ τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπέροχον γλαφυρότητα μιᾶς ἐργασίας εὐσταθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς, ἐνὸς χρωματισμοῦ θέλων τὸν ἐν τῇ φειδωλίᾳ του, καὶ εὐθύτητος ἐν ταῖς γραμμαῖς φωτεινῆς, μιᾶς πρωτοτύπου καὶ διακοσμητικῆς. Προτιμᾷ τις διὰ τὴν διαυγῆ ἀτμοσφαιρᾶν καὶ τὸ ἀμυδρὸς διπλούμενον αἰσθηματὸς τῆς φυσιογνωμίας τῶν πραγμάτων τὴν «Ἀμπώτιδα» μετὰ τὴν κεκλιμένην λέμβον ἐν τῷ σκιόφωτι καὶ τὰ ἔργα: ἢ «Ἑσπέρα ἐπὶ τῆς παραλίας» δυνατὴ ἐντύπωσις τῆς ναυτικῆς μονώσεως, «Διανγὲς ὕδαρ» μετὰ τοὺς διαφανεῖς ἀναβρασμούς του, πυρπολούμενον ἀπὸ τὰ βαθικύανα χρώματα ἀόρατου οὐρανοῦ.

Ἐὰν ὁμως ἡ νέα Γαλλικὴ Σχολὴ τῶν τοπιο-

γράφων ἐκπροσωπῆται ἐν τῇ Ἐκθέσει ὑπὸ ἔργων ἐνδιαφερόντων καὶ ποικίλων, τινὰ τῶν ὁποίων μαγεύουσι διὰ τῆς ποιήσεως, ἥτις ἀναδεικνύει τὴν ἐκτέλεσιν ἐρμηνευτικὴν, ὡς καὶ τινὰ ἄλλα ἐπισύροντα τὴν προσοχὴν δι' αὐτὴν ἐπὶ τὴν θρασύτητα τῆς εἰλικρινείας ὅλων ἐκείνων, οἵτινες φηροῦσιν ὅτι ἐν τῇ ζωγραφικῇ δὲν ὑφίστανται ἀπόλυτοι κανόνες καὶ ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῆς Τέχνης συνετελέσθη δι' ἐπανειλημμένων ἀναγεννήσεων. ὁ κ. *René Ménard*, οὗτινος τὸ εὐγενὲς καὶ ἐμβριθὲς τάλαντον γεννᾷ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐκλεκτῶν, ἐκθέτει ἔργον «Πρωία ἐν θαλάσσῃ», ὁπτασίαν φωτὸς διαυγεστάτου, ἐν ᾧ ἀνευρίσκει τις τὸν ἀγνὸν ἐκεῖνον ρυθμὸν καὶ τὴν μυστικὴν ἐνάργειαν, ἣν αἰσθάνεται τις πρὸ τῶν μεγάλων φαινομένων τῆς φύσεως, ἥτις χαρακτηρίζει τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ τούτου τῆς χρωματοπιννακίδος.

Τοῦ κ. *Le Sidaner* ἐκτίθενται δύο πίνακες: «Ὁ οἰκία τοῦ καλλιτέχνου», ἐν ᾗ πλανᾶται τὸ ὄνειρον τῆς ἡρέμου εὐτυχίας καὶ τῆς οικογενειακῆς ἡσυχίας ἐν τῷ παλαιῷ ἐκεῖνον ἐρημητηρίῳ, τῷ ἀσύλω τῆς στοργῆς καὶ τῆς γονιμοῦ ἐργασίας. Ὁ κ. *Sidaner* γνωρίζει νὰ ἐκφράσῃ θαυμασίως τὴν γλῶσσαν τῶν πραγμάτων. Θαυμάσιος ἐπίσης ὁ πίναξ τοῦ «*Vieux Passage à Gerberoy*».

Ὁ κ. *G. de Scévola* εἰς τὰς κρητιδογραφίας τῶν Βερσαλλίων μετὰ προσοχὴν ἐξ ἴσου μαντικὴν καὶ ποιητικὴν ἀποδεικνύει τάλαντον αὐτοχρόνως ἰσχυρὸν καὶ λεπτόν.

Μετὰ τὸν κ. *Alfred Marguet* περαίνομεν τὰ πλήρη νοσταλγίας τοπεῖα, διὰ νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὴν κυρίως νεωτέραν ζῶν. Ἡ εἰκὼν «Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων» τοῦ καλλιτέχνου τούτου εἶνε σελις ἐξώχως ζωντανή, ἀκριθῆς καὶ σταθερὰ ἐν τῇ ζωρᾷ ἐκτελέσει μετὰ διαυγοῦς ἀτμοσφαιρᾶς, ἥτις περιβάλλει τὸν στερεὸν ὄγκον τοῦ μητροπολιτικοῦ οἰκοδομήματος καὶ τὴν κίνησιν τῶν διαβατῶν. «Ἡ Πλατεία ἐν Χάδρη» ὁμοίως συνδυάζει τὰ ζωρὰ χρώματα πρὸς τὴν σαφήνειαν. «Παλαιὰ ὁδὸς ἐν *Parthenay*» τοῦ κ. *Petit-Jean*, «Τὸ ψάρεμα τῆς θαλαίνης» τοῦ κ. *Boulet de Monvel* εἶνε ἔργα ἀξία προσοχῆς. Πολὺ ἐψυχολογημένοι εἶναι καὶ οἱ πίνακες τοῦ κ. *Lanquetin* «Ὁχθὴ τοῦ Σηκουάνα» καὶ «Γέφυρα *Moret*». Ἀντιθέτως πρὸς τὴν μελαγχολικὴν σοβαρότητα τοῦ ζωγράφου τούτου παριστᾶται τὸ φωτεινὸν καὶ ἀνθηρὸν ἔργον τοῦ κ. *Le Basque* εἰς τοὺς πίνακας αὐτοῦ «Πρωία θέρου» καὶ «Φθινόπωρον» σφριγᾷ ἡ ζῶν' οἱ παίζοντες παῖ-

δες φαίνονται ὡς ἄνθη ζῶντα. Θελκτικώτατοι ὡσαύτως εἶνε οἱ πίνακες τοῦ κ. *Paul Madeline*, οὗς διαπνέει ποιὸς τις ἐμπροδιονισμὸς ὁ δυνατὸς οὗτος τοπιογράφος διερμηνεύει μετ' αἰσθηματος γυνωσίως βουκολικῆ καὶ ὑγιούς αἰσιοδοξίας τὰς θωπείας τοῦ Ἠλίου ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἀπολαύσεις τῆς Ἐκθέσεως. Ὁ κ. *Abel Truchet* ἀπέστειλε «Βενετικὰ πλοῖα» πολλῆς τέχνης, ἀλλ' ἐλλείπει ἐξ αὐτῶν ἡ εὐστάθεια. Ἀντιθέτως «Ἡ ἔορτὴ ἐν *Montmartre*» εἶνε ζωνροτάτη καὶ χαρακτηριστικὴ. Ἀναμφιδόλως πολλὴ ζῶν καὶ εἰλικρινεία ὑπάρχει ἐν τῷ ἔργῳ «Πλατεία τῆς Βαστίλλης» τοῦ κ. *Dufrénoy*, ἣν καὶ ἡ ὑπόθεσις ὀλίγον κοινὴ καὶ χωρὶς πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἡ «Βενετία» του ἐπίσης ὀλίγον σκληρὰ. Ἐπιτυχέστεροι εἶνε οἱ πίνακες τοῦ «Νεκρὰ Φύσις» καὶ «Ἐπὶ ἐνὸς ἐξώστου». Πολλὴν ζῶν ἔχουσι καὶ οἱ πίνακες τοῦ κ. *Piet* «Αἱ πλύντριαι ἐν *Locherist*».

Ὁ κ. *Lechat* ἐκθέτει ἔργα ἀκριβοῦς καὶ ζωντανῆς παρατηρήσεως: «Ἡ ἀγορὰ ἐν *Montreuil-sur-Mer*» καὶ «Ὁ ποταμὸς ἐν *Hesdin*» καταλεγόμενα μεταξὺ τῶν καλλιτέρων. Ὁ κ. *Morrice*, καναδὸς ζωγράφος, ἀντιπροσωπεύεται ὑφ' ἐνὸς πίνακος: «Διῶρυξ ἐν Βενετία» πρωτοτύπου ἀρμοσίας. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἀναμφιδόλως εἶνε ἡ μᾶλλον ἐκφραστικὴ ἐξ ὅλων τῶν βενετικῶν τοπεῖων τῆς Ἐκθέσεως. Εἰς Σέρβος, ὁ κ. *Danilovitz*, μᾶς παρουσιάζει μίαν ἐξοχικὴν πανοραματικὴν «Τεργέστην» διακοσμητικῆς τεχνοτροπίας, ἐμποιοῦσης πολλὴν ἐντύπωσιν.

III

Ἀντιστρόφως πρὸς τοὺς Γάλλους καλλιτέχνας εὐρύτητα ἀντιπροσωπευθέντας ἐν τῇ τοπιογραφίᾳ, ἡ Βελγικὴ Σχολὴ ἐξέθηκεν ἐλαχίστας τοποθεσίας.

Ὁ κ. *Emile Claus*, ἐν εἰδει ἐπισκεπτηρίου του, ἀπέστειλε μίαν ὀθόνην τιτλοφορουμένην «Παιγνίδια τῆς Σκιᾶς», οὐδὲν νέον προσθέτουσαν εἰς τὴν φήμην του. «Τὸ πέρασμα τοῦ Μεῦσιως ἐν *Dordrecht*» τοῦ κ. *Gilsoul* δὲν εἶνε ἐπίσης τὸ χαρακτηριστικώτερον τῶν ἔργων τοῦ δυνατοῦ τούτου τεχνίτου παρὰ τὰ προτερήματα τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεώς του.

Ἔργα ἀξία προσοχῆς εἶνε τὰ τῶν κ. κ. *Georges Buysse* «*Canal en Février*» καὶ «Ἡ ἀναχώρησις διὰ τὸ ψάρεμα» τοῦ κ. *Franz Hens*, «Ἡ Πρωία» καὶ τὸ «Φθινόπωρον ἐν *Campine*» ἀποπνέουσι μελαγχολικὴν γαλήνην.

Τοῦ κ. *Marcelle* ὁ πίναξ «*Au Littoral*» ἐκρίθη ἀνώτερος τοῦ «*L'Eclaircie*» τοῦ ἰδίου. Ἡ «ἄφιξις τῶν ἀκατιῶν» του εἶνε ἐπίσης ἀξία προσοχῆς διὰ τὴν χαρακτηριστικὴν δραματικότητα τῆς ἀτμοσφαιρᾶς τῆς.

Ἔργα λίαν ἐνδιαφέροντα εἶνε τὰ τοῦ τοπιογράφου κ. *Laermans*, ἐν οἷς ὁ ὑπομυμνῆσκων τὸν *Intrus*, ἀναδεικνύεται καλλιτέχνης ἀτομικός, παισιδῶν τὰ πρόσωπά του διὰ ἐκφραστικώτατων καὶ παθητικῶν διακόσμων, ὑφ' οἷς διαφαίνεται ὅλη ἡ ἀνήσυχος ψυχὴ τῆς Φλάνδριας.

Ἀξίος προσοχῆς εἶνε ὁ τόνος, ἡ κίνησις καὶ ὁ χαρακτήρ δύο ἔργων τῆς κυρίας *Simon-Schockaert*, τοῦ «*Cour du Prieuré*» καὶ τῆς Προκουμαίας τῆς Ὀστένδης.

Δύο μικροὶ πίνακες τοῦ κ. *Charles Houben* «*Passage à Villars*» νεκρωμένου τόνου, θέλωσι μετὰ τὸ διακοσμητικὸν ὕψος τῶν καὶ τὴν ἐν τῷ αἰσθηματὶ ὑπεροχὴν τῶν.

Ἐκ τῶν ἐκ Λιέγης ζωγράφων θριαμβεῦει ὁ

κ. *Aug. Donnay* διὰ τριῶν κρητιδογραφῶν, καταλεγόμενων μεταξὺ τῶν μᾶλλον συναρπαζόντων ἔργων τῆς Ἐκθέσεως. Μία ἁρμονία ζωογονεῖ τὰς ἀπεικονίσεις τῶν διαφόρων τοπεῖων, ἐν οἷς ὁ καλλιτέχνης διὰ τῶν ἀβρῶν ἀποχρώσεων καὶ τῆς εὐρύτητος τοῦ διακοσμητικοῦ αἰσθηματος διηρμηνεύει ἐνδομύχως καὶ βαθύτατα τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ψυχολογίαν τῆς Βελγικῆς γῆς. «Τὸ νέφος κατὰ τὴν ἐαρινὴν ἑσπέραν», «*La Meule et la Neige d'un matin*», «Ἡ ὁδὸς τοῦ δάδου πρὸ τοῦ σκιόφωτος» ἐν τῇ σιωπῇ καὶ τῇ ἐρημίᾳ τῶν φθέγγονται.

Εὐρεία ἐπίσης καὶ εἰλικρινῆς ἀντίληψις τοῦ Βελγικοῦ τοπεῖου χαρακτηρίζει τὸ ρυθμικὸν καὶ ζωντανὸν διακοσμητικὸν ἔργον τοῦ κ. *Emile Rerchmans*: «Ἐν τῷ Ἀνέμῳ». Ὁ κ. *Armand Jamar*, ἐκθέτει δύο τοπεῖα πελωρίων διαστάσεων «ὁ Χειμῶν», συμφωνίαν μικτῶν χρωμάτων καὶ «Τὸ παρεκκλήσιον τοῦ *Chauvheid*», τὸ ὁποῖον ἀξίζει διὰ τὴν ἀτμοσφαιρᾶν του καὶ τὸν θερμὸν χρωματισμὸν του. Ὁ κ. *Xavier Wurth* ἐκθέτει: «Ρυάκιον ἐν *Noncevaux*» ὁραίας διατάξεως καὶ λεπτοῦ αἰσθηματος. Ἀξιοσημείωτοι ἐπίσης «Αἱ Ὀχθαὶ τοῦ *Ourlhe* ἐν *Fechereux*» τοῦ κ. *Sirtaine*, ἔργον ἀπλοῦν, εἰλικρινῆς καὶ ἐπαρκῶς ἐκφραστικόν. Εὐρύτητα καὶ χαρακτῆρα ὀριζόμενον ἀνευρίσκει τις εἰς τὸ λεπτὸν «Βροχὴ καὶ χάλαξα» τοῦ κ. *Edgard D' Hont*, ὅστις προσάγει ἐπίσης μίαν εὐχάριστον σπουδὴν ἡλιολούστου: «*Le Vallon en Avril*».

Ὁ κ. *Gustave Halbart* ἐκθέτει τὴν «Ἐντύπωσιν χιόνος», ψυχολογίαν πόλεως σκυθρωπῆς καὶ μελαγχολικῆς ὑπὸ τὸν βαρὺν οὐρανόν, ἔργον πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, ἃν καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ του εἶναι ποῦ καὶ ποῦ ἀμφισβητήσιμος. Εἰς ἄλλην φαιδρότεραν ὀθόνην ὁ αὐτὸς ζωγράφος δεικνύει μίαν «Ἐντύπωσιν Ἠλίου» ἐπαγωγὸν ἐν τῇ ἀνθῆσει ζωντανὴν καὶ ὀμαλῶν χρωμάτων. Οἱ πίνακες τοῦ κ. *Baues* ἔχουσι μίαν ζωηρότητα χρωματισμοῦ ὀλίγον ἐπιπόλαιον εἰς τὸν «Δρομίσκον του» ἐν τούτοις ἐπιτυχῶς ἐρμηνεύει τὸ λεπτὸν θέλητρον καὶ τὴν νέαν ποιήσιν τῶν ἐαρινῶν φυλλωμάτων. Ὁ κ. *Henri Berchmans* ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ μιᾶς ἀνοικτοχρόμου «Παραλίας ἐν *Panne*» καὶ ἀπὸ τοῦς «Ἀμυδρεῖς σωρούς».

Ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης κ. *Houssard* ἐκθέτει δύο σπουδὰς ἀτελεῖς ἴσως καὶ τόνου κατὰ τι τραχέως, ἀλλὰ λίαν ἐλκυστικῆς. Ἡ κ. *Ransy-Putzeys* ἀναπαριστᾷ μετ' εὐδυνειδήτου ἐπιδειξιότητος τὴν μόνωσιν ἐνὸς τοπεῖου τῶν Ἀρδεννῶν πᾶντοῦς σπάρτων.

Ὡς πρὸς τὸν κ. *Henrion* εἰς τοὺς μικροὺς διαυγεῖς πίνακας του «Χιὼν καὶ Ἥλιος» καὶ «Πρόχωμα ἐν *Fétinne*» φαίνεται προσπαθῶν νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸν μικρογράφον κ. *Pokitonow*.

Ἡ «Μεγάλῃ ὁδῶς» τοῦ κ. *Lonein* δὲν ἀξίζει καὶ πολὺ ὡς πρὸς τὴν αἰσθησιν, ἣν ἐμποιεῖ. «Τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ἐν *Sy*» τοῦ κ. *Tasquin* ἐπίσης ψυχρὸν. Ἡ κ. *M. L. Dupont* ἐκθέτει ἔργον «Διάλυσις χιόνων ἐν *Jeneppre*» καὶ πλειστοῦ ἄλλοι.

IV

Ἐν τῇ γλυπτικῇ ἐξέχουσι ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ Συλλόγου «*Œuvre des Artistes*» δύο δυνατὰ πρωτομὰ τοῦ ἀρτι θανόντος γλύπτου *Jef. Lambeau*, μικρὰ συμπλέγματα ἐπιχαρίτως ἐκφραστικὰ τοῦ *Victor Rousseau*, μεγαλοπρεπεῖς μορφαὶ τοῦ *Paul Dubois*, αἱ περιεργόταται προ-

*) Τέλος

τομαί του Berthoud, τὸ ζωντανὸν ἔργον τοῦ G. Deweese, τὸ γελῶν καὶ νεανικὸν ἀγαλμάτιον τοῦ Oscar Berchmans, οἱ εὐτονοὶ μῦθες τοῦ ἀγάλματος τοῦ Kemmerich, τὰ προσεκτικὰ ἔργα τοῦ Alex. Steinten, καὶ τὰ λεπτότατα εἰδῶλια τοῦ Phil. Wolfers. Ἐν τῷ διαμερίσματι ὁμοῦ τῆς γλυπτικῆς τῶν «Παλαιῶν Μαθητῶν τῆς Ἀκαδημίας» ὑπάρχουν πλεον ἐπιβλητικὰ ἔργα ὡς τὰ τοῦ Victor Rousseau ἐπισύροντα τὸν θαυμάσιον. Τὸ ἀνάγλυφόν του «Πύρ», «αἱ Καρυάτιδες», ἢ «Ἀθονία», τὰ διακοσμητικὰ συμπλέγματα του, ὅλα τὰ ρυθμικά του εἰδῶλια ζῶσι δι' ἐνὸς βαθέος αἰσθήματος, διὰ τινος ἐλαττηρίου ἰσχυροῦ καὶ εὐγενούς, ὑπερόχου καὶ ὑγιούς, οὐτινος ἢ ἀπλότης ἀντίκειται πρὸς τὴν θεατρικὴν ἐπίδειξιν. Τοῦ Georges Minne ἰδιαιτέρως ἐθαυμάσθη ἡ περιεργὸς «Κρήνη» καὶ τὸ πρόπλασμα τοῦ μνημείου Rodenbach. Ὁραῖος διακοσμητικὸς ρυθμὸς διακρίνει τὸ μνημεῖον τοῦ Ch. Samuel. «Ὁ τεθλιμμένος» τοῦ Kemmerich μία «Ἰδρυοδόχη Κρήνη» τοῦ Rombaux ἔν «Δοχεῖον πεποικιλμένον δι' ἀκρίδων» τῆς δεσπ. Jenny Lorrain εἶνε ὡσαύτως ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

*

Ἐν τῇ ἐπιπλοσκευῇ ἐπετελέσθησαν σπουδαῖαι πρόοδοι ὑπὸ τῶν κ.κ. Dangote καὶ Van de Voorde. Ἀλλὰ καὶ τὰ φλαμανδικὰ ἐστιατόρια τῶν κ. De Coene, ρυθμοῦ τόσῳ διακοσμητικῷ,

ὄσῳ καὶ πρακτικῷ καὶ ἀναπαυτικῷ, συνδυάζουσι τὴν ἀρχαιοτέραν τέχνην πρὸς τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις, τὸ ὡραῖον πρὸς τὴν χρησιμότητα. Τὰ ἀθῆνα διαμερίσματα τῆς ἐφηρομένης τέχνης παρέχουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσῃ τις τὰ προϊόντα τῆς Σιδηρουργίας τοῦ κ. Alexandre ἀριστοτέχνου τοῦ ἐσφυρηλατημένου σιδήρου· ἀντικείμενα πρωτότυπα καὶ λεπτῶς εἰργασμένα τῶν κ.κ. O. Berchmans, Devresse, P. Dubois' κοσμήματα καὶ χρυσοχοϊκὰ δοχεῖα τοῦ κ. Ph. Wolfers· τὰ ἀναγλυφικῶς εἰργασμένα δέρματα τῶν δεσπ. B. Lorand, V. Poskin, Eyckholt, Serville καὶ τῆς κ. Lepersonne—Anspach· σινοκεραμικὴ καὶ ἀγγειοπλαστικὴ τῶν κ.κ. Maes, Van Diesbroeck καὶ τῶν δεσπ. Sterpin καὶ Levert· τριχαπτα καὶ κεντήματα τῶν κυριῶν Dosché, Nilles, d'Oezowska, Rocher, Rogister. κλπ.

Διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀρχιτεκτόνων καὶ τῶν ἀριστοτεχνῶν τῆς χαρακτηριστικῆς τῶν ὄπλων, ἥτις τείνει νὰ διαιωνίσῃ τὴν ἀβρότητα μιᾶς τέχνης ἐπιτοπίου τῆς ἀρχαίας βιομηχανίας, ἢ Ἐταιρεία τῶν «Παλαιῶν Μαθητῶν τῆς Ἀκαδημίας» ἐτήρησε τὰς ὑποσχέσεις τῆς ἐνώσασα τῇ εἰσπῆσει τῆς εἰς ἐν ἐπαγωγὸν σύνολον τὰ διάφορα τῆς τέχνης εἶδη, ἐπιβαλλόμενα οὐχὶ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ποικιλίας, ἀλλὰ διὰ τῆς ποιότητος αὐτῶν.

(Μετάφρ. Νιόβης)

CHARLES DELCHEVALERIE

ΜΩΣΑΪΚΑ (*)

I B S E N : Brand.

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

Egnar—Agnés

— Πλουμιστὴ πεταλουδοῦλα
Μὲ γραμμὲς λογίων—λογίων,
Θὰ σὲ πιάσω στὸ διχτάκι
Τῶν γλυκῶν μου τραγουδιῶν.

— Μικρὴ κι' ὁμορφὴ ἀφῆσέ με
Στὶς δροσιὰς τῶν λουλουδιῶν
Μαζί μου ἔλα, ἂν θές, καλὲ μου,
Τὶς χαρὲς τῶν παιγνιδιῶν...

— Μά, χρυσὸ πεταλουδάκι,
Γύρω σου ἔστρεσα ἀπλωτὸ
Τὸ διχτάκι μου, καὶ τώρα...
Μέσα τώρα εἶσαι σ' αὐτό.

— Λαμπερῆς πεταλουδοῦλας
Μὴν τῆς κόβης τὴν χαρὰ
Στὸ διχτάκι σου ἀφοῦ μ' ἔχεις
Μὴ μ' ἀγγίζεις τὰ φτερά.

— Ὅχι· ἀνάλαφρα ἔτσι, φῶς μου,
Θὰ σὲ κλείσω στὴν καρδιά,
Σὲ παντοτεινὴ νὰ παίζης,
Ὅσο ζῆς, καλοκαιριά...

(*) Ἀπὸ τὸν Γ' τόμον τῶν «Ὡραίων», ποῦ θὰ ἐκδοθῇ μετ' ὀλίγους μῆνας.

HE'INE

Καὶ τὰ μικρὰ ἄνθη ἂν ἤξεραν
Πόσο πονεῖ ἡ καρδιά μου
Τοὺς πόνοους νὰ μοῦ ἐγιάτρευαν
Θὰ ἐκλαίγανε σιμά μου.

Κι' ἂν τὰνδονάκια ἐγνώριζαν
Μαράζι πῶς μὲ λύνει,
Δροσοτραγοῦδι πρόσχαρο
Θὰ μοῦλεε κάθε ἀνδρόν.

Κι' ἂν ἤξεραν τὸν πόνο μου
Τὰ χρυσαφένια ἀστέρια
Νὰ μὲ παρηγοροῦσανε
Θ' ἀφήνανε τὰ αἰθέρια.

Μὰ ἐκείνη μόνον ἀπ' ὅλα τους
Τὸν πόνο μου γνωρίζει...
Ναί, ἐκείνη τὴν καρδοῦλα μου
Ποῦ ἀλύπητα ξεσχίζει!...

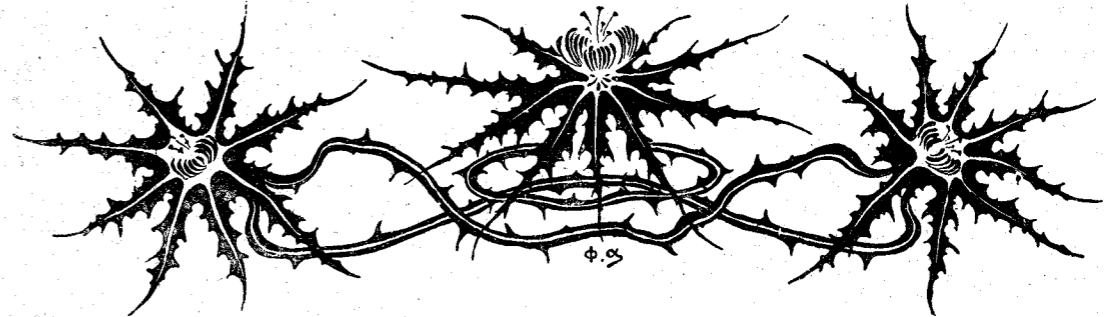
☼ ☼ ☼

NAHAB T KOUTCFAK

Στὸν κόσμον ἐτοῦτο, Ἀγάπη μου, σ' εἶσαι ἓνα δαχτυλίδι
Ποῦ ἐμένα ἔχεις περᾶδι σου κι' ἀχώριστο στολίδι.
Στὰ χεῖλη δροσορῆς πηγῆς σ' εἶσαι τὸ χορταράκι
Κ' ἐγὼ δροσοῦλ' ἀνάλαφρη στὸ κάθε σου φυλλάκι.
Σ' εἶσαι στὸν κλώνο μιᾶς μηλιάς μονάκριβο ἓνα μῆλο
Καὶ ἐγὼ σιμά σου ἓνα μικρὸ καὶ πρῶσιμό σου φύλλο...
Μὰ τρέμω τὸ χυνόπωρο μὴν ἔλθει χέρι ξένο
Καὶ μᾶς χωρίσει ἀλύπητα καὶ πέσω μαραμμένο!

Σ π ἔ τ ο ε ς

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ο «ΕΥΛΟΘΡΑΥΣΤΗΣ»,

ΘΟΥΡΩΣ μιὰ βραδυὰ ἢ ποιητικὴ λεωφόρος τῆς Ἀμαλίας ἐκοσμήθη μὲ ἓν ἀγαλμα. Οἱ περιπατηταὶ ἐξαφάνισαν μὲ τὴν ἀπρόοπτον ἐκείνην ἐμφάνισιν. Ὁ Δῆμος—πρὸς ἀποφυγὴν ἴσως συζητήσεων περὶ τοῦ καταλληλοτέρου χώρου—ἔσκαψε βιαστικὰ εἰς τὴν ὄπισθεν τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίαις μικροσκοπικὴν πλατείαν καὶ ἔστηρεν ἐν ἀπὸ τὰ τεχνικώτερα ἔργα τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, τὸν «Εὐλοθραύστην» τοῦ κ. Δ. Φιλιππότου. Εἶνε τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἔργον, δημιουργικόν, τὸ ὁποῖον δὲν στήνεται κατὰ παραγγελίαν, ἀλλ' ὀφείλεται εἰς μόνην τὴν ἐμπνευσιν τοῦ καλλιτέχνου.

Ὁ «Εὐλοθραύστης» ἐπιλοτεχνήθη πρὸς... τριάκοντα ἐπτά ἐτῶν! Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἀπέριττον ἐργαστήριον τοῦ Τηνίου καλλιτέχνου ἐμμεν οἰονεῖ παρηγκωνισμένος ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν, διαρκῆς παράπων τῆς τέχνης, ἢ ὅποια ἦτο κατεδικασμένη ὑπὸ τῆς ἀμουσίας τῶν συγχρόνων νὰ μὲν ἀφανῆς.

Ὁ «Εὐλοθραύστης» ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον θαυμασμοῦ ὅσων διήρχοντο ἐκεῖθεν. Ἀλλ' ἂν οἱ ἄλλοι ἐθαύμαζον, ὁ καλλιτέχνης ἐμαραίνετο, βλέπων τὴν ἐμπνευσίν του, τὴν ἰδιοφυίαν του παραγνωριζομένης, μὴ ἀμειβομένης τοὺς κόπους του. Ἐνας μάρτυς καὶ αὐτὸς καρτερικὸς τῆς τέχνης, ἢ ὅποια ἀγωνίζεται νὰ ζήσῃ εἰς ἐν περιβάλλον τόσῳ ὕλιστικόν. Ὁ ἰδιόρρυθμος καλλιτέχνης εἶχε καὶ μίαν ἄλλην ἐμπνευσιν, ἀρκετὰ ἐνδεικτικὴν τῆς πρὸς τὴν τέχνην κοινῆς ἀδιαφορίας. Κάθε παραμονὴν Πρωτομαγιάς ἤνοιγε διάπλατην τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ εἰς τὰς γωνίας τοῦ «Εὐλοθραύστου» ἤναπτε κεριά. Τὸ ἀγαλμα ἐφαίνετο ὡς ἐπιτάφιος. Καὶ οἱ πυκνοὶ πανηγυρισταὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων μόνον ποῦ δὲν ἐσταυροκοποῦντο εἰς τὴν ὀλονυκτίαν ἐκείνην τῆς τέχνης.

Καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ Φιλιππότου διακρίνονται διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν ἐκφρασιν. Ὁ «Ψαράς», ὅστις ἀγορασθεῖς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κοσμεῖ τὴν

ἐν Δεκελεῖα ἐπαυλίν του, ὁ «Θεριστής», ὁ βραβευθεὶς πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τῆς Ρώμης καὶ ἀγορασθεῖς ὑπὸ τοῦ αἰδίου Συγγροῦ, ὡς ἐπίσης ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἔργα του εἶνε ἡ προτομὴ τῆς ἀληθμονήτου βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας. Ἀλλ' ἀναμφιδόλως τὸ τελειότερον εἶνε ὁ «Εὐλοθραύστης». Εἶνε ἔργον κλασικῆς τέχνης. Γραμμαὶ δυναταί, ἀνατομικὴ ἀκρίβεια τοῦ γυμνοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τῆς στάσεως παρέχει πλείστας λεπτομερείας, δι' ἃς ἀπηγεῖτο ἔκτακτος ἰκανότης. Πόση τέχνη εἰς τὴν ἐντασιν τῶν μυῶνων, ἐν τῇ προσπαθείᾳ ὅπως διὰ τῶν δύο χειρῶν θραύσῃ τὸ ὑπὸ τοῦ πέλματος τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς στερεῶς πιεζόμενον ξύλον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἑτοιμον ν' ἀποσπασθῇ τοῦ μεγάλου κορμοῦ. Μία ἀπλότης καὶ μία γαλήνη ἀρχαϊκῆ χαρακτηρίζει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐφήβου, ἐνῶ ἐκδηλοῦται ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ δύναμις εἰς τὰς κνήμας, τὰς χεῖρας, εἰς τὰς πλευράς, εἰς τοὺς τένοντας τοῦ λαιμοῦ. Ἡ ἐξόγκωσις τῶν φλεβῶν εἶνε εἰργασμένη μὲ λεπτότητα, ἢ καμπύλη ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς μέχρι τοῦ αὐχένου ἔχει πολλὴν αἴσθησιν. Ἀπὸ οἰονδήποτε μέρους καὶ ἂν ἴδῃ τις τὸν «Εὐλοθραύστην» θὰ διακρίνῃ καὶ ἐν προτέρημα. Ἡ στάσις ἰδίως εἶνε πολὺ ἐπιτυχῆς. Ὁ ἀντικρῶν τὸ ἀγαλμα ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ὁδοῦ βλέπει εἰς μικρὰν ἀκτίνα συγκεντρωμένη ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ καλλιτέχνου, ὅστις συνήνωσε τὴν ἡρεμίαν μὲ τὴν κίνησιν, τὴν πλαστικότητα μὲ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ «Εὐλοθραύστης» εἶνε τὸ μόνον ἔργον τὴν ἀξίαν τοῦ ὁποῖου ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ γλύπται μὲς ἀναγνωρίζουν. Εἰς μάλιστα ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῶν δοκιμωτέρων, ἐξεφράσθη ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχῆς ἂν κατάρθωνε νὰ κάμῃ ἔστω καὶ ἓνα πόδα τοῦ «Εὐλοθραύστου».

Τὸν «Εὐλοθραύστην» ἐπισκέφθησαν κατὰ καιροῦς ἐν τῇ πενιχρᾷ του κοιτίδι ὅλοι οἱ φιλότεχνοι, ἠξιώθη δὲ καὶ τῆς ἐπισκέψεως πρὸ ἐτῶν τοῦ Βασιλέως, ὅστις τόσον εὐηρεστήθη ἐκ τῆς θέας τοῦ ἀγάλματος, ὡστε ὠδήγησεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ καλλιτέχνου καὶ τὸν τότε ἐδῶ φιλοξενούμενον ὑψηλὸν πατέρα Του, τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας. Ἐθαύμασε καὶ οὗτος τὸ τάλαντον τοῦ Φιλιππότου, ἀνεμνήσθη μάλιστα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὡς διαγωνισθέντος μετὰ Δανοῦ καθηγητοῦ τῆς γλυπτικῆς ἐν Ρώμῃ.

Ἄλλ' ἡ ἠθικὴ αὐτὴ ἀνταμοιβὴ δὲν ἔρχεται. Ὁ καλλιτέχνης εἰς τὴν πατρίδα μας εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ παλαίῃ ἀγῶνα βιοπάλης. Καὶ εἰργάσθη ἐν τούτοις εὐσυνειδήτως ὁ καλλιτέχνης, στερῶν τὴν οἰκογένειάν του χάριν τῆς τέχνης. Ἦναγκάσθη 28 μὲτρα νὰ ἀλλάξῃ, τὰ ὅποια καὶ τότε ἐσπᾶνίζον. Καὶ ὅμως κατώρθωσε μὲ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ μὸδέλου, νὰ δώσῃ ἐνότητά εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ἐπὶ 27 ἔτη εἶχε τὸ πρόπλασμα καὶ κανεὶς δὲν εὐρέθη νὰ τὸ παραγγεῖλῃ ἐπὶ μαρμάρου. Πόσα ἔργα θὰ εἶχε φιλοτεχνήσῃ ὁ Φιλιππόπουλος, εἰάν ἐγκαίρως ἠγοράζετο ὁ «Ξυλοθραύστης»! Θὰ ἠδύνατο τότε νὰ ζήσῃ ἀνέτως καὶ δὲν θὰ τὸν κατελάμβανεν ἡ ἀπογοητεύσις. Ἀπελπισθεὶς, ἀπεράσιεν ὁ ἴδιος νὰ τὸν ἐκτελέσῃ ἐπὶ μαρμάρου, ἐργασθεὶς ἐπὶ διετία. Τῷ 1900 τὸν ἐτελείωσε καὶ θὰ τὸν εἶχεν ἀκόμη, βάρος ἐπάνω εἰς τὰ στήθη του, εἰάν δὲν εὐρίσκετο εἰς συναδέλφους του, ὁ κ. Βρούτος, ὅστις εἶχε τὴν γενναιοφροσύνην νὰ συστήσῃ εἰς τὸν Δήμαρχον τὴν ἀγοράν. Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν ὑπέρβεν εὐτυχῆς μόνον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τίμημα. Μόνον ἀντὶ 15,000 δρ. τὸ ἀπέκτησε καὶ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ δίδῃ τὸ ποσὸν εἰς ἐτησίαις δόσεις ἐκ πεντακισχιλίων δραχμῶν. Δυσθᾶστακτον, βλέπετε, ποσὸν δι' ἓνα προϋπολογισμὸν τοῦ Δήμου τὸ διὰ τὴν τέχνην προορισθὲν ψυχόν. Τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν ικανοποιεῖ βεβαίως τὸν καλλιτέχνην, εἰς ὃν τόσον περίπου στοιχίζει τὸ ἔργον. Πάντως ὅμως εἶνε δικαιότερον τῶν 7,000 ἀς προσέφερον ἡ Ἐθν. Πινακοθήκη, ὅταν τὴν προὔταθῃ νὰ τὸ ἀγοράσῃ!

Ἡ θέσις, ἐν ἣ ἐτοποθετήθη ὁ «Ξυλοθραύστης», εἶνε καταλληλοτάτη. Μικρὰ ἢ πλατεῖα, ἐπιτρέπει τὴν χαμηλὴν βάσιν, ἣν ἀπῆται τὸ ἔργον. Τὸ βάθος τὸ σχηματιζόμενον ὀπισθεν εἶνε ἀρμονικόν, ὡς καὶ

τὸ ἐμπροσθεν μέρος μὲ τὰ δένδρα τῆς λεωφόρου καὶ τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου, τὰ τόσον προσαρμοζόμενα εἰς τὸ θέμα. Τὴν νύκτα πρὸ πάντων μὲ τὸ φῶς, τὸ ὅποσον ρίπτουν οἱ δύο ἐκατέρωθεν φανοὶ καὶ σχηματίζονται ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος αἱ σκιάι, ἡ ἀξία τοῦ ἔργου ἀναδεικνύεται ἐπὶ μᾶλλον.

Ὁλόκληρος τεσσαρακονταετία περίπου ἐδέησε νὰ παρελθῃ, ἕως ὅτου ὁ δεσμώτης τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἀναπνεύσῃ. Τὸ μακρὸν αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὅποσον ἐχρηιάσθη ὁ δῆμος Ἀθηναίων διὰ νὰ σκεφθῇ καὶ περὶ καλλιτεχνικῆς διακοσμῆσεως τῆς πόλεως, ἐμπνέει μελαγχολικὰς σκέψεις περὶ τῆς ὑποστηρίξεως ἐν Ἑλλάδι τῆς γλυπτικῆς· ἀλλὰ καλλίτερα ἀργὰ παρὰ ποτέ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν θὰ θεωρηθῇ ἀρκετὸν τὸ παρήγορον αὐτὸ σημεῖον τοῦ καλλ. ἐνδιαφέροντος—τῆς ἀγορᾶς ἐνὸς ἀγάλματος—ἀλλ' ὅτι θὰ ἐκδηλωθῇ καθολικώτερον ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τοὺς γλύπτας μας καὶ διὰ τὸν καλλιτεχνικὸν στολισμὸν τῆς πρωτεύουσας. Ὑπάρχουν ἔργα τῶν ὁποίων ἡ θέσις εἶνε ὄχι εἰς τὰ ἀθέατα ἐργαστήρια, ἀλλ' εἰς τὰς κεντρικὰς πλατείας, καὶ ἰδίως εἰς τὸ Ζάππειον. Ὁ «Δούλος Ἑλλήν» τοῦ Μπονάου, ἡ «Γαλήνη» τοῦ Βρούτου, ἡ «Ἑλλάς» τοῦ Σώγου, τὸ «Μνημεῖον τῶν ὑποδούλων» τοῦ Θωμοπούλου εἶνε ικανά, ὑψόμενα, νὰ δεικνύουν εἰς τοὺς ξένους ἐπισκέπτας ὅτι ἡ γλυπτικὴ δὲν ἀπέθανεν ἐν Ἑλλάδι. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη, ἐν αὐτῇ ἐλαμπρύνθη, ἐν αὐτῇ καιρὸς εἶνε νὰ ἀναγεννηθῇ, νὰ ἀρμονίσῃ τοὺς κυματισμοὺς τῆς αἰγῆς τῆς μὲ τοῦ Ἀττικοῦ οὐρανοῦ τὸ ἀγνὸν φῶς.

ΔΙΚ.

Μεσολογγίτισσαι

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ Κ. ΠΑΡΘΕΝΗΣ

Ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦτον τὸ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενον Περιοδικὸν «Isis» δημοσιεύει τὸ ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ κ. Jean Libert, ὅστις ἐξαίρει τὸ καλλιτεχνικὸν ἔργον τοῦ Ἑλλήνος ζωγράφου κ. Κ. Παρθένου.

ἩΜΕΡΟΝ, ὅτι αἱ μεγάλαι παραδόσεις τῆς τέχνης ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῶν σχολῶν καὶ ἐκ τῆς ψυχῆς μας, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ οἱ ζωγράφοι φροντίζουσι νὰ ἀποχωρισθῶσι τῶν ἀρχῶν, ἀς ἴαβον ἐκ τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ καὶ τῶν Διδασκάλων μας, καὶ ἐπωφελοῦνται τῆς οἰστηλάτου μανίας τῶν impressionnistes καὶ τῶν συμβολιστῶν. Καὶ αὐτοὶ ὡσαύτως ἤδη ἐγνωρίσθησαν πρὸς τὸ νέον, τὸ δυνατόν, ἀλλ' ἐρμηνεύουσι τὰς θαθεῖαις σκέψεις των ἐν τῇ ἀγιογραφίᾳ, ἐνῶ αἱ Ἐχθέραι

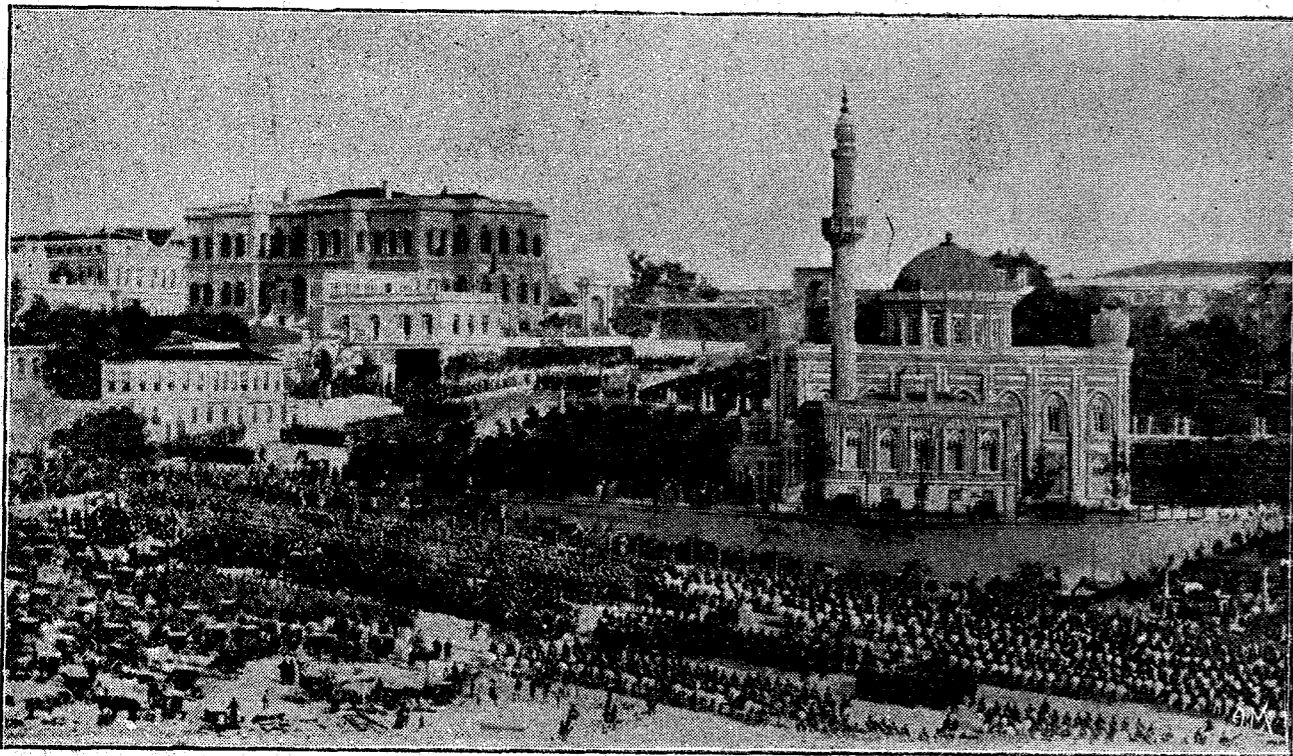
τῶν ἡμετέρων πρωτοπόρων τῆς τέχνης δὲν δύναται νὰ ὑπενθυμίζωσιν ἢ τὸ φρενοκομεῖον.

Ὁ ζωγράφος Κ. Παρθένου, ἂν καὶ θαυμαστῆς τῆς κλασικῆς τέχνης τῆς γενεθλίου του χώρας, τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, φαίνεται μετατοπιζῶν τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ἐν τῇ συγχρονίᾳ τῆς συμβόλου ἐνὸς ἰδανικοῦ κόσμου καὶ ἀνανεοῖ τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ἀπὸ πολλοῦ ἐξαφανισθεῖσαν, διότι τὰ ἀμορφα σχεδιάσματα τῶν μοναχῶν τοῦ Ἄθω δὲν ἠμποροῦν νὰ παρουσιάσωσι μίαν τέχνην τελείως ὀρισμένην.

Ἡ Βυζ. τέχνη, ἣτις κυρίως κοσμεῖ τοὺς Ἑλληνικοὺς ναοὺς τῆς Ἀνατολῆς, εἴλκυσε καὶ ἡμᾶς ἐπίσης διὰ τῶν συγγραφῶν τοῦ Charles Diehl καὶ τοῦ Βασιλείου καὶ τῆς Σοφίας Paul Adam. Ἀπονεμόμενον τὸν θαυμασμόν μας πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ ἐν Κων)πόλει ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ τοῦ Κρεμλίνου τῆς Μόσχας.

Ἀνεζητήσαμεν μάλιστα ἐντὸς τοῦ Βυζαντίου τὴν κλεῖδα τῆς Τέχνης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μεγάλην πλαστικὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπετύχαμεν. Ἄλλ' ὁ Κ. Παρθένου ἀπέδειξεν ὀριστικῶς τὴν καλλιτεχνικὴν του δύναμιν εἰς τὰς τοιχογραφίας τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Πόρου.

Ὁ Κωνσταντῖνος Παρθένου τὰς πρώτας σπου-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Τὸ Γιλδίζ

δάς του έποίησεν παρά τῷ Βασιλεῦς ζωγράφῳ Karl Dieffenbach, τῷ μεγάλῳ διδασκάλῳ τοῦ Γερμανικοῦ συμβολισμοῦ, τῷ ἀγαθῷ καλλιτέχνῳ, ὅστις ἀνεζήτησε ἐν τῇ φύσει τὴν συμβολικὴν ἔμπνευσιν, συνεπλήρωσε δ' εἶτα αὐτὰς ἐν Ρώμῃ καὶ ἐν τῇ Βιεννῇ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἐν ἣ ἔλαβε καὶ τὸ πρῶτον βραβεῖον. Τινὲς τῶν πινάκων του εὐρίσκονται ἐν τῷ British Museum τοῦ Λονδίνου καὶ ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τῆς Βιέννης.

Ὁ Παρθένος, ὅστις εἶνε μουσικὸς, ἐδημιούργησε μίαν τέχνην μουσικὴν καὶ φαίνεται μεταπολίτων τὸν ἦχον ἐν τῷ χρώματι. Τὰ ἔργα του εἶνε συμφωνιαὶ ἐξωγραφισμένα. «Τὸ ἄσμα τῶν ἀστέρων», «Ὁ χορὸς τῶν κυμάτων», «Τὸ ὄνειρον», «Ἡ Ἑλληνικὴ Δύσις», «Αἱ Ἄλπει», «Ὁ Βωμὸς τῆς Ἀρτέμιδος», «Ἡ προσευχὴ τῆς Ἀφροδίτης», «Τὸ ἀθάνατον ἄσμα» κ.λ.π

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε ἐν ἀριστούργημα συμφωνίας, καθορίζουσα τὸ ἀπόρητον τῆς ἀθανασίας τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας. Ἐν τῷ ἡμίρῳτι σεληνοφεγγυῶς νυκτὸς διαυγῶς καὶ γαληνιαίας βλέπει τις μακρὰν ὑψούμενον τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως μὲ τὰ θυσιαστήρια καὶ τοὺς ἀρχαίους θεοὺς του. Πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ βράχου ἐκτείνεται διηρησμένος ὁ κήπος τοῦ Ζαπτείου—ἡ Ἐδέμ τῆς Σκέψεως. Αἱ πένθιμοι κυπάρισσοι, ἃς ὁ ζωγράφος ἀγαπᾷ, ρίπτουσι τὴν σκιάν των δι' ἡδύς μελαγχολίας ἐπάνω εἰς τὰ ἀθάνατα ἐρείπια τοῦ θεοῦ Παρθενῶνος ἐνῶ μέσα εἰς τὰ ἄλση, ὅπως τὰ πνεύματα, ψάλλουσιν αἱ Δρυάδες διὰ τῶν αὐλῶν των τὸ ἀθάνατον ἄσμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάλου.

Εἰσδύων τις ἐν τῇ μαγικῇ σκέψει τοῦ καλλιτέχνου νομίζει ὅτι ἀκούει τοὺς μυστηριώδεις ἦχους τῆς ἀναλλοιώτου συμφωνίας τῆς Τέχνης.

Ἐν τῇ αἰσθητικῇ τοῦ νεαροῦ τούτου ζωγράφου ὑπάρχει ἐν μυστικῶν αἰσθημα.

Πάντοτε κατηφῆς, προτιμᾷ τὴν μόνωσιν, ὅταν ἀδυνατῇ νὰ συναντήσῃ τὴν ἐκλεκτὴν ψυχὴν, πρὸς ἣν νὰ δύνηται νὰ ψάλλῃ τοὺς ποιητικοὺς φθόγγους, οὓς ἀποπνέει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀληθινοῦ καλλιτέχνου. Ἡ ζωὴ του εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ρυθμίζεται ὑπὸ τῆς αἰσθητικῆς του ὄνειροπόλου, ἐνίοτε λησμονεῖ ἀκόμη καὶ ὅτι ζῆ καὶ ἐν τούτοις εἶνε βαθὺς παρατηρητὴς τῶν περικυκλούντων αὐτὸν πιέζει διὰ τῆς ψυχικῆς του δυνάμεως μᾶλλον ἢ δι' αὐτοῦ τοῦ ὁράματός του καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν ἐνστικτὸν του οὐδέποτε ἀποπλανᾶται. Ὁ Παρθένος εἶνε μία ἁρμονία καὶ εἶνε δυστυχῆς ὅταν πέριξ του ἡ ἁρμονία λείπῃ. Ἡ φυσιογνωμία του προδίδει, ὅπως καὶ τὰ ἔργα του, τὴν ψυχὴν δύο μεγάλοι ὀ-

φθαλμοὶ ἤρεμοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατοπτρίζεται ὅλη ἡ θλίψις τῆς ζωῆς καὶ ἡ μεγάλη ἀπογοήτευσις, τὴν ὁποίαν παρέχει ὁ κόσμος.

Ὁ Παρθένος ἐργάζεται κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Τισιανοῦ καὶ τοῦ Βελασκέ. Οἱ τόνοι προδίδουσι τὴν ἐπίδρασιν τῶν Γάλλων ζωγράφων Monet καὶ Manet. Πρωτίστως ἀνενέωσε τὸν πρόραφρηλισμὸν, τὸν ἔμπρεσιονισμὸν καὶ τὸν ἰδεαλισμὸν, ὡς ἀποδεικνύει τὸ τρίπτυχον τοῦ Künstler Haus τῆς Βιέννης, ὅπερ ὅλοι θαυμάζουσιν: Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ ἀνθρωπότης πρὸ Χριστοῦ, ὁ Ἰησοῦς πάσχων καὶ αἱ ἐπελθοῦσαι γενεαί, καὶ τέλος ἡ Ἐδέμ καὶ ἡ εὐτυχία, ἣν ὄνειροπολοῦμεν.

Ἡ προσωπογραφία τοῦ δημάρχου Ischebeck, ἐκτεθεισα εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τοῦ Δημαρχεῖου τῆς Βιέννης, ἡ προσωπογραφία τῆς αυτοκρατορῆς Ἐλισάβετ καὶ ἡ τοῦ γερμανοῦ συγγραφέως Loren, αἵτινες κοσμοῦσι τὴν φιλολογικὴν αἰθουσαν Concordia ἐν Βιέννῃ εἶνε ἐπίσης θαυμασταί.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του ὁ Παρθένος εἶδεν ἑαυτὸν ἐλκόμενον πρὸς τὴν Βυζαντινὴν ἀγιογραφικὴν οὕτω δὲ τέλος εὗρε τὴν ὁδὸν του ἐν ταῖς τοιχογραφίαις, τὰς ὁποίας ἀλληλοδιαδόχως ἐξετέλεσεν ἐν τοῖς ναοῖς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Καβάλλᾳ καὶ ἐν Δράμα καὶ τέλος ἐν τῷ τοῦ Πόρου.

Μυστικιστὴς ἐκ βάθους ψυχῆς ἐξιδανικεύθη ἐν τῷ βαθῆ μυστικισμῷ τῆς τέχνης ταύτης τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς πίστεως. Τὴν ἀνεγέννησεν ὡς τέχνην νέαν διὰ τῆς διανοίας του καὶ οὐχὶ δι' ἀντιγραφῆς καὶ μιμήσεως, ὡς οἱ ἀσθενικοὶ ζωγράφοι τοῦ τόπου μας.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ Παρθένος πρῶτος εἰσηγήσατο ἐν Ἑλλάδι, ἐν τῇ πατρίδι ταύτῃ τοῦ κλασικισμοῦ, τὸν ἔμπρεσιονισμὸν, ὅπως τὸν εἶχον ἀντιληφθῆ οἱ μεγάλοι καλλιτέχνη ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ἡ τολμηρὰ αὐτῆ εἰσηγήσις προὐκάλεσεν ἐν Ἑλλάδι μίαν καλλιτεχνικὴν ἐπανάστασιν. Ἄλλ' ἐνόησαν ἐν τέλει ὅτι ἡ ἔμπρεσιονιστικὴ τέχνη ἠδύνατο νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς κλασικῆς καὶ δὴ ὑπὸ τῆς πλαστικῆς τέχνης.

Ὁ Παρθένος εἶνε ἄγνωστος ἐν τῇ Γαλλίᾳ, ἣτις νομίζει τις, ὅτι ἀδιαφορεῖ πρὸς πᾶν ὅ, τι πράττουσιν οἱ γείτονές τῆς.

Ἄλλὰ τὰ ἔργα του ὅα ἐκτεθῶσι προσεχῶς ἐν Παρισίοις. Θὰ ὑποκινήσωσι φυσικῶς πολεμικὴν βιαίαν καὶ θὰ προκαλέσωσι τὸν θαυμασμὸν τῶν εὐλικρινῶν καλλιτεχνῶν, τῶν ἱκανῶν εἰσέτι νὰ πιστεύωσιν εἰς τὴν ἀναζωπύρησιν τῆς τέχνης ἐντὸς μιᾶς κοινωνίας, ἣτις ἀπώλεσε πᾶσαν παράδοσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

V.

Ἀγαπημένη μου,

Ἐνας ἄνθρωπος καμμιὰ πενηνταριά χρόνων, καλοντυμένος μὲ χονδρὰ ὀλοκαίνουρα ὑποδήματα ἐτραβοῦσε ἀπὸ τὸ χαλινάρι ἓνα γαϊδουράκι, πολὺ περιποιημένο καὶ αὐτὸ, καλοθρεμμένο, μὲ καθαρὸ σαμάρι, μὲ χαλινάρι στολισμένο ἀπὸ φοῦντες ποικιλόχρωμες. Κι' ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ γαϊδουράκι σὺκαναν τὴν ἐντύπωσιν, ἐορτάσιμης μέρας, καὶ ἀκόμη σοῦ ἐνθύμιζαν τὴν ἐξοχὴν καὶ ἀθέλητα σὺφερναν τὴν ὄρεξιν ἢ ἀναίθις στὸ γαϊδουράκι καὶ νὰ πᾶς στὰ χωράφια νὰ ἰδῆς τὰ στάχυα καὶ τῆς παπαροῦνης.

Στάσου ὁμως... Ἐπάνω στὸ σαμάρι ἐκαθόταν ἓνα παιδί, ἓνα ἔκτρωμα ἀπὸ κείνα ποῦ συχνὰ μᾶς παρουσιάζει ἡ Φύσις, γιὰ νὰ μᾶς δεῖξῃ, φαίνεται, πῶς καὶ αὐτὴ—σὰν καὶ ἐμᾶς—ἔχει κάποτε τῆς ἀφηρημάδες τῆς. Λοιπὸν τὸ παιδί αὐτὸ ἐκαθόταν, ὅπως σὺπα, στὸ σαμάρι καὶ κύτταζε μὲ τὰ μεγάλα του μάτια τῆς μυῖγες, ποῦ πετοῦσαν γύρω στὸ κατάμαυρο τόσο ἀπὸ τὸν ἥλιο, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἀπλυσία μούτρο του. Μούτρο μικρὸ σὰν μικροῦ παιδιοῦ μὲ κάτι πελώρια δόντια κατάσπρα ποῦ φαίνονταν πάντα, γιὰ τὸ παιδί γελοῦσε αἰωνίως μ' ἓνα ἄσχημο γέλιο, ποῦ δέστεϊλλε σὰν μορφασμὸς ὀδύνης τὰ λεπτὰ του χεῖλη. Καὶ γελοῦσε τὸ παιδί, καὶ ὅλο γελοῦσε προσπαθώντας νὰ βάλῃ στὸ στόμα του ἓνα κομμάτι ψωμί ποῦ τοῦχε δώσει ὁ πατέρας του, μὲ κάτι ἀδύνατα παραλυτικὰ χέρια, μεγάλα, ποῦ τᾶσπριζαν στὶς ἄκρες τῶν δαχτύλων τὰ νύχια σὰν νᾶχε στάξῃ ἀπάνω τους ἄσπρο κερί καὶ εἶχε πῆξει.

Κι' αὐτὸς ὁ πατέρας του, φρεσκοξυρισμένος, ἱκανὸς ἄνθρωπος γιὰ κάθε βρασιά δουλειά, ἐτραβοῦσε ξέγνοιastos, μουρμουρίζοντας ἓνα σκοπὸ, τὸ χαλινάρι τοῦ ὄραίου γαϊδουριοῦ, σὰν νὰ μὴ καθότανε κανένας ἐπάνω.

Μόνο σὰν περνοῦσε μπρὸς ἀπὸ τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν παραιτοῦσε τὸ τραγοῦδι καὶ ζητιάνευε μὲ φωνὴ δυνατὴ ποῦ θγαινε ἀπὸ στήθια γερά—«Ἐνα κομμάτι ψωμί γιὰ τὸ μισερὸ»—

Ὅλη μου ἡ ζωὴ—ἀγαπημένη μου—μαζεύθηκε στὰ μάτια μου καὶ ἔβλεπα τὸ τρισάθλιο ἐκείνο ὄν ποῦ γελοῦσε καὶ ὅλο γελοῦσε προσπαθώντας νὰ βάλῃ στὸ στόμα του τὸ ξερὸ κομμάτι τοῦ ψωμιοῦ— Δὲν ξέρω, μὰ θαρρῶ, πῶς τέτοιες ἐλεεινότητες σὰν λάχει καὶ μᾶς πικρυσιασθοῦν ἔτσι ὡμές, μᾶς ἀφίνουν πάντοτε κάποιο κατακάθισμα εἰρωνείας στὴν ψυχὴ—εἰρωνείας ποῦ μεγαλώνει σιγά-σιγά καὶ ἀνεβαίνει καὶ μᾶς κυριεύει ὅλους, καὶ τότε εἶνε ποῦ πέρνομε τὸν χαρακτήρα ἐκείνον τὸν ψυχρὸ καὶ φιλοσοφικὸ, ποῦ τίποτε τῆς ζωῆς δὲν τὸν ξαφνίζει— καὶ τίποτε δὲν τὸν συγκινεῖ.

Μποροῦσε σὺ νὰ φανταστῆς μεγαλύτερο καλὸ σὲ οἰκογένεια ὄλο παιδιὰ, μ' ἓνα πατέρα συχνὰ χω-

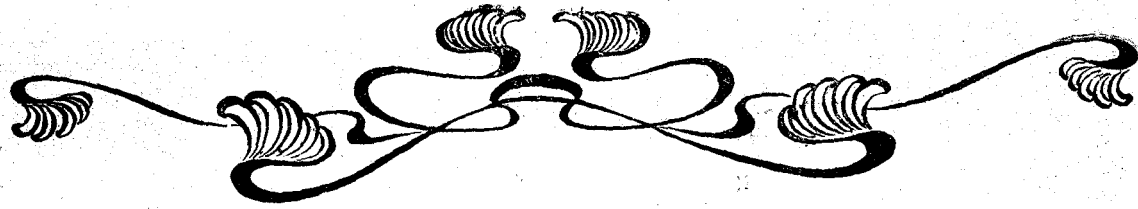
ρὶς δουλειά, μὲ μίαν μάννα ἀρρωστημένη καὶ ἀδύνατη ἀπὸ τὸ ἔκτρωμα αὐτὸ ποῦρθε ἔτσι ξαφνικὰ ἀνάμεσα τῶν—καὶ τοὺς ἔφερε τὸ ψωμί καὶ τὴν ξεκούρασι.— Ὅπως κατάλαβα, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς κέρδιζε πολλὰ ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν—ἄφησε ποῦταν ἴπως εἶπα ἀρκετὰ καλοντυμένους—κανένα σπιτι δὲν τὸν ἐδέχθη χωρὶς νὰ τοῦ δώσῃ κάτι τι.

Κάθε ἄλλος δὲν θὰ μπορῇ βέβαια νὰ φανταστῇ ἀπανθρωπότερο πατέρα—Νᾶχει κανεῖς ἓνα τέτοιο δυστυχισμένο ὄν, καὶ ἀντὶ νὰ τὸ κρατῇ σπιτί του καὶ νὰ συλλογίζεται αἰωνίως τὴν κατάστασιν του, νὰ τὸ γυρίζῃ στοὺς δρόμους, ἐκμεταλλεούμενος ἴσια— ἴσια τὴν ἐλεεινότητά του, αὐτὸ ὅποιος ἔχει καὶ στοιχειώδη ἀνθρωπισμὸ μέσα του—δὲν μπορεῖ παρά νὰ τὸ αἰσθανθῇ καὶ ν' ἀγαπηθῆ!—Ἐγὼ ὄχι, ἀγαπημένη μου—εἶνε πολὺ ὑψηλὴ θεωρία αὐτὴ, πολὺ μακριὰ, χιλιάδες μίλια ἀπὸ τὴν πραγματικότητα— καὶ μόνον νὰ βλέπω τὴν ἀφθονὴ ἐλεημοσύνη ποῦ τοῦκαναν καὶ τὰ ζεστά ρούχα τοῦ πατέρα του, ἴστοχαζόμενον πῶς καὶ οἱ ἐπίλοιποι στὸ σπιτί ἔτσι οἰκονομημένοι θᾶσαν δίχως ἄλλο καὶ ἤμουν, νὰ σοῦ πῶ, πολὺ εὐχαριστημένη. Ἀγαπημένη μου, ὅλα εἶνε σχετικὰ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, σὲ κάθε πρᾶξι μπορεῖς νὰ δώτῃς ὅ, τι χαρακτήρα θῆς, πότε εὐγενικὸ, πότε πρόστυχο—καὶ τίποτε δὲν εἶνε ἀπολύτως καλὸ—ὅπως καὶ τίποτε δὲν εἶνε ἀπολύτως κακὸ μὲς στοὺς ἀνθρώπους— καθένας μας ἔχει ξεχωριστὸ τὸν κύκλο τῶν ἀντιλήψεών του, καὶ ἔτσι καθένας μας κρίνει ὅσα βλέπει σύμφωνα μὲ τῆς ἰδέες του μονάχα—Κάθου γύρευε.

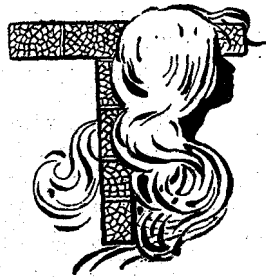
Σὲ παρακαλῶ. Γι' αὐτὸ κάνει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; ποῖον βλάπτει; Ἐχει ἓνα σωρὸ παιδιὰ ὀλόγυμνα καὶ πεινασμένα—καὶ μίαν γυναῖκα πειότερο πεθαμένη παρά ζωντανή. Ὅλες ἡ φτωχῆς χωρικές, ποῦ κάνουν παιδιὰ, εἶνε ἔτσι—μὴν ἀκούς ἐσὺ ἀπὸ εὐρωστίες καὶ ἀπὸ ὑγίης καὶ βουνίστους ἀέρεις—ἡ γυναῖκα πάντα εἶνε εὐαίσθητος ὄργανισμὸς—ὅποια καὶ ἂν εἶνε, ὅπου καὶ ἂν ζῆ. Λοιπὸν κάνει ἡ δὲν κάνει πολὺ καλὰ νὰ τριγυρᾷ τὸ παιδί του στῆς πόρτες καὶ νὰ ζητιανεύῃ; Ἐμένα μοῦ φαίνεται εἶνε τέλειος καὶ ὑγίης νοῦς ὁ ἰδικὸς του, ἀφοῦ δὲν τὸν κυβέρνησαν περιττὲς εὐαίσθησιες καὶ ἀνώφελοι ἀπελπισμοί. Αὐτὰ εἶνε καλὰ καὶ ἀγία, μὰ σ' αὐτοὺς ποῦ τοὺς ταιριάζουν, σ' αὐτοὺς ποῦ μποροῦν νὰ τὰ ἐφαρμόσουν. Ἐτσι ἀπὸ τὰ μάτια μου ἐξηλείφθη ἡ εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ ὅ' ὡς διόλου, καὶ μένει μόνον ἡ εἰκόνα τοῦ φρεσκοξυρισμένου ἀνθρώπου καὶ τοῦ καλοθρεμένου γαϊδουριοῦ—

Σὲ φιλῶ
Lalo

Υ. Γ. Ἐέρεις;—Ἐρώτησα καὶ μοῦπαν πῶς τὸ παιδί αὐτὸ δὲν εἶνε δικό του, ἀλλὰ μιᾶς ἄλλης γυναίκας χήρας—καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ γυρίξῃ, διότι ἔχει μικρὰ παιδιὰ, ποῦ δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀφίγη μαναχὰ, τοῦ τὸ νοικιάζει.—

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ο ιστορικόν δράμα εκληθὲν ὡς βιομηχανικὸς ἐκμεταλλεύσιμον ἔσχε τὰ θύματα του. Τὸ πλέον ἀξιολύπητον θέαμα ἦτο τοῦ «Μαρμαρωμένου Βασιλέως» τοῦ κ. Νικολοπούλου εἶνε ἀνάγνωσμα σκηνοποιηθέν, ἀλλὰ σκηνικῶς ἀνάπηρον. Ἐρωτες μεταξύ Βυζαντινῶν καὶ Ἰσπανοῦ εὐπατρίδου καὶ ἑνας κρυφῶς (συμβολικῶς) ἔρωτος τῆς ἐτέρας ἀδελφῆς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, μία παρέλασις τοῦ Αὐτοκράτορος μετὰ προσφωνήσεων καὶ μονολόγων καὶ πίπτει ἡρωικῶς... τὸ ἔργον.

Ἡ μέθοδος τῆς δραματοποιήσεως τῶν ιστορικῶν ἀναγνωμάτων τῶν ἐφημερίδων εἶχε καὶ δευτέρον κρούσμα. Τοὺς «Ληστὰς τοῦ Δήλεσι». Με ὄσιν προδοχὴν καὶ λεπτότητα, με ὄσιν ἱστορικὴν ἀκριβείαν καὶ ἂν ἔχη γραφὴν τὸ ἔργον, ποῖον τάχα σκοπὸν προτίθεται ἢ ἀπὸ σκηνῆς ἀναπαράστασις ληστρικῆς γεγονότος ἀπαιδίου καὶ διὰ τὰς λεπτομερείας καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἔθνους ἐπίδρασιν του; Τί θὰ διδαχθῆ καὶ τί θὰ θαυμάσῃ ὁ κόσμος ἀπὸ μίαν ἱστορίαν ληστοσυμμορίας; Μόνον ἢ βιομηχανικὴ ἐκμετάλλευσις μένει ὡς σκοπὸς τῶν τοιούτου εἶδους δραματικῶν ἀφηγήσεων. Αἱ λαϊκαὶ τάξεις ὑπεστήριξαν τὸ ἔργον, ὅπερ ἠρώτησε δειρὰν παραστάσεων καὶ τὸ ὅποιον κατέστησαν ἐλκυστικώτερον οἱ γύφτικοι χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια—ἀπαραίτητοι παράγοντες ἐπιτυχίας τῶν νεοελληνικῶν ἔργων.

Αἱ Ἀθηναῖκαί ἐπιθεωρήσεις ἐνέπνευσαν εἰς τὸν κ. Γρανίτσαν τὴν ἰδέαν μιᾶς ἐπαρχιακῆς σατύρας. Ὁ Μπτσέλος εἶνε λοχίας τῶν εὐζώνων, φρούραρχος Πολυγυρίου καὶ εἰκονίζει τὸν σωζόμενον ἐπὶ κωμικὸν τύπον τοῦ εὐζώνου ἀποσπασματάρχου, εἰς βῆρος τοῦ ὁποίου ἔχουν λεσχθῆ ὠραϊότατα ἀνέκδοτα. Ὁ «Μπτσέλος» οὔτε ἠθογραφία εἶνε, οὔτε ἐπιθεωρησις, οὔτε κωμῆς, οὔτε φάρσα. Λίγο ἀπ' ὅλα. Ὁ συγγραφεὺς ἔχει τὸ χάρισμα τῆς ἐπιμελοῦς παρατηρήσεως καὶ πνεῦμα σατυρικόν, ἀλλ' ἄγνοε τὴν σκηνὴν. Ὁ «Μπτσέλος» δὲν εἶνε ὁ τύπος δὲν ἀνεμόμενος. Εἶνε ἐξηνυγεμένος εὐζωνος, με κομψὴν προφορὰν καὶ παράστημα σεμνόν. Τοῦτο συνετέλεσεν ὥστε ἢ ἐπιτυχία νὰ μὴ εἶνε πλήρης. Ὁ κ. Σαγιώρ, ὑπεῖκον εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ

συγγραφέως δὲν ἐμνήθη τὴν ὁμιλίαν τὴν εὐζωνικὴν, ἀλλὰ περιορίσθη εἰς μορφασμοὺς μόνον, τοὺς ὁποίους καὶ εἰς ἄλλα ἔργα μεταχειρίζεται. Ἡ κ. Γαβριλίδου, ὡς Γύφτισσα χειρομάντις, θαυμασία. Ὁ Παλμύρας διέπλεσεν ἕνα χαρακτηριστικὸν τύπον δασκάλου τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, ἢ δὲ δις Κοτοπούλην ἐχόρευσε κὰν-κὰν σκανδαλωδέστατα.

Ὁ κ. Νιρβάνας ἐπραγματοποίησε τὴν ἀπειλήν του. Μὰς ἔδωκε τὴν «Μαρίαν τὴν Πενταγιώτισσαν» ἔκτυπον, κατὰ τὴν δραματικὴν τέχνην, τοῦ «Χελιδονιοῦ». Ἡ Μαρία Πενταγιώτισσα τοῦ δημῶδου ἄσματος οὐδεμίαν οχέσιν ἔχει με τὴν Μαρίαν τοῦ κ. Νιρβάνου. Ἡ ὠραία λαϊκὴ παράδοσις ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν ποιητὴν ἀπλῶς ὡς σύμβολον· ἀλλ' ἂν τὸσον ἐξιδανικεῖται ὁ τύπος τῆς Πενταγιώτισσας, ὥστε καταντᾷ τὸ δράμα ποιητικὸς διάλογος. Ἐλαβεν ὁ ποιητὴς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐνέδυσσε με τὴν πορφύραν τῆς ποιήσεως· ὁμιλοῦν καὶ σκέπτονται ὡς δανθῆδες· ἐνῶ δὲ διαπράττονται δύο φῶνοι καὶ μία αὐτοκτονία, ἐν τούτοις ὁ θεατὴς δὲν συγκινεῖται. Αὐτὸ σημαίνει βεβαίως ἀτεχνίαν.

Ὁ κ. Νιρβάνας καλὸν θὰ ἦτο ἢ νὰ κάμῃ ἀδελφίαν εἰς τὰς ιδέας του περὶ δραματικῆς τέχνης, ἢ νὰ γράψῃ ποιήματα καὶ διηγήματα μόνον, ἵνα μὴ διακινδυνεύῃ τὴν φήμην του, ὡς συγγραφεὺς, με ἀποπειράς ἀτυχεῖς. Ἡ «Πενταγιώτισσα» ἐφυγαδεύθη ἐνωρίτατα ἀπὸ τὸ θεατρικὸν πρόγραμμα.

Ἡ «Ν.Σκηνὴ» εἶχε τὴν ἐμπνευσίν ἕνα βράδυν νὰ σερβίρῃ εἰς τὸ νοήμον κοινὸν τρία μονόπρακτα ἔργα τριῶν νεοσῶν τῆς θεατρικῆς φιλολογίας. Ἡ «Ἠχώ τῆς Λίμνης» τοῦ κ. Λαδοπούλου οὔτε εἰδύλλιον εἶνε, οὔτε δράματιον, οὔτε κωμῆς. Τοποθετεῖται μία λίμνη ἐπὶ τῆς Πάρνηθος, ἐμφανίζεται ἕνας πάγκος, τριγυρνᾷ μιὰ τρελλή, φλυαροῦν δύο τρεῖς φίφτι-τοῦ καὶ... καλεῖται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ συγγραφεὺς.

Ὁ κ. Χαρλῆς μετὰ τοὺς «Πετροχάρπιδες» ἐθεώρησε καλὸν νὰ τιμωρήσῃ τοὺς θεατὰς με μίαν ἀπαισίαν τραγικὴν σατύραν. Ἐν ἄτιμον σπῆτι ἀποκαλούμενον εἰρωνικῶς «Τίμιον», με τύπους χαριδιποτῶν, μὀρτηδων καὶ ἀνθρωπεμπόρων ἀπασχολεῖ τὸν συγγραφεὴ. Συχαροπότερα καὶ κτηνωδεστέρα ὑπόθεσις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξευρεθῆ. Εἶνε ὁ κ. Χαρλῆς ρεαλιστῆς δυνατός, γνωρίζει νὰ σκηνοθετῆ, ἀλλὰ πολὺ ἀτυχεῖς εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ θέματος.

Τὴν τραγικὴν διωδίαν συνεπλήρωσε κατὰ τὴν μ ο ν α δ ι κ ἢ ν ἐκείνην ἐσπέραν—διότι «αὐθεσπερεῖ» τὰ μωρὰ αὐτὰ τῆς τέχνης ἐξέπνευσαν—μία κωμῆς τοῦ κ. Κολοκοτρῶνη «Τὰ ἀπρόοπτα τῆς ἀπογραφῆς». Ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς

φαίνεται ἐπηρεασθεὶς ἀπὸ τὰς Γαλλικὰς φάρσας. Ἐχει ἢ κωμῆς τοῦ χάριν, ἀλλ' εἶνε ἀτεχνὸς καὶ μονότονος.

«Στὰ παραπήγματα». Στρατιωτικὴ κωμῆς, τῶν κ. κ. Ν. Λάσκαρη καὶ Μ. Γιαννουκάκη. Ἐγράφη πρὸ δωδεκαετίας, ἀλλὰ πρῶτην ἦδη φορὰν παρεστάθη. Ἡ ζωὴ τῶν κληρωτῶν παρέσχε πάντοτε ἐμπνεύσεις εἰς τοὺς ξένους κωμωδιογράφους. Παρ' ἡμῖν, εἶνε τὸ πρῶτον ἔργον διακωμωδήσεως τῆς στρατιωτικῆς θητείας, τῆς ἀνεξαρτητοῦ εἰς φαιδρὰ ἐπεισόδια.

Ἡ ὑπόθεσις εἶνε πλήρης παρεξηγήσεων ἢ μία διαδέχεται τὴν ἄλλην. Ἡ α'. πράξις εἶνε γραμμὴν με ἐντεχνον πλοκήν. Ἐν τῇ β' πράξει ἢ παράταξις τῶν στρατιωτῶν, διδασκομένων ὑπὸ τοῦ λοχίου, ἔχει φωτοτυπικὴν ἀκριβείαν. Ἡ γ' πράξις δὲν ἔχει τὴν δρᾶσιν, οὔτε τὴν φυσικότητα τῶν δύο προηγουμένων πράξεων. Ἡ κωμῆς ἔχει γραφὴν με πολλὴν εὐθυμίαν καὶ γοργότητα, καὶ μόνον σκηνῶν τινῶν ἢ ὑπερβολὴ καὶ ἢ πληθὺς τῶν παρεξηγήσεων προκαλοῦν ἀπαθανότητα, αἰτινες ὑποβιάζουσι τὴν κωμῆς εἰς φάρσαν Ὁ κ. Σαγιώρ ἔκτακτος ὡς στρατιώτης. Ἐπίσης πολὺ κάλοι ὁ Παλμύρας ὡς κωμῆς ἀπαιδίου καὶ ὁ κ. Λεπενιώτης ὡς ἐντομολόγος.

Ἡ «Χειραφετημένη» τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ διαμένοντος κ. Χ. Παπαζαφειροπούλου ἦτο μία ὕψους ὑπὸ τεχνικὴν ἐποψίαν εἰς τὰς συχνὰς ἐφέτος ἀποτυχίας τῶν πρωτοτύπων ἔργων. Στρέφεται τὸ δράμα περὶ τὸν ἐλεύθερον γάμον, με τὸ ἠθικὸν διδάγμα, ὅτι ἢ ἡρωὶς ἐρωμένη ἀναδεικνύεται τιμητέρα καὶ νομίμου συζύγου. Αἱ σκηναὶ εἶνε τεχνικῶς γραμμῆν καὶ ἐπερχονται μετὰ φυσικότητα, ὁ δὲ διάλογος, μ' ὄλην τὴν γλωσσικὴν ἀνωμαλίαν, γοργός. Ἡ διάστασις μετὰ τῶν συζώντων ἐραστῶν ἀποδοθῆναι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ μονογενοῦς τῶν τέκνων. Ἡ λύσις αὐτῆ ἀν δὲν εἶνε πρωτότυπος—ἀκριδῶς ἐπιτοιαύτης λύσεως ἔχει πρὸ πολλοῦ γραφὴ διήγημα—συγκινεῖ ὅμως βαθέως.

Ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ ἠρμήνευσε μετὰ λεπτότητος τὸν ρόλον τῆς χειραφετημένης, ἔλλειπεν ὅμως ἀπ' αὐτῆς ὁ τόνος τῆς ἐκφράσεως.

Ὁ Σουηδὸς συγγραφεὺς Στρίμπεργ ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του καὶ εἰς τὸ Ἑλλ. Θέατρον, με ξεναγὸν τὸν κ. Ξενοπούλου. Ἡ «Δεσποινὴς Τζούλια» βεβαίως δὲν εἶνε ἀριστοῦργημα, ὡς ἠθέλησε νὰ τὴν παραστήσῃ ὁ εἰσηγητῆς, ἀλλ' ἔργον μέτριον, ἠθικῶς δὲ βρωμερόν. Δύο ἀνθρώπινα κτήνη συναντῶνται, κυλίνονται εἰς τὴν ἡδονὴν, ἀλληλοῦβρίζονται, καὶ κατόπιν μιᾶς ἀτελευτήτου πάλης συμβολίζουσιν τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας, ἢ ἡρωὶς αὐτοκτονεῖ διὰ ξυραφίου τὸ ὅποιον τῆς δίδει ὁ ἱπποτικώτατος ἐραστῆς, ὅστις εἶναι ὁ ὑπυρθέτης τῆς.

Ἡ Ἑλλιν. κοινωνία εἶνε ἀκόμη ἀρκετὰ ἐχέφρων, ὥστε νὰ μὴ θαυμάσῃ τοιαῦτα... ἀριστοῦργήματα, σκοπὸν ἔχοντα νὰ χύσωσι γύρω τὸ δηλητήριον τῆς διαφθορᾶς. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Ἰψεν καὶ τοῦ Νίτσε εἶνε καταφανὴς ἐπὶ τοῦ Στρίμπεργ, ὅστις διακρίνεται διὰ τὰς σοσιαλιστικὰς ἀρχὰς.

Ὁ κ. Ξενοπούλος ἀντὶ νὰ γράψῃ δράματα κρίνει ἀκοπώτερον νὰ μεταποιῇ τὰ διηγήματά του εἰς δράματα, ἀπαράλλακτα ὅπως ἀπὸ τὴν σταθίδα κάμνουν τὸ οἰνόπνευμα. Ὁ «Κόκκινος βράχος» ἔγεινε «Φωτεινὴ Σάντρον». Ἐρως πρῶτων ἐξαδέλων, ἔρως ἀνιδόροπος ψυχικῶς καὶ ἀχαρακτήριστος σκηνικῶς. Ἐνας σαραντάρης παραλυμένος ὁρέγεται μιᾶς μικρούλας καὶ ἀθῶως ἐξαδέλφης του. Ἐκείνη εἰς μίαν ψυχροτάτην καὶ ἀτεχνολογικὴν ἐρωτικὴν ἐξομολόγησίν του τὸν ἀποπέμπει, φρικώσα ὡς ἐκ τοῦ καλύματος τῆς συγγενείας. Μόλις ὅμως ἐκεῖνος λείγει, ἐννοεῖ ὅτι τὸν ἀγαπᾷ καὶ αὐτὴ καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὑπαντρέφεται ἄλλην, ἢ νεαρὰ καὶ ἀθῶα Φωτεινὴ πίπτει ἀπὸ τὸν Κόκκινον βράχον. Οὔτε πρωτότυπον, οὔτε τεχνικὸν εἶνε τὸ ἔργον. Ὁ συγγραφεὺς εἰς πολλὰ μέρη νομίζει τις ὅτι γράφει ὄχι διὰ τὸ θέατρον, ἀλλὰ διὰ τὴν... «Διάπλασιν τῶν Παίδων». Τὸ ἔργον ἀρχίζει ἀπὸ τὸ... τέλος αὐτὴ εἶνε ἢ μόνη πρωτοτυπία του, ἐκ τῶν τριῶν δὲ πράξεων μία καὶ μόνη σκηνὴ, ἢ τελευταία τῆς τελευταίας—τοῦ παραληρηματός τῆς ἡρώιδος—εἶνε δραματικὴ καὶ μόνον διότι παιζεται θαυμάσια ἀπὸ τὴν Κυβέλην, τὸ ἔργον ἐσώθη.

Διὰ τὴν «Φωτεινὴν Σάντρον» πολὺς λόγος ἐγένετο, δυσανάλογος πρὸς τὴν δραματικὴν τῆς ἀξίαν, ἐξ ἑνὸς βουλοκεραιοῦ. Ἡ ἡρωὶς σφραγίζει τὸ πρὸς τὸν ἐξαδέλφον τῆς ἐρωτικὸν γράμμα με βουλοκέρι. Χρυσὸ ἦταν ἢ κόκκινον τὸ βουλοκέρι; Ἄϊδου ἢ ἀπορία! Καὶ διὰ τὸ εὐνοεῖται αὐτὸ ζήτημα διεξῆθη μία ἀτελευτήτος κωμικὴ συζήτησις μετὰ τῶν κ. κ. Ξενοπούλου καὶ Τσοκοπούλου, τὸσον ἐμπαθεῖς ὄσον καὶ ἀσκοπος! Καὶ ἐπειδὴ πρόκειται περὶ κριτικῆς, ἢς σημειωθῆ ὡς ἔκτακτον διὰ τὰ θεατρικὰ χρονικά, ὅτι ὁ κ. Ξενοπούλος ἔγραψε κριτικὸν ἄρθρον διὰ τὴν αἰσχρὰν «Δεσποινίδα» Τζούλιαν εἰς τὴν... «Διάπλασιν τῶν Παίδων»!

Ὁ θίασος τοῦ «Πανελληνίου» διὰ νὰ πυκνώσῃ τὸ ἀκροατήριον, ἐσκέθη νὰ δώσῃ μίαν ἐπιθεωρησίαν. Εὐτυχῶς ἐγκατέλειψε ἐγκαίρως τὴν ἰδέαν αὐτὴν καὶ χάρις εἰς τὸν σκηνοθέτην κ. Θ. Οἰκονόμου προετοιμάσθη μία παντομίμα παγκοσμίου φήμης, ἢ «Κουκλονεραῖδα» τοῦ Μπαίερ. Ἄν καὶ παλαιὸν τὸ ἔργον, ἐξηκονταετῆς, ἔχει τὸσον θεαματικότητα, τὸσφ εὐμορφὴν μουσικὴν καὶ πρωτότυπον σκηνογραφίαν, ὥστε ν' ἀρέσῃ καὶ νὰ παιζεται συνεχῶς ἐν Γερμανίᾳ.

Ὁ κ. Οἰκονόμου εἰργάσθη με πολὺν ζῆλον διὰ νὰ παρουσιάσῃ τὴν φαντασμαγορίαν ὅσφ τὸ δυνατόν πλουσιωτέραν εἰς χρώματα καὶ ποικιλίαν. Οἱ ἠθοποιοὶ καίτοι πρῶτην φορὰν ἐπαίζαν παντομίμαν, ἐξετέλεσαν ἐπιτυχῶς τὰ μέρη των, καὶ ὁ διάκοσμος δὲ, σχετικῶς με τὰ διατεθέντα μέσα, ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Ἡ κ. Κυβέλη ὡς μπεμπέ καὶ ἢ κ. Περίδου ὡς Κουκλονεραῖδα ἐκυριόρχησαν τῆς Βαυλωνιακῆς ἐκείνης, ἀλλὰ βωδῆς κινήσεως, τῆς πολυχρῶμως φανταστικῆς καὶ ζωοῦς.

Εἰς τὸ «Πανιλλήνιον» ἐδόθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ δύο φάρσαι, ἢ «Μποτιλίγια» καὶ ἢ «Μπομπινέττα».

ΑΙΚ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Μετά τον Τζιακόζα, τον Καρδοϊτσι, τον Κάνδολιν, τον Δε-Αμίτση και άλλος επιφανής Ιταλός συγγραφέας, ο Α. Ίούλιος Μπαρζίλι απέθανε. Ο Μπαρζίλι υπήρξε εν εκ των πολυγραφωτέρων Ιταλών συγγραφέων. Δημοσιογράφος, μυθιστοριογράφος, καθηγητής, πρό πάντων όμως μέγας πατριώτης.

Έγεννήθη τῷ 1836. Μετά τὰς Πανεπιστημιακὰς σπουδὰς τοῦ ἐδημοσιογράφησεν εἰτα μετέσχε πολλῶν μαζῶν, ὑπὸ τὸν Γαριβάλδην. Ἐξέδωκε κατόπιν τὸν «Γκάφφαρο», ὅστις εἶνε τὸ σοβαρώτερον φύλλον τῆς Γενεύης. Διετέλεσε Καθηγητὴς τῆς Ἱταλικῆς Φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γενεύης.

Τὰ ἔργα τοῦ Μπαρζίλι διακρίνει ἀπλότης καὶ κομψότης ὕφους. Τὰ «Μυστήρια τῆς Γενεύης» εἶνε τὸ δημοτικώτερον ἔργον του. Ἐξέδωκε κατόπιν τὸ «Μαῦρο βιβλίον», τὴν «Ἐξομολόγησιν τοῦ φραῖ Γουαλβέρτου», τὴν «Σεμιράμιδα», τὴν «Γαλάτιαν», τὸ «Σὺν ὄνειρον», τὸν «Πλοίαρχον Δοδέρον», τὰς «Δύο καρδίας» τὸν «Κόκκινον κόμητα» καὶ τὴν σειρὰν τῶν μυθιστορημάτων, διὰ τῶν ὁποίων κατέστη δημοτικὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ Κολόμβου. Ἐκτός αὐτῶν ἔγραψε καὶ ἄλλα πάμπολλα.

Ὅταν ἔγιναν τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ Μαντοῖν, ὁ Μπαρζίλι ἐξεφώνησε τὸν παιηνυρικὸν, ἦτο δὲ τὸσον βροντωδὴς ἢ φωνὴ του, ὥστε ἤκουετο μέχρι τῶν πέριξ λόφων.

Ὁ Στράους, ὁ βασιλεὺς τῶν βαρβαρίων, δὴ ἔχη προσεχῶς τὸν ἀνδριάντα του ἐν Βιέννῃ, ἐν τῷ δημοτικῷ κήπῳ, ὅπου εὐρίσκονται καὶ οἱ τοῦ Σούβερετ καὶ τοῦ Μάκαρι. Ὁ γλύπτης Hellner παριστᾷ τὸν Στράους νέον, παίζοντα τετράκορον. Τὸ ἄγαλμα θὰ τεποθετηθῇ εἰς τὸ κέντρον ἀψίδος, περιστοιχιζομένης ὑπὸ νεανίδων χορευουσῶν.

Ὁ ἐν Λονδίῳ «Σύλλογος τοῦ Δίκενς» διοργάνωσεν ἀγαμνηστικὴν ἐκθεσιν τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου. Ὁ σύλλογος οὗτος τῶν φασιστῶν τοῦ Δίκενς ἰδρυθεὶς πρὸ ἐξαστίας, ἀριθμεῖ ἤδη τρισχίλια μέλη. Ἡ δόξα τοῦ Δίκενς ὑπέστη κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου του δεκαετίαν μείωσιν. Αἰσθητικοὶ τινες ἔκριναν αὐτὸν ὡς δυνάμενον νὰ τέρψη τοὺς κοινούς ἀνθρώπους. Ὅμοιαν κατάπτωσιν ἐνθουσιασμοῦ ὑπέστησαν ὁ Λαμαρτίνος, ὁ Οὐγκῶ, ὁ Βαλζάκ. Ὁ σύλλογος Δίκενς ἐργάζεται ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς φήμης τοῦ συγγραφέως τοῦ «Κόππερφελδ», τοῦ «Πίκουικ», καὶ τοῦ «Μπλήκ-Χάουζ». Ἐκ τῶν κυριωτέρων ἐκδημάτων τῆς ἐκθέσεως, ἐκτός ἀφθόνων προσωπογραφῶν καὶ εἰκόνων τοῦ Δίκενς, εἶνε καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Τολστόη, δι' ἧς ἀποκαλεῖ τὸν Δίκενς «τὸν μεγαλύτερον μυθιστοριογράφον τοῦ 19 αἰῶνος, τὸν ἐμφορούμενον ὑπὸ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος.»

Εἰς τὴν Χαλκίδα πρόκειται νὰ ἰδρυθῇ ὁ ἀνδριάνς τοῦ ἀγωνιστοῦ Νικολάου Κριεζιώτου. Ὁ Λῆμος Χαλκίδος ἐνήργισε πρὸς τοῦτο τρισχιλίαν δραχμάς.

Ὁ Κάιζερ ἠρονήθη ν' ἀποκαλύψῃ ἓνα ἀνδριάντα τοῦ πατρὸς του ἐν Σβινεμουίνδε, ἐπειδὴ οὗτος δὲν παριστάνετο ἔφιππος.

Ὁ ἀθλοθέτης τοῦ ὁμωνύμου ποιητικοῦ ἀγωνίσματος κ. Παντελίδης ἀπέστειλεν αὐτὸν, «μέχρις οὗ καθορισθῶσι τὰ ὅρια τῆς γλώσσης», κατὰ τὴν φρασίον του. Δηλαδή, εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων...

Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ ἐκ Καμαριζῆς φεραδευθὲν καὶ ἐν Γερμανίᾳ πωληθὲν ἀντὶ 200,000 μάρκων, ἠγόρασεν ὁ Διάδοχος τῆς Γερμανίας.

Ἐν Λονδίῳ συνέρχεται τὴν 25 Σεπτεμβρίου Συνέδριον Ἡθικῆς Ἀγωγῆς. Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος ἀρίσθησαν οἱ κ. κ. Σταυρίδης καὶ Βελέλης.

Ἀπέθανε ἐν Ἱταλίᾳ ὁ κριτικὸς Κιαρίνι, ὅστις διεκρίθη διὰ τὴν κατὰ τοῦ Δ' Ἀννοντζιο σφοδρὰν πολεμικὴν του.

Τὸν προσεχῆ Ἰανουάριον θὰ ἐορτασθῇ ἡ ἑκατοτατηρῆς τοῦ Ἐδγαρ Πόε, τοῦ δεινοῦ ὑπερατλαντείου διηγηματογράφου. Προβλέπεται ἐξ ἀφορμῆς τούτου μέγας φιλολογικὸς πόλεμος ἐν Ἀμερικῇ. Οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ αἰσθήματα ἐναντίον τοῦ Ἐδγαρ Πόε οἷα οἱ Ἄγγλοι κατὰ τοῦ Βύζωνος καὶ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τοῦ Χάινε.

Ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 30 προσεχούς Νοεμβρίου ἀνοίγει Διεθνὴς Καλλιτεχνικὴ Ἐκθέσις ὑπὸ τῆς «Ν. Ἐταιρείας τῶν Ἱταλῶν καλλιτεχνῶν», λήγουσα τῇ 30 Ἰουνίου 1909. Προγράμματα λεπτομερῆ ἐστάλησαν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Καλλιτεχνικὴν Ἐταιρείαν. Θὰ ἦτο συντελεστικὸν ἂν ἡ Ἐταιρεία ἐφρόνιζε νὰ μεταφρασθῇ ὁ κανονισμὸς τῆς Ἐκθέσεως καὶ νὰ σταλῇ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον Ἑλληνα καλλιτέχνην, ἵνα κατορθωθῇ οὕτως εὐπρόσωπος αὐτῶν καὶ πολυάριθμος συμμετοχὴ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν πρότεινε τὴν παρασημοφορίαν τοῦ γλύπτου τοῦ «Συλοθραύστου» κ. Φιλιππότου. Πολὺ ἐνωρίς!

Εἰς τὴν τελευταίαν ἐκθεσιν τῶν Βρυξελλῶν ἐτιμήθη διὰ χρυσοῦ βραβείου μετὰ τιμητικοῦ διπλώματος ὁ ἐν Πειραιεὶ καλλιτέχνης φωτογράφος κ. Γαζιάδης.

Εἰς τὸν γλύπτην Μαρίν παρηγγέλθησαν ὑπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς τῶν Βρυξελλῶν ἐπίχρυσον ὀρειχάλκινον σύμπλεγμα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ κατατροποῦντος τὸν δράκοντα καὶ τρία ἀγάλματα ἄγων ἐκ λευκοῦ λίθου χάριν τοῦ ἐξωτερικοῦ διακόσμου τοῦ νέου ἱεροφυλακίου τοῦ Sainte-Gudule ἐν Βρυξελλαῖς.

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς θεατρικῆς ἐφημερίδος «Comedia» πρόκειται νὰ ἰδρυθῶν θέατρα εἰς τοὺς γαλλικοὺς στρατώνας. Εἰς τὰ θέατρα αὐτὰ δὲν θὰ παριστάνονται μόνον πατριωτικὰ δράματα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα δράματα καὶ κωμῳδίαι ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι τέρονται ἀλλὰ καὶ διδάσκουν συγχρόνως.

Τὸ ἐν Κοπενάγη συνέδριον διεθνῆς συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν ὄρισεν ὡς τόπον συγκροτήσεως τοῦ προσεχοῦς συνεδρίου, τῷ 1911, τὰς Ἀθήνας.

Δύο γνωστότατοι Παρισινοὶ χρονογράφοι ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀρὲν τοῦ «Φιγαρὼ» καὶ ὁ Ἀρδουὲν τῆς «Πρωίας» ἀπέθανον σχεδὸν ταυτοχρόνως ἀπὸ τὴν αὐτὴν κατὰ σύμπτωσιν ἀμφότεροι νόσον, ἐξ οὐραμίας.

Ὁ Ἀρδουὲν ἦτο ὁ χαριέστερος Γάλλος εὐθυμογράφος, τοῦ ὁποῖου τὰ συντομώτατα χρονογραφήματα συγχρότα μεταφράζοντο παρὰ Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων. Ἐπὶ ἔτη διηθῆνε τὴν ἐν Ρώμῃ ἐφημερίδα «Ἱταλιαν». Τῷ 1887 ἤρξατο τῆς ἐν τῇ «Πρωίᾳ» συνεργασίας του. Ὁ Ἀρδουὲν ἦτο ἡλικίας 63 ἐτῶν. Ἦδη ἀπομένει ὡς καλλίτερος χρονογράφος ὁ Μαρέ.

Ὁ κ. Βικᾶτος διαμείνας ἐπὶ τινὰς ἡμέρας εἰς Πύλον, ἐφιλοτέχνησε διαφόρους ἀλύψεις τῶν πέριξ τοπελιῶν.

Ὁ κ. Μπονᾶνος ἐξετέλεσεν ἐπὶ μαρμάρου τὴν «Φιλοδοξίαν». Γυνὴ πατεῖ ἐπὶ κρανίων καὶ στηρίζεται ἐπὶ θρόνου ἐξ ἀνθρωπίνων ὀστέων. Κρατεῖ μάχαιραν ἐτοιμῇ νὰ τὴν βυθίσῃ κἄπου, ὁ δὲ λέων — τὸ σύμβολον τῆς ἰσχῦος — μένει πειθήνιος εἰς τοὺς πόδας τῆς. Ὁ καλλιτέχνης ἐδειξεν ὄλην του τὴν δύναμιν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γυναικὸς, εἰκονίζον τὸ πάθος τῆς φιλοδοξίας, τὸ ἱκανὸν νὰ αἰματοκυλίῃ τὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰς τοὺς «Τάϊμς» ὁ διαπρεπὴς ἀρχαιολόγος κ. Ἐβανς δημοσιεύει ἐνυπόγραφον περιγραφὴν νέων ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων, ὡς ἔκαμεν, ἐξακολουθῶν τὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὴν Κνωσσὸν τῆς Κρήτης. Ἰδιαιτέρως τονίζει τὴν σπουδαιότητα εὐρημάτων τινῶν ἐπὶ τῆς ἐκεῖ πλησίον νησίδος «Μοχλός», ὧν τὴν ἐποχὴν ἀνάγει εἰς τὰ 1900 π.Χ. Οἱ «Τάϊμς» ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ τονίζουν τὴν μεγάλην σημασίαν τῶν νέων τούτων εὐρημάτων καὶ ἐξαιροῦν τὸ ἔργον τοῦ ἀκαμάτου, ὅσον καὶ εὐτυχοῦς εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ ἀρχαιολόγου.

Ἀπέθανε ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος Κυρ. Ἐκτορος Φράνς, ὅστις κατηγορηθεὶς κατὰ τὸ 1871 ἐγκατέλειψε τὴν Γαλλίαν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν ὅπου ἐν Βούλβιτς κατέλαβε τὴν θέσιν τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ Βασιλικῇ στρατιωτικῇ Ἀκαδημίᾳ. Μεταξὺ τῶν μᾶλλον γνωστῶν ἔργων τοῦ Φράνς καταλέγονται καὶ τὰ καταστάνα ἀγαπητὰ «Ἡ ἱστορία τοῦ Ἐφημερίου» (1879), «Τὰ ἄμαρτήματα τῆς ἀδελφῆς Κουγκόνδας» (1880), καὶ «Ἡ ἱστορία πτωχῆς τινος νεάνιδος» (1906). Ἐσχάτως ἐξέδωκε τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ Βρετανικοῦ στρατοῦ. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐφημερίδος «Τὸ Μέλλον».

Εἰς τὸν «Χρόνον» τοῦ Λονδίνου ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ δι' ἧς συνιστᾷ ὁ γράφων τὴν συλλογὴν ἐράνων ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὲρ ἀποπερατώσεως τοῦ ἡμιτελοῦς ἐσωτερικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος ἐν Μεσολλογίῳ. Ἡ ἐκκλησιὰ αὕτη εἶνε ἀνεξήγητος καὶ πολὺ παράδοξος.

Εἰς τὸ λύκειον τῆς πόλεως Ἐμπορίας τῆς Πολιτείας Κάνσας παρεστάθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ὁ «Ἀγαμέμνων» τοῦ Αἰσχύλου ὑπὸ Ἀμερικανῶν σπουδαστῶν διδασκῶν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης καὶ φιλολογίας κ. J. Wilkie. Ὁ «Ἀγαμέμνων» ἐδόθη τρίς.

Ἀπεβίωσεν τὴν 18 Ἰουλίου ἐν ἡλικίᾳ 45 ἐτῶν ὁ Φίλιππος Αικυιερ, ἐπόπτης τοῦ Μουσείου τῆς Μασσαλίας, ἐκδόσας ὀραϊότατον εἰκονογραφημένον κατάλογον ὑπὸ τὸν τίτλον «Πέτρος Ρυγετ — τὸ ἔργον του ἐν Μασσαλίᾳ». Πλὴν τούτου ἔγραψε μονογραφίαν τοῦ χαλκογράφου καὶ ζωγράφου Joseph Soumy, ἔγραψε τὰς βάσεις Ἀδελφότητος τῶν φίλων τοῦ Μουσείου τῆς Μασσαλίας καὶ ἐν γένει παρέσχε πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο.

ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ἱστορικοῦ κ. W. Bode ἀγγέλλεται ἡ εὐρεσις νέου ἔργου τοῦ Ρέμβραντ, ἀνευρεθέντος ἐν τῇ συλλογῇ Κορρελ ἐν Βερολίῳ. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ προσωπογραφίαν ἀνδρός, χρονολογουμένην ἀπὸ τοῦ 1659 ἢ 1663. Τὸ ἀναπαριστάμενον ἄτομον, ὅπερ φαίνεται ἄγον ἡλικίαν 45 ἐτῶν, ἴσταιται ὄρθρον πλησίον τραπέζης, διὰ τῆς ἀριστερῆς χειρὸς κρατεῖ φύλλον χάρτου καὶ δεικνύει κατὰ πρόσωπον μορφήν φρικωδῶς παραμορφωμένην ὑπὸ νόσον, ἧτις ἔχει καταστρέψει τὸ ἄκρον τῆς ρινὸς τὴν ὁποίαν ὁ καλλιτέχνης, ἐν τῇ ἀξιοθαυμάστῳ εὐσυνειδησίᾳ του, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναπαραστήσῃ ἀκριβέστατα. Ἐν τούτοις ἡ ἐπιβαλλομένη τέχνη τοῦ ἐκτελέσαντος τὸ ἔργον, ἡ ὀραϊότης τῆς ὕλης, ἡ ἁρμονία τοῦ χρώματος καὶ ἡ ἔκφρασις ἡ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ρέμβραντ εἰς τὸ ἀξιολύπητον τοῦτο πρόσωπον εἶνε τοιαῦτα, ὥστε λημονεῖ τις τὴν σωματικὴν του ἑλλειψιν καὶ ἀποθαρμύζει μόνον τὴν τέχνην.

Ἐν τῇ Ἑλβετικῇ πόλει Saint-Moritz (κοιλίς Engadine) συνέστη ἐπιτροπὴ πρὸς ἴδρουν Μουσείου τοῦ Σεγατίνη. Τὸ μέγαρον θὰ κατασκευασθῇ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Hartmann, πιθανῶς δὲ θὰ ἐγκαινισθῇ ἐντὸς τοῦ 2 ἐπιτεμβρίου, κατὰ τὴν ἐννάτην ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ Ἑλβετοῦ ζωγράφου. Ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ ἱδρύματος θὰ στηθῇ τὸ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Σεγατίνη ὑπὸ τοῦ κ. Bistolfi φιλοτεχνηθὲν ὄρατον μνημεῖον καὶ ἡ προτομὴ τοῦ ζωγράφου, ἔργον τοῦ πολυτέλους Τρουβελζκοί. Θὰ περιλάβῃ δὲ τὸ μουσεῖον τρία τῶν ὀνομαστοτέρων ἔργων τοῦ Σεγατίνη τοὺς πίνακας «Ζωὴ καὶ Θάνατος» τοῦ Τριπτύχου τῶν Ἄλπεων καὶ τὸν πίνακα τῶν Δύο Μητέρων. Πρὸς τούτους πολυάριθμα ἱερογραφήματα τοῦ καλλιτέχνου, ὑδρογραφία τῶν δύο υἱῶν του ἐξ ἀντιγραφῆς τῶν εἰκονογραφημένων προσωπογραφῶν των, συλλογὴν φωτογραφῶν τῶν ἔργων του καὶ τέλος βιβλιοθήκην περιλαμβάνουσαν πᾶν ὅ,τι ἔγραψεν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου τούτου.

Ἡ πλουσιωτάτη Ἀμερικανὴ δεσποινὶς Οὐίλλιαμ Κόρεν, ἡ ὁποία εἶνε γνωστὴ εἰς τὸν κόσμον τῆς σκηρῆς ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μάμπελ Ζίλμαν, ἐδώρησε 5 ἐκατομμύρια φράγκων, ὅπως δι' αὐτῶν ἀναγορθῇ νέον θέατρον τῆς ὕψους. Εἰς τὸ θέατρον αὐτό, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται δι' ἃ εἶνε ἔτοιμον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1909, θὰ προσαρτηθῇ καὶ Μελοδραματικὴ Σχολή, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ σπουδάζουν οἱ μέλλοντες καλλιτέχνηαι τοῦ Μελοδράματος. Οἱ Ἀμερικανοὶ θὰ εἶνε ἀηλλογαμένοι τῶν διδασκῶν.

Οἱ διοργανῶνται τοῦ ἐν Παρισίοις Μουσείου τῆς διακοσμικῆς τέχνης συνήθροισαν ἐν τῇ ἐν τῷ περιπτέρῳ Marsan ἀνοίξει «Ἐκθέσις, ἧτις θὰ διαρκέσῃ μέχρι τοῦ Νοεμβρίου, ὅλα τὰ ἀγαμνηστικὰ τοῦ θεάτρον ἀντικείμενα, ἀπὸ τῶν Ρωμαϊκῶν ἀντιστοιχησίων ἐξόδου μέχρι τῶν ἀναγλύφων σχεδιογραφημάτων τοῦ Sambon

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἡθοποιοὶ καὶ συγγραφεῖς ἀναζῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῶν δολοκλήρος ἡ ἱστορία τοῦ θεάτρου. Προγράμματα, διαφημίσεις, σήματα, στολαί, προσωπίδες, χειρόγραφα, ὅλα συνεκεντρώθησαν ἐκεῖ. Ἡ παροπλία, τὴν ὅποιαν ἔφερον ἡ Ραζήλ ὑπὸ νομένη τὴν Jeanne d'Arc, εἰς στηθόδεσμος χρευστορίας τοῦ III αἰῶνος· ἐτέρα στολή τῆς Jeanne d'Arc, διεσκευασμένη κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐποχῆς, ἣν ἔφερον ἡ δις Dushesnois· εἰς τὸ βάθος μεγάλης αἰθούσης ὑφύεται ἡ ἐκ βύρσης τετραγώνος καὶ ἐφθαρμένη πολυθρόνα, ἐφ' ἧς ὁ Μολιέρος ἔπαιξε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν «Κατὰ φαντασίαν ἄσθενῆ».

Τὰ ἀπειράριθμα ἐκθέματα δαιροῦνται εἰς ἑπτὰ κατηγορίας: ἑλληνικαὶ καὶ ρωμαϊκαὶ ἀρχαιοτέρες· εἰσιογραφίαι, κρητιδογραφίαι, μικρογραφίαι, ὕδροκομμογραφίαι, ὕδατογραφίαι καὶ ἰχθυογραφίαι· σχέδια διακοσμῆσεως· προτομαί, ἀγαλμάτια καὶ ἀντικείμενα κεραμικῆς· ἀνδρείκελλα, ἐνδυμασίαι, σκηναὶ ἐξαρτήματα καὶ ποικίλα ἀντικείμενα· χαλκογραφικαὶ καὶ λιθογραφικαὶ εἰκόνες καὶ διαφημίσεις.

Ἐν τῇ Ἐκθέσει παρεχωρήθησαν καὶ πλείστα ἰδιωματικὰ συλλογαί. Ἡ Comédie Française καὶ ὁ Κοκλὲν ἔστειλαν ποικίλους ἱματισμούς· Μαρκησίου δὲ καὶ κόμιστες ἀπέστειλαν θαυμασίας καὶ ἐνδιαφερούσας συλλογὰς διαφόρων ἀντικειμένων ἀφορώτων τὸ θεάτρον: ἀγαλμάτια τοῦ Σάξ ἀναπαριστώντα πρόσωπα τῆς κωμωδίας, διόπτρας καὶ τηλεσκόπια, πέδιλα χορευτῶν καὶ ἄλλα. Ἡ περιετοτέρα τῶν συλλογῶν εἶνε ἡ τοῦ κ. Sambon, ἀποτελουμένη ἐξ ἀντικειμένων τοῦ θεάτρου τῆς ἀρχαιότητος καὶ μαρτυροῦσα τὴν ἀρχαιότητα τῆς δραματικῆς τέχνης.

Ἡ συλλογὴ αὕτη τοῦ Sambon παρουσιάζει τὴν θεατρικὴν τέχνην καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς: Ἀνάγκυρα, ἐξογραφημένα ἀγγεῖα, λυχνία, μετὰλλα, νομίσματα, δακτυλίδιοι ἀνάγλυφοι, παριστῶντες πάλιν αἱ σκηναὶ θεάτρου, μορφὰς ἠθοποιῶν, ἀκροβάτας ἢ μονομάχους· μικρὰ ἐκμαγεῖα ἐξ ὀπτῆς γῆς, ἀγαλματίδια ἠθοποιῶν ἢ μουσικῶν ἐκφρασιτικώτατα, ὄργανα μουσικῆς, ψηφίδες ἐξ ὕαλου ἢ ὄστου ἢ μετὰλλου, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰ σημερινὰ εἰσιτήρια τοῦ θεάτρου.

Ἄλλ' αἱ τελειότεραὶ συλλογαὶ εἶναι τρεῖς. Πρωτίστως εἰδώλια πηλίνα ἢ μετὰλλινα, νευροπάστα, ἀγαλμάτια καὶ πλαγῶνες· δέκα νευροπάστα, ἀγαλμάτια καὶ πλαγῶνες· δέκα ἀνδρείκελλα τοῦ ἐν Nohant θεάτρου τῆς Σάνδης· δύο πλαγῶνες τοῦ θεάτρου τῆς κ. Forain· πλαγῶνες φέρουσαι στήλην καὶ παροπλίαν τοῦ Μεσαιῶνος ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ βαρῶνου Léry.

Αἱ σκηνογραφίαι εἶναι ἐπίσης περιεργαί. Καὶ αἱ εἰκόνες εἶναι ἄφθονοι καὶ σπάνια. Ἡ τῆς Mulbran ὑπὸ τοῦ Redrazzi εἶνε πολυτιμωτάτη οὐχὶ τὸσφ διὰ τὴν τέχνην, ὅσφ διότι εἶνε ἡ μόνη διὰ τὴν ὅποιαν ἡ Malibran ἐπόρσεν. Ἡ τῆς Maria Felicita, ἐν περιβολῇ ὑπερθυμωδότη τὴν τῆς Ἰωάννας τῆς Ἀραγονίας, κρατούσης δέσμη ἀνθῶν πέντε ἀνθῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἀρχικὰ σχηματίζουσι τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἀνδρός, δν ἡγάπα: Carlo. Ὡσαύτως ἐν τῇ Ἐκθέσει ἀναζῶσιν ἡ Déjazet καὶ ἡ Marie Dorval ἢ Ἀδριανὴ Lecouvreur καὶ ἡ Σοφία Arnould ἢ Armande Bejart, ἡ Graciani, ὑπὸ τῆς Vigée Lebrun καὶ ἡ Tagliani ἐν τῷ ῥόλῳ τῆς Σουλφίδος ὑπὸ τοῦ Lepaulle καὶ ἡ Champmeslé.

Ἡ ἐφετερινὴ θεατρικὴ ἐκθεσις ὕστερεῖ βεβαίως κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς ἐν Βιέννῃ τῷ 1892 γενομένης θαυμασίας διεθνούς Ἐκθέσεως τοῦ θεάτρου καὶ τῆς Μουσικῆς καθόσον ἐν τῇ Παρισίνῃ δὲν πρόκειται ἢ μόνον περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ θεάτρου.

Ἐξ ὧν ὅσοι ἐπραγματεύθησαν τὴν ἐπόθεσιν τοῦ Φάουστ, πωλοῦντος τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν διάβολον, τελευταῖος εἶνε ὁ κ. de Najas, ὅστις ἐν μιμοδράματι, παρασταθέντι ἐν τῇ ἐν Neuilly κωμῆ σκηνῇ του, παρουσίασε τὸν Φάουστ οὐζυγον τῆς Μαργαρίτας καὶ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς παρ' αὐτῆς βασιανίζομενον, ὥστε ἐν τέλει ὁ Μεφιστοφελῆς κερδίζει οὐχὶ τὴν ψυχὴν τοῦ Φάουστ, ἀλλὰ τὴν τῆς Μαργαρίτας.

Οἱ δὲ ματρικοὶ τύποι οὕτως ὁλονεν γίνονται ἀθωότεροι. Ἐν τῇ γηραιᾷ Γερμανίᾳ ὁ Φάουστ γίνεται ἀλχημιστῆς καὶ μάγος. Ὁ τοῦ Goethe εἶνε φιλόσοφος, ἐρωτευμένος καὶ εἰς συνήθης ἄπιστος. Ὁ Φάουστ ὁμοῦ τοῦ κ. de Najas εἶνε ὅλως διάφορος. Τὴν μουσικὴν οὐνέθεσεν ὁ Marcel Noel, ἐκφρασιτικώτατην, ποικίλην καὶ ἴαν πρωτότυπον. Τὸ πρόσωπον τοῦ Φάουστ ὑπεδύθη αὐτὸς ὁ κ. de Najas, τὸ τῆς Μαργαρίτας ἡ κ. Bonnard καὶ ὁ A. Rodin τὸ τοῦ Μεφιστο. Γενικῶς τὸ ἔργον κρίνεται ὡς τεχνικώτατον.

Τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ αἰῶνος ὑποχρεώνει τὰς κυρίας νὰ γίνωνται τεχνίτριαι. Παρήλθεν ἡδη ἡ ἐποχὴ, ὅτε αἱ κυρίαὶ πλειοδοτοῦσαι ἐπὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ φύλου των, δὲν κατεδέχοντο νὰ μετακινήσων ἐν ἐπιπλόν. Σήμερον πλοῦσαι καὶ πτωχαὶ συναγωνίζονται εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὰς ἰδίας τέχνας μετὰ τοῦ ἰδίου ζήλου, ὅπως καὶ οἱ ἄνδρες.

Αἱ κυρίαὶ ἰδίως τῆς ὑψηλῆς περιότητος, αἱ ἀριστοκράτιδες, τὰς ὁποίας φαντάζεται ὁ κόσμος περιστοιχιζόμενας ὑπὸ λεγεῶνων θεραπόντων καὶ θεραπεινίδων καὶ διαβιούσας ἐν μέσῳ φανταστικῆς γλυφῆς καὶ εὐμαρείας, ἐργάζονται ὡς αἱ ταπεινότεραι τῶν γυναικῶν.

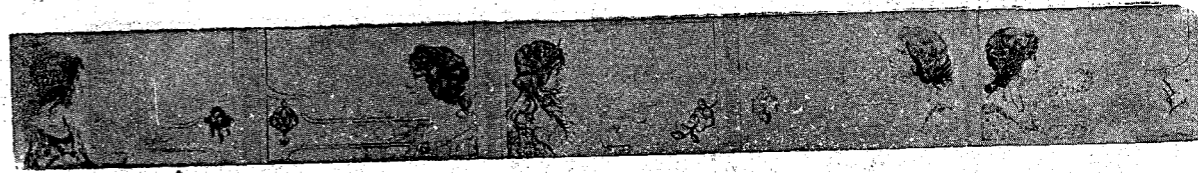
Εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ Ἐκθεσιν τῶν «Τεχνῶν καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν Ἀριστοκρατιδῶν» ἐξετέθησαν ἐκθέματα, ἀποδεικνύοντα ὅτι τὸ ἄνθος τῆς ἀγγλικῆς γυναικείας ἀριστοκρατίας δὲν εἶνε ἀπλῶς τὰς τέχνας, ἀλλὰ ἐργάζεται, προάγει καὶ τελειοποιεῖ αὐτὰς καὶ δὲν ἀπαξιοῖ νὰ ἐκθέσῃ πρὸ τοῦ κοινῆ τὰ ἔργα του.

Ἡ μὲν Λουίζα Ριμγκτον, ἀνήκουσα εἰς μίαν ἐκ τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως ἐξέθηκε θαυμάσια ἔργα χειροσοχίας, τὰ ὁποία εἶχε σφρηλατήσῃ μόνη της. Ἡ μὲν Ἐδιθ Δικ ἐξέθηκε θαυμάσια κτένια τῆς γυναικείας κομμώσεως, ἰδικῆς τῆς ἐπινοίας.

Πλείστοι γινώσται κυρίαὶ ἐξέθεσαν κεντήματα καὶ διάφορα χειροτεχνήματα, ἀλλ' ἰδίως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡγήρε τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἐκθέσεως ὑπῆρξεν τὰ μεταλλικὰ καὶ δερμάτινα κομμοτεχνήματα ἐπινοίας καὶ κατασκευῆς οὐζυγων καὶ θυγατέρων λόρδων καὶ πατρικίων. Καὶ τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον καὶ διδακτικὸν εἶνε ὅτι πολλὰ εἰδικὰ καταστήματα ἠγόρασαν προνομιανῶς τὴν κατασκευὴν καὶ πώλησιν πολλῶν πρωτότυπων κομμοτεχνημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσαν γενναίας ἀμοιβὰς εἰς τὰς εὐγενεῖς τεχνίτριαι των.

Ἐξετέθησαν νέα εἶδη βιβλιοδετικῆς, ἀγγειοπλαστικῆς, ἀνθοπλαστικῆς, νέα σχήματα κισωτιῶν, τραπέζων, λαμπῶν, ὀμβροσκέλων καὶ ὑποδημάτων ἀκόμη. Μία πολυμήχανος δεσποινίς εἶχε ἐκθέσει θαυμάσιον ζῶγος γυναικείων ὑποδημάτων, τὰ ὁποῖα εἶχε σχεδιάσει καὶ ῥάψει μόνη της. Ἐν μέγα ὑποδηματοποιεῖον ἐσπέυσε νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸν πρωτότυπον τύπον τοῦ ὑποδήματος.

Ὡστε αἱ κυρίαὶ δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὰς φιλανθρωπικὰς ἀγορὰς καὶ τὰς ἐσπερίδας, ἀλλ' ἐργάζονται.

F. STEPHANOFF

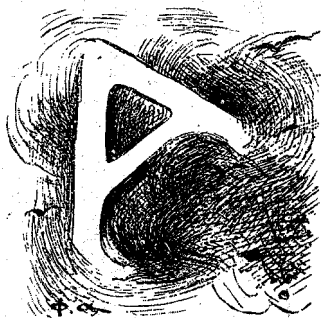
Ἄνσμαι τοῦ βίου

ΑΤΤΙΚΑΙ ΔΥΣΕΙΣ

ΚΗΦΗΣΙΑ

Σιβύλλη

NAMESSA εις τὸ μεσημέριον καύμα τοῦ ἡλίου ἐπέραςε βιαστικά ἐπάνω εἰς τὸ στερέωμα, τὸ γαλανόν, ἓνα μικρὸ κάτασπρο σύννεφο. Ὁ ἄνεμος μὲ μίαν βίαν ὑπερήφανον τὸ παρέσυρε καὶ ὁ ἥλιος τὸ

ἐφυγάδευσε μὲ τὰ πυρακτωμένα βέλη του.

Ἐπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν, κάτω ἀπὸ τὰ βαθύσκια δένδρα τῆς Κηφισιάς, δίπλα εἰς τοὺς κορμούς τοὺς γηραιούς καὶ ὑπὸ τὰ φυλλώματα τὰ φλόγα εἶδα μία φλόξ ἐπιμήκης νὰ στεφανώνη τὰ φατόχρωμα βουνά. Ὁ χρυσὸς τοῦ ἡλίου εἶχε μεταβληθῆ εἰς αἶμα. Ἡ ἀλουργίς του εἶχεν ἀπλώσει τὰ κατακόκκινα κράσπεδά της ἐπάνω εἰς τὰς παρθένους κορυφὰς τῶν βουνῶν. Ὁ οὐρανὸς ἤρχισε νὰ γίνῃται κυανοροδίονος πρὸς τὴν δύσιν, ὠχρόλευκος πρὸς ἀνατολάς: Ἡ Δύσις ἐπύρεσσε, κρατούσα ἀκόμη τὸν μάγον μουστικιστὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ Ἀνατολή ἐξυλοτύπει. Ἐν πλαίσιον ἀπὸ εὐθυτενεῖς κορμούς καὶ γυρτοὺς κλάδους ἄφινε τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ φθάσῃ ἕως τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος, τὰ γεμάτα μυστηριώδη γαλήνην.

Ὁ ἄνεμος ἐπερνούσε γύρω μου βιαστικός, ἀνυπόμονος. Εἰσέδεν εἰς τὰ πυκνά φύλλα, τὰ ἀνετάρασσε, καὶ ἐκεῖνα εἰς τὸ ἀγέρωχον, τὸ ἐπίμονον πέρασμα του ἄφιναν, εἰς τὸ πείσμα του, τρελλοὺς ψιθυρισμοὺς ἀγάπης. Ἡ φλυαρία τοῦ πρασίνου ἐκείνου κόσμου, συναγωνιζομένη πρὸς τὸ σιγηλόν, ἀλλ' εὐγλωττον μεγαλεῖον τοῦ δόντος Θεοῦ, ἀπέτελει μίαν ἀντίθεσιν. Πέριξ τῆς ὁποίας ἐπερῶνιζε ταλαντευομένη ἡ ψυχὴ. Ὑψούντο πρὸ ἐμοῦ δύο σύμβολα: Τὸ πράσινον—ἡ χαρὰ τῆς γήινης Ζωῆς—τὸ ἐρυθροῦν—ἡ μακαριότης τῆς Ἀθανασίας.

Εἰς τὸ ἡδονικὸν ἐκεῖνο ἐντρύφημα, τὴν εὐλαβῆ ἔκστασιν πρὸς τὴν Φύσιν—τὴν ἀναλλοίωτον καὶ φιλόστοργον Μητέρα—εἰς τὴν πάλην ἐκείνην τῶν ἀσελγῶν χρωμάτων παρήλασαν πρὸ ἐμοῦ φίλαι μορφαί. Καὶ ἐσκεπτόμην: Διατί τάχα νὰ σφηνώση εἰς τὸ μέτωπό μου μίαν σφαῖραν ὁ πλήρης σφρίγγους νεανίας, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τέλους δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ περιφρονήσῃ τὴν σοφὴν ὠραιότητα τῆς θείας Δημιουργίας; Ὅ,τι μάτην ἐζήτησεν εἰς τὰς τυφλὰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ εἰς τὸν ὑστερικὸν ἐκφυλισμὸν τῆς γυναικείας σαρκός, δὲν ἦτο τάχα δυνατόν νὰ τὸ εὖρη εἰς τὴν ἀπέραντον σκηνογραφίαν τῆς φύσεως, ἡ ὁποία ἀνοίγει εἰς τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τόσοσ ἠσχυροὺς καὶ ρίπτει εἰς τὸ κουρασμένον πνεῦμα σπονδὰς λήθης;

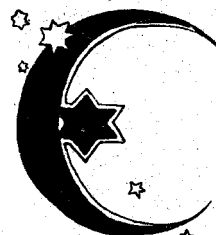
Ἐκεῖνος ὁ καταρρέων ὀργανισμὸς τῆς κόρης, ὁ ἄναιμος, ἡ διάνοιά της ἡ προσηλωμένη εἰς τὰς ἀπογοητευτικώτερας ἀπόψεις ἀγρίας κοινωνικῆς βιοπάλης, ἡ ἐντὸς τεσσάρων τοίχων ἀσφυκτιῶσα, ἡ βλέπουσα διαρκῶς ἐμπρὸς τῆς πέπλου μαύρους, δὲν θὰ ἐσώζετο τάχα, ἂν προσηλοῦτο εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἰδανικοῦ, δὲν θὰ μετεβάλλετο πρὸ τῶν βεβαρημένων ὀφθαλμῶν της ἡ Δύσις εἰς μίαν κολλοσιαίαν πύλην ἐνὸς κόσμου, ὅστις ὡς Ὀνειρον διαγράφεται, ἀλλ' ὑπόσχεται εὐδαιμονίαν;

Εἰς τὰ δύο ἐρωτήματα ἀπήντησαν αἱ λιπύθυμοι ἀντανάκλασις τοῦ ἡλίου μὲ τὸ χρῶμα τῶν πεθαμένων ρόδων. Τὰ δένδρα ὠρθοῦντο ὡς φαντάσματα ὑπὸ τὰς σκιάς, αἱ ὁποῖαι ὀλονὲν τὰ περιτριγύριζαν. Καὶ ἐνῶ ἡ μελαγχολία ἐσφιγγε τὴν ψυχὴν, σύννεφα ἤρχοντο ἀπὸ Βορρᾶ, ὡσαν νὰ τὰ εἴλκυσεν ὁ ἔρως τοῦ διφρηλάτου Βασιλέως, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀποκρυβῆ. Τὰ σύννεφα, πρόσκοποι καταγιγῖδος, ἡ ὁποία ὠργιάζεν ὀπισθεν τῆς Πάρνηθος, συνσωρεύοντο. Τὰ πάλλευκα στήθη τοῦ Πεντελικοῦ ἐφρίσσαν εἰς τὴν ἐπέλασιν τῶν αἰθερίων τριχάπτων.

Καὶ ἠωροῦντο, ὑπὲρ τὰ δένδρα, τὰ λευκὰ σύννεφα—ἀπόδημα τῆς γῆς τέκνα—τὰ ὁποῖα ὑψωθέντα βιάζονται νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν μητέρα τῶν Γῆν καὶ ἀργοσταλάζουν εἰς δάκρυα. Καὶ ἡ Γῆ τὰ ροφᾶ ἀπλήστως, διὰ νὰ τὰ ἀποδώσῃ πάλιν εἰς ἄτμούς πρὸς τὸν Αἰθέρα.

Περνοῦν ἀδιάκοπα οἱ φθινοπωρινοὶ ἄγγελοι. Ἐγκλείουν τὴν μελαγχολίαν ἐνὸς περασμένου μεγαλείου ἡ ψυχὴ μάτην νοσταλγεῖ τὸ φῶς. Οἱ ὀφθαλμοί, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν πολυχρῶμον δύσιν ὠνειροπόλουν τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ἐλπίδα, τώρα αἰσθάνονται δρόσον πέριξ τῶν βλεφάρων, κλείονται εἰς ἓνα μυστικὸν θρήνον καὶ περνοῦν—σκιαὶ ἀνάμεσα εἰς τὰς σκιάς—αἱ προσφιλεῖς μορφαί, αἱ ὁποῖαι συνήνθησαν ἀρρήκτως μὲ τὴν ὑπαρξίν μας. Ὅλα τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐλυδώνισαν ἄλλοτε τὴν ψυχὴν μας, συνωμοτοῦν καὶ αἱ ἀναμνήσεις—σύννεφα τοῦ ψυχικοῦ κόσμου—περίπτανται γύρω ὡς νυκτερίδες, αἱ ὁποῖαι εἰς τὰς χνουδωτὰς πτέρυγὰς των φέρουν τὴν σποδὸν τοῦ Θανάτου.

ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΣ

Να ὁ ἥλιος δῶν ἐπυρπύλει τὸν ὀρίζοντα, συνοδεύμενος ἀπὸ ἐπιτελεῖον λεπτοτάτων συννέφων, ἀνηρχόμενος εἰς τὸν Λυκαβηττόν. Ὁ ἐλικοειδὴς δρόμος εἰς κάθε στροφήν του μοῦ ἀπεκάλυπτε τὸ θεοσπέσιον

πανόραμα τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀμφιλύκη περιέβαλλε τὴν πόλιν δι' ἀραχνώδους πέπλου ὡσεὶ διὰ νὰ καταστήσῃ ἀληθεστέραν τὴν παρομοίωσιν της ὡς βασιλίδος τοῦ Σαρωνικοῦ.

Μετὰ ἐν τέταρτον, ἤμην ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Εἶχα πρὸ ἐμοῦ ὄλας τὰς Ἀθήνας συγκεντρωμένας εἰς μίαν μόνην ἀκτῖνα βλέμματος. Ἀπὸ Βορρᾶ μέχρι Μεσημβρίας, ἕως τὰ ἀκρότατα σημεῖα, εἰς ἃ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ ὁ ὀρθαλμὸς, ἠπλοῦτο πανοραμική ἡ πόλις μὲ τὰς πυκνάς καὶ λευκὰς οἰκοδομὰς της καὶ μὲ τοὺς δύο ἐκατέρωθεν πνεύμονας: Τὸ φαλακρὸν Πεδίον τοῦ Ἀρεῶς ἀπ' ἐνὸς καὶ τὸν καταφύτον κῆπον τῶν Ἀνακτόρων καὶ τοῦ Ζακπεῖου ἀπ' ἑτέρου. Πέραν ἐστιλβεν ἡδονικώτατα ὁ Σαρωνικός—εἰς τὸ βάθος διερχόμενον ἀμυδρότατα τὸ βουνὸν τῆς Αἰγίνης καὶ ἰχθυογραφεῖτο πρὸς δυσμὰς τὸ ἀθάνατον στεγνὸν τῆς Σαλαμῖνος' ἀπέναντι ὠρθοῦτο σιγηλὸς καὶ ὑπερήφανος ὁ ἱερὸς βράχος τῆς Ἀκροπόλεως.

Ὅσοι δὲν ἀνῆλθον εἰς τὸν Λυκαβηττόν—πόσαι χιλιάδες Ἀθηναῖοι δὲν εἶνε αὐτοί!—εἶνε ἀδύνατον εἰς οἰασθήποτε περιγραφῆς νὰ φαντασθῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν κομψότητα τῆς πόλεως. Στριφογυρίζοντες εἰς τὰς στενὰς ὁδοὺς της, χωρὶς νὰ βλέπωμεν ὀρίζοντα, ζῶμεν τὴν ζωὴν τοῦ δεισώτου. Ἐδῶ ἐπάνω, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λυκαβηττοῦ, αἱ Ἀθηναὶ λαμβάνουν τὴν ὠραιότεραν ὄψιν, μεστὴν χάριτος καὶ θεληγῆτρων. Καὶ αἰσθάνεται τις ἐδῶ ὑψηλὰ ἀπείρως μεγαλειότεραν ἀγάπην πρὸς τὸ τόσῳ ἐξυμνηθὲν Ἄστυ, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις εἴμεθα ἀνίκανοι νὰ ἐκτιμῶμεν. Ἀγάπη δὲ χωρὶς ἐκτίμησιν εἶνε τὸ μεγαλειότερον ψεῦδος.

Αἱ σκιαὶ τῆς νυκτὸς πίπτουν ὀλονὲν ἐλαφραί.

Οἱ φανοὶ βαθμηδὸν ἀνάπτονται, χωρὶς ὅμως νὰ λούουν τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον περικαλύπτει τὴν πόλιν. Ἐνας βόμβος συμμιγῆς ἀναβαίνει μέχρις ἐμοῦ, ἄλλοτε ὡς μυκηθμὸς καὶ ἄλλοτε ὡς στεναγμὸς, ἄλλοτε ὡς φλοῖσθος καὶ ἄλλοτε ὡς δοξολογία. Εἶνε ἡ ἀναπνοὴ τῆς πόλεως, ἀναπνοὴ Γίγαντος. Τί δὲν τελεῖται τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκεῖ χαμηλά, ποῖα κινήσεις καὶ ποῖαι σκέψεις, ποῖα συμφέροντα καὶ ποῖα ζάλη! Πόσοι τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ γενῶνται καὶ πόσοι νὰ ἀπεθνήσκουν πόσοι νὰ θαυμάζουν καὶ πόσοι νὰ γελοῦν πόσοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ πόσοι νὰ προσεύχονται...

Ἐδῶ ἐπάνω ἡ συμκρότης τοῦ ἀνθρώπου δὲν γίνεταί αἰσθητή. Ὅσῳ πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν Οὐρανόν, τόσο ἀποβάλλει τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν. Αἱ ἐπιθυμίαι ὀλιγοστεύουν, ἡ κακία φυγαδεύεται, αἱ σκέψεις εὐρύνονται, τὰ αἰσθήματα ἠρεμοῦσι. Μόνον ἐδῶ ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ δεηθῆ καὶ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι δὲν βεβηλώνει τὸ ἱερόν τῆς ἐκκλησίας δάπεδον.

Ἐρρέμβασα καθήμενος εἰς τὸ πλακόστρωτον διάζωμα τοῦ κωδωνοστασίου. Ὁ γέρον νεωκόρος, μουρμουρίζων ἀκατάληπτον τροπάριον, ἤλθεν ἐκεῖ κοντὰ καὶ ἀνῆλθε τὴν κλίμακα διὰ νὰ τοποθετήσῃ τὸν φανὸν ἐμπροσθεν τοῦ κώδωνος. Τὸν φανόν, ὁ ὁποῖος δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ φανῆ ὡς ἄστρον εἰς ὅσους τὸν ἀτενίσουν ἀπὸ τὴν πόλιν.

Ἐσκεπτόμην διατί νὰ μὲνη ἀχρησιμοποίητος, σχεδὸν ἔρημος, ὁ χαριτωμένος αὐτὸς βράχος, ὁ φυσικὸς αὐτὸς πύργος, ὁ προστατεύων τὴν πόλιν καὶ ἠγμονεύων αὐτῆς. Ἐὰν ἄλλαι πόλεις Εὐρωπαϊκαὶ τὸν ἐνέκλειον εἰς τοὺς κόλπους των, πῶς θὰ μετεμορφοῦτο ὁ λόφος αὐτός! Ὁ προσφιλέστερος περίπατος θὰ ἐγίνετο, ἡ ἀναψυχὴ τῆς πόλεως' θὰ ἠδύνατο εὐκολώτατα νὰ ἐπιτευχθῆ συγκοινωνία, νὰ οἰκοδομηθῆ ξενοδοχεῖον, παιδιὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν πρὸς ψυχαγωγίαν, νὰ δευδροφυτευθῆ, νὰ χαραχθοῦν δρόμοι καὶ κλίμακες, νὰ ἐγερθοῦν κομψὰ περίπτερα. Οἱ ἐπιχειρηματῆαι θὰ ἐκέρδιζον ἀσφαλῶς. Ἀλλὰ τίς οἶδε μετὰ πόσα ἔτη θὰ ἴδουν τὸ θελκτικὸν αὐτὸ ὄνειρον αἱ Ἀθηναῖαι...

Τὸ βλέμμα μου, ἐνῶ ἐσκεπτόμην ὄλα αὐτὰ μετὰ τινος μελαγχολίας, διότι τὰ ἐφανταζόμην μόνον, διηυθύνθη πέραν, πρὸς μίαν μεγάλην σκιάν. Ἦτο τὸ νεκροταφεῖον. Καὶ ὁ νοῦς ἔδραμε μέχρι δύο τάφων. Δύο νεκροὶ ἐφαντάσθησαν τὸ αὐτὸ ὄνειρον καὶ ἀπέθαναν μὲ τοὺς ὠραίους κυματισμοὺς τῆς φαντασμαγορίας αὐτῆς. Ὁ Στέφανος Ἐἵνος καὶ ὁ Δημήτριος Βικέλας. Καὶ οἱ δύο συγγραφεῖς, καὶ οἱ δύο θετικοὶ τὸ πνεῦμα.

Ὁ Ἐἵνος μὲ κάποιαν δόσιν ἐκκεντρικότητος ἐφαντάσθη, ἐπὶ τὸ Ἀμερικανικώτερον, τὸν Λυκαβηττόν ὡς ἐκμεταλλεύσιμον διὰ σιδηροδρόμων ὀδοντωτῶν, κρεμαστῶν κήπων κλπ. Ὁ δεύτερος συντηρητικώτερος ἀπὸ χαρακτῆρος, αἰσιδόξος διὰ πᾶν ὅ,τι ἦτο εὐκολώτερον κατορθωτόν, ἐνῶ ἠσθάνετο προσεγγίζουσαν τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου, ἔγραψε τὸ Κύνειον χειρόγραφόν του, ἐκφράζων τὴν ἰδέαν ὅπως ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἣτις ἔχει καθιε-

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ρωθῆ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐφίππου ἐαρινοῦ Μεγαλο-
μάρτυρος, ἐγεσθῆ Ἡρώων τοῦ Ἀγῶνος. Εἰς ἓν
τοιούτον τεράστιον βᾶθρον αἰσθητικῶς ἀπαιτεῖται
μνημεῖον, συνυπαρχούσης μάλιστα καὶ τῆς Ἐκ-
κλησίας, μεγάλων διαστάσεων, αἵτινες θ' ἀπήτουν
γενναίαν δαπάνην. Οἱ δὲ ἔρανοι ἀτυχῶς ὁμοιάζουν
παρ' ἡμῖν τὰ μεταφυτευθέντα δένδρα, τὰ ὅποια
γρήγορα ἀποφυλλίζονται.

Ἀλλὰ τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον καὶ ἡ ἐπιθανά-
τιος εὐχὴ τοῦ Βικέλα δύναται κάλλιστα νὰ ἐπιτευ-
χθῆ. Ἄρκεῖ νὰ εὐρεθοῦν ἄνθρωποι, ὡσάν τὸν Βικέ-
λαν. Ποιεῖται καὶ πρακτικοὶ ἐν ταύτῳ. Ἡ πραγ-
ματοποιήσις τῆς σκέψεως ταύτης, ἡ ὅποια εἶνε
κοινὸς πόθος τῶν Ἀθηναίων, θὰ ἐνίσχυε σημαν-
τικῶς τὴν νεοελληνικὴν καλλιτεχνίαν. Οἱ γλύπται,
οἱ ἐν τῇ ἀρχῇ μαραινόμενοι, ἐπὶ τοῦ ὕψους ἐκείνου
θὰ ἐνεπνέοντο καλλιτεχνήματα, τὰ ὅποια ἴσως δὲν
θὰ ὠχρίων ἀντικρύζοντα εἰς τὸ φίλημα τῶν πρωί-
νων ἀκτίων τοῦ γηραιοῦ Παρθενώου τὰς μετώπας.

Εἶχε νυκτώσει πλέον. Ὁ νεωκόρος ἀδημονῶν
μὲ ἐπλησίασε. Τὸν ἐπρόλαβα. Ἦτο καιρὸς πλέον
νὰ διακόψω τοὺς ρεμβασμούς μου καὶ ν' ἀποχωρι-
σθῶ τῆς θαυμασίας ἐκείνης σκοπιᾶς, ἀφ' ἧς αἱ Ἀ-
θηναὶ ἐφαίνοντο μᾶλλον ὡς ζωγραφία, μὲ τὰ ἀπει-
ράριθμα φῶτα, ποῦ ἐτρεμύσδυναν ὡς καμμύοντες
ὄφθαλμοὶ ἐν τῇ νυκτερινῇ σιγῇ.

ΔΙΚ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

★ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΜΑ ★

ΤΟ ΠΑΛΗΟ ΒΙΟΛΙ

Ἄκουσε τ' ἀπόκοσμο, τὸ παλῆο βιολί
μέσα στὴ νυκτερινὴ σιγαλιὰ τοῦ Ἀπρίλη·
στὸ παλῆο κουφάρι του μιὰ ψυχὴ λαλεῖ
μὲ τ' ἀχνὰ κι' ἀπάσθενα τῆς ἀγάπης χεῖλη.

Καὶ τ' ἀηδόνι τ' ἄγρουνο καὶ τὸ ζηλευτὸ
ζήλεψε κ' ἐσώπασε κ' ἔακνυε κ' ἐσιτάθη
γιὰ νὰ δῆ περήφανο εἰ πουλὶ εἶν' αὐτὸ
ποῦ τὰ λείε γλυκύτερα τῆς καρδιάς τὰ πάθη.

Ὡς κι' ὁ γκιώνης, τ' ἄχαρο, τὸ δειλὸ πουλί,
μὲ λαχτάρ' ἀπόκρυψη τὰ φτερὰ τινάζει
καὶ σωπαίνει ἀκούοντας τὸ παλῆο βιολί
γιὰ νὰ μάθῃ ὁ δύστηνος πῶς ν' ἀναστενάξῃ.

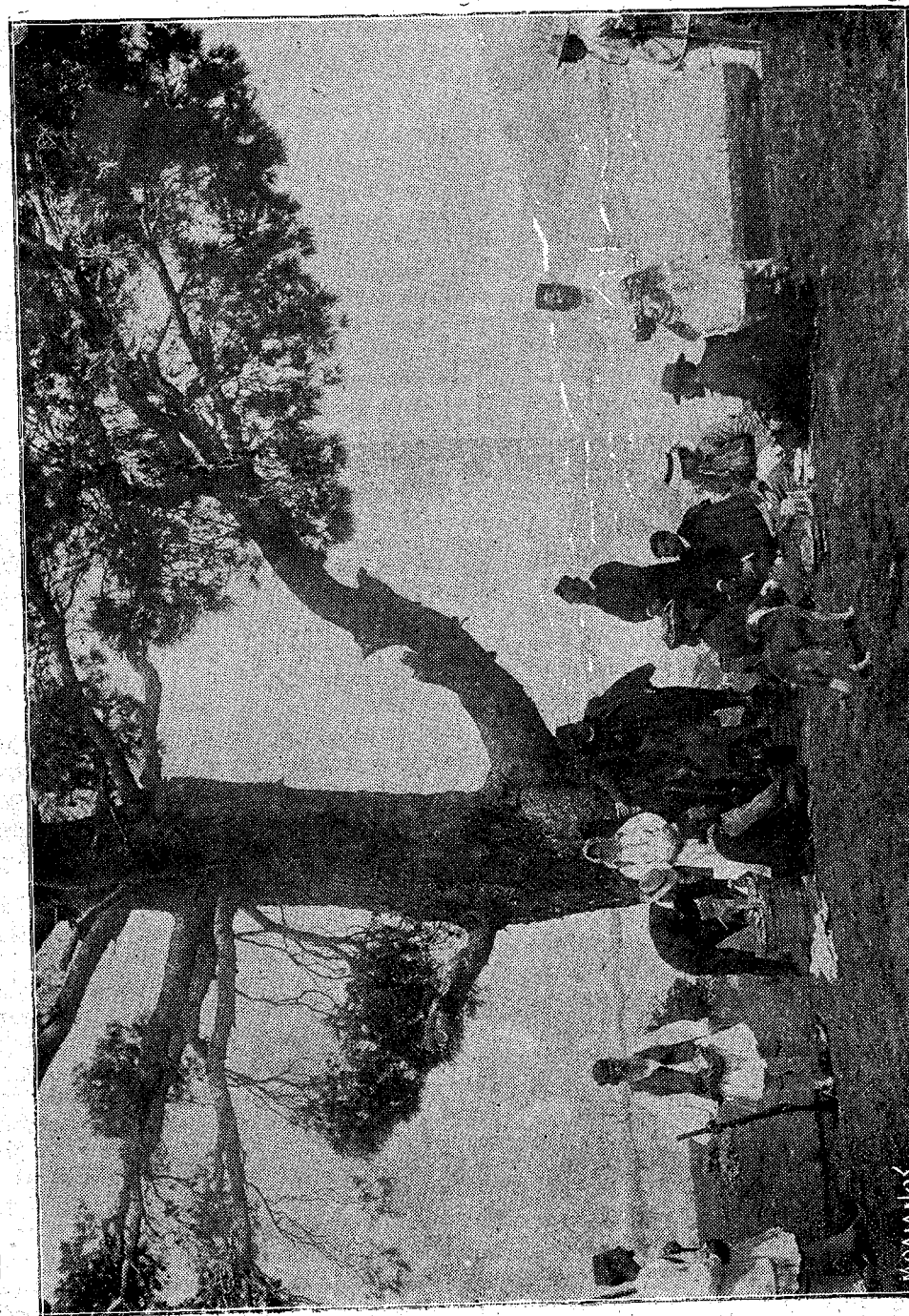
Τί κι' ἂν τρώῃ τὸ ξύλο του τὸ σαράκι ; Τί
κι' ἂν περνοῦν ἀγύριστοι χρόνοι κι' ἄλλοι χρόνοι ;
Πεῖδ' γλυκεῖα καὶ πεῖδ' ὠμορφη καὶ πεῖδ' δυνατὴ
ἢ φωνὴ του γίνεται, ὅσο αὐτὸ παλῆώνει.

Εἴμ' ἐγὼ τ' ἀπόκοσμο, τὸ παλῆο βιολί
μέσα στὴ νυκτερινὴ σιγαλιὰ τ' Ἀπρίλη·
στὸ παλῆο κουφάρι μου μιὰ ψυχὴ λαλεῖ
μὲ τῆς πρώτης νεότητος μου τὰ δροσῶτα χεῖλη.

Τί κι' ἂν τρώῃ τὰ σπλάγγνα μου τὸ σαράκι ; τί
κι' ἂν βαδίζω ἀγύριστα χρόνο μὲ τὸ χρόνο ;
Πεῖδ' γλυκεῖα καὶ πεῖδ' ὠμορφη καὶ πεῖδ' δυνατὴ
γίνεται ἢ ἀγάπη μου, ὅσο ἐγὼ παλῆώνω.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΚΟΠΙΟΝ ΖΕΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

(Ἐκ τῆς συλλογῆς τῶν φωτογραφιῶν τοῦ κ. Boissanos).

ΣΤΡΕΚΕΤΟ 'ς τὴν ἀμμουδιά κι' ἐκτύταζε ἀφηρημένη πέρα μακρὰ 'ς τὴ θάλασσα.

Ἐνα γέλοιο ὅμως ὑγρὸ τῆς δέικοψε τὸν ρεμβισμὸ. Μία τρελλὴ Νεραΐδα ἐπρόβλεπε τὸ ὠραῖο κεφάλι τῆς κάτω ἀπὸ τὸ κύμα,

καὶ τὴν ἐκτύταζε μὲ μάτια, ποῦ ἔχουν πότε τὴν λάμψιν καὶ τὴν διαφάνειαν πολυτίμων πετραδιῶν, ὅταν κυττάζουσι πρὸς τὸ φῶς, καὶ πότε, ὅταν σκιάζονται, τὸ βάθος καὶ τὸ σκότος τῆς ἀβύσσου.

Τὴν ἐκτύταζε κι' αὐτὴ μέσα 'ς τὰ μάτια τὰ παράξενα, ἀλλ' ἐκείνη γρήγορα γρήγορα ἐκρύφθη κάτω ἀπὸ τὸ κύμα, ποῦ ἔφευγε.

Ὅταν πάλιν ἦλθε ἄλλο κύμα, ἦλθε κι' αὐτὴ, κι' ἄπλωσε κάτω 'ς τὴν ἄμμο μὲ δαντέλλα

Τὴ ὠραία δαντέλλα!

Πρὶν ὅμως προφθάσῃ νὰ τὴν ἰδῇ, ἡ τρελλὴ Νεραΐδα τὴν ἐμάζεψε γρήγορα γρήγορα κι' ἐχάθη.

Πάλιν καὶ πάλιν ἦλθε μὲ τὴν δαντέλλα, ἀλλὰ τὴν ἄπλωνε τόσο βιαστικὰ, ποῦ δὲν ἐπρόφθανε καλὰ νὰ ἰδῇ κανεὶς τὸ σχέδιον.

Ἡ νέα ἀπὸ ἀνυπομνησία ἐκτυποῦσε νευρικὰ τὸ πόδι τῆς 'ς τὴν ἄμμο.

Ἐκεῖ, πέρα πέρα μὲ γυναικοῦλα, ποῦ ἔπλωνε τὰ φορεματάκια τῶν παιδιῶν τῆς, ποῦ μὲ τὸ πουκαμισάκι μόνον ἐπαίζαν 'ς τὴν ἀμμουδιά, ὅταν τὴν εἶδε, τὰ ἐφώναξε καὶ τοὺς εἶπε κάτι. Ἐκεῖνα τὴν ἐκτύταξαν μὲ τὰ περιέργα μάτια τῶν κι' ἐπλησίασαν τὴν μητέρα τῶν.

Ἡ Νεραΐδα ἡ πονηρὴ εἶδε τὴν σκηνήν, ἔσκασε 'ς τὰ γέλοια καὶ αὐτὴν τὴν φορὰ ἄπλωσε καλὰ τὴν δαντέλλα τῆς 'ς τὴν ἄμμο.

Ἐκείνη εὐχαριστημένη ἐμειδίασε κι' ἔσκυψε νὰ τὴν παρατηρήσῃ μὲ προσοχή, ἀλλὰ πρὶν προφθάσῃ ν' ἀντιληφθῇ ἐντελῶς τὸ σχέδιον, ἡ κακὴ Νεραΐδα τὴν ἐμάζεψε κι' ἔφυγε μὲ τὸ κύμα, κι' ἀμείως πάλιν ἦλθε μὲ ὀρμὴ καὶ τὴν ἐκτύταξε μὲ τὰ παράξενα μάτια τῆς, τὰ σκοτεινὰ αὐτὴ τὴν φορὰ, ὅταν νὰ τῆς ἔλεγε:

—Μετανόησα ἔλα τώρα, νά, θὰ τὴν ἰδῆς καλὰ.

Μέσα 'ς τὰ μάτια τῆς τὰ σκιερά δὲν εἶχε ἰδῆ τὴν πονηρία' κι' ἐνῶ ἔσκυβε μὲ χαρὰ, νὰ πάρῃ αὐτὴ τὴν φορὰ ἐντελῶς τὸ σχέδιον, ἡ τρελλὴ Νεραΐδα στοματᾷ, σκύβει τὸ κεφάλι, κόβει δύο τρία κομμάτια φύλλα ἀπὸ τὸ στεφάνι ποῦ ἐστόλιζε τὸ μέτωπό τῆς, καὶ τῆς ἔρριχνε ἔτσι σκυμμένη ὅπως ἦτο, μία σκιά ὅλο μυστήριο 'ς τὸ πρόσωπο, τὰ πετὰ 'ς τὰ πόδια τῆς, γελᾷ ἀκόμη δυνατώτερα καὶ φεύγει.

Ἡ νέα ἔκαμε ἕνα ἀπελπιστικὸ μορφασμὸ, κι' ἐμάζεψε τὰ φρύδια θυμωμένη.

Ἡ μητέρα τώρα ἐφώναξε πάλι τὰ παιδιὰ τῆς, κάτι τοὺς εἶπε κυττάζοντας τὴν νέα, κι' αὐτὰ ἔτρεξαν κοντὰ τῆς, καὶ τὸ μικρότερο τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ φρέμα κι' ἐκρύψε τὸ ξανθὸ ἀκτένιστο κεφαλάκι του μέσα εἰς τὰς πτυχὰς του.

Εἶχεν ἰδῆ τὰ παιδιὰ ποῦ ἔφευγαν, ἀλλὰ δὲν ἐνόησε τί τὰ ἔκαμε νὰ τρομάξουν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Νεραΐδα πάλιν ἦλθε ν' ἀπλώσῃ τὴν δαντέλλα τῆς, αὐτὴ τὴν φορὰν ὅμως ἀποφασισμένη νὰ τῆς τὴν δείξῃ.

Μὲ τί χαρὰ καὶ προσοχὴ τὴν ἐβλεπε! ἄπλωσε μάλιστα, ἀφηρημένη! τὸ χέρι, νὰ τὴν πιάσῃ, ὅταν νὰ πιάωνται δαντέλλες πλεγμένες ἀπὸ Νεραΐδας δάκτυλα!

Ὅταν ἡ κόρη τοῦ νεροῦ τὴν ἐτράβηξε ἤσυχα ἤσυχα, αὐτὴ εὐχαριστημένη, τὴν εἶχε πλέον ἐντελῶς ἀντιληφθῆ, ἐκτύπησε τὰ χέρια ἀπὸ χαρὰ καὶ τὰ μάτια τῆς ἐγαύλισαν. Ὑστερα ἔστειλε ἕνα φιλί, γιὰ εὐχαριστῶ, 'ς τὴν Νεραΐδα, ἀνοίξε τὸ λεύκωμα τῆς, ἐσημείωσε κάτι καὶ ἐσκέφθη:

«Μ' αὐτὴ τὴν δαντέλλα θὰ στολίσω κι' ἐγὼ τὴν ἰδικὴν μου ἀμμουδιά».

Πάλιν ἀκούσθηκε ἡ φωνὴ τῆς μητέρας, ποῦ ἐφώναξε τὰ παιδιὰ. Εἶχαν πλησιάσει ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κυρία, καὶ τὸ μικρότερο μὲ τὸ δάκτυλο 'ς τὸ στόμα καὶ τὸ κεφαλάκι ὀλίγῳ γυμνῶν 'ς τὸν ὄμο, τὴν ἐκτύταξε μὲ μάτια περισσότερο περιέργα παρὰ φοβισμένα.

—Καλὲ μὴν πηγαίνετε κοντὰ τῆς σὰς λέω - θὰ νι-τρελλή, ἐφώναξε αὐτὴν τὴν φορὰν δυνατὰ.

Τώρα πλέον ἐκατάλαβε περὶ τίνος πρόκειται καὶ γελῶσα ἔκαμε ἕνα βῆμα πρὸς τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ τὰ καθησυχάσῃ.

Ἐκεῖνα, μόλις τὴν εἶδαν νὰ πλησιάσῃ, φοβισμένα περισσότερο ἀπὸ τὴν ἄγρια φωνὴ τῆς μητέρας, ἐσκορπίσθησαν ὡς πουλιὰ ἀπὸ κλαδί, ποῦ κάποιος τὸ κινεῖ, καὶ τὸ μικρότερο ὡς ἡχώ ἐφώναξε χωρὶς σχεδὸν νὰ ἐνοῆ: Νάι, μάννα μάννα, εἶναι τελλή....

Κάτω ἀπὸ τὸ κύμα τὰ μάτια τῆς τρελλῆς Νεραΐδας ἐσκόρπισαν ἀπὸ ἀγαλλίαισι ὀπάλλινες λάμψεις, καὶ ἡ εὐροια τοῦ δροσεροῦ καὶ ὑγροῦ γέλοιου τῆς ἐμελώθησε πάλιν μέσα 'ς τὴν ἡρεμία:

Φλὶς, φλὶς, φλὶς, φλαζᾶ, φλὶς, φλὶς, φλὶς, φλαζᾶ!.. ὅταν νὰ ἔλεγε: 'ς ἔκαμα κ' ἐπλήρωσες τὸ σχέδιον τῆς δαντέλλας ἀκριβὰ! Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ χαρῆ πολὺ: Τὴν ἴδια στιγμὴ ἠκούσθη κι' ἄλλο γέλοιο. Ἡ νέα δὲν εἶχε θυμῶσει, ὅπως ἐπερίμενε ἡ κακὴ Νεραΐδα, — ἦτο τὸσον εὐχαριστημένη ποῦ εἶχε κλέψῃ κάτι τι ἀπὸ τὴν φύσιν, — ἀλλὰ βλέπουσα τὰ μικρὰ ν' ἀπομακρύνονται ἐγέλασε μὲ ὀλην τῆς τὴν καρδιά, κι' ἀδιάφορος διὰ τὴν ἐντύπωσιν ποῦ ἔκαμε εἰς αὐτὰ τὰ πλάσματα, ἔστρεψε τὰ νῶτα, καὶ μὲ βῆμα ἐλαφρὸν παρ' ὄλην τὴν πύρινη πλημμύρα, ποῦ ἔκαμε τὴν ξηρὰ καὶ πετρώδη γῆν νὰ ἀναδίδῃ φλόγας, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἀργὰ ἀργὰ ἀπολαμβάνουσα, ἐνῶ ἡ Νεραΐδα ἐξέσχιζε θυμωμένη τὴν δαντέλλα τῆς, τὴν ἐπέταξε ἀμορφη ἐπάνω 'ς τὴν ἀμμουδιά καὶ τοὺς βράχους, κι' ἔτρεξε κ' ἐκρύφθη μέσα 'ς τὰ κύματα, ποῦ ἀπὸ τοια ἔχαλαρώθησαν, ὅταν νὰ τὰ εἶχαν πλέον παραλύσει τὰ θερμὰ φιλήματα τοῦ Ἡλίου τοῦ ἰουλιανοῦ μεσημεριοῦ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΙ *

Ὁ Ἅγιος ἐνέπνευσε καὶ ἕνα χρυσοχόον καλλιτέχνην. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ὑπάρχουσιν χρυσουργήματα χρυσοχοϊκῆς. Ἐκεῖ διακρίνεται ἡ καλλιτεχνικὴ εὐφυΐα τοῦ Καλαρυτιῶτου Γεωργίου Μπάφα, τοῦ κοινῶς γνωστοῦ ἀκόμη *Διαμάντη* ἐκ τοῦ βαπτιστικοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς του, ἐπίσης χρυσοχόου. Τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν του μαρτυροῦσιν ἡ ἀργυρᾶ Λάριναξ τοῦ Ἁγίου, ἐφ' ἧς ἀπεικονίζεται ἡ κοίμησις τοῦ Ἁγίου καὶ ἄλλα σχετικὰ, ὅλα λαμπρὰ, ἐντεχνα, καὶ ἡ μεγάλη ἀργυρᾶ εἰκὼν, ἣτις παριστᾷ τὸν Ἅγιον ἐν τῷ μέσῳ, περὶ δὲ εἰς δώδεκα ὀρθογώνια διχμερίσματα τὰς κυριότερας πράξεις τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ πολιούχου Ζακύνθου καὶ ὁ πολύτιμος ἐπίσης ἐξ ἀργύρου πολυέλαιος. Ἡ ἰδία ἐκκλησίαι ἔχει κυτίον ἀργυροῦν, ἐν ᾧ φυλάττεται ἡ χεὶρ τοῦ Πολιούχου. Ἐπὶ τῶν πλευρῶν τούτου ὑπάρχουσι μικρογραφίαι παριστάνουσαι τὸν βίον καὶ θαύματα τοῦ Ἁγίου. Μεγάλῃς καλλιτεχνικῆς ἀξίαις εἶνε ἐπίσης τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἐκκλησίας, διότι τὸ ἀγοροῦν περιβάλλεται εἰς ἕξον ἔργον τοῦ ἰδίου Μπάφα, ὅστις εἰς 30 τετραγώνια εἰδείξε τὴν δεινότητα τῆς τέχνης αὐτοῦ. Ἐν γένει τὰ ἔργα τοῦ Καλαρυτιῶτου καλλιτέχνητος ὅλα εἶνε ἕξοχα, ἀντάξια τοῦ Cellini καὶ ἄλλων μεγάλων Ἰταλῶν χρυσοχόων.

Δυστυχῶς καθορίζονται συχνὰ διὰ τῆς προστριβῆς διαβρωτικῶν κόνεων καὶ οὕτω καταστρέφονται κατ' ἀρχὰς αἱ γωνίαι, αἵτινες δίδουσι τὴν ἐντεχνον ἀξίαν εἰς τὰς γραμμὰς καὶ τέλος φανερόνεται καὶ ὀπή. Οὕτω, ἐν ἡ ἀρχῇ δὲν λάβῃ πρόνοιαν, τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα, σὺν τῷ χρόνῳ, θὰ χαθοῦν.

Ἴδωμεν τώρα τὰ φιλολογικὰ ἔργα, ἅτινα ἐγράφθησαν διὰ τὸ ἡμέτερον Ἅγιον.

Τῷ 1876 ὁ Σέγγιος Χ. Ραφτάνης ἐδημοσίευσεν ἐν Ζακύνθῳ: *Τὰς τέσσαρας ἡσυχαστικὰς ἀκολουθίας τοῦ ἐν Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης τοῦ θαυματουργοῦ, μετὰ νέου συναξαρίου, ἐκκοιτεσσαράων Οἴκων καὶ τῶν ἐγγράφων ἐν παραρτήματι*. Τοῦ Ἁγίου αἱ ἀκολουθίαι προηγουμένως ἐτυπώνοντο εἰς Βενετίαν. Καὶ εἰς Ἀθήνας ἐγένοντο τινὲς ἐκδόσεις.

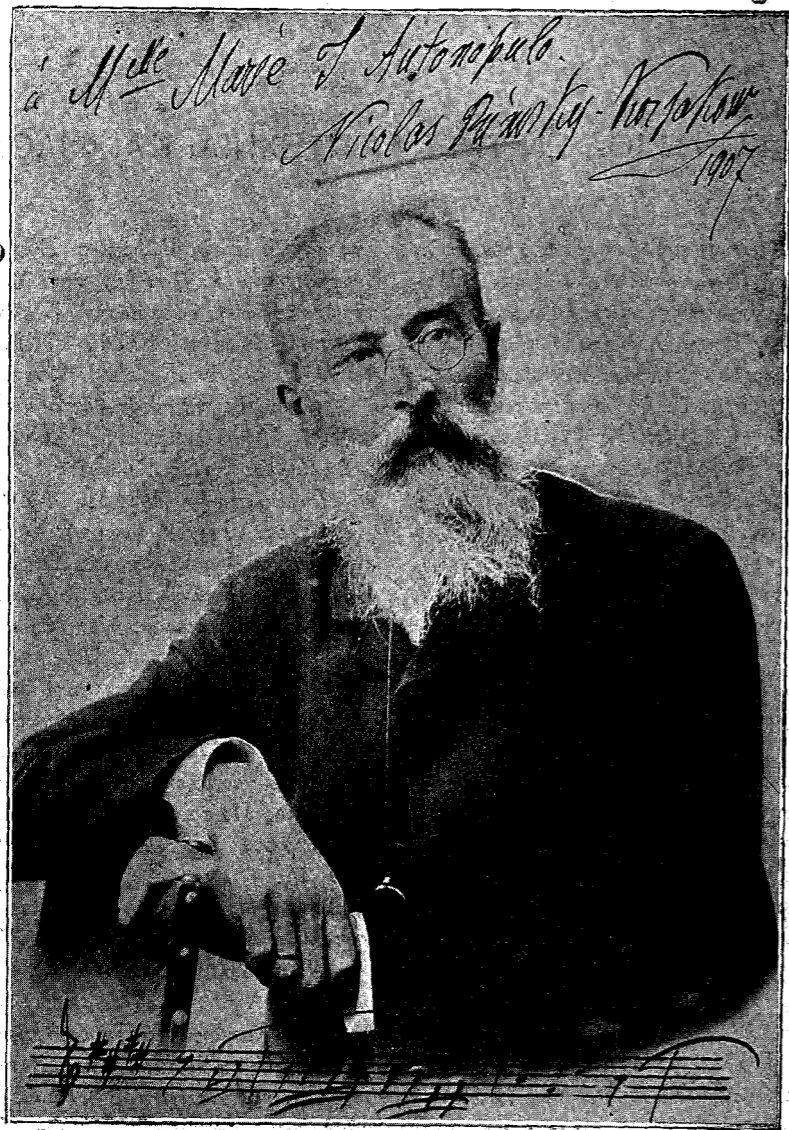
Εἰς τὰς ἀκολουθίας ὅμως τοῦ Ἁγίου Διονυσίου δὲν εὐρίσκωμεν πολλὴν ποίησιν. Ποιηταὶ τούτων εἶνε ὁ λόγιος Ζακύνθιος Ἀγγελος Σουμά-

κης καὶ ὁ ἱερεὺς Γεώργιος Σὺπκάνδρος, οἵτινες ἐγράφθη τὴν ἀκολουθίαν τῆς *Μνήμης*. Τοῦ δευτέρου ἐτυπώθη τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τῷ 1738 καὶ ἀκολούθως τῷ 1774, 1781, 1790, 1817, 1839 ἐπίσης ἐν Ἑνετίᾳ. Ὡστε τοῦ Σὺπκάνδρου ἡ Ἀκολουθία περισσότερο διεδόθη.

Τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀνακομιδῆς ἐποίησεν ὁ Ζακύνθιος ἱερεὺς Γεώργιος Ἰωαννοῦλης. *Κανὼνα Παρακλητικῶν* ἐγράφθη ὁ Ζακύνθιος Ἀντώνιος Μιχαηλάς, ὁ γνωστός λόγιος καὶ διδάσκαλος τοῦ Φωσκόλου καὶ Σολωμοῦ. Ὁ ἱερεὺς Στυλιανὸς Χαλκωματᾶς, Ζακύνθιος, ἐγράφθη *Κανὼνα λιτανευτικῶν*. Ὁ Λευκάδιος Ἀγγελος Κοιλιάρης ἐγράφθη τοὺς *Εἰκοσιτέσσαρας Οἴκους* εἰς τὸν Ἅγιον. Ἐπίσης καὶ ἀνώνυμοι ἐνεπνεύσθησαν καὶ ἐγράφθη, μετὰ τούτων συγκαταλέγεται ὁ γράψας ἀκολουθίαν διὰ τὴν ἀνακομιδὴν καὶ ὁ γράψας *Κανὼνα λιτανευτικῶν*. Ὁ κ. Ἀναστάσιος Παπαγιαννοπούλου Παλιός κατέχει χειρόγραφον ἐκ φύλλων 18 καὶ μεγέθους 0,18 x 0,24.

Δυστυχῶς λείπει ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἀρchetαι δὲ *Κοντάμιον ἤχος πλ. δ'*. Τῇ Ὑπερμάχῳ. *Τὴν καλλονὴν ἱεραρχῶν...* καὶ εἶνε ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Εἰς τὸ δέκατον φύλλον εἶνε *Κανὼν Λιτανευτικὸς καὶ παρακλητικὸς εἰς τὸν μέγαν ἐν Ἱεράρχοις Διονύσιον, συντεθεὶς παρὰ τίνος ἐλαχίστου ξένου καὶ ἀφιερθεὶς τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Κῶ Κῶ Νικολάῳ Μοκρί (sic) εὐπατριδῇ*. Εἰς τὸ τέλος τοῦ φύλλου ἀναγινώσκειται: «Τέλος ταύτης τῆς παρακλητικῆς ἡμεῶν Ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης καὶ προστάτου Ζακύνθου ἡμεῶν εἶναι ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ βοηθός, σκέπη, πρὸφρουρ, φύλαττε ἐν ὑγείᾳ Εὐτυχείᾳ μακρομήρευσιν (sic) εἰ: ἔτι (!!) πολλὰ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου θούλου σου. Πόνος Νικολάου τοῦ Ἀναγχώστου Σκορδυλλίου... ἐκ πολλῶν ἠλεγόμενου, ταπεινὸς ὑπογράφω 1789 Αὐγούστου 30, 5' πλ.» Ἐπειτα ἀρχεται ἡ ἀκολουθία: «Τῇ κδ' τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἡμεῶν ἀνάμνησιν ἐορτάζομεν τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης ἡμεῶν ἐκ Στροφάδων πρὸς νῆσον Ζακύνθον ἀνεκοιμήθη». Ἡ ἀκολουθία αὕτη ἀρχεται ἀπὸ τῆς 14ης σελίδος. Τὸ χειρόγραφον τελειώνει μὲ τὰ ἐξῆς: «... καὶ γὰρ ἐκ βρέφους τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνεστερνησάμενος...» Διὸ εἶνε ἀτελής ἡ ἀκολουθία.

Εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ραφτάνη ὁ ἀνωτέρω *Κανὼν* φέρει ἄλλον τίτλον, δηλαδὴ οὔτε ἀναφί-

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΡΖΑΚΟΦ

Ο εσχάτως θανών μέγας Ρώσος μουσουργός

ρει ότι έγγραφή υπό ξένου, ούτε ότι άφιερώθη τῷ Ζακύνθῳ εὐπικρίδῃ Μακρῇ. Ἐπί πλέον τὸ χειρόγραφον ἔχει καὶ τὸ ἐξῆς, τὸ ὅποιον λείπει εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ραφτάνη :

«Τὴν σὴν μητέρα προσάγομεν εἰς πρεσβείαν, ὡς προστάειν καὶ κραταίωμα καὶ σκέπην, ἢ πάντων καὶ καύχημα καὶ ἀντίληψιν, αὐτῶν ἡμῶν ἐκείνης πενταετίας ἡμᾶς ἐλέητον, ὁ μόνος ἢ ἰσχυρῶν πολυέλεος». Ὡστε τὸ χειρόγραφον ἔχει τὴν σχετικὴν ἀξίαν.

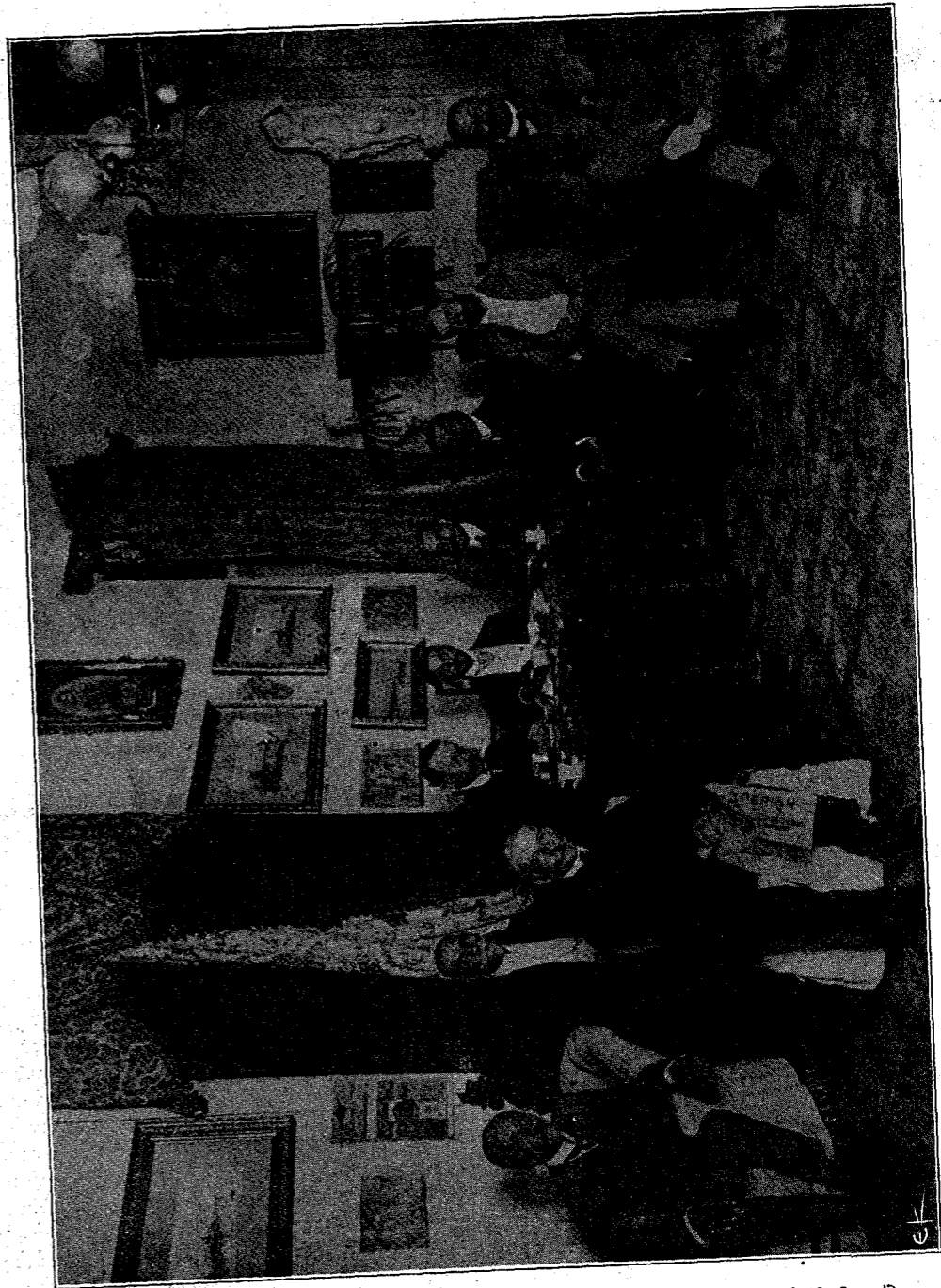
Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, ἐκτὸς τῶν Συναξαριστῶν, κατέγειναν καὶ ἄλλοι τινές. Ἐκ τῶν βιογράφων τοῦ Ἁγίου οἱ καλλίτεροι εἶνε οἱ ἀδελφοὶ Κατραμῆς καὶ Χιώτης καὶ εἰ κ. κ. Α. Χ. Ζώης καὶ Α. Μπισκίνης.

Καὶ οἱ ποιηταὶ μας ἐνεπνεύσθησαν. Ἐκ τού-

των ἀναφέρομεν τὸ γνωστὸν σονέττο τοῦ ἑθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ, τὸ ὅποιον μετέφρασεν ὁ πεφιλημένος ἡμῶν ποιητὴς κ. Στέφανος Μαρτζώκης, καὶ τὸν λαμπρὸν Γούμενον τῆς Ἀναφωνήτρας τοῦ ἀγαπητοῦ ποιητοῦ κ. Ἀνδρέου Μαρτζώκη.

Ὁ Πολιοῦχος τῆς Ζακύνθου θὰ εἶνε πάντοτε ἀγνή ἐμπνευσις, ὅπως ἀποκτήσῃ ἡ Τέχνη ἔργα λόγου ἄξια, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ πίστις, διότι ἡ πίστις ἐνέπνευσε τὰ μεγαλεῖτερα ἀριστουργήματα· ἀναφλέγει τὸ θάρρος εἰς κρίσιμους περιστάσεις, εἶνε παρήγορος ἄγγελος κατὰ τὰς θλιβεράς τοῦ βίου στιγμὰς, εἶνε ἀληθὴς ἐλπίς τῶν ἀπληπισμένων.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Η ΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ
ΕΚΔΡΟΜΗ

Ἡ δημοσιονομικὴ εὐχὴ παρὰ τὴν ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν γενομένης ἐκδρομῆς συνεδριάσαντες. Ὁ γράφων ἐπὶ τῆς τραπέζης εἶνε ὁ ἡγούμενος τῆς ἐκδρομῆς κ. Κ. Παπαμαχαιρίτου, ἀριστερὰ δὲ αὐτοῦ ὁ εἰρηγὴς καὶ διοργανωτὴς κ. Κωστὴς Οἰκονόμος, μετ' αὐτῶν δὲ οἱ κύριοι Θ. Καλογερίδης, Π. Κορδύλης, Κ. Σαυφίδης, Π. Γιάννακος διευθυντὴς τῆς «Ἐστρατείας». Δεξιὰ τοῦ κ. Παπαμαχαιρίτου εἶνε ὁ σεβαστὸς κ. Γιαννηκιάνας, ὁ κ. Πετριδίδης καὶ εἰς τὸ ἄκρον ὁ ταμίας εἰς ἐκδρομῆς κ. Ἡλ. Βασιλῆς. Ἄκρον νὰ ἐξαρθῇ ἡ ἀκαταπρόσητος δραστηριότης τοῦ κ. Οἰκονόμου εἰς ὃν ὀφείλεται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκδρομῆς.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

VI

Αγαπημένη μου,

Χθές το απόγευμα συνέβη μιὰ σκηνή στο σπίτι μας από εκείνες, που όσο περαστικές και επίπολες κι' αν φαίνονται, αφήνουν μολαταύτα πολύ βαθεία τὰ ἴχνη τῆς λύπης των στή ψυχὴ μας και τις θυμόμαστε πάντα κατόπι με τὴν ἴδια περιώδυνη ἐντύπωσι που μᾶς ἐπροξένησαν, ὅταν συνέβησαν.

Ἦτανε τὸ αἰώνιο ζήτημα τοῦ μεγάλου μου ἀδελφοῦ, που θέλει νὰ παη στὴν Ἰταλία νὰ τελειοποιηθῆ στὴ ζωγραφικὴ κι' ἡ ἐπίμονη ἀρνησις τοῦ Πατέρα μας, νὰ μὴ τὸν ἀρήνη. — Δὲν ἔχομε, λέγει, ὅσα χρήματα ἀπαιτοῦνται γιὰ νὰ μπορέση νὰ ζῆση ἐκεῖ πέρα ἀξιοπρεπῶς... Καὶ ἐξ ἄλλου εἶνε ἀπαραίτητος ἡ βοήθειά του στὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματός μας — Ὁ Πατέρας μας ἔχει δίκιο. — Συχνὰ μιλοῦμε γιὰ τὴν ὑπόθεσι αὐτὴ κι' εἶμαι πειὰ συνειθισμένη νὰ τὴν ἀκούω. Σήμερα ὅμως, δὲν ἔμεινε ἴσια μ' ἐδῶ τὸ πρᾶγμα. Δὲν ξέρω πῶς, ὁ ἀδελφός μου παραφέρθηκε κι' εἶπε λόγια, που πλήγωσαν τὸν πατέρα μας.

« Ἄν ἠθέλατε νὰ μὲ κάμετε ἔμπορο, εἶπεν ὁ Πέτρος, δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ μάθετε τόσα γράμματα και νὰ μὲ ἀναπτύξετε τόσο, δίδοντές μου τὰ μέσα ὥστε, νὰ καταλάβω πῶς μπορῶ νὰ γίνω κάτι τι κι' ἐγὼ, και νὰ ὀνειρευθῶ πολὺ ἀνώτερα κι' εὐγενικότερα πράγματα ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ ἐμπόρου, που θέλετε νὰ μὲ καταδικάσετε. — Πέστε μου, γιατί δὲ μὲ βγάλατε ἀπὸ τὸ σχολεῖδ μόλις ἔμαθα νὰ γράφω τὸνομά μου, παρὰ μὴ ἀφήσατε κι' ἔζησα μέσα εἰς ἓνα κύκλο πολὺ ἐκτεταμένον που δὲν μου χρειάζεται σήμερα γιὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνο γιὰ νὰ ποθῶ αἰωνίως ἐκεῖνο, που δὲ μπορῶ, που δὲ μου ἐπιτρέπεται νὰ φθάσω; ... Τὶ νὰ τὴν κάνω τώρα πειὰ τὴ ζωγραφικὴ που ξέρω; — Γιατὶ νὰ ξοδευθοῦν τόσα χρήματα στὰ χαμένα; Καὶ τὰ λόγια τοῦ δασκάλου μου, που εἶπε πῶς θὰ γίνω μιὰ μέρα μεγάλος καλλιτέχνης, γιατί τὰ ἐπαναλάβατε και τ' ἀκούσα, ἀφοῦ πρέπει τώρα νὰ τὰ λησμονήσω γιὰ πάντα και ἀφοῦ πρέπει νὰ σκληρύνω τὴν ψυχὴ μου στὴν πάλη τῆς ζωῆς μου γιὰ νὰ προκόψω στο στάδιον, που μὲ βάζετε ν' ἀκολουθήσω; Τὶ νὰ κάνω τὰ εὐγενῆ ἰδανικά, που μ' ἀφήσατε νὰ ἀγαπήσω, ἀφοῦ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ καταβῶ τόσο χαμηλὰ ὅσο ἀπαιτεῖ ὁ ἀγὼν τοῦ κόσμου, ὁ χυδαῖος και ἡ πείρα ἐκείνη, που προωρίσθη νὰ παλέψω γιὰ νὰ ζῆσω και νὰ μὴ νικηθῶ; »

Ὁ πατέρας μας με σκυφτὸ τὸ κεφάλι, καταβεβλημένος, τὸν ἄκουε και δὲν μιλοῦσε. Ἄκουε τὸ παιδί του νὰ τὸν κατηγορῆ γιὰ τις προσπάθειες, που ἔκαμε νὰ τὸ ἀναδείξῃ ἀνώτερο ἀπὸ ἄλλους με

χιλίες θυσίες, κι' εἶνε γνωστὸν πῶς ἐμεῖς δὲν εἴμεθα πλούσιοι. — Χωρὶς ἄλλο θὰ ὑπέφερε πολὺ τὴ στιγμὴ αὐτὴ νὰ τὸν ἀκούη. Τὸ καταλάβαινα ἀπὸ τὴν συγκίνησίν του. Τὸ κατάλαβα βαθύτερα, ὅταν ἐκεῖ που περπατοῦσε στο δωμάτιο, στάθηκε ἐξαφν κι' εἶπε στον ἀδελφὸ μου με τόνον, που δὲν περιγράφεται.

« Ἐχεις δίκιο, δὲν ἔπρεπε! »

Και τώρα, νὰ γιατί, τὴν νύκτα χθές σὰν ἐπηγαίναμε στὴν ἐκκλησία γιὰ τὴ λειτουργία τῶν Χριστουγέννων, ἐσταμάτησα και κύτταξα τοὺς δυὸ πλατάνους που βρίσκονται στὴν πλατεῖα που περάσαμε. Ἐπὺ ἐγέλασε κι' εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ σ' ἀκούουν πῶς: « θέλω νὰ πάρω ἰδέες ». Δὲν ξέρω ἂν ἦταν τρέλλα νὰ σταθῶ μ' αὐτὴ τὴ χιονιά και τὸν ἀνεμοστῆ μέση τοῦ δρομοῦ κυττάζοντας δυὸ δένδρα νὰ τὰ στραπατσάρῃ ὁ βορρῆας σὰν κουρέλια. Τὸ βέβαιον εἶνε, πῶς ὅτι αἰσθάνθηκα ἐγὼ τότε, ἦταν πολὺ παράξενο και ὀδυνηρὸ. Κι' ἂν ἦταν δυνατὸν νὰ τὸ μαντεύσῃς δὲν θὰ με γελοῦσε τόσο εὐθύμα. Δένδρα γιγάντια ἔστεκαν ἐκεῖ παιγνίδι και περιγέλοι τοῦ ἀνέμου που τὰ σωρομαδοῦσε και ἐπέρινα ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κλάδους των, συνεπρόνοντας τὰ φύλλα των. Κι' ἔβλεπα μερικὸς κλώνους τότε πειδ μικροὺς νὰ παλεύουν, σὰν νᾶθελαν ν' ἀποφύγουν τὰ κτυπήματα, κι' ἄλλους, τοὺς πειδ γέρικους, νὰ πηγαινουν πρὸς τὰ ἐπάνω ἀκίνητοι σὰν χέρια που ἀνοίγονται σ' ἰκεσία και ζητοῦνε ἔλεος. Μοῦ φάνηκεν ἡ εἰκόνα ἡ περίλυπη τοῦ ἀνθρώπου, που κάποια Μοῖρα τὸν κατεδίκασε νὰ στέκη πάντα στο ἴδιο μέρος, ἐνῶ συγχρόνως τοῦβαλε μεγάλα φτερά στὴ φαντασία, και στόλισε τὴν ψυχὴν του με περισσὰ εὐγενικά χαρίσματα. Δυνατὸς και ἀληθινὰ ἀνώτερος ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους. Τί σημαίνει; Δένδρο κι' αὐτὸς γιγάντιο στὴν βάνουση ἀνεμοζάλη τοῦ κόσμου, παντοτεινὰ θὰ μὲνη καρφωμένος στὴν θέσιν που βρέθηκε, ἀναγκασμένος νὰ δέχεται τὰ χυδαῖα κτυπήματά της, ἔως νὰ ἀποθάνη.

Σὲ φιλω. LALO DE CASTRO

VII

Αγαπημένη μου,

Χθές βράδου ἤμουνο στοῦ Φασουλῆ. — Μπα! γιατί βλέπω ἡ μικρὴ αὐτὴ πτυχὴ τῆς ἀηδίας στο στοματάκι σου; Σοῦ φαίνεται ἀσχημο που ἐπῆγα ἐγὼ ἐκεῖ; — Ὅταν καλλίτερα νὰ σοῦ πῶ πῶς πέρασα τὴ νύκτα μου στὴν ὄπερα; ἢ σὲ κανένα θέατρο, που παριστάνουν ζωντανοὶ ἀνθρωποι — ζωντανοὶ Φασουλῆδες δηλαδή; Πόσο ἀπατάσαι, ἀγαπημένη μου. Ὁ Φασουλῆς, παιδί μου, εἶνε θέατρο σὰν ὄλα τὰ μεγάλα θέατρα. Καὶ τίποτε, σὲ βεβαίονω, δὲν τοῦ λείπει, γιὰ νὰ ποζάρῃ κι' αὐτὸς δίπλα στοὺς ἀν-

θρωπίους συναδέλφους του. Ἄν ἦσουν χθές βράδου θάβλεπες τὴν πλατεῖα γεμάτη θεατὰς, μὰ γεμάτη δὲ — τόσους, ὅσους, δίχως ἄλλο ποτὲ δὲ θὰ τολμήσε νὰ ὀνειρευθῆ ὁ πειδ τέλεια κατηρτισμένος θιασός. Τί θές παραπάνω; ἀφοῦ τὸ μεγαλειότερο συστατικὸ ἐνὸς θεάτρου εἶνε νὰ συγκεντρώνη κόσμος, γιατί νὰ μὴ στοχασθῶ πῶς ὁ τελειότερος θιασός και ὁ πειδ σύμφωνος με τὰ γούστα τοῦ κοινου, εἶνε τοῦ Φασουλῆ; Ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος ἤρχετο νὰ δῆ τὸ Φασουλῆ, ν' ἀκούση τὰ χονδροειδέστατα ἀστεῖά του, τὰ στραβὰ ἑλληνικά του και τῆς ἀνάλατες εὐφυολογίας του. Στο Φασουλῆ, γιατί ὄχι; Ἄφοῦ ἔχει τὴ δύναμι νὰ συμμαζεύῃ τόσο κόσμο, αὐτὸ θὰ πῆ πῶς εἶνε προσωπικότης και κάθε προσωπικότητα ὀφείλουμε νὰ τὴ σεβώμεθα και νὰ κῆνωμε μάλιστα πολὺ λόγῳ γι' αὐτὴν. Πάρε τις ἐφημερίδες. Κάθε μέρα μᾶς μιλοῦν γιὰ χιλιάδες τέτοιες προσωπικότητες. Πῶς πίνουν τὸν καφέ τους, πῶς δένουν τις γραβάτες τους, τί χρώμα προτιμοῦν γιὰ γέλεκο, τί φαγητὸ ἀγαποῦν πειδ πολὺ. Βέβαια. Καὶ νὰ μὴ μιλήσω ἐγὼ γιὰ τὸν Φασουλῆ τὸν καυμένο, που ἐνῶ δὲν κάνει τίποτε ἀπ' αὐτὰ, και που ἐπὶ τέλους δὲν ἔχουν καμμιά σημασία, ἀφοῦ κι' ὁ πειδ χειρότερος χαμάλης ἔχει τὰ γούστα του, μου δίδει ὅμως τὴν εὐκολία νὰ κυττάξω μιὰ ὀλόκληρη κοινωνία και νὰ τὴ νοιώσω ἀπάνω κάτω;

Τί ἔκαναν στὴ σκηνή, ἐννοεῖς, ἐγὼ δὲν ἐπρόσεξα και πολὺ, ἐπειδὴ εἶχα τὸ νοῦ μου ὄλο δοσμένο στοὺς θεατὰς. Αὐτοὺς παρακολουθοῦσα, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, και χιλίες φορὲς μου δόθηκε ἀφορμὴ νὰ τοὺς συγκρίνω με τὸ Φασουλῆ, και νὰ τοὺς βρῶ πῶς δὲν διαφέρουν καθόλου. Ἐχω σκοπὸ νὰ σοῦ ἀναφέρω πολλὰ τέτοια παραδείγματα καμμιά ἄλλη φορὰ, γιὰ νὰ δῆς πῶς ἔχω δίκαιο, και γιὰ νὰ πεισθῆς πῶς ὁ Φασουλῆς δὲν εἶνε και τόσο πρόστυχο θέατρο ὅσο νομίζεις, ἀφοῦ σοῦ δίδει τὸ μέσον νὰ γνωρίσης τοὺς ὁμοίους σου καλύτερα. Αἴφνης, κοντὰ μου ἕνας κομψὸς κύριος μᾶς ἔδιδε νὰ καταλάβωμε πῶς βαριέσαι ἀπελπιστικά αὐτὲς τὲς ἀηδίες, με κάτι μορφασμοὺς δυσαρσεκειίας, μορφασμοὺς που κάθε ἄλλος, ἐκτὸς ἀπὸ μὲνα, θὰ εὐρισκε πολὺ δικαιολογημένους στὴ μορφή ἐνὸς ἀνε-

πτυγμένου ἀνθρώπου. Δὲν ἔφευγε μολαταύτα, νὰ πᾶν νὰ κοιμηθῆ, μόν ἔκανε χιλίες προσπάθειες νὰ κρατηθῆ και νὰ μὴ γελάση, σὰν ὁ Φασουλῆς ἔλεγε κανένα νόστιμο ἀστεῖο. Ἐγὼ γελοῦσα γιὰ νὰ τοῦ δώσω θάρρος νὰ γελάση κι' αὐτὸς, και νὰ μὴ βασανίζεται ἔτσι, μὰ δὲν ἐπέθετο με κανένα τρόπο κι' ἂν θές μάλιστα μούριχνε κάτι βλέμματα ἐσχάτου οἴκου...

Και ἐγὼ τότε γελοῦσα πειδ πολὺ μ' αὐτόν, παρὰ με τὸν ἄλλο. Νὰ γελάση με τὸν Φασουλῆ; μ' αὐτὸ δὲν ἰσοδυναμοῦσε με τὸ νᾶναι χυδαῖος, τοῦ ὄχλου, τίποτε ἀμαξᾶς, βαρκάρης, σοβατζῆς; Νᾶρθη ὅμως ἀπὸ τις ὀκτώ, γιὰ νὰ βρῆ κάθισμα μπροστὰ, και νὰ περιμένῃ ὡς τῆς δέκα μ' ἀκατάβλητη ὑπομονὴ ν' ἀρχίσῃ τὸ θέατρο, αὐτὸ τοῦ ἐφαίνετο φυσικὸ και δικαιολογημένο. Μὰ ποιὸς ξέρει πάλι ἂν δὲν ἔρχεται ἐπίτηδες γιὰ νὰ μᾶς δείχνῃ με τὴν σοβαρότητά του στὴ στιγμὴ τῆς παραστάσεως πῶς αὐτὰ τ' ἀηδιάζει;

Κι' αὐτὸ γίνεται!

Φτωχὲ κι' ἀσιόχαστε ἀνθρωπε! Γέλασε στοῦ Φασουλῆ, χειροκρότησε τον ὅσο μπορεῖς, μείνε και θαύμαζε τον ὡς τὰ μεσάνυχτα, ὥστε νὰ κουρασθῆ ὁ ἀνθρωπὸς του νὰ τὸν κινῆ. Μὴ τὸ θαρρῆς ντροπὴ, μάθε νᾶσαι πειδ λίγο Φασουλῆς ἐσύ. Ἄφοῦ ἔρχεσαι, θὰ πῆ πῶς τοῦ βρίσκεις χάζι, διασκεδάσει λοιπὸν με τὴν καρδιά σου και ξέχασε γιὰ μιὰ στιγμὴ τί εἶσαι. Ἀρκετὰ ὑποκρίθηκες ὄλη τὴν ἡμέρα χιλίους ρόλους, Φασουλῆ κι' ἐπὺ δυστυχισμένε τῆς Ἀνάγκης. Ἀπόλαυσε τώρα τὴν ἀνάπαυσι που σοῦ δίδει ἡ νύκτα αὐτὴ και γέλασε κι' εὐχαριστήσου. Αὐριο πάλι σὲ περιμένει τὸ μεγάλο θέατρο τῆς Ζωῆς και πρέπει νὰ παίξης καλὰ τὸ μέρος σου. Σεκουράσου ἀπόψε. Γέλασε και θαύμασε και ζήλεψε τὸ Φασουλῆ, γιατί αὐτὸς εἶνε χιλιάδες φορὲς ἀνώτερός σου. Αὐτὸς γιὰ νὰ ζῆση ὑποκρίνεται Ἐσένα. Ἀνθρωπε. Καὶ ἐσύ γιὰ νὰ ζήσης, γίνεσαι Φασουλῆς.

Σὲ φιλω
LALO DE CASTRO

Υ. Γ. Ἄλλη μέρα θὰ σοῦ πῶ γιὰ κάτι ἄλλους ἀνθρώπους που εἶδα.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Τὸ πνεῦμα τῶν τεμπέληδων:

- Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ εφαρμοσθῆ ἡ Κυριακὴ ἀργία.
- Σὺ τὸ λὲς αὐτὸ που δὲν κάνεις καμμιά δουλειά;..
- Ἐγὼ;... Λοιπὸν ἐγὼ δέκα χρόνια τώρα ἐργάζομαι διὰ νὰ εφαρμοσθῆ ἡ Κυριακὴ ἀργία.

*

Ὁ σύζυγος. — Ἀπόψε ὀνειρεύθηκα πῶς ἤμουνο στον Οὐρανὸ.

Ἡ σύζυγος. — Ἀλήθεια; Ἦμουνο κ' ἐγὼ ἐκεῖ; — Ἄλλὰ, γυναῖκα μου, σοῦ εἶπα ὅτι ὀνειρεύθηκα πῶς ἤμουνο στον οὐρανὸ....

- Τὶ ἐπαῖξαν ἀπόψε στο θέατρο;
- Δὲν ξέρω πῶς νὰ τὸ πῶ αὐτὸ που ἐπαῖξαν: κομψοδῖαν ἢ δοῦμα.
- Πῶς τελειώνει;
- Μ' ἓνα γάμον.
- Τότε εἶνε τραγῳδία, φίλε μου.

*

Εἰς τὰ παρασκήνια.
Ἡ ἠθοποιός. — Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μοῦ προσφέρουν τρία μόνον μπουκέτα!

- Γιατί; Δὲν σοῦ φθάνουν;
- Ἄφοῦ ἐπλήρωσα, χριστιανέ μου, πέντε.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ἐν Παρισίοις διοργανωθείσα Ἐκθεσις παλαιῶν ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ γυναικείου χρωστήρος, ἧς τὴν προτοβουλὰν ἔσχεν ἡ διαπρεπὴς ζωγράφος κ. Albert Resnard, ἔκαμε νὰ ἀντιπαρέλθουν ὡς διὰ μαγικοῦ τινος φακοῦ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν φιλοτέχνων ἔργα, φέροντα τὴν ὑπογραφήν τῶν ὀνομαστέρων γυναικῶν ζωγράφων, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἔφερον εἰς φῶς πολλὰ κεκρυμμένα τάλαντα.

Τὰ ἔργα τῆς ἐνδόξου Ἐλισάβετ Vigée-Lebrun, τῆς Ἀγγελικῆς Kaufmann, τῆς Καίτης Greenaway, ὅπως καὶ τῆς Rosalba Carriera, ἧς ζωγραφίαι τὸν Watteau ἀγωνιῶντα καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φυσικότης τῆς ἀσθενικῆς σαρκὸς ἐνέχει τι τὸ ἀπείρως συγκινητικὸν καὶ θλιβερόν, γεννῶσι τὸν θαυμασμόν.

Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἀπεκαλύφθη τάλαντον ἰσχυρὸν καὶ πλούσιον χρωματισμὸς τῆς καλλιτέχνιδος Μαργαρίτας Gérard, γυναικαδέλφης τοῦ Fragonard, οὗτινος ἐκθέτει προσωπογραφίαν ὄραϊαν.

Ἐπίσης ἐξετιμῆθη ἡ ἐμπειροτεχνία τῆς Ἀδελαΐδος Labille-Guierd, ἡ θελκτικὴ λεπτότης τοῦ χαρακτήρος τῆς Δοκ Inés d'Estémond, ἡ εἰλικρινὴς ἀκρίβεια καὶ ἡ εὐκρίνεια τῆς Ρόζας Bonheur, καὶ τῆς Μαρίας Bastien-Lapierre, ἧς ἡ τέχνη ἐπέπρωτο νὰ λήξῃ δι' ἐνὸς θανάτου ἀξιοθρηνητοῦ. Εἰς τὰς εἰλικρινεῖς προσπάθειάς τῆς Εὔας Gonzalez βλέπει τις τὸν ἐμπρεσιονισμόν ἀνδρῶν—μενον, ἐν δὲ τῇ ιδεολογίᾳ τῆς θαυμαστῆς Berthe Morisot ἐξευγενίζόμενον.

Τὸ ἐνδιαφέρον ἐν τούτοις τῆς συγκεντρώσεως ταύτης τοῦ γυναικείου ἔργου ἐν τῇ τέχνῃ δὲν ἐνυπήρχεν τόσον εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἔργα, ὅσον εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς γυναικείας καλλιτεχνικῆς ψυχῆς, ἧς ἐκυμαίνετο ἐκεῖ, εἰσδύουσα εἰς τὰς σκέψεις, ὡς ἡ κριτικὴ τῆς τέχνης ἀπεκόμισεν.

Ὅ,τι ἐνεποίει τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν ἦτο τὸ ἰδιαίτερον προσὸν τῶν ἔργων: τὸ νὰ ἦναι δηλαδὴ ἐντονα, ζωηρά, χωρὶς νὰ πειρῶνται νὰ ἀποβοῦν ἀνδρικό. Οὐδεμία ἐκ τῶν καλλιτεχνίδων μιμεῖται τὴν εὐρωστίαν τοῦ ἀνδρικοῦ χαρακτήρος. Πάσας σχεδὸν τὴς εἰκόνας χαρακτηρίζει ἡ σοβαρὰ χάρις· ὅλαι εἶναι ἐξωγραφισμέναι μὲ σταθερὰν καὶ ἐλευθέραν εὐσυνειδησίαν. Βλέπων δὲ τις τὸ γυναικῆτον ἔργον αἰσθάνεται πληρέστατα διὰ αἰδημιουργοῦ του εἶνε ἰέρεια τῆς τέχνης, ἀφοσιωθεῖσαι ἐξ ὀκλήρου εἰς αὐτήν, οὐκ ἐπιπολαῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν τιμήσωσιν. Ὑπῆκουσιν εἰς τὴν σεμνὴν πειθαρχίαν μιᾶς τεχνουργίας, διδασχθείσης εἰς αὐτὰς ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῶν, πειρῶμεναι συγχρόνως δι' αὐτῆς ν' ἀποκαλύψωσι τὸ ἀτομικὸν τῶν ὄνειρον. Ὅλαι ἔκαμαν ἐπιμόνους καὶ τελείας σπουδὰς, αἵτινες τὰς ἐπροστάτευσαν κατὰ τῆς ἐπιπολαίου εὐχερείας, χωρὶς νὰ τὰς καταστήσωσιν βραδείας ἐν τῇ ἐκτελέσει. Οὕτω δὲ εἰς ἕκαστον τῶν ἔργων τῶν δὲν ἐπιβεβαιῶνται μόνον ἡ ἐπιτυχία ἐνὸς τεμαχίου ζωγραφικῆς, ἀλλ' ἡ ἀποκάλυψις ἐνὸς χαρακτήρος, μιᾶς ψυχῆς.

Δευτέρα δὲ τις νεώτερα ἐν τῷ αὐτῷ διαμερίσματι Ἐκθεσις ἔδωκε μερικὰ ἐλκυστικώτατα δείγματα τῆς καλλιτεχνικῆς δυνάμεως τῶν συγχρόνων καλλιτεχνίδων.

Ἐν αὐτῇ ἐξετιμῆθησαν ἔκμαγετα καὶ προτομαί τῆς κ. Besnard, ἐκτελέσεως λεπτότητος, εἰκόνας τῆς κ. Cazin, ἐφ' ὧν δὲν ἔχουσεν ἡ ἐπίδρασις τοῦ οὐζύγου τῆς, τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἀλλὰ διαφαίνεται ἡ θελκτικὴ σφραγὶς τῆς ἰδίας αὐτῆς προσωπικότητος· ἀνθη καὶ τοπεῖα τῆς κ. Devolvé Carrière· οικιαγραφίαι καὶ δοκίμια τῆς Δοκ Alix d' Anethan καὶ οἰκὸν ἰχθυογραφῶν καὶ κρητιδογραφῶν τῆς Δοκ Breslau, πλήρης ζωῆς, πλείστοι δὲ ἄλλαι, ἐπίσης ἰσχυροῦ τάλαντου ἔλλειπον, ὅλαι ἡ Miss Cassatt, ἡ Δοκ Dufau, αἱ κ. κ. Ory-Robin, Nanny Adam τοπιογράφος, Duhem, Paul-Rossert, αἱ Δοκ Bermond, Delasalle, Miss Gardiner, Madeleine Térouanne καὶ ἐκ τῶν γλυπτριῶν αἱ δεσποινίδες Claudel καὶ Fouquet.

ΝΙΟΒΗ

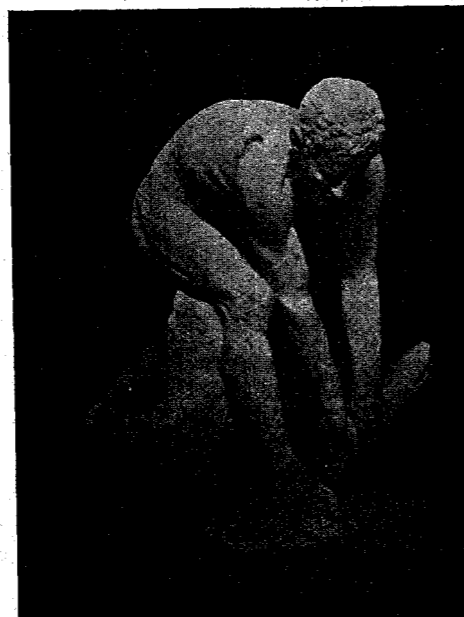
ΣΚΕΥΕΙΣ ΓΥΖΗ

[Ἐνέκδοτοι γινώμαι ἐκ τοῦ σημειωματαρίου τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου].

Ἐλευθεροῦ δὲν εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος νομίζει ἑαυτὸν ἐλευθερόν, ἀλλ' ἐκεῖνος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐλευθερία ἔχει ὡς θεμέλιον τὴν ἀρετὴν.

Ἡ μελαγχολία εἶνε ἡ κρίσις τῆς ὀδύνης, εἶνε ὁ ψυχικὸς πυρετός, διὰ τοῦ ὁποῖου φερόμεθα ἢ πρὸς τὴν ἐποὺλωσιν τῶν πληγῶν μας, ἢ πρὸς τὸν θάνατον.

Ἡ ἀγάπη εἶναι αὔρα ἐρχομένη ἀπὸ τὸν Παράδεισον. Ἡ ἀληθὴς ἀγάπη εἶναι ἀγνή ὡς ἡ αὐγὴ καὶ σιωπηλὴ ὡς ὁ τάφος.

Δ. Φιλλιπτότου

Ευλοθραύστεις

Ἡ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΟΔΟΣ τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι κυρίως ἐπετελέσθη κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην εἰκοσαετίαν. Ἀλλ' ἡ πρόοδος αὐτὴ ἀφορᾷ τὴν ζωγραφικὴν πρωτίστως, διότι ἡ γλυπτικὴ περιορίζεται ἀκόμη εἰς τὰ ὀλίγα κλασσικῆς

ἐμπνεύσεως ἔργα παλαιῶν ἔργατων τῆς σμίλης, ἐσχάτως δὲ μόλις πνοαὶ νέας ἀντιλήψεως ἐπνευσαν καὶ πρὸς ἡμῖν, κομίζομεναι ἀπὸ τολμηροῦς τῆς τέχνης μεγαλοιδεάτας. Ἀλλ' ὅ,τι εἶνε ἀγνωστόν ἐτι καὶ ἀνεκμετάλλετον εἶνε ἡ Διακοσμτικὴ τέχνη, ἧς οὐδεμία ἐν Εὐρώπῃ

φιλοτεχνεῖ ἀριστουργήματα. Ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ ἐμπνεόνται ἀπὸ τὴν ἰδέαν ἢ διακοσμτικὴ εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ ἀμφοτέρων ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ, ὃν σκοπεῖ νὰ ἐξωραίσῃ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἐπίτιμος, οὔτε εὐερῆς ἢ ἐκμάθησις αὐτῆς, καθότι ἡ διακοσμτικὴ ἀπαιτεῖ γνώσεις ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς, πρὸς τοῦτοις δὲ χημείας, βοτανικῆς, ὀρυκτολογίας, φυσικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς. Πρέπει, νὰ γείνη τις κάτοχος τῆς ὕλης καὶ τῶν νόμων αὐτῆς, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν τέχνην ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

Ἐν Ἑλλάδι ἀτυχῶς οὐδεμία γίνεται σπουδὴ, διότι ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ σχολῇ τοῦ Πολυτεχνείου τμήμα Διακοσμτικῆς δὲν ὑπάρχει· ἀλλὰ πῶς νὰ ὑπάρχῃ ἀφοῦ οὔτε καθηγηταὶ εἰδικοί ὑπάρχουν, οὔτε παρέστιν ἀνάγκη εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ἐξωτερικεύσεως τοῦ ὄραϊου.

ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΕΙΚΩΝ

Εἰς τὴν Φλωρεντιανὴν ἀνεκαλύφθη εἰκὼν, ἀποδομένη εἰς τὸν Σεβαστιάνου ντελ Πιάμπο. Ὁ νέος, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ γυνή, εἶνε πιθανώτατα ὁ Ράφαηλ.

Και όμως η Έλλάς υπήρξε κοίτης της Διακοσμητικής τέχνης. Οι αρχαίοι κεραμοποιοί και κοροπλάσται απήλθον των μεγαλειωτών τιμών. Ο Όμηρος δεν εδίδασκε να υμνήσῃ τὰ κεραμεία της Σάμου, εις δὲ τὴν Ἰουδαίαν οἱ ἀγγειοπλάσται διητῶντο ἐν τοῖς ἀνακτόροις. Οἱ πρόγονοί μας ἀνήγειραν ἀνδριάντας καὶ ἔκοψαν τιμητικά μεταλλία διὰ τὸν ἐφευρέτην τοῦ τροχοῦ τοῦ κεραμοποιοῦ Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, τὸν Χαλεπόδατον καὶ τόσους ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Φειδίας, ὁ Μύρρων, ὁ Πολύκλειτος ἐπρομήθεον τὰ σχέδια τῶν κυπέλλων καὶ τῶν ἀγγείων.

Ἄλ' ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα καὶ συστηματικὴ μελέτη τοῦ καλλιτέχνου διὰ τὴν σύνθεσιν καὶ δημιουργίαν ἐν τῇ διακοσμητικῇ τέχνῃ. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Νουμά τοῦ Πομπηλίου, πρῶτου συστήσαντος ἐν Ρώμῃ ὀχρῶν κεραμεικῆς μεγάλως ἀκμάσασαν, καὶ εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἐνθα τὸ πρῶτον ἐκάλλιτέχνισαν τὴν πορσελάνην, ἐξ ἧς ὁ διάσημος de Palissy μετὰ πειράματα μῆδ' ὀλοκλήρου δεκαπενταετίας ἐφευρὲ τὸ σμάλτον, ἢ διακοσμητικὴν ἐθοιόμυθεν. Ἐκτοτε σοφοὶ διάσημοι ἀφιέρωσαν τὴν ζωὴν των εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ὥραίας αὐτῆς καὶ χρυσιωτάτης τέχνης.

Ἐν Ἑλλάδι εἴμεθα διακοσμητικῶς ἀμόρφωτοι ἀκόμη, καίτοι ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας ρυθμούς ἀρῶνται ἐμπνεύσεις τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Ἐνόσθ' οἱ νεώτεροι Ἕλληνες τρώγουν εἰς πινάκια Ἀναγεννήσεως, πίνουν εἰς κύπελλα Σινικά, κάθονται εἰς καθίσματα Γοθικά, καπνίζουν πίπαν art nouveau, κρατοῦν σμηριώσεις εἰς σμειωματάρια Γερμανικά, θαυμάζουν τὰ ἀνθη τῶν ἐντὸς δοχείων Σαξωνικῶν καὶ δέχονται εἰς αἰθούσας Louis XV καὶ περιστοιχίζονται ἀπὸ τὸ τραγελαφικὸν καὶ ξενότροπον αὐτὸ καὶ δυσαρμονικὸν περιβάλλον, δὲν δύναται οὔτε ἀτομικότητα νὰ ἀποκτήσουν, οὔτε καθαρὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα νὰ ἔχῃ ὁ βίος των, ἢ σκέψεις των, ἢ ἀγάγῃ των. Ὅλα τὰ ἀντικείμενα, τὰ σκεῦη, τὰ κοσμήματα, τὰ περιστοιχίζοντα τὸ ἄτομον ἐπιδρῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Εἶνε τοῦτο ἀναμφισβήτητος ψυχολογικὴ ἀλήθεια.

Ἐὰν ἀνοιχθῇ ὁ δρόμος τῆς Διακοσμητικῆς τέχνης, ὁ τοπικισμὸς θ' ἀνθίσῃ καὶ αἱ ποικίλαι ἐκφάνσεις τῆς τέχνης ἐν τῇ βιοτεχνίᾳ καὶ βιομηχανίᾳ θὰ γίνωνται πλουτοπαραγωγικαὶ δυνάμεις διὰ τὸ ἔθνος ἡμῶν. Δὲν εἶνε τάχα δυνατόν νὰ ἔχωμεν σχολὰς κεραμοποιοικῆς ἐν Αἰγίνῃ, Χαλκίδι καὶ ἄλλαχού; Ἐννοοῦμεν νὰ προσκολλώμεθα, ὡς ὄστρακα, εἰς τὰς ξένας ἐμπνεύσεις, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἀπομιμήσεις ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς τεχνουργίας. Ἡ καλλιέργεια τῆς Διακοσμητικῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ ἀποδόσῃ γενναϊότερους καρπούς. Ὁ κορυφαῖος Ἑὐρωπαϊκὸς τεχνίτης δὲν κέκμηται πλουσιωτέραν εἰς παραγωγὴν καὶ εὐγενεστέραν εἰς σύνθεσιν φαντασίαν ἀπὸ τὸν Ἕλληνα ἐργάτην, ὅστις, καὶ ἐκ λόγων κληρονομικότητος καὶ ὡς νέος βλαστὸς ἀκμαίας γενεᾶς, κέκμηται μείζονα ἀντίληψιν καὶ φιλοτιμίαν. Τὰ ποικίλα τῶν ἑλλανίδων χωρικῶν καίτοι στεροῦνται αὐταὶ μορφῶσεως, καὶ τεχνικῶν μέσων, προκαλοῦσι πολλὰς τῶν θαυμασμῶν τῶν ξένων περιηγητῶν. Ἐὰν ἐγίνετο μία συστηματικὴ διδασκαλία καὶ ἐφωδιάζοντο αὐταὶ μετὰ στοιχειώδεις γνῶσεις τῆς σύνθεσεως τὴν ἰδύνατον νὰ δημιουργήσουν

εἰς κεντήματα καὶ τρίχαπτα! Ἡ Γαλλία ὀλοκλήρως ἑκατομύρια εἰσπράττει ἐξ αὐτῶν κατ' ἔτος ἐν λυσσαλέῳ ἀναγωνισμῷ πρὸς τὴν Γερμανίαν, ἀλλ' ἐνθαρρύνει τὴν βιοτεχνίαν ταύτην διὰ βραβείων καὶ χρηματικῶν ἀμοιβῶν.

Ἡ ἐπὶ σμάλτου ἐργασία, ἄλλη πλουτοπαραγωγὸς πηγὴ. Ἡ κατεργασία αὐτὴ εἰς χεῖρας ἐπιδεξίους διακονεῖ τὴν τέχνην, ἔχομεν δὲ ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν βίῃ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων θαυμάσια καλλιτεχνήματα, ὧν δείγμα κατέχει τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου—εἰκοσιτέσσαρας πλάκας διακοσμούσας θάκην Εὐαγγελίου, ἐποχῆς ΧΙ αἰῶνος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ κατεργασία τοῦ δέρματος, τοῦ κέρατος, τῆς ὑάλου, τῆς ταρταρούχας ἠδύνατο νὰ δώσῃ κομψοτεχνήματα ἐξοχα, ὡς καὶ ἐν γένει ἡ κατεργασία, πλάσις καὶ σφρηλατήσις τῶν μετάλλων, μετὰ τὰς ποικίλας ἐφαρμογὰς αὐτῶν ἐν τῇ βιομηχανικῇ χρήσει. Πέρουσιν ἐθαυμάσθησαν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων τὰ ὠραιοτάτα κοσμήματα τῆς δ. Bronde, τῶν κυριῶν Rabant, Ferrol, τὰ σχέδια τοῦ ποικιλικκοῦ δι' οἰκοδομᾶς χάρτου τῆς δ. Herbin. Ὁ V. Prouvé, καλλιτέχνης ὑπερόχου ἰδιοψύχας, ἀδιαφορῶν διὰ τὸ εἶδος τῆς ὑλῆς καὶ ἐνδιαφερόμενος μόνον διὰ τὴν πρῶτον τῆς τέχνης, ἐτελειοποίησε τὴν διακόσμωσιν τῆς βιβλιοδετικῆς, ἐργαζόμενος ἐπὶ δερμάτων καὶ μετάλλων, καὶ διευθύνων ἅμα τὴν περιφύκωσιν τῆς Νανσύ.

Εἰς τοιοῦτον εὐρὺ στάδιον τέχνης, ὅπου προῦρσι τὰ ἐξευγενισθῆ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, ἢ Ἑλλάς ὀπιθοδορμεῖ. Εὐρέθη ἐν τούτοις σημασιόφθοι, ποθῶν νὰ εἰσαγάγῃ τὴν σπουδὴν τῆς Διακοσμητικῆς καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ παρακολουθήσας λίαν ἐπιμελῶς εἰς εἰδικὰς σχολὰς τῆς Εὐρώπης τὰ ἀπαιτούμενα θεωρητικὰ μαθήματα. Ὁ σημασιόφορος αὐτὸς προήλθεν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, ὡς ὅλοι αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι παρ' ἡμῶν ἀπόπειραι καλλιτεχνικῆς ἐργασίας ἐν τῇ βιοτεχνίᾳ, ὀφείλονται εἰς κυρίας τῆς ἀνωτέρας τάξεως καὶ εἰς ἐργάτιδας. Ἡ σημασιόφορος αὐτὴ εἶνε ἡ κυρία Ἑλένη Γεωργαντῆ, ἥτις μετὰ ζῆλον πολλὰ ὑποσχόμενον ἀφωσιώθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Διακοσμητικῆς, ἔχουσα πολὺ τιμὰ πρὸς τοῦτο ἐφόδια μορφώσεως καλλιτεχνικῆς. Ὁ πόθος τῆς εἶνε ν' ἀνοίξῃ εἰς τὸν ἐργάτην τὰς πύλας τῆς τέχνης, ἵνα ἐκείθεν οὔτος ἀντλήσῃ βοηθήματα καὶ φῶς πρὸς εὐδόκιμον καὶ μεθοδικὴν ἐφαρμογὴν τῆς τέχνης ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ. Οὕτω δὲ θὰ κατορθωθῇ νὰ δημιουργηθῇ ἐθνικὴ διακοσμητικὴ τέχνη καὶ νὰ σμειωθῇ ἐποχὴ εἰς τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς, ἵκανὴ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκτίμησιν παντὸς φιλοτέχνου. Ἀλλ' ὁ πόθος αὐτὸς τῆς εὐγενούς καλλιτέχνιδος, πόθος κατ' ἐξοχὴν πατριωτικὸς, δέον νὰ ἐνδυναθῇ, ὅπως τελεσφορήσῃ. Τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον συνήθως μυωπάζει πρὸς πᾶν ὅ,τι δὲν συνδέεται μετὰ τὴν μικροπολιτικὴν, πρέπει νὰ παράσχῃ τὰ ὑλικά μέσα ὅπως ἀναπτυχθῇ καὶ παρ' ἡμῶν τέχνη, ἢ ὁποῖα κατ' ἐξοχὴν θὰ παράσχη εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος τίτλους τιμῆς. Ἡ κυρία Γεωργαντῆ εἶνε ἡ μόνη ἱκανὴ, ἥτις ἀσφαλῶς θὰ δικαιώσῃ τὰς προσδοκίας ἐκείνων, οἵτινες εἰλικρινῶς ἀγαποῦν τὴν πρῶτον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης.

ΔΑΦΝΙΣ

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Ἐφημερίδες καὶ δημοσιογράφοι.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει ἐν ὅλῳ 20,000 περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων καταγεγραμμένων ὡς ἀκολούθως:

Ἡ Γερμανία ἔχει 5,500 φύλλα, ὧν τὰ 800 ἡμερησία, ἢ Ἀγγλία 3,000, ὧν τὰ 509 ἡμερησία, ἢ Γαλλία 2,819, ἢ Ἰταλία 1,400, ἢ Εἰςβεία 450, ἢ Ἰαπωνία καὶ αἱ Ἰνδία ἔχουν 1000 φύλλα, ἢ Ἀμερικὴ 12,500 ἢ Ἀφρικὴ 200, ἐξ ὧν τὰ 30 ἐν Αἰγύπτῳ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐμφαίνεται ὅτι ἡ πρώτη ἐφημερίδα ἡμερησίας εἶνε ἡ Ἀμερικὴ, καὶ τελευταία ἡ Ἀφρικὴ.

Ἀλλὰ πόσοι δημοσιογράφοι ἐργάζονται εἰς δια αὐτὰ τὰ φύλλα;

Κατὰ μέσον ὄρον, τηρομένων τῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων φύλλων ἀναλογιών, πῆρτε συντάκται ἐργάζονται ἐν ἐκάστῳ φύλλῳ. Οὕτως ἔχομεν 27,500 δημοσιογράφους ἐν Γερμανίᾳ, 15,000 ἐν Ἀγγλίᾳ, 14,095 ἐν Γαλλίᾳ, 7,000 ἐν Ἰταλίᾳ, 22,50 ἐν Εἰςβείᾳ, 5,000 ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ ἐν Ἰνδίαις, 150 ἐν Αἰγύπτῳ, 850 ἐν τῇ λοιπῇ Ἀφρικῇ καὶ 62,500 ἐν Ἀμερικῇ!

Ὅπως ἀπέχονται ἐν τῷ Κόσμῳ 33,700 ἐφημερίδες καὶ 127,345 δημοσιογράφοι.

Κεκορημένα μεγαλοφυΐα.

Πρὸ ἐνός ἔτους ἀπέθανεν εἰς Σανταγκάντελο τῆς Ἰταλίας ὁ μουσικοδιδάσκαλος Σεργιέρι, ὁ ὁποῖος ἐθεωροετο παρ' ὅλων εἰς ἄπλοὺς μάλιστα. Τελευταίως δὲ μως ἀνευρέθησαν μεταξὺ τῶν χειρογράφων τοῦ Σεργιέρι καὶ μερικαὶ συνθέσεις του, αἱ ὁποῖαι ἐκρίθησαν ὡς πρῶτης τάξεως καὶ αἱ ὁποῖαι κατατάσσονται ἐν μέτρῳ τοῦ θανάτου του ἀξίμῳ; ζήσαντα μουσικοδιδάσκαλον μεταξὺ τῶν μεγαλειωτέρων συνθετῶν τῆς Ἰταλίας. Ὁ Σεργιέρι ἐσπούδασεν εἰς τὴν δημοσίαν Μουσικὴν Σχολὴν τῆς Βολώνιας. Κατὰ τὸ 1872 ἐπρόκειτο νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ θέατρον τῆς Σκάλας τὸ Μιλάνου ἐν μελόδραμα τοῦ Σεργιέρι, ἢ «Σλάνας» δὲν παρεστάθη δὲ μως, διότι ὁ συνθέτης ἠσθένησε βραχέως καὶ διεκόπησαν αἱ δοκιμαίαι, ἔληξε δὲ ἡ θεατρικὴ περίοδος. Ἀτίσους τότε τὸ μελόδραμά του καὶ ἀποσυνθεῖς εἰς τὸ Σπιναμπέτο, ὅπου εἶχε μίαν ἐπανλην, ἔζησε ζωὴν μονήρη, καταγενομένος εἰς τὸ νὰ συνθέτῃ διαφόρους μουσικὰς συμφωνίας. Ἀπὸ τὰ ἔργα του ὅμως αὐτὰ ἐλάχιστα—καὶ ὅχι τὰ καλλίτερα—ἤλθον εἰς φῶς ἐφ' ὅσον ἔζη, διότι ὁ Σεργιέρι τὰς καλὰς του συνθέσεις ἤθελε νὰ τὰς φυλάττῃ—ἐνόμιζε κανεὶς—διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὰς ἐκρυπτεν εἰς τὰ βιβλία τῶν οὐραγίων του.

Τὸ κρανίον τοῦ Δονιζέτι.

Ὁ Δουδοβίκος Ἰζγκαρ ἀφηγεῖται εἰς ἓν Ἰταλικὸν περιοδικόν, πῶς εἶδε τὸ κρανίον τοῦ Δονιζέτι εἰς τὸ κατάστημα ἐνὸς μικροπωλητοῦ, εἰς τὸ Πέργαμον.

Κατὰ τὸ 1866 ὁ Ἰζγκαρ ἐδρίσκετο εἰς τὸ Πέργαμον μαζὴ μετὰ τοὺς Γαριβαλδινούς. Μίαν ἡμέραν εἰσῆλθεν εἰς ἓν μικρὸν παντοπωλεῖον καὶ παρετήρησεν ὅτι ὁ παντοπώλης εἶχεν ἐπάνω εἰς τὸν πάγκον του ἓν κρανίον, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιοεῖ αὐτὸς μετὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσημον αὐτοῦ τὰ κεράμια, τὰ ὁποῖα τοῦ ἄφηναν ὀπλάται του.

Ἐρώτησεν τότε τὸν παντοπώλην πῶς εἶχε τὸ κρανίον ἐκεῖνο καὶ ὁ παντοπώλης ἀπήντησεν ὅτι τὸ εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τοῦ Ἀνατομίου. Ὁ Ἰζγκαρ, περιέργως νὰ μάθῃ εἰς τί εἶδος ἄνθρωπον ἀνῆκε τὸ κρανίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ παντοπώλης ἐχρησιμοποιοεῖ κατὰ τοιοῦτον πρωτότυπον τρόπον, ἐξήτασεν εἰς τὸ Ἀνατομίου καὶ ἐπληροφόρηθη ὅτι ἀπὸ τὸ κρανίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπληροῦτο καθημερινῶς μετὰ εὐτελεῖ χάλκινα κεράμια,

εἶχον ἐξέλθει αἱ θειότεραι μελῶδαι διότι ἀνῆκεν εἰς τὸν Γαϊτάνον Δονιζέτι

—Σύλλογος εὐθύμων.

Πρόσωπα πλήρη ἀγαθῶν προθέσεων, θέλοντα νὰ διαδώσῃ τὴν αἰσιοδοσίαν καὶ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν δυσθυμίαν, ἔδρυσαν εἰς τὴν Νέα Ὑόρκην Σύλλογον, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν «Μειδιάμα». Πάντες ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ γίνωνται μέλη τοῦ Συλλόγου ὑποχρεοῦνται νὰ δώσωσιν τὸν ἐξῆς ὄρον:

«Υποχρεοῦμαι νὰ πρῶτον πᾶν τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὅπως βελτιώσω τὰς κοινωνικὰς καὶ οικονομικὰς σχέσεις τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Υποχρεοῦμαι ἐπίσης νὰ μειδιῶ καὶ νὰ κἀμω νὰ μειδιῶν καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅχι μόνον νὰ βλέπω τὰ πράγματα ἡπὸ τὴν καλλιτέραν τὸν ὄψιν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκωφελοῦμαι αὐτῶν, ὅπως δύναμαι κάλλιον».

— Πίθηκοι ζωγράφοι.

Εἰς τὸ Ζωολογικὸν Μουσεῖον τῶν Παρισίων ὑπάρχει καὶ τμήμα ψυχολογίας τῶν ζώων. Ὁ διευθυντὴς δὲ τοῦ τμήματος αὐτοῦ ἀνεκάλυψεν, ὅτι οἱ πίθηκοι ἔχουν κλίση εἰς τὴν ζωγραφικὴν.

Ἐθεσε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν διάθεσιν των πινέλλα, χρώματα καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωγραφικὴν εἰς πινάξ καὶ παρετήρησεν, ὅτι οἱ πίθηκοι εἶχαν σῦρον ἐπάνω εἰς τὰ τελλάρια των μερικὰς γραμμὰς, αἱ ὁποῖαι ἐφαίνοντο ἀσαφεῖς ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐὰν ὅμως ἐπρόσεχε κανεὶς ὀλίγον, θὰ διέκρινεν ὅτι αἱ γραμμαὶ ἐκείναι ἀτελῶς παρίστανον τετράγιστρα. Τώρα δὲν μένει ἢ ν' ἀνοίξουν καὶ οἱ πίθηκοι σ α λ ὄ ν.

— Ὁ θάνατος τοῦ Χάινε.

Τὰ «Πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ Χρονικά» ἐδημοσίευσαν μερικὰς ἀγνωστοὺς λεπτομερείας περὶ τῆς ζωῆς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Χάινε, ἰδίᾳ περὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ βίου του. Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ὁ Χάινε ἀπέθανεν εἰς τὸ Παρίσι κατόπιν ὀδοντοῦ ἀσθενείας. Ὁ Ιατρός, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπεσκέπτετο τὸν ἡρώτησε μίαν ἡμέραν ἐὰν ἦτο εἰς θέσιν νὰ σφουρίξῃ.

—Ὁχι δυστυχῶς—ἀπήντησεν ὁ Χάινε.—δὲν μπορῶ νὰ σφουρίξω οὔτε ἂν ἴδω παριστανομένην μίαν κομψοῦσαν τοῦ Σεργιέρι.

Μίαν ἡμέραν παρήγγειλε καὶ τὸν μετέφεραν ἐπὶ μίᾳ πολυθρόνας εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Λούβρου καὶ ἐμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ πολὺ ἀποθαυμάζων τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου. Ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ Μουσεῖον, ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους του:

—Ἦθελα νὰ ἔμενα καὶ ν' ἀπέθνησκαι ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Ἦθελα νὰ εὐθυνῶν τὰ μάτια μου προσηλωμένα ἐπάνω εἰς τὸ ἄγαλμα αὐτό. Θὰ ἦτο ἓνας θάνατος ἰδεώδης, εἰδωλολατρικὸς, μὲ φαινεταὶ ὅμως δὲ τὸν ἦξιζα.

Ὀλίγον πρὶν ἀποθάνῃ ὁ ποιητὴς, ἡρώτησεν τὸν Ιατρόν του ἐὰν ἐπιηλοῖσεν ἢ σιγμὴ τοῦ θανάτου του. Ὁ Ιατρός, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ τὸν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, τοῦ ἀπήντησεν ὅτι ὀλίγον ὥραν μόνον θὰ ἐπέζη ἀκόμη καὶ τὸν ἡρώτησεν ἐὰν εἶχε καμμίαν παραγγελίαν νὰ τοῦ ἀφήσῃ.

—Ὁχι—ἀπήντησεν ὁ Χάινε.—εἶνε περιττὸν νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν γυναῖκά μου, ποὺ κοιμᾶται. Δώσέ μου μόνον, ὅσὲ παρακαλῶ, ἐκείνὰ τὰ ἄνθη ἀπὸ τὸ τραπέζι.

Ἐλαβε τὰ ἄνθη καὶ τὰ ἐκράτησε μέχρι τελευταίας στιγμῆς. Ἀπέθανεν ἀτενίζων αὐτὰ καὶ ψωθιρίζων:

—Ἄνθη! ἄνθη! Πόσον εἶνε ὠραία ἡ φύσις. Αὐταὶ ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

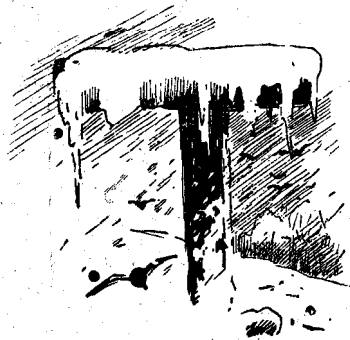
XXXXXXXXXX

Ε. Ίωαννίδου

Σπουδή

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Α τρία φιλά» ή μάλλονιο3,διότι τόσα περίπου δίδει ένας κομψός άνθυπολοχαγός εις τὰ μάγουλα, τὰ μάτια, τούς τραχήλους, τὰ μαλλιά δύο φιλενάδων — τραγική

σονάτα (διατι τραγική τάχα και διατι σονάτα) κατά μίμνησιν του Μανδές, όστις ώνόμασε τραγικήν παράταν την «Γυναίκα του Παλιάτσου». Συγγραφεύς ό κ. Κ. Χριστομάνος.

Α'. πράξις—*Preludio*, ή όπως θα έλεγε ό Μανωλάκης ό Κακομοίρης της Όντέσσας, πρωτοδάρεμα : Φλυαρία χαριτωμένη δύο μαθητριών παρθεναγωγείου, της Δώρας και της Λιάνας, εις τας όποιάς άρέσουν περιδωρότερον από τους κανόνες της γραμματικής και τας άριθμητικές εξισώσεις, τὰ δένδρα του κήπου και τὰ μουστάκια ενός έλλοχεύοντος εκεί εύέλπιδος. Έμφάνισις του εύέλπιδος, προς όν συμπροσθύν έξ ίσου αι εύκνήμιδες συμμαθήτριάι. Φιλιά εις την Δώραν, ενψ ή Λιάνα πολύ υπομονητική, παράμερα, παρακολουθει τὰ χείλην του εύτυχούς έραστού.

Β' Πράξις.—*Andante*. Εις τώ μεταξύ της πρώ-

της πράξεως και της δευτέρας διάστημα ό εύελπις έγινεν άξιωματικός και ή Δώρα σύζυγός του. Τά κοριτσάκια του παρθεναγωγείου εφόρεσαν μαζί με τὰ μακροτά φορέματα και πόθους άσδέστους. Άλλά εκδηλούνται τόσον ήρεμα, τόσον εύγενικά !... Μή στάξη και μη βρέξη... Ή Δώρα εις τώ ταξειδι του γάμου εκρύωσε και έγινεν φθισική. Δεν λησμονεί όμως και την φίλιαν και προσποιείται ότι δεν έννοεί, ότι ό Φαίδων, ό σύζυγός της, αγαπά την φίλην της. Και εκείνος προβαίνει εις μελοδραματικές χειρονομίας προς την Λιάναν, ή όποια χωρίς καμμίαν τύψιν άσνειδήσεως τας δέχεται.

Γ'. πράξις.—*Finale*. Ή φθισική Δώρα βήχει, βήχει, βήχει. Έννοεί πλέον ότι ό Φαίδων αγαπά την Λιάναν και ή Λιάνα τον Φαίδην (Φαίδην τον θέλει ό κ. Χριστομάνος) και μολονότι τώ τέλος του ειδυλλίου ειχεν αναλάβη ή βροτολογός άσθένεια (ό ιατρός βεβαιού ότι εινε έτοιμοθάνατος ή άσθενής) βιάζεται ή Δώρα να διευκολύνη τους άνοστίους (άνόσοι όσφ ποιητικά και άν θέλει να τους παραστήη ό συγγραφεύς) έρωτας των και αυτοκτονεϊ. Ένας πυροβολισμός—ό όποιος μπορούσε να μείνη άποκλειστικόν προνόμιον των «Ληστών του Δήλεσι»—ετάραξε ως παρατόνια τώ ρομαντικόν μυθιστόρημα του κ. Χριστομάνου. Διότι περι μυθιστορήματος πρόκειται, άφοϋ τὰ «τρία φιλά» ούτε σκιάν δραματικής πλοκής δεν έχουν. Αυτό τώ έννόσθεν και ό συγγραφεύς και άπέφυγε να δώση εις τώ έργον του τόν τίτλον δράμα, βαπτίσας αυτό σονάταν.

Ή γ' πράξις υπενθυμίζει πολύ την «Κυρίαν με τας Καμελίαν». Δεν λείπει ούτε ό βήχας, ούτε ό ιατρός, ούτε τὰ άνθη, ούτε οι μελλόνυμφοι. Τώ βραδυ ξέσχισμα του στήθους της Δώρας προεκάλεσε τὰ δάκρυα των ύστερικών. Άλλά ή συγκίνησις δεν επέρχεται εκ δραματικής άλληλουχίας των γεγονότων, ή εκ βιαίου αισθήματος ή εκ μοιραίας καταστροφής, αλλά εκδιάζεται υπό παθολογικής εκδηλώσεως.

Τώ έργον πράγματι φαίνεται ότι έγράφη διά την δ. Κοτοπούλη, διότι μόνον αυτής τώ μέρος έχει χαρακτηρησθῆ, άν και θα έπαιζεν αυτό φυσικώτερα ή Κυβέλη, ή πλασμένη διά τούτους άφελείς ρόλους.

Ή Λιάνα παρουσιάσθη υπό του συγγραφέως ως έν άψυχον πλάσμα, χωρίς σαφή εκδήλωσιν χαρακτήρος. Ήθική εινε ή άνήθικος ; έξυπνη ή βλάξ ; Έρωτευμένη ή άναίσθητος ; Τώ μόνον που κάμνει εινε να τραπή, εις άτακτον φυγήν άμα τῷ πυροβολισμῷ. Ό ήρωας, ένας τύπος θυληπρεπής, όστις αγαπά και τας δύο με την αυτην άσνειδήσιαν. Όμοιος γυναικώδης τύπος άνδρός ύπάρχει και εις την «Κερένιαν Κοϊκλιάν». Ό άνθρωπος αυτός άρκείται να δείξη την σύζυγικήν αγάπην μεταβαλλόμενος εις άλογον, και περιφέρων την σύζυγον επί της ράχεως του.

Πρώτην φοράν είδα επί σκηνής την γυμνήν άνθηκότητα, σκεπασμένην έντελως από τὰ τριχαπτα της ήθικής,—με ώραίους διαλόγους. Καί αυτό εινε ίσως ή μόνη έπιτυχία του συγγραφέως.

Έπειδή τὰ τρία φιλά ό πολυς κόσμος δεν κατώρθωσε να τὰ ξεχωρίση από τὰ επανειλημμένα πλαταγίσματα των χειλέων, καλόν εινε να διευκρινισθούν. Τώ Ιον εις την α'. πράξιν τώ στέλλει ή Λιάνα προς τον Φαίδωνα κρυφά. Τώ 2ον τώ δίδει ό Φαίδων εις την Λιάναν τή άπαιτήσι της Δώρας μη υποπτευομένης τον έρωτά των και τώ 3ον δίδει πάλιν ό Φαίδων προς την Λιάναν πάλιν τή άπαιτήσι της Δώρας, ποθούσης να επιταθῆ ούτω ό πόνος της.

Ή δεσπ. Κοτοπούλη είτε διότι επηρεάσθη από τον μέχρι σχολαστικότητας έλεγχον του συγγραφέως, είτε διότι εφοβεϊτο εκ λεπτότητος μη δώση τόνον εις άτονον έργον, έπαιξεν άνευ αυτενεργείας, κινουμένη ως Χριστομάνειον νευρόσπαστον.

Ή τραγική σονάτα ειχε και τραγικοκομμική συνέχειαν εις τας στήλας των εφημερίδων. Ό συγγραφεύς εξετράπη εις φιλολογικας βαιοπραγίας κατά των κριτικών του και συνεπλήρωσε την τραγικότητα μία άπροόπος όσον και άγρία άποκάλυψις του κ. Ροδοκακάνη, ίσχυριζομένου ότι ό κ. Χριστομάνος έλεπλάτνησε έν άνέκδοτον έργον του, τώ «Βυσσινί τριαντάφυλλο». Ή υπόθεσις παρεπέμφθη εις τον ... Είρηνοδίκην της Β ο ρ ε ί ο υ πλευράς Αθηνών.

Ή «Ανταρ» των κ. κ. Βρατσάνου και Ζήνωνος δεν έχει αξιόσεις μεγάλας. Έινε μία εξέλιξι άσθενής άλλ' άκριβής οικογενειακών επεισοδίων, τὰ όποια, χωρίς τραγικότητα, δεικνύουν έλαττώματα τινα της συγχρόνου κοινωνικής ζωής. Ό διάλογος έχει τόσον φυσικότητα, ώστε να περικαλύπτη την άτεχνίαν της πλοκής.

Τώ «Κόκκινο πουκάμισο» του κ. Μελά κλείει την εφετηνήν θεατρικήν περιόδον, ήτις υπέστη

πρώρον μαρσμόν ως εκ της πρώτου συγκεντρώσεως των φθινοπωρινών συννέφων. Ό συγγραφεύς εινε εις τώ έργον αυτό ρεαλιστής. Ό Σταύρος υπανδρεύθη την Τριανταφυλλάδην, άπιστήσας προς την πρώτην μνηστήν του. Μανθάνει ότι ή γυναίκα του τον προδίδει. Κατόπιν βιαίας σκηνής, ή Τριανταφυλλά ήμολογει την άπιστίαν της, εις ήν προέβη έλκυσθεισα από τώ κόκκινο υποκάμισον του έραστού της. Άγαπά έν τούτοις ό Σταύρος την γυναίκα του, αλλά δεν έννοεί και να άφήση άνεκδίκητον την τιμήν του.

Εις την β' πράξιν εις μίαν ταβέρναν ό Σταύρος φονεύει τον έραστήν και πληγώνεται αυτός. Χάρις εις τώ φονικόν αίμα βάφεται και τώ ιδικόν του υποκάμισον κόκκινον. Εις την γ' πράξιν εις την κρεβατοκάμαραν της Τριανταφυλλάς κοιμωμένης, εισέρχεται ό Σταύρος όστις τή αναγγέλλει τον φόνον. Έκεινη θέλει να τον άποκρύψη. Άλλά εκείνος, γνωρίζων ότι εινε έτοιμοθάνατος, την καθυσυχάζει, προσποιούμενος ότι έχει τακτοποιήση τὰ της δραπετευσέως.

Πριν άποθάνη ό Σταύρος ζητεί να φορέση τώ στέφανον του γάμου. Ένυπνιάζεται την έγκαταλειφθεισαν μνηστήν του και ενψ εισέρχεται εις τώ δωμάτιον ή αυγή, ζητεί να άπομακρύνουν την Τριανταφυλλάδην διά να άποθάνη μόνος.

Ή κυριαρχία της μοίρας άπέναντι του άνισχύρου άνθρώπου, εινε ή δραματική θεσις του έργου. Ό συγγραφεύς απέδειξε χαρίσματα, καιτοι ή δραματική πλοκή εινε άπλή. Όλόκληρος λ. χ. ή β' πράξις κατηναλώθη διά να ήθογραφηση—άτελως—έν καπηλειον, ενψ ή άλληλοκτονία των δύο αντιπάλων ήδύνατο να γίνη υπ' άλλας δραματικώτερας περιστάσεις. Σώζει έν τούτοις τώ έργον ό ζωηρός διάλογος.

Άπό την υπόκριση δεν υποθέτω ότι θα εινε εύχαριστημένος ό συγγραφεύς. Ή Κυβέλη νομίζουσα ότι πρέπει να μμείται τώ κοριτσάκι διά να έπιτυγχάνη κατέστρεψε τας δραματικώτερας σκηνάς, του έργου κομικας, με τώ παιδαριωδώς κλαυθμηρόν ύφος της.

Τώ θέατρον του Συντάγματος ειχε φαινήν εμπνευσιν. Να έλληνοποιήση την Γαλλικήν όπερέταν και άπεπειράθη με την «Μαυζέλ Νιτους». Τώ πείραμα επέτυχε. Τώ κοινόν εκθύμως υπεδέχθη την καινοτομίαν, ήτις άψ' ενός μεν θα μς άπαλλάξη από τας επιθεωρήσεις, άψ' έτέρου δε θα μορφώση μουσικώς τώ κοινόν, χρησιμοποιούμενων τώσων φωνητικών ταλάντων άτινα έλλείπει Έλλ. μελοδραματικού θιάσου μένους άνεμετάλλευτα. Ή «Μαυζέλ Νιτους» παρεστάθη με πολλήν έπιτυχίαν, καιτοι άναδιδασθεισα υπό θιάσου μη μελοδραματικού. Όλοι οι ήθοποιοι έπαιξαν με χάριν και με δρεξιν. Ή κ. Νίκα κατήγαγεν ένα μικρόν θρίαμβον. Έν γένει από τους διορχομένους συνήθως έξ Αθηνών ναυαγισμένους Γαλλικούς θιάσους, ή «Μαυζέλ Νιτους» επαιχθη πολύ καλλίτερα.

Ή έπιτυχία της όπερέτας—άτυχώς ενελανίσθη εις τώ τέλος της περιόδου — εινε άσφαλές προμνήυμα ότι αυτη θα κυριαρχήση κατά την προσεχῆ θερινήν περιόδον. Ήρχισαν μάλιστα από τούδε αι μεταφράσεις των λυμπρέττων.

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Απεβίωσεν εν Καίρω ο λόγιος Άραφ Κασίμ βέης, συγγραφεύς πολλών συγγραμμάτων εις την γαλλικην και άραβικην. Ο Κασίμ βέης κατόπιν διώρου διαλέξεως, ήχθη εν άποθεώσει επί των χειρών του φρενιτωδώς επευφημούτος άκροατηρίου μέχρι της οικίας του, καθ' όδον δε άπεβίωσεν εν της συγκινήσεως.

★

Ο διάσημος Έλληνας Βλαυδής άπέθανεν εν Λονδίνω.

★

Η Έλληνική κοινότης Δράμας, εν Μακεδονία, πρωτοβουλία του Έλληνος Μητροπολίτου, άπεφάσισεν όπως προβή δι' έργων εις άνέγερσιν άνδριάντος εις τον άπαρχοισθέντα υπό των Τουρκικών άρχών εθνομάρτυρα όπλαρχηγόν Παγαγιώτου.

★

Ως γνωστόν εν έτει 1912 θά λάβη χώραν εν Τόκιο Διεθνής Έκθεσις. Αι Ένωμένοι Πολιτείαί εφηφίσαν πίστωσιν 1,500,000 δολλαρίων δι' την συμμετοχήν αυτών εις την εν λόγω έκθεσιν.

★

Ο Κάιζερ ένεγκρισε το πρόπλασμα του αγάλματος του Άχιλλέως, το όποιον θά τοποθετηθή εις το Άχιλλειον. Έν τφ προπλάσματι ο Άχιλλεύς παρίσταται κρατών δόρυ και άσπίδα.

★

Το Μουσείον της «Καλλιτεχνίας της Πόλεως των Παρισίων» έπλουτισθη από συλλογήν νεωτέρων τύπων (estampes), εν οις αναπαρίστανται οι κυριώτεροι των συγχρόνων διδασκάλων και ιδία ο Charles Jacque, ούτινος και δλόκληρον το χαρακτηριστικόν έργον εκήρσατο το μουσειον χάρις εις την γενναιοδωρίαν της κ. Charlin' ο Fanlin-Latour, αντιπροσωπευόμενος υπό θανμασίων λιθογραφιών, ο Guérard, ο F. Bracquemond, ο Lerepère, ο Patricot κτλ. Τιμητική θέσις εδόθη ώσαύτως εις 100 χαλκογραφίας, έχούσας ταύτοχρόνως καλλιτεχνικήν και ύποδειγματικήν άξίαν, εν αις ο Βαρώνος Gérard, ο Tony και Alfred Johannot, ο Alfred de Vigny, υπό Jean Gigoux' ο Daumier, υπό Feuchère' ο Isabeay και Decamps, υπό Gavarni' ο Paul de Kock, υπό C. Nanteuil και μία σειρά προσωπογραφιών κατά την τεχνοτροπίαν του Ingres.

★

Μετά την έπισκευήν των διαπέδων του δευτέρου όρόφου του εν Παρισίοις Μουσείου του Λούβρου, ήνεώγησαν εκ νέου αι πύλαι και του όρόφου τούτου, εν φ' εξετέθη ή συλλογή Thomy-Thiéry κατά τρόπον αναδεικνύοντα τα άποτελούντα αυτήν έργα. Ωσαύτως μία των αίθουσών του ίδιου όρόφου περιέλαβεν άποκλειστικώς έργα της πρώτης περιόδου του ΙΘ' αιώνος και της ρομαντικής εποχής, ιδία δε της μεγάλης σχολής των τοπιογράφων του 1830, μεταξύ των οποίων εξέχει θριαμβευτικώς ο Corot διά πλείστον έργων του, εν οις και τα εσχάτως άποκτηθέντα ή «Σκοπιά του Δουαί» και ή «Μαγδαληνή άναγνώσκουσα» έτέρα δε τις αίθουσα τους διδασκάλους της δευτέρας Αυτόκρατορίας, εν οις εξέχει ο Carreaux διά τριών αυτού πινάκων άρι εισαχθέντων.

★

Συνήλθεν εν Βερολίνω το διεθνές συνέδριον του τύπου Έλληνες αντιπρόσωποι παρέστησαν οι κ. κ. Κακλαμάνος, Χαλκοκονδύλης, Καρχάλιος και ο βαρώνος Τίσα. Κατά πρότασιν ύποβλήθεισαν υπό του κ. Κακλαμάνου

άπεφασίσθη όπως το προσεχές συνέδριον συγκροτηθή εις Αθήνας.

Εις τους συνέδρους έγένοντο θερμοτάται δεξιώσεις.

★

Απέθανεν εις Μπιαριτζ' ο μέγας βιολιστής και έμπνευσμένος συνθέτης Σαραζάτε.

Ο Σαραζάτε, όστις εθεωρείτο ως ο μεγαλύτερος των ζώντων βιολιστών του κόσμου και μοναδικός εκτελεστής των δυσκόλων συνθέσεων του Παγανίνι, έγραψε και μελωδίας, αι όποιαί σήμερα δέν λείπουν από το πρόγραμμα των μεγάλων συναυλιών εις όλον τον κόσμο.

Οι «Τουγκάνικοι χοροί» του Σαραζάτε εινε γνωστοί και εδω, πολλάκις εκτελεσθέντες κατά τας συναυλίας του Ωδείου.

★

Έν τφ Γαλλ. Έθνική Βιβλιοθήκη εξετέθησαν όλα αι υπό του Μουσείου του Λούβρου κατεχόμεναι χαλκογραφίαί και τα σχεδιαγραφήματα του Ρέμπραντ, εκ των οποίων τινών διαμφοβητείται ή γνησιότης.

★

Το Μουσείον των Βερσαλλιών εκ της εκποιήσεως της συλλογής Cheramy ήγόρασε προσωπογραφίαν του Chateaubriand, έργον του Girodet ύπογεγραμμένον και χρονολογούμενον από του 1811. Η μόνη σπουδαιότης του έργου είναι ο σπάνιον. Διότι ελάχιστα προσωπογραφίαί του Chateaubriand ύπόρχουσι. Αυτή παριστάσασα τον περιώνυμον συγγραφέα όρθόν πρό των ερειπίων του Colisée, είχε χαραχθή διά μίαν έκδοσιν των έργων του.

★

Έν Παρισίοις ιδρύθη, κατά την λεωφόρον του Δάσους της Βουλόνης, το Μουσείον του φιλέλληνα Enperry, δωρήσαντος εις το Γαλλ. κράτος την εκ Σινικών και Ίαπωνικών αντικειμένων περιεργωτάτην συλλογήν του.

★

Έν τφ Μουσείω Guimet των Παρισίων εξετέθησαν νέα ενδιαφέρονσαι συλλογαί: α) τα άποτελέσματα των εν Αντιόχη άνασκαφών του κ. A. Gayet, β) επικήδειοι προσωπίδες δημοιάζουσαι τφ νεκρφ ή προσωπογραφίαί εξ εκείνων, τας όποιας εξωγράφισον οι Αιγύπτιοι κατά την εποχήν των Πτολεμαίων επί υφάσματος, δι' ού ετύλισσον τας μούμιας. γ) Ιαπωνικά kakémonos. δ) συλλογή μιτρών κατά το είδος των Σινικών κατόπτρων των χρόνων των Χάν, φυλαχθέντων εν τφ αυτοκρατορικφ ανακτόρω της Μουκδέν και δοκίμια κερμεικής, προσερχόμενα εκ των βασιλικών τάφων του Ε' αιώνος μ. Χ. ε) σειρά αντικειμένων θρησκευτικών και ιστορικών, συλλεγέντων εν Ινδία και Θιβέτ, είκοσι περίπου ζωγραφίαί, εικονίζουσαι τα τοπεία ή τή κίτριά, εξ ών προέρχονται τα διάφορα ταύτα αντικείμενα και τέλος στ) μία περιεργωτάτη συλλογή 210 τεμαζίων κομισθέντων εκ Θιβέτ και ών πλείστα αναφέρονται εις την παναρχαίαν θρησκείαν της χώρας ταύτης: αγάλματα θεοτήτων βουδδικού ιδεαλισμού ή φρικώδη τέρατα' προσωπίδες και ένδυμασία των χορών των, μουσικά όργανα, όργανα των θρησκευτικών μυστηρίων, πλείστα των οποίων εινε κατεσκευασμένα εξ άνθρωπίνων όστών, δοχεία και πολυτελή κοσμήματα λεπτός επεξεργασμένα.

★

Το Μουσείον των Καλών-Τεχνών των Παρισίων άπέκτησεν εξ άνωνύμου δωρεάς πέντε πίνακας χαρακτη-

ριστικούς νεωτέρων ζωγράφων: «Σελήνφως εν Dor-drecht», του Jongkind, «ο Σηκούνας κατά την γέφυραν του Τροκαδερό», υπό Lépine, «Οι σανδοσχίσται», υπό Sisley, «Αλιείς Σκωτοι», υπό J. F. Raffaelli, «Οι Κύκνοι», υπό G. La Touche.

★

Εις το νεοσι εγκαινιασθέν Μουσείον του Βαλζάκ ο άνεπιός του συγγραφέας κ. Surville de Balzac έδωρήσατο αντίτυπον προσωπογραφίας του Βαλζάκ γραφείσης υπό του David d' Angers, ο δε γλύπτης Rodin άπέστειλεν έκτυπον του ύπ' αυτου εκτελεσθέντος θανμασίου άνδριάντος του συγγραφέως.

★

Έν τφ Μουσείω Galliera διοργανώθη έκθεσις (19 Ιουνίου—1η Οκτωβρίου) του γυναικείου Καλλιτισμού. εν ή εξετέθησαν ένώτια, διαδήματα, κτένες, βραχιόνια, δακτύλιοι, ριπίδια, τριχαπτα κτλ.

★

Έν Λονδίνω συνήλθε την 25—29 Σεπτεμβρίου (ν.) έκπαιδευτικόν συνέδριον, εις το όποιον αντιπροσωπεύθησαν 15 κράτη, εν οις και ή Έλλάς.

★

Το Μουσείον της Διζών άπέκτησεν εκ κληροδοτήματος τρεις ώραιας κρητιδογραφίας του Hoia και: Κεφαλήν γέροντος άποδιδομένην εις τον Fragonard, τοπεία του ζωγράφου Lallemand, εικόνας των πρώτων Ίταλών ζωγράφων του ΙΕ' αιώνος, θανμασίαν προσωπογραφίαν της δος Pierre de Vellefrey, υπό Prud'hon και προσωπογραφίαν του Joly, άποδιδομένην εις τον Prud'hon ώσαύτως' αυτοπροσωπογραφίαν της Δος Boillyard, δύο πίνακας του Watteau, «Επιστροφή εκ της αγοράς» και «Επιτυχές φάρμακον» προσωπογραφίαν μικρής κόρης διά μετάλλιον, του Ingres, προσωπογραφίαν νεάνιδος της Ιταλικής σχολής του ΙΗ' αιώνος, εικόνας των Πρώτων Γερμανών ζωγράφων, μίαν εικόνα «Ίδς ο άνδρωπος» άποδιδομένην εις τον Matsys, δύο σχέδια ταπητουργίας του ΙΣΤ' αιώνος κτλ. Πολλά βουργουνδικά γλυπτικά έργα, έγγλυφα ξύλα, έπιπλα, γαλλικά φαγεντιανά άγρευτά, ως και Ιταλικά και γερμανικά τοιαύτα, ποικίλα σκεύη κροστάλινα της Βενετίας και Βοεμίας, αντικείμενα εκ μίλτον, χρυσοχοϊκά και άλλα, πληρώσαντα ιδιαιτέραν αίθουσαν.

★

Η ιδέα της ιδρύσεως εν Γαλλία μουσειών της Έθνικής Τέχνης έτελεσφόρησε. Μέχρι τούδε ιδρύθησαν τρία τοιαύτα: 1) Έν Αίλλη εν τφ αίθούσῃ του προαυλίου του μεγάρου της Καλλιτεχνίας συνηθροίσθησαν αι άναμνήσεις της παλαιάς πόλεως, πίνακες ζωγραφικής, αγάλματα κτλ. 2) Έν Αβινιόν θά χρησιμοποιηθή εις μουσειόν το ανάκτορον των Παλών, εν τφ όποιω θά φυλαχθούν τα έπιπλα και τα καλλιτεχνικά αντικείμενα, τα κοσμούντα το μέγα οσμινάριον, το μητροπολιτικόν οικημα και άλλα εκκλησιαστικά ιδρύματα. 3) Έν Charleville έπιτροπή επιτόπιος σκοπεύει νη ένώση εις εν Άρδεναίον Μουσείον τα έργα ζωγράφων, γλυπτών, ιχνογράφων, χαρακτών και αρχιτεκτόνων της επικρατείας των και, εις ιδιαίτερον βιβλιοθήκην, τα έργα των ιστορικών, ποιητών, μυθιστοριογράφων, δραματικών συγγραφέων, οικονομολόγων, μουσικών κτλ. γεννηθέντων εν τφ χώρα των Άρδεναών.

★

Το Μουσείον του Βερολίνου ήγόρασεν από Άγγλον έμπορον άντι 8 χιλ. άγγλ. λιβρών μίαν προσωπογραφίαν, έργον του Rembrandt, εικονίζουσαν τον νεώτερον των υιών του Τίτον.

★

Το Μουσείον του Λούβρου άπέκτησε μίαν προσωπογραφίαν άριστης τέχνης, έργον του ζωγράφου Memling,

γνωστού άχρι τούδε εν αυτφ μόνον ως εκκλησιαστικόν ζωγράφον. Το έργον τούτο, όπερ ένεποίησε μεγάλην αίσθησιν εν τφ κατ' τφ 1902 Έκθέσει των Πρώτων Φλαμανδών εν Bruges, κατατάσσεται ως εκ της καλλιτεχνικής του άξίας μεταξύ των άριστουρημάτων του καλλιτέχνου, οίαι εινε αι προσωπογραφίαί του Γουλιέλμου Moreel και της συζύγου του, εδριασόμεναι εις το Μουσείον των Βρυξελλών και ή του Martin Nieuwenhove' παριστά δε ήλικιωμένην γυναικα με ύψηλόν λευκόν κεφούφαλον, μέχρι της σούφως εξωγραφισμένην και πρό τοπείου τινός ίσταμένην. Η εικών αυτή άπετέλει την έτέραν των πλευρών διπτύχου ή τριπτύχου, ούτινος ή άλλη πλευρά εικονίζεν άνδρα, ήγοράσθη δε τφ 1896 υπό της Έταιρείας των Φίλων του Μουσείου του Βερολίνου, όπου και εκτίθεται. Το αυτό Μουσείον άπέκτησε και έτερον πίνακα μεγίστης άξίας, έργον του Γάλλου ζωγράφου Francois Clouet, ούτινος ή τεχνοτροπία δέν εινε είσού τελείως καθωρισμένη. Ο δε πίναξ ούτος θά συντελέση εις πληρετέραν μελέτην του έργου αυτού, εν τφ όποιω διαβλέπει τις τόσην επίδρασιν της Ιταλικής τέχνης, ώστε, εάν δέν ύπηρχεν ή ιδιόχειρος του Clouet ύπογραφή, θά ήτο δυνατόν να εκληφθή ως έργον καλλιτέχνου της εποχής του Τισιανού.

Συν τούτοις το Μουσείον του Λούβρου άπέκτησε τέσσαρας ύδατογραφίας ή σχεδιαγραφήματα του Delacroix και εν του Corot «Σπουδή παιδίσκης».

★

Έν τφ διαγωνισμφ μεταλλίων της Ολλανδο-βελγικής Έταιρείας, ούτινος το θέμα ήτο «Η Διδασκαλία» το πρώτον βραβείον των 700 φρ. μετά των έξόδων της εκτελέσεως μεταλλίου του έλαβεν ο κ. P. Wissaert εκ Βρυξελλών. Οι διαγωνισθέντες ήσαν εν δι'ω 14.

★

Του καλλιτέχνου de Lalain η εν τφ τελευταία έκθεσει των Βρυξελλών εκτεθέν έργον «Η έφιππος Πάλη» στηθήσεται εις την είσοδον του Δάσους Cambre των Βρυξελλών.

★

Σκέψις γίνεται περί άνεγέρσεως μνημείου του Φρ. Κοππέ εν τφ διαμερίσματι, εν τφ όποιω κατοίκει εν Παρισίοις, πιθανώς εις την πλατείαν Saint-Francois Xavier. Ο Jean Richerin άνέλαβε τον σχηματισμόν έπιτροπής προς τούτο.

★

Το Μουσείον της Νέας Υόρκης άπέκτησε μαρμάρινον αντίτυπον της συνθέσεως του Rodin: «Τρίτων και Νηρηίς», όπερ ειχεν εκτεθή εν τφ τελευταίω Salon των Παρισίων.

★

Έν Verviers ήνοιξε τας πύλας της μίαν ενδιαφέρουσα έκθεσις των «Τεχνών και Έπαγγελμάτων».

★

Έν τφ εν Κοπενάγη λήξαντι ΙΕ' διεθνεί Συνεδρίω των Ανατολιτών εκ των Έλλήνων αντιπροσώπων ώμίλησαν ο μιν κ. Καρολίδης περί του α' Μωαμεθανικού εν Κων)πόλεϊ τζαμιού, ο κ. Παπαγεώργιος περί της Κουτσοβλαχικής διαλέκτου και ο κ. Λάμπρος περί των εν Έλλάδι Έβραίων.

Το ΙΣΤ' Συνέδριον συγκληθήσεται τον Άπρίλιον του 1911 εν Αθήναις, καίτοι Άγγλοι και Γερμανοί σύνεδροι έπολέμησαν την πρότασιν, επί τφ λόγω ότι ούδεν κοινόν έχουσι αι Αθήναι με τας Ανατολικάς μελέτας. Έν τούτοις αυται προσημύθησαν της Λειψίας και των Ινδιών διά μεγάλης πλειοψηφίας.

★

Έν Λιέγη διοργανώθησαν έορται τιμητικά επί τφ εκατοστή επέτειω του θανάτου του δαιμονίου μουσικο-

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

συνθέτου Grétry, γεννηθέντος ἐν Λιέγη τῷ 1741 καὶ ἀποθανόντος ἐν Montmorency τῷ 1813.

★

Ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ τῆς Βιέννης ἠγόρασε τὴν γενέθλιον οἰκίαν τοῦ Schubert, ἐν τῇ οἰκίᾳ Nussdorferstrasse, ἧτις θὰ ἀποβῆ τόπος προσκνημάτων. Τὸν Νοέμβριον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς 80ῆς ἐπετείου τοῦ θανάτου τοῦ μεγαλοφυεστεροῦ τῆς Αὐστρίας μουσικοσυνθέτου, θὰ δοθῶσι συναλλίαι, αἵτινες θὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Πρὸς τοῦτο θὰ πανηγυρισθῇ τὸ Δημαρχεῖον τῆς Πόλεως, ἐν τῷ ναῷ τοῦ St-Etienne θὰ ψαλῆ ἡ λειτουργία εἰς αὐτὸν καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ θὰ διδασχθῶσι πολλὰ τῶν διὰ τὴν σκηνὴν προωρισμένων δοκιμίων τοῦ Schubert. Κατὰ τὴν λήξιν δὲ τῶν ἐορτῶν θὰ διοργανωθῇ ἐκδρομὴ εἰς τὸν μύλον τοῦ Holdrich, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὁ μέγας διδάσκαλος συνέθεσε τὸν κύκλον τῶν εἰκοσι μελωδιῶν του, αἵτινες τιτλοφοροῦνται «Ἡ ὄραία Μυλωθρὸς», ἐπὶ τῶν στίχων τοῦ κ. W. Muller, καὶ αἵτινες ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον τὸ 1824.

★

Τὸ Ὁλλανδικὸν Κράτος ἠγόρασε τὰ καλλιτεχνικά ἔργα τῆς συλλογῆς Six διὰ τὸ Rijksmuseum. Ἐκ τῶν 39 πινάκων τῆς συλλογῆς ταύτης ἐξέχει «Ἡ γαλακτοπώλις» τοῦ Vermeer de Delft ἐκτιμηθεῖσα 500 χιλ. φρ., εἰς πίναξ τοῦ J. Leyster, εἰς τὸ Ph. Wouwermans, εἰς τοῦ Rubens καὶ δύο τοῦ Van Dyck.

★

Ὁ πλήρης ἀποτυχία τῆς ἐφετεινῆς Καλλ. Ἐκθέσεως τῆς Ἀμβέρσης ὀφείλεται εἰς τὴν μεροληπτικὴν προτίμησιν, ἣν ἐπέδειξεν ἡ Ἐπιτροπὴ δι' ἔργα κακότετρα καὶ εἰς τὴν μὴ παραδοχὴν πλείστον ἔργων ἀνεγνωρισμένων καλλιτεχνῶν. Τοιαῦτα δὲ, λέγεται, ἦσαν τὰ πλείστα τῶν ἔργων, ὥστε μία τῶν αἰθουσῶν ἐπωρομιάθη αἰθουσα τοῦ γέλωτος!

★

Τὸ ἐν Βρυξέλλαις Μουσεῖον τῶν Καλῶν-Τεχνῶν ἠγόρασε τὸν ὄρατον πίνακα τοῦ Eueneroδὲ «Ἡ Κυριακὴ εἰς τὸ δάσος τῆς Βουλώνης». Τὸ Μουσεῖον εἶναι τόσῳ πλήρες, ὥστε κατὰ πᾶσαν ἀγορὰν καὶ ἀνάγκησιν νέου πίνακος γίνεται ἀνάγκη νὰ ἐκτοπίζηται προηγουμένος. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ὁ θαυμάσιος πίναξ «Δολοφονία τοῦ Sébastien Laruelle», ἔργον τοῦ πρώτου διευθυντοῦ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας ζωγράφου V. Illevoye καὶ οἱ πίνακες: «Ἰουδαί» ἔργον τοῦ Chauvin καὶ «Φιλικὴ σχέσις» τοῦ Robbe μετεφέρθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διαλέξεων.

★

Ἐν Νέα Ὑόρκη ιδρύθη ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν θεάτρον διὰ τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους, ἐν ᾧ θὰ διδάσκωνται μόνον ἔργα κλασικά. Πλὴν τούτου ὑπάρχει καὶ ἕτερον ὁμοιον θεάτρον, ἐν τῷ ὁποίῳ παριστάνουσι μετὰ παραδειγματικῆς ἐπιτυχίας ἐρασιτέτρα. Σκοπὸς τῶν ἰδρυτῶν τοῦ νέου θεάτρον εἶναι νὰ συνειθίσωσι τὴν νεολαίαν εἰς ἠθικὰ καὶ ἠθικὰ θεάματα καὶ νὰ ἀντιδράσωσι κατὰ τῶν δλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῶν αἰσθητικῶν δραμάτων καὶ τῶν ὑπόπτων κωμειδουλλίων.

★

Ὁ ἐσχάτως θανὼν κ. Ἀρθούρος Merghelincck, μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ Βελγικοῦ Κράτους, ἐκληροδότησεν εἰς τὴν Βασιλ. Ἀκαδημίαν τοῦ Βελγίου τὸ ἐν Υpres μέγαρόν του μετὰ τῶν συλλογῶν τῶν καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων, τῶν ἐπιπέδων, τῶν πινάκων, οὓς εἶχε συλλέξει καὶ οὔτινες κυρίως ἀναφέρονται εἰς τὸν 17ῶ αἰῶνα. Εἰς τὴν Φλαμανδικὴν Ἀκαδημίαν ἐκληροδότησε τὸ ἐν Beauvoorde μέγαρόν του, ὑφιστάμενον

ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς φλαμανδικῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ὅπερ εἶχεν ἐπιπλώσει καὶ διακοσμήσει κατὰ τὸν ρυθμὸν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὠκοδομήθη. Ἀμφότερα αἱ οἰκοδομαὶ θὰ μεταβληθῶσιν εἰς μουσεῖα, ἢ ἐνδιαφέροντα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Φλαμανδικῆς Τέχνης.

★

Ἐπισημασθέντες ἔργων ζωγραφικῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ Chardin ἀπροσωπογρ Sedane ἐκτιμηθὲν κατὰ τὸ 1892 ἀντὶ 2,700 φρ., ὑπερετιμήθη εἰς 56 χιλ. φρ. κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἐν Παρισίοις. Ὡς αὐτὸς ἡ «Παναγία ἐπὶ τῶν βράχων», ἀποδιδομένη εἰς τὸν Léopard καὶ πωληθεῖσα ἀντὶ 6,500 φρ. κατὰ τὸ 1897, ἀνῆλθεν εἰς 78 χιλ. φρ. ἐν τῇ πωλήσει Cherramy.

Ἐν τῇ Νιῶ πωλήσει ἡ «Προσωπογραφία τῆς μαρκησίας τοῦ Pasioret» τῷ 1897 τιμηθεῖσα 17,900 φρ. ἤδη ἀνῆλθεν εἰς 41 χιλ. φρ.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἔργων ὁ πίναξ «Ἡρακλῆς καὶ Ἄλκηστις» τοῦ Delacroix τιμηθεῖσα ἐν τῇ πωλήσει Gronier ἀντὶ 17,400 φρ., ἐπωλήθη ἤδη ἀντὶ 32,500 φρ. Τοῦ ἰδίου ζωγράφου «Ἀμλέτος καὶ Πολώνιος» ἀντὶ 2 χιλ. φρ. «Ὁ Κόμης Palatiano» ἀντὶ 18,100 φρ. Ἡ «Παραφροσύνη καὶ ὁ Ἄγγελος» ἀντὶ 18,100 φρ. Ἡ «Μαγδαληνὴ προσευχομένη» ἀντὶ 15,700 φρ. Ἡ «Κεφαλὴ γράτας» ἀντὶ 17 χιλ.

Ὁ «Ὀδύππους καὶ ἡ Σφιγξ» τοῦ Ingres, εἰς ἀντίθεσιν, δὲν ἤξιώθη ἢ 15,100 φρ., ἐνῶ τὸ ἔργον ἐν τῇ πωλήσει Percire τοῦ 1872 εἶχε πωληθῆ ἀντὶ 25,600 φράγκα.

★

Καθηγητῆς τῆς γλυπτικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ διορίσθη ὁ κ. Λάζαρος Ζῶχος, ἀντὶ τοῦ παρατηθέντος κ. Γ. Βρούτου, πρὸς ὃν ἐξεφράσθη ἡ Βασιλικὴ εὐαρέσκεια.

★

Ἡ δις Ἑλλίς Καλογεροπούλου προσελήφθη ἐσχάτως εἰς τὸ θέατρον τῆς Κωμικῆς Ὀπερας τῶν Παρισίων, ὅπου θὰ τραγουδήσῃ κατ' αὐτὰς.

Οἱ κριτικοὶ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων γράφουσι ὅτι ἡ Ἑλληνίς ὑψίφωνος ἔχει γλυκυστάτην καὶ ἔντονον φωνήν, προβλέπουσι δὲ ὅτι θὰ συγκαταλεχθῆ μίαν ἡμέραν μετὰ τῶν πρώτων αἰοιδῶν τῆς λυρικῆς σκηνῆς. Τὰ μελοδράματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπὶ τοῦ παρόντος πρωταγωνιστεῖ εἶνε ὁ «Φάουσι», ἡ «Καταδίκη τοῦ Φάουσι», ἡ Μποεμικὴ ζῶη καὶ ἡ «Φλόρα Μιράμπιλις» τοῦ Σαμάρα.

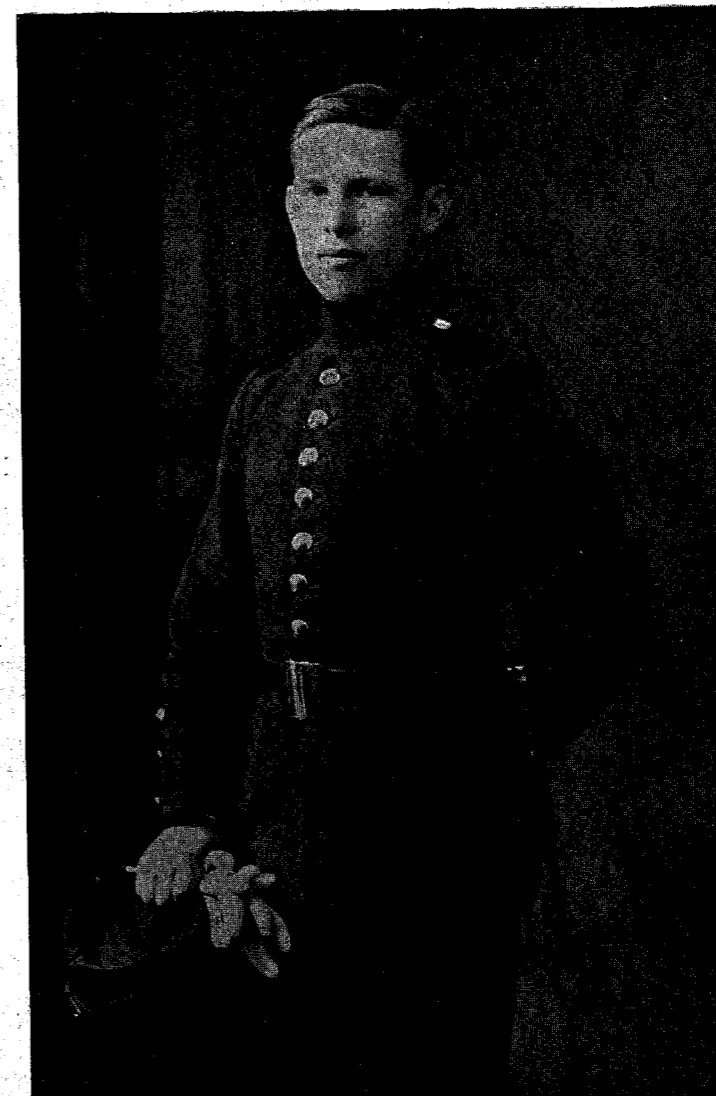
★

Ἡ ἀρχαία πινακοθήκη τοῦ Βατικανοῦ, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπάρχουσι τόσα ἀριστοτεχνήματα τῶν διασημοτέρων ζωγράφων, μεταφέρεται.

Διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν διαφόρων πινάκων ἐλήφθησαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ μέτρα, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ὑποστῇ καμμίαν βλάβην οἰοσδήποτε ἐξ αὐτῶν. Ὁ θαυμάσιος πίναξ τοῦ Ραφαήλ, ὁ παρισίων τὴν μεταμόρφωσιν, ἐκλείσθη ἐντὸς κιβωτίου καὶ κατεβιβάσθη ἀπὸ τὸ παράθυρον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βατικανοῦ, ἐκεῖθεν δὲ μετεφέρθη εἰς τὸ νέον οἶκημα τῆς Πινακοθήκης, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται πλησίον τοῦ μουσείου τῆς γλυπτικῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὰ καταβιβασθῆ καὶ θὰ μεταφερθῆ καὶ ἡ «Ἀνάληψις» τοῦ Γουίδου Ρένι.

★

Ἐξεδόθη ἐν Βερολίῳ τόμος ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιωμαρκα καὶ Σαϊκσπηρ», ἀποκαλυπτικώτατος τῶν στενωπῶν δεσμῶν τοῦ ἀνθρώπου τῶν Αἱμάτων καὶ τοῦ Σιδήρου πρὸς τὸν ποιητικώτερον τῶν ποιητῶν.

ΠΡΙΓΚΗΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ἐπίδοξος Διάδοχος τῆς Ἑλλάδος.

★ ΕΣΠΕΡΙΝΟΙ ★

Π Ε Ν Θ Ο Σ

I.

ΕΣΑ εις τὸ ἡμίφως τοῦ δω-
ματίου, ἤρεμος ὑπομένει τῆς
νόσου τὴν ταχυτάτην ἐπέ-
λασιν. Μία Στωϊκότης εἶνε
ἀπλωμένη εἰς τὰ κουρα-
σμένα βλέφαρά της καὶ εἰς
τὰ χεῖλη τὰ τόσοσιν πρόθυμα
πάντοτε νὰ διανοιγῶσιν εἰς
μεῖδιμα καλοσύνης, ἤδη μό-

λις ἐπανθεῖ ἀμυδρὰ ἐλπίς.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο τόσοσιν ἡσυχᾶ, ὥστε νὰ ἐπιζητῇ
τὴν ζωὴν, ὅσων ματαῖα καὶ ἂν ἦτο.

Κατεδικασμένη ἀπὸ τὴν ἐπιστή-
μην—πόσων ἀλησμόνητος θὰ μοῦ
εἶνε μία σύσπαισις τῶν χειλέων τοῦ
ιατροῦ μόλις ἐξῆλθε τοῦ δωματίου
—ἐγκαρτερεῖ. Ἀνύψως τὸ βλέ-
φαρα καὶ μὲ περιέβαλε μὲ ἐν ἀπα-
ράμιλλον μητρικῆς στοργῆς βλέμμα.
Βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ ἀγαπῶμενος
κληρονομία τῆς ἀγαθότητος—ἀσπίς
κατὰ τῶν τρικυμιῶν τῆς ζωῆς μου.
Καὶ ἐπανεπέσεν εἰς τὸ βῆθος τῆς
ἀγωνίας. Τί θνητὰ ἄραγε τὴν ἐθώ-
πευαν, φερομένην μὲ τόσοσιν φιλο-
σοφικὴν ἀταραξίαν ἐκεῖ, ὅπου ὀλοι
θὰ καταλήξωμεν : εἰς τὴν κοινὴν
μητέρα — τὴν Γῆν — τὴν Νιόβην
αὐτήν, ἡ ὁποία βλέπει διαρκῶς τὰ
τέκνα της νὰ πάλτουν ἄψυχα μέσα
εἰς τὰς ἀτελευτήτους ἀγκάλας της.

II.

Ἦλθεν ὁ ἱερεὺς— ἡ δατάτη ἐλ-
πίς, ἡ πρώτη παρανομή. Ὅταν ὁ
λατρός σταυρώσῃ τὰς χεῖρας, ὁ
ἱερεὺς τὰς ἀνοίγει. Ἦ ἀνθρωπίνῃ
προσπάθειᾳ ἀποσύρε-
ται καὶ μένει ἡ εἴς Ἐψους βοήθεια.

Τὸ θυμίαμα μὲ τὸ μεθυστικὸν τοῦ ἄρωμα, ἀνερχό-
μενον, κυκλῶνει τὴν παλαιὰν εἰκόνα, ἐμπρὸς εἰς τὴν

ὁποῖαν προσυχηθήσαν τέσσαρες γενεαί, τῆς ἐξέμ-
στηρεῦθῆσαν πρόγονοι καὶ γονεῖς τόσοσιν πόθους τῶν
καὶ ἐπικαλέσθησαν τὸ ἔλεός της καὶ ἔχουσιν δάκρυα χα-
ρᾶς ἢ δάκρυα πένθους.

Ἐνα μικρὸ κίτρινον κερὶ φωτίζει τὸ εἰκονοστάσιον.
Ἦ ἀντανάκλασις τοῦ φωτός του ρίπτει γλυκεῖαν ἀγλήν
ἐπὶ τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία μὲ κυττάζει μὲ ἐν μεῖδιμα,
τὸ ὁποῖον ὑπόσχεται εἰς τὴν ψυχὴν μου κάποιαν ἄλλην
ζωὴν...

Ὁ ἱερεὺς δέεται... Πότε ἀτενίζει τὴν εἰκόνα, πότε
προσβλέπει τὴν ἀσθενή... Ἦ μορφή του, πλήρης γα-
λήνης, ἐμπνέει τὴν πίστιν. Ἦ ψυχὴ μου παρακο-
λουθεῖ μὲ κατάνυξιν τὴν δέησιν. Ἐνόμισα διὸ κάποιος
πτέρυγες ἐκινεῖντο, κάποιος ἐλληλοῖαζε θροῦς ὠραῖον ἀγ-
γελιαφόρον, ὅστις κατέβη ἀπὸ τὸ στερέωμα καὶ ἦλθεν
ἐκεῖ νὰ συμψάλλῃ μὲ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Θεοῦ ἕνα
ἕμνον Ἀθανασίας.

III.

Ὁ Θάνατος κρατεῖ πλέον, ἀήτ-
τητος, ἐν ἀκόμῃ θῆμα. Ἦ ὠχρό-
της σφραγίζει τὸ πρόσωπον. Τὸ
ψυχορράγημα ἀπεψύχρανε τὰς χεῖ-
ρας, ἄς μᾶτην ζητῶ μὲ τὴν πνοὴν
μου νὰ θερμάνω. Ὅλοι αἱ πνοαὶ
καὶ ἂν ἐθνοσιάζοντο, θὰ ἦσαν ἀνίσ-
χυροὶ νὰ δώσουν ἕνα κἄν παλμόν.

Μέσω θαλασσῶν κλάδων ἀναπαύε-
ται. Εἶνε βυθισμένη εἰς ῥόδων καὶ
ἴων δέσμας. Τὰ φύλλα τῆς λατά-
νιας γέροντον νὰ τῆς ψιθυρίσῃ κἄ-
ποιο μουσικὸν τῆς Δημιουργίας, καὶ
τὸ ὠχρὸν φῶς μιᾶς πελωρίας λαμ-
πάδος φιλεῖ τὸ μέτωπόν της, ἐπάνω
εἰς τὸ ὁποῖον πλανᾶται κάποιος
Ἰδανικόν.

Εὐθαλία I. Καλογεροπούλου

Γύρω τοῦ φερέτρον τὰ ἄψυχα !
Τὰ πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀφιέρω-
σεν ὠραίας στιγμὰς τῆς καλαισθητοῦ
ζωῆς της, τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἐκλαιόσανον τὴν εἰγενη-
κὴν μορφήν τῆς δεσποίνης τῶν καὶ τὰ ὁποῖα ὠμίλον ἐν
ἡμέραις χαρᾶς, μὲ τὴν ἰδιαιτέραν τῶν ἀψύχων γλώσ-
σαν, τώρα πένθιμα, ἐγκαταλειμμένα κλαίον τὴν ὀ-
φρανίαν τῶν. Φεύγει ἡ ἔως χθὲς εἶ ἔμψυχος προστάτις

τῶν ἕνα κενὸν ἄπλοῦται, κοὶ μένον ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ
τῆς μοιραίας ὑπάρξεώς των. Κλαίον καὶ αὐτὰ, καὶ ὁ
θρηγὸς τῶν εἶνε εὐγλωττος, ὅσον καὶ τῶν ἀνθρώπων.

IV.

Διέβη ἤδη ἡ πένθιμος συνοδεία τὸν δρόμον τῆς Ἀ-
ναπαύσεως. Ὁ ἱερεὺς προηγεῖται μὲ τὰς χαμηλοφώνους
φραμφοδίας ψάλλει τὴν ματαιότητα τῶν γῆινων καὶ
εὐγγελλίζεται νῆαν ζωὴν.

Φθάνομεν εἰς τὴν οἰκογενειακὴν κρύπτην. Ἦ καρδία
μου παραλύει ἐκ τοῦ πόνου καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ πνίγονται
εἰς πλημύραν δακρύων. Ἐνας ἐφιόλιτος περισφίγγει
τὸ στήθος μου μέχρῃ διαροήξεως, ὥσῃ ἕνας ὀγκόλιθος
— ἢ Ὀδύνη — ἐπικάθηται, ἐπιβραδύνει τὴν ἀναπνοήν.
Ὀλίγιστα, μετρημέναι πλέον στιγμαὶ ἀπομένουν. Ὁ ἄ-
φανισθὴν διὰ παντός ἐκείνη, ἦ τις ἐδοκίμασε τόσοσιν συγ-
κινήσεις διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων της, τῆς ἀγαθοεργ-
γίας ἢ σεμνῆ ἰερέια, θὰ ραγῆ ὁ σωματικὸς κρῖκος διὰ
νὰ ἀπομείνῃ μόνος δεσμὸς τὸ πνευματικὸν πτερόγυμνα :
— ἢ Ἀνάμνησις.

Ἀκόρεστοι οἱ ὀφθαλμοὶ μου προσηλοῦνται εἰς τὸ πρό-
σωπον τῆς νεκρᾶς, διὰ νὰ δεχθῶν ὅσον τὸ δυνατὸν βα-
θύτερον τὴν μορφήν της, νὰ συγκρατήσῃ τὸ μεῖδιμά
της. Ζητοῦν νὰ προσκολληθῶν ἐπάνω της τόσοσιν, ὥστε
νὰ εἰσδύσῃ μαστῆς της, νὰ τὴν βλέπουν διαρκῶς, νὰ
τὴν συντροφεύουν εἰς τὴν νύκτα, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀνα-
τολήν.

Σύρεται πρὸς τὸ βάθος τοῦ θόλου τὸ δρύϊνον φέρε-
τρον. Καὶ πρὶν ἢ ἀποκορυβῆ, τὰ μάτια μου, θολὰ ἐκ
τῶν δακρύων, δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ βλέπουν. Ὁ
χωρισμὸς ἐπῆλθε. Τίποτε πλέον δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ φέ-

ρη πλησίον της—εἰμὴ ἡ δύναμις, ἡ ὁποία τὴν ἀφήγα-
σεν : ὁ Θάνατος. Ρίγος παραγαμοῦ διέτρεξε τὸ σῶμα
μου. Ἦ ὑστάτη κατοικία εἶνε τόσοσιν σκοτεινῆ, τόσοσιν
μυστηριώδης...

Ἄλλ' ἀσυντρόφευτος δὲν εἶνε ἡ προσφιλέτης μου νε-
κρά. Ἐμειναν μαστῆς της, ἐπάνω εἰς τὴν ἀγαπημένην
σορὸν της, σύντροφοι παντοῖται καὶ παρήγοροι. Ἄνθη
καὶ δάκρυα. Ἄνθη θροσσερὰ, πολὺχρωμα, εὐώδη—
στοργῆς ἀναθήματα—τὰ ὁποῖα ἀφοῦ τὴν περιετριγύρι-
σαν εἰς τὸ φῶς, κλεισθῶναι τώρα μαστῆς της εἰς τὸν τά-
φον. καὶ τὰ δάκρυα—ὀδύνης σπονδαί—τὰ ὁποῖα ἐπὶ
ἡμερονύκτιον τὴν ἐρράντισαν, κομιστοὶ θεομῆς λατρείας
τῆς καρδίας ἐπὶ τῶν ψυχρῶν χειλέων της, φεύγουν
καὶ αὐτὰ μαστῆς της...

V.

Ὅλα ἐτελείωσαν ! Καὶ ἐνφ' μὲ ἀπέσπον ἐκ τοῦ τύμ-
βου, ἠθέλησα νὰ τὴν παρακολουθῶ καὶ ἐκνύτταξα ὑ-
ψηλά. Ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου στυλοβάτου πάλλευσαν
ἀντίκρουσα τὴν πατρικὴν μορφήν. Ὁ ἥλιος ἔστειλε τὰ
τελευταῖα του ἔρυνθρὰ φιλήματα καὶ μία ἀκτίς τὴν σιγ-
μὴν καθ' ἣν καὶ αὐτὴ ἐνεσταφιάζετο εἰς τὴν σκότη τῆς
νυκτός, ἔσπευσε νὰ θωπεύσῃ τὴν προτομήν. Καὶ ἐνφ'
ἔφευγα, ἐνόμισα διὸ διέκρινε εἰς τὰ μαρμάρια πατρικὰ
χέλλη ἕνα χαμόγελον... Τίς οἶδεν, ἂν εἰς τὸν πνευματικὸν
κόσμον δὲν ὑπάρχουν εὐγλωττότερα αἰσθήματα ἢ ἐν τῇ
γῆ, ἂν ἡ ψυχὴ δὲν αἰσθάνεται ἐκεῖ ἐπάνω περισσότερον
ἢ ἐδῶ κάτω. Καὶ τὸ ἐλαφρὸν ἐκεῖνο μεῖδιμα μοῦ
ἐφάνη ὡς μία ἐκδήλωσις χαρᾶς, διότι μετὰ τὸν γῆινον
χωρισμὸν ἠνοῦντο καὶ πάλιν, ἀλλ' ἀδιαρρήτως ἤδη,
οἱ δύο σύντροφοι ἐν τῇ μακαριότητι τῶν αἰώνων...

ΔΙΚ.

★ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑΤΑ ★

ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΣΠΙΤΙ

Κλειστά παράθυρα—κλεισμένα μάτια
κλεισμένη ἐξώθυρα—στόμα κλειστό·
ἀκόμ' ἀπάτητα τὰ σκαλοπάτια,
χλωρὸ τὸ κάγκελο τὸ σκαλιστό.

Στις ἄδειες κάμαρες νωπὸ τὸ χρῶμα
μεθ' ἃ τὸν ἄνεμον μ' ὀσμὴ βαρεῖα·
βουτῆζ' ἡ στέγη του, λὲς μένει ἀκόμα
κάποιος ἀντίκτυπος ἀπ' τὰ σφυριά.

Ἀκόμ' ἀσάρωτα τὰ προιονίδια,
ἀκόμ' ἀλάδωτες οἱ κλειδιωνιές,
ἀκόμα σῦνεργα, καρφιά, σανίδια
σκόρπια κατάχμα καὶ στίς γωνιές.

Μὴ ἀπ' τίς δρθάνοικτες τίς μέσθ θῦρες
ποῦ στὰ στοροφίδια τῶν βαρεῖα ἀκουμποῦν,
πηγαῖνον κ' ἔρχονται σκυφτὲς οἱ Μοῖρες
καὶ κοινοστέκονται κατὰ νὰ ποῖν.

Ἦ πρώτη γράφοντις κλείνει τὸ μάτι
γελά ἢ παμπόνηρη καὶ λέει : « Ἐδῶ

χρυσὸ θὰ στήσουνε γάμον κορβαῖ
κούνια μικρόκορμη ἐκεῖ θὰ ἔδῳ.

Καὶ λέγ' ἡ δευτέρα : « Ὁμορφα τᾶπες,
μάχουν οἱ κάμαρες ὄψεις πολλές·
ἐδῶ ἀγκυλίωματα χαρᾶς κ' ἀγάπης
ἐκεῖ κακίωματα, λόπες, χολές».

Ἄχαρη κ' ἄλυπη σωπαῖν' ἡ τρίτη·
στ' ὀμορφο χέρι της πέννα κρατεῖ,
στρέφεται βλέποντας γύρω τὸ σπίτι
καὶ γράφει γρηγῶρα σ' ἕνα χαρτί.

Ὅμως τὸ νεόκτιστο σπίτι δὲν νοιωθεῖ
ἂν εἶν' ἡ τύχη του καλὴ ἢ κακὴ·
δὲν τὸ ζωντάνευμαν ἀκόμα οἱ πόθοι
ἄκείνου ποῦ τῶκτισε νὰ κατοικῇ.

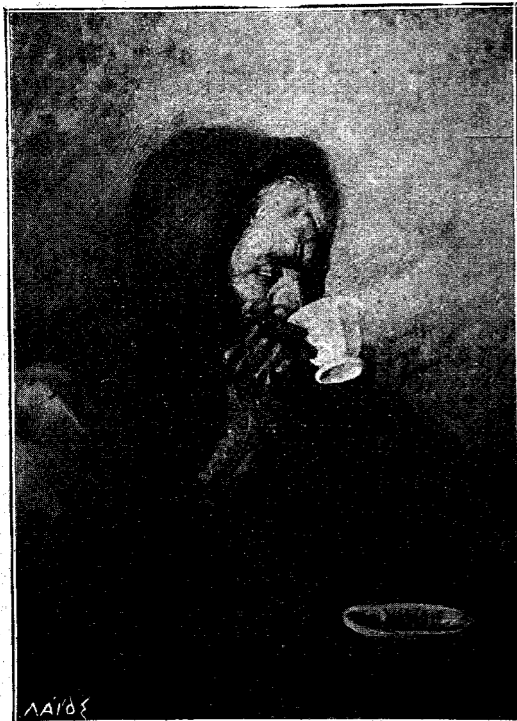
Σ' ὄλα τὰ μέλη του ἡ νέκρα εἶν' ἴση,
ὄλ' ἀξημέρωτα κ' ὄλα βουβά,
ὄσῃ τοῦ πρωτόπλαστον πρὶν νὰ φουσῆση
ψυχὴ στὰ σπλάγγα του ὁ Ἰεχωβά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Δημ. Πελεκάση

Σπουδή

Δημ. Πελεκάση

Σπουδή

ΝΕΣΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Αί σπουδαί τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν σήμερον εἰς τὴν «Πανακοθήκην» εἶναι ἔργα τοῦ Ζακυνθίου ζωγράφου κ. Δημητρίου Σπ. Πελεκάση. Ὁ κ. Πελεκάσης υἷος διακεκριμένου ἐν Ζακύνθῳ ἀγιογράφου ἐκληρονόμησεν εἰς πλουσιωτέραν δόσιν τὸ πατρικὸν ἄλγιστον, ὅπερ διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης τῆς ἰσοσεως ὡς καὶ τῶν ἔργων τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τείνει νὰ τὸ τελειοποιήσῃ. Ὁ κ. Δημ. Πελεκάσης δὲν διακρίνεται μόνον εἰς προσωπογραφίας καὶ εἰς τοπιογραφίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγιογράφος πλείστοις διεκόσμησε ναοὺς ἐν Ζακύνθῳ καὶ ἐν ἄλλαις ἐλληνικαῖς ἐπαρχίαις, συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ πατρὸς του. Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κ. Πελεκάσης, τὸν ὁποῖον μετὰ χαρᾶς ἀνυποκρίτου παρουσιάζομεν σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Πανακοθήκης», θὰ καταστή μίαν ἡμέραν τέλειος καλλιτέχνης, τιμῶν οὕτω τὴν ὠραίαν πατρίδα του, ἥτις ἀριθμεῖ καλλιτέχνας ὡς τὸν Κουτούζη, τὸν Καντιούνην καὶ τὸσους ἄλλους.

Σ.

ΣΤΙΧΟΙ

I

Ἐστὴν κρυερὴ ἀστροφεγγιά
 Τοῦ θλιβεροῦ χειμῶνα
 Ἄγνωστα ξεψυχοῖν πουλιὰ,
 Ἄγνωστα λούλουδα καὶ μόνα...

Τὰ μῦρα—στεναγμοὶ τῆς γῆς
 Ἐστὸ ἄπειρο σκορπιοῦνται
 Καὶ ἔς τὸ βασίλειο τῆς οὐρῆς
 Ἄδρατα γλυκοφιλοῦνται.

II

Ἐστὴν κρυερὴ ἀστροφεγγιά
 Τῆς ἀμοιρῆς ψυχῆς μου
 Ἀγομαδιοῦνται οὖν πουλιὰ
 Ἡ ἡμέρες τῆς ζωῆς μου...

Κι' οἱ πόθοι—μῦρα ψυχικὰ
 Στὴ σκεπὴ ἐξατμίζονται
 Καὶ τῶν νεύρα—ρόδα νεκρὰ
 Γυρμένα ἀποφυλλίζονται.

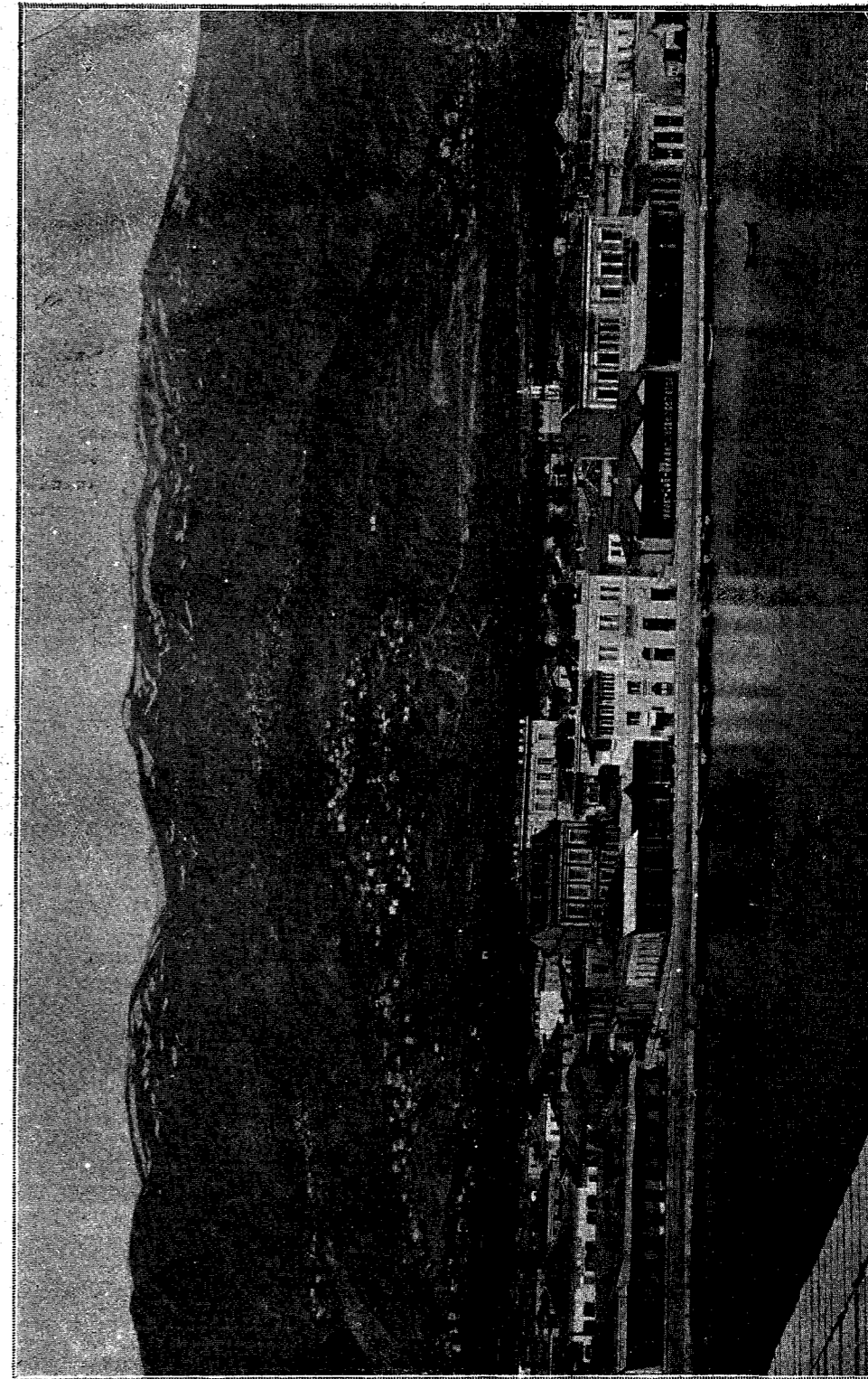
ΣΙΒΥΛΛΑ

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Ἡ οὐζυγος.—Τί, πάλι μεθυσμένος ἔρχεσαι στὸ σπήτι;
 —Ἄλλ', ἀγάπη μου, τὸ κάνω γὰρ νὰ σὲ βλέπω διπλῆ.

Ἡ οὐζυγος.—Τί θὰ σπουδάσωμεν τὴν Νίτσα μας,
 λαϊρικὴν ἢ ζωγραφικὴν;
 Ἡ οὐζυγος.—Χμ! Ποῦ νομίζεις, ὅτι θὰ κάμῃ τὰς
 ὀλιγωτέρας ζημίας;

—Πῶς τὰ περνάτε τὸ βράδυ στὸ σπήτι;
 —Ἐχω ἓνα φωνογράφο. Ὅταν σωμαίνῃ αὐτός, ἀρχίζει ἡ γυναῖκά μου...

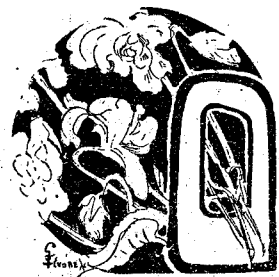

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΒΟΛΟΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΟΡΗΣ

ΛΕΞΕ τής ευτυχίες του κόσμου ναχης, τί τής θελεις όταν είναι αρρώστια στο σπίτι! 'Ο παπάκης ήταν από μέρες αρρώστος. 'Ολοι στο σπίτι ήταν άνω κάτω Βάσανα, άνησυχία, λύπη, κακό! 'Η μαμά κ' ή νόνα τον

περιποιούντο όσο μπορούσαν. Κ ή Βασιλικούλας όμως τους βοηθούσαν ή καυμένη. 'Ηθελε κ' αυτή να περιποιηθῆ τον αγαπημένον της παπάκη. Δεν έκανε να τον αφήσει...

Τί κοπέλα που ήταν ή Βασιλικούλα! Με όλες τες χάρες! 'Ομορφη, όμορφη. ω τί όμορφη! Τρέλλα! Πεταχτή, πεταχτή! Μικρή ως δεκαπέντε χρόνων. Φρόνιμη, υπάκουη, νοικοκυρά. Μ' άπαλή ψυχή. Της άρέσανε όλα τά όμορφα πράγματα και περισσότερο απ' όλα τά λουλούδια. Κακό κανείς δεν είμπορεί να πῆ γι' αυτή. 'Ηταν ένα τέλειο λουλουδάκι που είχε επάνω του όλην τήν φρεσκάδα τής νιότης! Και τί φιλόθρησκη που ήταν! Τί τακτική και τί προσεκτική στην εκκλησία!...

Μά και όλο τó σπίτι αλήθεια φιλόθρησκο. 'Ενα από τά ευλαβέστερα σπίτια τής Κερκύρας. 'Ετσι φιλόθρησκη κ' ευλαβής και ή νόνα της, κ' ή μαμά της κ' ή μικρούλα της αδελφή. 'Η μικρή αδελφούλα της, που λίγο έλειψε να τή λησμονήσουμε, τó σωστόν αντίγραφον τής Βασιλικούλας, που ποτέ όμως δεν θά φθάσει τó πρωτότυπον, εκείνη ή μικρή — ως δέκα χρόνων — που άκόμη ήθελε να παίξει.

'Εκείνο τó πρωτό ή παπάκης εξημερώθηκε καλύτερα.

—'Σήμερα, που είναι καλύτερα, δεν πάτε στο σχολείο; Φθάνουμε έμεις, Βασιλικούλα μου, να τον περιποιούμαστε. Να πάτε και να περάσετε και από τόν 'Αγιο να προσκυνήσετε και να τόν παρακαλέσετε να κάμει καλά τόν παπάκη...»

'Ετσι είπεν ή μαμά. Κ' ή Βασιλικούλα μόλις τ' άκουσε, σαν υπάκουη που ήταν, και κατελάμ-

βανε και τó σωστό, άποφάσισε να πάη στο σχολείο.

Είπε λοιπόν και τής μικρής αδελφούλας της να έτοιμασθῆ. Κατόπιν, αφού έσυγυρίσθη κ' έβαλε τή ροζ ποδιά της, έπῆρε μαζύ της και τήν αδελφούλα της, που έφορούσε κ' αυτή τή δική της και πήγαν και χαιρετήσαν τόν παπάκη, που ήτο στο κρεβάτι και τού είπαν τά «περαστικά» κ' έπειτα έχαιρέτησαν τή μαμά και τή νόνα.

Και πριν φύγουν ή Βασιλικούλα έπῆρε από ένα ποτήρι, που τά είχε βαλμένα στο νερό, λίγα εύγεχνικά λουλουδάκια, που μοσχοβολούσανε.

Κ' έπειτα εκίνησαν κ' ή δύο για τó σχολείο.

—'Απ' έδω, για να πάμε στον 'Αγιο, είπεν ή Βασιλικούλα.

Και έτράβηξαν τά δυό άγγελούδια δεξιά, έπέρασαν από τήν πλακοστρωμένη πλατεϊαν τής Παναγίας, άνεβήκαν τά σκαλιά τής πόρτας με τó πεταχτό τους πάτημα κ' έμπῆκαν εις τήν εκκλησία του 'Αγίου Σπυρίδωνος.

'Ο κόσμος όλη τήν ώρα έμπαινε κ' έβγαινε, γιατί όλοι, τó πρωτό, πριν πάνε στη δουλειά τους, πάνε και προσκυνούν τόν 'Αγιο.

Κ' ή δυό κόρες, μόλις έμβῆκαν στη μισοσκοτεινή εκκλησία, έκαμν τó σταυρό τους, έπλησίασαν τó τέμπλο και, αρχίζοντας από τó Χριστό, έπροσκύνησαν όλες τής εικόνες: έμπρός ή Βασιλικούλα και πίσω της ή μικρούλα της αδελφή.

Κ' έπειτα έμπῆκαν από τή δεξιά θύρα του τέμπλου στη σκοτεινή μικρή κομαρούλα, όπου μένει τó Σώμα τ' 'Αγίου μέσα στην βαρειάν άσημένια κάσα Του, για να τó προσκυνήσουν.

Και ό κόσμος έρχεται άραιός άραιός. Μπρίνουν και βγαίνουν στη σκοτεινή κομαρούλα με ευλάβειαν ένας ένας...

Κ' ή Βασιλικούλα προσκυνᾷ, με όλην τήν ευλάβειαν που κλεί μέσα στα φυλλοκάρδια της, τήν κάσα του Προστάτου 'Αγίου. Και έπειτα άφνει επάνω στην κάσα σαν άφιέρωμα, άφιέρωμα που βγαίνει ίσια από τήν ψυχή της, τά λίγα λουλούδια που περιχύνουν τήν μοσχοβολιά τους ώσαν θυμίαμα...

Κ' ή μικρή αδελφούλα της προσκυνᾷ κ' αυτή κατόπιν της. Κ' έπειτα γυρίζει πίσω και προσκυ-

νᾷ τήν εικόνα του φύλακος άγγέλου στην πόρτα και βγαίνει από τή σκοτεινή κομαρούλα στην εκκλησία τήν μισοφωτισμένη και εκεί περιμένει...

Μά ή Βασιλικούλα, ή κόρη ή άγγελόμορφη, πάει από τήν άριστερά μεριά τής κάσας τ' 'Αγίου, για να παρακαλέσει για τόν παπάκη της, που κείτεται αρρώστος στο κρεβάτι μέρες τώρα, και, τ' άγγελούδι, πέφτει στα γόνατα...

Γονατιστή ή άθώα κόρη έμπρός στο Προστάτου 'Αγίου τó Σειβάσο Λεϊψανο!...

Τó γονάτισμά της εκεί και ή πνευματική προσευχή που έκανε, χωρίς κανέναν λόγο να ξεφεύγει από τó στόμα, χωρίς να τήν άκούη κανένα βεβήλο αυτί, ή προσευχή αυτή, που πάει κατ' ευθείαν από πνεύμα σε πνεύμα, πόσες σκέψεις γεννᾷ!...

'Ω! τί ποιήσεις που είναι χυμένη, με του Χριστιανισμού τó μεγάλο φῶς μέσα στην σκοτεινή κομαρούλα! 'Ω! τί ποιήσεις μέσα στο σκοτάδι του Βυζαντινισμού!...

Κ' έμπρός εις αυτήν τήν σκηνήν, έμπρός εις τούτο τó παραλάλιο τής άθωότητος, έμπρός στο μυστήριο τής άληθινής προσευχής στο σκοτάδι, ή ψυχή σηκώνεται ύψηλά και καταλαβαίνει τó Θεό και αισθάνεται κάτι σα μία λεπτή μοσχοβολιά από γιοφύλια, που βγαίνει από τήν ταπεινότητα τής λατρείας μιᾶς άθώας ψυχής έμπρός εις τó 'Ανώτατον Πνεύμα!...

Ποιός ζωγράφος ποτέ θά μπορούσε να παραστήσει επάνω στο πανί τήν σκηνήν αυτή με όλη τήν αλήθεια τής λεπτότητός της! Κανείς! Τó πιπέλο βουτημένο στα σκούρα χρώματα θέλει του φύγη από τά χέρια...

Και ποιός ποιητής μπορεί ποτέ να κλείσει μέσα σε λόγια τήν αισθησι, που μπορεί να τού κάμει αυτή ή δέηση μιᾶς άθώας κόρης για τó γλυτωμό του παπάκη, κείνο τó παραλάλιο ενός 'Αγγέλου στο Θεό;...

Ποιός ξέρει από πόσα ψαλίσματα και διαβάσματα είναι άνώτερη ή βουδή αυτή προσευχή τής άθώας ψυχής!...

Και, αν δεν άκουσθῆ αυτή, ποιός θά άκουσθῆ;...

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Πολλάκις ή μετριοφροσύνη είναι περισσότερο εγωϊστική από τήν θορυβωδέστεραν καυχησιολογίαν.

Βαλζίκ

* 'Ο άνθρωπος έρχεται εις τόν κόσμο με μίαν φροντίδα διά να θλιβεται και με μίαν ελπίδα διά να παρηγορηται.

Σουδέριμαν

* 'Ο έρωσ, αν δεν είχε πτερά, θά έβλεπεν εγγύτερον τά πράγματα και σπανίως θά ήπατατο.

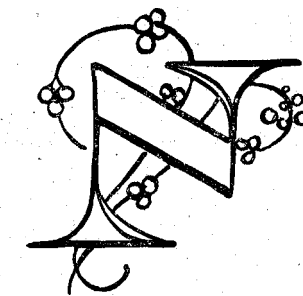
Δωδὲ

* 'Η άσχημία τής γυναικός είναι διά μερικους εξέλιξις τής καλλονής της εις τó σπάνιον.

Ζήπ

* ΖΩΗΣ ΟΝΕΙΡΑ *

ΘΡΥΛΟΙ

ΑΙ, θυμῶμαι τήν όνειρομένη εκείνη μυρωμένη οάλα που τάξέχαστα βράδυα με 'στην μεθυστική άτμοσφαίρα των λουλουδιών και των μύρων σχηματίζαμε τόν εύμορφο κύκλο, που ήσο ού ή βασιλισά του.

Θυμῶμαι.

Καθόσουν πάντα εκεί 'στο πιάνο κ' από τάφωνα πληκτρα έβγαινεν ή ζωή και ή δύναμις.

Και ήσουν ού που δημιουργούσες εκεί τής τρικυμίες και τής όρμητικῆς καταγίγδες των ήλων, τούς όρμονικούς χορούς του κύματος ή του άέρος και των φύλλων του δάσους τó παράπονο.

Ψιδύριζες επάνω 'στο άνυχνον όργανον όλης τής σεμνῆς ψυχῆς σου τόν πόνον ή άφινες να χυθῆ όλη της ή απαλότης κ' ή καλωσύνη. 'Εχυνες γύρω μας όλη τή λάμψη και τó φῶς από τόν ήλιο τής Τέχνης σου κ' έμεις καθισμένοι όλοι βουβοι ο' άκολουθούσαμε 'στα αιδέρια ύψη του πνεύματος που ήγαινες.

Μᾶς νέκρωτες κάθε λαλιά όλων μας κ' είμεθα μετς τά πλάσματα τά ταπεινά κ' άδύνατα πάντα μπροστά σου που βλέπαμε να λάμπη ή βασιλισά μας.

'Ολοι σκλάβοι και συντριμμία δικά σου.

Και τά ροδόλευκα δροσάτα ρόδα και γιούλια της οάλας έκλιναν ταπεινά κ' αυτά τά φύλλα τους μαγευμένα 'στο νικητή τους και σου χάριζαν τήν ευωδιά τους.

'Ητο ναός εκεί, που καθένας προσέφερε 'στο βωμό σου για θυμίαμα κάθε βράδυ τόν θαυμασμό τον ένφ ού μᾶς έδειχνες όλους τούς μυστικούς κόσμους και τής έμορφιῆς τής Μουσικῆς και μᾶς οδηγούσες στών μυστηρίων της τά ίερά μονοπάτια

Ναι τ' όνειρο τó πιάνο τó θυμῶμαι.

Και εγώ καθισμένος πάντα δίπλα σου κυτιούσα τά χλωμά κ' άδύνατα χέρια, που είχαν τήν μάγον δύναμιν.

Τά χέρια σου, ναι, τά όραία παρθενικά χέρια σου πάντα κυτιούσα που 'έκαναν να γίνεσαι Σειρήν και να με παρασύρουν κοντά σου.

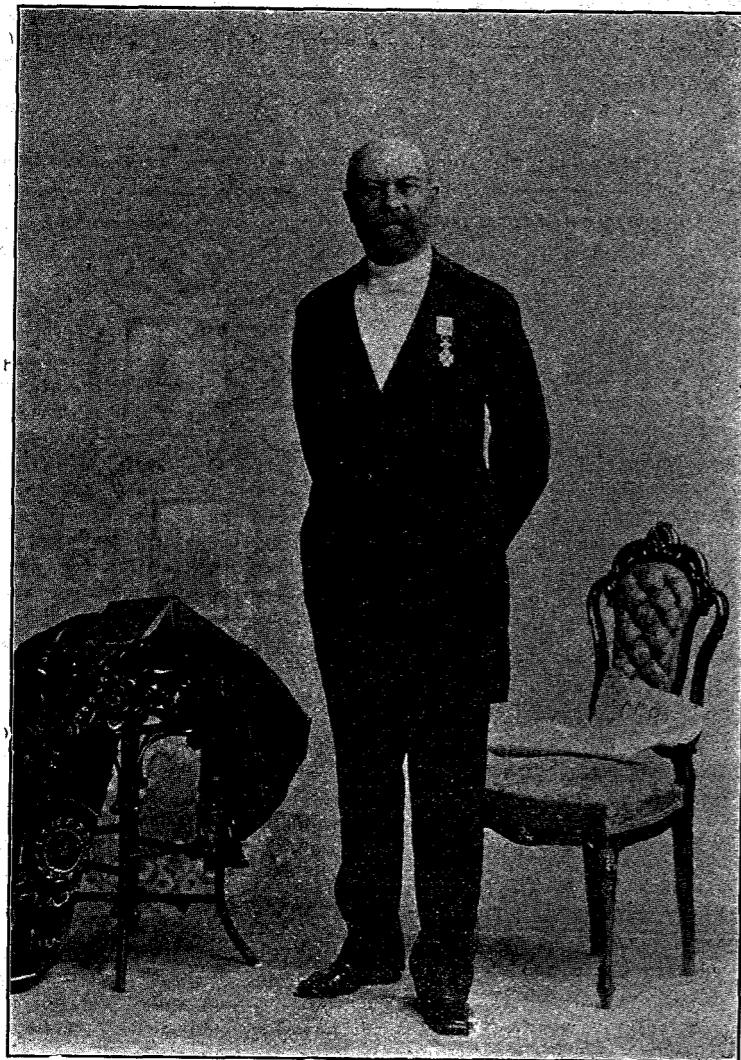
Αυτά που πέρονουν τήν δύναμιν από τήν τρικυμία και τήν ασάλευτη γαλήνη και που άνέστησαν μέσα μου τήν δίψα του ωραίου και του καλού.

Λευκά χέρια τής 'Αρμονίας, που σταλάξατε στα πειό μυστικά βάθη τής ψυχῆς μου τόν πόνο, πόσο ήθελα καθισμένος πάντα δίπλα σας να οᾶς βλέπω, όπως τής νύχτες εκείνες και να δέχοσθε τή λατρία μου, πόσο ήθελα να οᾶς άκούω και να οᾶς άγαπᾶω αιώνα.....

Τά χλωμά κ' άδύνατα χέρια σου — Τά χέρια τής 'Αρμονίας.— Τά χέρια σου.

Ι. Δ. ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ

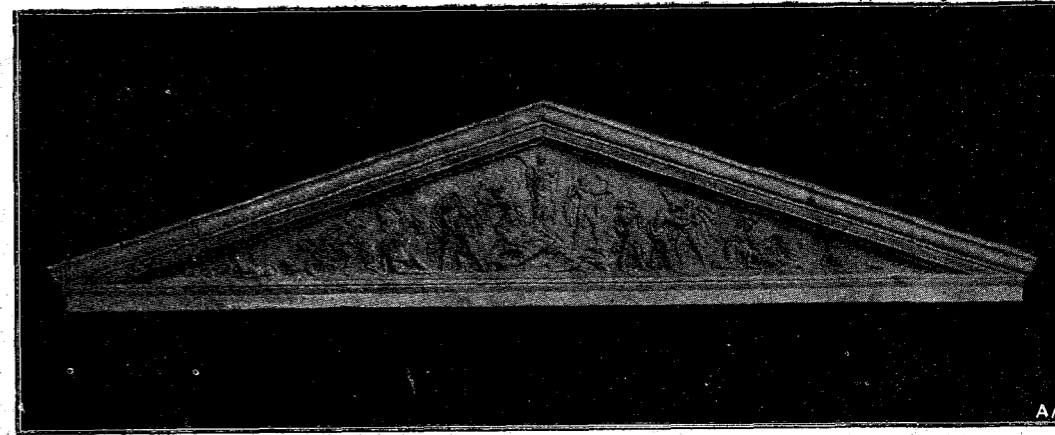

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΡΟΖΕ

ΙΜΕΘΑ εύτυχεῖς κοσμοῖντες τὴν «Πινακοθήκη» μετὰ τὴν εἰκόνα εὐγενεστάτου ἀνδρός, σοφωτάτου ἐπιστήμονος καὶ ἀκραιφνεστάτου φιλέλληρος, τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς ἐν Ν. Ὑόρκῃ κ. Ἀχιλλέως Ρόζε ἀγωνιζομένου ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐμπνευσμένον ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐν γένει ιδέας ἀγῶνα, παρόμοιον τοῦ ὁποίου μόνον εἰς παρωχημένην πλέον ἐποχὴν ἠγωνισθῆσαν ἐλάχιστα ἐπιλεκτὰ πνεύματα καὶ ψυχὰι γενναῖαι. Παρὰ τὴν Ἑλληνικὴν Προσοχὴν, παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ὑπάρχει καὶ τρίτον ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἀνεπίσημον, οὐχ ἡττον ὁμως ἑλληνικὸν κέντρον, καὶ τοῦτο εἶνε ὁ οἶκος τοῦ κ. Ρόζε. Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ κυριαρχεῖ ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα, καθόσον ταύτην οὐ μόνον ὁ κ. Ρόζε ἀλλὰ καὶ ἡ μονογενὴς αὐτοῦ θυγάτηρ, ἐκπαιδευθεῖσα πρὸ τινων ἑτῶν ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἀρσακίῳ Παρθεναγωγείῳ, μετὰ ζηλευτῆς εὐχερείας ὁμιλοῦσι, ὡς καὶ τὸ ἀποκλειστικῶς ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων ἀποτελούμενον προσωπι-

κόν. Οἱ ἐκ τῶν ὁμογενῶν τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης τὴν συνδρομὴν τοῦ κ. Ρόζε ἐπικαλούμενοι, εὐρίσκουσι ταύτην πρόθυμον καὶ πλήρη ἕνεκα τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος καὶ τῆς ὑπερόχου κοινωνικῆς θέσεως. Ἐν τῇ Ψυχιατρικῇ καὶ Νευρολογικῇ Ἐπιθεωρήσει ἐδημοσιεύθη μετάφρασις εὐγλωττοῦ ὑπομνήματος δι' οὗ ὡς καὶ δι' ἄλλων προγενεστέρων καὶ μεταγενεστέρων διαλέξεων καὶ δημοσιευμάτων ὁ κ. Ρόζε συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως ἑλληνικῶν ὄρων εἰς τὴν διεθνή ἱατρικὴν ὀνοματολογίαν. Ὁ κ. Α. Τριερελ, καθηγητῆς τῆς ἀνατομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βερολινίας, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Γερμανικὴν Ἀνατομικὴν Ἐταιρίαν κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν σύνοδον αὐτῆς ἐν Βερολίνῳ ὑπόμνημα περὶ τῆς ἱατρικῆς ὀνοματολογίας ἀποδεχόμενος τὰς ιδέας τοῦ κ. Ρόζε, εἰς ἃς καὶ ἄλλοι σοφοὶ προσεχώρησαν. Ὁ κ. Ρόζε ἐσχάτως νέον ἐξέδωκε ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον Medical Greek, ἧτοι ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐπιστήμῃ, περὶ οὗ ὁ ἐν Ν. Ὑόρκῃ Γεν. Πρόξενος κ. Α. Μπότσης ἐδημοσίευσε βιβλίον εὐμενῆ κρίσαν. Ὁ κ. Ρόζε εἶνε συγγραφεὺς καὶ ἄλλου συγγράμματος Christian Greece et Modern Greece, τὸ ὁποῖον εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Γερμανικὴν.

Γ. Βρούτου.

Νιοβίδαι

ΔΙΑΣΩΣΙΣ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

κ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης εἶνε, ὡς γνωστὸν, τοῦ Leonardo Da Vinci ὁ Μυσικὸς Δεῖπνος, ὅστις πρὸ τίνος ὑπέστη τοιαύτας δεινὰς καταστροφάς, ὥστε ἐθεωρεῖτο ἐντελῶς χαμένος. Ὁ μέγας οὗτος Ἰταλός, ὁ διακρίθεισος ὄχι μόνον ὡς καλλιτέχνης ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιστήμων καὶ συγγραφεὺς 1) ὑπερανθρώπως εἰργάσθη ὡς φέρη εἰς πέρας τὸ ἀριστουργημά του τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐτεχνούργησεν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ἐστιατορίου τῆς ἐν Μιλάνῳ μονῆς τῆς Παναγίας τῶν Χαρίτων (Santa Maria delle Grazie). Ἱστορεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι περισσότερον τοῦ ἔτους ἐσκέπτετο τίνι τρόπῳ νὰ ποιῆσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ ὅτι ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἔμενον ὡς ἀγαλμα πρὸ τῆς ἀρχομένης τοιχογραφίας, μελετῶν αὐτήν, καὶ οἱ ἀγαθοὶ μοναχοὶ τὸν κατηγόρουσι ὅτι ἠργοπόρει τὴν ἐργασίαν χάριν ὀκνηρίας.

Ὁ χαρακτήρ τῶν ἔργων τοῦ da Vinci εἶνε ἀντικειμενικός, διὰ τοῦτο καὶ τὴν σήμερον τέρπουσι τὸν θεατὴν. Ἐζωγράφιζε τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα. Εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλόφρωνος ζωγράφος, ὁ ὑπὲρ τὸ δεῖν ἀγαπῶν καὶ μελετῶν τὴν φύσιν καὶ συνεπῶς τὰ ἔργα του προδίδουσιν ὅτι ἦτο μανιῶδης ἐραστῆς τῆς ἀληθείας. Καὶ ὅταν περιεπάτει πρὸς διασκέδασιν, ἐσχέδιζε πᾶν ὅ,τι τοῦ ἔκαμνεν ἐντύπωσιν. Διὸ, εἰς τοὺς ζωγράφους, συνίστα νὰ φέρωσι πάντοτε μαζὶ

των χαρτὶ καὶ μολύβι, διὰ νὰ σημειοῦσι καὶ εἰς τὸν περίπατον εὐρισκόμενοι ὅ,τι τοὺς προξενεῖ ἐντύπωσιν.

Δυστυχῶς ὁ Μυσικὸς Δεῖπνος σὺν τῷ χρόνῳ εἶχε καταντήσῃ ἐλεεινός. Ἀφοῦ δὲν εἶδεν πρὸς τὸ ἀριστούργημα τοῦτο σεβασμὸν οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Ναπολέοντος, ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρωσι θεραπείαν τινὰ βέβηλοι χρωστικῆς, ἐξ ἀνάγκης.

Ἐπικειμένης τῆς ἀπωλείας τοῦ ἀριστουργήματος τούτου, καθ' ἑκάστην ἐδιπλασιάζοντο τὰ ἀντίγραφα.

Ἐφθασε δυστυχῶς καὶ ἡ μοιραία στιγμή τῆς καταστροφῆς του καὶ φυσικὰ ἡ κυβερνητικὴ μέριμνα ἐσκέφθη περὶ τῆς ὅπως δήποτε διασώσεως τοῦ παγκοσμίου ἀριστουργήματος.

Ἡ ἐργασία ἀνετέθη εἰς τὸν εἰδικὸν καλλιτέχνην Luigi Cavenaghi, ὅστις ἤρχισε τὸ ἐπίπονον ἔργον τῇ 25 παρελθόντος Ἰουνίου καὶ τὸ ἔφερον εἰς πέρας κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Σεπτεμβρίου. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν τούτων περίπου μηνῶν εἰργάσθη συνεχῶς. Τῇ δὲ 5 Σεπτεμβρίου ἐ.ε. ἀπέστειλε τὴν Ἐκθεσίον του πρὸς τὴν προϊσταμένην ἀρχὴν, ἡ ὁποία τὴν ἐδημοσίευσεν.

Ὁ εὐσυνείδητος Cavenaghi ἐκθέτει ὅτι πρὸ τοῦ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς βαρυτάτης εὐθύνης τῆς στερεοποιήσεως τοῦ Μυσικοῦ δεῖπνου, προῖθη εἰς δύο ἀποπειράς διὰ τὴν συγκόλλησιν τῆς πέτσας ἢ τοῦ ἀποσπασθέντος χρώματος. Τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1903 ἐπὶ εἰκονογραφημένης ἐπιφανείας περίπου 0,30 τετραγωνικά, ἀργότερα δὲ ἐπὶ εὐρυτέρας ἐπιφανείας. Κατὰ τὰς δοκιμὰς ταύτας διέκρινε τὴν ἐσχάτην ἐπὶ τὸ χεῖρον τροπὴν τῆς τοιχογραφίας. Κατὰ τὴν ὑπομονητικὴν ἐργασίαν, τὴν γενομένην ἤδη ἐφ' ἀπάσης τῆς τοιχογραφίας, εὗρε πανταχοῦ κατὰ

(1) Διὰ τὰ φιλολογικὰ ἔργα αὐτοῦ, ὄρα Richter: The literary works of Leonardo da Vinci compiled and edited from the original Manuscripts—Uzielli: Recherche intorno a Leonardo da Vinci.

διάφορον όμως βαθμὸν ἔλλειψιν συνεχῶς μεταξύ χρώματος καὶ τοίχου. Καὶ ἐκεῖ ἔνθα ἡ πέτσα τοῦ χρώματος δὲν ἦτο ἀπεσπασμένη κατὰ λεπιδας, συσπειρωμένη ἢ ὅπως δῆποτε ἐξογκωμένη, αἱ μικρὰ ἄμαλα ἐπιφάνειαι εἶχον καὶ αὐταὶ χάσει τὴν συνεχῆ συγκόλλησιν μετὰ τῆς κοινάσεως καὶ ἔτεινον νὰ ἀποσπασθῶσιν εἰς πᾶσιν ἐλαφρὰν πίεσιν. Εἰς τινὰ μέρη—εἰς ἐλαχίστας ὅμως ἐπιφανεῖας—τὸ χρῶμα εἶχε πέσει καὶ ἐκεῖ ὅπου αἱ φωτογραφίαι αἱ ἐκτελεσθεῖσαι τῷ 1906, τῇ ἐντολῇ τῆς ἐφορείας ἐπὶ τῆς συντηρήσεως τῶν μνημείων, σημειοῦσι τὴν συνέχειαν τῆς ζωγραφίας. Ἡ διατήρησις τῆς τοιχογραφίας ὠφείλετο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰς τὴν ὑγκρίσιν τῆς θέσεως καὶ εἰς τὰς κόλλας, τὰς κατ' ἀφθονίαν ἐπιτεθείσας κατὰ τὰς προηγουμένας ἐπιδιορθώσεις, αἱ ὑπεῖαι ὅμως ὑδροξειδούμεναι παρήγαγον, ἰδίᾳ κατὰ τὴν χειμερινὴν ἐποχὴν, τὴν μούχλαν, ἣτις, ἠνωμένη μετὰ τῆς ἀφθόπου σκόνεως, ἐσκέπαζε τὴν θείαν τῆς θαυμαστῆς τοιχογραφίας, σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν. Κατὰ πρῶτον ἐπεχείρησε τὴν συγκόλλησιν τοῦ χρώματος διὰ συνδετικῶν μιγμάτων συνισταμένων ἐξ εἰδικῶν οὐσιῶν, ὅπως ἐπ' αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον ἐπηρέασεν ἢ ὑγκρίσιν. Ἡ κατὰ διάφορον τρόπον διακοπὴ τῆς συνοχῆς τῆς πέτσας τοῦ χρώματος μετὰ τοῦ κονιάματος τοῦ τοίχου, ἀπῆλθε ὅπως δῆποτε ἀλλοίως σκέψεις, ἰδίως δὲ ὑπομονητικὴν καὶ εὐσυνείδητον ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν ἐργασίαν, ἣν ἐξετέλεσεν ἀληθῶς μετὰ ἐπιμόνου καὶ ἐπιφύθου προβλέψεως διὰ νὰ διασώσῃ τὸ ἀριστοῦργημα, ἅμα δὲ μετ' ἀγρύπνου εὐσυνείδησιν τῆς ἀναποφύκτου ἀνάγκης νὰ διατηρήσῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα ἔχνη τῆς ὑπερτάτης βεβαιώσεως τῆς καλλονῆς τῆς τοιχογραφίας.

Ὁ Cavenaghi εἶχεν ἐκφρασθῆ ὅτι τὸν περιλάλητον *Μουσικὸν Δείπνον* ἐξεργάσθη ὁ Da Vinci διὰ ἐλαϊμιγῶν χρωμάτων, κατὰ τὸν διῆχρισμόν τοῦ Lomazzo καὶ ἄλλων καλλιτεχνῶν. Ὁ Cavenaghi εἶχεν ἐκφρασθῆ οὕτω διότι εἶδεν εἰς τὴν τοιχογραφίαν χαρακτηριστικὴν συσπείρωσιν χρωμάτων καὶ στίλβωσιν προερχομένην ἐκ τῶν ἀφθόνων κολλῶν. Ἄλλ' ἔπειτα ὁ εὐσυνείδητος καλλιτέχνης, κατὰ τὰς δοκιμὰς ἃς ἔκαμνεν, ἐπέσθη ὅτι ἡ τοιχογραφία εἶχεν ἐξεργασθῆ μετὰ χρωμάτων πυκνορρευστων δι' ὕδατος, a tempera forte.

Ἀφροῦ ἐτελείωσε τὴν στερέωσιν πάσης τῆς ἐπιφανεῖας τῆς τοιχογραφίας καὶ κατάρθρωσε πανταχοῦ τὴν ἐντελῆ συγκόλλησιν τῶν χρωμάτων μετὰ τοῦ κονιάματος καὶ ἡ πέτσα τῶν χρωμάτων ἀπέκτεσε λείαν ἐπιφάνειαν, ἣρχισε νὰ ἀφαιρῇ τὴν σκόνην καὶ τὴν μούχλαν καὶ, ἐφ' ὅσον ἠδυνήθη, τὰς ἐπιτεθείσας κόλλας. Ὅπου τὸ χρῶμα εἶχε πέσει, τὸ λευκὸν τῆς ἀσβέστου ἠλλοίωσεν τὸν περίεξ τονισμόν διό, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ γεροσυριστοῦ Bellrami, τοῦ ἀρχιτέκτονος Moretti καὶ τῶν ζωγράφων Pogliaghi

καὶ Carcano μελῶν τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς ἐκάλυψε τὰ κενὰ ἐκεῖνα μετὰ πολὺ ἐλαφρῶν ὑδατομιγῶν χρωμάτων a tempera, εἰς τρόπον ὥστε μόλις νὰ ἐπαρκῶσι διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀρμονία τοῦ συνόλου.

Ἡ ἐπιτροπὴ συνεφώνησεν ἐπίσης τὴν εἰς τινὰ μέρη ἐπιδιορθῶσιν τοῦ γελγιδωτοῦ θόλου ἄνωθεν τοῦ *Μουσικοῦ Δείπνου*, ὅπου τὸ χρῶμα εἶχεν ἐξελειφθῆ. Ἡ ἐπιδιορθῶσις αὕτη ἀπέκλυψε ὅτι τὸ κυανῶν τῶν γελγιδῶν ἦτο κατὰ μιστὸν ἀπὸ χρυσομένους ἀστέρας καὶ αἱ θαυμασταὶ lunettes ἐκοσμοῦντο μὲ στεφάνους καὶ θυρεοὺς περιέχοντας τὸ οἰκόσημον τοῦ οἴκου Σφότσα. Ἔργα ὅλα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Da Vinci.

Ὁ Cavenaghi ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ποιεῖται μνείαν καὶ περὶ τῶν προηγουμένων ἐπιδιορθώσεων τῶν γενομένων ἐπὶ τῆς ἀθανάτου τοιχογραφίας ὑπὸ ἄλλων ἐπιδιορθωτῶν. Οὗτοι ἔθεσαν χεῖρα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὸν διάκοσμον καὶ εἰς τινὰς ἐνδυμασίας. Πολὺ ὀλίγον ἐπιδιορθῶσαν τὴν ὄροφον, τὸ τραπεζομάνδυλον μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀντικειμένων. Ἐπίσης αἱ κεφαλαὶ καὶ αἱ χεῖρες ἂν καὶ χαλασμένοι εἶναι σχεδὸν ἀδιόρθωτοι, ἐξαιρουμένης τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου. Ἐπίσης ἀφῆκαν, ὡς ἦτο τὸ φωτεινὸν τοπίον τὸ θεωρούμενον ἀπὸ τὴν θύραν καὶ τῶν παραθύρων, ὅπερ μὲ τὸ διαυγὲς κυανῶν σχηματίζει θαυμαστὴν ἀντίθεσιν εἰς τὴν ἀθάνατον δραματικὴν σκηνήν.

Ὁ καλλιτέχνης Cavenaghi ἔχει τὴν σταθερὰν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐργασία του ἐξετελέσθη μετὰ *θηρησκευτικοῦ σεβασμοῦ* καὶ ὅτι ἡ τοιχογραφία *διεσώθη*. Μόνον εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ τοίχου εἶναι ποιά τις ὑγρασία, ἀλλὰ δὲν τὴν νομίζει ἐπικίνδυνον.

Πολὺ συνιστᾷ ὅμως νὰ ἔχῃ συντόνον φροντίδα νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰ ρεύματα, τὰς αἰφνιδίως ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς καὶ ἀπὸ τὴν σκόνην τὴν προσερχομένην ἐκ τῆς πληθύσεως τῶν καθημερινῶν ἐπισκεπτῶν.

Προτείνει νὰ περιτειχισθῇ ἢ νὰ τεθῇ διπλὴ θύρα εἰς τὸ ἐστιατόριον τὸ συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς μονῆς, διὰ νὰ ἐμποδισθοῦν τὰ ρεύματα, ἅτινα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ζωγραφίας, καὶ αἱ ἐκ διαλειμμάτων μεταβολαὶ τῆς ἀτμοσφαιρῆς. Ἐπίσης συνιστᾷ νὰ εἶναι κεκλεισμένα τὰ παρά τὴν τοιχογραφίαν παράθυρα. Πρὸ ἐτῶν, λέγει, ἡ τοιχογραφία προσφυλάττετο διὰ ὀθόνης, ἀλλ' ἔπειτα ἀφῆρέθη αὕτη. Διὸ προτείνει νὰ προφυλαχθῇ τῶρα δι' ὑέλων, ὅπως παύσῃ ἡ συσσώρευσις τῆς σκόνης καὶ διατηρηθῇ ἡ αὕτη θερμοκρασία.

Ζάκυνθος, 22 Ὀκτωβρίου 1908.

Σ. ΔΕ - ΒΙΑΖΗΣ

Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α

VIII.

Ἀγαπημένη μου

Ἀγαπητὴ μου ἀνεμιά,

«Πιστεύω πὼς θὰ μοῦ κάμῃς τὴ χάρη νὰ ἔθῃς τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ σπίτι, γὰρ νὰ πᾶμε στὴς Κυρίας Παρίση, ποῦ δέχεται σήμερον Ἡ κόρη της εἶνε ἐδῶ ἀπὸ μέρους, καὶ εἶναι ντροπὴ νομίζω νὰ μὴν πᾶμε νὰ τῆς ποῦμε τὰ συγχαρητήριά μας ποῦ βγήκε ἀπὸ τὸ σχολεῖον».

Ἡ θεία μου ἡ Εἰρήνη, ἡ πάρα πολὺ τυπικὴ καὶ ἀριστοκρατίζουσα θεία μου Εἰρήνη, μοῦ μνηοῦσε μ' αὐτὸ τὸ μιλλεϊτάκι, χωρὶς πολλὰ λόγια νὰ ἐτοιμαστῶ γιὰ ἐπισκέψεις. Θὰ καταλαβαίνεις βέβαια τὸ θυμὸ μου καὶ τὴν ἀπελπισία μου. Μεταξὺ μας, ἔστειλα στὸ Δαίμονα καὶ τὴν κυρία Παρίση καὶ τὴν νεοφερμένη κόρη της, καὶ ὅλες τὶς θεῖες τοῦ κόσμου ποῦχουν τὰ ξυπασμένα μυαλά τῆς δικῆς μου. Στὸ Θεό σου, τί γύρευα ἐγὼ μέσα στὴ φοβερὴ αὕτη ἀριστοκρατία, καὶ τί τόπο εἶχα στὰ σαλόνια τῆς κυρίας Παρίση, καὶ τί εἴδερα ἐγὼ νὰ πῶ ποῦ νὰ κινήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου ποῦ δέχεται, γὰρ νὰ χαλάσω τὴν ἡσυχία μου στὰ καλά καθούμενα γιὰ χατῆρι της;

Ν ἀρνηθῶ; Μὰ τὴν γνωρίζεις τὴν θεία μου. Θάταν ἀξία νὰ τὸ πάρῃ γιὰ περιφρόνησι, καὶ νὰ κάμῃ ἔτσι χρόνια νὰ μοῦ μιλήσῃ. Ἄλλως τε δὲ δὲν ἄξιζε καὶ τὸν κόπο. Τὸ καλὸ θάταν νὰ μὴ μοῦ τύχῃ μὴ τέτοια ἀγχαρία μὴ ὅμως καὶ μούλαχε, τὸ φρόνιμο ἦταν νὰ ὑποβληθῶ ὑπομονητικὰ καὶ γενναίᾳ στὴν τύχη μου καὶ νὰ πάρω φιλοσοφικὰ τὸ ζήτημα. Γιὰ φόρεμα, διάλεξα τὸ μπλε μαρὲν ποῦκαμα πέρισι, καὶ τὸ ἄσπρό μου καπέλο. Ὅσο μποροῦσα περὶ ἀπλά, γὰρ νὰ φουρκιστῇ ἡ θεία μου ποῦ ἀγαπᾷ τὰ βαρεῖα λούσα καὶ τὶς πολυτέλειες. Ἀφροῦ δὲ μποροῦσα νὰ τὴν ἐκδικηθῶ ἀλλιότιχα, ἃς ἦταν καὶ ἔτσι.

Πραγματικῶς, μόλις μ' εἶδε τὰ κατέβασε λίγο ἐκεῖνη, φοροῦσε μὴ θαυμασιὰ λιλά τουαλέττα καὶ ἕνα κατὰμαυρο καπέλλο μὲ μεγάλες μαῦρες πένες.

— Μὰ γιατί δὲν ἐβαζες τὸ καινούργιο σου φόρεμα, ποῦ σοῦ πηγαίνει τόσο ὠραῖα; Ἐῖς τί κόσμον θὰ συναντήσομε σήμερον ἐκεῖ;

— Τί! αὐτό, κακό ν'ε; ἀποκρίθηκα δῆθεν μ' ἀπορία, κυττάζοντας τὸ φόρεμά μου. Τότε ἃς μὴν ἐρῶ.

— Δὲ λέω... μὰ... τέλος πάντων... Ἄς εἶνε τώρα... Πᾶμε. Εἶνε διαβολεμένη κοκέττα ἡ θεία μου ἡ Nini. Ἔτσι φραντζέζικα τὸ γράφει τὸ μικρὸ

τῆς ὄνομα ἐκεῖνη. Διαβολεμένη κοκέττα! Ποῦ τὴν χάνεις, ποῦ τὴν βρίσκεις, ἀνάμεσα σὲ φιγουρίνια καὶ σὲ μόδες. Στοιχηματίζω, πῶς δὲ θὰ συλλογᾶται ἄλλο τίποτε, νύχτα μέρα. Μὰ καὶ προφτάνει; νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο; Ἐῖς τί θὰ πῆ νάχη κανεὶς τόσα νταραβέρια μὲ τὸν κόσμον; Παναγία μου, εἶνε νὰ χάσω τὸ νοῦ μου νὰ τὸ σκέπτομαι. Τώρα μαθαίνει καὶ ἱππασίχ, ἀγόρασε καὶ «διαβολό». Ἄς εἶνε.

Τὸ σαλόνι τῆς κυρίας Παρίση τὸ ξέρεις. Φορτωμένο ἐπιπλα. Τραπεζάκια, ταμπουρέ, ἐταξέρες, γλάστρες, πιάνο, καναπέδες, πολυθρόνες, ζωγραφίαι, λάμπες, ὅτι θές.

Ἡ μύδα, λέει, ἡ μόδα ἀρνοῦδ. ἡ καλλιτέρα, μόντερν-στάιλ, ἀπαιτεῖ νὰ μὴ βρισκῆς τάξι, σὲ μὴ ὅπως πρέπει σάλα. Νᾶναι δηλ. ὅλα ἀνω-κάτω, σὰν σὲ μετακόμισι. Καὶ ἡ κυρία Παρίση μπορεῖ νᾶναι πολὺ περήφανη σ' αὐτὸ ἐπάνω. Τὴν ἔχει θαυμασιὰ ἀταχτοποιητὴ τὴ δικὴ της. Ἐνα καμάρ!

Μόλαταῦτα, μόλις βρέθηκα στὸ κατῶφλι ἐγὼ, κοντοστάθηκα. Ἄρα γὰρ μήπως ἡ μόντερν-στάιλ, ἀπαιτοῦσε ἀκόμη νὰ σκαρφαλώνουνε αἱ ἐπισκέπτρια ἀπάνω στὰ ἐπιπλα γὰρ νὰ περνοῦνε; Μήπως ἔπρεπε νὰ πατήσω στὸ ντιβάνι ποῦ μούφραζε τὴν εἴσοδο; Ποιὸς ξέρει! Ἴσως. Μὰ καὶ πῶς περάσανε ἡ ἄλλες ἐπισκέψεις ποῦ ἦσαν μέσα; Ἀπλούστατο, ἀγαπημένη μου. Ἡ Mademoiselle Maud ἦρθε καὶ τράβηξε λιγάκι τὸν καναπέ, καὶ περάσαμε. Ὡς τόσο ἐγὼ φαίνεται εἶμαι καὶ θὰ πεθάνω μὰ-πέπλ.

Περάσαμε δίχως νὰ ριζώμε τίποτε! Τὰ φορέματά μας δὲν μπερδέψανε ποθενά. Δὲν σκοντάψαμε στὰ χαλιὰ τοῦ πατώματος μικοροὶ σιζαντέδες ποῦ καὶ ποῦ στρωμένοι μπρὸς στὰ καθίσματα. Τέλος πάντων, ὠραῖα φερθήκαμε. Ἐβλεπα τῆς κυρίας καὶ μᾶς κύτταζαν μὲ κάποια ἀγωνία. Ἄραγε ἐσκέπτοντο, θὰ κατορθώσῃ ἡ Δις Α. νὰ μὴν δώσῃ καμμιὰ στὸ τραπεζάκι ἐκεῖνο τὸ κινέζικο ποῦναι δίπλα της, μὲ τὸ σερβίτιο τοῦ λικέρ; ὅπως στέκει, δὲν τὸ βλέπει μὴ μὴ μὴ κίνησι τοῦ χεριοῦ της καὶ πάει!

Ἡ οἰκοδέσποινα, φοροῦσε μὴ φορεσιὰ μαῦρη μεταξωτῆ ἐντελῶς σκέτη, καὶ τι Μαρίας Ἄντουανέτας. Γιακᾶς ψηλὸς ἀνοιχτὸς μὲ νταντέλλες ἄσπρες, οὐρὰ μακρὰ καὶ χτένισμα ἀλλὰ-Κλεό. Ἔτσι ὅπως ἦταν, μοῦ φάνηκε πολὺ ἐπίσημη. Ἡ κόρη της πάλι φοροῦσε κάτασπρα. Αὐτῆς νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια, πῆς φαίνεται πῶς ἀνετράφη ἐξω. Δὲν γελιέται νὰ λῆ ὅ,τι τῆς ἔρθῃ, μὴ δίδουσα ἔτσι καιρὸ τῆς μαμᾶς της νὰ μιλήσῃ ὅπως συνήθως γίνεται. Τίποτε. Κάθεται ἡσυχὰ καὶ περιμένει νάρθη ἢ στιγμὴ τοῦ τσαϊοῦ νὰ τὸ σερβίρῃ.

Ἄξαργα σηκώθηκε καὶ ἦρθε κοντὰ μου, καὶ μι-

λούσαμε. Με κάποια στενοχώρια εγώ και διαταγμό. Φοβούμουν μή μου ξεφύγη καμμιά λέξι κάπως ζωηρά και ταραχθῆ ἔτσι ἡ σεμνότης, και ἡ τελεία ἄγνοια ποῦ βασιλεύει στὴν ψυχὴ τοῦ κοριτσιοῦ αὐτοῦ, ποῦ δ,τι κι' ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ μοναστήρι. Μὴν τὰ ρωτᾶς, μαρτύριο!

—Σὲ τί καταγίνεσθε; βλέπω ωραία ταμπλό. Εἶνε ἴσως δικὰ Σας;

—Ναί, μὰ δὲν ἀξίζουν τὸν κόπο. Ἐγὼ δὲν ἔχω κλίσι στὴ ζωγραφικὴ ἐγὼ προτιμῶ νὰ διαβάζω. Ἀποκρίθηκε μὲ χαμόγελο.

—Ἄ, διαβάζετε.

—Πολύ. Καὶ μάλιστα ἀκούω πῶς και Σεις ἔχετε μὲ καλὴ βιβλιοθήκη. Θὰ μοῦ κάμψτε τὴ χάρι, ὅταν γνωριστοῦμε καλῶτερα νὰ μοῦ δανείζετε ἐνίοτε βιβλία σας;

Νὰ τῆς δανείζω ἐγὼ βιβλία! Θεέ μου, σὰν τί βιβλία θαρῆ πῶς ἔχει ἡ βιβλιοθήκη μου; κι' ὅμως ἐγὼ δὲν πέρνω πλεῖα οὔτε τὴ «Διάπλασι» οὔτε τὸ «Ecolier Illustré».

—Θὰ σὰς δίδω κι' ἐγὼ ἀπὸ τὰ δικὰ μου. Ἄν θελήτε μάλιστα σὰς στέλλω καμμιὰ ὦρα τὴν «Κόμησα Σάρρα».

—Τὴν κόμησα «Σάρρα»; Τὴν ἔχετε διαβάσει Σεις τὴν «κόμησα Σάρρα»;

—Βεβαίωτατα! Τὴν θέλετε;

—Εὐχαριστῶ κάποτε νομίζω πῶς τὴν εἶδα δρᾶμα. Ἄλλως τε δὲν διαβάζω πειὰ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰ βιβλία Προτιμῶ τὴ Φυσικὴ φιλολογία. Αὐτὰ τὰ μυθιστορήματα ποῦ λέτε σεις εἶνε παλαιά.

Ἐτοιμαζόμενοι γὰ τῆς συστήσω τὸν Bourget ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Ὅταν ἀπὸ τὴν ἀπέναντι γωνία ἕνα αὐστηρὸ και ἐροζεταστικό:

—Τὴν «κόμησα Σάρρα»! Ἐχετε διαβάσει Σεις Maud τὴν «Κόμησα Σάρρα»;

μὲ διέκοψε ἐγκαίρως.

Ὁ κ. Μ. νεώτατος δανδῆς γνωστὸς γιὰ τὰ κατορθώματά του τὰ ἐρωτικά, παντρεμμένος τῶρα —μὲ μὴ νόστιμη γυναικουῖλα.— Ἀκουμπισμένος στὸ πιάνο, παρηκολούθει φαίνεται τὴν ὁμιλία μας και βιάστηκε, μπαίνοντας στὴ μέση, ν' ἀναγκάσει τὰς τολμηρὰς ἐκμυστηρεύσεις τῆς Mademoiselle Maud. Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπῆρε εἶδῆσι και ἡ μαμὰ και φοβερὰ ταραγμένη, εἶπε: Ἡ Maud; τὴν Κόμησα Σάρρα; Ἀδύνατον. Θὰ ἀκούσατε λάθος, ἔ Maud;

Ἐγνοεῖς, τὸ καῦμένο τὸ κορίτσι τᾶχασε. Κοκκίγησε, ἐταράχθη, κι' ἀποκρίθηκε ἕνα θεόρατο:

—Ὅχι, μαμὰ, δὲν τὸ διάβασα αὐτὸ τὸ βιβλίον!

—Ἐέρτε, ἐπρόσθεσε τότε ἡ μαμὰ μὲ χαμόγελο καθουχαστικό, σὰν πῶς ἡ ταραχὴ ἡ δικὴ τῆς νὰ μᾶς εἶχε πιάσει κι' ἐμᾶς. Ἐέρτε, τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶνε τῆς ἀδελφῆς μου. Τὸ μεσημέρι τὸ λησμονῆσε στὴν τραπεζαρία και φαίνεται γι' αὐτὸ θὰ λῆξῃ ἡ Maud.

—Ἀκριβῶς. Εἶπα τότε κι' ἐγὼ σοβαρότατα. Καὶ τὸ ἐπεισόδιο ἔληξε—ὅπως λένε στὴ Βουλῆ.

Τὴ σκηνὴ αὐτὴ σοῦ τὴν μεταδίδω ὅπως ἔγινε, δίχως σχόλια.

Και τῶρα, ἔχω ἢ δὲν ἔχω ἐγὼ δικαίον νὰ τοὺς συχαίνομαι ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀρλεκίνους τοῦ κ. α. λ. ο. ὁ. σ. μ. ο.;

Ἡ ψυχὴς τους, τὰ στήθια τους, ἡ ὁμιλίαι

τους, τὰ φερσίματά τους ἀρλεκίνικα και γελοῖα. Ἐνα κουρέλι ξένης γλώσσης, ἕνα κουρέλι ξένης ἀνατροφῆς, ἕνα κουρέλι μουσικῆς, ἕνα κουρέλι ζωγραφικῆς, και κατασκευάζομε τὸ φῶρμα τὸ φανταχτερό, βέβαια ὅστερα ἀπὸ τόσα πολύχρωμα κουρέλια μὲ τὰ ὅποια γίνεται, και ντύνομε τῆς προστυχίαις μας και τῆς ψευτιῆς, και τῆς ταπεινότητος τῆς χυδαίας ράτσας μας, και φιγουράρομε.

—Maud! Τὴν Κόμησα Σάρρα!

Θάθελα νὰ τῆς πῶ: «Κυρία μου, εἶσθε πολὺ ἀστεία ἔτσι ποῦ κάνετε: ἡ κόρη Σας ἔχει διαβάσει πολλὰ τέτοια βιβλία, και χειρότερα ἀκόμη, σὰς βεβαιώνω, στὸ μοναστήρι, ὅπως τὰ διάβασα κι' ἐγὼ σὰν ἡμουν' μὴ τὰ πέρνετε τόσο τραγικὰ τὰ πράγματα. Ἄλλως τε θὰ εἶνε χίλιες φορές ἠθικότερη ἡ «Ταβέρνα» τοῦ Ζολᾶ, ἀπὸ τὸ μάθημα τῆς ψευτιᾶς και τῆς ὑποκρισίας ποῦ ἐδώσατε τῶρα μπροστὰ στὸ κόσμον, στὴ κόρη σας. Κι' ἀκόμη σὰς λέω, κυρία μου, πῶς τὰ βιβλία ἐκεῖνα δὲν εἶνε τίποτε, και δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ ἐπενεργήσουν στὴν ψυχὴ τῆς τέσο, ὅσο θὰ ἐπενεργήσῃ ὁ Κύριος ἀπὸ κεῖ, ποῦ βγήκε τόσο θερμὸς κηδεμονευτῆς τῆς εὐκρίνειας τῆς μὲ τόσον ἐνδιαφέρον. Μιὰ σκηνὴ μόνον νὰ ἀντιληφθῆ ἀπὸ τὴ ζωὴ του, ἡ κόρη Σας, π. χ. ὅταν θὰ κληθῆ νὰ φιλήσῃ τὴν κουβερνάντα του, και τὴν σώνει.

Αὐτὰ δὲν τὰ εἶπα σ' ἐκεῖνη, γιατί ἐκεῖνη μοῦ εἶνε ἀδιάφορη και λίγο μὲ νοιάζει γιὰ τὲς ἀγοησίες τῆς. Τὰ λέω ὅμως σ' ἐσένα, γιὰ νὰ προσέξῃς ἐσὺ, και νὰ ἀηδιάσῃς κι' ἐσὺ.

Σὲ φιλῶ

LALO DE CASTRO

✻ ✻ ✻

ΞΕΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Τὴν ἐπομένην τῶν γάμων των ὑπὸ ρεμβώδη σελήνην: Ἡ κυρία.—Αἱ τῶρα πειὰ χροσὸ μου, θὰ ἀφήσῃς τῆς πρώτες τρέλλες σου, ἔ; Ὁ κύριος.—Νὰ εἶσαι βεβαία πῶς ἡ χθεσινὴ μου τρέλλα θὰ εἶνε ἡ τελευταία.

★

—Ποιεύετε, γιτρέ, πῶς καμμιὰ φορὰ θάπτονται και ζωντανοὶ ἄνθρωποι;

—Εἰς τοὺς δικούς μου πελάτας ἀδύνατον νὰ οὐμβῆ αὐτὸ ποτέ.

★

Ἡ γεροντοκόρη. Τὸ ὄνειρόν μου ἦτο πάντοτε ν' ἀποθάνω εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας μου.

Ὁ συνομιλητῆς τῆς. Μὰ τότε δὲν ἔχετε καιρὸν νὰ χάνετε.

★

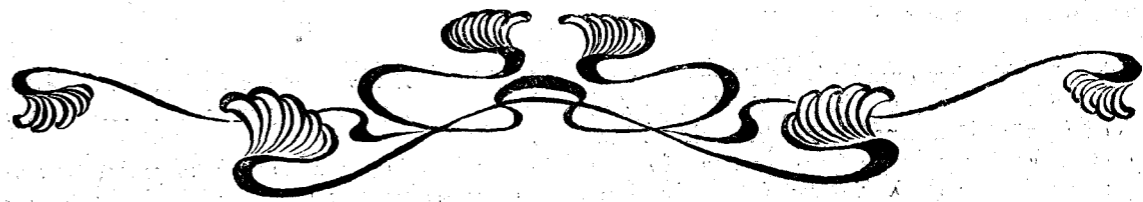
Ὁ λατρός.—Εὐτυχῶς ἡ μικρὴ σήμερον δὲν εἶνε πεισματάρη ὅπως χθὲς, ποῦ δὲν ἤθελε νὰ βγάλῃ τὴ γλῶσσα τῆς.

Ἡ μητέρα (βιαστικά).—Και χθὲς τὴν ἐβγαλε, γιτρέ μου, μόλις ἐκλείσατε τὴν πόρτα.

★

Συγγραφεὺς (πρὸς κριτικόν).—Λοιπὸν εἶσθε οἱ ποῦ ἐκακομεταχειρισθήκατε τόσον τὸ νέον μου δρᾶμα;

Κριτικός.—Σὰς παρακαλῶ! Αὐτὸ τὸ ἐκάματε οἱ!

Ἡ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ BAGATELLE

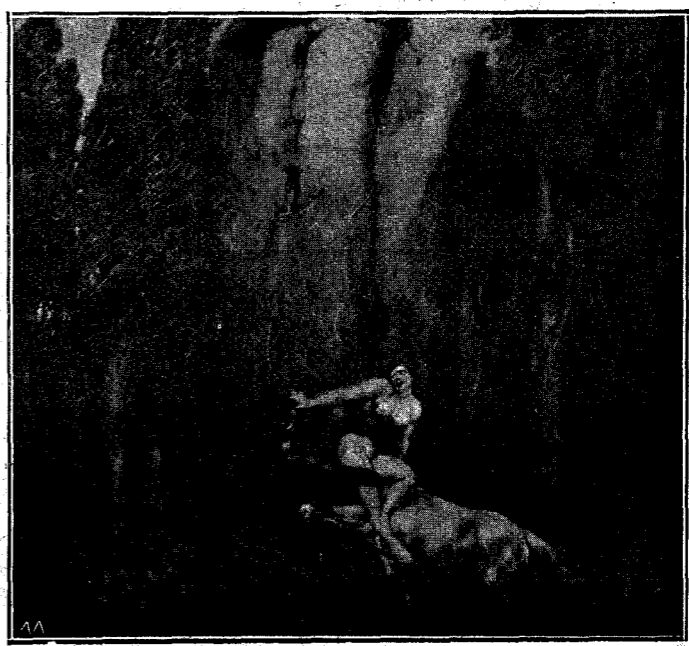

Bagatelle εἶνε τὸ ὄνειρῶδες πλαίσιον τῶν ἐκθέσεων ἔργων τῶν παρελθουσῶν γενεῶν Μακρὰν τῆς τύρης τῶν Παρισίων, μὲσω δένδρων και ρόδων ὑψοῦται τὸ ἀρχαῖον μέγαρον τοῦ κόμητος τῆς Ἀρτεσίας «Folie», ἐσχάτως δωρηθὲν εἰς τὸν ἄθλον τῶν Παρισίων ὑπὸ τοῦ τελευταίου κατόχου του κ. Osiris.

Τὸ μέγαρον τοῦτο, τὸ χρησιμοποιηθὲν κατὰ τὴν Γαλλ. Ἐπανάστασιν ὡς στρατιωτικὸν κατάλυμα και διὰ τὸ ὅποιον ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν 600 χιλ. φρ., εἶνε ἤδη τὸ θελκτικὸν ἐνδιαίτημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου φιλοξενοῦνται τὰ ἔργα τῶν ἐξαχαιτέρων Γάλλων καλλιτεχνῶν τοῦ λήξαντος αἰῶνος.

Ἐν αὐτῷ ἐκτυλίσσεται ἡ β' και γ' τριακονταετία τοῦ 19 αἰῶνος, 1830—1890. Ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶνε ἐγγύτατα ἡμῶν Διαγκωνίζομεν εἰσέτι τοὺς γέροντας, οἵτινες κατὰ τὴν νεότητά των εἶδον τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν πινάκων τούτων. Καὶ ἐν τούτοις ιστορικῶς πόσον ἀπέχομεν αὐτῆς! Ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος τῆς κλίμακος τοῦ αἰῶνος ἐκεῖνου διοικεῖ ὁ κ. Κλεμανσώ, ἐνθ' εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κυβερνᾶ ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος Φίλιππος!

Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐν τῷ ἱστορικῷ πινάκι:

Φ. Ἀριστέως

Ἀπαγωγή

ὕπὸ τοῦ καλλιτέχου κατὰ τὴν ἐκ Ρώμης ἐπιστροφὴν του, ἐνθα διηύθυνε τὴν Γαλλ. Ἀκαδημίαν. Ὁ δούξ τῆς Ὁρλεάνης ἔγραψε τότε εἰς τὸν Ingres ὅτι «ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἐκείνου, ὃν ἐθεώρει ἀρχηγὸν τῆς Γαλλ. Σχολῆς, ἠρνήθη ἐπιμόνως νὰ ποζάρῃ ἐνώπιον ἄλλου ζωγράφου, διότι ἐταξεν νὰ ἀνομεινῇ τὴν προσεχῆ ἐπιστροφήν τοῦ ζωγράφου τῆς Στρατονίκης».

Ἡ προσωπογραφία αὕτη ἀρξαμένη τῷ 1841, ἐπερατώθη μετὰ ἐν ἔτος. Μετ' ὀλίγους μῆνας ὁ Πρίγκηψ ἐτέλειτα τραγικῶς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὁ Ἀλφρέδος de Musset ἐχάρασσε τὰς συγκινητικὰς στροφὰς τῆς «Δεκάτης τρίτης Γουλιόου».

Τοῦ Ingres ὡσαύτως ἔργα εἶναι καὶ αἱ ἐκτιθέμεναι, ἀπαράμιλλοι εἰς χάριν καὶ ἀκρίβειαν προσωπογραφίαι τῶν μεγάλων μουσουργῶν, Rossini καὶ Gounod.

Ἐραιόταται ἐπίσης αἱ προσωπογραφίαι τοῦ κόμητος καὶ τῆς κομήτιδος de Paris, ἔργα τοῦ Jalabert ἢ τῆς κ. Λουίζης Colet, ὑπὸ Winterhalter γραφεῖσα· αἱ τῶν κ. κ. Victor Duruy καὶ Bida, ζωγράφου, εἰκονιζομένων ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, ὑπὸ τοῦ Regnault ὡς καὶ ἡ προσωπογραφία τῆς δουκίσσης τοῦ Berry, γαλουργούσης τὸν υἱὸν τῆς, κόμητα τοῦ Chambord, ὑπὸ τοῦ Davéria φιλοτεχνηθεῖσα.

Ἡ ἐκθέσις αὕτη κυρίως ὁρίζεται εἰς τοὺς δούκας τῆς Ὁρλεάνης καὶ τοῦ Chartres, οἵτινες παρεχώρησαν εἰς τὴν Société Nationale des Beaux-Arts τὰς ὑπαιχτιότερας τῶν «οἰκογενειακῶν προσωπογραφιῶν τῶν». Εἰς αὐτὴν ἀπέστειλαν ἐπίσης καὶ πολλοὶ ἰδιώται πίνακας ἀρίστης τέχνης.

Εἶνε δὲ οἱ πίνακες οὗτοι: ἡ βασίλισσα Μαρία-Ἀμαλία ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τοῦ St Cloud, ὑπὸ Ary Scheffer· οἱ δούκας τῆς Ὁρλεάνης καὶ τοῦ Aumale ἐν Ἀλγερίᾳ, πίναξ ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Philippoteaux· ὁ δούξ τοῦ Nemours ὡς ἐρυθροχίτων λοχχαφός· ὁ δούξ τῆς Ὁρλεάνης ἐφιππος, ὑπὸ Dreux· ὁ πρίγκηψ τοῦ Joinville ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἡ πριγκήλισσα τοῦ Joinville, ὑπὸ Winterhalter· ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος Φίλιππος, ὑπὸ Court καὶ ἡ βασίλισσα Μαρία-Ἀμαλία, ὑπὸ Gosse· ἡ δούκισσα τῆς Ὁρλεάνης, ὑπὸ Laucher· ὁ κόμης τῶν Παρισίων ὡς βρέφος ἐν στολῇ βαπτίσεως, ὑπὸ Winterhalter· ὁ πρίγκηψ τοῦ Joinville, παίζων ἐν τῷ Λυκείῳ Ἐρρίκου Δ'.

Καὶ ἡ β' αυτοκρατορία ἀναζῆ ὡσαύτως διὰ τοῦ χρωστήρος τοῦ Winterhalter, εἰκονίσαντος τὸν Ναπολέοντα Γ' καὶ τὴν αυτοκράτειραν Εὐγενίαν. Ἐν

τῇ συλλογῇ δὲ τῶν Carreaux ἐκτίθεται καὶ εἰκὼν τοῦ αυτοκρατορικοῦ πρίγκηπος καὶ τοῦ σκύλου του.

Πλησίον τῶν βασιλικῶν καὶ αυτοκρατορικῶν τούτων εἰκόνων ἐκτίθενται ἐπίσης καὶ πλεῖστα συγκρότων προσωπικότητων, διαπρεπόντων τόσον ἐν τῇ Φιλολογίᾳ καὶ τῇ Τέχνῃ, ὅσον καὶ ἐν τῇ Πολιτικῇ. Μεταξὺ αὐτῶν ἐξέχουσιν αἱ εἰκόνες τοῦ Alfred de Musset καὶ τῆς Γεωργίας Σάνδης, ὑπὸ Delacroix· ὁ κ. Guizot, ὑπὸ Paul Delaroche· ὁ κ. Ἰππόλυτος Flandrin, ὑπὸ Παύλου Flandrin· προσωπογραφίαι: τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Gounod, ὑπὸ Dubufe· τῆς κ. Musard, ὑπὸ Chaplin· τῆς κ. Demarre, ὑπὸ Robert Fleury· τοῦ κ. Andrieux, ὑπὸ Bastien Lepage· τῆς κ. Malibran, ὑπὸ Boucho· τῆς κ. Carette ὑπὸ Cabanel, ἡ ἐκφραστικωτάτη μορφή τοῦ Ἀλφόνσου Daudet, ὑπὸ Carrière· τῆς δος Chassériau, ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ζωγραφηθεῖσα· αἱ τῶν κ. κ. G. Roehgrosse καὶ Θεοδ. de Binville, ποιητοῦ, ὑπὸ Ἀλφρέδου Dehodencq· Ἡ εἰκὼν τοῦ Courbe, ἔργον αὐτοῦ τοῦ ζωγράφου ἢ τοῦ Michelet, ὑπὸ Thomas Couture· ἡ τῆς δουκίσσης τοῦ Berry καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμά, ὑπὸ Deveria· ἡ τοῦ Καρόλου Nodier, ὑπὸ Guérin· ἡ τῆς κ. d'Agoutt, ὑπὸ Ingres· ἡ τοῦ Ἰουλιού Janin, ὑπὸ Gill· ἡ τοῦ Heitzel, ὑπὸ Meissonier· τοῦ Victor Duruy καὶ Gaston Jullivet, ὑπὸ Ἐρ. Regnault· τῆς κ. Gaston Paris, ὑπὸ Richard· τοῦ Augustin Thierry, ὑπὸ Ary Schelber· τοῦ στρατηγοῦ Galliffet, ὑπὸ Lepaute· ὁ λόρδος Βύρων, ὑπὸ τοῦ περιωνόμου Isabey. Ἐτέρα προσωπογραφία τοῦ δουκὸς τῆς Ὁρλεάνης, ὑπὸ Prost, ἡ τῆς πριγκηπίσσης Μαρίας τῆς Ὁρλεάνης, ὑπὸ Ary Scheffer καὶ ἡ τῆς Βασιλίσσης τῶν Βέλγων, ὑπὸ τοῦ βαρώνου Wappers. Τοῦ Jean Lorrain, ὑπὸ τοῦ La Gandara· τοῦ Maurice Barrés, ὑπὸ Rondel· τοῦ Γουσταύου Nadaud, ὑπὸ Weerts· τοῦ Ἰουλιού Κλαρετῆ, ὑπὸ Friani· τοῦ Ἀρμάνδου Siveatre, ὑπὸ J. Béraud· τοῦ Ρενάν, ὑπὸ Desmoulin· τοῦ Didon, ὑπὸ Delance· τοῦ Huysmans, ὑπὸ Πέτρου Roche· τοῦ Liard, ὑπὸ Tournée. Τοῦ Waldeck-Rousseau, ὑπὸ Gervex· τῶν κ. κ. Milerand, Pichon, καὶ Κλεμανσώ, ὑπὸ Raffaelli· τοῦ δόκτορος Blanche ὑπὸ J. E. Blanche· τοῦ καθηγητοῦ Cornil, ὑπὸ J. J. Rousseau· τοῦ Whistler, ὑπὸ Boldini· τοῦ Gérôme, ὑπὸ Dagnan-Bouveret· τοῦ Κωνσταντίνου Meunier, ὑπὸ Duhem· τοῦ Moreau-Nélaton, ὑπὸ Harpignies καὶ ἄλλων.

(Μετάφρ. Νιδόνης)

JACQUES DES GACHONS

* ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΙ ΣΚΕΥΕΙΣ *

ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

ΣΚΟΠΟΣ τῆς ἀπὸ αἰῶνων ἀνθρωπίνης ἐργασίας, ἐκδηλουμένης εἴτε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εἴτε ἐν τῇ τέχνῃ, εἶνε ἡ προαγωγή τούτων εἰς τὴν ἀπόλυτον τελειότητα. Ἄλλ' εἶναι δυνατὴ ἡ τελειότης αὕτη, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιμόνως ἐπιζητεῖ ὁ αἰώνιος Καλλιτέχνης, ὁ ζωγράφος, ὁ μουσικὸς, ὁ ποιητής, ὁ γλύπτης — ὁ αἰώνιος Ἐπιστήμων, ὁ ἰατρός, ὁ χημικὸς, ὁ φυσιολόγος ἐν γένει. — Ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνῃ ποτὲ τέλειος καὶ ἡ πλατωνικὴ πολιτεία θὰ λάβῃ ποτὲ ἐφαρμογὴν; Ἴδου τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐξήτασεν ἡ νεώτερα φιλοσοφία.

Ὁ ἄνθρωπος ἐξῆλθεν ἀπὸ μίαν τρώγλην δυστυχίας καὶ ἤρχισε τὸν δρόμον τοῦ ἄγριου, ἀπολιτιστος, δυστυχῆς, ἀλλὰ με ἐν ἐφόδιον πάντοτε, μίαν δύναμιν ἐνυπάρχουσαν εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ, τὴν τάσιν πρὸς τὰ βελτίω, τὸ δαιμόνιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἔρευνα. Διὰ τούτου προοδεύει, δημιουργεῖ κατάστασιν κρείττονα τῆς πρώτης καὶ σὺν τῇ παρόδῳ τῶν αἰῶνων ἀναπτύσσει τὰς ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσας ἠθικὰς δυνάμεις ἀντιλαμβάνομενος τὴν εὐδαιμονίαν διάφορον ἢ παλαιότερον. Τί εὐγενὲς αἰσθημα τῆς φιλοδοξίας! Ἡ ἀφώσκις τοῦ Καλλιτέχου εἰς τὴν τέχνην αὐτοῦ, ἡ αὐταπάρνησις τοῦ ἐρευνητοῦ Ἐπιστήμονος ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τῆς ιδέας ἐντονώτερα αὐτοῦ τοῦ αἰσθηματος τῆς αὐτοσυντηρήσεως, αὐτῆς τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ζωὴν.

Εἶναι ἄπειρα τὰ παραδείγματα τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἠθικῆς ταύτης δυνάμεως εἰς τοιοῦτο σημεῖον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἀναπτέρουται ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, νὰ ἀποπνευματοῦται, οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἄνθρωπος, ν' ἀκούῃ τόσον γόησσαν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως του καὶ νὰ ἐπιτελῇ τὰ ἐπιτάγματα αὐτῆς καθιστάμενος ὑπέρτερος πάσης θυσίας, ἀληθῶς μέγας.

Ἄλλ' ἡ τόσον ἐντονος αὕτη φυσικὴ δύναμις εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ καταφθάσῃ ἡ ἐπιστήμη καὶ τέχνη τὴν ἀπόλυτον τελειότητα, τὴν ὁποίαν ἐπιζητεῖ; Ὑπεράνω τῆς τῶν ἀνθρώπων σκέψεως πτέρυγίζει τὸ ἰδεώδες, εἶπεν ὁ Πλάτων, τὸ ὁποῖον εὐρισκόμενον ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων ὑπάρχει ἀπολύτως· καὶ ἡ αἰώ-

νία σταδιοδρομία τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καθόλου ἔχει ἓνα σκοπὸν, νὰ καταφθάσῃ τὴν ἰδεώδη τελειότητα. Ἡ δὲ λογικὴ τῆς προόδου ἔχει ὡς ἀναγκαῖον συμπέρασμα τὸ δυνατόν τῆς πραγματώσεως τῆς τελειοτάτης ιδέας ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ καὶ τῇ Τέχνῃ. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐνέχει ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ τὴν ἀδυναμίαν, τὸ ἐλάττωμα· καὶ ἡ ἀδυναμία, αὕτη οὐσα φυσικὴ εἰς αὐτόν, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκλείψῃ παντελῶς οὐδὲ κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον τῆς ἐξελίξεώς του, καθόσον δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ποτέ, ὡς λέγει ὁ Ferdinand Broussaille, ὁ ὁποῖος παριστᾷ τὴν ἀδυναμίαν ταύτην μερικῶς διὰ τῶν ἐξῆς: «Πάντοτε κατελήφθη ἀπὸ μίαν ἀπέχθειαν πρὸς τὸν λευκὸν χάρτην, ὁ ὁποῖος με ἐκάλει νὰ ἐρίσω ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἀόριστον, τὸ ὁποῖον ἔφερον ἐν ἐμοί· τότε ἐνόουν ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος τῆς ἀποκαλύψεώς μου ἦτο νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου καὶ τοῦτο αἰσθάνεται ὁ μουσικὸς, ὁ ζωγράφος, ὁ ποιητής — ὁ Ἐπιστήμων καθόλου».

Ὑπάρχει μίαν ἀδυναμίαν ἐγκραταμένην εἰς τὴν ὕλην του ὑπόστασιν, ἡ ὁποία χαλαροῖ τὴν δύναμιν τῆς δημιουργίας. Ταύτην ὁ Μαλαρμέ ἀνεύρισκε παντοῦ, εἰκονίζων διὰ τῶν ἐξῆς στίχων:

«... Καὶ εἰς τὴν ὑπαρξίν μου, τὴν ὁποίαν τὸ μαῦρον αἷμα κινεῖ, ἡ ἀδυναμία σύρεται ὡς μακρὸν χάσμημα. Διότι τὸ ἐλάττωμα κατατρῶγον τὴν φυσικὴν μου εὐγένειαν μου ἔχει ἐντυπώσει τὴν στείρότητά του... Ὁ ποιητὴς πολλαίς ἀδύνατος καταχράται τὴν μεγαλοφυίαν του αἰσθανόμενος μίαν καταστρεπτικὴν θλίψιν νὰ κρατῇ τὴν ψυχὴν του κενήν...»

... Τὸ ἐλάττωμα λοιπὸν δὲν θὰ ἐπιτρέπη ποτὲ εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ καταφθάσῃ τὸ τέλειον κατὰ τὸν Stephane Malarmé.

Ὁ ποιητὴς δὲν θὰ πραγματώσῃ ποτὲ τὴν ἀπόλυτον ιδέαν τῆς ποιήσεως, ὁ ζωγράφος δὲν θὰ ἀπομνηθῇ τελείως τὴν φύσιν, ὁ μουσικὸς δὲν θὰ γίνῃ κύριος τῆς συγκινήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὁ ἐπιστήμων δὲν θὰ σηκώσῃ ἐντελῶς τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου τῶν καλύπτοντα τὴν φύσιν καὶ ἡ ἰδεώδης πλατωνικὴ πολιτεία δὲν θὰ λάβῃ ποτὲ ὑπόστασιν.

Πάντοτε καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τελευταῖον σταθμὸν τῆς προόδου ὁ ἄνθρωπος θὰ μείνῃ ὀλίγον κατωτέρω τοῦ ἰδεώδους, τὸ ὁποῖον φαίνεται, ἀφύσικον εἰς τὸν κόσμον τούτον, ὑπάρχει — τίς οἶδεν — ἀλλαγῶν.

Ἐν Παρισίοις

B. MENTSELIANES

Δικαιώματα συγγραφέων

Η Άγγλις συγγραφέας κυρία Ρίσε έλαβεν από τον εκδόστη της 500 χιλιάδας φράγκα ως ποσοστά επί των εκ της πώλησως ενός μυθιστορημάτος της εισπράξεων. Το μυθιστορημα φέρει τον τίτλον «Mas Wiggs of the Qabhage Patch» και αποτελείται από 20,000 λέξεις. Έκάστη λέξις του έπληρώθη 25 φράγκα.

Ο συγγραφέας Μπάρρι έλαβεν έπίσης υπέρογκον χρηματικόν ποσόν από τα ποσοστά του μυθιστορημάτος του «Ο μικρός ύπουργός». Υπελογίσθη διι εκάστη λέξις του μυθιστορημάτος αυτού έπληρώθη 10 φράγκα. Έν άγγλικόν περιοδικόν έπλήρωσεν άντι πενήντα χιλιάδων φράγκων ένα ποιήμα του Ρούδιαρδ Κίπλιγκ επί του ρωσοϊαπωνικού πολέμου.

Ο αυτός Κίπλιγκ εκέδρησε πρό επταετίας ήμισυ εκατομμύριον από όκτώ μικρά διηγήματά του. Είς τον ίδιον έπλήρωσεν ο εκδόστης Κλονρ 150 χιλιάδας φράγκων διά το μυθιστορημά του «Κίμ», δύο δηλαδή φράγκα την λέξιν.

Βάγνερ και Βίσμαρκ

Είς την «Βαλχάλλαν» του Μονάχου, τό Πάνθεον αυτό της Γερμανίας, άπεκαλύφθη ή προτομή του Βίσμαρκ. Οι μαθηταί και οι θιασώται όμως του Βάγνερ διαμαρτυρήθησαν άπαιτούντες να τοποθετηθί εις την Βαλχάλλαν και ο άνδριάς του μεγάλου μουσουργού, ο όποιος έδόξασε με τα έμπνευσμένα έργα του την Γερμανίαν, περισιώτερον από όσον την έδόξασεν ο Βίσμαρκ με την πολιτικήν του.

Σημειώτεον διι ο Βάγνερ όταν έζη δέν «έχώνευε» διόλον τον σιδηροδν Καγκελλάριον.

Οι στίχοι του Ρακίνα

Πολλοί μέχρι τοϋδε έχουν γράψει ένθουσιωδώς διά τους στίχους του μεγάλου Ρακίνα και είνε γνωστόν διι κάποιος από τους θαυμαστάς του ειπε κάποτε διι οι στίχοι του μεγάλου Γάλλου τραγωδού δέν άπαγγέλλονται, αλλά ψάλλονται.

Είς την χορείαν των θαυμαστών του Ρακίνα προσετέθη ήδη και ο Άγγλος φιλόλογος κ. Ράιτ, ο όποιος γράφει περί του Ρακίνα διι είνε «θαυμάσιος ψυχολόγος και βαθύς ήθικολόγος, ταυτοχρόνως δέ ποιητής αισθηματικώτατος και παθητικώτατος. Είνε ο τελευταίος κατά χρονολογικήν σειράν και κατ' άξίαν εκ των πέντε μεγάλων τραγικών της άνθρωπότητος». Οι άλλοι τέσσαρες είνε προφανώς οι τρεις Έλληνες τραγικοί και ο Σαίξπηρ.

Αι παραβολαί του Δά Βίντνι

Ο Λεονάρδος Δι Βίντσι ήρέσμετο πολύ εις τας παραβολάς. Ο Ρεμν Γκουρμόν αναφέρει εις μίαν μελέτην του δημοσιευθείσαν εσχάτως εις γαλλικόν περιοδικόν την ακόλουθον περικοπήν από εν εκ των έργων του Λεονάρδου διι Βίντσι. «Έάν προσέξη κανεις θά ίδη διι όλα θροιάζον εις τό σύμπαν, άκόμη και εκείνα τά όποια μᾶς φαίνονται έτερογενή και άνόμοια. Ο άνθρωπος επί παραδειγματι όμοιάζει με την γην, επί της όποιας κατοικεί.

Ο άνθρωπος έχει έντός του μίαν λίμνην αίματος, έχει και ή Γη τας θαλάσσας της, αι όποιαι είνε δι' αυτήν ό,τι τό αίμα διά τον άνθρωπον. Ο πνεύμων του άνθρώπου αθάναται και ελαττοϋται κατ' όγκον, διαστέλλεται και συστέλλεται δηλαδή, καθ' ώρισμένα χρονικά διαστήματα. Άλλά μήπως και ο όγκος των θαλασσών δέν αθάναται και ελαττοϋται κατ' όγκον κατά εξάωρα χρό-

νικά διαστήματα; Είς τό σώμα του άνθρώπου διακί-δοϋνται αι φλέβες, διά των όποιών άποστέλλεται τό αίμα εις τά άκρα του άνθρωπίνου σώματος. Άλλά τί άλλο είνε οι ποταμοί διά τό σώμα της Γης ή ό,τι αι φλέβες διά τό σώμα του άνθρώπου;»

Η θεραπεία του έρωτος.

Πώς θεραπεύεται ο έρωσ; Άπάντησις εις τό ερώτημα τούτο θά ήτο δύσκολος, άν δέν προσέλαμβανεν Άγγλις ψυχιατρος υπό το ψευδώνυμον της Έλοισίας να γράψη την ακόλουθον προς θεράπειαν του έρωτος συνταγήν. Ίδου αυτή.

«Δώδεκα ούγγρια δυσαρεσκείας, μία λίτρα άποφαισικότητος, δύο ούγγρια κόνηςως πείρας, μεγάλη δόσις άπολείας χρόνου, έν τέταρτον λίτρας ψυχρού ύδατος ύπολήψεως, όλα αυτά τά βράζετε εις όλίγην σιγαήν φωτιάν έρωτος, τά γλυκαίνετε με την ζάχαριν της λημοσύνης, τά ανάκατευτε με τό κοχλιάριον της μελαγχολίας, τά κάμνετε κατάπλασμα διά να τά επιθέσητε επί της καρδιάς σας. Πριν όμως, πρέπει να τό θέσητε εις μίαν φιάλην και να τά πομάτισητε με τό πῶμα της έλαφράς συνειδήσεως. Μετά ταϋτα θά εύρετε την γαλήνην».

Τα φάρμακα ταϋτα εύρίσκονται εις τό Φαρμακείον της Άντιλήψεως παρά την Πύλην του Λογικού εις την Όδον της Φρονήσεως και έν τη Συνοικία της Εύχαριστήσεως».

Γυναίκες βιομήχανοι.

Έν Παρισίοις λειτουργεί άδελφότης σκοπούσα την άνύψωσιν των άγροικών βιοτεχνιών. Η άδελφότης αυτή αναζητεί έν εκάστη επαρχία δραστηρίας και άφωσιμμένας γυναίκας των έξοικιών δήμων προς παροχήν εργασίας έν αυτώ τῷ οικῳ τελουμένης. Διά της ύποστηρίξεως δέ της ιδιαίτερας ενός εκάστου τόπου βιομηχανίας θά παράσχωσιν εις τας γυναίκας τό μέσον προς εκμάθησιν βιοποριστικού επαγγέλματος, ένῶ συγχρόνως θά διευκολύνωσι και την πώλησιν των πρώτων υλών, τας όποιας παράγει εκάστη επαρχία. Επί πλέον ή άδελφότης αυτή θά φρουρήση και θά διατηρήση την γυναίκα έν τη οικογενειακή έστία της, άντιθέτως προς τό μαινόμενον ρεϋμα των εξηθροωμένων και αντικοινωνικών της χειραφετήσεως άρχων. Το σωματείον τούτο οϋ μόνον θά χρησιμεύση ως μέσον προς παροχήν εργασίας και πώλησιν των προϊόντων αυτής και ως προστατευτικόν εκάστου επαγγέλματος, αλλά και θά συντελή εις άνύψωσιν και τελειοποίησιν αυτού.

Το ποίημα της Αυτοκρατειρας

Ο Κάιζερ ανέκλυνεν έν τῷ Άγιλλείῳ μικρόν ποιήμα ούγγριστι συντεταγμένον διά χειρός της Αυτοκρατ. Έλισάβετ, ή όποια εκρουπε την όδύνην της και τί ιδανικά της εις την νήσον των Φαιάκων. Ο Γουλιέλμος Β περιέβαλε διά μεταξίνου πλαισίον τῷ πρώτόγραφον του ποιήματος και τό έδώρησεν εις τό φερώνυμον της Αυτοκρατειρας Μουσείον της Βουδαπέστης.

Ίδου ή μετάφρασις.

Το πάν έδώ κάτω θά εξαφανισθί, Η πίστις είνε άπλή λέξις Σν μόνη, θεία φύσις Είσαι σταθερά έν τη ώραίτητι σου. Μακάριος ο εις σε άφοσιούμενος Δέν θά γνωρίση την όδύνην των άπορητεϋσεων. Έγώ θά έδίδα τά πάντα Διά την γαλήνην ήν σϋ παρέχεις.»

Έξεδόθησαν έν Ρώμη τα άποτελέσματα του δευτέρου τελειωτικού διαγωνισμού διά τον άνδριάντα του Παλαιολόγου. Έκ των προκηθέντων πέντε προπλασμάτων έν τῷ πρώτῳ διαγωνισμῳ, τέσσαρα υπεβλήθησαν κατά τον δεύτερον. Τα βραβεία διενεμήθησαν ως εξής: Δον βραβεϊόν 5 χιλ. φρ. έλαβεν ο Ρανσέ, ύποβαλλών πρόπλασμα υπό το ψευδώνυμον «Άθήναι», Βον βραβεϊόν 2 χιλ. φρ. ο Ρωμαίος γλύπτης Βίτο Πάρδο και άνά 1000 φρ. έδόθησαν εις τον Ρωμαίον γλύπτην Νικολίνη και εις τον Φλωρεντινόν Τσεκαρέλλι.

Η έλλανόδικος επιτροπή είχε καταρτισθί από τον άββάν κ. Δουσέν, διευθυντή της έν Ρώμη Γαλλικής Σχολής, τον κ. Δουράν, διευθυντή της έν Ρώμη Γαλλικής Ακαδημίας, τον άββάν Έρλ, διευθυντή της Βιβλιοθήκης του Βατικανού, τον κ. Κόρτ διευθυντή του έν Ρώμη Γερμανικού Ίνστιτούτου, τον κ. Σερνύφοσκη, καθηγητήν του Πανεπιστημίου του Γράτζ, τον κ. Βεντουρι, καθηγητήν της Ιστορίας έν τῷ Πανεπιστημίῳ της Ρώμης και τον κ. Σ. Δάμπρον καθηγητήν του Έθν. Πανεπιστημίου Άθηνών. Ο πρώτος διαγωνισμός είνε, ως γνωστόν, ενεργηθί πρό τριών μηνών, εκριθησαν δέ τότε επιτυχί τα σχέδια των Ρανσέ, Μποσέ, Πάρδο, Τσεκαρέλλι και Νικολίνη. Έκ τούτων ο κ. Μποσέ διά λόγους υγείας δέν κατώρθωσε να μετάσχη του δευτέρου διαγωνισμού, παρουσίασαν δέ τα έργα των με τινας τελειοποιήσεις οι τέσσαρες άλλοι καλλιτέχνη.

Τα δύο πρώτα βραβευθέντα έργα περιήλθον οϋτω εις την κατοχήν της επιτροπής των Άθηνων.

Ο έν Ρώμη άνταποκριτής των «Καιρών» γράφει περί του βραβευθέντος καλλιτέχνη τα εξής:

Το σχέδιον του κ. Ρανσέ διακρίνεται διά την επιβολήν και την απλότητα των γραμμών. Ίσως ο Παλαιολόγος του κ. Πάρδο να είνε τελειότερος κατά την έκφρασιν, άλλ' είνε άσυγκρίτως καλλίτερον τό έργον του κ. Ρανσέ έν τῷ συνόλῳ, ένεκα των ώραιων αναγλύφων, άτινα εις τέσσαρα θαυμάσια συμπλέγματα κοσμοϋσι τό βάθρον του αγάλματος.

Ο εϋτυχής να λάβη τό πρώτον βραβείον εις καλλιτεχνικόν διαγωνισμόν τόσον δυσχερή και τοσαύτας προϋποθέτοντα γνώσεις είνε ένας νέος περίπου 27ετής, Ρωμαίος αλλά Γαλλικής καταγωγής, άγνωστος μέχρι της χθές, πτωχός και έστρεφόμενος των μέσων όπως εκδηλώσθ τό πῦρ της τέχνης, τό όποιον εκρυπτεν ή Ρωμαϊκή ψυχή του και περ ασφαλώς θά τον αναδείξη καλλιτέχνην περιωπής. Ο Ρανσέ από των σχολικών θραύων ήρχισεν αισθανόμενος λατρείαν διά πάν ό,τι έλληνικόν επεζήτει να εύρίσκειται μεταξν των όλίγων Έλλήνων της Ρώμης, να όμιλή περί Έλλάδος, να όνειροπολή καλλιτεχνικάς εκδρομάς άνά τους αρχαιολογικούς τόπους και να ψάλλη τον Έλληνικόν ύμνον. Όταν έδημοσιεύθη ή προκήρυξις διαγωνισμού διά τον άνδριάντα του Παλαιολόγου ο έπωραζόμενος καλλιτέχνης επεδόθη μετά μανίας εις την μελέτην της Βυζαντινής Ιστορίας και εις τας μετὰ των Έλλήνων συναστροφάς του προσεπάθει να διευκρινήση ό,τι του απέμειε σκοτεινόν διά να αντιληφθί τον χαρακτήρα του τελευταίου Βυζαντινού αυτοκράτορος.

Ο διευθυντής της έν Ρώμη Γαλλικής Ακαδημίας κ. Δουράν ερωτηθείς περί του άρτιφανούς, χάρις εις τον άνδριάντα του Παλαιολόγου, καλλιτέχνην άνεκοίνωσε τά εξής.

—Ο κ. Ρανσέ είνε νεώτατος και όμως τό έργον του είνε έργον διδασκάλου. Κατωκείσασ δέ αυτό εις

έν μικρόν δωμάτιον, ο Θεός ξεύρει τινι τρόπῳ. Άνηχέτο επί κιβωτίων, ίνα πλάσθ τον Παλαιολόγον του, κινδυνεύων να πέση. Ο πατήρ του είνε κτίστης, ήθελε δέ να κάμη και τον υίόν του κτίστην. Άλλ' ο Ούμβέρτος Ρανσέ εκρουβε τό τάλαντόν του. Η επιτυχία του είνε δι' αυτόν άληθινόν λαχείον. Τον εκάλεσα, τον συννεβούλευσα, όχι διά την τέχνην του, αλλά περί την χρῆσιν των χρημάτων, άτινα εκέρδισε, τά όποια θά του επιτρέψουν να σπουδάση, να εργασθί, να τελειοποιηθί. Ας έπίσωμεν, διι ή εκτέλεσις του μνημείου θ' ανατεθί παρὰ της επιτροπής των Άθηνών εις τον ίδιον κ. Ρανσέ. Να έχη τό πρώτον του έργον έν Άθήναις θά είνε κάλλιστος οίωός διά τον καλλιτέχνην, όστις άπεκαλύφθη έν Ρώμη.»

Οι πλείστοι έν τούτοις Έλληνες γλύπται δι' αναφοράς των διετύπωσαν παράπονα κατά της τοιαύτης ενεργείας του διαγωνισμού.

Η Ακαδημία του Βερολίνου εξέλεξε τακτικόν μέλος τον Γεν. έφορον των αρχαιοτήτων κ. Καρβαδιαν.

Απέθανεν ο Φιλ. Δέλης ιδιαίτερος γραμματέυς του Βασιλέως, όστις ασχολούμενος εις την Καλλιτεχνίαν είνε εκθέση έργα του άλλοτε.

Ο ήμέτερος βασιλεύς κατά την έν Παρισίοις διαμονήν του επόρασεν επανειλημμένως εις την καλλιτεχνίδα μικρογράφον κ. Έρνεστίνην Μπελλέ. Η Γαλλίς καλλιτέχνης εκαμεν μίαν θαυμάσιαν προσωπογραφίαν του Βασιλέως.

Συνεστήθη Σύλλογος των Δραματικών συγγραφέων. Η προεδρία προσφέρθη εις τον πρηνκηπα Νικόλαον. Αντιπρόεδρος εκελέγη ο κ. Χρηστομάδος.

Υπό της προτανείας του Πανεπιστημίου θά προκηρυχθί προσεχώς ο Α' Ιστορικός διαγωνισμός του κληροδοτήματος Κοσκορόζης, έχων ως θέμα την Ιστορίαν της Υδρας. Ο διαγωνισμός θά διενεργηται κατά πενταετίαν.

Ο Έλληνικός Καλλιτεχνικός Σύλλογος του Καίρου προσεκήρυξε καλλιτεχνικόν Έκθεσιν διά την 15 Ιανουαρίου 1909, ήτις θά παραλάβη έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και χαρακτικής, Έλλήνων και ξένων καλλιτεχνών.

Οϋδέν έργον καλλιτέχνην εκτίθεται παρ' άλλου αποστελλόμενον, άν δέν συνοδεύεται υπό έγγραφου άδείας του καλλιτέχνη. Διά τά έργα των θανόντων καλλιτεχνών, δέον ταϋτα να άποστέλλωνται υπό της οικουρίας των.

Έργα γίνονται δεκτά μέχρι τριών. Έάν είνε μεγαλύτερα του 1 1/2 μέτρον, δέον να σταλδσι δύο μήγας πρό της εκθέσεως.

Οι έξ Άθηνών καλλιτέχνη οι επιθυμούντες να μετάσχωσι της ειρημμένης εκθέσεως δέον να άποτανθωσι προς τον πρόεδρον κ. Οθ. Ραγκαβήν ή τον γραμματέα κ. Ν. Καρβαδιαν εις Κάϊρον.

Είς την Βίρμιγγαμ, ένθα συνήλθεν εσχά ως ή «Έταιρεία των κλασικών σπουδών» έπιληφθείσα του ζητήματος της προφοράς της αρχαίας Έλληνικής, έδόθη

χάριν τῶν ἀρχαιομαθῶν σοφῶν, τῶν συνελθόντων ἐκεῖ πανταχόθεν τῆς Ἀγγλίας, ὁ «Γιπλόυτος» τοῦ Εὐριπίδου κατὰ μετάφρασιν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Ὁ κριτικὸς τῶν «Τάϊμς», γράφων ἐκτενῶς περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ ἔργου, «οὐκ οἶμαι ὅτι χαρακτηρὸς καὶ τὰ πρόσωπα εἶνε τόσον ζωντανὰ ὅσον καὶ τὰ πρόσωπα τῶν Σαίξπηρειων δραμάτων», ἐπάγεται ὅτι «τόσρα, ὅτε τόσον πολλοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐννοοῦν κάλλιστα τὴν Ἑλληνικήν, εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο τὰ δραματικά ἀριστουργήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων νὰ ἰδίοντο εἰς τὴν πρωτότυπον γλῶσσαν, ὅπως ἔγινε διὰ τὴν τόσον ἐπιτυχόσαν «Μήδειαν», τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ καθηγητὴς Γκάντινερ.

Οἱ διευθύνται τῶν καθημερινῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων ἀπετέλεσαν Ἑταιρείαν, πρὸς εὐπρόσωπον παράστασιν τοῦ Ἑλλ. τύπου, τελειοφόρον ἐξυπηρετήσιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν καὶ κανονισμῶν διαφορῶν ζητημάτων, ἀφορώντων τὴ ὄλικὰ αὐτῶν συμφέροντα. Ἐκ τῶν ληφθέντων μέτρων εἶνε καὶ ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τὸ Πρακτοεῖον ὅπως ἀναλάβῃ ἐφεξῆς τὴν πώλησιν ἄλλης τυχόν ἐκδοθησομένης καθημερινῆς ἐφημερίδος. Πρόεδρος ἐξελέγη ὁ κ. Κανελλίδης, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Καλαποθάκης, γεν. γραμματεὺς ὁ κ. Εὐστοργιάδης, ἐκδόσις ὁ κ. Πετροβίκης καὶ ταμίαις ὁ κ. Κῦρος. Ἡ Ἑταιρεία ἰδρύει προσεχῶς Δέσχην, διὰ χρηματικῆς ἐπιχορηγήσεως τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ «Ἑλληνικὴ Καλλιτεχνικὴ Ἑταιρεία» προσκήρυξε τὴν ἐτησίαν καλλιτεχνικὴν αὐτῆς ἐκθεσὶν διὰ τὴν 26 Φεβρουαρίου. Ἡ ἐκθεσις θὰ γίνῃ ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ, γίνονται δὲ δεκτὰ ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ διακοσμητικῆς. Κανονισμὸς διδεδῆκεν ἐπὶ αἰτούντων εἰς τὸ κατάστημα τῆς Ἑταιρείας ὁδὸς Ἐσσοφῶντος 5. Οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δύνανται νὰ ἀπευθύνθωσιν εἰς τὰ γραφεῖα μας.

ὑπὸ Γάλλων βουλευτῶν ἐξεφράσθη ἡ σκέψις ὅπως κατὰ τὸ 1915 γίνῃ Παγκόσμιος ἐκθεσις εἰς Παρισίους. Ὁ Γαλλικὸς τύπος κρίνει ἀνεπαρκῆ τὸν χρόνον ὅπως παρασκευασθῇ ἡ ἐκθεσις.

ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. Σπ. Βικάνου καὶ τῆς δεσποινίδος Μαρ. Δρακοντασιδῆ ἰδρύθη ἐν Ἀθήναις σχολὴ ζωγραφικῆς διὰ δεσποινίδας. Ἡ σχολὴ αὕτη ἤρξατο ἤδη λειτουργοῦσα ἐν τῇ ὁδῷ Χαρολάου Τρικοῦνη ἀριθ. 46. Μαθήματα διδάσκονται καθ' ἑκάστην.

Ὁ καθηγητὴς τῆς ζωγραφικῆς κ. Μποκαταιάμπης ἐτοιμάζει καὶ ἐφέτος ἐκθεσὶν νέων ἔργων του, ἰδίᾳ τοπείων. ἄντι εἰργάσθη κατὰ τὸ λῆξαν θέρος ἐν Ρώμῃ. Ἡ ἐκθεσις θὰ ἀνοίξῃ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου εἰς τὴν ἐν ὁδῷ Ζαΐμη ἀριθ. 22 οἰκίαν του.

Εἰς τὸ θέατρον «Πανελληνίον», στεγασθὲν, ἤρξατο παραστάσεων διὰ τὴν χειμερινὴν περιόδον ὁ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Θ. Οικονόμου ουσταθεῖς θίασος. Θὰ δίδονται δις τῆς ἐβδομάδος ἀπογευματινὰ, καθ' ἃς θὰ διδάσκονται φιλολογικὰ ἔργα μετὰ διαλέξεων, καθ' ἑκάστην δ' ἐσπέραν ἐλαφρὰ ἔργα, κωμωδία καὶ μελοδραματικά. Ἡ ἱκανότης τοῦ κ. Οικονόμου ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἐπιτυχίας ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἔργων καὶ τὴν ἐπιμελῆ ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Πρῶτον ἔργον παρεστάθη ἡ «Νυκτερίδα» ὁπερὲν τοῦ Στράους.

Ἀπέθανεν ἐν Λονδίῳ ὁ καρδιάλιος Ματιέ, μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Πνεῦμα ἰσχυρὸν ὁ Ματιέ ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μᾶλλον εὐπαιδευτος κληρικὸς. Σκεπτικιστὴς καὶ τολμηρὸς νεωτερίζων εἶχεν σταθρῆ τῆς εὐνοίας τοῦ Βατικανοῦ. Διέμεινε πάντοτε ἐν Ρώμῃ, εἶχε

δὲ ἐσχάτως μεταβῆ εἰς Λονδίνον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ συνεδρίου τῆς Εὐχαριστίας.

Ὁ Ἰσπανὸς κ. Gomez Carrillo ἐδημοσίευσεν δύο ἐκτενῆ ἄρθρα περὶ τοῦ Νεοελληνικοῦ θεάτρου εἰς τὴν περιοδικὴν τῆς Μαδρίτης. Ἐξάγει κυρίως τὸν «Πτωχοπρόδρομον» τοῦ Πολέμη, τὴν «Κασσιανήν» τοῦ Κυριακοῦ, τὸν «Ἀριστοδήμον» τοῦ Ἀγγελουπόλου, τὴν «Γαλάτιαν» τοῦ Βασιλειάδου. Ἐπίσης ἐπαιεῖ ἐκ τῶν θεατρικῶν συγγραφέων τὸν Καζαντζάκη, τὸν Ζώραν καὶ τὸν Μωραϊτίνην.

Ὁ κ. Κοινόπουλος ἐπεράτωσε τὰς προσωπογραφίας τῶν δεσποινίδων Βάλβη, Σκαρλατοπούλου καὶ τοῦ ἀντισηματάρχου Στουρνάρα.

Ἡ Πρωτανεῖα τοῦ Πανεπιστημίου ἀνέθηκεν εἰς τὸν κ. Ἀλεκτορίδην νὰ γράψῃ τὴν εἰκόνα τοῦ θανόντος καθηγητοῦ Χαϊζημιχάλη.

Εἰς τὸ Τοιβιτάλε τῆς Ἰταλίας πρόκειται ν' ἀνεγερθῇ τὸ μνημεῖον τῆς μεγάλης τραγῳδοῦ Ἀδελαΐδος Ριστόρι. Ἡ ἐπιτροπὴ ἣς ἀνέλαβε τὴν σλλογὴν ἐράνων ἀνήθυνεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ θαυμαστὰς τῆς μεγάλης Ἰταλίδος ἠθοποιῶν, ἐτικαλουμένη τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν.

Εἰς τὸ Λονδίνον συνέστη παράστα ὑποκομιτῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πρόγκπος τῆς Οὐαλλίας, ἀνέλαβε δὲ νὰ διοργανώσῃ τὴν 14ην Νοεμβρίου πανηγυρικὴν θεατρικὴν παράστασιν, τῆς ὁποίας αἱ εἰσπράξεις θ' ἀποσταλοῦν εἰς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ κεντρικὴν ἐπιτροπὴν ὡς πρῶτη εἰσφορὰ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ θαυμαστῶν τῆς Ριστόρι.

Ἀφίκετο ἐκ Παρισίων ὁ γνωστὸς καλλιτέχνης καὶ φίλος ἀγαπητὸς τῆς «Πανακοθήκης» κ. Ἀχιλ. Μάρδας ὅστις διεκρίθη ἐσχάτως ὡς μεταφραστὴς τῆς «Γαλατίας» τοῦ Βασιλειάδου καὶ ὡς ἠθοποιὸς εἰς τὸ Théâtre St Antoine καὶ εἰς τὸ θέατρον Renaissances τῆς Σάρρας Βερνάρ. Ὁ κ. Μάρδας συνοδεύεται ὑπὸ τῆς οὐζύου του Γαλλίδος τὴν καταγωγὴν καὶ ἐπίσης ἠθοποιῶν ἐκ τῶν γνωστωτέρων εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον τῶν Παρισίων, τῆς κ. Ἰριδος Μάρδα Σκοπὸς τῆς ἀφίξεως τοῦ κ. Μάρδα εἶνε ἡ ἰδρυσίς ἐν Ἀθήναις δραματικῆς σχολῆς ἀπαγγελίας καὶ ἠθοποιίας—παλαιῶν του ἡμερῶν— πρὸς καταρτισμὸν θίασου δι' ἔργα μεγάλα, ἀφορῶντα τὴν ἐξύψωσιν τῆς ἐθνικῆς σκηνῆς. Νομίζομεν ὅτι τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν, προσλαμβάνον τὸν κ. Μάρδαν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναβίωσιν τῆς φουτοζωῶσης δραματικῆς τῶν σχολῆς. Προσεχῶς τὸ καλλιτεχνικὸν ζεῦγος Μάρδα θὰ δώσῃ ἐκτάκτως μίαν θεατρικὴν ἐσπερίδα εἰς τὸν «Παρασόν».

Τὸ «Ἐμπρός» τῆς Ρώμης ἀναγράφει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προπαρασκευάζει τομοσχεδίων, ὑποβληθῶμενον εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον τῆς Βουλῆς, δι' ὃ θὰ ζητηθῇ πίστωσις πρὸς ἴδρυσιν ἐν Ρώμῃ ἑλληνικοῦ Μουσείου, ἐγκαινισθησομένου κατὰ τὴν πανταλικῆς ἐορτῆς τοῦ 1911. Τὸ Μουσεῖον τοῦτο θὰ εἶνε ὡσεὶ τὸ δῶρον τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὴν Ρώμην, ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς ἐνώσεως τῆς Ἰταλίας, θὰ περιεχῇ δὲ ἀντίτυπα ἐκ γύφου πάντων τῶν σωζομένων ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης.

Ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις καθήσκει Ἐπιτροπὴν ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν δύο Ἑταιρειῶν, τῆς «Συγχρόνου τέχνης» τῆς Ἀμβέρσης καὶ τῆς «Βασιλικῆς Καλλιτεχνικῆς Ἑταιρείας» τῶν Βρυξελλῶν, εἰς ἣν ἀνα-

τέθη ἡ διοργάνωσις Ἐκθέσεως τῆς Βελγικῆς Τέχνης ἐν Βερολίῳ. Ἡ ἐκθεσις αὕτη ἤνοιξε τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου καὶ περιλαμβάνει ἔργα τῶν διαπρεπεστέρων καλλιτεχνῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν, οἱ εἶναι οἱ De Braekeleer, Alfred καὶ Joseph Stevens, Artan, Alfred Werwee, Const. Meunier, Rops, Evenerpoel, Verheyden, de Greef, Laroche, de Vigne, Dillens, Verstraeten καὶ Jef Lambeaux. Ἐκ δὲ τῶν ζώντων Βέλγων καλλιτεχνῶν 75 ἐκθέτουσιν ποικίλα ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς καὶ χαρακτικῆς. Τὰ ἐκτεθειμένα ἔργα εἶνε 250 ἐν ὄλῳ. Ἰδιαιτέρα δὲ ἀθροῦσα προωρίσθη διὰ τὴν μνημειακὴν ζωγραφικὴν, ἐν ἣ θὰ ἐκτεθῶσιν οἱ πίνακες: Αἱ Γυναικες, τοῦ Ciambertani Ἡ Σχολὴ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Deville. Ἡ ἀποικιακὴ ἐξήπλωσις, τοῦ Fabry καὶ τὸ Ἴερὸν Δένδρον τοῦ Montald. Ἡ ἐκθεσις αὕτη λέγεται ὅτι ἀποτελεῖ θρίαμβον τῆς Βελγικῆς τέχνης.

Τῇ 26 Ὀκτωβρίου ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς καὶ γνωστότατος δραματικὸς συγγραφεὺς Βικτωριανὸς Σαρδοῦ. Ὁ θανὼν ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων Γάλλων συγγραφέων, ἀποκτήσας φήμην παγκόσμιον. Γεννηθεὶς τῷ 1831, κατ' ἀρχὰς ἐσπούδασεν ἱατρικὴν, ἦν ἐγκατέλειπεν ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς ἱστορικῶν μελέτας. Ἐγγράφως πλείστα δραματικὰ ἔργα, ἐν οἷς καὶ λιμπρέττα μελοδραματίων, οὐκ ὀλίγα δὲ ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων. Ἐκ τῶν ἔργων του τὰ μᾶλλον ἐπιτυχόντα εἶνε ἡ «Πατρὶς», ἡ «Κυρία δὲν με μέλει», ἡ «Μάγισσα», ἡ «Γόσκα», ἡ «Φαυδώρα» ὁ «Ραμπλαγᾶς», «Ποιοὺς βάζομεν στὰ στήθια μας», «Ἄς χωρίσωμεν», «Δὸν Κιχῶτης», «Γιομόνδη», «Θεομωδῶρ», «Ὀδέττη», «Κλεοπάτρα», «Θεομωδῶρ» κλπ.

Ἐπιὸς τῶν ἔργων αὐτῶν, παρεστάθησαν καὶ ἄλλα ὑπὸ Ἑλληνικῶν θίασων, ὡς ἡ «Ἀνδρεῖνη», ἡ «Φερνάνδη», τὸ «Μίσος», «τὰ Μῆλα τοῦ Γέιτονος», τὰ Γερωντοπαλλήκαρα, οἱ «Νευρικοί», οἱ «Χωρικοί μας», ἡ «Πεταλοῦδα», ἡ «Δόρα», τὰ «Ὁρνιθοσκαλισματα» κ. λ. π.

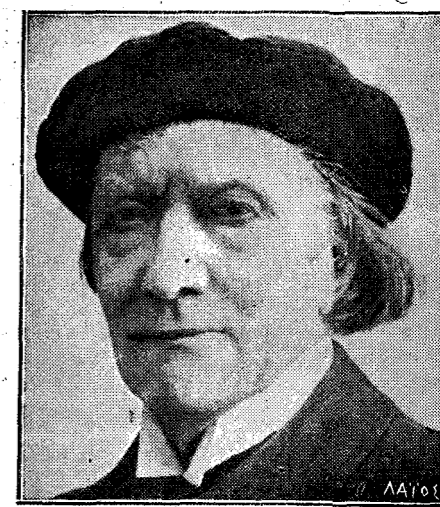
Πρὸς τὴν γονιμότητα ἦνον ὁ Σαρδοῦ καὶ τελείαν γνώσιν τῆς σκηνῆς. Ἐξήκοντα καὶ πλέον ἔργα παρήγαγε, ὧν τὰ πλείστα παίζονται ἀκόμη καὶ ἀρέσουν πολὺ. Ἐξεμεταλλεύθη τὰς ἀδυναμίας τοῦ κοινοῦ, συναρπάζων τὸν λαόν. Ἠέευρε πῶς νὰ συγκινήσῃ καὶ πῶς νὰ φαυδύνη, καθιστάμενος οὕτω γοητευτικὸς εἰς τὸν θεατῆρ. Ἡ κριτικὴ βεβαίως δὲν θὰ ἀναγνωρίσῃ παρ' αὐτῷ μεγάλην δύναμιν, διότι λείπει ἀπὸ τὰ ἔργα του ἡ βαθυτέρα σκέψις. Εἶνε ταῦτα μᾶλλον πρακτικῆς ἐφαρμογῆς σκηνικῶν τετραγώνων ἔργα, φαινομενικῆς δράσεως καὶ βλαίων σκηνῶν.

Ἀπὸ τὰ ἔργα του ὁ Σαρδοῦ ἐκέρδισε πολλὰ. Ἀφίκει 20 ἑκατομμύρια, προὶὸν ἀποκλειστικῶς συγγραφικῶν δικαιωμάτων. Γενικὴ κληρονομία εἶνε ἡ κόρη του, σύζυγος τοῦ δραματικοῦ συγγραφέως Δε—Φιέρ.

Ὁ Σαρδοῦ ἔγραψε καὶ μυθιστόρημα, τὸν «Μέλαν μαργαρίτην». Ἀκαδημαϊκὸς ἐξελέγη τῷ 1877, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Autran. Ἦτο τετιμημένος διὰ πολλῶν παρασῶμων, ἐν οἷς καὶ διὰ τοῦ Γαλλ. μεγαλοσταθροῦ.

Ὁ Σαρδοῦ ὡς ἄνθρωπος ἦτο κοσμικώτατος καὶ εὐφρολόγος. Εἰς τὴν ἔπαιλν του εἶχε πλουσιωτάτην καλλιτεχνικὴν Πανακοθήκην.

Τὸ «Ν. Ἄστυ» προσκήρυξε δημογήφισμα, ποῖον ἐκ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν προτιμῶσιν οἱ ἀναγνώσται του. Μπέσχοι 203 ἀναγνώσται, πρῶτος δ' ἀνεδείχθη ὁ Δημ. Παπαρηγόπουλος. Μετ' αὐτὸν κατὰ σειράν οἱ Βαλαωρίτης, Πολέμης, Βασιλειάδης, Σολωμός, Στρατήγης, Παράσχος, Μαρτζώκης, Σουρῆς, Παλαμᾶς, Ματσούκας κλπ.

Βικτωριανὸς Σαρδοῦ

Τὴν 26ην Ὀκτωβρίου ἤνοιξεν ἡ ἐν Λιέγη γενικὴ ἐτησίᾳ καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις τῶν μελῶν τῆς «Καλλιτεχνικῆς ἑταιρείας». Μετὰ τὴν λῆξιν ταύτης θὰ ἐκθέσωσιν κατὰ σειράν τὰ ἔργα των ἐπὶ 15 ἡμέρας ἑκαστος διάφοροι καλλιτέχνη, ἐν οἷς οἱ κ. κ. Sirlaine, Bartholomé, Herman, Heyenbrock, Wurth, Marneffe, de Bangnie, Defize, Baues, Renard κλπ τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας τῶν παλαιῶν μαθητῶν τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Λιέγης καὶ ἡ Ἐνωσις τῶν φωτογράφων τοπείων τῆς Λιέγης.

Ἐγκαινισθῆ ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ἐν τῷ Μικρῷ Ἀνακτορῷ τῶν Ἡλυσίων Πεδίων διαρκῆς ἐκθεσις ἔργων τῆς νεωτέρας χαρακτικῆς, ἄντι παριστάσῃ τοὺς κυριωτέρους τῶν συγχρόνων διδασκάλων τῆς χαλκογραφίας καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Charles Jacque (οὐκ οἶμαι τὸ μουσεῖον κατέχει ὀλόκληρον τὸ χαρακτικὸν ἔργον, χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τῆς κ. Chaplin), τὸν Fantin-Latour, Guérard, F. Bracquemond, Lepère, Patricot κλπ. Τιμητικὴ θέσις ἐδόθη εἰς 100 προσωπογραφίας ἐγχαράκτους, αἵτινες ἐκτιμῶνται ταύτοχρόνως ὡς καλλιτεχνήματα καὶ ὡς δοκίμια, πρόσφερονται ὑπὸ τοῦ κ. Beraldi εἶναι δὲ αὐταί : «Ὁ Βαρώνος Gérard οἱ Tony καὶ Ἀλφρέδος Johannot, ὁ Ἀλφρέδος de Vigny», ὑπὸ Jean Gigoux· ὁ Daumier, ὑπὸ Feuchère· ὁ Isabey καὶ ὁ Decamps, ὑπὸ Gavarni· ὁ Paul de Kock, ὑπὸ Danteuil καὶ οἱ ἀπομύμησιν τοῦ Ingres.

Εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν ἤρξαντο αἱ οὐναίλαι. Ἡ πρώτη ἀπογευματινὴ ἐδόθη ὑπὸ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Βασενχόβεν καὶ Μποουστινοῦ τῇ συμπράξει τῆς δευτέρου Δεσπ. Κορέμερ. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε συνάτας Μόζαρτ καὶ Στράους, καὶ ἄσματα Μπράμς καὶ Σούμπερτ, ἐκτελούμενα διὰ πρώτην φορὰν ἐν Ἀθήναις. Ὁ μὲν ἀκροάσις (auditions) θὰ δώσωσιν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος τρεῖς.

Ἐκ τοῦ Δωριδεῖου κληροδοτήματος τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον διέθεσε 2, 400 δρ. διὰ τὴν ἐκδοσιν ἀνεκδότου μελέτης τοῦ ἱατροῦ κ. Μαγγίνα περὶ τῶν χρωμάτων παρ' Ὁμήρου.

Απέθανεν εις Παρίσιους ο ζωγράφος Κάρολος Λαντέλ (Lantelle), εις ηλικίαν 87 ετών. Ήσυχολήθη κατ' αρχάς εις θρησκευτικά θέματα. Είτα ζωγράφησε ανάτολικάς σκηνάς, ταξιδεύσας εις Αίγυπτον, Συρίαν, Μαρόκον και Αλγέριον. Ήτο γονιμώτατος. Ζωγράφησε 900 πίνακας, ὧν γνωστότεροι εἶνε ἡ Ἁγία Κλοτίλδη, ἡ Ἁγία Καικίλλα, ἡ Παρθένος καὶ αἱ Ἁγίαι γυναῖκες, ἡ Αναγέννησις (μουσεῖον Λούβρου), Μαυριτανίη, κ.λ.π. Πολλάκις ἐβραβεύθη εἰς ἐκθέσεις, ἀφῆκε δὲ ποσὸν πλεον ἰδρυθῆ μοισεῖον εἰς τὴν γενέθλιόν του πόλιν Λαβούλ.

Ο ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Τυπάλδος Μπασιάς ἀνεκρίνωσεν διὰ κατὰ τὸ ἀνα τὴν Ἑσπερίαν ἐφεινεῖν ταξιδιὸν του ἀντελήφθη ἕκ τῶν συζητήσεων ὡς ἔοχε μετὰ διαφόρων ἀρχαιολόγων διὰ σκέψεις κρατεῖ εἰς τὴν Εὐρώπην ἢ ἀποδοθῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐξαχθῆ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ φυλάσσονται ἤδη εἰς τὰ ξένα μουσεῖα.

Ἀρκετὰ πλουσία εἰς ἀποτελέσματα ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐργασία τῆς θερινῆς περιόδου.

Ἐν Ἀθήναις ἐγένοντο ἀρκετὰ ἐργασίαι· πρῶτον ἀνασκαφικαὶ καὶ δεύτερον ἐργασίαι συντηρήσεως καὶ στηρίξεως τῶν ἀρχαίων μνημείων. Ἐν Ἀθήναις τῶν ἀνασκαφικῶν ἀξία λόγου ἐργασία εἶνε ἡ παρὰ τοῦ κ. Οἰκονόμου ἀνασκαφὴ παρὰ τὴν Ἀρχαίαν Ἀγορὰν, ὁποῦ ἐξήχθησαν ἐπιγραφαὶ τοπογραφικῆς σπουδαιότητος, καθορίζουσαι τὰ εὐρεθέντα οἰκοδομήματα, ὡς τὰ Μητρόφα, δηλαδὴ τὰ Ἀρχαία τῆς πόλεως.

Περὶ τὴν Ἀκρόπολιν ἐγένοντο ἡ περιγραφαὶ αὐτῆς διὰ τεύχος ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ Ὁδείου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ μέχρι τοῦ Ἀγίου Πάγου κατὰ τὴν Λεωφόρον Ἁγίου Παύλου παρὰ τὴν Πύκκα.

Ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως ἐξηκολούθησεν ἡ ἀνατίλωση τοῦ Ἐρεχθίδου, συμπληρωθείσης τῆς Νοτίου πλευρᾶς. Ἡρξάτο καὶ ἡ ἀνατίλωση τῶν προπυλαίων.

Εἰς τὸ Θησεῖον προκειμένον νὰ γείνη φυλακτεῖν ἐγένετο μικρὰ σκαφὴ ἀποκαλύψασα ἕχνη ἀρχαίων οἰκοδομημάτων. Περιεφράχθη ἡ Πύλη τῆς Ἀγορᾶς.

Ἐξω τῶν Ἀθηνῶν, ἐργασία σπουδαιότερα εἶνε ἡ ἀνασκαφὴ τῶν Μαζαρακάτων Κεφαλληνίας ὑπὸ τοῦ κ. Καββαδία. Ἀνευρέθησαν περὶ τοὺς 15 τάφοι Μυκηναϊκῆς καὶ ρωλικῆς ἐποχῆς μετ' ἀρκετὰ κτερίσματα.

Τὰ εὐρήματα τῶν ἐργασιῶν τούτων θὰ δημοσιεύσῃ προσηχῶς ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ ὁ κ. Καββαδίας.

Εἰς τὸ Σούνιον ὁ κ. Στάης ἐνήργησεν ἀναστήλωσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος· ἐξετέλεσεν ἀνασκαφὴν τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἀνακοινώσῃ διὰ διαλέξεως ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείᾳ.

Ἐν Μυστρέῃ καὶ Γερακίῳ ὁ Βυζαντινολόγος κ. Ἀδαμαντίου ἐνησχολήθη εἰς ἔργα στηρίξεως τῆς ἐκεῖ Βυζαντινῆς πόλεως.

Ο κ. Παπαβασιλείου ἐν Καρύστῳ ἄνευρε περιεργον τετραγωνικὸν οἰκοδόμημα μετ' ἕχνη κίονων—πιθανῶς πολυτελεῖ βωμόν.

Ο κ. Ἀθανασίου ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνέσκαψε τὰς Φθιώτιδας Θήβας εὐρῶν ἕχνη προϊστορικῶν πολιτισμῶν. Ἐν Φυγαλλίᾳ ἐξηκολούθησεν ἡ ἀναστήλωσις τοῦ ναοῦ καὶ ἐγένετο μικρὰ ἀνασκαφὴ.

Ο κ. Σωτηριάδης ἀνέσκαψε τὴν Ἀρχαίαν Καλυδῶνα ἀνευρῶν τὸ Μυκηναϊκὸν στῆμα τῆς ἐπιχώσεως μετ'

λείψανα ὀχυρωμάτων· ἐπίσης ἀνέσκαψε παρὰ τὸν Θέριμον καὶ ἀπεκάλυψε τὸ ἱερὸν τῆς Δαφνίας Ἀρτέμιδος καὶ σπουδαίας ἐπιγραφᾶς τοῦ 3ου αἰῶνος.

Ἄλλη ἀνασκαφὴ του ἔφευρε εἰς φῶς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Πανατωλικῶ εἰς θέον Κεῦο νερό.

Ἐν Δήλῳ ἡ Γαλλικὴ Σχολὴ ἐποπτεύοντος τοῦ κ. Κεραμοπούλου ἀπεκάλυψε σπουδαῖον ὑδραυλικὸν ἔργον, δι' οὗ ὑδρεύετο ἡ ἀρχαία Δήλος.

Ἀνευρέθη καὶ ἐκαθαρίσθη ἡ κοιτὴς τοῦ Ἰνώπου ποταμοῦ. Ἀνευρέθησαν δύο ἀνάγλυφα, τὸ ἐν χαλκοῖν μετ' τὴν Ἀρτέμιδα καὶ τὸ ἕτερον μαρμαρίνον μετ' ἐπιγραφὴν καθορίζουσαν τὴν θέσιν τῆς Μινώης Κρήνης, τάφος Μυκηναϊκὸς «ἐντὸς» τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήλου, καίτοι τοῦτο ἀπηγορεύετο.

Ο κ. Ν. Βέης ἐν Μετεώροις ἐργασθεὶς ἐπὶ τρίμηνον εἰς τὰς ἐκεῖ Μονὰς, ἐταξιδίευσεν, ἠρίθμησε καὶ κατέγραψε εἰς ἐπιστημονικοὺς καταλόγους τὰ ἐν ταῖς Μοναῖς χειρόγραφα, πρῶτην φοράν ἐξερευνόμενα.

Μεταξὺ αὐτῶν ἀνεῦρε πολυτίμητα χειρόγραφα ἔχοντα μεγάλην ἱστορικὴν τοπογραφικὴν καὶ ἐθνολογικὴν σημασίαν χωρὶς νὰ ὑποληφθῆ καὶ ἡ φιλολογικὴ, διότι μοναδικὸν εὐρημα εἶνε ἔμμετρον διήγημα τοῦ 14ου αἰῶνος, πραγματευόμενον τὴν ἱστορίαν τῆς Σεμίραμης Βασιλοῦσος τῆς Συγγᾶς καὶ Ἀλεξάνδρου Βασιλεῦς τῶν Ρωμηῶν.

Μεταξὺ τῶν εὐρημάτων ἐκτὸς πολλῶν ἐπιγραφῶν Βυζαντινῶν καὶ Μεσαιωνικῶν εἶνε τέσσαρες παραλλαγαὶ ἀποκορύφων Ἐθαγγέλτων, Κώδικες ἐπιστολῶν ἐπισήμων αὐλικῶν τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου καὶ ἐπιστολαὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Παλαιολόγον.

Πολυχρονισμὸς τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου μετὰ μουσικῶν σηματοδωμάτων.

Τέσσαρα χρυσοβόλα Ἀυτοκρατορικὰ τοῦ Ἀνδρονικοῦ τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ Οὐρέση τοῦ Παλαιολόγου τοῦ Βαλέως τῶν Ρωμαίων, Βλάχων καὶ Σέρβων, καὶ τὸ πρωτότυπον τῶν Χρυσοβούλων τῶν σημειομένων εἰς τὸν Νάρθηκα τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας Καλαμπάκας.

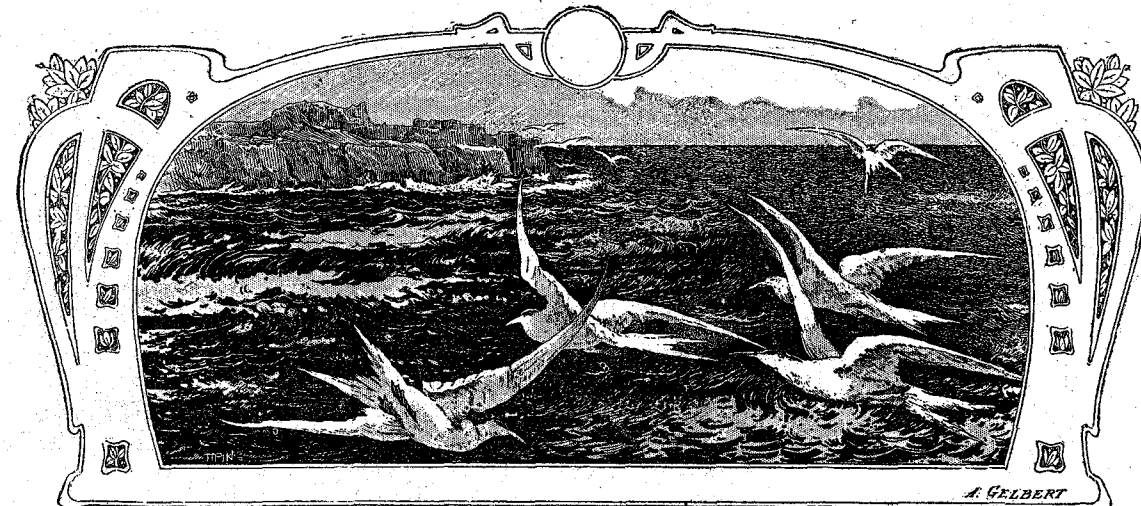
Ἐν Χίῳ ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ ἀποθανόντος γυμνασιάρχου Γ. Ζολώτα, ἀνεγερθείσης δαπάναις τῶν ὁμογενῶν τῆς Χίου ἐν τῷ ἐκεῖ Γυμνασίῳ. Λόγους ἐξεφώνησαν οἱ παρεπιδημοῦντες ἐν Χίῳ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Μιστριώτης καὶ Χατζηδάκις.

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ διὰ προσκαιροῦ πάσεως τὸν σχολάρχην Ὑδρας κ. Σουρέαν, τὸν γνωστὸν εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κώστας Παρορίτης, διότι ἐδίδασκεν εἰς τοὺς μαθητὰς του τὴν χυδαίαν γλῶσσαν.

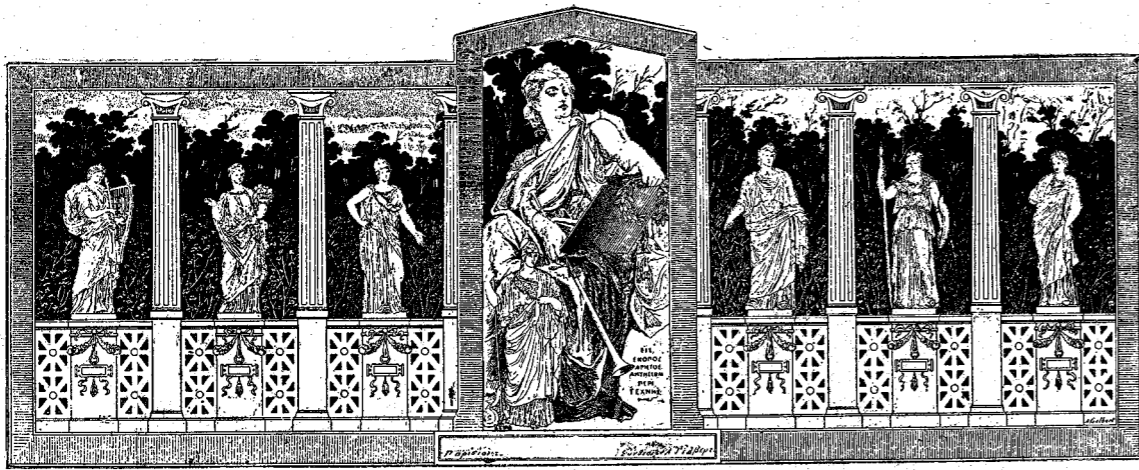
ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Πρίγκηψ Γεώργιος.— Πρωτότοκος υἱὸς τῆς Α. Β. Υψ. τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, μέλλον Διαδόχος. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Ἰουλίου 1890. Εἶνε ἤδη μαθητῆς τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, προαχθεὶς ἄρτι εἰς ἐπιλοχίαν.

Ἀπαγωγὴ.— Τὸ ἐκκεντρικὸν ἔργον τοῦ κ. Ἀριστέως, τὸ ὑπενθυμίζον τὸν Μπαϊκλιν, εἶνε τὸ ἐκτεθὲν ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκθέσει τοῦ Ζαπτείου, καὶ ἀγορασθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ζωγραφικῆς κ. Ἰακωβίδου.

Η Α. Β. Υ. Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΑΔΙΚΗ (Κατὰ νεωτάτην φωτογραφίαν)

ΔΥΣΕΥΡΕΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΡΙ ΧΙΟΥ

LΠΑΡΧΕΙ βιβλίον εις τέταρτον, περιέχον ὀγδοήκοντα ἀναριθμούς σελίδας ἀγνώστου τύπου ἐκδόσεως, εις τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζεται ὑπὸ τοῦ ἀνεψιῦ τοῦ ὁ ἐπίσκοπος τῶν δυτικῶν τῆς Χίου Φίλιππος Μπαβεστρέλλης καὶ συναμα ἐκτίθενται τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα ὑπέστη ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία ἀφ' οὗτου ἐκυρίευσεν τὴν νῆσον ἢ Τουρκία. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ βιβλίου τούτου ἡ εὕρεσις εἶνε δύσκολος, χάριν τῶν βιβλιοφίλων δημοσιεύομεν καὶ τὴν ἐπιγραφὴν :

Apologia in difesa di Monsignor Filippo Bavestrelli Vescovo di Scio con un succinto racconto delle calamita accadute a quella Chiesa presentata alla Sac. Congregazione de Propaganda Fide dal nipote di detto Vescovo.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐδημοσιεύθη μετὰ τὸ 1728 καὶ περιέχει πολυτίμους πληροφορίας τῶν πονηρῶν ἐκείνων χρόνων, οἱ ὁποῖοι εἶνε ὅπως δὴ ποτε χρήσιμοι τῷ ἱστοριογράφῳ τῆς Χίου.

Ἡμεῖς μόνον μεταφράζομεν γραμμὰς τινὰς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Ὁ ἱεράρχης Φίλιππος Μπαβεστρέλλης ἐγεννήθη ἐν Χίῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἐξακονταετηρίδος. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ κατήγετο ἐκ Γενούης καὶ ἦτο ἐκ τῶν εὐγενῶν. Ἐξεπαιδεύθη παρὰ τοῦ ἐκ μητρὸς θεοῦ του, ἱερέως Φραγκίσκου Δαμαλά. Παρὰ τοῖς Ἰησοῦταις ἔμαθε τὰ λατινικὰ καὶ τὴν θεολογίαν.

Χειροτονηθεὶς ἱερεὺς διωρίθη βικάριος ἐν Ρόδῳ ἐπὶ σκοπῷ νὰ συνδράμῃ τοὺς δυτικούς ἀίχμαλώτους τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὰ τουρκικὰ πλοῖα. Καὶ ἦτο τότε ὁ μόνος δυτικὸς ἱερεὺς ἐν τῇ νήσῳ

ταύτῃ, ἐνθα ἔμεινεν ἐπὶ δεκατρία ἔτη. Ἀποθανόντος τοῦ ἱερέως Μιχαὴλ Ἐροῖτη βικαρίου ἐν Χίῳ, μετετέθη ὁ Μπαβεστρέλλης ἐν τῇ γενεθλίῳ πατρίδι αὐτοῦ, ἧτις διετέλει ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1694 ἐξεστράτευσαν οἱ Ἐνετοὶ κατὰ τῆς Χίου καὶ τὴν κατέλαβον τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, ἀλλὰ τὸν Μάρτιον τοῦ ἐπομένου ἔτους ἐγκατέλειψαν τὴν νῆσον. Ὡστε ἡ ἀτυχὴς αὕτη κατοχὴ τῶν Ἐνετῶν διήρκεσε περίπου ἑπτὰ μῆνας. Τινὲς ἐκ τῶν ὀρθοδόξων Χίων εἶχον εἶπη εἰς τοὺς Τούρκους ὅτι οἱ δυτικοὶ Χῖοι ἐνήργησαν ἐνετικὴν κατοχὴν καὶ οὕτως οἱ Τούρκοι μανιωδῶς κατεφέροντο κατὰ τῶν δυτικῶν, τῶν ὁποίων ἐδημεύθη ἡ περιουσία καὶ ἀπηγχονίσθησαν τέσσαρες, ὁ Πέτρος Γιουστινεάνη, ὁ Φραγκίσκος Δράγος, ὁ Νικόλαος Καστέλλης (1) καὶ ὁ Δομένικος Στέλλας. Ἐπίσης κατέλαβον δυτικὰς ἐκκλησίας, τὰς μονὰς, τὴν μητρόπολιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ καὶ τὰς μετέβαλον εἰς *Τζαμία*. Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου τῶν Ἰησοῦτῶν κειμένη παρὰ τῷ λιμένι ἐγένετο ἀποθήκη ἐμπορευμάτων. Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου, κειμένη εἰς τὴν συνοικίαν *Παριμιά*, κατεχομένη ἀπὸ τοὺς δυτικούς, ἐγκατελείφθη, ἀφοῦ ἐκτίσαν τὰς θύρας. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀπὸ τὴν Κοινότητα παρεχωρήθη εἰς τοὺς μοναχοὺς *della Riforma*, οἵτινες κατέφυγον εἰς Σμύρνην. Ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ μονὴ τῶν Καπουτίνων κατεδαφίσθησαν καὶ ἐγένοντο κῆπος. Αὗται ἀνήκον εἰς τοὺς Μαονεῖς, οἵτινες ἦσαν ἀδελφότης ἧτις ἐλειτούργει μὲ κίτρινα ἀμφιά. Ἡ ἀντίθετος φατρία εἶχεν ἐνορίαν τὸν ἅγιον Σεβαστιανὸν τῶν Δομινικανῶν, ὁ ὁποῖος παρεχωρήθη εἰς τοὺς Γάλλους Καπουτίνους τῇ συνκινέσει τῶν Μαονῶν. Οἱ δυτικοὶ ἦσαν ἐν διωγμῷ.

(1) Ὁ Βλαστὸς [Χιακὰ Β' 117] ὀνομάζει : Φραγκίστον *Δρακὸν Βουρζέλην* καὶ *Ἰωάννην Καστέλλην* κτλ.

Οἱ γάλλοι ὅμως προσεπάθουν διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῶν νὰ ἀνκνήσουν τὴν ἐκκλησίαν τῶν δυνάμει τῆς συνθήκης μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τουρκίας, δι' ἧς παρείχοντο προνομία τινὴ εἰς τοὺς Γάλλους ὑπηκόους. Ἄλλ' οἱ Χῖοι, οἱ ἀντιπαθούντες τοῖς δυτικοῖς συμπολίταις αὐτῶν, ἐπεισαν τοὺς Τούρκους ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησία δὲν ἀνήκει τοῖς Γάλλοις, ἀλλὰ ἦτο τῶν Μαονῶν καὶ οὕτω κληδαφίσθη πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ διαταγὴ καὶ λάβωσιν οἱ Γάλλοι τὴν ἐκκλησίαν τῶν. Οἱ Μαονεῖς ἐθεωροῦντο ἐπαναστάται καὶ εἶχεν ἐκδοθῆ νόμος, δι' οὗ οὐδεὶς Χῖος ἔπρεπε νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ δυτικὸν δόγμα. Τοιοῦτοτρόπως οὐδεμία ἐκκλησία δυτικὴ ἔμεινεν ἐν Χίῳ καὶ οἱ ἀπελπισθέντες καθολικὴ ἠσπάσθησαν τὸ ὀρθόδοξον δόγμα διὰ νὰ ἠσυχάσωσι. Πολλοὶ ὅμως ὑπέφεραν τὸν διωγμὸν καὶ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν λατινικὴν ἐκκλησίαν. Ἄλλοι κατέφυγον εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Διήρκεσεν ὁ διωγμὸς οὗτος εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτη. Ἐν τούτοις ἡ Ρώμη εἶχε διορίσει βικαρίον Χίου τὸν Μπαβεστρέλλην, καὶ ὡς τοιοῦτος διέμεινεν ἐπὶ δέκα ἔτη. Ἐπειτα τὸν εἶχε διορίσει καὶ ἀποστολικὸν βικαρίον Σμύρνης. Ὁ Μπαβεστρέλλης διέμενε τὸ ἡμισυ τοῦ ἔτους εἰς Χίον καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ εἰς Σμύρνην.

Ὅτε ἀποκατεστάθη ἡ εἰρήνη, ὁ Μπαβεστρέλλης μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Βιρμόνδ, ὁ ὁποῖος τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Πάπα Κλήμεντος τοῦ ΙΑ' ὑπερήσπιζε τοὺς καθολικοὺς Χιώτας, προσεπάθησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πρῶν καθεστῶς.

Τὸ κατώρθωσεν. Ἡ Τουρκία ἐπέτρεψε νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἡδὴ κατηρειπωμένη. Ὁ Μπαβεστρέλλης μετέβη χαρούμενος εἰς τὴν Χίον. Νέον ἐν τούτοις ἐμπόδιον.

Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἦτο πλησίον *Τζαμίου* οἱ Τούρκοι δὲν ἐπέτρεπον παρὰ τουρκικῷ *τζαμί* νὰ ὑπάρχουν *γυαυό*, δῆλα δὴ ἄπιστοι. Ἄλλ' ὁ Μουφτῆς ἀπεφάνθη ὅτι ἐν *Δαμασκῷ* ὑπῆρχε παρὰ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ *τζαμί*, μάλιστα ἐχωρίζοντο δι' ἐνὸς τοίχου, ἐνῷ ὁ Ἅγ. Νικόλαος ἀπέιχε περίπου ἑκατὸν βήματα.

Οὕτως ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις. Ἐν τούτοις ἐνέσκηψεν ἡ πανώλης τῷ 1716 ἐν Χίῳ. Πολλοὶ ἐκ τοῦ φόβου κατέφυγαν εἰς τὰς ἐξοχὰς, ἀλλ' ὁ Μπαβεστρέλλης ἔμεινεν ἐν τῇ πόλει ἐπιστατῶν τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ Ρώμη βλέπουσα τὸν ζῆλον τοῦ Χίου τούτου ἱερέως, τὸν προεχειρίσεν ἐπίσκοπον Χίου.

Οἱ δυτικοὶ τῆς νήσου ταύτης ἦσαν ἐλεύθεροι. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλῃ τοὺς εἶχεν ἀνακηρύξει *ἀληθεῖς καὶ πιστοὺς ὑπηκόους τῆς Τουρκίας*. Ἄλλ' ἂν εἶχον παύσῃ αἱ τουρκικαὶ καταδρομαί, ἐφάνθησαν δεινὰ διενέξεις μεταξὺ τῶν Χίων καθολικῶν καὶ τῶν Γάλλων. Οἱ Γάλλοι Ἰησοῦται ἀπήτουν νὰ ἀνακτῆσουν τὰς δημοθεσίας περιουσίας καὶ τὰς πωληθείσας. Ὁ ἐπίσκοπος δὲν

ἠθέλησε νὰ προκαλέσους οἱ Ἰησοῦται τοιοῦτον ζήτημα. Δὲν εἰσηκούσθη, ἀλλὰ ἐζήτησαν τὰς περιουσίας τὰς εὐρισκομένας ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων καὶ Ὀρθοδόξων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ διωγμοῦ. Ὁ ἐπίσκοπος εἶχε δίκαιον, διότι ἡ ἀπαίτησις τῶν Γάλλων ἐπέφερε νέον διωγμὸν κατὰ τῶν καθολικῶν Χίων, διότι ἐφοβοῦντο νὰ προσβάλωσι τοὺς Γάλλους ἐνεκα τῆς συμβάσεως. Διὸ ἐφυλακίσθη καὶ ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς ὁ ἐπίσκοπος μετὰ τινῶν ἄλλων οἰκείων του. Μόνον ἐπὶ μεγίστη πληρωμῇ χρημάτων, δηλαδὴ διὰ πιαστῶν 37,000 ἀπλευθερώθησαν.

Ἐνῷ δὲ δυστυχῆς ἱεράρχης ἐνομιζέτο ἡσυχος, αἴφνης ἀνεφάνησαν νέα δεινὰ. Ἰσχυρὸς τῆς Χίου οἶκος ἦτο ὁ τῶν Ἰουστινιανῶν. Μέλη τοῦ οἴκου τούτου κατέφυγον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἄλλὰ εἰς τὴν Χίον εἶχον διαμείνει τινές, οἵτινες ἦσαν ἰσχυροί.

Ὁ Μπαβεστρέλλης ἐνεκα συμφερόντων ἐπέσειν εἰς τὴν μῆνιν τῶν Ἰουστινιανῶν. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἦτο ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ἀλλ' ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος βλάπτει. Εἰς ἡμᾶς δὲν ἐνδιαφέρει νὰ προχωρήσωμεν, διότι ὁ σκοπὸς ἡμῶν εἶνε μόνον νὰ κάμωμεν τὸ βιβλίον γνωστὸν. Τὸ βιβλίον τοῦτο συνιστῶμεν εἰς τὸν ἱστοριογράφον τῆς Χίου, διότι ἐκεῖ θὰ εὔρη τινὰ περίεργα καὶ ὀπωσδήποτε ὠφέλιμα διὰ τὴν κεφάλαιον περὶ τῶν καθολικῶν Χίων.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΣΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΝ

Γιὰ σὲ ποῦ στὸ ξύλο θωρῶ καρφωμένο,
Ποῦ βλέπω τὸ σῶμα βουδὸ, νεκρωμένο,
Γιὰ σένα ἕναν ὕμνο νὰ γράψω ζητῶ.

Κλεισμένο εἶχα πάντα γιὰ σὲ τὸ στόμα,
Μὰ τώρα ποῦ βλέπω τοῦ Χάρου τὸ χρῶμα,
Σὰν ἄνθρωπο αἰῶνιο σὲ ψάλλω κ' ἐγώ.

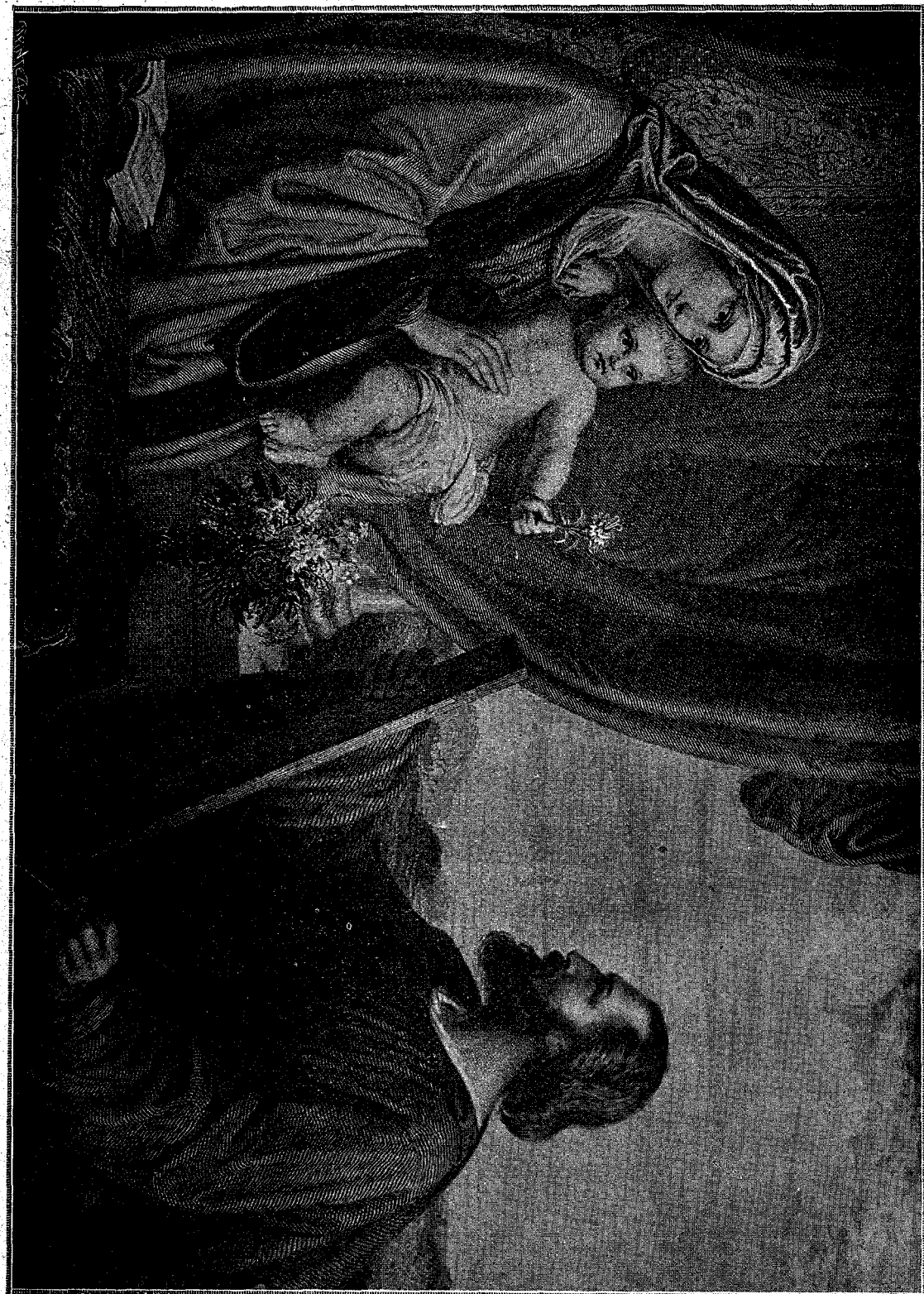
Ποῖς σοῦχει τὰ χεῖρα φοιτὰ καρφωμένα,
Ποῖς σοῦχει τὰ στήθη βαθεῖα πληγωμένα ;
Ποῖς σοῦδωσε πρῶτος φαρμάκι νὰ πιῆς ;

Τί ἔκαμες, πές μου, σὲ τούτη τὴ σφαῖρα
Καὶ σ' ἔχουν κρεμάσει μὲ τόση φοβέρα
Ἐπάνω στὸ ξύλο σὰ νάσουν ἀποστής ;

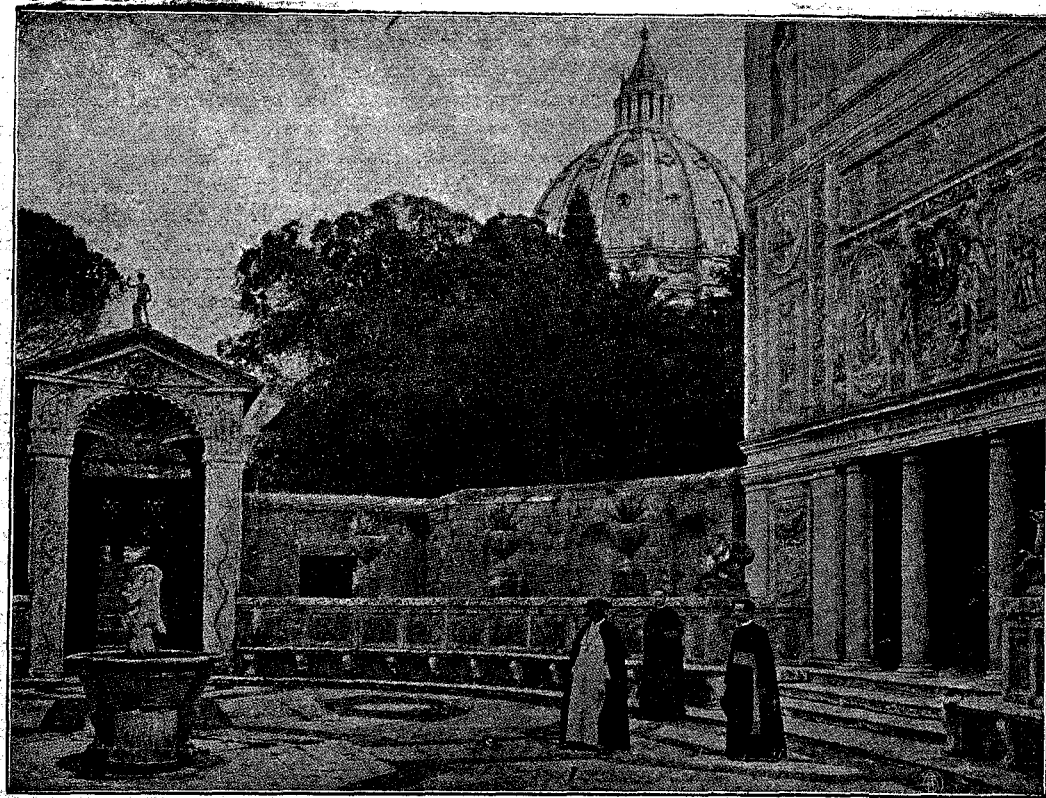
Μιά σκέψι μονάχα τὰ στήθη πληγώνει,
Πῶς πέρασαν τόσοι ἀμέτρητοι χρόνοι
Κ' αἰχμάλωτο ἀκόμη ὁ ἐχθρὸς τὸν κρατεῖ !

Ἀφῆστέ με, θέλω κ' ἐγὼ νὰ πλησιάσω,
Ἐλεύθερη θέλω κ' ἐγὼ ν' ἀγκαλιάσω
Μιά δόξα π' ἀνοίγει τὰ οὐράνια στὴ γῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΥΩΚΗΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο Πάπας Πίος Ι' περιπατών εις την Villa Pia.

★ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ ★

ΟΙ ΚΗΠΟΙ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

ΕΣΑ εις τὰ ἀπέραντα μεγαλοπρεπή παλάτια του Βατικανού ζή αιχμάλωτος — κατά την έκφρασιν των κληρικοφρόνων αντιβασιλικών — ο διάδοχος του Αγίου Πέτρου

Μυριάδες προσκυνητῶν προσέρχονται κατ' ἔτος ὅπως εὐτυχῆσουν νὰ ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα τοῦ υπερτάτου Ποντήφικου, τὸν ὁποῖον θεωροῦν ὡς θῦμα τῆς ἀρπακτικότητος τοῦ Ἰταλικοῦ Κράτους.

«Ὁ Μέγας Αἰχμάλωτος».

Ὅτω προσονομάζου τὸν Πάπαν οἱ πιστοὶ — οἱ τυφλοὶ μᾶλλον — ὅπαδοί του, οἱ ὁποῖοι παραλόγως συγγέου τὴν θρησκείαν εἰς ἓν πρόσωπον. Καὶ ἐφ' ὅσον τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶνε ὁ σημερινὸς Πάπας Πίος Ι'. τὸ πρᾶγμα κᾶπως ὑποφέρεται, ἀλλὰ δυστυχῶς πρὸ αὐτοῦ ἀνήλθον εἰς τὸν θρόνον τοῦ Αγίου Πέτρου Πάπαι ἀνάξιοι καταισχύναντες αὐτόν.

Ἀλλὰ δὲν ζή καὶ τὸσον αιχμάλωτος ὁ Πάπας. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀπέραντα μεγαλοπρεπή παλάτια,

τὰ πλημμυρισμένα ἀπὸ ἀριστουργήματα τέχνης, ἅτινα ἀποτελοῦν τὸ πελώριον ἐκεῖνο σύνολον μετὰς μυρίας αἰθούσας του, ὅπερ ἀποκαλεῖται Βατικανόν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν θεῖον καὶ ὑπέροχον ναὸν τοῦ Αγίου Πέτρου, ὅπου ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἔθεσε μίαν σφραγίδα ὑπεράνθρωπον τοῦ Αἰωνίου Ὁραίου, ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα αὐτά, ὁ Πάπας ἔχει τοὺς ἀπεράντους τοῦ Βατικανοῦ Κήπους, οἱ ὁποῖοι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ Βατικανοῦ μέχρι τοῦ Ἰανικόλου λόφου, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους δύναται νὰ περάσῃ ὀλοκλήρους ὥρας εὐδαίμονος γαλήνης.

Ἡ εἴσοδος εἰς τοὺς Κήπους τούτους δὲν εἶνε ἐπιτετραμένη εἰς ὅλους. Διὰ τοῦτο ἡ λαϊκὴ φαντασία ἐπλασε διαφόρους μύθους σχετικῶς με αὐτοὺς, βεβαιούσα ὅτι ἐκεῖ μέσα ὑπάρχουν δάση ὅπου ὁ Πάπας κυνηγᾷ μεταξὺ τῶν Καρδινάλιων.

Ἡτύχησα νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ. Καὶ μερικὰς ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις μου πειρῶμαι νὰ περιγράψω ἐδῶ.

Πρὸ τοῦ εἰσερχομένου εἰς αὐτοὺς ἐπισκέπτου ἀπλοῦται μία λεωφόρος εὐρυτάτη καὶ ἀναπαυτικιάτη. Ἀριστερᾶ ἐν μέγα τετράγωνον καλλιερημένον με ἄνθη, πλεῖστα τῶν ὁποίων, τεχνικώτατα

καλλιεργημένα, αναπαριστώσιν ἓν γιγάντιον Παπικόν στέμμα.

Εἰς τὸ γαλανὸν βάθος τοῦ διαυγεστάτου οὐρανοῦ διαφαίνεται μεγαλοπρεπῆς ὁ τροῦλος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τὸ γιγάντιον καὶ ἀριστοτεχνικὸν eurrolope. Εἰς τὴν ἀπότομον στροφὴν τῆς λεωφόρου ὑψοῦται εἰς γηραιὸς φθίνξ, ἀποτελῶν τὸν Ρολογῶν τοῦ ἀγαθοῦ Πάπα Πίου Γ', ὁ ὁποῖος διαρκῶς ποζάρει εἰς τὸ μέρος ὅπως κορέσῃ τὴν ἀπληστίαν τῶν ἀπείρων φωτογράφων τῆς ὑψηλίου, οἱ ὁποῖοι ἐκστρατεύουσι μέχρι τῆς Αἰωνίας Πόλεως μετὰ τὴν πρόθεσιν ὅπως ἀποκτήσουν μίαν φωτογραφίαν τοῦ Ἁγίου Πατρός.

Καὶ ὁ ταπεινὸς καὶ ἀγαθὸς Πῖος Γ' στενοχωρημένος σύρεται ἕως ἐκεῖ καὶ ποζάρει ἀρεσκόμενος νὰ λέγῃ μετὰ τὴν χαρακτηριστικῶς Ἑνετικὴν προφορὰν του :

— Κάνετε γρήγορα ! Γρήγορα σὰς συνιστῶ !

Καὶ ἀφοῦ ἀπλλαγῇ τῶν ἐνοχλητικῶν τούτων ἐπιδρομῶν ὁ Ποντήφιξ διευθύνεται ὅπως περιπατήσῃ ὑπὸ τὴν ἡρεμὸν κληματαριάν, εὐρισκομένην δεξιᾷ τῆς λεωφόρου. Καὶ ἀφοῦ περάσῃ τὴν κληματαριάν, διευθύνεται πρὸς μίαν γέφυραν, ἣ ὁποία φαίνεται οἰονεὶ κρεμασμένη.

Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Πῖος Γ' παρίσταται συχνὰ εἰς τὴν διέλευσιν τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ μεταβαίνοντος εἰς Βιτέρμπο. Ἰδίως ἀρέσκειται εἰς τὴν διασκέδασιν ταύτην κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀριστοκρατικῶν ἵπποδρομιῶν τοῦ Βρατσίανο.

Ἄλλ' ὁ θόρυβος οὗτος τῆς ζωῆς ἐκεῖ εἶνε ἐφήμερος. Τὰ τραῖνα φεύγουσι γρήγορα ἐκεῖθεν καὶ οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὰς ἵπποδρομίας δὲν ἔχουν καιρὸν νὰ γυρίσουν ὅσως κυττάξουν τὸν Αἰχμάλωτον τοῦ Βατικανοῦ, ὁ ὁποῖος χάρις εἰς τὴν πονηρὰν ἐπιβολὴν τῆς Καμαρίλας, ἀναγκάζεται ἀκουσίως νὰ μένῃ φυλακισμένος.

Καὶ ἐπειτα πλήρης γαλήνη ἐπιχύνεται γύρω, γαλήνη ἥτις γίνετα βαθυτέρα ἐφ' ὅσον προχωρεῖ πρὸς τὸ δάσος. Αἱ ἀτραποὶ εἶνε γεμάται ἀπὸ χόρτα καὶ εἰς καθὲ βῆμα δεικνύουσι τὴν ἐγκατάλειψιν τὴν πλήρη καὶ τραγικὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν ριφθῆ οἱ Κῆποι τοῦ Βατικανοῦ.

Εἰς μίαν γωνίαν ἐκεῖ, πλησίον μικρᾷ πηγῆς ὕδατος, ὑψοῦται ὁ πύργος τοῦ Πάπα Λέοντος Δ'. κτισθεὶς κατὰ τὸ 847 ὑπὸ σκλάβων Σαρακινῶν ἐπιδρομῶν, τοὺς ὁποίους ἐνίκησεν ὁ Παπικὸς στόλος. Ὁ πύργος οὗτος ἀπὸ τοῦ 1891 ἐκπληροῖ ἓνα πολὺ πρακτικὸν σκοπὸν, χρησιμεύων ὡς Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Βατικανοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖται ἀκόμη ἕως τῶρα εἰς τέλειος χάρτης τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος.

Παρὰ τὸν πύργον τοῦ Λέοντος Δ' εὐρίσκειται ὁ οἰκίσκος τοῦ Λέοντος Π', ἀποτελούμενος ἀπὸ ὀλίγιστα δωμάτια. Ὁ ἀποθανὼν Πάπας ἦτο μανιώδης μετὰ τὸ κομψὸν αὐτὸ περιπτερον καὶ τὸ ἐκτισεὶν ὅπως περὶ ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι.

Ἄλλ' ὁ Καρδινάλιος καὶ τὸ λοιπὸν entourage τοῦ ἀποθανόντος σοφοῦ Πάπα ἀντέστη κατὰ τῆς ἐπιθυμίας ταύτης, καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ διαδώσουν ὅτι τὸ μέρος ἦτο νοσηρὸν, ἐλῶδες καὶ ἐπομένως βλαβερὸν εἰς τὴν υγίαν τοῦ Ποντήφικου.

Ὁ πονηρὸς ὅμως καὶ μεγαλοφυῆς Λέων Π'

δὲν ἔπερνε τέτοια χάπια. Ἐγνώριζε τὴν ἀφορμὴν ἣ ὁποία ἔκαμνε τὸ entourage του νὰ ἀνθίσταται εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ περιπτερου τούτου καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ κομψοῦ καὶ ἀπερίττου οἰκίσκου, ὅπου συνείθιζε νὰ παραθερίζῃ.

Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἐπέτυχον μετὰ τὸν πριμπὸν Λέοντα Π' τὸ κατώρθωσαν μετὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ εὐπιστὸν Πῖον Γ' τὸν ὁποῖον ἐπεισαν ὅπως ἐγκαταλείπῃ τὸ περιπτερον τούτο. Καὶ τῶρα πλέον μένει ἀκατοίκητον καὶ γυμνὸν ἐπιπλον.

Ἄλλὰ θὰ ἐρωτήσετε : διατί ἡ τῶσῃ ἀπέχθεια τοῦ Καρδινάλιου καὶ λοιπῶν αὐλικῶν κατὰ τοῦ δυστυχῶς τούτου ἐνδόξου περιπτερου;

Ἐδῶ ἐπεμβλίνουσι «ἡ κακὴς γλώσσες» αἱ ὁποῖαι βεβαιοῦν ὅτι οἱ Αὐλικοὶ τοῦ Βατικανοῦ ἐκυρήχθησαν ἐναντίον τοῦ περιπτερου .. διότι ὅταν θὰ ἔμεινεν ὁ Πάπας εἰς τὸ περιπτερον αὐτό, θὰ ἦσαν ἠναγκασμένοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἐπιτελεῖόν του νὰ κλειώνται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ Λεόντειον περιπτερον πρὸς μεγάλην ζημίαν τῆς ἐλευθερίας των, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν τῶρα καὶ ἣ ὁποία τοὺς ἐπιτρέπει νὰ παίξουν μίαν παρτίδαν σκάκι ἢ νὰ φλερτάρουν εἰς τὸ σκλόνι ὠρχίας ἀριστοκρατικῶς Ρωμαίας. Αὐτὰ τοῦλάχιστον λέγουσι ἡ κακὴς γλώσσες εἰς τὴν Ρώμην.

Ἐν ἄλλο ἐνθύμιον τοῦ Λέοντος Π' εἰς τοὺς Κήπους τοῦ Βατικανοῦ εἶνε τὸ «ἀμπέλι τοῦ Λέοντος Π'» Τὸ ἀμπέλι αὐτό, εὐρισκόμενον μεταξὺ βαθυσκίων ἀτραπῶν, ἐφυτεύθη ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἰδίου Πάπα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἀρχετὰ κλήματα τὰ ἐφύτευσεν ὁ Λέων ἰδιοχειρῶς. Ἐτρεφε δὲ ἀληθῆς μανίαν διὰ τὸ ἀμπέλι αὐτό. Ὁ γηραιὸς Ποντήφιξ ἐμελέτα ἀπειρα συγγράμματα ἀμπελοφυῆς καὶ ἀμπελοκομίας. Ἄλλὰ δυστυχῶς ὁ περονόσπορος δὲν ἐσεβάσθη τὴν Παπικὴν ἀμπελον. Τῶρα πλέον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος Π' ἡ ἀμπελος παρημελήθη καὶ ὁ Πῖος Γ' σκέπτεται νὰ τὴν μεταβάλῃ εἰς μέγαν κήπον.

Ἦρχισαν λοιπὸν νὰ ξεριζώνουσι μέρος τῆς ἀμπελου, καὶ ἴδρυσαν ἓν εἶδος ζωολογικοῦ κήπου, ὅπου συνεκεντρώθησαν μερικαὶ στρουθοκάμηλοι, δορκάδες, ἔλαφοι, πελαργοὶ, καὶ ἄλλα ζῶα δωρηθέντα ὑπὸ ἱεραποστόλων.

Ἄλλ' ὁ Ζωολογικὸς Κήπος δὲν ἦτο τυχερὸς. Καὶ σιγὰ σιγὰ διελύθη, τῶρα δὲ δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς Κήπους τοῦ Βατικανοῦ παρὰ οἱ μικροὶ λέοντες, τοὺς ὁποίους ἐδώρησεν ὁ Μενελικ εἰς τὸν Πάπαν.

Ὁ Ζωολογικὸς αὐτὸς Κήπος ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἓν ὠραῖον ἐπεισόδιον.

Εἰς γιγάντιος πελαργὸς ἔφυγεν ἀπὸ τοὺς Κήπους τοῦ Βατικανοῦ ἕνας κυνηγὸς τὸν ἐσκότωσε πλησίον τοῦ Φιουμισίνο καὶ τὸν ἐδώρησε εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Ἰταλίας.

Ἡ εἶδησις τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ πελαργοῦ διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν Βασιλικῶν Ἀνακτόρων.

Μόλις λοιπὸν τὸν προσέφερον ταριχευμένον εἰς τὸν Βασιλέα, οὗτος μετὰ ὑψηλόφρονος ἀγερωχίαν ἀπήνησεν ἀποποιοῦμενος τὴν δωρεάν.

— Ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐνεποίησεν ἀρίστην ἐντύπωσιν καὶ ἀπέδειξε τὸν ἱπποτικὸν χαρακτῆρα τοῦ Βασιλέως, γνωστοῦ ὄντος ὅτι μεταξὺ Βατικανοῦ καὶ Καπιτωλίου δὲν ὑφίστανται διόλου φιλικαὶ σχέσεις.

Ὀλίγον μακρύτερα ἀπὸ «τὸ ἀμπέλι τοῦ Λέοντος Π'» ὑπάρχει μία ἀναπαράστασις τοῦ θαυματουργοῦ σπηλαίου τῆς Λούρδης κατεσκευασμένη ἀπὸ σιδηροπαγῆς κονιάμα. Ἡ τοποθεσία εἶνε μαγευτικωτάτη ἀπὸ ἐκεῖ. Ὁ Ἅγιος Πέτρος φαίνεται ἐν ὄλῳ τῷ μεγαλεῖῳ καὶ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ.

Τὸ σπήλαιον τὸ ὁποῖον εἶνε πιστοτάτη ἀναπαράστασις τῆς περιφήμου Λούρδης, εἶνε ἐνδεκάκις μικρότερον ἀπὸ τὸ πρωτότυπον καὶ κατεσκευάσθη ἐκ διαφόρων συνεισφορῶν τῶν πιστῶν καθολικῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν Παναγίαν τῆς Λούρδης, ὅπως ἡμεῖς τὴν Εὐαγγελίστριαν τῆς Τήνου.

Ἄλλὰ τὸ ἐκκλησίδιον δὲν ἀρμύζει εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ τοπίου καὶ νομίζω ὅτι πολὺ ἄσχημα ἔκαμαν νὰ καταστρέψουν τὸ ὠραῖον θερμοκήπιον τῶν καμελιῶν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειτο πρῶτον ἐκεῖ, ποῦ τῶρα ἀνεγείρεται τὸ πανομοιότυπον τῆς Λούρδης.

Ἐκεῖ ἐχρειάζοντο τριαντάφυλλα, ἐκεῖ ἐχρειάζοντο καμελίαι λευκαὶ συμβολίζουσαι τὴν ἀγνότητα τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκεῖ ἐχρειάζοντο καμελίαι. . .

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ὑπάρχει, ἡ θρησκεία θὰ εἶνε πάντοτε ἁγία καὶ θεία... Ὁ Θεὸς εἶνε τὸ μόνον Ὅν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὴν βασιλεύσῃ.

Κτὶ εἰν ἀκόμη δὲν αἰσθάνεται κανεὶς ἔμφυτον κλίσην πρὸς τὴν ἐργασίαν, ἡ ἀπελπισία πρὸς τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐργασίαν. Τὸ νὰ ἐργάζεται κανεὶς εἶνε ὀλιγωτερον ὀχληρὸν, ἀπὸ τὸ νὰ διασκεδάξῃ.

Βωδελαιρ.

Οὐδεὶς ἔζησε χωρὶς νὰ χύσῃ δάκρυα.

Βολταίρος

Περιφρόνει τὸν υπερήφανον ἄνθρωπον, ὅστις αἰσχύνεται νὰ δακρύσῃ.

Κινεζικὴ παροιμία

Μία ἡμέρα δακρῶν καταβάλλει πολὺ περισσότερον ἢ ἓν ἔτος ἐργασίας.

Λαμαρτίνος

Οἱ Θεοὶ ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ μειδιάματος τοῦ Διονύσου... καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν δακρῶν του.

Edouard Schuré.

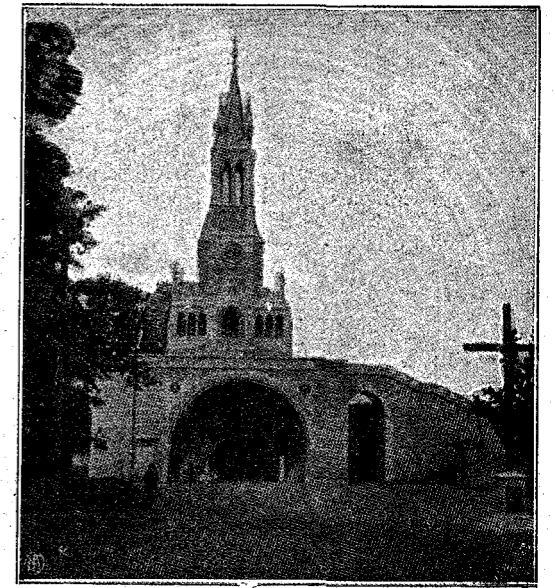
Ἡ ὠραιότης τοῦ σώματος δὲν εἶνε ἡ ἢ πρώτη βαθμὶς τῆς κλίμακος τοῦ Ὄρατον, ἥτις ἀρχίζει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ περατοῦται εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Saint-Marc Girardin

Καὶ ὑπὸ τὰς κολπουμένας ἔτι πνυχὰς ἐνὸς ὑφάσματος δέον νὰ αἰσθάνηται τις πάντοτε τὰς γραμμὰς τοῦ γυμνοῦ.

Saint-Beuve.

Τὸ σπήλαιον τῆς Λούρδης

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Μεταξὺ φιλοσοφούντων.

— Ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνδρὸς τρεῖς περιόδοι, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν κατορθώνει νὰ ἐνοήσῃ τὴν γυναῖκα. Πρῶτη τὴν γνωρίσῃ, ἅμα τὴν γνωρίσῃ, καὶ ἀφοῦ τὴν γνωρίσῃ.

Μεταξὺ συγγραφέων.

— Γιατὶ ψευδώνυμον, συνάδελφε ; Καὶ χωρὶς αὐτὸ θὰ μένεντε ἄγνωστος.

Ἐκεῖνος. — Ἀφήστε με νὰ ἴδω τὸ πόδι σας εἴμαι ἐρωτευμένος μετὰ τὸ πόδι σας.

Ἐκείνη. — Ἄν ἀγαποῦσες τὸ πόδι μου, θὰ ἐξήτοσες τὴν χεῖρα μου.

Ἐνας ποῦ ξέρεε πολὺ καλὰ τὰς γυναῖκας. — α... Ὅταν πηγαίνῃς στὴ γυναῖκα μὴ λησμονῆς τὸ καμτοῖκιον εἶπεν εἰς τὸν ἄνδρα ὁ Νίτσε· γιατί δὲν τοῦ εἶπε, ὅτι πρέπει νὰ πάρῃ ἀκόμη μαζί του καὶ ἄλογον καὶ ἁμάξι ;

Ἡ καλογραφα ὀδηγοῦσα ὄμιλον μαθητῶν εἰς τὸ Μουσεῖον. — Ὅταν μοῦδε εἰς τὴν αἴθουσαν ποῦ εἶνε εἰκόνες γυμνῶν ἀνδρῶν, νὰ μὴ κυττάξῃ καμμία σας.

Μία (δειλὸς). — Καὶ πὼς μποροῦμε νὰ ξέρωμε ἀπὸ πρῖν τὴν αἴθουσαν ;

— Θὰ πάω πρῶτῃ νὰ πληροφορηθῶ ἂν δὲν ἐρθῶ πολὺ γρήγορα, τότε εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν εἶνε τέτοια ἔργα.

Κριτικὴ :

— Πὼς σὰς ἐφάνη τὸ ἔργον, κυρία ;

— Ἀνόητον ! Μεταξὺ τῆς α' καὶ γ' πράξεως περνοῦν τρεῖς μῆνες κ' ἡ ἡρώϊς φορεῖ ἀκόμη τὸ ἴδιο φόρεμα.

Μία πρὸς ἓνα. — Ἐίρετε, δὲν ἐκτιμῶ διόλου τοὺς ἄνδρας. Ὅταν ἀξίζουν κάτι δὲν παντρεύονται, κ' διὰ παντρεύονται τότε δὲν ἀξίζουν τίποτε.

← VIRGINIA PIERPAP →

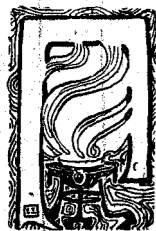

Διακεκριμένη Έλληνίς—πρότυπον Έλληνικοῦ κάλλους — ἡ Βιργινία Πιερράφ ἀφῆκε τὴν δασύτην προὴν ὑπὸ τὸν Ἀιτικὸν οὐρανόν, τὸν ὁποῖον ἐνοστάζει κατὰ τὸ εἰκοσαστὲς διάστημα τῆς ἐν Βουξέλλαις διαμονῆς τῆς.

Ἡ ἀποθανοῦσα, τὸ γένος Ἀμπελά, διεκρίνετο διὰ τὴν ἔξοχον καλλονήν. Ἐν Σύρῳ ὡς κόρη εἴλκυσεν ὄχι μόνον τῶν συμπολιτῶν τῆς τὸν θαυμασμόν, ὄχι μόνον ἐνέπνευσε τοὺς λογίους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἵτινες ἐλάξενον χάριν αὐτῆς αἰσθηματικούς στίχους, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων ἐπέσυρε τὴν ἀγάπην, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ «Ν. Κήρυκος» τῆς Ὑόρκης Ε. Μόρτων, ὅστις παρρησιῶν ἐν Σύρῳ τοσοῦτον ἐθέληθη ἀπὸ τὴν χάριν καὶ τὴν ὠραιότητα τῆς Βιργινίας Ἀμπελά, ὥστε ἐπιμόνωσ τὴν ἐζήτησεν εἰς γάμον. Οἱ γονεῖς τῆς κόρης ἀπεποιήθησαν καὶ ὁ ξένος ἀνταποκριτής, διὰ τὴν λησιμονίαν τὸν σφοδρὸν ἔρωτά του, ἐρρίφθη εἰς ριψοκινδύνους ἐξερευνησεῖς, αἵτινες ἀπηθανάτισαν τὸ ὄνομά του. Διότι ὁ ὑποψήφιος γαμβρὸς τῆς Σύρου ὑπῆρξεν ἀργότερα ὁ μέγας ἐξερευνητής τῆς Ἀφρικῆς Στάνλεϋ!

Ἡ Βιργινία Ἀμπελά ἐγένετο κατόπιν σύζυγος τοῦ Βέλγου διοργανωτοῦ τῶν Ἑλληνικῶν ταχυδρομείων κ. Ἰουλ. Πιερράφ, διατηρήσασα μέχρι τοῦ θανάτου τῆς τὴν εὐγενῆ καὶ εὐγραμμά χαρακτηριστικὰ τῆς καλλονῆς τῆς, πρὸς τὰ ὁποῖα συνήμωνε κάλλος ψυχῆς καὶ πνεύματος.

ΔΥΟ ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΡΑΗΝ τῶν πολλῶν ἀξιολόγων ἔργων τῶν εὑρισκομένων ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγ. Τριάδος, εἰς τὸν ἡρειπωμένον γυναικωνίτην τοῦ ἰδίου ναοῦ ἀνεκάλυψα δύο ὠραίας εἰκόνας Βυζαντινοχρητικῆς τέχνης· ἀλλ' ὁ χρόνος, ὁ κῆνιορτής, ἡ ἀδιαφορία καὶ ἀμεριμνησία, τὸσοῦτον ἔχουν φθείρει αὐτάς, ὥστε ὀλίγον καιρὸν νομίζω, θὰ διατηρηθῶσιν, ἐὰν δὲν ληφθῆ μέριμνα διὰ τὰ δύο ταῦτα πραγματικὰ καὶ μοναδικὰ κειμήλια, τὰ ἄξια μελέτης καὶ περιγραφῆς. Ἡ μία μάλιστα τῶν εἰκόνων τούτων εἶναι σπανιωτάτη καὶ μεγάλῃς ἀξίας, διότι εἶνε καὶ ἱστορικῆ. Τὰ δύο ταῦτα κειμήλια μελετήσας ἐπισταμένως, ἀνεύρον εἰς αὐτὰ πλείστας ἰδιοτροπίας τοῦ τεχνίτου καὶ ποικιλίαν προσώπων ὀρθοδόξων ἁγίων μετὰ δυτικῶν τέχνην μεγίστην ἐπὶ τῶν παριστανομένων. Ἀμφότεραι δὲ αἱ λησιμονημένα αὐτὰ εἰκόνας εἶναι ἔργα τοῦ Φιλοθέου τοῦ Ἱερομονάχου. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν πα-

ριστᾶ τὴν «Θείαν Λειτουργίαν». Ἡ ἑτέρα δὲ, περὶ ἧς ὁ λόγος, μοναδικὴ ὄντως εἰκὼν ὕψους 1,50 καὶ 1,20 πλάτους εὑρίσκεται εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν. Ἀνωθεν αὐτῆς ἀπεικονίζεται ὁ Ἅγιος Σπυρίδων, μὲ ὕφος σεβασμιον καὶ ἐπιβλητικόν, ἐξεργασμένος μετὰ μεγίστης λεπτομερείας ἐν εἰδῆι μικρογραφήματος (miniatura.) Τὰ ἄμφια τοῦ ἁγίου τούτου εἶναι ἐξεργασμένα διὰ πολυχρῶμων χρυσοκονδυλιῶν μεγίστης τέχνης· κινεῖ δὲ μᾶλλον τὸν θαυμασμόν τὸ πετραχήλιόν του, ἐπὶ τοῦ ἑποίου ὁ ζωγράφος ἐπὶ τῶν χρυσωμάτων ἐξιστόρησε μικροτάτας ἀγιογραφικὰς παραστάσεις μεγίστης τέχνης, ὑπὸ ἑποφιν σχεδίου. Παρὰ τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα παρίσταται ἡ Ἁγία Ἰουστίνη, ἐνδεδυμένη μὲ βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν. Ὁ ἀγιογράφος δὲ αὐτὸς ἀπετύπωσε τοσοῦτον λαμπρῶς, πράγματι, ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν χάριν τῆς βασιλίσσης, ἢ περιβολῆ αὐτῆς εἶναι τοσοῦτον ἐπεξεργασμένη, ὡς καὶ ἡ ἔκφρασις τῆς τοσοῦτον ἀγέρωχος, ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως ἀναγνωρίζει τις ὅτι πρόκειται περὶ βασιλίσσης. Πλησίον ταύτης

παρίσταται ἡ «Παναγία ἢ Ἑλπίς» βαστάζουσα τὸν μονογενῆ της, ἐν μέσῳ νεφῶν ἐναερίων καὶ ἡμισβύστων, πέριξ δὲ αὐτῆς ἀπεικονίζονται αἱ ἱπτάμεναι ταξιαρχαὶ τῶν Ἀγγέλων, εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἰποίων ἡ ἀρίστη τέχνη τοῦ ζωγράφου καὶ ἡ λεπτομερὴς αὐτοῦ ἐργασία, ἀπετύπωσε τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀγαλλιᾶσεως διὰ τὴν δόξαν αὐτῶν.

Πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς Θεοτόκου παρίσταται, φέρουσα μοναχικὸν ἔνδυμα ἡ Ἁγία Πελαγία, παρὰ ταύτην δὲ ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος, σεβάσμιος τὴν μορφήν καὶ κάλλιστα ἀπεικονιζόμενος. Κάτωθεν φαίνονται πλοῖα πολεμικὰ σημαιοστόλιστα διὰ αὐστριακῶν καὶ ἐνετικῶν σημαίων, καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ παρίσταται ὁ Θεοφώτιστος Βασιλεὺς τῶν βασιλέων ἐπὶ θρόνου χρυσοκεντήτου καθήμενος καὶ ἔχων τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τοὺς πανηγυρίζοντας τὴν νίκην του, οἵτινες φαίνονται μακρόθεν ἐντὸς τῶν πλοίων ὧν ἡ ἐκτέλεσις ἐν τοιαύτῃ μικρογραφικῇ παραστάσει εἶναι τελειοτάτη.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι σπανία καὶ ἱστορικῆ. Ἐγράφη δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου, ὡς ἀνά μνησις τῶν ἠνωμένων στόλων τῶν Ἑνετῶν καὶ

Αὐστριακῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸν ναύαρχον Βενιέρην καὶ τὸν Αὐστριακὸν Δὸν Ζουὰν ἐνίκησαν κατὰ τὴν 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1571 καὶ κατεπόντισαν ἐν Ναυπάκτῳ τὸν τουρκικὸν στόλον. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς νίκης ἐώρταξεν ἡ Ἁγία Ἰουστίνη, τὴν δὲ δὴν τοῦ ἰδίου μηνὸς ἡ Ἁγία Πελαγία. Ὁ Φιλόθεος ὁ Ἱερομόναχος ἀπεικόνισεν ἀμφοτέραις τὰς ἁγίας, διότι κατὰ τὴν εορτὴν τῆς Ἁγίας Πελαγίας ἐωρτάζοντο τὰ ἐπινίκια ὑπὸ τῶν νικητῶν τὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα ὡς προστάτην τῆς Ἐπτανήσου, τὸν δὲ Ἅγιον Ἐλευθέριον ὡς ἀπελευθερώσαντα τοὺς ἠνωμένους στόλους ἐκ τῆς καταδρομῆς τοῦ Τουρκικοῦ ὡς καὶ τὴν Παναγίαν τὴν «Ἑλπίδα», διότι ἤλπισαν ἐπὶ τὴν νίκην.

Τελευταῖοντες ἀποφαινόμεθα, ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι ἐκ τῶν σπανιωτέρων κειμηλίων τῶν ἐν Ζακύνθῳ εὑρισκομένων, ἦτο δὲ ἀγνωστος καὶ ἐλησιμονημένη μὲσ εἰς τῆς λήθης τὸν κωνιορτόν ἀνεκάλυψα δὲ ταύτην μετὰ πολλοῦ κόπου, ἄλλως τίς εἶδεν ποῦ θὰ κατέληγεν.

Δ. Σ. ΠΕΛΕΚΑΣΗΣ ζωγράφος

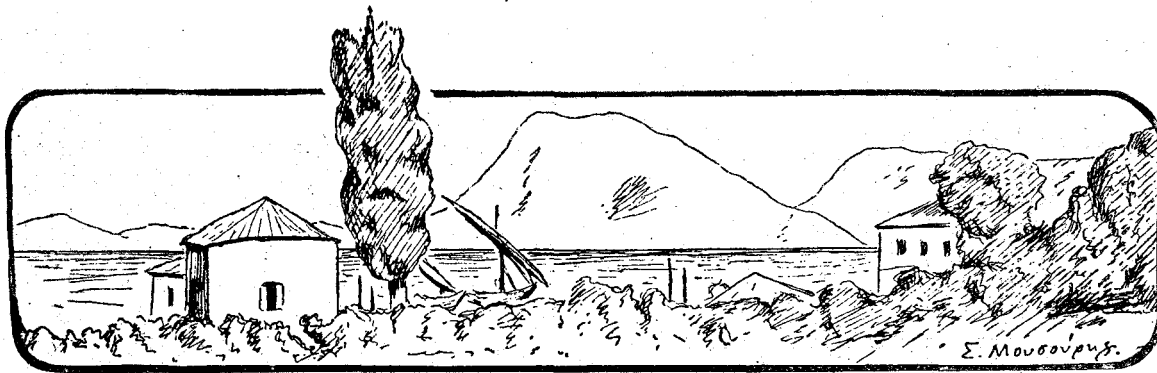
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

«Πανελλήμιον»
Θέατρον.

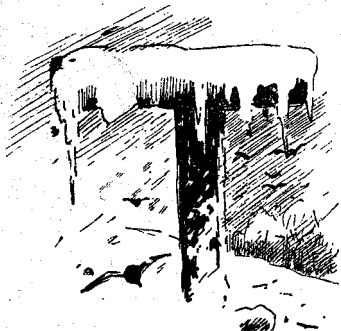
Τειρότη προᾶξις
τῶν «Δωποδυτῶν»

Ὁ κ. Παπαϊωάννου. — Ὁ κ. Τριχᾶς. — Ὁ κ. Φιλιππίδης

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΣΙΕΛΕΓΚΑ

Στόν κ. Σ. Κανέλλη, Ιατρόν

ΟΝ θυμάμαι ἀκόμα τὸν καημένον τὸν Τσιέλεγκά μας τὸν γέρο—Κούσιο, σὰ νὰ εἶταν χτές, ἂν κι' ἀπὸ τότε πέρασαν τριάντα σύγκορμα χρόνια.

Εἶταν ὀδοδηγὰ πέντε χρονῶν, κι' ἀπάνω, ὁ γέρο—Κούσιος, ἀλλὰ δὲν τοῦ ἀποφαίνονταν οὔτε γιὰ πενήντα. Τὰ μαλλιά του καὶ τὰ μουστακόγενά του δὲν εἶχαν ἀσπρίσει ἀκόμα, οὔτε τὰ μισὰ, τὸ κορμί του εἶταν ἀκόμα ἴσιο σὰν κυπαρίσσι, κι' ὅσο ἀνήφορος κι' ἂν εἶταν, ὅταν ἀνεβαίναμε τὸν κράκουρα τοῦ Βραδέττου, δὲν καθαλλήκευε ποτέ. Μπορῶ νὰ πάρω ὄρκο, ὅτι ὁ γέρο—Κούσιος ὁ Τσιέλεγκάς μας δὲν εἶχε καθαλλήκει ποτέ στὴν ζωὴ του. Πάντα ὅταν εἴμαστε στὸ ξεκαλοκαιριό, κοιμῶνταν ὑστερνὸς καὶ ξυπνοῦσε πρῶτος. Χειμῶνα καλοκαίρι δὲν κοιμῶνταν τεγτωμένος, ἀλλὰ ἀκκουμπημένος κάπου, εἴτε σὲ χοντρό κούτσουρο, εἴτε σὲ καρδάρι, εἴτε σ' ἄλλο τι, ἔχοντας γιὰ προσκέφαλο τὸ ζερβί του τὸ χέρι καὶ στρώμά του καὶ σκεπάσμα του τὴν κάππα του.

Εἶταν εὐλογημένη ψυχὴ ὁ γέρο—Κούσιος, ὁ Τσιέλεγκάς μας. Ὅλους τοὺς ὑποδέστερους του τοὺς θεωροῦσε σὰν παιδιὰ του κι' ὅταν ἔρχονταν στὴν ἀνάγκη νὰ κἀνὴ καμμιὰ παρατήρηση, νὰ εἴπῃ κανένα ψυχρὸ λόγο—ἄγιο τὸ χῶμά του—καὶ τότε ἀκόμα ἔσταζε μέλι ἀπὸ τὸ στόμα του.

Ἐμένα μ' ἀγαποῦσε πολὺ—πολὺ, ὄχι γιὰτ' εἶμουν παιδί τ' ἀφεντικοῦ του, ἀλλὰ γιὰτὶ τὸν σέβομουν καὶ τὸν παρακαλοῦσα νὰ μοῦ λέγῃ ἱστορίες. Καὶ πόσο ἀγαποῦσε ὁ μακαρίτης νὰ λέγῃ ἱστορίες τῆς ζωῆς του, κι' ἀρχίζε τὲς ἱστορίες του ἀπὸ ὅταν εἶταν μικρὸ παιδί, ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη ποῦ ζοῦσε. Ἄν εἶταν γραμματισμένος κι' ἔγραφε τὰ ὅσα εἶδε καὶ πέρασε, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πῆρε στὸ χέρι τὴν ἀγκλίτσα, παιδί ἑφτά χρονῶν ἀπάνω—κάτω, θάρκιανε ἕνα βιβλίον με χίλια φύλλα, ποῦ καθ' ἕνα θὰ τὸ διάβαζε μ' εὐχαρίστηση. Ἦθελες δέκα τέσσαρα αὐτιά νὰ τὸν ἀκοῦς, ὅταν δηγῶνταν τὲς κακοκαιρίες, ποῦ κατέβαζαν τὰ ποτάμια

καὶ πνίγονταν οἱ ὄρκοι, καὶ τραντάζονταν τὰ ριζοθέμελα τῆς γῆς ἀπὸ τὲς μπουμπουναριές τῶν ἀστροπελεκιδῶν. Ἦ πάλαι, ὅταν ρίχνονταν οἱ λύκοι λιμασμένοι στὰ μαντριά, κι' αὐτὸς ἀνέβαινε ψηλὰ στὰ δέντρα γιὰ νὰ γλυτώσῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ποῦ μ' εὐχαριστοῦτε πλεῖστο εἶταν, ὅταν μοῦ διηγῶνταν πῶς τὸν εἶχαν πάρει μιὰ μέρα οἱ Ἐωτικιές, καὶ τὸν φύλαξαν κλεισμένον στὰ σπήλια τοὺς ἕξῃ μῆνες καὶ πλεῖστο.

Ὁ ἥλιος τοῦ Ἄλωναριῦ εἶχε βγῆ πολὺ καυτερός ἕνα πρωινὸ, ὅταν τὸν εἶδα ν' ἀναβαίνει τὸν κακοτρόχαλο δρόμο γιὰ τὴν στρούγκα, ὄχι πεταχτά, ὅπως ὄλες τὲς ἄλλες φορές, ἀλλὰ ἀνάγκια—ἀνάγκια. Ἐρχόντας, καλημέρησε ξέκαρδα κι' ἀκούπησε στὸ στρουγκολίθι σὰν ἀγκουσεμένος.

— Τί ἔχεις; Τοῦ εἶπα...

— Δὲν μπορῶ...

Μοῦ ἀπολογῆθηκε...

Μοῦ φάνηκε παράξενη ἢ ἀπόκρισή του!

Αὐτὸς ἄρρωστος, ποῦ καυχῶνταν, ὅτι δὲν εἶχε εἴπῃ ποτέ κεφάλι στὰ ζωὴ του;

Πολλὲς φορές, κοροῖδεύοντας ὅσους ἄρρωστοῦσαν καὶ γύρευαν γιὰτρικὰ, ἔλεγε:

— «Ἐγὼ θὰ πεθάνω γερός!»

Ἄρχισε νὰ μὲ πιάνῃ μιὰ κακὴ προαισθήση. Μοῦ φαίνονταν ἐκεῖ δὲ ἀκκουμπισμένος σὰν γκρεμισμένος πύργος, κι' ὅτι δὲν θὰ τὸν ξανάβλεπα ὄρθο. Τὴν προαισθήσή μου τὴν δυνάστευαν πλεῖστο καὶ τὰ τρία σκυλλιά, ὁ Μούργκας, ὁ Γκεσοῦλης κι' ὁ Κοράκης, ποῦ κάθονταν στὰ πισινὰ γύρα του καὶ τὸν κῦτταξαν μὲ μιὰ λύπη ζωγραφισμένη μέσα στὰ μάτια τους.

— Θέλ' (τοῦ εἶπα) νὰ σὲ τρίψω;

— Ἄχ! (Μοῦ ἀπολογῆθηκε). Δὲ μὲ πονάει τὸ κορμί γιὰ νὰ μὲ τρίψετε.

— Ἰότε, τί ἔχεις; Τί σὲ πονεῖ;

Τὸν ξαναρώτησα.

— Φωτιά στὸ κεφάλι μου! (Μοῦ ξαναπολογῆθηκε).

Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ σμιστῇ τὸ κεφάλι μου... Τί κακὴ ποῦν' ἡ ἀρρώστεια!

— Καρδιά, καὶ θὰ περάσῃ...

Τοῦ εἶπα.

— Τί καρδιά, (Μοῦ ματαξαναπολογῆθηκε) ποῦ εἶμαι χαμένος!...

— Νὰ στειλωμε στὰ Γιάννινα γιὰ γιαιτρικά; Τὸν ματαξαναρώτησα.

— Στὰ Γιάννινα! (ἀπολογῆθηκε). Τί λές, παιδί μ'; Νομί'εις, ὅτι μπορῶ νὰ βαστάξω ἐγὼ δυὸ μερνούχτα, ποῦ χρειάζεται νὰ πάη κ' νάρθῃ ὁ ἄνθρωπος στὰ Γιάννινα.

— Γιατί ὄχι! (Τοῦ ἀπολογῆθηκε) εἶσι πεθαίνου ὁ κόσμος;

— Νὰ σοῦ εἰπῶ... (μοῦ εἶπε) ἂν εἶνε νὰ βαστάξω δυὸ μερνούχτα εἶσι, κάλλια θάνατος αὐτῇ τῇ στιγμῇ...

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπῇ, ἐξακολούθησε:

— Μωρὲ τὸ ἔρημο, τί θὰ εἴπῃ ἀρρώστεια!

Κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ του.

Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ βογγάη καὶ ξαπλώθηκε κατὰ γῆς.

— Βάλε μου κάτι γιὰ προσκέφαλο...

Μοῦ εἶπε:

Δίπλωτα ἕνα σκουτί, ποῦδρα πρόχειρο καὶ τοῦ τῶδχα

— Ἐχε τὴν εὐχὴ μου...

— Θέλεις νὰ σοῦ στρώσωμε τίποτε, τὸν ρώτησα πάλι, νὰ μὴνῆσαι ξαπλωμένος στὰ χῶματα;

Μὲ λίγη ὥρα μοῦ ἀπολογῆθηκε βαρετά.

— Ὅπως θέλ'ς παιδί μ'.

Κι' ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Τῶστρωσα μιὰ βελέντζα διπλὴ στὸ ἰσιώτερο μέρος καὶ τὸν ἔκραξα:

— Σήκου νὰ ξαπλωθῆς στὸ στρωμένο, ἐκεῖ-δὰ.

Ἄνοιξε τὰ μάτια του καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε.

— Δὲν μπορῶ νὰ σηκωθῶ μόνος μου... Θέλω βοήθεια. Ἐέρ'ς πῶς εἶμαι; Σὰ νάχω πέσει ἀπὸ τὴν κορφή τοῦ δένδρου... Ἐτσι εἶνε τὸ κορμί μου ξεκλειδωμένο.

Μόνος μου δὲ μποροῦσα νὰ τὸν σηκώσω, κι' εἶταν ἀνάγκη νὰ φωνάξω κάποιον ἀπὸ τοὺς ἄλλους πιστικούς μας, γιὰτὶ ἡ ὥρα γιὰ τ' ἄρμεγμα, ποῦ θάβγαιναν στὴν στρούγκα πεντέξῃ πιστικοί, εἶταν μακρὰ ἀκόμα.

Βγῆκα παρῆξω ἀπὸ τὴν στρούγκα νὰ ἰδῶ κανέναν πιστικὸ στὴν πλαγιά. Ἄντικρυσά τὸν Κώτσιο ἀπὸ τὰ στέφρα καὶ τὸν Τσίλια ἀπὸ τὰ γαλάρια, ποῦ κάθονταν σ' ἕναν ψηλὸ βράχο καὶ κουβέντιαζαν. Παρέκει εἶταν κι' ὁ Κίτσιος ποῦ φύλαγε τὰ βαρβάτα καὶ λάλαε τὴ φλογέρα του μέσα σ' ἕνα γούπατο κι' ἀγολοῦγε γύρα του τὸ λάκκωμα ἀπὸ τὴ γλυκάδα καὶ τὴν ἄρμονία τῆς φωνῆς τῆς.

Φωνάξω δυνατά:

— Ὠωωωρε Κώτσιο! Ὠωωωρε Τσίλια!

Οἱ πιστικοὶ ἀκούσαν κι' ἀπολογῆθηκαν;

Ἐεεεεεε!

— Ἐλάτε ἀπάνω γλήγορα!

Τοὺς φώναξα προσταχτικά, γιὰτὶ καὶ οἱ δύο εἶταν ἀπὸ τοὺς δικούς μου τοὺς πιστικούς κι' ὄχι ἀπὸ τοὺς πιστικούς τῶν συντρόφων.

— Τί τρέχει;

Φώναξε ὁ Τσίλιας.

— Ἐλάτε ἀπάνω γλήγορα σὰς λέω.

Τοὺς ἀπολογῆθηκε.

Οἱ δυὸ πιστικοὶ ἔκαναν τὸν ἀνήφορο σὰ ζαρκάδια, κι' ὅταν ἔφτασαν κοντὰ μου μ' ἐρώτησαν παλι:

— Τί μὰς θέλ'ς;

— Ἀρρώστησε ὁ Τσιέλεγκας...

Τοὺς ἀποκρίθηκα.

— Δόξα σοι ὁ Θεὸς (ξεφώνησε ὁ Κώτσιος) π' ἀρρώστησε μιὰ φορὰ κι' αὐτὸ τὸ ζλάπ'! Οὐλ' μας ἀρρωσταίναμε, ποῖς ἀφαλὸ, ποῖς κεφάλ', ποῖς κορμί, ποῖς δούλεμα κι' αὐτὸς, ὁ κόρκακ' ἐκατὸ χρονῶν. κοντεύει, κι' εἶνε σίδερο!

— Τί λές, ὦρ ἀνόητε; (τοῦ εἶπα) Φγαριστήθηκες ποῦ ἀρρώστησ' ὁ Τσιέλεγκάς μας;

— Ἄς ἀρρωστήσ' κι' αὐτὸς μιὰ φορὰ, σὰν ἄνθρωπος!

Μοῦ ἀπολογῆθηκε ὁ πιστικὸς μὲ ἀπάθεια.

Οἱ τρεῖς μαζὺ σηκώσαμε τὸν Τσιέλεγκα, τὸν ἀποθέκαμε ἀπάνω στὴ στρωμένη βελέντζα, καὶ τὸν σκεπάσαμε μὲ τὴν κάππα του.

— Θέλ'ς, (τὸν ρώτησα) νὰ σοῦ ρίξωμε ἀκόμα μιὰ βελέντζα;

— Ὅχι παιδί μ' (μοῦ ἀπολογῆθηκε) δὲν θέλω τίποτε. Μόνον νὰ μῶχετε ἐδῶ κοντὰ τὸ βουτσέλλι μὲ τὸ νερό... Φωνάξτε καὶ τὸ Κολιδὸ νὰ κάθετε ἐδῶ στὸ κεφάλι μ' νὰ τὸν διατάξω σ' ὅτι χρειά.

Ὁ Κολιδὸς εἶταν ἕνα πιστικοῦδι καμμιὰ δεκαριά χρονῶν, ποῦ πῆγαινε μὲ τὰ ζυγούρια, σὰ νὰ ποῦμε ὑπεράριθμος, ἂν κι' ἔκανε τὸσες δουλιές τὸ καημένο, εὐκολαίνοντας τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλο σ' ὄλη τὴν στάνη.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀνηφοροῦσε κι' ὁ Κολιδὸς γιὰ τὴν στρούγκα.

— Περβάτα γλήγορα, ὦρ! Τοῦ φώναξα.

Τὸ παιδί ἀνάγκασε τὰ βήματά του καὶ σὲ μιὰ στιγμῇ εἶταν μπροστὰ μου. Τότε οἱ δυὸ οἱ πιστικοὶ ἔκαναν τὸν κατήφορο, λέγοντας μ' ἕνα στόμα.

— Περαιστικά, γεροτσιέλεγκα. Αὔριο νὰ σὲ βροῦμε καλά...

Ὁ Τσίλιας, σὰ νὰ ληαμόνησε κάτι, ξαναγύρισε καὶ μῶκανε νεῦμα ἀπὸ μακρὰ νὰ πάω σιμά του. Πῆγα ἀμέσως κι' ἀκούω νὰ μοῦ λέη:

— Νὰ στειλ'ς κανένα στὸ χωριὸ νὰ φέρῃ τὸν παπᾶ νὰ τὸν μεταλάβῃ τὸν γέρο, γιὰτὶ δὲν εἶνε καλά... Μὰς φέγει αὔριο ὁ γέρος.

— Πῶς τὸ ξέρ'ς;

Τὸν ρώτησα ἐπιπληρητικά καὶ μὲ ταραχὴ!

Πῶς τὸ ξέρω; Αὐτοὶ οἱ γέροι, βαστοῦν-βαστοῦν κι' ἄμα πέσουν κατὰ γῆς, πέφτουν μιὰ καὶ καλά καὶ πᾶν στὴ δουλειά τους. Ἐπειτα δὲν εἶδες ποῦ εἶνε ἄνοιωτος; Τί λέει ὁ λόγος; «Ἄλλοι στὸ νιδ ποῦ δέρνεται στὸ γέρο ποῦ κοιμᾶται». Δὲ μ' ἀρέσει καθόλου αὐτό. Ὅταν ὁ ἄρρωστος γέρος ἤσυχάζῃ εἶσι, μυρίζε χωματῆλα. Βράστ' του στᾶρι!

Ἰστερα ἀπὸ λίγη σκέψη, τοῦ εἶπα:

— Δὲν πᾶς ἐσύ, ὦρ Τσίλια γιὰ τὸν παπᾶ στὸ χωριὸ;

— Ὅπως ὀρί'εις (μοῦ ἀπολογῆθηκε). Πηγαίνω.

— Πάρε κι' ἕνα μουλᾶρι (τοῦ εἶπα). Ποῦ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ν' ἀναβαίῃ αὐτὰ δῶ τὰ κράκουρα πεζός!

— Πέρνω κι' ἕνα μουλᾶρι...

Μοῦ ἀποκρίθηκε κι' ἔφυγε τὸν κατήφορο σὰ φάντασμα.

Γύρισαν στὴ στρούγκα, κοντὰ στὸν ἄρρωστο τσιέλεγκά μας. Τὸ παιδί, ὁ Κολιδὸς κάθονταν πλάγι στὸ κεφάλι του, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ταραζόνταν καθόλου. Καὶ πότε-κάποτε γύρευε τὸ βουτσέλλι νὰ πιῇ νερὸ καὶ τίποτε ἄλλο.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ἡ λέμβος τοῦ Ἰδανικοῦ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

IX.

Ἀγαπημένη μου,

Μὰ ἔκαμες πολὺ κακὰ νὰ ζητήσης προχθὲς ἀπὸ τὸν Μίμη συγγνώμη γιατί τὸν λύπησες, κι' ἀκόμη κακὰ γιατί τοῦ ὑποσχέθηκες πῶς δὲν θὰ τὸ ξανακάμης. Δὲν πρέπει νὰ πέρνωμε ποτὲ τὴν εὐθύνην τελείων χαρακτήρων, οὔτε νὰ δίδωμε λόγους, ποῦ μᾶς εἶνε δύσκολο κι' ἀδύνατο νὰ κρατήσωμε. Γιατί νὰ τὸν συνειθίσῃς νὰ μὴ σὲ πιστεύῃ καὶ τὸ χειρότερο νὰ μὴ σοῦ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ μέλλον; Ὅ,τι ἔκαμες ἦταν ἑλαφρὸ, ἀσήμαντο, δίχως καμμιὰ σοβαρὰ ἀφορμὴ κάμεις μεταξὺ σας. Ἄς τᾶφινες νὰ περάσῃ. Θὰ ξεχνιοῦνταν γρήγορα-γρήγορα, κι' ὁ Μίμης θάβλεπε πῶς θὰ μετάνιωνε ποῦ σὲ πίκρανε. Ὅχι! ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇς ὅλα τὰ μέσα ποῦ μεταχειρίζομεθα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, πρὸ πάντων σὰν καταλαβαίνωμε πῶς εἴμεθα ἔνοχοι, καὶ τὸ φοβερώτερον σοῦ διέφυγεν ἓνα ἀνεπανόρθωτο «Ποτὲ πειὰ!». Ποῦ δὲν φαντάζεσαι πόσο ἦδονικὰ ἀντήχησε στ' αὐτιά τοῦ Μίμη, ἀλλὰ καὶ πόσων καινούργιων παρεξηγήσεων καὶ καυγάδων ἐκαλλιέργησε τὸ ἔδαφος.

«Ποτὲ πειὰ!». Ποτὲ πειὰ δὲν θὰ ξαναμιλήσης μὲ τὴν τάδε; ποτὲ ποιά δὲν θὰ χορέψῃς μὲ τὸν Ἄλφα; ποτὲ ποιά δὲν θὰ φορέσῃς κοντὰ μανήμι, γιὰ νὰ μὴ φαίνωνται τὰ ωραιότατα μπρατσάκια σου; ποτὲ πειὰ δὲν θὰ κάμῃς τίς χίλιες ἐκεῖνες παιδιανισες ἑλαφρότητες, ποῦ συγχωροῦνται τόσο εὐκόλα, καὶ τόσο χαριωμένα μ' ἓνα γελαστὸ φιλί,

μόνο θὰ περιορισθῇς καὶ θὰ κλεισθῇς μέσα σὰν κανένα χανουμάκι; Αὐτὸ θὰ κάμῃς; «Ποτὲ πειὰ!» τῶλεγε μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα κι' ὁ Μίμης ἦταν τρελλὸς ἀπὸ χαρὰ κι' ἐσοῦ πειδὸ εὐτυχισμένη ὅσον ποτὲ ἄλλοτε.

Ὁ Μίμης μ' ὄλον τὸν ἀνδρικόν του ἐγωϊσμό θὰ σκέπτεται τώρα πῶς φέρθηκε σὰν ἄνδρας, ποῦ πρέπει νὰ ξέρῃ νὰ φυλάῃ τὸ δικό του, μὲ δυνατὸ χέρι, καὶ θὰν περήφανος, ποῦ ἔχει μιὰ κόρη τόσο τελεία γι' ἀρραβωνιαστική, καὶ θὰ λογαριάζῃ ἀπὸ τώρα γι' αὐριο, ἓνα σπιτάκι πολὺ περιποιημένο, πολὺ μοναχικό, ποῦ θὰναι αὐτὸς μόνος ὁ κύριος καὶ δεσπότης μιᾶς γυναικούλας τρυφερῆς καὶ ἡσυχῆς ποῦ θὰ τὸν περιμένῃ μέρα-νύχτα μὲ χαρὰ κι' ἡ ζωὴ τους ἔτσι θὰ τραβᾷ γαλήνια καὶ γλυκεία τὸν δρόμον της. Σ' ἀρέσει;—ὄχι, χίλιες φορές ὄχι!

Τὸ ὄρατό σου σγουρόμαλλο κεφαλάκι καὶ τὸ κομψὸ σου σωματάκι δὲν εἶνε καμωμένα γιὰ μιὰ ζηλιάρικη κι' ἀπαιτητικὴ ἀγάπη—Ὅχι, πῶς θέλω νὰ σὲ κατηγορήσω ὡς ἐπιπολαία καὶ φιλάρεσκο, ἀγαπημένη μου, ὁ Θεὸς φυλάξοι. Πρέπει νὰ ξέρῃς πῶς μεταξὺ ἐκείνης ποῦ ἐσυνήθισες νὰ ζῆ μέσα στὸν κόσμον, ποῦ περνᾷ τοὺς χειμῶνας στοὺς χοροὺς καὶ στὰ θεάτρα καὶ τὰ καλοκαίρια στὰ εὐρωπαϊκὰ λουτρά καὶ ποῦ βρίσκεται πάντα ἀνάμεσα στὸν θόρυβον τῶν διασκεδάσεων, γιατί ἔτσι τὴν ἐσυνήθισαν, γιατί ἀπὸ μικρῆ μεγάλωσε μέσα στὸν κύκλον αὐτὸν, καὶ τῆς ἄλλης τῆς ὠμορφῆς ποῦ κυνηγᾷ λόγια θαυμασμοῦ ἀπὸ τὸν τυχόντα, ἢ διαφορὰ εἶνε μεγάλη, πολὺ μεγάλη.

Γιατί, ἐνῶ ἐσοῦ λατρεύεις τὸν Μίμη, ἐκείνη δὲν

ἀγαπᾷ καθόλου τὸν ἰδικὸ της.

Λοιπόν, γιατί προχθὲς ποῦ ὁ Μίμης σοῦκανε παράπονα πῶς χορέψῃς μ' ἐκεῖνον τὸν νέο, ποῦ ἔλεγε πῶς σ' ἀγαποῦσε τὸν περασμένον χειμῶνα, δὲν ἐφρόντισες νὰ τὸν πείσης πῶς εἶνε παιδικίσιο ἐκ μέρους του ν' ἀμφιβάλλῃ γιὰ τὴν ἀγάπη σου, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, παρὰ εὐθὺς χωρὶς νὰ χάσῃς καιρὸ τοῦ ὑποσχέθηκες πῶς ποτὲ πειὰ δὲν θὰ ξαναπᾶς οὔτε σὲ χορὸ, οὔτε πουθενὰ ἄλλου, ποῦ θὰ βρίσκωνται ξένοι; Γιατί νὰ τὸ πῆς; Ὁ Μίμης δὲν θᾶχε ποτὲ παρόμοια ἀξίωσι, γιατί σὲ γνώρισε μέσα στὰ σαλόνια, σ' ἀγάπησε περιστοιχισμένη ἀπὸ κομψοὺς νέους κι' ἀπὸ θαυμασμό. Εἶδες αὐτὸ δὲν τὸν ἀνεγαίτισε νὰ σὲ ζητήσῃ, ποῦ θὰ πῆ πῶς σ' ἔπερνε μὲ τὰς συνηθείας σου, μὲ τὸν τρόπον ποῦ ζοῦσες. Μὰ ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ ζηλεύῃ φοβερὰ—γιατί βέβαια πῶς ἀλλοίως νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς τὸ αἶσθημα αὐτό, ποῦ ξεφυτρώνει κάποτε στῆς ψυχῆς ἐκείνων, ποῦ ἢ κοινωνικὴ τους θέσις τοὺς ἀναγκάζει νὰ πηγαίνουν τὴν γυναῖκά τῶν ἐδῶ κι' ἐκεῖ—ἐσοῦ, μὲ τὴν ἀγάπη σου, μὲ τὴν συμπεριφορὰ σου πρὸ πάντων, θὰ τοῦδιωχνες σιγα-σιγα τὸ ἐλάττωμά του αὐτό, ποῦ ἐγὼ θὰ τῶχα γιὰ καύχημα καὶ ὑπερηφάνια. «Μὰ ἐσοῦ δὲν εἶσαι τοῦ κόσμου» θὰ μοῦ πῆς. Ἐχεις δίκην.

Ξαναλέω, θὰ τοῦδιωχνες τὸ ἐλάττωμά του αὐτό, καὶ ὅλα θὰ πηγαιναν μὲ χαρὰ. Τώρα ὅμως;—«Ποτέπειά!»—Κι' ὁ πρῶτος χορὸς, ποῦ θὰ δοθῇ θὰ σὲ κάμῃ νὰ μετανιώσῃς ποῦ ξεστόμισες παρόμοια ὑπόσχῃσι. Κι' ὅταν ὁ Μίμης θάρρη χαρούμενος ν' ἀπολαύσῃ τὴν ἀδιαφορίαν σου καὶ τὴν ἀγάπην σου, θὰ σὲ βρῇ στενοχωρημένην, νευρικήν,

ἀλλοιώτικην, καὶ μάταια θὰ βασανίζεται νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν αἰτία. Ἐπειτα;

Ἄκουσε με, ἀγαπημένη μου, σοῦ τὸ ξαναλέω εἶνε ἐπικίνδυνον νὰ δίδωμεν ὑποσχέσεις, ποῦ μᾶς εἶνε δύσκολον κι' ἀδύνατον νὰ κρατήσωμε.—Καὶ εἶνε ἑκατὸ φορές καλλίτερα νὰ σὲ ξέρῃ ὁ ἄνδρας σου λίγο-λίγο φιλάρεσκον, σφάλμα ὄχι δικό σου ἀλλὰ τοῦ περιβάλλοντος, ἀπὸ τὸ ὅποιον σὲ πῆρε, παρὰ νὰ σὲ ὑποπτευθῇ μὲ μόνη στιγμοῦλα, γιὰ ὑποκρίτρια. Ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν βᾶσιν πρέπει νὰ ξέρῃς τίποτε πειὰ δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ θ.μελιώσῃς. Κάθε τι θὰ γκρεμίζεται καὶ θὰ κομματιάζεται καὶ μαζὺ του ἢ εὐτυχία τοῦ σπιτιοῦ σου.

Σὲ λυπῶ; Βέβαια! Μὰ πρέπει! Καὶ ὅμως ὑπάρχει ἀκόμη καιρὸς νὰ διορθωθῇ τὸ πρᾶγμα. Ἡ νὰ πῆς στὸν Μίμη μ' εἰλικρίνειαν πῶς θᾶσαι ἀνίσχυρη νὰ κρατήσῃς τὸν λόγον σου, ἢ πραγματικῶς νὰ ἀποφασίσῃς γενναίᾳ ν' ἀκό οὐθῆσῃς τὸν δρόμον, ποῦ σοῦ δείχνει ἡ ἀγάπη του ἢ ζηλιάρικα. Δρόμος ποῦναι, σὲ βεβαιῶνω, ὁ πειδὸ ἴσιος, ὁ πειδὸ ὠμορφος κι' ὁ πειδὸ εὐτυχισμένος—ὅσο εἶνε δυνατὸν ὁ δρόμος τῆς εὐτυχίας νᾶναι ἀσφαλῆς.—Γιατί, ὅλες ἢ φιλάρεσκες γυναῖκες, πρέπει νὰ ξέρῃς ὅλες ἐκεῖνες ποῦ σήμερον καθένας κἀνὶ ἔχει νὰ διηγηθῇ εἰς βάρος των, ψεύτικον ἢ ἀληθινόν, ἔχουν ἀνατραφῇ μ' ἐπιμέλειαν σὰν κι' ἐσένα, εἶχον ἀγαπήσει σὰν κι' ἐσένα, σὰν κι' ἐσένα δὲν μπορούσαν νὰ παραδεχθοῦνε πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ παραστρατίσῃ μιὰ γυναῖκα, νὰ κάμῃ κακὸ δίχως νὰ τὸ θέλῃ καὶ δίχως νὰ τῶχη φυσικόν.

Σὲ φιλο

LALO DE CASTRO

* ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΕΪΚΑ ΟΝΕΙΡΑ *

ΑΙ ΣΕΙΡΗΝΕΣ

ΤΟ μία ἀπὸ τὰς θερμὰς θερινὰς νύκτας.

Ἡ δελήνη ἔκαθεπτίζετο εἰς τὰ νερά, ἐπάνω εἰς τὰ κύματα ἔτρεμαν τὰ φῶα τῶν ἀντανακλωμένων ἀστρων καὶ τὸ πλοῖον ἐπροχώρει ὀχίζον ἀ-

παλὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἀφῆνον ὀπίσω τὸν λευκόν του ἀφρόν, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο χρυσὸς ὑπὸ τὸ φῶς τῆς δελήνης. Οἱ δύο ναῦται ἐκύτταζαν πότε τὴν θάλασσαν, πότε τὸν οὐρανόν.

Ὁ εἰς ἦτο πολὺ νέος, παιδί σχεδόν ἀκόμη, ἴστατο δὲ ὄρθιος εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ πλοῖου μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους.

Τὰ μαῦρά του μάτια ἔλαμπαν εἰς τὸ ὄχρον του πρόσωπον. Ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐπερήμενε νᾶκούση κἀνι.

Ὁ ἄλλος ἦτο ὠρίμου ἡλικίας ἀνὴρ, μὲ περιδοστέραν ἐπομένως πείραν καὶ σύνεσιν.

Διὰ τοῦτο εἶχε δεθῆ καλὰ εἰς τὸν ἴστων τοῦ πλοῖου καὶ προσέτρεπε καὶ τὸν σύντροφόν του νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον.

—Ἄκουσέ με—τοῦ ἔλεγε—εἶνε τρέλλα αὐτὸ ποῦ θέλεις νὰ κάμῃς. Αἱ σειρήνες εἶνε ὀλέθριαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐλα νὰ δεθῆς καὶ σὺ ὅπως ἐδέθην ἐγώ.

Ὁ νεανίας ὅμως ἐκίνησεν ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν.

—Ὅχι, σύντροφε, θέλω νὰ μείνω ἐδῶ ποῦ εἶμαι. Ἐγὼ δὲν τὰ φοβοῦμαι διόλον αὐτὰ τὰ πλάσματα τὰ περιφρονῶ μάλιστα. Θέλω νὰ τὰ δῶ καὶ νᾶκούσω τὸ τραγοῦδι των.

Ἐπεκράτησε μακρὰ σιγὴ, κατόπιν ἓνας στεναγμὸς ἠγγίδεν ἐξαφνα τὸ νερό. Βαθυπῶδ ὁ γλυκὺς ἦχος καθίσταται δυνατώτερος. Φωναὶ ἀπειράριθμοι ἐτραγουδοῦσαν ὅλα τὰ θέλητρα τῆς σαρκὸς καὶ ὅλας τὰς ἐκστάσεις τῆς ψυχῆς.

Ἐν μέσῳ τῆς φωτεινῆς νυκτὸς οἱ θεοὶ τείνουν

τούς βραχίονας εις τούς θνητούς και ο ουρανός και η γη χαμογελοῦν εις τὸ σφικταγκάλιασμα των. Ἡ θλίψις ῥέει εἰς τὰς φλέβας ὡς νέκταρ. Ὁ νεανίας κλάττει μὲ δυνατοὺς λυγμοὺς καὶ κλίνει πρὸς τὸν κυανοῦν πυθμένα. Τὰ μακριά του μαλλιά ἐγγίζουσιν τὰ κύματα. Τὸ ὕδωρ φουσκώνει ἀπὸ τὰ κτυπήματα μιᾶς γυναικείας καρδιάς.

«Ἐλα — ἀκούεται μία γλυκυτάτη φωνὴ — ἔλα ἐδῶ κάτω, εἰς τὰ κρυστάλλινα μας Ἀνάκτορα. » Ἐχομε γιὰ σένα τραγοῦδια, ὠμορφιά, ἀγάπη. Δώσέ μας τὰ νειάτα σου ποῦ θῆνε γιὰ μᾶς πολῦτιμο μαργαριτάρι!

Ἐκλινεν ἀκόμη περισσότερον πρὸς τὸν κυανοῦν πυθμένα, χωρὶς νὰ στραφῆ καὶ νὰ ρίψῃ οὔτε ἓνα κἂν βλέμμα εἰς τὸν κόσμον ποῦ ἄφινε... Εἰς γαλακτώδης βραχίων περιέβαλε τὸν λαιμὸν του καὶ μετ' ὀλίγον ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὰ κύματα.

Τὰ ἄσματα ἔπαυσαν. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐκάλυψε τὸ μυστήριον. Ὁ ἄλλος ναύτης ἐξηκολούθησε μόνος του τὸ ταξίδι καὶ ἔβησεν εἰς τὴν πατρίδα του, τὸν Πόρον, τὸ ὄρατο νησί μὲ τοὺς βαθεῖς κόλπους, ὅπου ἐκπνέει ἡ αὔρα.

Εἰς τὸ λευκὸν του σπιτάκι, ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ μεγάλου πλατάνου, εὔρε τὴν πίστίν του

οὐζυγον καὶ τὰ καλοκαίωμένα καὶ γερά παιδιὰ του.

Τὰ πλοῦτη τὰ ὁποῖα ἐσύναξεν εἰς τὰ μακρινὰ του ταξείδια, τοῦ ἔδωκαν χωράφια, ποιμνία καὶ δοῖλους.

Ἐγγήραθεν ἐκτιμώμενος ἀπὸ τοὺς γείτονάς του, περικυκλωμένος ἀπὸ τὰ παιδιὰ του.

Ὁ ὕπνος του ὅμως δὲν ὁμοιάζει μὲ τὸν ὕπνον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὰ ὄνειρά του βλέπει θεϊκὰς μορφὰς καὶ ἀκοῦει μαγικὰς τροφὰς.

Βλέπει μάτια ποῦ λάμπουν ὅπως ὁ ὀκεανός. ὅταν ἀντανακλῶνται εἰς αὐτὸν τὰ ἄστρα καὶ ψιθυρίζει: «Νῦμαι ἔρχομαι σὲ σὰς γιὰ πάντα».

Τεῖνει τοὺς βραχίονας, θέλει νὰ ὀρμηθῇ... ἀλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἐξυπνᾷ.

Δὲν θ' ἀκούσῃ ποτὲ πειὰ τὰς θεσπεσίας φωνὰς, τῶν ὁποίων δὲν ἠθέλησε τότε ν' ἀκούσῃ τὴν πρόσκλησιν ἢ γυναικῆ του, ἢ ὁποῖα διαρκῶς τὸν κατασκοπεύει, τὸν βλέπει νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ μὲ ἀπελπισίαν.

Μέσα εἰς τὴν θλίψιν του ἀποκαλεῖ εὐτυχῆ, τρισόλθιον ἐκείνον ποῦ δι' ἓνα φίλιν ἐθυσιάσε τὴν νεότητά του καὶ ἐξέπνευσεν ἀκούων τὸ ἴσμα τῶν Σειρήνων.

KATINA ΨΥΧΑ

Ψ Υ Χ Η

ΠΤΑΤΑΙ διαρκῶς πλησίον σου. Ὑπὲρ τὸ εὐγραμμὸν ἀέτωμα τῶν μαύρων ὀφθαλμῶν σου καὶ τὰ μειδιῶντα χεῖλη σου θροεῖ περιχαρῆς. Σὲ περιπτύσσεται μὲ τοὺς περυγισμοὺς τῆς. Σὲ φιλεῖ ἡδυπαθέστατα.

Αἱ χνοῶδεις πτέρυγές τῆς - ἱριδόχροα, διαρανέστατα πέταλα ῥόδου - ψαύουν τὴν καστανὴν σου κόμην καὶ ἀνοικοκλειόμεναι ἀναταράσσουσιν τὴν ἀτμόσφαιράν σου

Φρικιᾶς ριγῶδες ἐκ φόβου μήπως ἀδιάκριτος ἐξελεγκτῆς εἰσέδυσεν εἰς τὸ δωμάτιόν σου Ἀνεγείρσαι ν' ἀπομακρύνῃς τὸν ἀόρατόν σου ἐφιάλτην καὶ ἡ χρυσόπτερος Ψυχή θωπεύει τὰς κρινοροδίνους παρειάς σου, ὡς τὴν ἀπαλὴν στεφάνην μυροβόλου ὑακίνθου.

Ζητεῖ μέλι, καὶ ἡ ἡλιόλουστος κυψέλη τῶν χειλέων σου προτείνεται αὐτόκλητος ἐνώπιόν τῆς.

Ποθεῖ μῦρα νὰ ἀρωματίσῃ τὰ λεπτά τῆς μέλης καὶ εἰσπνέει τὴν ἀναπνοὴν σου ἐν ἡδυπαθείᾳ.

Ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ λείου σου τραγήλου ἀνευρίσκει ὁσιν δροσώδη γαλακτόχρουν ποταμὸν ἀναψυχῆς.

Πλὴν τὸ ἀέννον ἀκτινοβόλημα τῶν ὀφθαλμῶν σου — δυαδικῶ ἀστερισμοῦ φωσφορισμός — τὴν ἔλκει καὶ ἡμιλιπέθυμον τὴν παρασύρει καὶ τὴν ἀναγκάζει συνεχῶς νὰ περυγίξῃ πλησιέστερον. Θὰ τῆς ἀπο-

μυζήσῃ τὴν ἱμάδα τῆς ζωῆς, θὰ ἀποσέσῃ τῆς νεανικῆς τῆς δροσερότητος τὴν αἴγλην.

Τὸ προαισθάνεται ἡ ἄπειρος Ψυχή καὶ δοκιμάζει ὕστατον ἀγῶνα, ὅπως διαφύγῃ.

Μάτην! Ὁ ἀβρὸς τοῦ σώματός τῆς χνοῶδες ἤδη ἐκάθη καὶ ἡ βελουδίνη νύμφη ἤρχισε ν' ἀγωνιᾷ. Ὁλίγον ἔτι καὶ τ' ἀρμονικόν τῆς θρόνημα θ' ἀνακοπῆ τελείως..

Ἀλλὰ... μία τῶν βλεφάρων σου ἀνάπλυσίς τὴν διασώζει.

Καὶ ἡ ἀμνηστικὰς παρθένος ἐπαναλαμβάνει τὰς θωπείας ἡ χαριέστερον σοὶ μειδιᾷ καὶ φρικιαστικώτερον διολισθαίνει ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σου στέρνου, ἕως ὅτου ἀπαυδήσασα διπλοῖ τὰς πτέρυγας καὶ καταφεύγει ὑπὸ τὴν διαφανῆ μεταξίνην πτύχωσιν τοῦ μαύρου σου περικορμίου.

Ἦδη, ἐνῶ τὸ εὐθραυστόν τῆς σῶμα ἐσπειρώθη ὑπὸ τὰς περιστηθίους τῆς ἐσθῆτός σου πτυχάς, ἡ μικροσκοπικὴ τῆς κεφαλῆ στήριζομένη εἰς τὸ στήθος σου, ὑπνώττει, τὰ δὲ δυσδιάκριτά τῆς χεῖλη — ὡς τοῦ κοιμημένου βρέφους ἀνοικοκλειόμενα — ἐξακολουθοῦν ν' ἀποφυλλίζουσιν τὴν θαλερὰν ναρκωτικὴν στεφάνην τοῦ ὕασμου, ἐφ' οὗ ἀνεπαύθησαν...

Ὡ! πρόσεχε μὴ ἀρυπνίσῃς τὴν ὑπνώττουσαν Ψυχήν. Θὰ διακόψῃς τὸ γλυκύτερόν τῆς ὄνειρόν, θὰ θρυμματίσῃς τὴν παρθενικὴν τῆς εὐτυχίαν. Πρόσεχε! Μαζὴ τῆς ἀναπνέει μία ἀληθινὴ ψυχὴ ἢ Ψυχὴ μου.

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Ὁ Πάπας καὶ ὁ ζωγράφος του

Ὁ ζωγράφος Ὀττο Δερλινκὸς ἐκ Φαγκφούρτης ἔσχε τὸ παρὰ τόσων συναδέλφων του φθονούμενον εὐτύχημα νὰ ζωγραφίσῃ τὸν Ὑπατον Ἀρχηγὸν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς ὁκτὼ στάσεις.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄδειαν τοῦ Πάπα, ἐδέησε νὰ ἐπιμείνῃ πολὺ καὶ νὰ μεταχειρισθῆ μέσα ἀφάνταστα. Ὅταν ὅμως εἰσῆλθῃ τέλος ἐνώπιον τοῦ Πάπα, ἐκεῖνος τοῦ ὠμίλησε μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ γλυκύτητος, ἐρωτήσας αὐτὸν περὶ τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν σπουδῶν του.

Ὁ Πάπας ἐποζήρτισεν ἀμέσως. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ διτύπωση αὐτῆ θὰ ἦτο μακροτάτη, ἐν τῷ μεταξὺ ἐεργάζετο, γράφων ἢ ὑπαγορεύων ἐπιστολάς καὶ ἀναγινώσκων τὰς ἑκατοντάδας τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα λαμβάνει καθημερινῶς.

Τὸ κυριώτατον χαρακτηριστικὸν τοῦ Πάπα — λέγει ὁ ζωγράφος — εἶνε ἡ τεραστία αὐτοῦ ἐργατικότητος καὶ ἡ ἀκαταπλήντος ἐπιμονή του. Ἐννοεῖ νὰ εἶνε ἐν γνώσει πάσης τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Βατικανοῦ καὶ αἱ ἐλάχισται ἐπι λεπτομέρειαι τῶν ὑποθέσεων τῆς Ἀσίας Ἐδρας πρέπει νὰ τοῦ γίνωνται γνωσταί.

Ἐχει τὸ πρόσωπον χοιρῶν καὶ μύτην κἄπως πλατείαν. Ἀλλὰ ἐκ τοῦ πλαγίου παρουσιάζει προτομὴν ρωμαϊκωτάτην.

Ἀκάλυπτος, ὅπως ἐργάζεται εἰς τὸ γραφεῖον του, ἔχει ὕφος Γερμανοῦ. Οὐδέποτε γελᾷ σχεδόν, καὶ ἡ μόνη περίπτωσις, κατ' ἣν ὁ ζωγράφος τὸν εἶδε ν' ὑπελάσῃ, ἦτο μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰρωνεύετο ἀκάκως τὸν ἱατρόν του διὰ τὰς ὑπερβολικὰς του φροντίδας. Τὸ πρόσωπόν του ἐν γένει εἶνε πολὺ σοβαρὸν καὶ σχεδὸν μελαγχολικόν, αἱ δὲ γωνίαι τῶν χειλέων του ὑπεμφαίνον ἀνέκφραστον πικρίαν. Τὰ μάτια του εἶνε λαμπρὰ ἀλλὰ τὸ χαρακτηριστικώτερον τῆς φυσιογνωμίας του εἶνε τὸ μέτωπόν του τὸ εὐρὸν καὶ προδίδον τὸν ἄνδρα τῆς θελήσεως. Καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκείνου πλανῶνται διαρκῶς οσκιαὶ φροντίδων, ὡς νέφη βαθυμέλανα καὶ φευγαλέα.

Τὰ μωδέλα

Μία Παρισινὴ ἐφημερὶς ἀσχολεῖται μὲ τὰ μωδέλα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ Παρισιοὶ ζωγράφοι καὶ οἱ γλύπται, περιγράφουσα τὰς συνηθείας τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν.

Μία κἄποια κυρία Κ... ἡ ὁποία εἶνε περιζήτητος ἀπόδουλος τοὺς ζωγράφους καὶ γλύπτας τῶν Παρισίων, διὰ τὰς πλαστικωτάτας γραμμὰς τοῦ σώματός τῆς, εἶνε ἐκπεσοῦσα εὐγενῆς, ἡ οἰκογενεία τῆς δὲ ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας καὶ ἀριστοκρατικωτέρας τῆς Γαλλίας.

Ἐνυμφεῦθη πολὺ νέα ἓνα ἔξον κόμητα, κατόπιν ὅμως ὁ σύζυγός τῆς ἀπέθανε καὶ εὐθρεθεῖσα εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας ἠναγκάσθη νὰ γείνη μωδέλο διὰ νὰ ζήσῃ. Ἐκτὸς τῆς ἀμοιβῆς ἦν ζητεῖ, καὶ ἡ ὁποία εἶνε ἡ συνήθη; τῶν 5 φράγκων δι' ἕκαστον ποζάρισμα ζητεῖ καὶ δύο φράγκα ἐπὶ πλέον διὰ τὴν φθορὰν τῶν ἐνδυμάτων τῆς. Ἡ κ. Κ... δὲν συνεννοεῖται ποτὲ ἢ ἰδίᾳ μὲ τοὺς καλλιτέχνας, ἀλλὰ ἀποπέλλει τὴν θαλαμηπλὸν τῆς ὅπως κλείσῃ τὰς συμφωνίας.

Ἐπάρχει καὶ μία ἄλλη κυρία, ἡ ὁποία ἰσχυρίζεται ἐπιστῶς, ὅτι εἶνε εὐγενὸς καταγωγῆς, καὶ μάλιστα κατ' εὐθείαν ἀπόγονος τοῦ Καρόλου Α' ποζάρει δὲ ὡς μωδέλο δι' ἡλικιωμένα πρόσωπα, διότι ἔχει παύσει πρὸ

πολλοῦ νὰ εἶνε ἀνθηρὰ. Αἶδει συγχρόνως μαθήματα μουσικῆς καὶ ἀγγλικῆς γλώσσης.

Μία ἄλλη κυρία, ἡ ὁποία ἔχει διατευχθῆ τὸν οὐζυγόν τῆς, σέβρει μαζὴ τῆς εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τὴν κόρην τῆς, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ πολὺ καὶ δὲν ἔννοεῖ νὰ τὴν ἀποχωρισθῆ οὐδὲ στιγμήν.

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ καυμένο τὸ κοριτσάκι δὲν βλέπει καὶ πολὺ ἐποικοδομητικὰ διὰ τὴν ἠθικὴν τῆς θεάματα ἐκεῖ ὅπου τὸ ὀδηγεῖ ἡ μαμὰ του.

Ἐν ἄλλο θηλυκὸ μωδέλο, ἡ κυρία Β... εἶνε νυμφευμένη μὲ ἓνα ὑπάλληλον τῆς Ἐταιρίας τοῦ Ἀεριοφωτός. Τὰς καθημερινὰς κάμνει ὁ καθεὶς χωριστὰ τὴν ἐργασίαν του, τὰς δὲ Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς οἱ δύο σύζυγοι τραγουδοῦν ντουέττα εἰς ἐν ὠδικὸν καφενεῖον καὶ οὕτω ἀπολαμβάνουν ἀρεσκῆ.

Ἐνα ἄρσενικὸ μωδέλο εἶνε συνάμα καὶ κορνεὺς, κορνεὺς δὲ καὶ ξυρτίζει τοὺς καλλιτέχνας κατὰ τὰ διαλείμματα τοῦ ποζαρίσματος.

Χειρόγραφα δάνια

Πλουσιώτατος μαριῶδης συλλογὸς χειρογράφων ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας ὅτι προσφέρει 100,000 δολλάρια, ἢτοι ἡμῶν ἑκατομμύριον φράγκων εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος; θὰ τοῦ προμηθεύσῃ μίαν ἐπιστολὴν ἢ ὁσονδήποτε χειρόγραφον τοῦ Σαίξπηρ. Εἶνε πόθονος μάλιστα νὰ προσθέσῃ τὸ αὐτὸ ποσόν καὶ διὰ μίαν ὑπογραφὴν μόνον τοῦ διασώμου δραματοῦργοῦ, ἀρκεῖ αὐτῇ νὰ εἶνε γνησία.

Τὰ χειρόγραφα τοῦ Ἀγγλοῦ τραγικοῦ εἶνε σπανιότατα. Σήμερον δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον ἑπτὰ, ἐκ τῶν ὁποίων τρεῖς μόνον ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῶν ἐδικῶν. Τὸ σπουδαιότερον εὐρίσκεται εἰς τὴν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου ἀγορασθὲν ἀντὶ 78,000 φράγκων.

Μεταξὺ τῶν πολὺ σπανίων χειρογράφων συμπεριλαμβάνονται δύο ἐπιστολαὶ τῆς Μαρίας Στούαρτ πρὸς τὸν καρδινάλιον Γκοῦζαν καὶ πρὸς τὸν Πάπα, καὶ τὰς ὁποίας ἠγόρασεν ἀντὶ 100,000 φράγκων ὁ Ἀλφρέδος Μοριζὸν Ἀγγλὸς ἐρασιτέχνης. Εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τοῦ Σικάγου ὑπῆρχεν ἡ μόνη γνωστὴ ὡς γνησία ὑπογραφή τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, τὴν ὁποίαν ἠγόρασεν ἡ Ἰσπανικὴ κυβέρνησις ἀντὶ 25,000 φράγκων.

Παράφρων ποιητῆς

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνεγνώσθησαν εἰς μίαν ἐορτὴν, ἡ ὁποία ἐδόθη παρὰ τῆ δουκίσση Ροάν, εἰς τὸ Παρίσι, οἱ στίχοι ἐνὸς ἀγνώστου ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος κρύπτεται ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Οὐμίλς. Οἱ στίχοι οὗτοι ἐθανυμάσθησαν ἀπὸ ὅλους τοὺς λογιούς, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς δουκίσσης καὶ τὸ τάλαντον τοῦ ἀγνώστου ποιητοῦ ἐκρίθη πρῶτης δυνάμεως.

Ἦδη ἡ ἐφημερὶς «Γνώμη» δημοσιεύει μερικὰς λεπτομερείας περὶ τῆς ζωῆς τοῦ Οὐμίλς.

Ἐπὶ τὸ ψευδώνυμον αὐτὸ — γράφει — κρύπτεται εἰς ἀφανῆς ἄνθρωπος, ὁ Γερμανὸς Νουβῶ, ὁ ὁποῖος ὑπέβλεψε ποτὲ καθηγητῆς τῆς ζωγραφικῆς καὶ φίλος τοῦ Οὐίτμαν καὶ τοῦ Βερλαίν.

Ὁ Οὐμίλς θὰ ἦτο ἴσως σήμερον εἰς ἐκ τῶν γνωστοτέρων ποιητῶν τῆς Γαλλίας, ἂν δὲν συνέβαινε νὰ πάθῃ ἐγκεφαλικὴν διατάραξιν, συνέπεια τῆς ὁποίας ἐνεκλείσθη εἰς ἐν φρενοκομεῖον.

Κατόπιν ἀφέθη ἐλεύθερος, διότι ἡ παραφροσύνη του ἐθεωρήθη ἀκίνδυνος καὶ σήμερον διάγει βίον πράγματι ἀβίωτον, περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς ἀνυπόδυντος καὶ κεκαλυμμένου μὲ ῥάκη δαγκάνων δε διαρκῶς τὰς σάρκας του μὲ τούτους ὀδόντας του, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶνε τὸ σῶμά του διαρκῶς αἱματωμένον. Ὅταν ἔγραφε τὸ αἷσμα τῆς Βασιλείσης, ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ποιήματά του, ἔσχιζεν ἑκαστον χειρόγραφον μόλις τὸ ἐτελείωνε διότι καθὼς ἔλεγε, ἤθελε νὰ μείνουν δι' αὐτὸν καὶ μόνον οἱ στίχοι του.

Εἰς ἐκ τῶν φίλων του συνέλεξε τὰ σχισμένα χειρόγραφα καὶ κατώρθωσε νὰ τὰ συναρμολογήσῃ, πρόκειται δὲ ἤδη νὰ δημοσιευθῇ τὸ «Ἄσμα τῆς Βασιλείσης» εἰς ἰδιαιτέρον τόμιον, αἱ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ὁποίου εἰσπράξεις θὰ διατεθοῦν ὑπὲρ τοῦ ἀτυχοῦς παρὰφρονος ποιητοῦ.

— Ἀμερικανοὶ δημοσιογράφοι

Εἰς τὸν ἀρχαιοντάκτιν ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος παρουσιάσθη μίαν ἡμέραν ἕνας κύριος, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε κατηγορητικῶς :

— Μὰ τί κατὰστασις εἶνε αὐτῆ, κύριε ἀρχαιοντάκτη; ἀκοῦτ' ἐκεῖ νὰ γράψῃ σήμερον ἡ ἐφημερίς σας διὲ ἀπέθανα ;

— Ἀφοῦ τὸ ἔγραψαν ἡ ἐφημερίς μας, ἀπήντησεν ἀπαθῶς ὁ ἀρχαιοντάκτης, θὰ πῇ ὅτι εἶνε ἀλήθεια.

— Μὰ πῶς εἶνε ἀλήθεια, χριστιανέ μου, ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ καὶ σοὺ ὀμιλῶ; φαίνομαι γὰρ πεθαμένος ἐγώ;

— Δὲν ξέρω.

— Τί θὰ πῇ δὲν ξέστε; Ὁφείλετε, κύριε, νὰ διαψεύσετε εἰς τὸ αὐριανόν σας φύλλον τὸν θάνατόν μου.

— Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον, διότι ἡ ἐφημερίς μας δὲν διαψεύδει ποτὲ ὅτι γράφει. Διὰ νὰ σὰς διξῶ ὁμῶς τὴν καλὴν μου διάθεσιν θὰ παραγγείλω νὰ βάλουν αὐριον τὸ ὄνομά σας εἰς τὴν στήλην τῶν γεννήσεων.....

— Ὁ Σοπὲν καὶ ἡ Σάνδη

Δὲν εἶνε πολὺ γνωστὴ ἡ ἱστορίη τῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ βίου τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Σοπὲν καὶ ἴσως ὀλίγοι γνωρίζουν τὸν περιπαθὴ του πρὸς τὴν Γεωργίαν Σάνδην ἔρωτα καὶ τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ἔζησε μὲ αὐτὴν εἰς μίαν μικρὰν νῆσον τῆς Μεσογείου.

Ὅταν ὁ Σοπὲν ἐγγώρισεν τὴν Γεωργίαν Σάνδην τῆς ὁποίας ὁ ταραχώδης καὶ πλήρης περιπετειῶν βίος ἐπέπρωτο νὰ συνταυτισθῇ ἐπὶ τινα χρόνον μὲ τὸν ἰδικόν του, ἦτο πλέον καταδικασμένος εἰς θάνατον ἀπὸ τὴν τρομερὰν νόσον ἡ ὁποία ὑπέσκαπεν ἀπὸ καιροῦ τὴν ὕψαιον του. Διότι ὁ Σοπὲν ἦτο φθισικὸς.

Ἡ Σάνδη ὁμῶς τὸν ἠγάπησε πολὺ καὶ αὐτὴ καὶ χωρὶς νὰ συλλογισθῇ διόλου τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχε μένουσα πλησίον του ἀπεφάσισε νὰ τὸν παρηγορήσῃ κατὰ τὰς τελευταίας του σιγὰς, ὅπως μόνον μίαν γυνὴ ἀγαπᾶσα γνωρίζει νὰ παρηγορῇ. Τὸν ἔπεισε λοιπὸν ν' ἀφήσῃ τοὺς Παρισίους καὶ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς μίαν ὠρεῖαν νῆσον τῶν Βαλεαρίδων, τὴν Μαζόρκαν.

Ἐκεῖ ὁμῶς κανεὶς δὲν ἐδέχετο τὸν φθισικὸν Σοπὲν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ οἱ ἑρασταὶ, διωκόμενοι ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, μετὰ δυσκολίας κατώρθωσαν νὰ εὐρίσκον ἄσυλον δια νὰ διέλθουν τὴν νύκτα, ἀντὶ ἀδροσῆς τῆς ἀμοιβῆς.

Τέλος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Μαζόρκας παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς ἐν ἐγκαταλειμμένον μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Σοπὲν καὶ ἡ Σάνδη ἔδραν τέλος τὴν ἡσυχίαν ταν.

Καὶ ἐνῶ ὁ θάνατος ἠπλῶνεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ μουσουργοῦ τὰς μαύρας πτέρυγας του, ἐκείνος κατώρθωσε νὰ λησμονῇ τὴν δυστυχίαν του μέσα εἰς τὰς αἰθερίας ἀρμονίας, αἱ ὁποῖαι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ κλειδοκύμβαλον εἰς τὸ ὁποῖον ἔπαιζε τὰς συνθέσεις του.

Ἡ Σάνδη καθήμενη παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐληγομένου

τὰ πάντα, πλὴν αὐτοῦ, καὶ οἱ δύο ἑρασταὶ ἔζων οὕτω ζωὴν ἡρεμον καὶ εὐτυχῇ.

Ὅταν ἡ θέσις τοῦ Σοπὲν ἐπεδεινώθη, ἀνεχώρησαν διὰ Παρισίους, ὅπου ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν των ἀπέθνησκεν ὁ γλυκὺς «ποιητὴς τοῦ πιάνου» εἰς ἓν μικρὸν δωμάτιον μιᾶς οἰκίας τῆς ὁδοῦ Βανδώρης.

— Τὰ φαινόμενα.

Ὁ Λαμπις, ὁ ὄνομαστὸς συγγραφεὺς τοῦ «Ταξιδίου τοῦ κ. Περισιῶν» δὲν ἐχώνευε τὰ μικρὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα τοῦ παρουσίαζον ὡς «φαινόμενα».

Κίποτε τὸν ἐκάλεσε μίαν κυρία διὰ ν' ἀκούσῃ δαδουκαεῖς παιδίον, τὸ ὁποῖον ἦτο, καθὰ ἐβεβαίουν ὄλοι, «φαινόμενον» πρώτης τάξεως καὶ ἔπαιζε Μπετόβεν καὶ Μότσαρτ καλλίτερον ἀπὸ ὄλους τοὺς μεγάλους καλλιτέχνας.

Ὁ Λαμπις μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας, ἡ ὁποία τὸν εἶχε προσκαλέσει, καὶ ἤκουσε τὸν μικρὸν, ὁ ὁποῖος ἔπαιζε Μπετόβεν καὶ Μότσαρτ.

Ὅταν τὸ «φαινόμενον» ἔπαυσε νὰ παίξῃ, ὁ μέγας συγγραφεὺς ἔμεινε οἰωπηλὸς.

— Ἐλάτε λοιπὸν, κύριε Λαμπις, νὰ συγχαρῆτε καὶ σεῖς τὸν μικρὸν, περιμένει πῶς καὶ πῶς ὁ καυμένος ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα σας ἕνα λόγον—τοῦ εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα.

Ὁ Λαμπις τότε ἐπλησίασε τὸ δωδεκαετὲς φαινόμενον, τοῦ ἐτράβηξε ὀλίγον τὸ αὐτί καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐγγέ σου μικρέ μου, εἶσαι μοναδικὸς διὰ νὰ προξενῆς θόρυβον.

— Ἡ παραφροσύνη τοῦ Σιοῦμαν.

Πολλοὶ ψυχολόγοι καὶ ψυχίατροι ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ μεγαλοφρενεῖς καταντοῦν τέλος παραφρόνες καὶ ὡς ἀλόδειξιν φέρουν τὸν μεγαλοφρενὰ μουσοουργὸν Σιοῦμαν.

Εἰς τὴν γαλλικὴν «Ἐφημερίδα τῆς Ψυχολογίας» ὁ κἀθηγητὴς Πασκάλ ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὰ συμπτώματα τῆς παραφροσύνης τὰ ὁποῖα ἐδειξεν ὁ μέγας μουσοουργός. Ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν εἰκοσιετῶν ἐτῶν μέχρι τῶν τεσσαράκοντα ὁ Σιοῦμαν ὑπέφερεν ἀπὸ μίαν ἰσχυρὰν «ψυχονεύρωσιν», ἣτις ἐξεδηλοῦτο διὰ κρίσεων, αἱ ὁποῖαι παρουσίαζον ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς παραφροσύνης.

Αἱ κρίσεις ἐξεδηλοῦντο συνήθως ὅταν ὁ μεγαλοφρενὴς συνθέτης ἐργάζετο ὑπὲρ τὸ ἴδιον.

Ὅταν συνθέτετε τὸν «Μάμφρεδ», τὸν «Φάουστ» καὶ τὰς «Τέσσαρας συμφωνίας» ὑπέφερε συχνότατα ἀπὸ νευρικῆς κρίσεως.

Ἀργότερον ἀνεφάνησαν νέα συμπτώματα βραδυνλωσῆς, ἐξασθένειος τῆς ἀκοῆς, παραληρηήματα. Ὁ Σιοῦμαν ἔβλεπε τότε συχνότατα διάφορα δράματα, τοῦ ἐφαινετο δηλαδὴ, ὅτι ἴσταντι ἐνώπιόν του ἄγγελοι ἢ δαίμονες καὶ ἐνόμιζον διὲ ἦκουε συνεχῶς ἕνα «ἀὶ» ἄγνωστον πόνθεν προερχόμενον.

Ἐκτοτε ὁ μέγας συνθέτης δὲν συνέθεσε πλέον τίποτε. Τὸν ἐκλείσαν εἰς τὸ φρενοκομεῖον ὅπου μετ' ὀλίγα ἐτῆ ἀπέθανεν.

Ὁ Σιοῦμαν — ἐπιλέγει ὁ δόκτωρ Πασκάλ — ἐπῆρξε πράγματι παραφρον.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισεν ἡ παραφροσύνη, ἔπαυσεν ὑφισταμένη ἡ μεγαλοφρενία.

IRIS MADRA

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ὁ μέγιστος τῶν συγχρόνων γλυπτῶν Rodin ἐξέθηκεν ἐν Παρισίοις 150 προπλάσματα, ἐν οἷς δύναιται τις νὰ σπουδάσῃ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ μέγας Διδάσκαλος ἀποτυπώνει τὴν φύσιν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου. Ὁ Rodin, ὡς λέγει ὁ Dr T. Möller, ἀνεδείχθη ὁ μέγας ἑραστὴς τῆς Κινήσεως καὶ ὁ μέγας ἑραστὴς τοῦ Πάθους. Κυριαρχεῖ τοῦ ἔργου του ἡ Γυνή, οὐχὶ ἀσθενικὴ ὡς παρὰ τῶν Rops, ἀλλὰ σφριγηλὴ, παλλομένη ὡς παρὰ τῶν Renoir καὶ τῶν Rubens, ὡς ἐπιβάλλεται ἄλλως τε ἐπὶ τοῦ αἰῶνος τούτου ὡς ἡ παρὶσχυρὸς δημιουργικὴ δύναμις τοῦ κάλλους καὶ τῆς δράσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς διαφθορᾶς. Ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων ὑπερέχουσιν : Ἡ Βαρκίς, Ἡ Τὸ Ἄνθος, Ἡ Δαλιδὰ, Ἡ Πληγωμένη Καρῦτις, καὶ ἄλλα κρινόμενα ὡς ἀριστουργήματα.

gini, Truchet καὶ τῶν Berton καὶ Rassenfosse. Ἐπίσης ἔργα χαρακτικῆς ἐπὶ ξύλου τῶν Aug Lepère, Delcourt, P. Collin καὶ μονότυπα. Δὲν θὰ ἀντιπροσωπευθῶσι δὲ μόνον πάντα τὰ εἶδη τῆς χαρακτικῆς, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι : Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Γαλλία διὰ τῶν καλλιτέρων ζωογράφων χαρακτικῶν του ἡ Ἰταλία διὰ τοῦ Balestrieri, ἡ Ἀγγλία διὰ τοῦ Nicholson, ἡ Ἑλβετία διὰ τοῦ Steinten, ἡ Νορβηγία διὰ τοῦ θανάτου Thau'ow, ἡ Ἰσπανία διὰ τοῦ Sunyer, ἡ Ἀρμενία διὰ τοῦ Chabanian, ἡ Ἀμερική διὰ τῆς Miss Mary Cassatt, ἐτι δὲ καὶ ἡ Ἰαπωνία διὰ τῶν ἐκλεκτῶν συλλογῶν: Outomaro, Hokousai, Toyokouni, Hiroshige κτλ.

Τὸ σωματεῖον «L'oeuvre des Artistes» διοργανοῦν ἐκθεσιν ἐγχρόμων ἐντύπων ἐν τῇ νέᾳ Κεντρικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Αἰέτης πολλοῦ ἐνδιαφέροντος. Θὰ διαρκέσῃ ἀπὸ τῆς 29 Ν]βρίου—21 Δ]βρίου. Ἐν αὐτῇ θὰ ἐκτεθῶσιν ἔργα χαρακτικῆς ἐπὶ μετάλλοις τῶν Heilleu καὶ Raffaelli, τῶν: Chabanian, Duchez, Delouche, Guirand de Scevola, Jeanniot, Louis Legrand, Lui-

Ὁ διαπεπῆς διευθυντὴς τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου κ. von Tschudi, ὅστις ἐπαύθη τῆς θέσεώς του ὑπὸ τοῦ Γερμ. Αὐτοκράτορος, διορίσθη διευθυντὴς τοῦ μουσείου τῆς Cassel. Ὁ λόγος δι' ὃν ἀπήρθεκεν εἰς τὸν Γουλιέλμον ἦτο ἡ ἐκλεκτικότης καὶ ὁ πανεθνικὸς χαρακτὴρ τῶν αἰσθητικῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, γνωστοῦ ὄντος διὲ ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἀνέχεται εἰς τὰ Γερμ. Μουσεῖα ἕνα Claude Monet ἢ ἕνα Degas.

Τὸ ἐν Λονδίῳ Μουσείον «National Gallery» ἀπέκτισεν ἀντὶ 725 χιλ. φρ. πίνακα τοῦ Franz Hals ἀνακαλυφθέντα ἐν τῷ μεγάρῳ Malahide ὑπὸ τοῦ κ. Buttery.

Ἐν Παρισίοις ἰδρύθη ὑπὸ τὴν προσωνομίαν «Γαλλικὴ Ἐταιρεία τῆς Ἐικονογραφίας» σωματεῖον, σκοποῦν τὴν ὑποστήριξιν τῆς εικονογραφίας. Τοῦ σωματείου προεδρεύει ἡ κόμισσα τοῦ Noailles. Ἡ Ἐταιρεία θὰ διοργανοῖ ἐτησίως ἐκθεσοῦν, εἰς ἣν θὰ καλῶνται νὰ συμμετέχωσι καὶ τινες τῶν ξένων καλλιτεχνῶν.

Καλλιτεχνικαὶ ἐκθέσεις καὶ διαγωνισμοί.

Βαρκελώνη. — Προσκηρῦχθη διεθνὴς διαγωνισμὸς πρὸς κατασκευὴν πρωτοτύπου σχεδίου μιᾶς διαφημίσεως τῆς Βαρκελώνης, ὡς «χειμερινοῦ σταθμοῦ» μὲ βραβεῖον 5 χιλ. φρ.

Βενετία. — Τὴν 22αν Ἀπριλίον 1909 θ' ἀνοίξῃ ἡ Ὀγδοὴ διεθνὴς ἐκθεσις τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ἥτις θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου.

Βρυξέλλαι. — Ἐξετέθησαν ἐν τῇ Galerie Royale τὰ ἔργα τοῦ Ivan Cerf.

Λιέγη. — Τὴν 8ην Νοεμβρίου ἤνοιξεν ἡ Ἐκθεσις τῶν ἔργων τῶν μελῶν τοῦ Cercle des Beaux Arts, ὡς καὶ ἡ ἰδιωτικὴ ἐκθεσις τῶν γειοιογραφῶν τοῦ ζωγράφου Ἰακώβου Ochs. Κατὰ τοὺς μῆνας Μάιον καὶ Ἰουνιον τοῦ 1909 διοργανώθησεται διεθνὴς καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις, περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἤδη.

Παρίσιον. — Ἡ πέμπτη Ἐκθεσις τῆς πρωτοτύπου ἐγχρώμου χαρακτικῆς. — Ἀπὸ δὲ τῆς 3—25 Νοεμβρίου ἡ πρώτη ἐκθεσις τῆς Διεθνούς Ἐταιρείας τῆς χαρακτικῆς (eau forte, λιθογραφία, χαλκογραφία). — Κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον 1909 ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἀνακτόρῳ τῶν Ἡλυσίων θὰ διοργανωθῇ ἡ Ἐκτὴ Ἐκθεσις τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς.

Ρώμη. — Ἀπὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 1909 διοργανώθησεται ἡ 79η διεθνὴς ἐκθεσις τῆς πόλεως ταύτης. Αἰτήσεις συμμετοχῆς γίνονται δεκταὶ μέχρι τῆς 15 Δεκεμβρίου ἡ. ἡ. 1908.

Τουλώη. — Κατὰ τὴν προσηχῇ Ἀπρίλιον διοργανώθησεται Ἐκθεσις Καλλιτεχνικῆ ὑπὸ τῆς αὐτόθι «Ἐταιρείας τῶν Φιλοτέχνων».

Τὸ ἐν Λιέγη τοῦ Βελγίου ἀπὸ ἐπταετίας λειτουργοῦν καλλιτεχνικὸν σωματεῖον «L'oeuvre des Artistes» ἤρξατο ἐκδίδον ἰδιαιτερον δελτίον ὑπὸ τὸν τίτλον «L'oeuvre». Τοιοῦτατρόπως ἡ βιομήχανος αὕτη πόλις ἀναδεικνύεται συγχρόνως καὶ σπουδαιότατον κέντρον καλλιτεχνίας, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἐν αὐτῇ οὐ μόνον ἐγεννήθησαν καὶ ἔζησαν πλείστοι καλλιτεχνικαὶ ἰδιοφυαί, ἀλλ' ὑφίσταται πλὴν τοῦ ἀνωτέρω σωματείου καὶ ἕτερον τοιοῦτον «Le cercle des Beaux-Arts», ἐκδίδον ἀπὸ δεκατριετίας ἴδιον δελτίον: «Art et Critique» καὶ ὑποβοηθοῦν τὰ μέγιστα τὴν καλλιτεχνίαν, ἡ ὁποία ἐν τῇ ἀληθῶς ὑπὸ πολλὰς ἐπόμεναις τελεαῖς Βελγικῇ χώρῳ δὲν ὑφίσταται ὡς λέξις κενή, ἀλλ' ἐπεκτείνει εὐρύτατα τὴν δράσιν τῆς διοργανοῦ κοινῆς καὶ ἰδιωτικῆς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως, ἐξ ὧν ἐκλέγονται πάντοτε δύο ἢ τρία κατ' ἔτος ἔργα Βελγίων καλλιτεχνῶν, τὰ ὁποῖα ἀγοράζει ὁ Δῆμος ἢ ἡ Κυβέρνησις, οὐ μόνον ἐνθαρρύνουσα τοὺς καλλιτέχνους, ἀλλὰ καὶ πλουτίζουσα τὸ Μουσείον τῆς καὶ διακοσμοῦσα τὰ δημόσια μέγαρα, τὰς οδοὺς, τὰς κρήνας, τὰ ἄλλα καὶ τοὺς ναοὺς τῆς.

Ἡ Βασιλικὴ Ἐταιρεία τῶν ὕδατογράφων ἀγγέλλει τὴν ἔναρξιν τῆς ἐτησίως ἐκθέσεως τῆς διὰ τὴν 29 Νοεμβρίου. Θὰ ἴησιν ἡ 47η ἐκθεσις τῶν Τεσσαράκοντα Βελγίων ὕδατογράφων. Ἐκαστος τούτων θὰ ἐκθέσῃ 5 ἔργα.

Ἐν Βελγίῳ ἐν τῷ δημοτικῷ Μουσείῳ τῆς Ixelles διοργανώθη τῇ 8ῃ Νοεμβρίου ὑπὸ τῶν φιλόλογων καὶ καλλιτεχνῶν ὠραία ἐορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Καμίλλου Lemoonnier, ὅστις ἐπὶ 40ετίαν καὶ πλέον ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἐν Βελγίῳ ἀνάπτυξιν τῆς ἀληθοῦς Τέχνης καὶ τὸν θρίαμβον τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας. Ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον δι' ἐνὸς δικανικοῦ λόγου ὑπὲρ τῶν καλλιτεχνῶν Courbet καὶ Manet, καθυβρισθέντων τότε ὑπὸ τοῦ κοινῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1880 διὰ τοῦ σθεναροῦ καλάμου του ὑπεστήριξε καὶ ἀνέδειξε πάντας τοὺς ἀληθεῖς καλλιτέχνους καὶ συγγραφεῖς, ἐπωνομασθεῖς «Rubens τῶν γραμμῶν».

Τηλεγράφημα ἐκ Μονάχου ἀναγγέλλει ὅτι ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ τῆς πόλεως ταύτης ἐγένοντο σημαντικαὶ κλοπαὶ καλλιτεχνημάτων.

Ἀπέθανεν ὁ Βέλγος ὕδατογράφος Lanneau, ἀρχαῖος ἀγαπητὸς διδάσκαλος τῆς Βασιλίσσης καὶ τῆς πριγκηπίσσης Κλεμεντίνης τοῦ Βελγίου, εἰδικῶς ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῶν ἀνθέων.

Τὴν 18ην Ὀκτωβρίου ἐν Ἐορμενοβίλ τοῦ Βελγίου ἐωρτάσθησαν τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου, ὃπερ ἀνιέρθη εἰς τὸν Ἰωάννην—Ἰάκωβον Ρουσσώ. Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Νέας Ἐλοΐζης» ἔχει ἤδη τὸν ἀνδριάντα του πλησίον τοῦ τελευταίου ἐρημητηρίου του, ὀφειλόμενον εἰς τὸν καλλιτέχνην Grébler. Ἐπὶ τῆς βάσεως ἀναγινώσκειται ἡ περιφημὸς ῥῆσις τοῦ Ρουσσώ: «Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ χρηστοὶ ἄνθρωποι θὰ εὐλογήσουν τὴν μνήμην μου καὶ θὰ κλαύσουν διὰ τὴν τύχην μου».

Εἰς μίαν συλλογὴν μουσικῶν διαγραμμάτων καὶ ἄλλων χειρογράφων σχετιζομένων πρὸς τὴν μουσικὴν, τὰ ὁποῖα ἀπέκτησε πρὸ τίνος τὸ Ὄδειον τῶν Βρυξελλῶν, ἀνευρέθη τὸ χειρόγραφον τοῦ ἐθνικοῦ τῶν Βέλγων ὕμνου «Brabançonne», φέρων τὴν ὑπογραφήν τοῦ Van Campenhout. Τὸ περιεργον εἶνε ὅτι ἡ συλλογὴ αὕτη ἠγοράσθη ἐν Γερμανίᾳ, τὸ δὲ εἶτι περιεργον ὅτι ὁ συνθέτης τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου ὑποδεικνύει εἰς τὸ χειρόγραφόν του ὡς ἀγωγὴν ὄσημο τὸ «Marziale», ἐνῶ μὲχρι τοῦδε ἡ «Brabançonne» ἐψάλλετο καὶ ἐπαίξετο μετρίως γοργῇ.

Ἐν τῷ Παρισίῳ ὠμίλησεν ὁ κ. X. Ἄννης περὶ «Συμπεριεργῶν καὶ Τεράτων», ἐν δὲ τῷ ρωμαϊκῷ τμήματι τοῦ αὐτοῦ συλλόγου ὁ κ. T. Ἀμπελᾶς περὶ νομοθετικῆς προστάσεως τῶν δραματικῶν ἔργων.

Ὁ κ. Ααζ. Βελέλης ὠμίλησεν εἰς τὴν Victoria Institute τοῦ Λονδίνου περὶ ψευδῶν παύρων τῆς Αἰγύπτου, ἀποδεικνυομένων ὡς τοιοῦτων διὰ τῆς Ἀριθμητικῆς καὶ τῆς Φιλολογίας.

Δύο δίκαι, ἡ τοῦ Ἰταλοῦ γλύπτου Τζιφारीλλο φονεύσαντος τὴν σύζυγόν του καὶ ἡ τοῦ δολοφονηθέντος ὑπὸ τῆς συζύγου του ζωγράφου Στάινλερ κρατοῦν ἐν ζωηροτάτῃ συγκινήσει τὸ Εὐρωπαϊκὸν ἐνδιαφέρον. Ὁ Τζιφारीλλο εἶνε καλλιτέχνης ἐκτάκτου δυνάμεως, θαυμάζεται δὲ ἐκ τῶν ἔργων του τὸ μνημεῖον τοῦ Οὐμβέρτου ἐν Βάρη τῆς Ἰταλίας. Ὅταν κατὰ τὴν δίκην κάποιος μάρτυς εἶπεν ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἀξίζει τριάκοντά δύο χιλιάδες φρ., ὁ Τζιφारीλλο ἐξάνεστη κραυγάζων: Τί τριανταδύο χιλιάδες λέτε. Ἡ καλλιτεχνικὴ του ἀξία ὑπερβαίνει τὸ... ἑκατομμύριον...

Ὑπὸ τοῦ ἰταλικῶ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως ἀπεστάλη εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει Μουσείον τοῦ ἀγίου

Μαρτίνου εἰς πίναξ τοῦ 1479, παριστῶν τὴν ἐνόπιον τοῦ βασιλέως τῆς Ἀραγωνίας παρουσίαν τῶν ἀπσταλμένων τῆς Φλωρεντινῆς Δημοκρατίας. Ὁ πίναξ ἀνήκει εἰς ἄγνωστον καλλιτέχνην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διατηρεῖται δὲ θαυμασίως καὶ βλέπων τις αὐτὸν νομίζει ὅτι πρὸ ὀλίγου μόλις τὸν ἀπετελείωσεν ὁ τεχνίτης του.

Ἐκτὸς τῆς καλλιτεχνικῆς, ὁ πίναξ οὗτος ἔχει καὶ μεγίστην ἱστορικὴν ἀξίαν, διότι παριστᾷ τὴν Νεάπολιν ὅπως ἦτο κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα.

Ἀπὸ τοῦ Καστέλ ντέλ Ὄβο μέχρι τοῦ Μόλο Γκράντε φαίνονται παρατεταγμένα αἱ ναπολιτάνικαι τριήρεις.

Αἱ ἰταλικαὶ ἐφημερίδες γράφουν ὅτι ὁ πίναξ οὗτος θὰ εἶνε ἐὶς ἀδάμας τῆς τοπογραφικῆς συλλογῆς τοῦ μουσείου τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσσίας ἀπηγόρευσε τὴν παράστασιν τῆς «Σαλώμης» τοῦ Ὑσκάρ Οὐάιλδ εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν θέατρον, ἐπέτρψε δὲ αὐτὴν εἰς ἄλλα θέατρα ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μεταλλαγῶσιν ὁ τίτλος τοῦ ἔργου καὶ τὰ βιβλικὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων. Ἡ «Σαλώμη» τοῦ Στράους ἀπηγορεύθη ἀπολύτως.

Ἀπὸ τὰς ἐκλεκτὰς μουσικῆς ἀπολαύσεις ἦτο ἡ δοθεῖσα συναυλία ἐν τῷ Ὄδειῳ ὑπὸ τοῦ Ἁγγλοῦ βαρυσόφου κ. Μπάγιαρ καὶ τῆς μεσοφῶνου κ. Ζ. Ράιν.

Τὸ Ὄδειον Λότινερ ἤρξατο λαϊκῶν συναυλιῶν, διδομένων ὑπὸ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ κατὰ δεκαπενθήμερον. Προσεχῶς θὰ δοθῇ ἡ Νῦξ τῆς Βαλπούργης τοῦ Μένδελσον ὑπὸ πολυπληθοῦς ὀδοῦχοῦ.

Νέα ἔργα θεατρικὰ ἀγγέλλονται: Ἡ «Λίνα» τρίπρακτον δράμα τοῦ κ. Μελά καὶ νέα τρίπρακτος φάρσα τῶν κκ. Λάσκαρη καὶ Γιαννουκάκη «Πρακτοεργον διὰ τὰς πενθεράς».

Ὅμως λογίων σκέπτεται ὅπως προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν μεγάλης Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐπὶ τῇ βάσει νέων καὶ ἀφθόνων πηγῶν, αἰτινες εἶνε ἤδη διεσπαρμέναι καὶ ἀχρηστοί. Τὸ ἔργον τοῦτο, ὃπερ θὰ ἐπιζητηθῇ ὅπως τεθῇ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Πολιτείας, θὰ στηριχθῇ κυρίως ἐπὶ ἀνεκδότων ἐγγράφων. Εἶνε δὲ ἄπειρα ταῦτα. Μόνον ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη κατέχει 300,000 τοιαῦτα. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑθνολογικὴ Ἐταιρεία κέκτηται πλείστα ἐγγράφα σχετικὰ, ὡς καὶ οἱ κκ. Ζαῖμις, Βλαχογιάννης, Ρώμας καὶ ἄλλοι.

Ἀπὸ τὸ 1857 ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη εἶχε κτημὰ τῆς θαυμαστῆς τέχνης ἀρχαίων ἄγαλμα παιδός, δωρηθὲν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Δαλονᾶ. Ἦδη κατετέθη εἰς τὸ Ἑθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσείον, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως νὰ θεωρητῆ κτήμα τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ὁ γνωστότατος Βερολιναῖος γλύπτης Μάνυσσον, εὐρέθη νεκρὸς ἐντὸς τοῦ δωματίου του παθὼν ἐκ δηλητηριάσεως προελθοῦσης ἐκ τοῦ φωταερίου.

Ἡ πρωτανεῖα τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου προσεκήρυξε διαγωνισμὸν διὰ πέντε θέσεις ἐπιμελητῶν μουσείων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ὁ διαγωνισμὸς τελεσθήσεται τὴν 12 Ἰανουαρίον 1909.

Προσκηρῦχθη ἐν Τεργέστῃ τὸ ἐτήσιον Οἰκονόμιον βραβεῖον ἐκ 2,000 φρ. χρ. Δι' αὐτοῦ θὰ βραβευθῇ ἔργον, σύγγραμμα ἢ καλλιτέχνημα παρέχον ὠφέλειαν ἢ περιποίησιν τιμὴν εἰς τὸ Ἑλλην. Ἔθνος. Αἰτήσεις ὑποβάλλονται μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου 1909.

Ὁ ἐν Λονδίῳ ὁμογενὴς κ. Ἐμμ. Μαυροκορδάτος ἐδωρῆσατο εἰς τὴν Ριζάρειον σχολὴν πολύτιμον συλλογὴν παλαιῶν ἐκδόσεων ἀρχαίων Ἑλλ. συγγραφέων καὶ πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ κ. Θ. Θωμόπουλος ἐργάζεται κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἠγουμένου τῆς μονῆς Πετρᾶκη δύο προιουμάς: τοῦ Κυρίλλου Δουκάρεως καὶ τοῦ πρώτου μινίστρον τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπὶ Ἐπαναστάσεως Ἰωσήφ τοῦ Ἀνδρούση.

Ἡρξατο παραστάσεων ἐν τῷ Βασιλικῷ Θεάτρῳ Ἰταλικῶς δραματικῶς θιάσου, διευθυνόμενος ὑπὸ τοῦ κ. de Lignoro. Παρέστηος τὴν «Θεοδώραν», τὸν «Βασίλειαν Ἀλφ», τὴν «Ἀπιστον» κλπ. Τοῦ θιάσου τούτου προηγῆθη ἕτερος θιάσος, «Paris-Théâtre» εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον, παραστήσας γνωστὰ καὶ παρ' ἡμῖν ἔργα, τὴν «Μπομπινέταν», τὸν «Τελεωφύλακα», κλπ.

Ὁ «Ἑλληνικὸς Μελοδραματικὸς θιάσος», χάρις εἰς τὰς ἐπιμόρους προσπάθειάς τοῦ κ. Λαυράγκα, δίδει σημεῖα ζωῆς. Οἱ πρωταγωνισταὶ Μωραϊτῆς, Βακαρέλλης, Κοκκινή, Πασγαλίδης, Ἀγγελόπουλος, προσπαθοῦν νὰ φανοῦν ὅσον τὸ δυνατόν καλλιτέροι. Μετὰ τοῦ θιάσου συνέπραξεν εἰς τρεῖς παραστάσεις καὶ ὁ ἄρει ἀφιχθεὶς ἐξ Εὐρώπης βαθύφωνος κ. Καραβίας, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς Εὐρωπαϊκὰ θέατρα παρέστησεν ἐπιτυχῶς.

Ἐν τῷ «Πανελληνίῳ» θεάτρῳ ὁ ὑπὸ τὴν ἀκάματον διευθύνσιν τοῦ κ. Θ. Οἰκονόμου θιάσος δίδει μετ' ἐπιτυχίας παραστάσεις. Ἡ μεγαλειτέρα ἐπιτυχία τοῦ θιάσου εἶναι ἡ «Νυκτερίδα» ὁπερῆται τοῦ Στράους, με πολὺ εὐμορραῖα ἄσματα. Διακρίνονται εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἡ Μ. Κυλαρήση, ἡ δεσποινὶς Τίβερη, ἡ δεσποινὶς Φιλίππιδου, πολὺ χαριτωμένη ὡς πρίγκηψ, καὶ οἱ κ. κ. Φιλίππιδης, Βενιζέλος, Παπαϊωάννου καὶ Βαρονάβας, ὅτινες σὺν τῷ ἄριστῳ ἐπιθετικῶν χαρίσματι ὑποκριτικῆς τέχνης. Ἡ «Νυφίτσα», μία χονδροειδὴς φάρσα, οἱ «Λωποδύται» τοῦ Ραιδερ καὶ ὁ «Ἐξάδελφος» τοῦ Μπένεδιξ εἴληυσαν ἀρκετὸν κόσμον.

Τὰ ἔργα ταῦτα ἀντιβιάσθησαν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, οἱ δὲ ἠθοποιοὶ, καίτοι ἀγνωστοὶ οἱ πλείστοι μουσικῆν, ἐδείχθησαν πολὺ φιλότιμοι. Προετοιμάζονται οἱ «Κώδωνες τῆς Κορνεβίλλης» καὶ οἱ «Γρεναδέροι». Δὲν θὰ ἴδωμεν τάχα οἱ Ἀθηναῖοι ἀναβιβαζομένην ἐπὶ σκηνῆς καὶ τὴν περιλάλητον «Ἐθνευμὸν χήραν»; Ἐπισης ἐδόθη καὶ νέα Ἀθηναῖκή Ἐπιθεώρησις, τὸ «Πανόραμα», γραφεῖσα χάριν τοῦ θιάσου ὑπὸ τοῦ κ. T. Μωραϊτίνῃ.

Τὸ βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὴν Ἱατρικὴν καὶ τὴν Φυσιολογίαν ἀνενεμήθη εἰς τὸν δόκτορα Μετονικῶφ, ὃπερ διευθυντὴν τοῦ ἴνστιτούτου Παστέρ καὶ εἰς τὸν ἐν Φραγκφούρτῃ καθηγητὴν Ἐρλιχ. Τὰ ἄλλα βραβεῖα ἐδόθησαν, τῆς Φιλολογίας εἰς τὸν Ἁγγλον ποιητὴν Κάρολον Σβίμπουργ, τῆς Φυσικῆς εἰς τὸν Μάξ Πλάνκ, καθηγητὴν ἐν Βερολίνῳ καὶ τῆς Χημείας εἰς τὸν Ἁγγλον Ρούδεμφορδ, καθηγητὴν ἐν Μαγχεστρίᾳ.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ τιμὴ ἐκάστου βραβεῖου εἶνε 191 000 φράγκα.

Εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Nuova Rassegna» ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. P. Ciuli μετάφρασις Ἰταλίστι τοῦ ἐν τῇ «Πανακωθήκῃ» δημοσιευθέντος ποιήματος τῆς δεσποινίδος Lolo de Castro.

Ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀρχ. Σχολῇ ἀπεκαλύφθη ἡ πρωτομὴ τοῦ πρώτου ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος Δουδοβίκου Ρός: τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ κ. Δαῖρφφελδ, λόγους δὲ οἱ κ. κ. Καρβαδίας καὶ Κάρρω. Ἡ προσημῆ εἶνε ἔργον τοῦ Γερμανοῦ γλύπτου Λούβαχ.

Προσεχώς θὰ προκηρυχθῆ διαγωνισμὸς πρὸς ἀποτολὴν εἰς Ἐυρώπην δύο ὑποτρόφων, πρὸς σπουδὴν εἰδικῶς τῆς Βυζαντινῆς καὶ Μεσαιωνικῆς ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης.

Διὰ Β. Δ. διορίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Κ. Κόντου καὶ Γ. Χατζιδάκι καὶ τοῦ κ. Σ. Μεγάδου, ἐκτάκτου καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ Πανεπιστημίου, ὅπως ἐργασθῆ διὰ τὴν σύνταξιν καὶ ἐκδοσὴν ἐπὶ τῇ ἐφορτασθησομένῃ τῷ 1921 ἐκατονταετηρίδι τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως Μεγάλου ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν συντακτικῶν τοῦ Λεξικοῦ τούτου θ' ἀποτελεῖται ἐξ 8 μελῶν, τριῶν ἀποτελούντων τὸ Προεδρεῖον καὶ 5 ἄλλων ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τοῦ Προεδρεῖου καὶ διορισθησομένων διὰ διατάγματος προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἔχει δικαίωμα νὰ περιλάβῃ καὶ συνεργάτας ὅσουςδήποτε κριθησομένους ἀναγκαίους καὶ ἐπισης ἔχει δικαίωμα νὰ συλλέξῃ διὰ γλωσσικῶν διαγωνισμάτων ἢ ἄλλως πως ὅλην χροῖσιν διὰ τὸ λεξικόν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς ἀναγκαστικῶς δέον νὰ ὦσιν τακτικοὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καθηγηταὶ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τοῦ ἐκάστοτε ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργοῦ καὶ ἐπιπίειαν τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ ὑπουργεῖῳ τμηματάρχου τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως.

Τὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Λεξικοῦ τούτου θὰ ὁρισθῶσιν ἐν καιρῷ διὰ διατάγματος. Τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἐγκατασταθῆ ἐν τινὶ διαμερίσματι τῆς Ἀκαδημίας ἢ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἢ δὲ ἐργασία τῶν συντακτικῶν θὰ φυλάσσεται ἐν κιβωτίῳ, οὗτινος τὰς κλεῖδεις θὰ κρατῶσιν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ Λεξικόν θὰ περιλάβῃ πᾶν ἀρχαῖον γλωσσικὸν στοιχείον, πᾶσαν λέξιν, πάντα τύπον, φθόγγον, πᾶσαν σημασίαν ὡς καὶ πᾶν νέον γλωσσικὸν στοιχείον, εἴτε λέξις εἴνε, εἴτε φθόγγος, εἴτε σημασία, εἴτε φράσις κλπ. Οὕτω θὰ καταρτισθῆ ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλην. γλώσσης καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν μακραίωνα ἐξέλιξιν.

Κατὰ τῆς ἐκδόσεως ἀντετάχθη δριμύτητα ὁ κ. Μιστριώτης, ἀφοῦ ἐκ τοῦ Λεξικοῦ δὲν θὰ ἀποκλεισθῶσι τὰ νεώτερα γλωσσικὰ κατασκευάσματα καὶ οἱ ἐξωφρενοὶ μαλλιαρισμοί.

Ἡ ἰδέα τοῦ ἐφορτασμοῦ τῆς ἐκατονταετηρίδος διὰ τῆς ἀπὸ τοῦδε προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας πρὸς ἐπίδειξιν τῶν πνευματικῶν καὶ βιομηχανικῶν προόδων τῶν κατὰ τὸ ἐκατονταετὴς διάστημα τῆς ἐλευθερίας ἐπιτελεσθεισῶν διετυπώθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Πανακοθήμῃ» διὰ τοῦ ἐν Λιέγη φιλέλληρος κ. Ριουδεν, ἐμερικεύθη δὲ διὰ τῆς ἐκδόσεως Λεξικοῦ ἐν ἄρθρῳ ὑπὸ τοῦ κ. Χατζιδάκι.

Ἐδῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰωβηλαίου καὶ εἰς ἄλλους κλάδους γένηται παρομοία ἀπὸ τοῦδε ἐργασία πνευματικῆς ἐρεῦνης.

Ἐν Κωνσταντινῶν ἀπεφασίσθη ὅπως ἀπέναντι τοῦ Ὁθωμανικοῦ βουλευτηρίου καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀναστηλωθῆ μνημεῖον ἐκ γρανίτου, φέρων τὴν ἐπωνυμίαν «Αἰὲν Χαροῖται» εἰς ἀνάμνησιν τῆς παραχωρήσεως τοῦ συντάγματος ἐν Τουρκίᾳ.

Ἡ κατασκευὴ ἀνετέθη εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Βεδὰδ βέην.

Εἰς τὸ Μοντρεάλ τοῦ Καναδά, θ' ἀνοίξῃ προσεχῶς τὴς πύλας τοῦ τὸ μέγαρον τῆς διεθνούς ἐκδόσεως τῆς Ζωγραφικῆς. Οἱ διοργανωταὶ τῆς ἔστειλαν προσκλήσεις εἰς τοὺς μεγαλειότερους ζωγράφους τῆς ὑψηλῆς ἐπὶ τῶν προσκλήσεων ἀναγινώσκειται ἢ φράσις: «Ἀποστελλάτε

μας πορτραῖτα, ἀποφεύγετε ὁμῶς τὸ γυμνόν».

«Τὶ εἶδους ἠθικῆς εἶνε αὐτὴ τῶν Καναδῶν — ἐρωτᾷ μία γαλλικὴ ἐφημερὶς — ὥστε νὰ γυμνοῦν ὅτι ἐν τέλει γυμνόν εἶνε τὸ ἀσιπλωτέρον καὶ τὸ ἠθικώτερον πράγμα, τὸ ὁποῖον εἶνε δυνατόν νὰ φαντασθῆ κανεὶς. Τὶ ἰδίαν περὶ τέχνης ἔχουν, διὰ νὰ νομίζουν ὅτι ἐνα «γυμνόν» πορτραῖτο εἶνε ἐξ ἴσου ἀνῆθικον ὅσον μία «γυμνὴ» κήρυ-ποστῆλ; Ὡστε λοιπὸν τὸ Λοῦβρον καὶ ἡ Παριζιὰνα εἶνε δι' αὐτοὺς τὸ ἴδιον πράγμα. Ἡ «Δανάη» ἢ ὁ «Ὀδαλιόκη» καὶ τῶσοι ἄλλοι πίνακες μεγάλων ζωγράφων εἶνε, κατὰ τοὺς φίλους Καναδούς, ἀνῆθικοι».

Ἡ Βασίλισσα τῆς Ρουμανίας ἐδώρησατο μίαν ἔπαιλιν τῆς ἐπὶ τοῦ Ρήνου, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἄστυον τῶν λογίων καὶ καλλιτεχνῶν, ὅσοι κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ στεροῦνται πύρων ζωῆς.

Διὰ Β. Δ. ἀποστέλλονται εἰς Ἐυρώπην ἐξ νεάνιδες πρὸς σπουδὴν τῆς ἐπαγγελματικῆς παιδεύσεως καὶ τῆς μουσικῆς. Ἡ ἀποστολὴ θὰ γίνῃ κατόπιν διαγωνισμοῦ, θὰ διαρκέσῃ δ' ἐπὶ τριετίαν.

Τὴν 25 Ἰανουαρίου θὰ δοθῆ εἰς τὴν Δρέσδην τὸ νέον μελόδραμα τοῦ Στράους, ἢ «Ἡλέκτρα». Ἰσως πρωταγωνίστρια θὰ εἶνε ἡ δεσποινὶς Κρούλ, ἣτις πρώτῃ ἔπαιξε καὶ τὴν «Σαλώμην».

Ὁ δεκτεσθεὶς Λώρης Μαργαρίτης ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν «Μουσικὴν Ἀκαδημίαν» τοῦ Μονάχου ὑπὸ περιστάσεις ὅπως ἐξαιρετικῶς. Ὁ Λώρης εἶνε ὁ μικρότερος, ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος εἰς ἐπίδοσιν μαθητῆς.

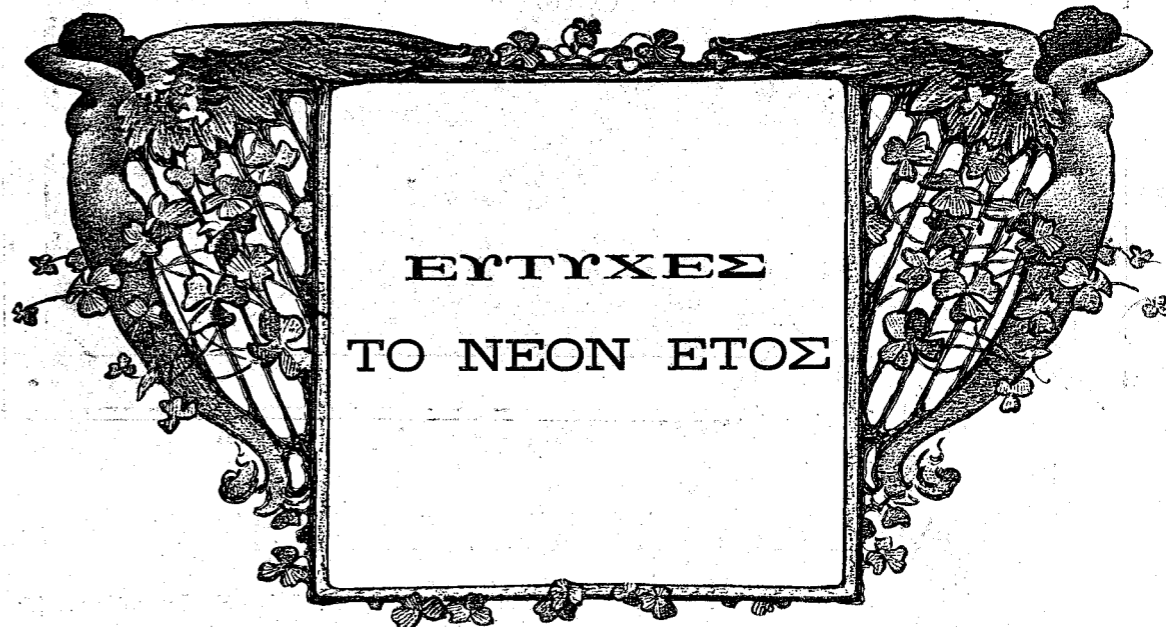
Ἀπέθανεν ὁ καθηγητὴς Γεώργιος Τσερέπης, ὁ μόνος παρ' ἡμῶν γνώστης τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας.

Τὴ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐν Λιέγη καλλιτεχνικοῦ σωματείου «L' oeuvre des Artistes» ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ μνήμη τοῦ μεγάλου γλύπτου J. Delcour τιμηθῆ διὰ μνημεῖον, ὅπερ θὰ στηθῆ ἐν Λιέγη, ἣτις ὑπέρξεν ἡ γενέτειρα αὐτοῦ.

Ὁ Delcour ἀπέθανε τῷ 1707, δις μόνον ἀπομακρυνθεὶς τῆς προσφιλοῦς πατρίδος του ἵνα μεταβῆ εἰς Ρώμην καὶ μελετήσῃ τὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἀναγεννήσεως. Ὑπέρξεν εἰς τῶν μεγαλειότερων διδασκάλων τῆς Γλυπτικῆς τοῦ 17 αἰῶνος. Τὰ ἔργα του: ἀγάλματα ἀγίων, μνημεῖα ἀπειραχθῆ ἰδιωτικά, μέταλλα, ἔσταιν ὡμένοι, ἀνάγλυφα ἐκ μαρμάρου ἢ χαλκοῦ, διάκοσμοι κρητῶν καὶ ἄλλα, πλήροισι τοὺς ἀρχαιότερους ναοὺς τῆς Λιέγης, τοῦ Ἁγίου Παύλου, τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, τὰ ἀρχαῖα μέγαρα τῶν Πατρικίων, τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς κρήνας τῆς πόλεως.

Ἡ φιλολογικὴ ἡμερὶς τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Μάδρα, ἢ δοθεῖσα εἰς τὸ «Πανελλήριον» συνεκέντρωσεν ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον. Παρέστησαν μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας δύο σκηναὶ ἐκ τῆς «Γαλατείας» τοῦ Βασιλειάδου κατὰ τὴν εἰς τὸ Γαλλικὸν διασκευὴν τοῦ κ. Μάδρα, τὴν Ballade τοῦ Ἀπελλισμένου τοῦ Mûrger, μίαν σκηνὴν τοῦ «Πολυφῆμου» τοῦ Samain, καὶ τὴν κωμωδίαν τοῦ Κορυτελλίου «La raix chez soi». Ἀμφότεροι ἐπέδειξαν τέχνης χαρίσματα, δικαιοῦντα τὴν φήμην τῶν ὡς δραματικῶν ἠθοποιῶν. Ἡ κ. Ἰρις Μάδρα παρέστησε μετ' ἐπιπέτη καὶ Παρισιῶν χάριν.

Ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Καλλιτεχνίας τοῦ Βελγίου προσετέθη χάριν τῶν μαθητῶν τῆς χαρακτικῆς καὶ τυπογραφικῆς μηχανῆς, ἵνα ἐκτυπῶσιν οὗτοι τὰ δοκίμιά των.

1909

ΥΛΑ μονότονον με ρυθμικὴν ἀκρίβειαν τὸ ἐν ἔτος διὰ νὰ ἔλθῃ τὸ ἄλλο, με τὰς αὐτὰς προσδοκίας, με τοὺς αὐτοὺς πόθους, με τὰς αὐτὰς ἀπογοητεύσεις. Ὁ ἄνθρωπος ἐλπίζει

καὶ πιστεύει, ἀποδιώκει τὸ ὄν ἔτος με ἀναδέματα καὶ ὑποδέχεται τὸ νέον με ἀγαλλίασιν, διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ αὐτὴ ἰλαροτραγωδία μετὰ τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας.

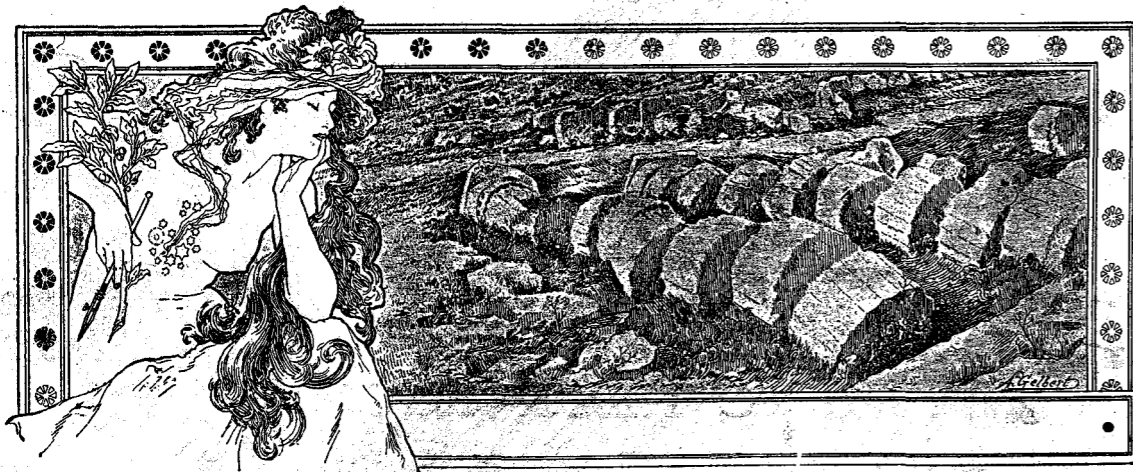
Εἰς τὴν ἐπέλασιν τοῦ Χρόνου ὁ ἄνθρωπος εἶνε διαρκῶς τὸ ἀξιολύπητον θῦμα. Μάτην ἢ καρδίαν τὸν παρορμᾷ εἰς μίαν θειότεραν ἀντίληψιν. Ἡ βία τοῦ χρόνου ἣτις ἐξασθενοῖ τὴν νεότητα, παραλύει τὴν καρδίαν καὶ προσδέτει ρυτίδας, εἶνε ἀνωτέρα τῆς σκέψεως. Τὸ πνεῦμα εἶνε ὑποχείριον τῆς σαρκός. Καὶ τὸ ἔτος εἶνε ὁ πλέον ὑπουργὸς ἐχρῆδος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

Τὶ περιμένει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Νέου ἔτους; Περισσότερα σύννεφα φροντῖδων εἰς τὴν διάνοιαν, περισσότερους ὄφεις δυσπιστίας εἰς τὴν καρδίαν, περισσότερα μικρόβια νόσων εἰς τὸ

σῶμα. Μία βαθμὶς πρὸς τὰ κάτω, — πρὸς τὸ χῶμα ὅπου θὰ μείνωμεν ἔσαι προσκεκολλημένοι μέχρι τελείας ἀφομοιώσεως — ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ὀνείρων, ἀπὸ τοὺς πύργους τῶν Ἰδεῶν. Καὶ ἐνῶ κατερχόμεθα, ἄδομεν νικητήρια εἰς τὸν Χρόνον, χαίρομεθα διότι θὰ προπέμψωμεν εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἄλλο ἔτος. Λησμονοῦμεν τὴν κατωφέρειαν, εἰς ἣν φερόμεθα μοιραίως.

Παιδίον αἰωνίως ὁ ἄνθρωπος! Φέρε τὸ σωσίβιον τῆς ἀταπάτης, με τὸ ὁποῖον παλαίει εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς κατὰ τῶν κυμάτων τῆς Εἰμαρμένης. Αἱ χιόνες τοῦ γήρατος αἰ ὁποῖαι ἀραιαὶ περιπολοῦσι — πρόσκοποι τοῦ Θανάτου — τοὺς κροτάφους, εἶνε ἀόρατοι διὰ τοὺς ψυχικοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἡ Μатаιότης εἶνε μορμολύκειον καὶ ἡ Ἀνθρωπότης, ἢ ἐκάστοτε ἐκ τῆς καταστροφῆς ἀντλοῦσα τὴν ζωὴν, ἐναγκαλιζέται πάντοτε τὸ Ἄπειρον, πιστὴ σύντροφος του, ἀφοσιωμένη θεράπαινα....

Νέον ἔτος! Τὸ Κέρας τῆς Ἀμαλθείας ρίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἄνθη... Ἀπὸ τὸ κιβώτιον τῆς Πανδώρας — τῆς Ἐῖδας τοῦ Ὀλυμπίου Παραδείσου — ἐξώρμησαν τὰ δεινὰ, ἀλλ' ἔμεινε, στίλβων εἰς τὰ βράθη του ἀδάμας, ἢ Ἐλπίς...

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σιζεράν, ένας από τους πλέον άφωδωμένους μελετητάς του μεγάλου Ράσκιν, έδωκε τόν ανώτερω τίτλον εις τὰ μουσεια καὶ τὰς πινακοθήκας κ' ἐπροσπάθησε νὰ τὸν δικαιολογήσῃ με πειστικά καὶ ὠραία επιχειρήματα. Ὁ κ. Ζὰν Δαργός, εἰς συνέντευξίν του με τὸν ἰδικόν μας σοφόν, τὸν κ. Σβορώνον, μᾶς δίδει μίαν γνώμην τοῦ ἐπιφανοῦς νομισματολόγου, ἡ ὁποία συμπίπτει καθ' ὁλοκλήριον με τὴν ἀντίληψιν τοῦ Γάλλου Ράσκινιστοῦ καὶ ἡ ὁποία, ὡς ἀπορρέουσα ἀκριβῶς ἀπὸ ἑλληνικὰ χεῖλη, εἶνε κατὰ μεγαλειότερον λόγον ἀξία τῆς προσοχῆς μας.

Ἐάν κάθε ἔργον τέχνης, ἀποσπασθὲν ἀπὸ τὴν θέσιν ὅπου ἔζησε τὴν πρώτην καὶ ἀληθινήν του ζωὴν, καὶ ἀπὸ ἕνα περιβάλλον, πρὸς τὸ ὁποῖον τὸ προσήρμοσεν ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου, ὁμοιάζει ὡς φυλακισμένον μέσα εἰς τὸν συνωστισμὸν μιᾶς αἰθούσης, τὰ ἑλληνικὰ μάρμαρα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν αὐτὴν εἶνε οἱ δυστυχέστεροι δεσμῶται. Ἐνὰς ἀνδρῆς, ὁ ὁποῖος ἔζησεν ζωὴν ἀνετον καὶ ἀτομικὴν κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ μέσα εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τριγυρισμένος ἀπὸ τὸν ἱερὸν ὀργασμὸν ἑνὸς ἄλσους, ἕνα ἐπιτύμβιον, τοῦ ὁποῖου τὴν γαλννιαίαν θλίψιν ἀπεθέωσαν ἐπὶ αἰῶνας αἱ λάμπεις τοῦ οὐρανοῦ, μία στήλη, τὴν ὁποίαν ἐνήγκαλίσθη εἰς τὸ ὠραῖον ὑπαιθρον ὁ ἐρωτικὸς κισθός, μία μετόπη, ἡ ὁποία εἰς τὸ ὕψος ἑνὸς ἰαοῦ ἔχει ἄνετον πρῶτη τὴν ἀνατολήν τοῦ φωτός, ὅλα αὐτὰ τὰ πλάσματα τῶν θεοτέρων καταστάσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, φυλακισμένα μέσα εἰς ἕνα στενὸν χῶρον, συγκεντρωμένα ὡς ἐπιπλα τὸ ἕνα κοντὰ εἰς τὸ ἄλλο, χωρὶς ἀέρα, χωρὶς προοπτικὴν, χωρὶς ἀνεσίν, χωρὶς σημασίαν, χωρὶς ἀνταπόκρισιν πρὸς τὸ περιβάλλον, εἶνε ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ἀξιολύπητα. Καὶ ἂν ἀκόμη παραβλέψῃ κανεὶς τὴν γενικὴν αἰσθητικὴν τοῦ καλλιτεχνήματος καὶ ἂν ἀκόμη περιορισθῇ εἰς τὴν ψυχρὰν ἀρχαιολογικὴν ἢ τεχνικὴν ἀντιμετώπισιν, θὰ τὰ εὖρη πάλιν ἡλαττωμένα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων τῆς καλλιτεχνικῆς τῶν ἀνθυπαρξίας. Καὶ

θὰ πεισθῇ ὅτι ὁ ὄρος : φυλακὴ, εἶνε πάλιν πολὺ ἐλαφρὸς καὶ ἐπιεικὴς δι' ἕνα μουσεῖον.

Ὁ κ. Σβορώνος φαντάζεται διὰ τὰ ἑλληνικὰ μάρμαρα, ὅσα ἐννοεῖται δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μείνουν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεώς των ἢ εἰς τὴν ἀρχικὴν των περιοχὴν. φαντάζεται ἕνα μέγα ὑπαιθρον μουσεῖον, τὸ ὁποῖον νὰ λούη ὁ ἥλιος καὶ νὰ ἐναγκαλίζεται ἡ ἑλληνικὴ χλωρίς. Ἐνα μουσεῖον ἐξαφνα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ζαπτείου, μέσα εἰς τὴν ἀγκάλαν τῶν ἀττικῶν βουνῶν, κάτω ἀπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἀκροπόλεως, ἕνα μουσεῖον τοῦ ὁποῖου τὰ μάρμαρα θὰ συνέχεον τὴν ζωὴν των με τὴν ζωὴν τῆς φύσεως, ἡ ὁποία τὰ ἐγέννησεν. Ἡ ἰδέα εἶνε ὀρισμένως ὑπέροχος. Ἀλλὰ φαντάζομαι ἀμέσως τὴν ἀντίρροσιν. Οἱ ἄνθρωποι οἱ πρακτικοὶ θὰ μοῦ παρατηρήσουν ὅτι ὁ κ. Σβορώνος ἔχει πολλὴν φαντασίαν καὶ ζητεῖ τ' ἀδύνατα. Τὸ παραδέχομαι εἰς τὸ ἐνεργητικόν του. Ἡ φαντασία δὲν εἶνε μία ἰδιότης χρήσιμος μόνον εἰς τοὺς ποιητάς. Ὁ Ριμπὼ παρατηρεῖ ὅτι ὄχι μόνον οἱ ποιηταὶ, ἀλλ' ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἱ δημιουργήσαντες κάτι ἐξαιρετικόν εἰς τὸν κόσμον, ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες, ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ, ὅλοι οἱ μεγάλοι ἔμποροι, ὅλοι οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ ἦσαν προικισμένοι με τὰ δῶρα τῆς δημιουργικῆς φαντασίας. Ἐάν ὁ κ. Σβορώνος εἶνε προικισμένος με τὸ δῶρον αὐτό, δὲν πρέπει νὰ εἶνε δυσδαρδτημένος. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ του ἐπιτυχίαι ἐάν κατὰ τὸ ἥμισυ ὀφείλωνται εἰς τὴν σοφίαν του, κατὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ ὀφείλωνται εἰς τὴν τολμηράν του φαντασίαν. Καὶ ἰδοὺ τώρα, ὅτι αὐτὸς μᾶς ρίπτει πάλιν μίαν ἰδέαν, ἡ ὁποία ἂν δὲν ἔχη ἴσως τὸν τόπον τῆς σήμερον ὡς συμβουλή, ἔχει τὴν λάμψιν τῆς ὁμῶς ὡς μία εὐγλωττος ἀπολογία ὑπὲρ τῆς δυναστευομένης ὠραιότητος. Καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε μικρόν. Ἐάν μίαν μακρυνὴν ἡμέραν τὸ ὠραῖον ὄνειρον πραγματοποιηθῇ—εἶνε πλάνη ὅτι δὲν πραγματοποιοῦνται τὰ ὄνειρα—ἡ τιμὴ θάνηκε εἰς τὸν ἑλληνικὸν σοφόν, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὸ λάθος διὰ τὴν ἐποχὴν του νὰ εἶνε καὶ ὀλίγον ποιητής.

Ἐν τῷ μεταξύ εἶνε ὠραῖον νὰ ὄνειρεύεται κανεὶς τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ἑλληνικὰ μάρμαρα θὰ ποδοθοῦν εἰς τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα καὶ θὰ ζήσουν μαζί με τοὺς ἀνθρώπους μίαν ἁρμονικὴν ζωὴν. Μήπως τὸ ὄνειρον δὲν εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ πραγματικότης ;

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΤΑΦΟΣ

ΙΔΑ τὸν ἀρχαῖον τάφον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ σκαπάνη ἀπέδωκε τὸ φῶς, διάλυσα τὸ σκότος χιλιάδων νυκτῶν. Ἦτον ἀφειμένος ἀκόμη ἐκεῖ ὅπου εὐρέθη, μόνος καὶ ἐρημὸς μέσα εἰς τὰ κόκκινα σπλάχνα τῆς γῆς, σὴν ἀποπλανημένος εἰς τὸ σκότος τῆς ἀνυπαρξίας, καὶ χάσκει ὡς νὰ ἐκπληττεται με τὸν οὐρανόν, με τὸν κόσμον, με τὰς μορφὰς ποῦ βλέπει ἀπ' ἐπάνω του. Εἶνε τῶσον πολὺν χρόνον θαμμένος, ὥστε φαίνεται ὅτι καὶ ὁ οὐρανὸς ἀκόμη, τὸν ὁποῖον βλέπει ἀπὸ τὸ βάθος του, θὰ ἔχη μεταβληθῇ, καὶ τὸν κυττάζει με ἀπορίαν.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ὁ ἀρχαῖος τάφος εἶνε τὸ βάθος του. Πείθεσθε ἀμέσως μὲν τὸν ἰδῆτε ὅτι ὁ μακαρίτης χωρὶς ἡ ἡγεμονία—εἰς τὴν ἀρχαιότητα διέφεραν τῶσον ὀλίγον αὐταὶ αἱ δύο ἰδιότητες!—ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐνταφιασθῇ εἰς αὐτὸν δὲν εἶχε γαίαν ἐλαφρὰν. Καὶ ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῶμεν σήμερον, με τὰς ἀεορτὰς τῶν νεκρῶν, με τὰ ψυχασάββατα, με τὰ ἡλεκτρικὰ τρῶμα καὶ με τὰς ἀενάους ἐξορῆσεις τῆς γῆς πρὸς τοποθετήσιν οὐλῶνων καὶ οὐρμάτων, δὲν ὑπάρχει, ἐποπτικῶς, μεγαλειτέρα κατὰρα δι' ἕνα νεκρὸν ἀπὸ τὴν εὐχὴν τοῦ νὰ ἔχη γαίαν ἐλαφρὰν.

Καὶ ὁ τάφος τῆς οδοῦ Ἀχαρνῶν εἰς μίαν ἀπὸ αὐτῆς τῆς αἰτίας θὰ ὀφείλῃ τὴν ἀνάστασίν του πιθανότερον εἰς τὸ ἡλεκτρικὸν τρῶμα ἢ εἰς τὴν εὐχὴν αὐτό, δὲν θὰ ἐσκάπτετο ἴσως ἀκόμη τὸ οἰκόπεδον διὰ νὰ κιωθῇ προσοδοφόρον σπιτι.

Αὐτὸ ἐπίσης ἐξηγεῖ καλλίτερον διατὶ ὁ τάφος χάσκει χωμένος ὁ μισὸς μέσα εἰς τὸ ἄσκαφον ὄριον τοῦ δρόμου, προβάλλει εἰς τὸ φῶς ἕνα πελώριον μαῦρο στόμα ἀνοικτὸν, ὡς νὰ ἐρωτᾷ ἐντρομος τί εἶνε αὐτὸς ὁ τρομερὸς κρότος ποῦ γίνεται ἀπ' ἐπάνω του καὶ ἀπὸ τὸ βάθος ποῦ τὸν διασεῖ εἰς τῶσον βάθος, καὶ τί εἶνε αὐτὴ ἡ πένυμιος κωδωνοκρουσία καὶ θὰ πιστεύῃ, ἐάν εἶνε χριστιανὸς καὶ ὄχι εἰδωλολάτρης, ὅτι θὰ εἶνε ἴσως ὁ φοβερὸς κώδων τῆς Δευτέρας παρουσίας.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ χάσκη βλέπων με κατάπληξιν ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἔχει τῶσους ἀέργους, οἱ ὁποῖοι μαζεῦνται ἀπ' ἐπάνω του καὶ τὸν κυττάζουν.

Ἀπὸ τὸ ἄφωνον καὶ μυστηριώδες χάος του, ὁ τάφος αὐτὸς ἀφίνει μίαν ἀπορίαν: ποῖον ἀρά γε ἐνέκλειεν ἡγεμόνα, στρατηγόν, ποιητὴν, καλλιτέχνην ἢ πλουτοκράτην; Ἡ ἱστορία—δὲν εἶμα ἴσως καὶ βέβαιος—δὲν ἀναφέρει νὰ ἐξετείνετο καὶ τότε ἡ πόλις τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Στρατηάδου ἕως τὸν σημερινὸν Ἄγιον Παντελεήμονα. Ἦτο λοιπὸν κανεὶς φιλέρημος ρομαντικὸς ἐπιθυμήσας νὰ ταφῇ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, διὰ νὰ εἶνε καὶ μετὰ θάνατον μακρὰν τοῦ κόσμου; ἢ μήπως ἦτο κανεὶς μεφαλαῖος καταδιωκόμενος διὰ νὰ δαρείῃ καὶ εἶχε ζήτησι ἐκεῖ τὴν ἡσυχίαν του; Ἴσως νὰ ἦτο ἐκεῖ πρὸ δύο ἢ τριῶν χιλιάδων χρόνων κάποιος δῆμος, κάποιος χωριδ, καὶ ὁ εὐρεθεὶς τάφος νὰ ἦτο τοῦ Παρέδρου του. Τίποτε δὲν ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξακριβώσῃ. Ἡ ἀρχαιολογία θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ μᾶς λύσῃ τὴν ἀπορίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀδυνατεῖ, διότι ὁ τάφος δὲν φέρει χαραγμένην ἐπ' αὐτοῦ καμμίαν χρονολογίαν καὶ κανὲν ὄνομα, ὥστε νὰ τὸ διαβάσῃ... καὶ νὰ μᾶς τὸ πῇ.

ΕΨΙΛΙΟΝ

ΤΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Τὴν Εὐτυχία τὴν ἀπαντῶ
οὐχ γὰρ σὸ δρόμο μόνη
εὐγενικὰ τὴν χαιρετῶ
κ' ἐκεῖνη με σιμώνει,
μοῦ δίνει τὸ χεράκι της,
μοῦ λέει πῶς μ' ἀγαπᾷ,
μοῦ λέει πῶς με στοχάζεται,
μοῦ λέει... καὶ τὰ λοιπὰ.

Ἀπ' τὰ γλυκὰ τὰ λόγια της
κάποτε πῆρα θάρρος
κ' ἀμέσως τὴν ἐρώτησα :
— Ἄν δὲν οὐκ κἀνὴ βάρος,
θέλετε νάρθετε μαζί
νᾶμαστε συντροφιά ;

Κ' ἡ Εὐτυχία, ποῦ πάντοτε
στέκεται στὰ καρφιά,
μοῦπε : —Κ' ἐγὼ θὰ τῶθελα,
μά, ξέρετε, δὲν πρέπει
μ' ἕνα φτωχὸ τραγουδιστὴ
ὁ κόσμος νὰ με βλέπῃ.

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἐπάρχει πάντοτε κάποια τρέλλα εἰς τὸν ἔρωτα.
Ἐπάρχει ὁμως καὶ κάποια λογικὴ εἰς τὴν τρέλλαν.

Τί κακὸν μποροῦν νὰ κάμουν οἱ κακοὶ ; Τὸ κακὸν ποῦ κάμνουν οἱ καλοὶ εἶνε τὸ χειρότερον κακόν.

Ὅλα τὰ ζῶα μέχρι τοῦδε ἐδημιούργησαν κατὰ ἀνώτερον τοῦ εἶδους του. Ὁ ἄνθρωπος τάχα θ' ἀποτελέσῃ τὴν ἄμπτωτον καὶ θὰ στραφῇ πάλιν πρὸς τὸ ζῶον, ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὸν ὑπεράνθρωπον ; Ἐξέκινήσαμεν ἀπὸ τὸν πύθιον διὰ νὰ επιστρέψωμεν εἰς αὐτόν ;

Νίτσο

Ἐπὶ τῶν τάφων ἀναγινώσκει τις στερεοτύπως πάντοτε ἐπαίνους διὰ τοὺς νεκρούς. Ἐάν ἐπεχείρουν ν' ἀπαριθμήσουν τὰ ἐλαττώματά των, δὲν θὰ ἤρουν ἐπιτάφιοι πλάκες, ἀλλ' οὔτε οὐρανομήκειες στήλαι.

Ἡ καρδιά εἶνε ὡς μύλος κινούμενος. Ἐν δὲν ἔχη τὴν ἀλέση, περιστρεφόμενη εἰς τὸ κενόν, κατασυντρίβει ἐαυτήν.

Τὰ ρόδα μαραίνονται καὶ αἱ ἄκανθαι μένουν. Ἴδου ἡ ζωὴ.

★ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΝ ΡΩΜΗ ★

ΤΟ «ΚΟΤΙΟ»

Η σὰς παραξενεύση ὁ τίτλος μου. Εἶνε μία λέξις τῆς Ρωμαϊκῆς διαλέκτου, ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ μεταφρασθῆ— ἀλλὰ μόνον νὰ περιγραφῆ.

Οἱ καθολικοὶ νηστεύου... τρώγοντες ψῆρι τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Ἄλλ' ἡ νηστεία αὐτὴ συνδυάζεται μετ' ἐν παράδοξον Ρωμαϊκὸν ἔθιμον. Μετ' τὸ «Κότιο».

Ἀπὸ ὅλα τὰ Ἰταλικά παραλία τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων κουβαλοῦν εἰς τὴν Ρώμην χιλιάδες ψάρια. Ὅλα αὐτὰ ἀποθημεύονται εἰς τὴν «Πεσκαρία», εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ψαριῶν δηλαδὴ, εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πυρετώδεις καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἐτοιμασίαν καὶ στολισμὸν τῶν ἰχθυοπωλείων. Ηλεκτρικὰ φῶτα ἐπίτηδες τοποθετοῦνται, λάμπαι ἀσετυλίνης μετ' γλόμπους πολυχρώμους στήνονται, ἕνας ὄργανισμός τέλος γενικὸς βασιλεύει.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἡ ἡμέρα σιγᾶ περνᾷ. Κτυποῦν τὰ μεσάνυχτ' ἀπέλθον. Πολὺ πρὶν ἀκόμη ἡ πλατεῖα εἶνε πλημμυρισμένη ἀπὸ κόσμον δύο κατηγοριῶν: ἀφ' ἐνὸς οἱ ἀγορασταί—οἱ πιστοὶ τοῦτέστι καθολικοὶ οἱ ὅποιοι χαμηλώνουν τὴν θρησκείαν μέχρι τῆς κοιλίας—καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ ξένοι, αἱ χιλιάδες τῶν τῶν Ἀγγλῶν, τῶν Ρώσων, τῶν Ἀμερικανῶν ἰδίως οἱ ὅποιοι πλημμυρίζουν τὸν χειμῶνα τὴν Ρώμην καὶ οἱ ὅποιοι πηγαίνουν ἐκεῖ ὅπως ἀπολαύσουσιν τὸ θέαμα.

Καὶ ὁμολογουμένως τὸ θέαμα εἶνε ἀρκετὰ περίεργον, ζωντανεῖον μίαν πτυχῆς τῆς Μεσαιωνικῆς ζωῆς, τῆς παραδόξου καὶ μυστηριώδους. Ἀπὸ αἰῶνων πολλῶν εἰς τὴν γηραῖαν πλατεῖαν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, μετ' τὰ μαυρισμένα Μεσαιωνικὰ σπήτια τῆς, ἐπαναλαμβάνεται κατ' ἔτος ἀνελλιπῶς τὸ «Κότιο» διότι δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχη εἰς τὸν κόσμον λαὸς προσκεκολλημένος εἰς τὰ ἔθιμα περισσότερο ἀπὸ τὸν Ρωμαϊκόν.

Τὸ γέρικο ὠρολόγιον τῶν Ἁγίων Θεοδώρων κτυπᾷ.

Μεσάνυχτα.

Σὰν κάποια μυστηριώδης Σατανικὴ δύναμις νὰ τοὺς ἐξέπεμψεν ὁμοῦν πανταχόθεν μύριοι μάγισσες—χαμινία—ποῦ πλημμυροῦν κάθε μεγαλούπολιν—ξεχύνονται ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς πλατείας μετ' ἀλπιγγας, μετ' τρακατροῦκες, μετ' χιλίους διαβόλους. Καὶ γεννοῦν ἕνα ἐξωφρενικὸν θόρυβον. Τὸ ὠρολόγιον τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων κτυπᾷ μεσονύκτιον—ὅπως θὰ ἐγγραφεν ὁ Πονσὸν Δὲ Τερράιλ—καὶ ὅλα τὰ καλάθια ἀνοίγονται.

Τὰ πρόχειρα ἰχθυοπωλεῖα γύρω εἰς τὴν πλατεῖαν παρουσιάζουν θησαυροὺς γαστρονομικῶν καὶ θέχμα ἐλκυστικὸν διὰ κάθε μάτι.

Ὅγδοήκοντα χιλιάδες ὀκάδες ψάρια παρουσίασε πέρυσιν κατὰ τὸ ἀνοιγμὰ τῆς ἡ «Πεσκαρία» καὶ τὸ πρῶτ' οὔτε μαρίδα δὲν εὑρίσκε κανεῖς.

Καὶ τὸ θέαμα ἦτο περιέργον καὶ διὰ τοὺς μὴ κοιλιοδούλους. Μποροῦσε κανεῖς ἐκεῖ νὰ μάθῃ πλήρη ἰχθυολογίαν. Τίποτε δὲν ἔλειπεν. Ὅλοι οἱ ἄφωνοι κάτοικοι τῶν θαλασσῶν ἐσύρθθησαν μέχρι τῆς πλατείας τῶν Ἁγίων Θεοδώρων! Καὶ κάτω ἀπὸ τὰ πολύχρωμα φῶτα καὶ τὰς ἐκκωφτικὰς φωνὰς τῶν ψαράδων καὶ τῶν χαμινίων, ἔβλεπε κανεῖς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ψαριῶν, ἀπὸ τὰς μικροσκοπικὰς μαρίδας μέχρι τοῦ τεραστίου Μαγιάτικου καὶ ἀπὸ τῆς χρυσιζούσης γαρίδας μέχρι τοῦ πελωρίου ἀστακοῦ.

Θυμοῦμαι τὴν ἐκπληξὴν τῶν ξένων καὶ ἰδίως τῶν ψυχραίων Ἀγγλίδων. Μία νεαρὰ Ἀγγλίσ μετ' ὅλα τὰ καινουργῆ λευκά της γάντια ἔπιανε καὶ ἐκαμάρωνε τὰ ὠραία ψάρια.

Εἶνε μερικὰ πράγματα τῶν ὁποίων δὲν μπορεῖ κανεῖς νὰ ἐννοήσῃ τὴν γοητείαν, ἂν δὲν τὰ ἴδῃ μετ' ἑαυτοῦ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετ' τὸ «Κότιο». Ἐνέχει μίαν τόσοσιν τρελλὴν γοητείαν ἢ λαϊκὴ ἐκείνη ἐορτὴ, ποῦ δυστυχῶς δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τὴν περιγράψω. Ἐνας ὀλόκληρος χρόνος ἐπέρασε καὶ τώρα ἐνῶ γράφω τὰς γραμμὰς αὐτὰς κλείω τὰ μάτια μου καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι μπροστὰ μου βλέπω τὴν πλατεῖαν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων τῆς Ρώμης, τὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ φῶτα, ἀπὸ ψάρια καὶ ἀπὸ κόσμον....

20 Δεκεμβρίου 1908.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Ἐπίνακος ἐκ τῆς ἐργασίας

G. E. Sesniali

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΣΙΕΛΕΓΚΑ *

Λυπόμην πολύ για το γέρο Τσιελεγκά μας, κι' ή ιδέα, ότι μπορούσε να πεθάνη, μ' έκανε να τρομάζω. Θυμάμουν, ότι την προηγούμενη ημέρα είταν γερός, καλά, χαρούμενος κι' ανοιχτόκαρδος, και μ'ας είπε τόσα πράγματα της μακρείας ζωής του : πώς απέφυγε την παντρεία, που ήθελαν οι γονατοί του να τον παντρεύουν, κι' έτσι έμεινε ανύπατρος και καθάρως και ξέγνοιαστος και πέρασε μια ζωή χαρησάμηνη, χωρίς συλλογές και χωρίς σκέψεις και χωρίς φροντίδες, και μόνη του συλλογή και μόνη του σκέψη και μόνη του φροντίδα είταν το ξινό ψωμί και τα δικά του τα δόντια. Πώς μοιράζε τή βόγα του τον ένα και στον άλλο, για να κάνει καλό, πώς τον είχαν απάξει οι Ξωτικιές, πώς τους έφευγε από τα σπήλια τους, πώς τον είχε κυνηγήσει μι' αρκούδα στα βουνα της Σαμμαρίνας κι' αν δεν πρόφτανε να γλυστρήσει σε μι'α θεώρατη σάρα, θα τον έκανε κομμάτια, πώς μια βραδεία πάλησε μ' έναν λυσσάρικο λύκο και τόσα άλλα. Έκει που εγώ σκέφτομουν αυτά, αυτός άρχισε ένα φιλοσόφουδο :

«Τα πή... βιάγα μ', τα πήραν τα πρόβατα...» κι' ύστερα από το τραγούδι σηκώθηκε, κάθησε σταυροπόδι κι' άρχισε να βαράη τη φλογέρα με τέτοια όρεξη, ώστε τα γιδοπρόβατα, που έβοσκαν γύρα, σταμάτησαν και δεν ακούονταν καθόλου τα κυπροκούδουνά του.

— Είναι το ύστερό του τραγούδι και το ύστερό του λάλημα.

Είπα με τον εαυτό μου και τα μάτια μου βούρκωσαν από δάκρυα.

Σ' αυτό επάνω ο άρρωστος Τσιελεγκας ζήτησε νερό.

— Θέλ' κανέν' άρρωστικό ή κορδιά σου ; Τόν ρώτησα.

— Άρρωστικό ; (Άπολογήθηκε βαρετά). Σάν τί άρρωστικό ;

— Παγούδα, άρβόγαλο, ξυνόγαλο, χλωροτύρι, γαλοτύρι, καν' άρνι... καν' άπήδι, κανα πιτόνι, κανα χειμωνικό...

— Δε βαρύνεσαι παιδί μ ; (Μου επανέλαβε ανόρεχτα). Δε θέλ' τίποτα ή καρδιά μ' ! Λίγο νεράκι και τίποτε άλλο !

Τόν άφηκα ήσυχο κι' αναμέρησα περιλυπος. Ο Τσιελεγκας έπιε νερό, ματαξαπλώθηκε και ματακουκουλώθηκε.

Εκείνη τη στιγμή από τη μια μεριά τα γαλαρόγυδα ανέβαιναν άρια-άρια, τώνά πίσω από τ' άλλο, για τον άρμεγώνα τους, κι' από την άλλη τα γαλαρόπρατα σωρό αναγκάζονταν από τους πιστικούς «έϊ ! έϊ ! έϊ ! έϊ !» σπρώχνονταν, με τες άγκλίτσες για ν' ανηρορήσουν κατά τον δικό τους τον άρμεγώνα, που είταν δίπλα στών γιδιών. Σε λίγο ή στρούγκα είχε γεμίσει από γίδια κι' από

πρόβατα' άλλα είχαν μπημονάγα τους μέσα στους άρμεγώνες, άλλα είχαν πάει στο στάλο, κι' άλλα περικύκλωσαν το τυροκομείο και τον άρρωστο Τσιελεγκά μας, ενώ οι πιστικοί είταν κάτω στην πλαγιά άκόμε, μαζεύοντας τα ξεκομμένα.

Η Κάλεσια με τα κέρατα κι' ή σιούτα ή Κανούτα στάθηκαν άπάνω στο κεφάλι του και προσπαθούσαν με το στόμα να τον ξεσκεπάσουν, αλλά δεν άφινε ο Κολιός. Τέλος αυτές επέμειναν, αναποδογυρίζουν με μια κεφαλοσπρωξιά τον φυλακα του Τσιελεγκά και τράβηξαν με το στόμα το σκέπασμα και φάνηκε το πρόσωπό του. Νόμισα, ότι θα φώναζε και θα βλαστημούσε ο Τσιελεγκας, αλλά αυτός άνοιξε την άγκαλιά του κι' άγκάλιασε και φίλησε την Κάλεσια με τα κέρατα και την Κανούτα τη σιούτα, κι' έβγαλε από τη ζώση του κατά πώς τες είχε συνηθισμένες, δύο κριτσέλια ψωμί και λίγο αλάτι και τους τάδωκε να τα φάν και ματασηκώθηκε και κάθησε σταυροπόδι. Τόν περικύκλωσαν κι' άλλα γίδια κι' άλλα πρόβατα, και ζητούσαν κι' αυτά ψωμί κι' αλάτι.

— Φέρε μου, ώρε παιδί (είπε στον Κολιό) ένα σακκούλι με ψωμί και τ' αλάτι με τ' αλάτι ! Θα τα θρέψω όλα σήμερα με το χέρι μου, για να με θυμούνται τα κλημένα....

Το παιδί του πήγε ένα σακκούλι με ψωμί και τ' αλάτι κι' ο Τσιελεγκας άρχισε να μοιράζει ψωμί κι' αλάτι, άλλ' ή άσυνήθιστη άπλοχερία του εκείνη την ημέρα έκανε και μαζεύτηκαν γύρα του όλα τα γαλάρια και τόσο τον ζύγωσαν, που στο τέλος ρίχτηκαν άπάνω του και, όπως είταν αδύνατος από τη θέρη, τον γκρέμισαν και τον τσαλαπάτησαν. Ρέκαζε ο Κολιός εκείνη τη στιγμή κι' εγώ, που έφραζα τους άρμεγώνες από κάτι πορτιές, βλέποντας το χούμισμα των γαλαριών άπάνω στον Τσιελεγκά έτρεξα και χτυπώντας τουτα απ' έδω και τ' άλλα απ' εκεί τα σκόρπισα, κι' ήρα άλλου τον Τσιελεγκά, άλλου το στρώμα του, άλλου το προσκεφάλι του, άλλου την κάππα του, άλλου το σακκούλι με το ψωμί και άλλου τ' αλάτι.

— Τί τάθελες, γέροντά μου, (του είπα) αυτά τα παιγνίδια με τους διατάνους, άρρωστος άνθρωπος !

— Μή χολιά'ης παιδί μ', μή χολιά'ης ! (Μου άπολογήθηκε ευχαριστημένος). Δεν έπαθα τίποτε... Την ευχή μου ναχουν τα βλογημένα, την ευχή μου ναχουν !

Κι' ενώ ο Κολιός έστρωνε τη βελέτζα κι' έβανε το προσκεφαλο, εγώ σήκωσα τον Τσιελεγκά, τον πήρα από το χέρι και τον έβαλα άπάνω στη στρώση.

Σ' αυτό άπάνω ήρθαν κι' οι πιστικοί από τη μια μεριά των γιδιών κι' από την άλλη των προβατιών, με τες πλειό όννες προβατινές και τες πλειό άσμιγες γίδες.

Άρμεξαμε, πήξαμε τυρί το πρόβιο, το γάλα, και ρίξαμε στες δροπολιτσες το γιδίσιο να το βαρέσωμε βούτυρο κι' ύστερα καθήσαμε να φάμε, αλλά κανάμε ανόρεχτο φαγι. Ο νους μας είταν στον άρρωστο μας. Πήγαμε κοντά του, τον ρωτήσαμε τί κάνει, άλλ' αυτός μ'ας έκανε νοήματα να φύγωμε, κι' ύστερα από τα νοήματα, επειδή εμείς δε φεύγαμε, αναγκάστηκε να μ'ας πη :

— Σύρτε στη δουλειά σας !... Τίποτε δε μου κάνετε, τίποτε δεν θέλω. Νερό, που θέλω, έχω... Σύρτε... Η σημερινή, ή αύρινη, και ή μεθουριανή δεν είναι δικές μου μέρες... Η παραμεθουριανή είναι ή μέρα μου.

Σκέρπισαν οι άλλοι καθένα; στη δουλειά του, και μόνον εγώ έμεινα με το βοηθό μου στην στρούγκα να οικονομήσω το τυρί και το βούτυρο, ως παρατσιελεγκας, κι' αφού οικονομήσα το τυρί και το βούτυρο κι' έβοσκα το τυρογάλο, κι' έβγαλα την τήν ούδα, κι' έπηξα το βαρεμένο γάλα, έστειλα το βοηθό μου με το ψωμί στους πιστικούς, πήρα την κάππα μου και το ντουφεκι μου και τράβηξα σ' ένα συνδέντρο για να κοιμηθώ.

Το δειλινό γύρισα να στραγγίσω το τυρί του βαρεμένου γαλατίου και να δώσω άλεύρι στον ζυμωτή μας για ψωμί, αλλά πλειότερο να ιδώ τί κάνει ο Τσιελεγκας.

Είταν άνοιωτος. Ρώτησα τον Κολιό πώς πέρασε και μου είπε, ότι όλο παραμιλούσε. Σε λίγο ήρθε κι' ο Τσιελεγκας από το χωριό χωρίς τον παπα.

— Πούν' ο παπās ; τον ρώτησα.

— Είταν θερμασμένος, (μου είπε) και δεν μπορούσε ναβη. Του άφησα το μούλαρι, κι' άμα γείνη καλά θαρθή με τ' άρτοφόρι να τον κοινωνήση.

Πέρασε κι' ή δεύτερη ή μέρα, πέρασε κι' ή τρίτη, κι' ο Τσιελεγκας όλο και στο χέρι χειρότερο πήγαινε.

— Αύριο, (είπα μέσα μου) θα είναι ή στερνή του, όπως το είπε μόνος του.

Την άλλη μέρα, την τετάρτη, που φοβόμουν, κατά τ' άπάρμεγα με φώναξε και που είπε :

— Να παραγγείλ'ς κατά το σπενό να φέρουν όλα τα κοπάδια μας εδώ γυροβολιά : ζυγούρια, κατοίκια, βαρβάτα, στέρφα, και γαλάρια γίδια και πρόβατα, και να μη λείψη κανας πιστικός... Άκους ; Έτσι ναχης την ευχή μου.

Κατάλαβα ποιός είταν ο σκοπός του και δεν μίλησα καθόλου, γιατί λίγο χρειάζονταν να με πιάνουν τα κλάμματα.

Ύστερα με ρώτησε :

— Πόσες έχ' ο μήνας σήμερα ;

— Δέκα ; (Του είπα).

— Δέκα ; (είπε, σά να μην το πιστεύς) και τ' απολύκατε τα βαρβάτα ; Ξαναρώτησε.

— Όχι, του άποκριθηκα.

— Άϊ, καημένε, (μου είπε με γλυκό θυμό) και τώρα να περιμένετε από μένα όρμήνια; Να τ' απολύκατε σήμερα χωρίς άλλο, αφού έχει δέκα ο μήνας !

Κι' ύστερα από λίγη σιωπή είπε πάλε :

— Αυτό το κακό έχομ' ήμεις, που βρισκομέστε πάντα μακριά από την εκκλησία και τον παπα...

Στην στιγμή είπα στους πιστικούς των γαλαριών να σμίζουν τα γαλάρια με τα βαρβάτα και να ρίξουν τέσσερα πέντε βαρβάτα κριάρια και άλλα

τόσα τέτοια τραγιά στα στέρφα, και το βράδυ κατά το σπενό, να βαρέσουν όλες τες κοπές γυροβολιά στην στρούγκα.

Ο άρρωστος Τσιελεγκας μας φαινονταν σαν καλύτερα, άλλ' αυτό το καλύτερο με φόβιζε πλειότερο γιατί είταν το καλύτερο, το λεγόμενο το ο θανατού. Ο θάνατος είναι πονηρός και πάντα λίγες ώρες πριν ξεψυχήση ο άνθρωπος τον άφινει και καλύτερεύει κομμάτι κι' ύστερα τον πιάνει από τον λαιμό... Έκείνο όμως, που μεγάλωνε την στεναχώρια μου είταν που δεν είχαν έρθει άκόμε ο παπās να τον μεταβάλη και θα λήγαινε άμεταλάθτος. Σκεπτόμουν να ξαναστείλω ένα πιστικό στο χωριό και να τον πάρη «άροναρονα», όταν σ' αυτό επάνω άκουσα το κυπρί του μούλαριού μας «τρίγγ-τρίγγ-τρίγγ», που ανέβαινε τον ανήφορο της ράχης, που βρισκόμαστε. Πετιέμαι και βλέπω τον παπα, που έρχονταν καβάλλα, πετραχλωμένος, ξεκαμηλαύκωτος, και κρατώντας το άρτοφόρι στα δυό του χέρια, ενώ ένα παιδί ως δώδεκα-δεκατριών χρονών, προχωρούσε σέρνοντας με το ζερό το μούλαρι από το συρταρι του καπιστριού και με το δεξι κρατώντας ένα φανάρι, αναμμένο.

Τρέχω κοντά στον Τσιελεγκά και του λέγω με κάποια προσποιημένη άφέλεια :

— Ήθελς ναχης κανέναν παπα ;

— Άκους λέει ! (Ξεφώνησε). Ήθελα και παράθελα, αλλά που'ντος ! Ήθελα να ξομολογιώμουν, να του έλεγα καμιά άμαρτία, πουχω κάνει κι' εγώ ως άνθρωπος, να μου διάβαζε καμια σωρευτική ευχή, να με μεταλάβαινε σα χριστιανό... Σ' όλα τ' άλλα είναι καλή ή τέχνη έμας των πιστικών, αλλά έχομε ένα κακό... έμειςτε μακριά από τα εκκλησιαστικά... Πεθαίνομκι σαν τα σκυλλιά... σαν οι Τούρκοι, χωρίς ξομολόγηση, χωρίς διάβασμα χωρίς μεταλαβιά.

Κι' ενώ έλεγε αυτά, το κυπρί του μούλαριού όσα πήγαινε κι' ακούγονταν σιμώτερα «τρίγγ-τρίγγ, τρίγγ-τρίγγ, τρίγγ-τρίγγ...» Ως που φάνηκε στο ξεκαμποςμα της ράχης.

— Να κι' ο παπās, (του είπα) που μ'ας έρχεται...

Γύρισε και βλέποντάς τον, προσηκώθηκε στα γόνατα, έβγαλε τα σκούρια του κι' άρχισε να κάνει το σταυρό του, λέγοντας «Μνήστητί μου Κύριε ! Μνήστητί μου Κύριε !»

Σταμάτησε το μούλαρι και τρέξαμε όσοι είμαστε εκεί, να βοηθήσωμε τον παπα να καταβη. Ο Τσιελεγκας βρισκονταν ακόμα γονατιστός και ξεσκούφωτος και σταυροκοπιώνταν μουρμουρίζοντας :

— Ήμαρτον Θε μου... Μνήστητί μου Κύριε !

Ο παπās απόθεκε το άρτοφόρι άπάνω στον τυρολόγο, έβγαλε τα πετραχλί, φόρεσε το καμηλαύχη του, διάταξε το παιδί, που έφερνε το μούλαρι, να σταθη ξεσκούφωτο και με το φανάρι μπρός στο άρτοφόρι, και τράβηξε προς τον άρρωστο.

Ο Τσιελεγκας, όπως είταν γονατισμένος, όλο σταυροκοπιώνταν κι' έλεγε το «Μνήστητί μου Κύριε» και το «Θέ μου σχώρησέ με».

— Τί κάν'ς ; τον ρώτησε ο παπās.

— Τί να κάνω, παπα μ' ; (Άπολογήθηκε ο Τσιελεγκας). Να, είμαι του θανατά... Μου σώθηκε το λάδι. Δε με γλέπ'ς ; Έπεσα εγώ άλλ' φορά καταγής ;

— Άνθρώποι είμαστε, (είπε ο παπᾶς με ὕφος φιλοσοφικῶ). θ' ἀρρωστήσουμε κι' ὅλας...

— Ἀλήθεια παπᾶ μου, (συμπλήρωσε ὁ Τσιέλεγκας) ἀνθρώποι είμαστε, θά πεθάνουμε κι' ὅλας.

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ ὁ Τσιέλεγκας ρώ-
ρώτησε :

— Για νὰ με μεταλάβ'ς ἤρθες, παπᾶ μ' ;

— Ἄν τὸ θέλ'ς... (τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ παπᾶς με προσποιημένη ἀδιαφορίαν) Ξέρ'ς, ἢ μεταλαβιά δὲν κοβ' μέρες...

— Νὰ με μεταλάβ'ς, παπᾶ μ' (ἀπολογήθηκε ὁ Τσιέλεγκας) Νὰ με μεταλάβ'ς!... Θέλω νὰ με μεταλάβ'ς...

— Δὲν εἶνε καλύτερα νὰ σὲ ξεμολογήσω πρῶτα; (Τὸν ρώτησε ὁ παπᾶς). Ἄνθρώποι είμαστε... Γεννιούμαστε με τὴν ἁμαρτία προσκεφάλι...

— Νὰ με ξεμολογή'ς! (ἀπολογήθηκε ὁ Τσιέλεγκας) Ξομολόγησέ με! Δὲ λῆω τὸ ἐνάντιο... Ξομολόγησέ με πρῶτα.

Ὁ παπᾶς φόρεσε ἀμέσως τὸ πετραχήλι, καὶ μᾶς εἶπε ἐμᾶς τῶν ἄλλωνῶν, ποῦ στεκόμαστε γύρα-
γύρα :

— Φευγᾶστε, ὅλοι ἀπ' ἔδω! Σῦρτε μακριά! Θὰ ξεμολογήσω...

— Ὅχι! ὄχι παπᾶ μ' (φώναξε ὁ Τσιέλεγκας) Ἄν δὲν εἶνε παράνομο ἄς μείνουν τὰ παιδιά... νὰ μὴ φύγ' κανένας.

— Δὲν εἶνε παράνομο, (εἶπε ὁ παπᾶς) ἀλλὰ... ἕνας ἄνθρωπος ποῦ ξεμολογιέται... δὲν θέλ' μόνος του ν' ἀκοῦν οἱ ἄλλοι τὰ κρίματά του... τ'ς ἀμαρτίες του...

— Ὅχι, ὄχι παπᾶ μ'. Ἄν δὲν εἶνε κρίμα κι' ἁμαρτία, ἄς μὴ φύγ' κανένας! (εἶπε ὁ Τσιέλεγκας) θὰ πῶ ὅτ' ἔκανα σ' ὅλους μπροστά... Τί με μέλλ' τώρα ; Καλύτερα νὰ μάθ' ν' ὅλοι ὁ τ' ἔχω καμωμένα.

(*Ἐπεται τὸ τέλος)

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ALBERT SAMAIN

ΣΟΝΕΤΟ

Ροδόχρυσος ὁ οὐρανὸς σιγὰ σιγὰ χλωμιάζει.
Φρίσσουν οἱ ἐλιές οἱ ἀσημιές, ἢ γλῶσσι σαλεύει ὡς κάτου.
Τὸ ροδομέτωπο βουνὸ περὶφάνα σωριάζει
Μύρια λαζούρια διάφανα στὰ ριζοθέμελά του.

Γυροῦνε τώρα ἀπ' τοὺς ἀγρούς· ἐν ἄστρο ἀνατριχιάζει.
Κάποια γλυκάδα τῆς Βηθλεὲμ πλανιέται ὀλόγυρά του.
Ἐμπρός ὁ ἄντρας καὶ σὺ τὸ ζῶ καθήμενη ἀγκαλιάζει.
Μάνα κουνώντας τὸ παιδί, ποῦ κλεῖ τὰ βλέφαρά του.

Κι' εἰσὶν πρὸς τὸ μέτωπο ζυγίζοντας με χάρη
Καρίστρια φέρουν, ποῦ εὐωδίε τὸν μενεξέδιον ραίνουν
Κ' ἔχουν τὸ δρόμο τὸν πλατύ, τὸ μονοπάτι πάρει.

Γυναῖκες, ποῦ ἢ περπατησιὰ κι' ἢ ὄρα τίς ὁμορφαινουν,
Κι' ἀργοδιαβαίνουν, πίσω τους ἀφίνοντας τὰ θάμνη
Τοῦ θεοῦ ἐκείνου δειλινοῦ, ποῦ ἐμύρωσαν κι' οἱ κάμποι.

Σπέτσος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

J. Lefebvre. Ἐγκαταλελειμένη.

ΞΕΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

*
Ἀδελφή. — Δὲν ξέρω τί νὰ χαρίσω τοῦ ἀνδρός μου τῇ Πρωτοχρονιά.

*
Ἀδελφός. — Ἐνα κουτί καλά τσιγάρα, ἀδελφοῦλά μου· τῇ Πρωτοχρονιά θάρθῶ κ' ἐγὼ σπύτι σας...

*
Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.
— Μὰ αὐτὲς ἢ πεσοῦτες κάθε ἡμέρα γίνονται βρωμερώτερες.

*
Υπηρέτης. — Φυσικῶ, τί θέλετε νὰ γίνονται; καθαρώτερες;

*
Μεταξὺ ὁμοφρόνων.
— Ἄν δὲν σᾶς πληρώσω σ' ἕνα χρόνον, τότε νὰ με πῆτε παληάνθρωπον.
— Γιατί νὰ περιμένω γι' αὐτὸ ἕνα χρόνον;

*
Ἡ σύζυγος. — Εἶμαι μισοπεθαμένη...
Ὁ σύζυγος. — Φυσικῶ! Ὅλα τὰ κάνεις μισά.

*
Ὁ συντάκτης. — Αὐτὸ τὸ ποίημα σᾶς τὸ ἐπέστρεψα πρὸ 6 μηνῶν. Γιατί μοῦ τὸ ξαναφέρατε σήμερα;
— Ἐνόμισα, ὅτι ἴσως ἐβελτιώθη εἰς τὸ μεταξὺ τὸ γούστο σας.

*
Ὁ σύζυγος. — Οἱ κοντιότεροι ἄνδρες παίρνουν πάντα τίς ὁμορφότερες γυναῖκες.
Ἡ σύζυγος. — Ἐλα! Θέλεις νὰ μοῦ κάμης κομπλιμένα.

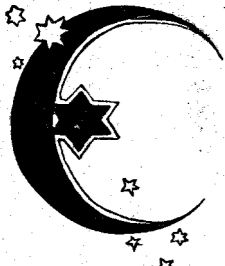

ΤΟ ΧΡΥΣΙΟΝ

F. Urban.

ΤΑ ΙΔΕΩΔΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Πι του στερρώματος της 'Ιδέας έσελάγισε το πρώτον είς και μόνος ακτινοβόλος 'Αστήρ' ή Θεότης. το απόλυτον ιδανικόν.

Η 'Ανθρωπότης, 'Ηθή ρόδαλή, άνύψωσεν αίφινιδίως τα έκπληκτα βλέμματά της

πρός το άγνωστον, αλλά προσδοκώμενον τουτο φώς. Ο κορμός της κατά το ήμισυ προσκεκολλημένος έτι κείται πρηνης επί της γήινης σφαιρας, ένψ αι παλάμαι της στηριζόμεναι επί του έδάφους ύποβαστάζουσι το άγωνιωδώς άνυψούμενον έτερον ήμισυ του σώματός της.

'Ανατείνει διαρκώς την κεφαλήν και το στέρνον προς τον ουρανόν, αναζητούσα την πηγήν του θάλπους της αγάπης, ήτις την περιλούει.

Το Μέγα 'Αστρον — διπλής ζωής οδηγός — έστιλβεν επί του όριζοντός της. 'Αλλά τα παγερά είσέτι στήθη της σκορπίζοντα γύρω την άσθениκήν πνοήν των, την πνοήν ή οποία μεταβάλλεται είς σκοτεινά νέφη — άσθενείς συλλήψεις πρωτογόνου αντίληψεως — άποκρύπτουσι είσέτι την 'Ανατολήν.

Τά βλέφαρά της, τα όποια πιέζει έτι του πεπερασμένου ή βαρεία πτέρυξ και τα έρευνητικά της μάτια, τα όποια άδυνατουν να ατενίσουν κατά πρόσωπον το Φώς, καμμούν, ένψ τα μάτια της ψυχής της έντεινουν την προσήλωσίν των, άκατάβλητα, διπλασιάζουν τας δυνάμεις των.

Αγών υπεράνθρωπος. Η Γη άργιλλώνει τους πόδας της. Ο 'Η'ιος της 'Αληθείας πυρακτώνει το μέτωπόν της. Και μέσφ των δύο τούτων αντίθετων έλξεων ή 'Ηθη... παλαίει.

Υπερισχύει ένιότης ο τελευταίος. Και τότε ο λολισθιος ρόγγος της Κόρης μετατρέπεται είς μελωδικόν ύμνον. Η μολυβδόχρους των νεφών σφαίρα, ή οποία την κρατεί άπομειονωμένην επί της Γης, άθουρώως ραγίζεται.

Κάποιο μειδιάμα πόθου διανοίγει τα πρό μικροϋ περιλύπας συνεσπασμένα χείλη της. Ατενίζει επίμύνης έντονώτερον το Φώς και άγνωστος μέχρι τουδε δι' αυτήν φρικίασιν την κρατεί έν έκστάσει προσευχής...

Τονίζεται ο πρώτος προς τον Θεόν ύμνος!

'Εξακολουθεϊ να μειδιᾷ ή 'Ηθη και μεθύουσα έξ ήδόνης. κλέπτει από τον φωτοστέφανον του Μεγάλου 'Αστρου όλονέν ακτίνας και διά των ρόδαλων δακτύλων της, παλλομένη από τον φόβον μη τη διαφύγη ή ώραία ζύμη, πλάττει, πλάττει διαρκώς νέους αστέρας είς τον ουρανόν της σκέψεώς της. Δίδει μορφήν συγκεκριμένην είς τα ιδανικά, τα όποια διεχώρισε διά της αντίληψεώς της από το Αιώνιον της Θεότητος 'Αστρον, το όποιον έν αρχή περιέκλειεν αυτά άχώριστα.

Τα ιδεώδη ταυτα ύπήρχον. 'Αλλ' ή 'Ανθρωπότης, ήδη μόλις αναβλέπουσα, κατορθώνει να τα διακρίνη, να τα αντίληφθη ώρισμένως.

Και είς το κυανούν στερέωμα του λογισμού της λάμπει πρώτον το ιδανικόν της Τέχνης.

'Εθνη, φυλαί μεγάλαι πρό αυτού διέρχονται έν έκστάσει και τῷ ψιθυρίζουσι λέξεις συγκεκριμένας θαυμασμοϋ ένψ άλλαι άνυψούσι την φωνήν των μέχρις ύμνων και είς Όμηρου έπη συναρμολογοϋσι λύραν 'Ορφικήν.

Εκάστη των ακτίνων του πρωτοτόκου τούτου 'Αστρου της Θεότητος διανοίγει τας κοτυληδόνας νέου κεκρυμμένου σπέρματος. Και ο τρυφερός βλαστός έντός όλίγου κάμπτεται υπό το βάρος λευκού, ροδίνου ή χρυσοκυάνου άνθυλλίου.

Το μάρμαρον της Πέντελης υπό το θάλπος του δοκιμάζει ρίγη ζωής άθανάτου. Το ιδανικόν της Τέχνης ένσαρκούται και εκάστη του ένσάρκωσις άτοκαλύπτει και μίαν νέαν της 'Ιδέας αντίληψιν' ύποδοθηθί τον άδύνατον είσέτι οφθαλμόν της 'Ανθρωπότητος να άνευρίσκη νέα άστρα, άφανη δι' αυτόν μέχρι τουδε επί του στερρώματος. Και ή άθανασία της 'Ιδέας μεταδίδεται είς τας άπτάς, τας αίσθητάς έν γένει εκδηλώσεις της και τους πιστούς λειτουργούς των βωμών της.

Οί λαοί, οι όποιοι έμυήθησαν είς τα μυστήρια της δαιμονίου Τέχνης, άνυψώσαντες αυτήν είς θρησκείαν ίεράν — την θρησκείαν του 'Ωραιου — έλαβον παρ' αυτής το χρίσμα της 'Αθανασίας. Η ζωή των έστολίσθη διά των ακτίνων του 'Ωραιου 'Αστρου της, το όποιον άπετέλεσε το παρθενικόν της 'Ανθρωπότητος όνειρον. Αυτοί μόνοι είδον το μεσουράνημα του Λευκού Φωτός και αυτοί μόνοι έξησαν ζωήν φωτεινήν.

'Αλλ' ένψ ο Μέγας Φοῖβος ένεψύχωνεν είσέτι

διά των φιλημάτων του τον Παρθενώνα — του παρθενικού της 'Ηθής όνειρου τον λευκότερον τύμβον — επί του όριζοντός ήρχιζε να άπλοϋται το άμφίβολον της έσπέρας σκιάφως. Ο 'Ηλιος του 'Ωραιου βαθμηδόν ώγριᾷ ή 'Ανθρωπότης, ώριμος ήδη Γυνή, παραπαίει και έν τῷ σκότει της έπερχομένης νυκτός απόλλυσι το σημείον της 'Ανατολής.

Πλανᾷται ήδη είς τα άμαυρά της νυκτός βασιλεια ψηλαφητεί, μάτην αναζητούσα άκραν στερεού έδάφους όπως σταματήσει, μίαν καν ακτίνα, όπως διακόψη το κακόν της όνειρον.

Οί δακτυλοί της ψάουον έν τῷ σκότει τας γλοιώδεις ράχεις λιθωμάτων οι καθημαγμένοι πόδες της διολισθαίνουον επί παχυλῶν τελεμάτων και το μέτωπόν της αίφινιδίως έκτινάσσεται προς τα όπίσω, προσκρούσαν επί της είχυμής άοράτου βράχου.

Λιπόσαρκος, φασματώδης βαίνει όλονέν προς τα εμπρός. Είς τας ρυτίδας των έτων προστίθενται επί της μορφής της αί ρυτίδες της όδύνης. Αμυδρά, άθεσβαία τις λάμψις φωτίζει άσθινώς το τέμα του μεγάλου δρόμου της σκοτίας. Διπλασιάζει τας δυνάμεις της εκείνη, έντεινει την άναπνοήν της, σπεύδει ταχύτερον προς το κατώφλιον εκείνο της πυρίνης ανατολής.

Περί το μεσονύκτιον μόλις κατορθώνει να το φθάση.

'Εντρομος ρίπτει βλέμματα έντός του πρό αυτης χαίνοντος λαθυρίθου. Προσπαθεϊ ν' άνεύρη την πηγήν του έκτυφλωτικού φωτός του. άλλ' αί πύρινα γλώσσαι, αί λείχουσαι άπειλητικώς τα μαυρα τόξα των στοών του, περικαίουν τα ξηρά της βλέφαρα.

Η δίψη έν τούτοις ή άκόρεστος της γνώσεως την ώθει, την σύρει άλλοτε επί των γονάτων και άλλοτε κατά το ήμισυ ήνωρωμένην — άλλ' ούδέποτε έντελώς όρθην — προς το φωτεινότερον του πυρίνου σπηλαίου σημείον. Νομίζει ότι διευθύνεται προς τον 'Ηλιον της ζωής, άδυνατούσα να συγκρίνη την αλήθειαν του λευκού φωτός του προς το ψεύδος του πυρίνου, του αιματηροϋ τούτου βασιλείου της ύλης.

Είς ένα βράχον τιτάνειον άντικρύζει επί τέλους

καθήμενον τον Συντετριμμένον Γίγαντα. Οί όφθαλμοί του, άνθρακες πεπυρακτωμένοι, είσδουον ως οι όνυχες αρπακτικού είς τας νευρώδεις σάρκας της, ένψ τα χείλη του μορφαζουσι είς φρικώδη σαρκασμόν. Διά της άριστερας ύποστηρίζει τον όξυν του πάγωνα, ένψ έν τη παλάμη της δεξιάς στίλβει ο 'Ερυθρούς 'Αστήρ, του όποίου το κράτος έσημείωνει το φωτεινόν εκείνο κατώφλιον — ο 'Αστήρ του Χρυσίου.

'Αλλ' ένψ αί όστ:ώδεις χείρες της τεταμέναι έν φρικιαστική άγωνία άπογνώσεως ζητουν λαιμάργως να έγγίσουν, να συλλάβουν και να περικλείσουν έντός των δακτύλων των διά παντός το έκθαμβωτικόν είς λάμψιν 'Αστρον, το σαρκαστικόν του Γίγαντος μειδιάμα έκσπᾷ είς καγχασμόν άπαίσιον, τον όποιον άπειράκις άγριώτερον αποδίδει ή μυρίστομος του λαθυρίθου ήχώ.

Ο τρέμος παραλύει τα ρικνά της 'Ανθρωπότητος μέλη και αυτή έαυτην παράσσευσα, άγνώριστος και είς τους ίδίους της πλέον όφθαλμούς, πίπτει βαρυτέρα μολύβδου και ήμιθανής συσπειροϋται επί του βορβορώδους έδάφους...

Ούτω διήλθε την κακήν της νύκτα.

'Εκλείσει τους όφθαλμούς είς ύπνον, άνευ έλπίδος έξεγρέσεως, άπελπισ και άνίσχυρος άφ' έαυτης να έπανεύρη το λευκόν, το παρθένον της 'Ιδανικόν, να διασωθῆ.

'Αλλ' ο Μακρόθυμος Πατήρ της έν τη εύσπλαγχνία Του τη στέλλει τον παρήγορον της Βηθλεέμ. 'Αστέρα, τον γλυκύν 'Ιησοϋν, να την άφυπνίση και να την καθοδηγήση προς το Φώς του Γολγοθά.

'Εκ του 'Αστέρος της νυκτός των Χριστουγέννων ή αναζήσασα 'Ανθρωπότης άποσπᾷ ήδη ακτίνας και διαπλάσσει νέα ιδεώδη: τα ιδανικά της 'Αληθείας, της 'Αγάπης και της 'Εργασίας.

ΣΙΒΥΛΛΑ

Χ Α Λ Α Σ Μ Ο Σ

'Αγριεμένος άνεμος φυσούσε Κ' έσερνε από τη γη κάθε λιθάρι Σάν ένα πνεϋμα πένθιμο έφωτοϋσε, Τη γύρω άνεμοζάλη, το φεγγάρι.

Μέσα στο χαλασμό τί να περνούσε! Κ' έμουγκριζεν ο άγέρας σάν λιοντάρι. Μη του θανάτου τη φωνή εκυλούσε Ποϋ τη ζωή συντρίβει για να πάρη;

Μέσα στα τρομαγμένα μονοπάτια Κάποιο γυμνό ένα φάσμα είχε προβάλλει Και στη φωνή του κλειδανε τα μάτια.

«'Εγώ είμαι η Εϋα ποϋ στον κόσμο άνοιγω Της άμαρτίας τη λαιμαργην άγκάλη Και στον άγέρα την κραυγή μου σιγώ»

ΕΛΕΝΗ ΛΑΜΑΡΗ

Η ΘΕΛΗΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΤΕΧΝΗΙ

Διά της θελήσεως, της ενεργητικότητος και της εύσυνειδησίας, ο καλλιτέχνης ματακώνει μέχρι τινός, τας δυσχερείας της έκτελέσεως, τας όποιās δημιουργεί ή ανεπάρκεια μιας τέχνης, άργά διδαχθείσας.

Barrias

Δέν είνε άσχημον ν' αρχίζη τις το στάδιόν του σαρώνων το έργαστήριον. Η παιδική και ή έφηβική μου ήλικία ήσαν αρκετά τραγεία. Ο,τι δέ έν έμοι ύπάρχει το σοβαρόν και το έμβριθές, εκ των πρώτων τούτων δοκιμασιών άπορρέει. Αυται μοϋ έδίδαξαν να μετρώ τας δυνάμεις μου.

Rodin

Το πρώιμον της έπιτυχίας δέν δεικνύει και την διάρκειάν της.

Garnier

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝ τὴν εἰκόνα τοῦ γραμματέως τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας κ. Δημ. Καλλιμάχου. Ὁ κ. Καλλιμάχος φέρεται ἀπὸ ἐτῶν τὸ κληρικὸν ἔνδυμα. Ἔινε ἀριστοῦχος προλύτης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, διετέλεσε δὲ γραμματεὺς τοῦ συλλόγου «Ἑλληνισμοῦ». Ἀπὸ εὐρείας παιδείας, ἀρχῶν φιλελευθέρων καὶ εὐφραδέστατος. Παρὰ τοὺς κειμένους νόμους τῆς Ἐκκλησίας, ἐνυμφεύθη, πείσας αὐτὸν τὴν Α. Π., τὸν Πατριάρχην ὅστις προσωπικῶς ἠλόγησε τοὺς γάμους! Ἡ προῆξις τοῦ κ. Καλλιμάχου ἤγειρε, ὡς ἦν ἐπόμενον, πόλεμον κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὗτος φύσει θαρραλέος, ἐμεινεν ἀπτόητος. Ὀπλαδὸς τοῦ Νορθάου, εἰνε πολέμιος κάθε ψεύδους κατὰ συνθήκην, καὶ εἰνε ἀφοσιωμένος εἰς τὸ ὄρατον καὶ εὐγενὲς ἄνευ περιορισμοῦ. Ἔινε συγγραφεὺς πολλῶν θεολογικῶν καὶ πατριωτικῶν μελετῶν. Ἡ ἔναντι εἰκὼν παριστᾷ τὴν οὐζυγον τοῦ κ. Καλλιμάχου.

★ ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ★

ΤΟ ΧΛΩΜΟ ΚΡΙΝΑΚΙ

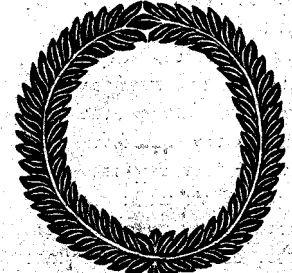

ΝΑ χλωμό κρινάκι εἶχε ἀνθίσει κοντὰ σ' ἕνα μικρὸ ρυάκι, ποῦ ἔτρεχε μέρα καὶ νύχτα μ' ἕνα μουρμουρητὸ γλυκὸ-γλυκὸ...
 Τὸ πρᾶσινο γρασιδι ποῦ ἀγκάλιαζε τὴν μικροῦλα καὶ τρυφερὴ ρίζα τοῦ κρινου, φαινότανε σὰν ἕνα ὄρατο στεφάνι ποῦ τοῦ ἔδινε περισσότερη ὀμορφιά... Μὲ τὴν δροσιά του τὸ ρυάκι ἐπότιζε βαθειὰ τὰ ἄσπρα φύλλα τοῦ ὀμορφου κρινου καὶ οἰγὰ-οἰγὰ τοῦ ἔχουσε μέσα στῆς ρίζες του ὀλην τὴν ἀγάπην ποῦ αἰσθανότανε γι' αὐτό. Καὶ τώρα τὸ ρυάκι καὶ ὁ κρινός ἀγαπημένα παίζουν μέρα καὶ νύχτα, τὸ νερὸ γλυκοφιλῶντας τὸν ἀνθὸ, καὶ ὁ ἀνθὸς στὸ δροσερὸ καθρέφτη τοῦ ρυακιοῦ ἀπλώνοντας ἠδονικὰ τὰ πέταλά του.
 Κι' ἔτσι, ὅπως συμβαίνει σ' ὅσους ἀγαπιῶνται στὸν κόσμον αὐτὸν, ὁ καιρὸς περνοῦσε γεμάτος εὐτυχία. Καὶ ὁ ἀγρὸς καμάρωνε σὰν τρυφερὴ μανόλα τὸ ὀμορφι ζευγάρι, τὸ δροσερὸ ρυάκι καὶ τὸν μυρωμένο ἀνθὸ, ποῦ θαρροῦσε πὼς γεννήθηκαν γιὰ νὰ συμβολίζουν στῆ γῆ κάθε χαρὰ οὐράνια...
 Μὰ ὅμως—ὅπως συμβαίνει σὲ κάθε χαρὰ τοῦ κόσμου—ἡ εὐμορφὴ ἐποχὴ, μὲ τὸν χρυσὸ τὸν ἥλιο, μὲ τῆς χλιαρῆς δροσιῆς καὶ μὲ τὰ γλυκὰ τῶν πουλιῶν τραγούδια ἐπέρασε καὶ στὸν οὐρανὸ ἔξαπλώθηκε μιὰ πυκνὴ πυκνὴ συνεφιά ἐνῶ στῆ γῆ κάθε ὀμορφιά τοῦ καλοκαιριοῦ ἐπέθαινε στὸ παγωμένο φύσημα τοῦ ἀνέμου...
 Καὶ ἐπειδὴ ἡ φύσις εἶναι ὅπως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ δὲν μένει ποτὲ στὸ ἴδιο συναίσθημα, ἀρχισε τότε νὰ ρίχνη τὰ φύλλα τῶν δένδρων τῆς μ' ἕνα λυπηρὸ χτύπημα στῆ γῆ, ποῦ νόμιζε πὼς ποτὲ πειὰ δὲν περιμένε νὰ ἰδῆ καλοκαίρι...

Κι' ἐνῶ πρὶν ἔβλεπε τὴ χλόη 'φιλή-φιλή καὶ ὑπερήφανη νὰ ἀγκυλιάζη τὸ δροσερὸ ρυάκι καὶ νὰ κυματίζη μέσα στῆ θάλασσα τῆς δροσιῆς ἠδονικὰ καὶ ὀλόγυρα σ' ἀνώμαλα χεῖλη τοῦ ρυακιοῦ, τώρα τὴν βλέπεις τὴν ἴδια αὐτὴ χλόη κίτρινη, μαρμαρωμένη, νὰ γέρνη θλιμμένα τὰ λεπτὰ στελέχη τῆς στῆ γῆ... Μοιάζει τώρα ἡ εἰκόνα αὐτῆ μὲ μιὰ καρδιά ποῦ ἡ κακὴ τῆς μοῖρα μὲ τὸ φοβερὸ ψαλίδι τῆς Ἀπελπισίας τῆς ἐφαλίδισε ἅπωνα ὅλα τῆς τὰ λούλουδα.
 Καὶ ὅμως τὸ κρινάκι σὰν νὰ μὴ εἶχε ἔρθει γι' αὐτὸ ἀκόμα ἡ ἐποχὴ τοῦ χειμῶνα, ἦτανε πάντα δροσερὸ καὶ ὀμορφο, σὰν τὸ μικρὸ παιδι ποῦ δὲν αἰσθάνεται ποτὲ μέσα του τὸ χειμῶνα τῆς ζωῆς...
 Μὰ ὅμως—ὅπως γίνεται πάντα σ' ὅλα τὰ πλάσματα ποῦ ζοῦνε εὐτυχισμένα—ἐδρέθηκε καὶ γιὰ τὸ μικρὸ καὶ ἄνακο λουλοῦδι μὰτι ζηλότυπο...
 Ποῦ βρέθηκε τᾶχα τὸ κακὸ αὐτὸ μάτι;
 Μήπως μέσα στὸν ἀέρα τὸ δυνατὸ ποῦ βούτζε ὀλόγυρα στὰ πέταλά του; Μήπως μέσα στὸ σκοτεινὸ μανδύα ποῦ σέρνει ἡ νύχτα ἡ ἀφώτιστη, διαν κρυφίη καὶ ἡ τελευταία παρήγορη ἀχτίνα τοῦ ἡλιου μέσα στὸ στέρωμα τῆς συνεφιάς;...
 Δὲν ἔξέρω...
 Μία ψυχὴ ἀνθρώπινη ποῦ πλέει μέσα στὸ μυστήριο δὲν μπορεῖ νὰ λύσῃ τόσο μεγάλα προβλήματα...
 Ἕνα μόνο ἔξέρω: ὅτι σὲ λίγες μέρες τὸ κρινάκι δὲν ὑπῆρχε πειὰ καὶ πὼς τὸ ρυάκι δὲν τραγουδοῦσε τὸ τραγοῦδι τῆς χαρᾶς, ἀλλὰ σὰν νὰ εἶχε πένθος βαρὺ γιὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀγαπημένου λουλουδιοῦ του, εἶχε γυρίσει τὸ σκοπὸ του σὲ μοιρολόγι πένθιμο, ποῦ ἔκανε νὰ βουτζῆ ὅλος ἐκεῖνος ὁ τόπος....

ΠΟΖΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΤΑΝ οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισον ἐνεκα τῆς ἀπειθείας των πρὸς τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεπαύοντο πρὸ τῆς Πύλης—διότι δὲν εἶχαν συνειθίσει ἀκόμη τὴν ὀδοιπορίαν, — ἐνεφανίσθη πρὸ αὐτῶν ἕνας ἄγγελος καὶ τοὺς εἶπε: «Ἀδὰμ, θέλεις νὰ μ' ἀκούσης;»
 Ἐκεῖνος ἀπάντησεν: «Ἐρχεσθε ἀπὸ τὸν κῆπον τοῦ μᾶς ἔδωκαν ἔξω καὶ θέλεις βέβαια νὰ ξαναγυρίσωμε καλὰ, ἐρχόμαστε!»
 Καὶ ὁ ἄγγελος εἶπε: «Δὲν θέλω νὰ καλέσω ἔσένα, ἀλλὰ τὴν συνειδήσιν σου. Μετανοεῖς γιὰ ὅ,τι ἔκαμες; Πές!»
 Ἄλλ' ὁ πρόγονος τῶν ἀνθρώπων εἶπε: «Τί ἔκαμα; Γιατί ἀφήκεν ὁ Κύριος τὸ φεῖδι εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐξελόγησε τὴν γυναῖκά μου νὰ φάγῃ τὸν ἀπνηγορευμένον καρπὸν; Καὶ γιατί ἐγένετο ἕνα δένδρον, τοῦ ὁποίου οἱ καρποὶ μᾶς ἀπνηγορεύθησαν; Γιατί μοῦ ἐδόθη εἰς τὸ πλευρόν μου μία σύντροφος καὶ δὲν ἐλέχθη εἰς αὐτὴν ὅ,τι εἰς ἐμένα; Ὅχι, δὲν ἔκαμα τίποτε ὥστε νὰ εἶμαι ἀξίος τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου καὶ δὲν ἔχω νὰ μετανοήσω διὰ τίποτε!»
 Τότε ὁ ἄγγελος προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ πρὸς μετάνοιαν καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ σφάλματός του, ἀλλ' ὁ Ἀδὰμ εἶπεν: «Ὅχι, δὲν ἔχω νὰ ἀναγνωρίσω τίποτε, δὲν μετανοῶ διὰ τίποτε, ἐμένα μοῦ ἔκαμαν ἀδικον!»
 Καὶ ὁ ἄγγελος εἶπε μὲ ὀργὴν: «Σὺ ἐπραξες τὸ ἀδικον. Ἦσο τὸ πλάσμα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ χάρις του ἦτο διὰ σέ. Θέλεις νὰ νουθετήσῃς αὐτὸν, ὅστις ἐπλάσε τὸν οὐρανὸν

καὶ τὴν γῆν καὶ ἔσένα; Εἶσαι τόσο σοφός, ὥστε νὰ θέλῃς νὰ κατανοήσῃς διὰ τί ἐπιτρέπει καὶ ἀπαγορεύει; Ἦ εἶσαι τόσο ἀχάριστος, ὥστε νὰ τὸν μέμφεσαι διὰ τὴν εὐνοίαν του;»
 Καὶ ἐστράφη πρὸς τὴν Εὐάν.
 «Κύτταξέ τον! Δι' αὐτὸν ἐπλάσθη καὶ χάριν σου ἀποπέμπεσαι. Μετανοεῖς;»
 Καὶ ἡ Εὐά ἐστράφη πρὸς τὸν συνοδὸν τῆς, τὸν εἶδε πόσον ὑπέφερε καὶ εἶπε: «Ναί, μετανοῶ! Διότι ἠμάρτησα καὶ τὸν ἔδωκα πρὸς τὴν ἀμαρτίαν. Εἶθε ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου νὰ εὖρη ἐμένα μόνον καὶ ἐμένα νὰ διώξῃ, ἀλλὰ αὐτὸν νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Διότι πρὸς χάριν του ἐπλάσθη καὶ ἐγὼνα κατὰρα δι' αὐτόν. Ναί, μετανοῶ!»
 Καὶ ἐσιώπησεν ἄλλ' ὁ ἄγγελος ὠμίλησε: «Καλὰ, ὁ Κύριος σὲ συγχωρεῖ, γύρισε εἰς τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ.»
 Ἄλλ' ἡ γυναῖκα ἀπάντησεν: «Ὅχι χωρὶς αὐτόν! Διότι εἶμαι σάρξ ἀπὸ τὴν σάρκα του καὶ αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμά του.»
 Καὶ τὸν ἐπίασε ἀπὸ τὸ χεῖρ καὶ τὸν ἐκράτησε σφιχτὰ.
 Τότε ὁ ἄγγελος ἐστρεψε πρὸς αὐτὴν τὸ πρόσωπον καὶ ὠμίλησεν. «Ἀληθῶς σοῦ λέγω, γυναῖκα, ὅτι πολλὰ θέλουν σοῦ συγχωρηθῆ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως!»
 Καὶ ἐξηφανίσθη, ἀλλ' ὁ Ἀδὰμ προσπέντισε τὴν γυναῖκα καὶ τῆς εἶπε: «Γυναῖκα, ποῖ εἶσαι ποῦ περιφρονεῖς τὸν Παράδεισον πρὸς χάριν μου;»
 Καὶ ἐκεῖνη ἀπάντησεν ἀφελῶς: «Ἦ σύντροφός σου. Ἐλα πᾶμε!»
 Καὶ σφιχτὰ κολλημένοι ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν ζωὴν, ἐνῶ ὀπισθὲν των ἔχανετο φωτεινὸς ὁ Παράδεισος.

ΟΣΚΑΡ ΚΛΑΪΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

X.

Ἀγαπημένη μου,
 Τὴν εἶδα πάλιν! Πάλιν συναντήθηκα μὲ τὴν Ὀμορφὴν καὶ τὴν καμάρωσα! Ἐπήγαινε περὶφρανα καὶ γλυκολιγοῦσε τὸ κορμί τῆς σὰν Νεράιδα παραπλανημένη ἀνάμεσα μας. Ἀνασκηκωμένο εἶχε λίγο τὸ φρέμα τῆς καὶ λίγο-λίγο ἐφαίνοντο τὰ μικρά τῆς πόδια ν' ἀλαφροπατοῦνε στὶς πέτρες τοῦ δρόμου... Παναγία μου, τί ὀμορφιά! Μέσα ἀπὸ τῆς ἐλευθέρης πτυχῆς τοῦ φορέματος, ξεχώριζε τὸ χυτὸ τῆς κορμὶ, σὰν κανένα ἀγαλμα ποῦ τὸ περιτύλιζε ὁ τεχνίτης γιὰ νὰ σκεπάσῃ ντροπαλὰ τὴ θεϊκὴ του γυμνότητά, ἢ γιὰ νὰ τὴν κάμει πιδ ζηλευτὴ καὶ πιδ ποθυμένη. Ποῖος ξέρει. Πήγαινε λιγερὴ κι' ἀλαφροπεπατοῦσε, καὶ θαύμαζα τὴν ἀπαλὴ καμπυλότητα τοῦ στήθους καὶ τὴ γραμμὴν στοργυλάδα τοῦ γοφοῦ.

Κι' ἐπειτα, ἕνα χλωμὸ διάφανο προσωπάκι μὲ δύο χεῖλάκια ἀλικά, μὲ δύο μάτια μεγάλα μενεξεδένια ποῦ τὰ σκεπάζανε τὰ πιδ σγουρά καὶ τὰ πιδ ξανθὰ μαλλιά ποῦ λάμπανε ποτέ, ὕστερα ἀπὸ τῆς ἀχτίνας τοῦ ἡλιου. Κι' ἐμπήκε ὅπου ἤμουν, καὶ κατὶ μίλησε καὶ κάθισε. Εἶχε πάνω τῆς τὸν ἀέρα τῆς ἀληθινῆς ὀμορφιάς ποῦ ξέρει τὴ δύναμιν τῆς καὶ τὴν κυβερνᾷ στοχαστικὰ καὶ σπουδασιμὰ.
 Πότε ἔγερνε τὸ κεφαλάκι τῆς καὶ χαμογελοῦσε, πότε ἔρριχνε τὸ μενεξεδένιο τῆς βλέμμα μακρὰ καὶ ξεχνιούντανε σ' ἀσηρημάδα χαριτωμένη - πᾶτε γελοῦσε μὲ παιδικίσινα ἀφέλεια - καὶ πότε συλλογισμένη ἀκουμποῦσε στὸ γυμνὸ τῆς χεῖρ π' ἀστραφτε γεμάτο δακτυλίδια. Γύρω αἱ γυναῖκες τὴν κύτταζαν. Κύτταζαν τὸ πλοῦσιον τὸ φρέμα, τὸ ἀκριβὸ τὸ καπέλλο, τὰ διαμάντια τὰ πολύτιμα. Γυναῖκες ἐξέταζαν περιεργὰ καὶ φθονερά τὴ βαρεῖα φορεσιά τῆς καὶ πίνανε φαρμάκι καὶ μισοῦσαν! Κι' οἱ

άνδρες; "Ω αυτοί! τί λαιμαργά ποῦ ρίχναν τὰ μάτια τους ἐπάνω της καὶ πῶς προσπαθοῦσαν νὰ τὴν γδύσουν καὶ νὰ τὴν δοῦν ὅπως τοὺς τὴν ζήτουσαν οἱ ἐπιθυμίες τους οἱ ἀνδρῆκιες! Κι' ἤρθε σὸ νοῦ μου ὁ ἀνδρας της κι' ἡ ψυχὴ μου τότε μακάρισε νὰ εἶχε τέτοιο θησαυρό. Χαράς τονε ποῦ ἀκουμπᾶ στὴν ἀγάπη σου τὴν εὐτυχία του, χαράς τονε ποῦ κουρασμένος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς νοιώθει τὰ βράδια τὰ χέρια σου χαϊδευτικά στὸ μέτωπό του, χαράς τονε ποῦ σκύβει στὰ ζαχειρένια νερά τοῦ ματιοῦ σου καὶ ἀποξεχνᾷ τίς ἐννοίες, χαράς τονε ποῦ χαίρεται τὸ θεϊκό σου τὸ κορμί!

"Αἴσφρα μὲ κύτταξε. Τὰ μάτια της τὰ μινεξεδένια γιὰ μὴ στιγμὴ ἀκούμπησαν στὰ δικά μου. Καὶ λυπήθηκα! Κρίμα! χιλίες φορές κρίμα! Μέσα τους συνάντησα τὸν πρόστυχο ἐγωϊσμὸ τοῦ πλούτου. Δὲν μὲ κύτταξε ἡρεμῆ καὶ γλυκειά, κι' ἀβέβηλωτῆ ἀπὸ τὰ τόσα χυδαία βλέματα ποῦ τὴν λέρωνον! Μέσα στὰ μάτια της δὲν βρῆκα τὴν ψυχὴ της ἀνέγγιχτη ἀπὸ τὸ θαυμασμὸ τοῦ ὄχλου. Δὲν εἶδα τὴν ἀριστοκρατικὴ ψυχὴ ποῦ στέκει ψηλότερα ἀπὸ τὰ διαμάντια καὶ τὰ ρούχα τ' ἀκριβά, ποῦ κανένα στολίδι δὲν εἶν' ἀντάξιο της.

Εἶδα τὴν ἀσημαντὴ γυναικοῦλα τὴν ξιπασμένην ποῦ τρελλαίνεται στὸ λιβάδι ποῦ καίνε στὰ φτερά της καὶ στὰ δαχτυλίδια της. Καὶ κολακεύεται στὸν θαυμασμὸ τῶν πρόστυχων ψυχῶν... Καὶ μὲ κύτταξε καὶ τὸ βλέμμα μου εἶπε: «Στὰ μάτια σου καὶ Σένα βλέπω τὸ θαμπωμα ποῦ φέρει ἡ παρουσία μου δὲν χορταίνεις νὰ θαυμάζης τὰ λούσα μου καὶ τὰ διαμάντια μου! μὰ ἐγὼ δὲν σε καταδέχομαι, κι' ἄδικα λαχταρᾶς νὰ σοῦ χαμογελάσω γιὰ νὰ δεῖξής σου ἄλλους πῶς σε γνωρίζω!»

Κρίμα, κρίμα ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ νοιώσῃ τί

εἶμαι ἐγὼ καὶ πῶς τὴν καμαρώνω! Κρίμα ποῦ δὲν ξέρει τὴν ὠμορφιά της γιὰ ποιά καὶ ποῦ στέκει ὁ δικός μου ὁ θαυμασμὸς. Κρίμα νὰ τὴν θαμπώνουνε τὰ στολίδια ποῦ ἀγοράζονται καὶ τὰ βάζει γιὰ νὰ σύρῃ πίσω της ζηλιάρικα καὶ πρόστυχα τὰ βλέμματα ὁποιοῦ καὶ νάναι. Κρίμα ποῦ δὲν ξέρει τὴν ὠμορφιά της γιὰ νάναι εὐγενικὰ περήφανη γι' αὐτὴν καὶ νὰ μὴν τὴν δίδῃ ἔτσι εὐκολὰ στοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου τὸν θαυμασμὸν τὸν χυδαῖον.

Τὰ στολίδια της; καὶ ποῖός καταδέχεται νὰ τὰ κυττάξῃ; Πῶς θάθελα νὰ μπορῶ νὰ μὲ καταλάβῃ γιὰ νὰ πεισθῇ! "Αν σε κυττάξω κι' ἂν δὲν βγάλω τὰ μάτια μου ἀπὸ πάνω σου, δὲν τὸ κάνω γιὰτι μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσι τὰ πετράδια σου καὶ τὰ μεταξωτά σου, ὅπως θαρρεῖς. Μὲ θαμπώσε ἡ ὠμορφιά σου ποῦ δὲν ἀγοράζεται καὶ ποῦ κρίμα! δὲν σοῦ ἀξίζει!

Μὲ θαμπώσαν τὰ ρουμπίνια τῶν χειλέων, τὰ ζαφείρια τῶν ματιῶν σου, μὲ θαμπώσε τὸ χρυσάρι τῶν μαλλιῶν σου καὶ τὸ χυτὸ σου τὸ κορμί! Κι' ἔπρεπε νὰ νοιώθης πόσο ψηλά στέκει ὁ δικός μου ὁ θαυμασμὸς, καὶ πόσο διαφέρει ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ σκορποῦνε στὸ πέρασμα σου χιλίων λογίων ἀνθρώποι!

Καὶ λυπήθηκα! Ἡ ὠμορφιά ποῦ ἐκαμάρωνα καὶ τὴν ἐβλεπα νὰ πηγαίνῃ σὰν Νεράιδα παραπλανημένη ἀνάμεσά μας, χάθηκε γιὰ πάντα, γιὰτι μὲ κύτταξε καὶ στὰ μάτια της δὲν βρῆκα τὴν ἀριστοκρατικὴ ψυχὴ ποῦ κανένα στολίδι δὲν εἶνε ἀντάξιο της. Εἶδα τὴν ταπεινὴ καὶ τὴν παραμικρὴ γυναικοῦλα ποῦ δὲν τῆς ἀξίζουνε τὰ τόσα πολλὰ διαμάντια καὶ στολίσματα.

Σὲ φιλῶ

LALO DE CASTRO

Ἡ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΑΤΗΡΤΙΣΕ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μῆνα ὀλόκληρον εἰργάσθη εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς Συμβάσεως τῆς Βέρνης τοῦ 1886 πρὸς προστασίαν τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας, πληρεστάτην καὶ λεπτομερῆ ἐργασίαν ἣτις ὑπὸ πάλλας ἐπόψεις ἐνδιαφέρει καὶ ἡμᾶς, καίτοι ἡ Ἑλλάς δὲν κἀτόρθωσεν ἀκόμη νὰ ἐξη νόμον πνευματικῆς ιδιοκτησίας.

Τὸ Συνέδριον περιέλαβεν εἰς τὴν προστατευομένην ιδιοκτησίαν τὰ ἔργα ἀρχιτεκτονικῆς, χορογραφίας καὶ μιμικῆς, ὡς καὶ τὰ βιομηχανικῆς ἐφαρμογῆς ἔργα τέχνης.

Ἡ διάρκεια τῆς ἰσχύος τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐπιδράττειν ποσοστὰ ὠρίσθη πεντηκονταετῆς μετὰ

τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως. Ἴσον διάστημα διαρκεῖ καὶ τὸ δικαίωμα ἀπαγορεύσεως ἀντιγραφῆς ἢ ἀναδημοσιεύσεως συγγραμμάτων, ἔργων τέχνης ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ καλλιτέχνου.

Τὰ δικαιώματα τοῦ μεταφραστοῦ ἐνός ἔργου ἔχουν τὴν ἰδίαν προστασίαν μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ συγγραφέως, ἀνεξαρτήτως τῶν σχέσεων μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἢ πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς μεταφράσεως.

Εἰς τὸ ζήτημα τῶν δημοσιευμάτων τῶν ἐφημερίδων μεγάλη πάλιν διεξήχθη μεταξύ τῶν ὑποστηριζόντων τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τοῦ Τύπου καὶ τῶν ὑπὲρ περιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ.

Ἐν τέλει ἀπεφασίσθη, ὅτι τὰ μυθιστορήματα καὶ διηγήματα, τὰ δημοσιεύμενα εἰς ἐφημερίδας δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀναδημοσιεύωνται ἕνευ

ἀδείας τοῦ συγγραφέως, ὁ δὲ πολιτικὸς ἀποθρογράφος θὰ δικαιούται νὰ πληρώνηται καὶ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας, αἵτινες θὰ ἀναδημοσιεύουν τὸ ἄρθρον του.

"Ἄρθρα ἐνυπόγραφα ἀναδημοσιεύονται ἐφ' ὅσον δὲν φέρουν κάτωθεν αὐτῶν ρητὴν τὴν ἀπαγορεύσιν τῆς ἀναδημοσιεύσεως. Ἐν τοιαύτῃ ἔμῳ περιπτώσει ὁ ἀναδημοσιεύων ὑποχρεοῦται ν' ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν ἐφημερίδα ἐξ ἧς παρέλαβε τὸ ἄρθρον.

Ἐπὶ τῶν εἰδήσεων τῶν ἐφημερίδων ἐκρίθη ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ γενικὸς κανὼν καὶ ὅτι τὰ τῆς ἀναδημοσιεύσεως τούτων κοινίζονται συμφῶνως μὲ τοὺς νόμους ἐκάστου Κράτους.

Εὐρυτάτη συζήτησις ἐπίσης ἔγινε διὰ τοὺς φωνογράφους καὶ τοὺς κινηματογράφους καὶ μακροσκελῆ ὑπομνήματα ὑπεβλήθησαν ἀπὸ μέρους Γάλλων καὶ Γερμανῶν ἐργοστασιαρχῶν.

Ἀνεγνωρίσθη εἰς τοὺς συνθέτας μουσικῶν ἔρ-

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΕΝ χαράσσω τὰς γραμμάς αὐτὰς διὰ νὰ κρίνω, ἀλλὰ διὰ νὰ περιγράψω ὠρίας ἐντυπώσεις. Καὶ αἰσθάνομαι ὑπερηφάνειαν μεγάλην ὅτι τὴν χαρὰν αὐτὴν μοῦ τὴν προξενεῖ μία γυναικειὰ πνευματικὴ ἐργασία.

Ἐχω ἐνώπιόν μου τὰ «Ὁράματα» τῆς συνδελφοῦ Σιβύλλης—τόμος μικρὸς, ἀλλὰ γεμάτος λυρικὰς ἐξάρσεις. Συνθέτουν διαρκεῖς μελωδίας ἢ εὐωδία τῶν ἀνθῶν ἀγκαλιζομένη μὲ τὸ γλυκὸ ἀεράκι τοῦ καλοκαιριοῦ, καὶ τὸ τραγοῦδι τῶν πουλιῶν σκορπισμένο ἐπάνω εἰς τὰ ἀζούρια χρώματα τῶν ὠρῶν τῆς ἀνοιξέως.

Ἡ μελαγχολικὴ δύσις συνδυαζομένη τὸσῳ τεχνικὰ μὲ κάποιαν τραγωδίαν ψυχῆς, σοῦ δίδουν τὴν μεγάλην παρηγορίαν ὅτι ἡ φύσις πάντοτε εἶνε πρόθυμος νὰ συμμερισθῇ τὰς ἀνθρωπίνους ὀλίψεις.

Καὶ ἡ φαιδρὰ ἀνατολὴ συνδυαζομένη τὸσον ὠραία ἀπὸ τὸν καλλιτεχνικὸν λόγον τῆς ποιητρίας μὲ κάποιαν ἐσθρὴν ψυχῆς, σοῦ δίδουν τὴν αἰωνίαν ἀντανάκλασιν τῶν μειδιαμάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου εἰς τῆς φύσεως τὸ εὐαίσθητον πρόσωπον.

Διότι ὅπως διὰ τὴν λύπην, ἔτσι καὶ διὰ τὴν χαρὰν ὑπάρχει εἰς τὸ Σύμπαν κάποιος καθρέ-

γων τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα ἀδείας ἀποτυπώσεως ἔργων τῶν εἰς πλάκας φωνογράφου καὶ τῆς ἐκτελέσεως τούτων.

Ἐπίσης ὁ συνθέτης ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀδειαν ταύτην εἰς ἐν ἐργοστάσιον, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὅτι κακῶς θὰ ἐξετέλει τὴν ἐργασίαν, ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν καταστροφὴν τῶν πλάκων, εἰς τὰς ὁποίας κακῶς θὰ εἶχεν ἀποτυπωθῇ τὸ ἔργον. Πᾶν φιλολογικόν, καλλιτεχνικόν ἢ ἐπιστημονικόν ἔργον προστατεύεται αὐστηρότατα κατὰ τοῦ κινηματογράφου καὶ ἔχει δικαιώματα εἰσπράξεως ποσοστῶν.

Τὸ σύνολον τῆς Συμβάσεως ἐστάλη εἰς ἅπαντα τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη πρὸς ἔγκρισιν. Ἐπίσης ἐτοιμάζονται καὶ οἱ σχετικοὶ νόμοι εἰς τὰ διάχωρα Κράτη πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ κύρους τῆς Συμβάσεως.

πτῆς ποῦ ἀντανάκλα πριστῶς κάθε κίνησιν τῆς ψυχῆς μας.

Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς πάσχοντας ἂν δὲν ὑπῆρχε καὶ αὐτὸς ὁ παρηγόριος καθρέπτης.

Ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερά της ποιήματα—πεζὰ πάντα—εἶνε ὁ «Ἐσπερινός».

Ἐκεῖ βλέπει κανεὶς τοὺς ὑπεργενεῖς πόθους τῆς μεγάλης γυναικειᾶς καρδιᾶς, ποῦ ὅσω εἶνε σπανία, τὸσῳ εἶνε καὶ θαυμαστή.

Τῆς καρδιᾶς ποῦ ζῆ ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τῶν αἰσθημάτων τοῦ κόσμου αὐτοῦ, κι' ἐπάνω ἀπὸ τὰ πάθη τῶν ταπεινῶν αὐτῶν μικροπλασμαμάτων.

Τῆς καρδιᾶς ἐκείνης ποῦ κάθε παλμός της εἶνε κι' ἓνα ὄνειροπόλημα διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ αἰσθηματικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου, καὶ διὰ τὴν ἐξιδανικέυσιν τοῦ προορισμοῦ του, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸσῳ πολὺ παρεξηγηθῇ.

Τῆς καρδιᾶς ἐκείνης ποῦ θὰ ἤθελε νὰ ἦτο ὄλου τοῦ κόσμου καρδιά, —διὰ νὰ τὸν κινήσῃ πρὸς γρήγορα καὶ διὰ νὰ μπορῇ σὲ κάθε νέον πλῆγμα νὰ δίδῃ αὐτὴ τὸν πρώτον εὐγενικὸν παλμόν.

"Ὡ τί ὠραία ὄνειρα! πόσες φορές μ' ἐμέθυσαν κι' ἐμένα μὲ τὰ δυνατὰ καὶ ὑπερκόσμια μῦρα των!

Καὶ πόσες φορές μὲ μισοκλεισμένα μάτια δὲν τὰ εἶδα κι' ἐγὼ νὰ πλέκωνται μέσα εἰς τὸ σκιοφῶς τῶν ρεμβασμῶν μου ἀστραπτερά, ἐκθαμβωτικά, ὑπερήφανα, μεγαλοπρεπῆ, καὶ νὰ βαρύνουν τὸ μέτωπόν μου μὲ τὸν χορὸν των!

Μά άργά — άργά τά είδα νά δημιουργούνται και γρήγορα — γρήγορα τά είδα νά διαλύονται. «Τό ρόδο που ξεφύλλισε» έχει αλλοίωτική ώμορφιά από τον «Εσπερινόν».

Τό δεύτερον είνε ένας τραγικός πόθος που τον ένέπνευσε μια παρατεταμένη απογοήτευσις ίσως.

Μά τό πρώτον, είνε μια μελγχολική αντίληψις τής σκληράς τύχης όλων των άβρών πραγμάτων.

Δέν έχει λόγια πικρά

Τήν πίκρα του τήν έχει στην έννοιαν και όχι στην έκφρασιν. Μου φαίνεται τό ποιηματάκι αυτό σαν ένα δειλό πλασματάκι που θέλει με λόγια ψεύτικης χαράς νά κρύψη τον πόνο του μά ή κερένια όψις του τό προδίδει.

Και τό συμπαθώ για τον κρυφό του πόνο.

Η Σιβύλλα έχει πολύ μέλλον.

Είνε δέ καθαυτό ποιήτρια.

Διαβλέπω στάς έμπνεύσεις της μεγάλον δρόμον. Έάν ήθελε νά σπείρη μέσα στά άνθη του λυρισμού της και κανένα άγκάθι φιλοσοφικής σκέψεως, τότε ο λυρισμός της θα έφαινετο ύψηλότερος άκόμη, και τά ποιήματά της θα ένείχον τον σπουδαιότερον και έπισημότερον χαρακτήρα νά ήμπορεί νά έχη ένα ποίημα.

Η άπόλυτος ποιητική τέχνη θέλει αυτόν τον συνδυασμόν του φιλοσοφικού λόγου εις τον λυρισμόν. Άλλως ή είκων μένει άτελής.

Είνε ο εις λόγος συμπλήρωμα του άλλου και

άπαρτίτητος συνοδός.

Θέλει δηλαδή ή τέχνη μεταξύ των άνθίων και ένα άγκάθι, όπως προείπα.

Και εις τό ποίημα θέλει τήν πραγματικότητα νά φαίνεται και νά κυριαρχή τότε με μια φιλοσοφική λέξι, τότε με μια κρίσι φιλοσοφική και άλλοτε με δόσιν φιλοσοφικού σαρκασμού.

Γνωρίζω τον πόθον του ποιητού και γνωρίζω και τής Σιβύλλης τον πόθον.

Νά μή άπτεται τής πραγματικότητας με τήν έκφρασιν, αλλά μόνον με τήν σκέψιν.

Είνε χαρακτηριστικόν αυτό όλων των καθ' αυτό ποιητών.

Μά τί νά κάμωμεν που ή Τέχνη έχει και αυτή τας ιδιοτροπίας της και διά νά επιβληθή και νά κατανοηθή τελειότερα από τον άνχνώστην, πρέπει, επάνω εις τά συννεφοπλεγμένα φορέματά της, τά όποια τήν παριστάνουν ως έπτάμενον όνειρον, νά σύρωμεν δυνατές και ζωηρές πινελιές διά νά διακρίνονται από κάθε μάτι αί γραμμάι του σώματός της;

Αυτές ή πινελιές λείπουν τής Σιβύλλης.

Όλίγη πείρα και όλίγη μελέτη κλασικών ποιημάτων, και χωρίς νά τό έννοήση ο φιλοσοφικός χρωστήρ θα τεθή ως διά μαγείας εις τήν παλάμην της.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

(Κα Πολ. Δημητρακοπούλου).

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Έκεινη. — Τί ιδέα σάς ήρθε, φίλε μου, νά μου κάμετε κόρτε. Δέν είμαι ώμορφη !...

Έκείνος. — Είδτε εξαισία !... Έπειτα δέν αγαπούν μια γυναίκα γιατί είνε ώμορφη. Είνε ώμορφη γιατί τήν αγαπούν.

★

Κυρία. — Δέν είδατε και σεις, κύριε, κατά τής μονομαχίας;

— Βέβαια, και γι' αυτό δέν ύπανδρεύθηκα.

★

— Μά πώς τον λέτε μεγαλοφυάν αυτόν τον ποιητήν εκεί; Τά ποιήματά του άποδεικνύουν έντελώς τό έναντίον.

— Δέν λέγω για τά ποιήματά του, αλλά για τό γεγονός, ότι τά πουλεϊ.

★

Ποιητής. — Αχ! αυτού του ανθρώπου νά μπορούσα νά του έκανα κακό μια φορά!

Κυρία. — Νά γράψετε μαζί του ένα δράμα.

★

Ένα θανασιόν παιδί. — Είνε πολύ έξυπνο, αν και ο πατέρας του ήτο διπλωμάτης!

Ο ήθοποιός Ι. Παπαϊωάννου πρωταγωνιστής του «Πανελληνίου» θεάτρου.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Η περικνημής του Πάπα

Άφηγούται τό εξής χαριέστατον ανέκδοτον διά τον Πάπαν Πιον Θ'. Μεγάλη κυρία τής γαλλικής άριστοκρατίας παρουσιάσθη κάποτε εις τον Πάπαν διά νά τον εύχαριστήση, διότι τής απέδωκε τήν ύγειαν.

— Κατά ποιόν τρόπον; ήρώτησεν έκπληκτος ο Πιος Θ'.

— Ίδού! Κατώρθωσα νά προμηθευθώ μιαν μεταχειρισμένην περικνημίδα τής άγιότητός σας, άπήνησεν ή κυρία, και τήν έφόρεσα μιαν φοράν εις τον πάσχοντα πόδα μου και άμέσως έθεραπεύθη.

— Κυρία, απεκρίθη ο Πάπας, είσατε πολύ τυχερά. Έφορέσατε μιαν φοράν μόνον τήν περικνημίδα μου και έθεραπεύθητε και εγώ ο όποιος κάθε πρωί φορά και τας δύο, μόλις κατορθώνω νά στέκω εις τά πόδια μου...

★

Αί ιδέαι του Ζολά.

Έξεδόθη εσχάτως βιβλίον περιλαμβάνον διάφορα ανέκδοτα του Ζολά, μεταξύ άλλων δέ και τας άπολουθους άπαντήσεις, τας όποιας ο μέγας συγγραφέας έδωκεν εις έρωτήσεις, αίτινες τήν υπερβλήθησαν πρό δεκαεπταετίας, ότε ήτο συνήθεια εις τήν Γαλλίαν νά έρωτώνται όλοι οι διάσημοι άνδρες περί των συνηθειών τής ζωής των και των γνωμών, τας όποιας ειχον μορφώσει επί διαφόρων ζητημάτων.

— Η εύχρηστοτέρα μου ένασχόλησις είνε ή εργασία.

— Η μεγαλειτέρα δυστυχία θα ήτο δι' εμέ τό νά μένω εν τή άμφιβολία.

— Προτιμώ τους συγγραφείς εκείνους, οι όποιοι άποδίδουν σαφώς ό,τι βλέπουν.

— Θεωρώ ήρωας εν τή ζωή όλους εκείνους, οι όποιοι κερδίζουν τον άρτον των.

— Μισώ περισσότερο από κάθε άλλο τους προδότας.

— Η καλλιτέρα μεταρρύθμισις είνε κατ' εμέ εκείνη, ή όποια θα έκαμνε εύτυχεις τους ανθρώπους.

— Θα επέθύμουν ν' απέθνησκον αφρονιδιον θάνατον.

— Ο Ζολά έπήρξε τυχερός ή τελευταία αυτή επιθυμία του πραγματοποιήθη.

★

Ο ύπνος του Σαρδού.

Είνε γνωστόν, ότι ο άποθανών Σαρδού εργάζετο εσχάτως εις νέον δράμα με ήρωα τον Μιραμπώ. Και ειχε τόσον άφοσιωθή εις τήν εργασίαν αυτήν, ώστε δεκαέντε ήμέρας πρό του θανάτου του έβλεπε διαρκώς εις τον ύπνον του πρόσωπα και σκηνάς εν του έργου. Και έλεγεν εις τους οικείους του:

— Δέν ξερώ πλέον αν όνειρεύομαι όταν ήμαι μαζί σας ή όταν ήμαι μαζί των!

★

Συγγραφέας μέγας καπναδέας.

Ο Κάρολλ, ο μέγας Άγγλος συγγραφέας, ήτο συνάμα και μέγας καπνιστής και δέν έκαμνε άλλο παρά νά καπνίση πλιν διαρκώς. Ειχε πληθώραν από πίπας, τας όποιας έφύλαττεν εις έν κιβώτιον, τό όποιον ειχε πάντοτε πρόχειρον επάνω εις τό γραφεϊόν του.

Οι μανιώδεις καπνισται έχον συνήθος μιαν μόνην πίπαν, τήν όποιαν μεταχειρίζονται πάντοτε. Ο Κάρολλ ήλλασε πλιν καθ' εκάστην κάποτε μάλιστα ήλλασε και δύο φορές τήν ήμέραν. Ο φοβερός όμως αυτός

καπνιστής έφρόντιζε νά μή καπνίση ποτέ μέσα εις τα δωμάτια τής οικίας, διότι τό έθεώρει άνθυγιεινόν. Τό καλοκαίρι εκάπνιζε διαρκώς εις τον κήπον τής οικίας του, όπου ειχε μεταφέρει και τό τραπέζι του και εργάζετο, τον δέ χειμώνα εκάπνιζε κάτω από τήν θερμάστραν, ούτως ώστε ο καπνός νά έξέρχεται διά του σωλήνός της.

★

Ο Στράους και ή «Σαλώμη».

Μία έφημερίς του Βερολίνου άφηγείται τό κατωτέρω χαριέστατον επεισόδιον, συμβάν εις τήν δοκιμήν τής «Σαλώμης» του Στράους. Τήν δεχτήστραν διηύθυνεν ο μαέστρος Λέο Μπλέχ, αλλά φαίνεται ότι εις τι σημείον τής εκτελέσεως έπεταχύνοντο μερικοι χρόνοι. Ο Στράους, παρακολουθών τήν δοκιμήν, παρετήρησε τοúτο μετά λεπτότητος εις τον Μπλέχ, ο όποιος όμως δέν έλαβε καθόλου εν' όψει τας συστάσεις του μουσουργού.

Τότε ο Στράους θυμώσας του έφώναξεν άρκετά δυνατά, ώστε τον άκούσουν πάντες οι παριστάμενοι.

— Για νά σάς ειπώ, αγαπητέ συνάδελφε, σεις έμελοποιήσατε τήν «Σαλώμη» ή εγώ; Νά ξεύρω τοúλάχιστον! Και ο μαέστρος Μπλέχ άπήνησεν φλεγματώδητα:

— Για όνομα Θεού, σεις τήν έμελοποιήσατε!

— Ο Στράους έμεινεν άναγδος.

★

Τό βιολι του Βάγνερ.

Ότε ο μέγας μουσουργός Ριχάρδος Βάγνερ διέμενεν εισέτι εν Μανδεμβούργω ως διευθυντής τής δεχτήστρας του θεάτρου, εύρίσκατο εις δυσχερή οικονομικήν θέσιν και πολλάκις δέν ειχε νά πληρώση τό ένόμιον τής πενιχράς του κατοικίας. Ο άσπληρος οικοκύριος διά νά είναι εξησφαλισμένος από παντός άπνευκταίου, εκράτει ως ένεχυρον τό μόνον πολύτιμον κτήμα του Βάγνερ, δηλαδή τό βιολιον του, όπερ ήτο πράγματι μεγάλη αξία. Μόνον δέ κατά τινας εσπέρας, όσάκις ο μουσικός ήτο προσκεκλημένος εις μεγάλην τινά συναυλίαν και ειχεν ανάγκην του βιολιον του έλάμβανεν αυτό παρά του οικοδεσπότου και μετέβαινεν εις τήν έσπερίδα, άλλ' υπό άρτυρον έπιτηρησιν ενός ανθρώπου, όστις συνώδευεν εκάστοτε τον Βάγνερ και άμέσως μετά τό τέλος τής συναυλίας έλάμβανε παρ' αυτού τό βιολιον, όπως τό άποδώση εις τον δύσπιστον οικοδεσπότην!

★

Η βαλίτσα του Κόναν-Ντόυλ.

Ο περιφημος Κόναν-Ντόυλ, ο ιδρυτής τής σχολής τής αστυνομικής μυθιστοριογραφίας κατά τό τελευταίον ταξείδιόν του εις Παρισίους ήμουςεν έκπληκτος τον άμαξηλάτην, όστις τον παρελάβεν εκ του σταθμού, νά τον καλή με τό όνομά του.

— Που με γνωρίζεις ότι είμαι ο Κόναν-Ντόυλ; ήρώτησεν.

— Έδιάβασα εις τας έφημερίδας ότι επρόκειτο νά έλθετε εκ Νικαίας μέσω Μασσαλίας και Λυών. Είδα ότι τά μαλλιά σας είνε κομμένα από κουρέα τής Μασσαλίας και τά παπούτσια σας έχον λάσπη από τους δρόμους τής Λυών. Και σάς ανεγνώρισα.

— Πως! Με τας δύο αυτές ενδείξεις μόνον με έγνώρισες; ήρώτησεν θαναμάζων ο Κόναν-Ντόυλ.

— Ο άμαξηλάτης έμειδισεν:

— Η αλήθεια είνε, είπεν, ότι είδα και τό όνομά σας επάνω εις τήν βαλίτσάν σας.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

«Είπε αδύνατον να φαντασθώτε—διηγείτο η Ιταλίς συγγραφέας εις τον Γάλλον κριτικόν—τας δυσχερείας και τας παρεξηγήσεις των οποίων αιτία υπήρξε το βιβλίον αυτό. Έχασα όλους τους φίλους μου, διότι όλοι με έθεώρουν ως γυναίκα εις άκρον έλφοβον. Σημειώσατε δε ότι τότε μόλις είχα νυμφευθώ».

Κατόπιν όμως το «Αντίο» εξετιμήθη προσηκόντως και η αυστηροτάτη «Έφημερίς των συζητήσεων» το έδημοσίευσε εν μεταφράσει εις τας στήλας της.

*
Η Έλλ. Καλλιτεχνική Έταιρεία προκηρύσσει διαγωνισμόν σχεδιάσματος διαφημιστικής εικόνας της προσεχούς Καλλ. Έκθέσεως. Άμοιβή 600 δραχμ. Η κρίσις γενήσεται την 15 Ιανουαρίου. Η αυτή Έταιρεία θα βραβεύση διά χιλιοδράχμιον βραβείου το καλλίτερον των εν τή εφετεινή εκθέσει υποβληθησομένων έργων.

*
Κατά το πρό τινος γετόμενον ταξιδιόν του ανά την Ελλάδα ο μέγας δραματικός συγγραφέας Χαούπτιαν συνέλαβε την υπόθεσιν ενός δράματος το όποιον έτοιμάζει και το όποιον θα φέρη τον τίτλον «Τηλέμαχος». Θα είναι έμμετρον, η υπόθεσις του δε θα ανάγεται εις τους Όμηρικούς χρόνους.

*
Υπό τον τίτλον «Η ζωή μου» εκδίδονται λίαν προσεχώς τα άπομνημονεύματα του άειμνήσιου Δ. Βικέλα. Προέδρου του Συλλόγου των Όφελίμων Βιβλίων. Η εκδοσις θα γίνη δαπάναις του Συλλόγου καλλιτεχνικωτάτη, περιλαμβάνει δε και πολλά ιστορικά ζητήματα ενδιαφέροντα.

*
Εις την Σουηδίαν εωρτάσθη μετά μεγίστου ένθουσιασμού η πενήκονταετής της κυρίας Σέλμας Λαγκερόλφ, της λογιωτέρας γυναικός της Σουηδίας και Έως των ανά τον κόσμον κυριών. Εις την Σουηδίαν λατρεύεται κυριολεκτικώς η κυρία Λαγκερόλφ και τα ήθικα η πατριωτικά μνησιοτήματά της τα όποια θανμάζονται διά την χάριν και την άβρότητα του ύφους, εις ώσει το ευαγγέλιον των Σουηδών.

*
Κατά έντελώς πρωτοφανή τρόπον εώρτασε το Ιωβιλαϊόν του ο διάσημος βιολοντελιστής Άγγουτος Βαν Μπιένε. Επί τή συμπληρώσει τεσσαρακονταετίας εν τή τέχνη του ο μέγας ούτος καλλιτέχνης αντί να παραθέσθι γεύματα και συμπόσια, έπήρε το όργανόν του και από της πρώιας μέχρι της έσπέρας έλαιεν εις ένα δρόμον της άριστοκρατικωτέρας ανουικίας του Λονδίνου, όπως οι πλανόδιοι μουσικοί.

*
Οί θανμασταί του, και οι διαβάται οι όποιοι κατέδελγοντο από την λειοτάτην τέχνην του, έρχοντο και εις το καπέλλο του το όποιον είχε θέσει άνεστραμμένον πρό αυτό επί του έδάφους. Και ουνελέγη ποσόν αρκετή γενναϊόν το όποιον έδόθη εις το ταμείον ευποιίας της Μούζικ Χάλ.

*
Λέγεται ότι ο Βασιλεύς του Βελγίου Λεοπόλδος σκέπτεται να εκποιήσθι την περιφημον συλλογήν του εικόνων και ζωγραφικών πινάκων μεταξύ των οποίων υπάρχει και έν έργον του Ροϊμπενς, διά το όποιον πρό πέντε έτών ο Βασιλεύς έπλήρωσε 200,000 φράγκα.

*
Η άξία της όλης συλλογής υπολογίζεται εις 40 εκατομμύρια φρ.

*
Ο βαρώνος Γκέβαρτ, ο γνωσιότατος διευθυντής του Όδελού των Βρυξελών, άπέθανε.

*
Ο έν Αιγύπτω όμογενής κ. Γλυμενόπουλος άνήγγειλεν εις την «Έταιρίαν των Έλλήνων θεατρικών συγ-

γραφείων» ότι διαθέτει 4,500 δρ. να χρησιμεύσουν ως βραβείον εις το θεατρικόν έργον (δράμα ή κωμωδίαν) το όποιον ήθελε κρίνη ως καλλίτερον — μετά προκριματικών έλεγχον εκ μερους της εταιρείας των συγγραφέων — όμως επιλέκτων θεατών, κατά την από σκηνης δοκιμαστικην παράστασιν του. Σκοπός του βραβείου δεν ειγε να ένοχώσθι την παραγωγήν, αλλά να καθορίσθι την επιτυχίαν του όντως επιτυχιστέρου έργου.

*
Ευφώνως αναφέρεται το μουσικόν τάλαντον του έν Μιλάνω σπουδάζοντος δεξυφώνου κ. Δ. Γώγου εκ Καλλιπόλεως, μαθητού πρόσφιλους του κ. Σαμάρα. Ψάλλει με πολλήν τέχνην, έχάτως δε άνήλθεν εις την σκηνην του θεάτρου Βέρδη παιζας εις τον «Φάουστ» και «Ριχολέττον». Προσεχώς άφικνείται εις Αθήνας.

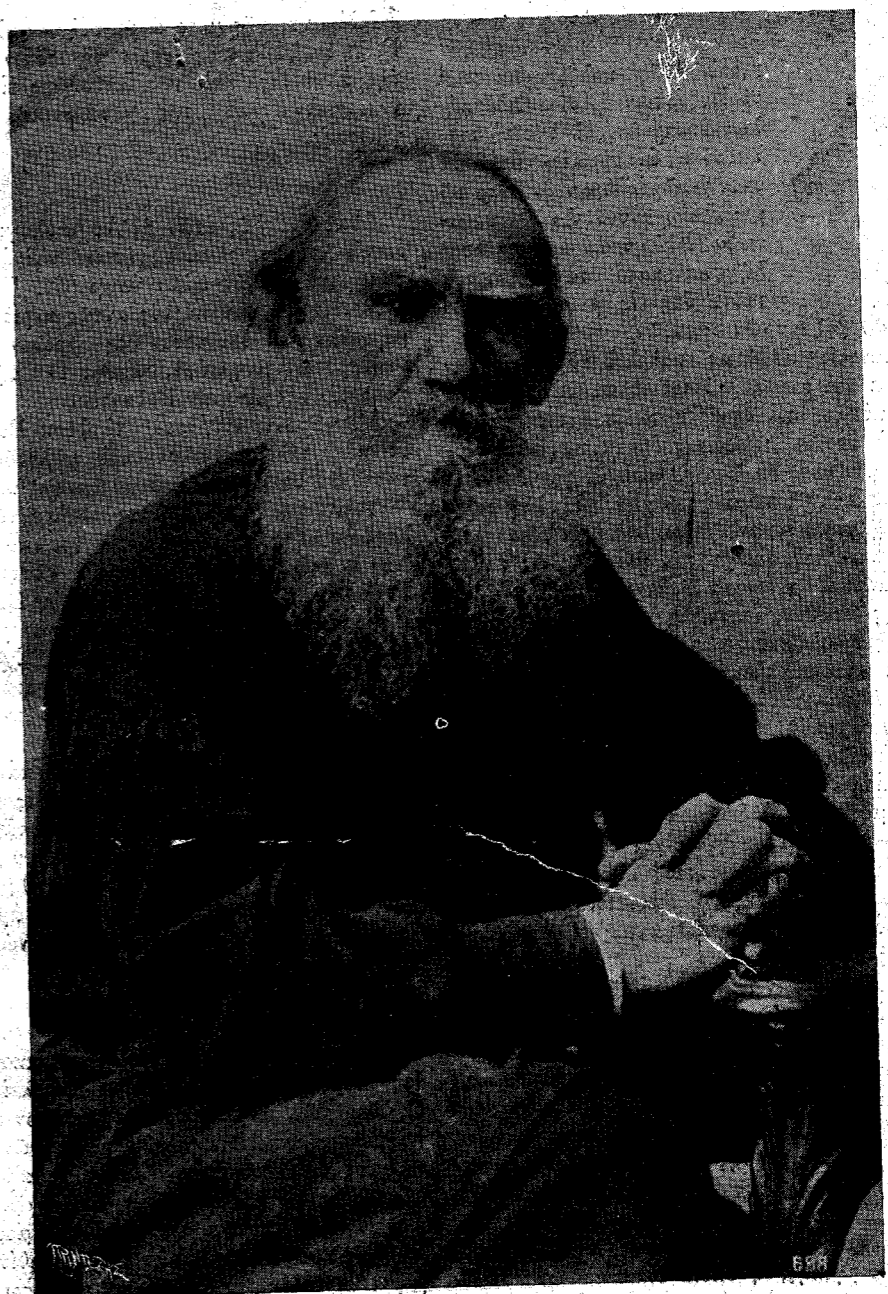
*
Ο ευρωπαϊκής φήμης εκδοτικός έν Αϊδελβέργη οικος Βίντερ έδήλωσεν ότι αναλαμβάνει δι' ιδίων έξόδων την έκδοσιν του μεγάλου Ιστορικού Λεξικου της Έλλ. γλώσσης.

*
Απέθανεν έν τή επαύλει του πλησίον της Γρενόβλης ο ζωγράφος Έρνέστος Ηέβερτ, έν ηλικία 92 έτών, εκ πνευμονίας, όφ' ης προσεβλήθη εργαζόμενος έν τφ υπαίθρω εις σχεδιογραφήματα. Ο Ηέβερτ παρά την πρόβεβηκνίαν ηλικίαν του, ειργάζετο μετά νεανικου ζήλου. Εις το εφετεινόν Salon των Παρισίων ειχεν έκθέση δύο προσωπογραφίας, πολύ εκτιμηθείσας.

*
Ο κ. Θ. Θωμόπουλος έτοιμάζει ένα πολν δυνατόν έργον, «Το Αρχαϊον Πνεύμα». Ο πίναξ παριστά εις το βάθος τον Παρθενώνα μέσα σε φλογισμένην δύσιν. Πρός τα έξω εις την γωνίαν φαίνεται ένα μαύρο κορμί γεμμένο σε πένθιμην σκέψιν. Βαθειά νός βασιλεύει εις όλον τον πίνακα.

*
Συνέστη «Λαογραφική Έταιρεία» προς επιστημονικην μελέτην του σημερινου βίου και των ποικίλων λογοτεχνικων αυτου εκδηλώσεων. Σκοπός της Έταιρείας ειγε η συντήρησις των πατριών και η άποβολή των ξενικων ήθων και έθιμων, άνα εσφαλμένως θεωρουνται ως Έλληνικά. Η πρωτοβουλλα της ίδυσεως όφειλεται εις τούς κ.κ. Καμπούρογλον, Πολίτην, Βλαχογιάννην και άλλους.

*
Απέθανεν έν Αθήναις ο φιλόμαχος Αλέξανδρος Καράλης, δημοσιεύσας πρωτοτύπους εργασις και μεταφράσεις. Μετέφρασε την «Έλλ. Μυθολογίαν» του Δεσώρη, τας «Ανασκαφάς έν Ελλάδι» του Δηλ, την «Αγωγήν των Αθηναίων» του Ζιράο, την βιοτεχνίαν έν τή αρχαία Ελλάδα του Giraud, την ιστορίαν των γραπτων άγγελων και δακτυλιολίθων του Westropp κ.λ.π. άφηκε δε έτοιμούς προς έκδοσιν του Lechat τον Φειδίαν και την πλαστικήν του Ε' αϊωνος, του Champfleury της αρχαίας σκωπτικας εικόνας, και τούς Αργώνας και έορτάς των Αρχαίων Έλλήνων του Daremberg και Saglio. Πρωτοτύπως έγραψε περί Όλυμπιακων αγώνων, περί αρχαίων Βιβλιοθηκων, περί Πομπηίας, περί αρχαίων γεωγράφων, περί Χιον και Χίων, και ειργάζετο εις μελέτην περι των περιηγητων της Ελλάδος από Κυριακού του εξ Αγκώνος μέχρι τέλους της Έπαναστάσεως.

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΗ

Η Ρωσία και Άγγλία επανηγήσαν την όγδοον-κοιτακτηριδα του Μεγάλου Γέροντος, του μεγάλου Χριστιανου και μεγάλου Άλτρουϊστου Λέοντος Τολστόη. Ο Τολστόη ειγε ο Διδάσκαλος της Κοινωνικής Ισοπεδώσεως. Συνέγραψε τον «Πόλεμον και Ειρήνην», την «Αγναν Καρενιγ», την «Γιασνάγια Πολιάνα», το «Κράτος του Ζόφου», την «Ανάστασις». Είγε ο Αγιός Τσάρος της Ρωσίας. Ο κήρυξ του Ευαγγελίου της παγκοσμίου Αγάπης. Και δεν διδάσκει μόνον διά του λόγου, αλλά και

διά του παραδείγματος. έχάριδεν όλον του την περιουσίαν εις τους χωρικούς. «Έμορφώσαμεν, γράφει, ζωήν εναντίαν προς την φύσιν του ανθρώπου. Αι μεγαλειότεραι δυστυχίαι προέρχονται εκ της όκνηστιας». Ίδου το άπαύγαγμα της διδασκαλίας του. Ο Τολστόη ζή εις την επαύλιν του έν μέσφ της πατριαρχικής οικογενείας του. Έχει ίδιον έτραμον νέον έργον, τον «Πατέρα Σέργιον», όπερ όμως δεν θέλει να έκδοθι πρό του θανάτου του.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Ι από ετών πολύμοχοι περί τὸ Βυζάντιον ἐρευνᾶ διδασκάλων ἐπιφανῶν, οἱ ὅποιοι ἀνέλαβον ν' ἀνασύρουν ἀπὸ τὰ σκότη τῶν αἰώνων ἐν ὅλῳ τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ τὸν Μεσαιωνικὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, ἀπολήγουσι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη εἰς μίαν ἐξαιρετικὴν ἀνθησίν τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν.

Ἀπὸ παντοίας ἀπόψεως καὶ ὑπὸ πᾶσαν μορφήν ἐξερευνᾶται καὶ ἀνασκαλεύεται ὁ πολύπλοκος Βυζαντινὸς κόσμος καὶ ἀρχίζει νὰ διαλύεται τὸ μυστήριον, τὸ ὅποσον ἐπὶ αἰῶνας ἐπεσκότησε τὴν μυστικοπαθῆ Βυζαντινὴν ψυχήν. Καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν νεφῶν, διαλύεται καὶ ἡ ομίχλη, μετὰ τὴν ὁποίαν περιεκάλυψε τὸν κόσμον ἐκείνον ἀμάθεια ἐπιστημονικὴ καὶ ἐμπάθεια καλογοηρικὴ, καὶ ἤδη, ὡς ἄλλος Γλαῦκος ἀπολούμενος τὸ Βυζάντιον εἰς τὴν θάλασσαν τῆς ἀπαθοῦς ἐπιστήμης, ἀναδύεται νύμφη περικαλλής, ζωὴν καὶ δύναμιν καὶ δρόσον πολιτισμοῦ περὶ αὐτὸ εἰς τὸν βάρβαρον κόσμον τῆς Δύσεως ἐξαποστέλλων.

Εἰς τὴν ἀποκθάσασιν ταύτην τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου ἀπὸ τῶν ρύπων, τοὺς ὁποίους ἀμάθεια καὶ ἐμπάθεια αἰώνων εἶχον ἐγκολάσει, πρωτοστατοῦσιν σήμερον—μετὰ τὸν Ζαμπέλιον καὶ τὸν Παπαρηγόπουλον—ἀμιλλώμενοι ξένοι καὶ ἡμέτεροι βυζαντιολόγοι, ἀναδεικνύοντες ἑαυτοὺς κήρυκας διαπρυσίους τῆς μεγάλης ἱστορικῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀποστέλλουσι μεγαλοφώνους τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς ἰδέας.

Ὁ πατριάρχης τῶν Γάλλων Βυζαντινολόγων ὁ Γουσταῦος Σλουμβέρξ, εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ «Βυζαντινὴν Ἐποποιίαν» μᾶς ἀνοίγει ὑπέροχον σκηνὴν τῶν γιγαντομαχιῶν, τῆς δυνάμεως, τοῦ πλοῦτος καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου. Ὁ Κάρολος Diehl μᾶς περιγράφει τὰς βυζαντινὰς πόλεις τῆς τέχνης καὶ τὰς Βυζαντινὰς μορφὰς τῆς αὐλῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ αὐστριακὸς Στρυγόφσκη ἐξυψώνει τὴν τέχνην τῶν μεσαιωνικῶν πατέρων μας εἰς περιωπὴν τέχνης δημιουργικῆς, ἣ ὅποια διαιώνισε τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχαίας καὶ παρεσκεύασε τὴν νεωτέραν. Ὁ Γερμανὸς Κρουμβάχερ γίνεται δημιουργὸς τῆς φιλολογικῆς ἐρεύνης καὶ διαδίδει τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ Μεσαιωνικὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

Καὶ διὰ νὰ ἔλθω εἰς τοὺς ἡμετέρους, παραλείπων ἕμῳν ὀλιόκληρον ξένων νεαρωτέρων βυζαντινολόγων, εὐρίσκω φωτεινότερα καλλιεργούμενον τὸν Βυζαντινὸν ἄγρον τῶν κειμένων καὶ τῆς γλώσσης. Μετὰ τὰς ἀξίας ἐκτιμήσεως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, ἀλλ' ἀτελεῖς ἐκδόσεις τοῦ Σάθα καὶ τοῦ Legrand ὁ Σ. Λάμπρος καὶ ὁ Ν. Πολίτης παρέχουσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην συλλογὰς καὶ κείμενα πολύτιμα, μετὰ ζηλευτὴν ἐπιστημονικὴν τελειότητα

ἐκδιδόμενα, τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γλώσσης, ὃ δὲ Γ. Χατζιδάκις φέρει τὴν τάξιν καὶ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης εἰς τὸ πρότερον γλωσσικὸν χάος τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἀπὸ δύο ἤδη ἐτῶν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἐκτελεῖ ἐργασίας συντηρήσεως καὶ ἀταστηλώσεως τῶν μεσαιωνικῶν ἡμῶν μνημείων. Ἦδη δὲ καὶ ἡ Πολιτεία διὰ τοῦ κύρους αὐτῆς περιβάλλουσα τὴν μέριμναν τῶν ἐπὶ τὸσον ἤδη χρόνον παρημελημένων τούτων μνημείων, κάμνει εἰς βῆμα ἐπίσημον πρὸς τὸν κόσμον τοῦ Βυζαντιοῦ.

Μετὰ χαρὰν μανθάνουσιν οἱ ξένοι Βυζαντινολόγοι ὅτι «ἐπὶ τέλους τιμῶμεν καὶ μελετῶμεν καὶ συντηροῦμεν τὰ μεσαιωνικά μας μνημεῖα».

Ἀλλὰ καὶ ὁ εὐρύτερος κύκλος τῶν παρ' ἡμῖν λογίων καὶ τὸ πολὺ κοινὸν ἤρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ πολῦτιμον καὶ τὸσον ἀγνωστον ἕως τώρα Βυζάντιον. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω ὅτι ἡ Βυζαντινὴ διακόσμησις ἀρχίζει νὰ τρέφῃ τὴν σημερινὴν Ἑλληνικὴν, ὡς ἐπέχειρσεν ἡ Βασιλικὴ Σχολὴ χειροτεχνημάτων διασπείρουσα εἰς τὰς ἀγοράς τῆς Εὐρώπης τὴν ἀτελείωτον ποικιλίαν βυζαντινῶν διακοσμήσεων.

Μετ' ἀρχαίας παρακολουθοῦσι πάντες, καὶ οἱ μὴ εἰδικωτέρων καταγινόμενοι, τὸ εἰς τὸ φῶς κατὰ μικρὸν ἀναδύμενον Βυζάντιον, καὶ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τοῦ προσελκύει ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον, τὴν φιλομαθῆ περιέργειαν τῶν πολλῶν καὶ τὴν φιλότιμον ἀμιλλαν τῶν λογιωτέρων πρὸς διάδοσιν τῶν γνώσεων αὐτῶν περὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κόσμου.

Ὁ κόσμος τοῦ Βυζαντιοῦ, ὁ μυστικοπαθὴς ἐκεῖνος κόσμος, ἀλλὰ καὶ πλήρης μεγαλείου, ὁ πλήρης μορφῶν πρεγμάτων καὶ παραδόξων καλογήρων, λογίων, στρατιωτῶν, ὁ πλήρης σκηνῶν τοῦ κοινικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου—μεγαλοπρεπῶν, ὁ κόσμος ἐκεῖνος ὁ μῆγας εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου καὶ μῆγας εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ πολέμου, ὁ λεπτὸς εἰς βίον κοινωνικὸν καὶ αἰσικὸν, καθίσταται ὁσημέραι ἀνοικτότερος εἰς πάντα καὶ φῶς διαλύονται τὰ νέφη τῆς ἀγνοίας, τὰ ὅποια τὸν ἐσκέπαζον, τὸσφ μεγαλοπρεπέστερος ἀναπηδᾷ πρὸ ἡμῶν.

Εἰς ὅλα τὰ στάδια τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου ὁ κόσμος ἐκεῖνος ὑπῆρξεν ὑπέροχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν θεματοφύλαξ πιστὸς τῆς ἀρχαίας παραδόσεως, ἀφ' ἑτέρου συνεχιστὴς ἐκείνης καὶ συμπληρωτῆς διδάσκαλος τοῦ μεσαιωνικοῦ κόσμου γενόμενος, καὶ προαγαγὼν ἢ προπαρασκευάσας τὸν πολιτισμὸν τῆς σήμερον.

Τοιοῦτον μᾶς ἀποδεικνύουσιν αἱ γωότεραι ἐρευνᾶς τὸν μεσαιωνικὸν Ἑλληνικὸν κόσμον.

Εἰς τὴν τέχνην, τοὺς μακροὺς αἰῶνας, κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ μεγάλα πόλεις τῆς Εὐρώπης ἦσαν χωρῖα μικρὰ καὶ ἄσημα, ἐξέπεμπε τὸ Βυζάντιον

ἀκτῖνας φωτὸς καὶ λαμπρότητος. Τὰ κομψοτεχνήματα καὶ τὰ ὑφάσματα τὰ ἐξωγραφημένα τοῦ Βυζαντιοῦ ἐστόλιζον τὰ παλάτια τῶν μεσαιωνικῶν αυτοκρατόρων τῆς Γερμανίας καὶ τὰ καράβια τὰ Βυζαντινὰ ἤρχοντο εἰς τὴν Τολῶσαν φορτωμένα ἀπὸ τὰ ποικίλα ἔργα τέχνης καὶ ἐμπορεύματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ μαζὴ μετὰ αὐτὰ εἰσήγον εἰς τὴν Προβηγκίαν καὶ τὰς νοτίους ἐν γένει χώρας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας τὰς παραδόσεις τὰς Ἑλληνικὰς, αἱ ὁποῖαι συγχάκις ἐθρεψαν τὰ ἡρωϊκὰ ἔπη καὶ τὰ μυθιστορήματα τοῦ Γαλλικοῦ ἱπποτικοῦ μεσαιῶνος.

Ἡ Ρώμη, βάρβαρος καὶ ἀπολίτιστος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μεσαιῶνος, ἐξημερώθη τὸν Ζ' καὶ Η' αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Βασιλειανούς Ἑλληνας μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν ἐμπόρων Ἑλλήνων ἀκαταπαύστως ταξιδεύοντων δὲν ἔπαυσαν ἔκτοτε νὰ διατηρῶσι ζωντανὴν τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ τὴν παράδοσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, πρῶτον αὐτοὶ ἀπώτατοι διδάσκαλοι τῆς μεγάλης Ἀναγεννήσεως.

Οἱ σλαβικοὶ λαοί, τὸ μέγα τοῦτο τὸσον σήμερον σημαῖον τμήμα τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ σκότους τῆς βαρβαρότητος καὶ ἀπετίναξαν τὰς δορὰς τῶν ζώων, τὰς ὁποίας εἶχον ὡς ἐνδύματα καὶ ἀντικατέστησαν τὰς ἐπὶ πασσάλων καλύβας καὶ τὰς ξυλῆνας οἰκήσεις τῶν μετὰ τοὺς καὶ μετὰ κτίρια τέχνης βυζαντινῆς.

Ἀξίζει ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσω ποῖαν φρικτὴν ἐντύπωσιν ἔκαμν εἰς ἕνα Βυζαντινὸν ἱεράρχην ἢ διαμονὴν τοῦ εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Ὁ Θεοφύλακτος ἀπεστάλη εἰς τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν ὡς ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βουλγαρίας εἰς τὴν Ἀχρίδα. Συνηθισμένος ὁ ἱεράρχης οὗτος εἰς τὰς πνευματικὰς ἀπολαύσεις τῆς ρητορείας καὶ τῆς λογοτεχνίας, εἰς τὸν ἄβρον καθόλου πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐκεῖνον βίον,—ὀδύρεται εἰς τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας ἔγραψεν εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλους του, διὰ τὴν σκληρὰν του τύχην νὰ ζῆ μετὰ τῶν Βουλγάρων. «Δὲν ἐπρόφθασα, λέγει, νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν Ἀχρίδα, καὶ ὁ δῦσερος ἐπέθησα τὴν πόλιν, ἣ ὅποια ἔχει ὑμᾶς. Διότι ἀπὸ μακρὰν με προσέβαλε μία ἀποπορὰ θανάσιμος, ὅποιαν ἀκριβῶς ἀποπνέει ἡ χώρα τοῦ Χάρωνος».

Μετὰ τὸν προσομολογεῖ τὸν ἑαυτὸν του, μετὰ τὸν τοῦ Διὸς, ὁ ὅποιος ἠναγκάσθη νὰ καταβῆ εἰς τὴν ἰλύν, νὰ ρυπανθῆ καὶ τὴν μετὰ βατράχων ζωὴν νὰ συμμερισθῆ, μάτην ποθῶν νὰ διάγῃ τὴν ζωὴν τῶν μακρῶν φίλων του καὶ νὰ ἐκπασθῆ τοῦ πηλοῦ καὶ τοῦ τέλματος».

Ἐν μέσοις Βουλγάροις ἐθαυραζομένη, λέγει καὶ αὐτὸς, ἔπιεν ἀπὸ τὸν κρατῆρα τῆς ἀγροικίας καὶ ἀπὸ ἀμουσίαν ἐμεθύθη. Ἡ λογοτεχνικὴ τοῦ κομψοπρέπειαν καὶ ἡ καθαρεύουσα γλώσσά του δεινῶς προσεβάλλετο ἀπὸ τὰ κάκοντα ὀνόματα τῶν Βουλγαρικῶν πόλεων, καὶ ἡ ρητορικὴ του καλλιέπειαν ἐταπεινοῦτο ἐμπροσθεν τῶν Βουλγάρων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι τὴν ἤκουον ὡς οἱ ὄνοι ἀκούουσι τῆς λύρας τὴν ἀρμονίαν».

Καὶ ἠθικῶς καὶ σωματικῶς ὑπέφερον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς νὰ ζῆ μετὰ τῶν Βουλγάρων «μεστῶν πηλοῦ καὶ δυσωδίας», οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦσι γλώσσαν ἀδύσηγον καὶ ἀναρμόνιον», καὶ ὁ χαρακτῆρ τῶν ὁποίων εἶνε «τελμα-

τώδους ψυχῆς ἐπάξιον» Γνήσιος, λέγει, Κωνσταντινουπόλιτις αὐτὸς, πῆγαι εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ξένος ἐν μέσῳ ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων «ἡ φύσις εἶνε τῆθνος πάσης κακίας», εἰς μίαν «λίμνην κακῶν». Σαπρίας καὶ αὐτὸς ἀπόζει, ὡς καὶ ἐκεῖνοι ἀπόζουσιν ὁσμῆς κακῆς δερμάτων ζώων. Ἐν μέσῳ τῶν Βουλγάρων ἐθαυραζομένη καὶ ἠδραποδίσθη καὶ αὐτὸς ὄνειρον, λέγει, κακὸν τρυ ἦτο ἡ διαμονὴ του μετὰ αὐτῶν, καὶ παρακαλεῖ τοὺς φίλους του νὰ τοῦ γράφουν συχνὰ «νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὰ οἰκία, τοῦλάχιστον διὰ τῆς ἀναμνήσεως».

Διὰ τῆς ἀναμνήσεως καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ἀναπλάσωμεν τὸν λεπτεπίλεπτον πολιτισμὸν καὶ τὴν ἀβρὰν ἐκείνην κοινωνίαν τοῦ Βυζαντιοῦ, τὴν ὁποίαν μετὰ τὸσον πόνον καὶ μετὰ τὸσην ἀγάπην ἐπόθει ὁ ἱεράρχης ἐκεῖνος, ὥστε «κακὸν ὄνειρον» νὰ νομίξῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀπομάκρυνσιν του.

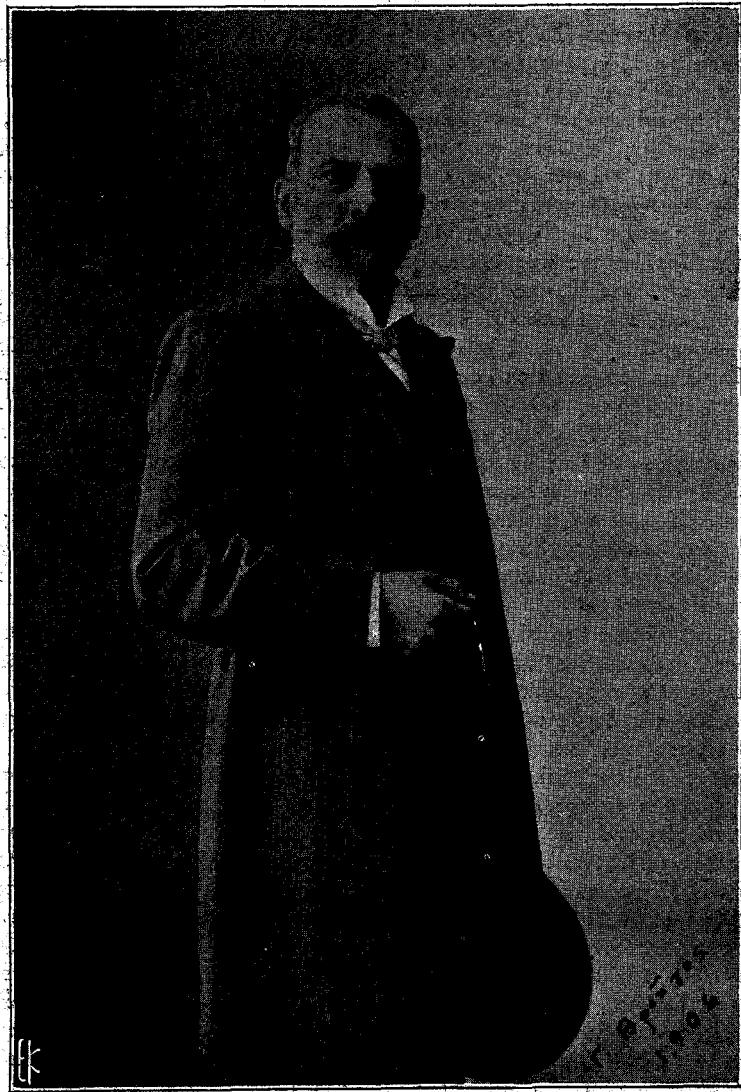
Ἀπὸ τῆς Μόσχας μέχρι τῆς Ἀλάμπρας, ἀπὸ τῆς Ἰρλανδίας, ὅπου ἔφθασεν ἡ Βυζαντινὴ ζωγραφικὴ, ὡς μᾶς δεικνύουσιν αἱ ἱστορικαὶ χειρογράφων Ἰρλανδικῶν, καὶ τῆς Νορβηγίας, ὅπου σώζονται ναῖσκοι βυζαντινοί, κτισθέντες ὑπὸ τῶν ἐπιστροφόντων Βαριάγγων, μέχρι τῶν χωρῶν τοῦ Νείλου, μέχρι τῆς Βαχδάτης—πανταχοῦ θὰ εὑρῇ τις ἴχνη τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης τῶν μεσαιωνικῶν ἡμῶν πατέρων.

Τὴν μεγάλην Ἀναγέννησιν δὲν παρεσκεύασαν ἢ δὲν ἐνίσχυσαν μόνον οἱ εἰς τὴν Δύσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν εἰκονοκλαστῶν καὶ κατόπιν καταφυγόντες Ἕλληνας λόγιοι· ἀλλὰ καὶ ἡ Βυζαντινὴ τέχνη καὶ οἱ Βυζαντινοὶ καλλιτέχναι καὶ εἰς τὴν προγενεστέραν περίοδον ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῆς Ἰταλικῆς τέχνης. Ὁ Μεσαιωνικὸς Ἑλληνικὸς κόσμος τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου του ἐλαμπρόνθη μετὰ ἀναγέννησιν, ζωῆς καὶ αἰγλης μεστήν, εἰς τὴν Νίκαιαν, εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Ἄρταν, μάλιστα δὲ εἰς τὰ βουνα τοῦ Ταυγέτου καὶ τοῦ Πάρωνος, ἐκεῖ ὅπου οἱ μεγιστᾶνες τοῦ Βυζαντιοῦ ἦλθον ν' ἀναπνεύσουν τὸν ἐλεύθερον ἀέρα τῆς ζωῆς τῆς φύσεως.

Εἰς τὰ στρατιωτικὰ οὐδεὶς λαὸς τοῦ Μεσαιῶνος, ὀλίγοι τῶν ἡμετέρων χρόνων, τὸσον πλουσίαν εἶχον τὴν διοργάνωσιν, τὸσον εὐκόλον τὴν κινήτοποίησιν, τὸσον σοφὰς τὰς μεθόδους τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ἐπιθέσεως. Τὰ Βυζαντινὰ κάστρα τῆς Συρίας εἶδον οἱ Φράγκοι κατὰ τὰς σταυροφορίας τῶν καὶ ταῦτα ὑπῆρξαν τὸ ὑπόδειγμα τῆς στρατιωτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν, καὶ ταῦτα παρήγαγον τὰ ὄρατα μεσαιωνικὰ κάστρα τῆς Δύσεως, τὰ ὅποια θαυμάζομεν ἀνύποπτοι, ὅτι ἐκ τῆς χώρας ἡμῶν προῆλθον.

Εἰς τὰ γράμματα ἐπὶ αἰῶνας ἡ βάρβαρος Δύσις, τὴν ὁποίαν ἐκάλυπτε σκότος ἀμάθειας, ἔαν ἐφωτίζετο καμμίαν φοράν, παρὰ τῶν Ἑλλήνων μοναχῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων ἐφωτίζετο.

Ἀνὰ τὴν Δύσιν δὲν διεδίδοντο μόνον ψιγία τῆς μεγάλης λογοτεχνικῆς κληρονομίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ Μεσαιωνικὴ Ἑλλάς, ἀφυπνισθεῖσα εἰς τὸν βίον τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς φύσεως, ὠμίλησε τὴν γλώσσαν τῆς ζωῆς καὶ προσεπάθησε νὰ τὴν γράψῃ, καὶ ἔγραψε τὰ χαριέστατα πολλὰς ἐπύλλια τὰ μεσαιωνικὰ, καὶ πάλιν ὡς νεώτερα Ἑλλάς, ἐδίδαξε καὶ ἐθελξε τοὺς ξένους λαοὺς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΟΥΤΟΣ

ΑΛΗΝΙΟΣ ἐν τῇ ἡμερίᾳ τοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος ἀπέθανεν ὁ συμπαθέστερος Ἕλληνας καλλιτέχνης, ὁ Γεώργιος Βρούτος. Τὸ τελευταῖον του ἔργον ἡ «Γαλήνη» — ἡ καλλιτεχνικὴ του διαθήκη — συμβολίζει θαυμασιῶς ὄλην

του τὴν ζωὴν.

Ὁ Βρούτος ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουνίου 1843. Δεκαεξαετής εἰσήλθεν ὡς μαθητευόμενος εἰς τὸ γλυπτικὸν ἐργαστήριον τοῦ Ἰωάννου Κόσσου, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξήλθεν ἄριστος σχεδὸν καλλιτέχνης μετὰ ἑπταετῆ σπουδῆν. Τόσῳ δ' ἐπιτυχῶς ἡσκήθη, ὥστε μίαν μικρὰν προτομὴν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἣν ἐφιλοτέχνησεν, ἤρκεσεν ἵνα ἀπο-

σταλῆ ὑπὸ τῆς Βασιλείσσης Ὀλγας εἰς Ρώμην πρὸς τελειοποίησιν ὡς ὑπότροφος ἐπὶ τριετίαν.

Ἐμαθήτευσεν ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὴν ἐν Ρώμῃ Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, εἶτα δὲ εἰργάσθη ἀπὸ τοῦ 1866—1870 ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Ἁγ. Λουκά ὑπὸ τὸν Νιακαρίνην, βραβευθεὶς ἐπανειλημμένως. Ληξάσης τῆς ὑπότροφίας διέμεινεν ἐπὶ τέσσαρα ἀκόμη ἔτη ἐν Ρώμῃ, ζῶν δια τῶν ἔργων αὐτοῦ, τῇ συστάσει δὲ τοῦ Νιακαρίνη προσελήφθη ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Τορλόγια εἰς τὸ ὁμώνυμον μουσεῖον ἀπὸ τοῦ 1870—1873.

Τῷ 1873 ἐπαγγέλλεται εἰς Ἀθήνας, ἵνα ἀγαλάβῃ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνδριάντος Κοραῆ. Ὁ Κόσσος εἶχεν ἀποθάνει καὶ ὁ Βρούτος ἐκρίθη ὡς ὁ ἰκανώτερος νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. Τῷ 1882 διωρίσθη καθηγητῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ, διαδεχθεὶς τὸν Δρόσσην. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐνεκα λόγων ὑγείας ἀπεχώρησεν, εἰδίδαξε μετ' ἀπα-

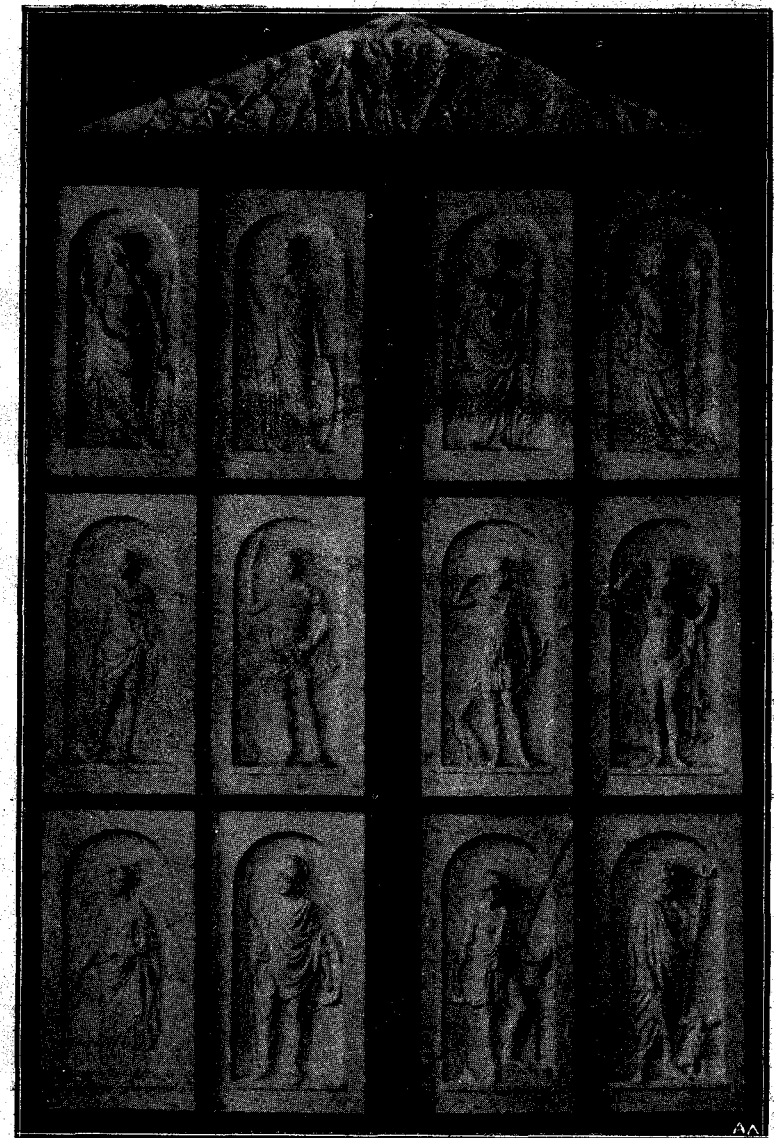
ραμειώτου ζήλου, ὅλοι δὲ οἱ νεώτεροι γλύπται ὑπῆρξαν μαθηταὶ του, εἰς αὐτὸν ὀφείλοντες τὰς βάσεις τῆς καλλιτεχνικῆς των μορφώσεως.

ὥστε ἀργότερα ν' ἀποκηρύξῃ τὸ ἄγαλμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις σήμερον θεωρεῖται ὡς τὸ ὑψιτέρον του ἔργον.

Ἡ καλλιτεχνικὴ ἔργασία τοῦ Γεωργίου Βρούτου ὑπῆρξεν εἰλικρινής.

Τὸ πρῶτον ἔργον του, ὅπερ σπουδάζων ἐτι ἐποίησεν, ὑπῆρξε τὸ «Πνεῦμα τοῦ Κοπερνίκου», τὸ στήθεν κατόπιν ἐν τῇ ἐπαύλει Θών. Ἐν Ρώμῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο συρμός νὰ συμβολίζου ἐν τῇ γλυπτικῇ τὰ πνεύματα τῶν διαστήμων ἀνδρῶν. Ὁ Βρούτος δὲν ὑστέρησεν εἰς τὴν μονομανίαν ἐκείνην καὶ ἐκαλλιτέχνησεν ἀνεστραμμένον τὸ σῶμα τοῦ Κοπερνίκου ἐπὶ τῆς γῆινης σφαίρας. Τὸ ἔργον ἦτο τολμηρότατον, ἐπαναστατικόν· καθὲς ἄλλο ὑπεδέκνυεν ἢ τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον κατόπιν ἔλαβεν ὁ νεαρὸς τότε Ἀθηναῖος γλύπτης. Τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ πλήρες πρωτοτυπίας, προσκάλεσε σφοδρὰς ἐπικρίσεις· αὐταὶ πιθανῶς ἐκλόνησαν τὸν καλλιτέχνην,

Αἱ σπουδαὶ τοῦ Βρούτου περιστράφησαν περὶ τὸν Κανόβαν. Ἡ ἰταλικὴ πρωτεύουσα ἦτο τότε θεματοφύλαξ τῶν κλασικῶν παράδοσεων. Αἱ ἰδέαι τοῦ Βίγκελμαν ἐκυριάρχουν, ὁ δὲ Κανόβας ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀντιπρόσωπος αὐτῶν. Ἡ κριτικὴ τῶν σημερινῶν χρόνων φέρεται δυσπίστως πρὸς τὰς ἰδέας ἐκείνας, ἃς θεωρεῖ κλασικόφανεις, ἰσχυρίζομένη ὅτι ὁ Κανόβας παρενόησε τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀρχαίας τέχνης. Διότι, ἐνῶ ἡ ἀρχαία τέχνη ἀντέγραφε λιτῶς τὴν φύσιν, οἱ κλασικισταὶ ἐξωράζον τὴν φύσιν καὶ ἐνίοτε τὴν παρεμύρφωναν. Ὅπως δὴ ποτε ὁ Βρούτος ὑπῆρξε μετὰ φανατισμοῦ κλασικιστής. Εἰς τὰ ἔργα του καμμία ὑπέρβασις τῶν αὐστηρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνυχλοιωτῶν τῆς τέχνης κανόνων. Ἡ ἀρμονία τῶν γραμμῶν διανθιζομένη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν χάριν, εἶνε παρ' αὐτῷ τὸ κύριον χαρακτηριστικόν. Ἡ ἔμπνευσις δὲν προήρχετο ἐκ

Γ. Βρούτου

Τὸ Δωδεκάθεον

Γ. Βρούτου **Ἀθηνᾶ**

φλεγμαινούσης φαντασίας ἤρεμος ἦτο καὶ σεμνὴ καὶ ἀπέριττος. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἔργα τοῦ Βρούτου ἐξιτιμήθησαν μετ' ἰδιαιτέρας συμπαθείας.

Ἐκ τῶν ἔργων του τὰ μᾶλλον ἀποδίδοντα τὴν καλλιτεχνικὴν του ψυχὴν εἶνε : ὁ Πάρις (βραβευθεὶς διὰ χρυσοῦ μεταλλίου ἐν Παρισίοις), ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τὰ δύο τελευταῖα ἀντίστοιχα «Θύελλα» καὶ «Γαλήνη».

Ἄλλα ἔργα του εἶνε ἡ «Δειλὴ Φαληροπούλα», ἡ «Καρμινοφοβία», ὁ «Ἔρωσ θραύων τὸ τόξον του», ἡ «Λήδα», «Ἡχὼ καὶ Νάρκισσος», ὁ Ἡρακλῆς ἀποδύμενος τὸν φλεγόμενον χιτῶνα, ἡ «Ἀθηνᾶ» ὡς καὶ ἄλλα. Ἀπειράθη πρὸς τούτοις καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου καὶ τοῦ Ἐρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους.

Τὴν ἀρχαιότητα τῆς τέχνης ἀποδεικνύουν ὅλα μὲν τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἰδιαίτερα ὅμως τὸ «Δωδεκάθεον», μία σειρά ἀναγλύφων τῶν δώδεκα θεῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἡτις κοσμοῦν τὸ Μουσεῖον τῆς Βοστώνης. Τὸ ἀέτωμα τῶν Νιοβιδῶν, ἡ προτομὴ τοῦ Περικλέους, ἡ «Αὐγὴ» καὶ ἡ «Νύξ», ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ἡ Ὑγιεία συμπληροῦν τὰ ἀρχαιοπρεπῆ αὐτοῦ καλλιτεχνήματα.

Ἄλλα καὶ ὡς ἀνδριαντοποιὸς ὁ Βρούτος εἰρ-

γάσθη. Οἱ ἀνδριάντες τοῦ Κοραῆ, τοῦ Ζάππα, τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Σεργιέρη, τοῦ Ἀβέρωφ εἶνε ἰδικὰ του ἔργα, ἀλλὰ κυρίως ὑπέροχα κρίνονται τὰ δύο ἀγάλματα τῆς «Θρησκείας» καὶ τῆς «Ἐπιστήμης», ἅτινα κοσμοῦν τὸ νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Βρούτος ὑπῆρξε παραγωγικὸς καὶ τὸ πρῶτον τοῦτο ἐν τῇ στείρᾳ καλλιτεχνικοῦ ἐνδιαφέροντος ἡμετέρας κοινωνίας ἀποβαίνει πολῦτιμον. Καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἡ τέχνη τὸν εἴλκυσε καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς ἀφιέρωθη ὀλοψύχως. Ἐν τῇ ἀκχατονήτῃ θελήσει αὐτοῦ, ἀνεδείχθη ὁ περισσότερον ἴσως πικρὸς ἄλλου Ἑλληνοσ γλύπτου ἐργασθεὶς, ἀναμφιβόλως δὲ εἶνε καὶ ὁ γενναιότερον ἀμειψθεὶς, διότι ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ του σταδίῳ ὁ Βρούτος διεχειρίσθη δύο ἑκατομμύρια. Ἀπίστευτον ἀληθῶς διὰ τοὺς αἰσθητικούς ὄρους, ὑφ' οὓς ἡ νεώτερα Ἑλλάς βιοῦ εἰσέτι.

Ἄλλα καὶ ὡς ἄτομον ὁ Βρούτος δυσαναπλήρωτον κενὸν ἀφίνει εἰς τοὺς καλλιτεχνικούς κύκλους. Μειλίχιος, ἀγαθός, πάντοτε πρὸς ὅλους φίλος καὶ ἀντιλήπτωρ προστάτης δὲ τῶν προσφιλῶν του μα-

Γ. Βρούτου **Θρησκεία**

θητῶν. Ὁ Βρούτος ἦτο «χαρκτηρ». Δι' οὐδένα συναδέλφον του ἠκούσθη ποτὲ ἐκστομίζων ψόγον τινα. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἀπετέλει χαρακτηριστικὴν ἐξαιρέσιν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ ἐκδίκησις, ἡ ὑπεροφία καὶ ἡ μικροπρέπεια οὐδέποτε ἐθίζαν τὴν εὐγενῆ ψυχὴν του.

Δείγματα τῆς ἀγάπης του καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ πρὸς τοὺς συναδέλφους του πρόκεινται οἱ Ἀβερῶφιοι διαγωνισμοὶ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ ἡ ἰδρύσις τοῦ «Εὐλοθραύστου». Οἱ πρῶτοι ὀφείλονται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ καὶ τὴν παρὰ

τῷ ἀειμνήστῳ Ἀβέρωφ προσωπικὴν του σύστασιν, ἡ δὲ εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ παρὰ τῇ Δημοτικῇ ἀρχῇ. Εἰς τὴν Σαγάραν τῆς ἀλληλοβοηθείας, ὁ Βρούτος ἀπετέλει τὴν δροσερωτέραν ἄσιν. Καὶ ἦτο ἀνυπόκριτον τὸ πένθος τῶν συναθλητῶν του, οἵτινες ἐσπευσαν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν καὶ κατάδηλος ἡ ὀδύνη τῶν μαθητῶν του οἵτινες ἐθεώρησαν τιμὴν γὰρ βαστάσουν μέχρι τάφου τὸ φέρετρον τὸ ἐγκλείον τὸ πολῦτιμον σκήνωμα τοῦ προσφιλεστάτου Διδασκάλου των.

ΔΙΚ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΣΙΕΛΕΓΚΑ*

Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ παπᾶς ἔβαλε τὸ πετραχήλι του, εἶπε κάποιον ἐναρχτικὸν κι ἄρχισε τὴν ἐξομολόγησιν :

— Σὰν ἄνθρωποι ποῦ εἴμαστε, ἀμαρταίνομε κι ὄχι μόνον ἀμαρταίνομε, ἀλλὰ καὶ γεννιοῦμεσθε ἀμαρτωλοὶ μετὰ τὴν προπατορικὴν ἀμαρτία... Πέ μου, εὐλογημένε, σὰν τί ἀμαρτίες ἔχεις καμωμένε...

Ἀκούοντάς ὅλ' αὐτὰ ὁ Τσιελεγκας ἀπολογήθηκε σιγα-σιγά :

— Πρῶτα, πρῶτα, δέσποτά μου, δὲν ἔχω κάνει καμμιά ἀμαρτία, ἀπὸ ἐκεῖνες, ποῦ μολύνουν τὸ σῶμα. Σὰν ἄνθρωπος ἀγάπησα πολλὰ κορίτσια, καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ ὡς τὴν ἀγνὴν ἀγάπην ἔφτασα κι ὄχι παραπάνω. Τί θὰ πῆ γυναῖκα δὲν ξέρω ὡς αὐτὴ τὴν ἡλικίαν πῶχω... Εἶναι ἀμαρτία ἡ ἀγάπη, δέσποτά μου ;

— Ἄν ἡ ἀγάπη δὲν γίνεται αἰτία κακοῦ, δὲν εἶνε ἀμαρτία, ἀλλ' ἂν ἔγινε αἰτία κακοῦ, τότε εἶναι ἀμαρτία...

Εἶπε ὁ παπᾶς, κι ὁ Τσιελεγκας ἔακοιούθησε :

— Ἡ ἀγάπη μου δὲν ἔχει προξενήσει κανένα κακό. Τὴν εἶχα βάθυστα στὴν καρδιά μου, καὶ μοναχὰ ἡ φλογέρα μου τὴν ἤξερε, ποῦ λαλοῦσε κάθε μέρα καὶ κάθε νύχτα τὸν πόνο μου καὶ μοναχὰ τὰ ἔλατα, καὶ τὰ πεῦκα, κι οἱ ὀξυῖες κι οἱ ράγες καὶ τὰ κορφοβούνια καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια, ποῦχα μπροστά μου τὴν ἀκούγα, ποῦ δὲν εἶχαν στόμα ἢ λόγον νὰ τὴν μαρτυρήσουν... Ἀπὸ δέκα πέντε χρόνων παλιόπαιδο, ὡς πενήντα χρόνων, ποῦ ἄρχισα νὰ βλέπω ἄσπρες τρίχες στὸ πρόσωπό μου, φώλιαζε στὴν καρδιά μου ἡ ἀγάπη... Τελευταία μου ἀγάπη εἶταν ἡ χηρεμένη τσιελεγκίνα μου... Δὲν με θέλ' ἄς, δὲ με θέλ' ἄς. Τότε εἶδα κι ἀπόσιδα, πῆρα τὸν ἀπόθωρό μου, ἔριξα πέτρα στὴν καρδιά μου ἔμεινα ἀνύπαντρος, καὶ γιῶτὰ μοναχὴ, ἀλλὰ καὶ καθαρὸς σ' ὅλ' τὴ ζωὴ μου ! Τὴν ἡμέραν ποῦ δέσποτά μου ἔμαθα πῶς παντρεύονταν κόντεψα νὰ ριχτῶ ἀπάνω μου.

— Δὲν εἶναι ἀμαρτία αὐτὴ ἡ ἀγάπη, εὐλογημένε μου, δὲν εἶνε ἀμαρτία.

Εἶπ' ὁ παπᾶς κι ὁ Τσιελεγκας ἔακοιούθησε :

* Τέλος.

— Ἄλλ' ἂν δὲν εἶνε ἀμαρτία ἡ ἀγάπη, ὅταν ἀγάπη κανεὶς καὶ δὲν ἀγαπιέται, μήπως εἶνε ἀμαρτία ὅταν ἀγαπιέται καὶ δὲν ἀγαπᾶει ; Μὴ νομί' ἡς πῶς δὲν εἴμουν ἄξιος νὰ με ἀγαποῦν... Εἴμουν δέσποτά μου κι ἐγὼ ἕνας λεβέντης σπάνιος... (Ἐδῶ τὸ πρόσωπο τοῦ ἄρρωστοῦ ἔξαστραψε : σὰν νὰ τὸ βάρεσε ἡ χρυσαυγὴ, καὶ τὰ μάτια του ζωήρεψαν, σὰν νὰ θελαν νὰ μιλήσουν). Εἴμουν σπάνιος λεβέντης καὶ μου ἀγάπησαν, νὰ τὸσες... (κι ἔπιασε μιά κλωσταρίδα τῶν μαλλιῶν του καὶ μᾶς τὴν ἐδειξε) : τσιούπρες σὰν τὰ κρύα τὰ νερά... ἀλλ' ἡ ἀμαρτία μου ἐσπρωχὲν ὅπου δὲν ἤθελεν, γιὰτὶ δὲν εἶχα χίλια πρόβατα καὶ πεντακόσια γίδια, ἀλλὰ μοναχὰ τὴν γκλύτσα μου...

— Ἄν καὶ τότε δὲν ἔγινε κανένα κακό...

Ἀπολογήθηκε ὁ παπᾶς...

— Ποῦ νὰ τὸ ξέρω, παπᾶ μου, πῶς δὲν ἔγινε κανένα κακό ; Ξέρω μόνο πῶς καμμιά δὲ σκοτώθηκε...

Εἶπε ὁ ἄρρωστος, κι ὁ παπᾶς τὸν ρώτησε πάλι.

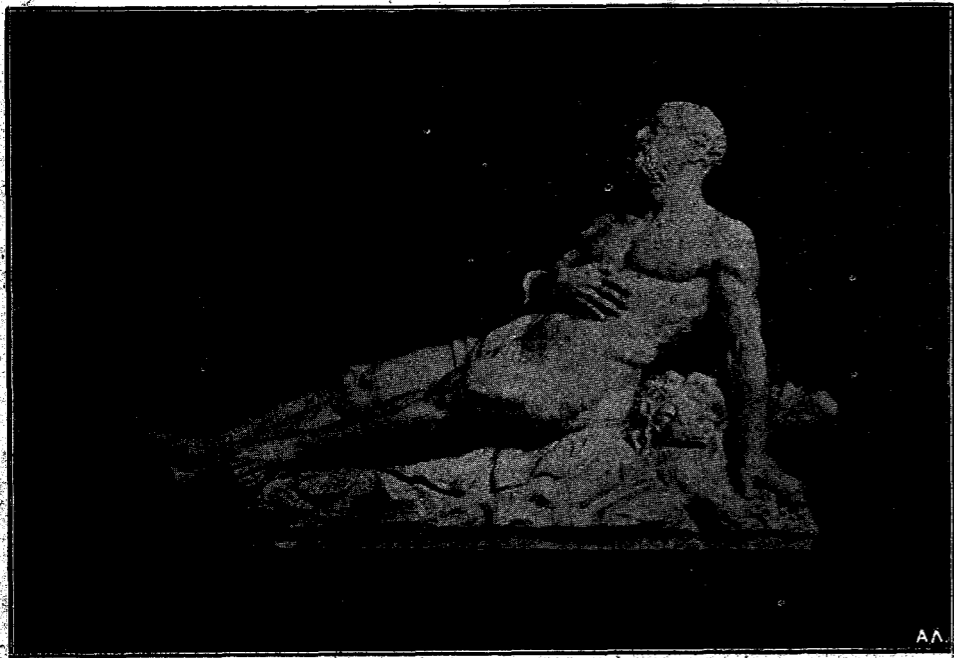
— Μὴν ἔχης κάνει κανένα ὄνο ;

— Ὄνο ; (ἀπολογήθηκε ὁ ἄρρωστος) Θεὸς φυλάξοι ! Παπαπαπαπᾶ ! Πολλὲς φορές πισστήκαμε στὸ ντρέκει με Τούρκους Ἀρβανίτες, ποῦ ρίχτηκαν στὰ μαντριά μας νὰ μᾶς πάρ' ἡ κοπάδια, καὶ τότε σκοτόνονταν κάθε φορὰ ἀπὸ δυὸ—τρεῖς... Εἴμασταν καμμιά δεκαριά πιστικοὶ ἀπὸ μέσα, ποῦ πολέμουσαμε ποῖος ξέρ' ἀπὸ ποιανῶν μας ντουφεκία σκοτώθηκαν ! Ἀλλὰ... φταίγαμαν, ἐμεῖς, δέσποτά μου ; Ἐκεῖ εἶταν πόλεμος...

Ὁ παπᾶς ξαναρρώτησε :

— Μὴν ἐκλεψες ;

— Ὅταν εἴμουν μικρός, μου ἄλλους πιστικούς κλέβαμε ἀπὸ κανένα λείανωμα... Ὑστερα ὅμως παρατήρησα πῶς ἡ κλεψιά ἔφερε κακό στὰ κοπάδια μας κι ἔτσι τῶκοψα. Ἀλλὰ μὴ νομί' ἡς ὅτι δὲν τὰ γύρισα τὰ κλεψιμιά... Τὰ πλήρωσα ὅλα με τὸ παραπάπαν'. Γιὰνα κομμάτ' ποῦ δὲν ἤξερα τίγος εἶταν, ὕστερα, ὅταν μαλώθηκα καὶ κατάλαβα κι εἶχα κάτι, νὰ ποῦμε, γιὰ δυὸ κι ἔδωκα δέκα πρόβατα στὸ Μοναστήρ'... Ἀλλὰ δὲν ἐκλέβα ἠθλυκά... Ὅλο ἄρσενικά. Τὰ ἠθλυκά γεννοβολοῦν καὶ δὲ

Γ. Βρούτου

Ο Ηρακλής

βρίσκ' κανείς λογαριασμό; όταν θέλ' να τα πληρώσω...

Ο παπᾶς ματαξαναρώτησε :

— Μην είπες ψέματα :

— Ψέματα ; Το ψέμα είναι του Διαβόλου !

Ψέματα δηλαδή, πού να κάν' κακό !... Θεός φυλάξ' ! Δεν είπα ποτέ ! Δέ θέλω να είπω πώς δεν είπα και καθόλ' ψέματα, αλλά τα ψέματα, πώλεγα δεν είχαν κακό σκοπό, ούτε μπορούσαν να προσε- νήσ' κακό. Καλή ώρα : Έρχονταν ένας και μου γύρισε δαν κά... κι' αγύρογα : Τώλεγα «Δεν έχω» και τέλειωνε ή δουλειά. Τέτοια ψέματα, παπᾶ μ', έχω πη πολλά, κι' έλεγα καθημέρα, αλλά κακό δεν προσενούσα μ' αυτά.

Τότε ο παπᾶς τού είπε :

— Σκύψ' τὸ κεφάλ' σου !

Έσκυψε τὸ κεφάλι του ὁ Τσιέλεγκας κι' ὁ παπᾶς τού έβαλε ἀπάνω τὴν ἄκρα τοῦ πετραχηλιοῦ του κι' ἄρχισε νὰ τῷ διαβάξῃ τὴ σωρευτικὴ εὐχή : «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τῷ Πέτρῳ καὶ τῇ Πόρῃ διὰ δακρῶν ἄφρων ἁμαρτιῶν δωρη- σάμενος καὶ τὸν Τελώνην τὰ ἴδια ἐπιγνόντα πταισμάτα δικαίως, πρόσδεξαι τὴν ἐξομολό- γησιν τοῦ δούλου σου.....»

Κοντοστάθηκε ὁ παπᾶς μὴ γνωρίζοντας τ' ὄνο- μά του.

— «Βασίλη» ! φωνάξαμ' ἐμεῖς, κι' ὁ παπᾶς ἐξακολούθησε :

«Βασίλειον καὶ εἴ τι ἐπλημμέλησεν ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον ἁμάρτημα ἐν λόγῳ ἢ κατὰ διάνοιαν, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς συγχώρησον· καὶ γὰρ εἰ ὁ μόνος ἐξουσίαν ἔχων ἀφιέναι ἁμαρ- τίας καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὸν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ, ἀγαθῷ καὶ

ζωοποιῶ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶ- νας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.»

«Ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος διὰ τῆς ῥέμης ἐλαχιστότητος ἔχει σε λελυμένον καὶ συγ- νεχωρημένον.»

Υστερα ὁ παπᾶς σηκώθηκε καὶ πήγε στὸν τυ- ρολόγο, ὅπου εἶταν τὸ ἀρτοφόρι μὲ τὴν ἀγία κοι- νωνία, ἔβγαλε τὸ καλημμαύχι του, πήρε τὸ ἀρτο- φόρι καὶ τὴ λαβίδα στὰ χέρια, ἔβαλε μπροστὰ τὸ παιδί μὲ τὸ φανάρι καὶ γύρισε στὸν ἄρρωστο. Ἐκεῖ ὁ παπᾶς ξέστρεψε κι' ἀνοίξε τ' ἀρτοφόρι καὶ πήρε ἀπὸ μέσα ὀλίγες ψύχες ἄρτου, καὶ σ' ἕνα γεῦμά του τὸ παιδί μὲ τὸ φανάρι καὶ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ κόρφο του ἕνα μικρὸ γυαλί μὲ κόκκινο κρασί, καὶ ἔσταξε μὲ με- γάλῃ προσοχῇ δυὸ — τρεῖς σταλαμματαῖς μέσα στὴ λαβίδα. Ὁ παπᾶς τρέμοντας ἐκείνη τὴ στιγμή μὴ χύσῃ τὴν ἀγία κοινωνία καταγῆς, διεύθυνε τὸ δεξιὸ του χέρι πρὸς τ' ἀνοιγμένο στόμα τοῦ ἀγ- γελοκρουσμένου Τσιέλεγκα, λέγοντας ὡς ἀπὸ μέ- ρος τοῦ ἄρρώστου πού μεταλάβαινε :

«Τοῦ δείπνου σου τοῦ μουσικοῦ σήμερον, Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με παρέλαβε, σὸ μὴ γὰρ τοῖς ἀχθροῖς σου τὸ μυστήριον εἶπω, σὸ φίλημα σοὶ δώσω καθάπερ ὁ Ἰούδας, ἀλλ' ὡς ὁ λη- στήης ὁμολογῶ σοι : Μνήσθητί μου, Κό- ριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.»

Υστερα ἀπὸ τὴ μεταλαβιά ὁ παπᾶς ἐτοιμά- στηκε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Τσιέλεγκας τού είπε :

— Παπᾶ ! Παπᾶ ! Δὲν ἔχεις νὰ πᾶς πουθενά !

«Ὡς τὰ τώρα διατάζεις ἐσύ, τώρα διατάζω ἐγώ, κι' ὅταν θὰ τὰ κλείσω... πάλι ἔρχεται ἡ ἀράδα σου νὰ διατάξῃς.

Ὁ παπᾶς ἔμεινε καὶ φαίνονταν πὼς ἤθελε νὰ μὸν εἰπῇ κάτι τι.

Τὸν ἐζύγωσα καὶ τού εἶπα :

— Θέλ'ς τίποτε ;

Γ. Βρούτου.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κοπερνίκου

— Τί νὰ κάνω (μου εἶπε) ἐδῶ ; Αὐτὸς θὰ πε- θάνῃ καὶ δὲν ἔχομε καμμιὰ καταντία ἐδῶ γιὰ νὰ τὸν θάψωμε... Νὰ πάω στὸ χωριὸ νὰ ἐτοιμάσω τὸ σιτάρι κι' ἄμα πεθάνῃ, φέρτε τὸν πέρα νὰ τὸν θά- ψωμε.

Ὁ Τσιέλεγκας κατάλαβε πὼς μιλούσαμε γι' αὐ- τὸν καὶ μᾶς φώναξε προσταχτικά :

— Τί λέτε αὐτοῦ ;

— Τίποτε ! (τοῦ ἀπολογηθήκαμε κι' οἱ δυὸ μ' ἕνα στόμα).

— Ἐλάτε ἐδῶ! Μᾶς εἶπε προσταχτικά.

Πήγαμε κοντά του.

— Ὅλα κι' ὅλα (μᾶς εἶπε) ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ μὲ θάψετε στὸ χωριὸ ! Μῶρχειται ἀγκοῦσα νὰ αἰ- στάνωμαι, ὅτι θὰ εἶμαι μέσα ἐκεῖ χωμένος... Πει- ράζει νὰ μὲ θάψετε σὲ καμμιὰ ράχη ψηλά, στὴ ρίζα κανενὸς πεύκου, κανενὸς ἐλάτου ;

— Δὲν πειράζει, εὐλογημένες, (τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ παπᾶς) ἀλλὰ καλύτερα στὴν ἐκκλησιά τοῦ χω- ριοῦ· ἐκεῖ θὰ γένωνται τὰ ψυχασάββατα τρισάγια, θὰ σοῦ ἀνάβῃ κανένας κανένα κηρί, καὶ θὰ σὲ σωροῦν ὁ κόσμος ...

— Κι' ἂν ἐγώ, παπᾶ μ', δὲν εἶμαι ἁμαρτωλὸς τί ἀνάγκη ἔχω ἀπ' αὐτά ; Καλὰ εἶνε κι' αὐτά, ἀλλὰ γιὰ ἐκείνους πού ἔχουν ἀνάγκη !... Ὅχι, παπᾶ μ', ὄχι ! Θέλω νὰ μὲ διαβάσετε σ' ἐκεῖνο δὲ πέρα τὸ ἐρημοκλήσι καὶ νὰ μὲ θάψετε σ' ἐκείνη τὴν ράχη. Στὲς ἐρημιές ἔζησα, καὶ στὲς ἐρημιές θέλω νὰ θαρτῶ. Ποῖος ξέρει ; Μπορεῖ νὰ νοιώθουν καὶ ν' ἀκούν κι' οἱ πεθαμένοι. Ἴσως θ' ἀκούω κάτω ἀπὸ τὸ μνημά μου τοὺς κύπρους καὶ τὰ κουδούνια τῶν γιδιῶν καὶ τῶν προβατιῶν, καὶ τοὺς σάλαγους καὶ τῆς φλογέρες τῶν πιστικῶν. Ἴσως θὰ νοιώθω

νὰ πατοῦν ἀπάνω μου τὰ ἀγαπημένα μου τὰ πρό- βατα καὶ τὰ γίδια. Ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο οἱ πιστι- κοὶ θάρρωνται στὸ μνημά μου, θὰ μὲ θυμοῦνται, θὰ μὸν ἀνάφτουν κανένα κηρί, καὶ θὰ λέν : «Θεὸς συγ- ρέσῃ τὸν Τσιέλεγκα...» Ἀλλ' ἐκεῖ μὲς τὸ χωριὸ ποῖος θὰ μὲ θυμάται ἐμένα ;

Κυτταχτήκαμε ὡς σημεῖο, ὅτι ἔπρεπε νὰ γένῃ τὸ θέλημα τοῦ Τσιέλεγκα. Ὁ παπᾶς εἶπε :

— Ἄς γίνῃ κι' ἐτσι !

Ἐγὼ θέλησα νὰ στείλω τὸν Τσίλια στὸ χωριὸ νὰ ἐτοιμάσῃ σιτάρι νὰ πάρῃ λίγα πᾶνι γιὰ σάββατο, κηρία, κρασί κι' ὅτι ἄλλο, ἀλλ' ὁ παπᾶς δὲν μ' ἄφησε.

— Ἄφησε, μου εἶπε, νὰ τὰ κλείσῃ πρῶτα κι' ὕστερα γένονται ὅλ' αὐτά. Εἶνε ἁμαρτία νὰ τρέ- χωμε μὲς πλεῖο μπροστὰ ἀπὸ τὸ θάνατο, πλεῖο μπροστὰ ἀπὸ τὴ βουλή τοῦ Θεοῦ !

Δὲν εἶχε βασιλέψῃ ἀκόμη ὁ ἥλιος, ὅταν ὁ Τσιέ- λεγκας κουνήθηκε ζωηρά. Τρέξαμε κοντά του μα- ζὺ μὲ τὸν παπᾶ. Ἐβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του ἕνα μικρὸ πουγγί, τὸ ἔλυσε καὶ τὸ ἀδειασε στὴν δεξιά του παλάμη. Μᾶς ἔδωκε ὀλωνὸν ἀπὸ ἕνα καὶ τ' ἄλλα τὰ ἔδωκε τοῦ παπᾶ, λέγοντας :

— Νά, πάρ'τα, καὶ νὰ δώκῃς ἀπὸ ἕν σ' ὄλους τοὺς πιστικούς, πού λείπουν αὐτὴν τὴν ὥρα ἀπ' ἐδῶ, νὰ κρατήσῃς καὶ ἡ ἱερωσύνη σου τρία γιὰ νὰ μὲ μνημονεύσῃς κι' ὅ τι περισσέψῃ νὰ τὰ δώκῃς στὸ Μαναστήρι γιὰ νὰ περοῦν οἱ φτωχοὶ νὰ τρῶν κάνα κομμάτι ψωμί γιὰ συχώριό μου. Νὰ παρ'ς καὶ τὰ γιδοπρόβατά μου καὶ νὰ τὰ δώκῃς κι' αὐτά ὅλα στὸ Μαναστήρι, καὶ νὰ κρατήσετε ἕνα σφαχτὸ μοναχά, γιὰ νὰ φάτε αὔριο, ὅταν μὲ θάψετε. Σχω- ράτέ με κι' ὁ Θεὸς νὰ σᾶς σωρῆσῃ !

Υστερα ἀκκοῦμπησε, θέλησε νὰ λαλήσῃ τὴν φλογέρα του, ἀλλὰ δὲ μπόρεσε καὶ τὴν ἄφησε καταγῆς. Προσπάθησε νὰ πῆ ἕνα τραγούδι, ἀλλ' οὔτε κι' αὐτὸ μπόρεσε. Σώπασε καὶ τεντώθηκε. Τὸν ἔπιασε τότε ἕνας δυνατὸς σπασμὸς, τὰ μάτια του ἀ- ναποδογύρισαν, κάναμε ὄλοι τὸν σταυρὸ μας, κι' ὁ παπᾶς, μουρμουρίζοντας μιὰ εὐχῇ, τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια....

Ἀπέθανε ὁ Τσιέλεγκας μᾶς !

Στείλαμε ἀμέσως τὸν Τσίλια στὸ χωριὸ γιὰ τὰ χρειζοῦμενα τῆς κηδείας, κι' οἱ πιστικοὶ ἔτρε- ξαν καὶ βάρεσαν τὰ κοπάδια ὀλόγουρα στὴν ράχη τῆς στρούγκας, κι' ὅλη νύχτα βούλωναν τὰ κυπρο- κούδουνα γιὰ νὰ μὴ λαλοῦν.

Τὸ πρῶτ' ὅλα τὰ κοπάδια εἶταν βουβά. Κύπρος καὶ κουδούνη δὲν ἀκούονταν καθόλου. Ἦρθαν τὰ χρειζοῦμενα ἀπὸ τὸ χωριὸ, καὶ κατὰ τὸ γιωμα- τὰκι ξεκινήσαμε τὸ λείψανο γιὰ τὸ ἐρημοκλήσι, ὅπου δύο πιστικοὶ εἶχαν πάει προτύτερα κι' ἀνοι- ξαν ἕνα μνημα στὴν ρίζα ἐνὸς γεροπεύκου. Τε- λειόνοντας ὁ παπᾶς τὴν ἀκολουθία, σηκώσαμε τὸ λείψανο καὶ κλαίοντας τ' ἀποθέσαμε στὴν ὕστερὴν του κατοικία. Ἐνός πιστικὸς ἔσπασε τὴν χηρεμένη κλύτσα τοῦ πεθαμένου Τσιέλεγκα μᾶς, τὴν ἔδεσε σταυρωτά, καὶ τὴν ἔστησε στὸ κεφαλί τοῦ τάφου, ἕνας ἄλλος μᾶς μοίρασε τὸ σιτάρι καὶ τὸ ψωμί καὶ τὸν σωρῆσαμε, κι' ἀφοῦ ἔγειναν ὅλα γυρίσαμε στὴν στρούγκα, ὅπου φάγαμε τὸ σφαχτὸ τοῦ Τσιέ- λεγκα μᾶς καὶ τελείωσαν ὅλα.

— Θεὸς σωρῆσ' τον ! Θεὸς σωρῆσ' τον !

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΜΟΥ

ΩΒΗ, τρισκότει-
νη ή Σπηλιά.
Τριγύρω της
οί βράχοι παρα-
στέκονται ως
γίγαντες. Έ-
σπληνωμένη έ-
κείνη μέσα εις
τά νύχια των,
δέν αναπνέει,
δέν σκορπίζει
γογγυσμούς μού-

νον άθόρυβα δακρύζει...

Έπάνω εις τά χείλη της έβλάστησαν από
του μυστικού της πόνου την συγκρατουμένην
δύναμιν όλίγες παπαρούνες κόκκινες, που κάμουν
τό έρρυτιδωμένον στόμα της να φαίνεται από
μάκρυνά ώσαν αίματωμένον.

Δειλός κάθε διαβάτης διαβαίνει άπ' έμπρός
της. Μόλις τολμά να ρίψη ένα βλέμμα εις τον
σκοτεινόν της θόλον και εξαφανίζεται.

Κάποιος, που έτόλμησε να σταματήσει όλίγα
δευτερόλεπτα περισσότερον από τους άλλους και
να βυθίση το έρευνητικόν του βλέμμα με περισ-
σοτέραν προσοχήν εις το μυστήριόν της ήκουσε
να σταλάζουν ρυθμικά από τον θόλον και τους
τοιχούς της μερικαί σταγόνες, ως στεναγμοί
υπόκωφοι, που τους απέδιδε με θλίψιν εις την
σκοτεινήν σιγήν ο προδότης αντίλαλος ως ψαλ-
μωδιαν επικήδειον.

Και όταν επέτεινεν ο διαβάτης περισσότερον
την προσοχήν του, εις να λαμπυρίζη εις το βρά-
θος της Σπηλιάς ένα χουσό φειδάκι, που εξηφα-
νίζετο μελαγχολικά μέσα εις τὰ σπλάγνα της...

Ήτο ή κοίτη εντός της οποίας έμαζεύοντο της
Σπηλιάς τὰ δάκρυα και εκηδεύοντο... Έφρουγαν
όλονέν, εξηφανίζοντο.

Η ζωή των ήτο τόση μόνον. Έγενώντο δια
ν' αποθάνουν και εις το όλιγόστιγμον αυτό
διάστημα έπρόφθαναν ν' άρείσουν ένα μόνον
στεναγμόν—τόν ήχον, που απέδιδεν ή βραχώδης
επιφάνεια του έδάφους εις την πτώσιν των...

Έτσι και της καρδιάς μας ή ζωή σύντομος,
βραχυτάτη. Τά χείλη της στολίζονται με όλίγα
φευτολούλουδα χαράς μέσα της βασιλεύει ή
κρυφή όδύνη. Τριγύρω της οί βράχοι—ο έγωϊ-
σμός. Ποιός ποτε θα την νοιώση;
Τά δάκρυά της απομένουν άγνωστα εις τους

πολλούς. Κάποιος θα τύχη ίσως να βυθίση στορ-
γικώτερον, ειλικρινέστερον το βλέμμα του εις
τάς μυστηριώδεις της πτυχάς. Αυτός θ' άκούση
μόνον την ήχώ του πόνου. Ρυθμικά θ' άκούση
να σταλάζουν μέσα της τὰ δάκρυα—ο ιδρώς της
άγωνίας της ζωής· τὰ διαυγή μαργαριτάρια των
ματιών, που άφυπνίσθησαν από όνειρον γοητευτι-
κόν... απογοητευμένα...

Η χαρωπή νεότης της έπετεύγισε με τόσην
ταχύτητα, όσην έχρειάσθη ή σταγών δια να
κυλισθί από του τοίχου της σπηλιάς έως το
έδαφος.

Κατόπιν;
Έτελείωσεν ο βίος της.
Η μαγγανεία των όνείρων διελύθη! Έφυ-
πνίσθη πικρομειδιώσα, απογοητευμένη. Ο κα-
τόπιν βίος της δέν ήμπορεί να ήνε ή μία νε-
κροφάνεια σαρκαστική...

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΑΡΧΑΙΟΣ ΝΑΟΣ

Αρχαίε ναέ, του λοισμοῦ και του ρυθμοῦ καμάρι,
σε' άστέγαστα στα βάθη σου βουβάθη ή προσευχή
μέσ' στους καιρούς άπόμεινες ώραίου νεκροῦ κοιμητή
που άπ' τὰ πανόρια μέλη του έπέταξε ή ψυχή.

Αρχαίε ναέ, πανέμορφο της τέχνης περιφάνι,
το μάρμαρο άμορφότερο στην θνη σου γενη-
κάθε σου κιονόκρανο είν' άφθαρτο στεφάνι
σε πεδαμμένον μέτωπο που σέψιμ δέν περνά.

Την άψυχη την όμορφιά και τη σαβανωμένη
τη βλέπει ο νοῦς ανάμεσα σε πόθων συννεφιά.
Θέλω σπατάρισμα ζωής, μόν' ή ζωή με δένει.
μόνον εκείνη είν' όμορφη και δίχως όμορφιά.

Αρχαίε ναέ, κακόιεχνος ο νέος ναός άνοίγει
τη διάπλατη τη θύρα του και πλήθη συγκινεί
κάποια ψυχή στα βάθη του με την ψυχή μας ομίγει
κ' ή άσχημά του είν' όμορφη γιατ' είνε ζωντανή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Τί παράδοξον πράγμα να ζητούμεν βοήθειαν
κατά του θανάτου· μάλλον κατά της ζωής έπρε-
πε να ζητούμεν τοιαύτην.

Έν ψεύμα άρκει να συντρίψη εις την αγαπώ-
σαν καρδιαν την εμπιστοσύνην.

Το τ ά κ τ είνε δώρον της φύσεως· ο έγωϊ-
σμός μαρτυρεί πτωχείαν της καρδιάς.

N. Γύζης

ΓΡΑΜΜΑΤΑ *

XI.

Αγαπημένη μου,

Σκαλιζοντας σήμερα ένα συρτάρι του γραφείου
μου βρήκα κάτι χαρτιά στη μέσα-μέσα μεριά δε-
μένα σε πακέτο. Μη χαμογελάσης. Δέν θα σου πώ
πώς ήτανε έρωτικά γράμματα· μα και μη σου φανή
παράξενο αν τὰ πήρα με κάποια συγκίνηση άσυ-
νειθιστη σε μένα τώρα πειά.

Τί είχανε να μου θυμήσουνε τὰ κιτριτισμένα
αυτά χαρτάκια; Και πώς να υπάρχουν άκόμη
έπειτα από τόσα χρόνια; Έγω θυμούμι καλά.
Από τη στιγμή που άπεφάσισα να διαλόψω κάθε
σχέσιν με τὰ περασμένα, είχα εξαφανίσει όλα όσα
ήτο δυνατόν να μου ξαναμιλήσουν δι' αυτά.

Ένας καινούργιος άνθρωπος, ένας που δέν είχε
κανένα δεσμό με τον παλιό συνέχισε την πορεία
του ανάμεσα από τη ζωή, ως άδιάφορος διαβάτης
της τώρα πειά. Αλήθεια, πώς μου ξεφύγανε αυτά
τά χαρτάκια; Και τί θα μου έλεγαν όλα εκείνα
που εξαφανίσθησαν άγύριστα; Ποιο κομμάτι της
ψυχής μου κρύβανε στης κιτριτισμένες των πτυχές;
Κάποιο φίλο λητμονημένο; κάποια άνώφελη αγάπη;
κάποιο άπομεινάρι αγαπημένου νεκροῦ; Είχαν συμ-
βεί τόσα πολλά από την ήμέρα εκείνη, που κου-
ρασμένη τελείως, άπλωσα το χέρι μου επάνω από
ένα κόσμο όμορφότατον μα ψεύτικον και τον εξη-
φάνισα.

Κίνημα περιόδου, νικημένου μα και νικητή,
πούχει τη θέληση και γκρεμίζει έντελώς το κουρ-
σεμένο κάστρο της εύτυχίας του· αντί να πασχίσει
να το ξαναθεμελιώσει από την αρχή.

Τὰ πήρα και τὰ στριφογύρισα στα χέρια μου.
Τὰ κύτταξα απ' όλες τις μεριές, προσπαθώντας να
μαντεύσω—να θυμηθώ κάτι τι, έρευνώσα στης
αναμνήσεις μου.

Αδύνατον. Τίποτε δέν εύρισκα, τίποτε δέν μου-
φερναν στο νοῦ.

Να τ' άνοιξω; Μα και γιατί; ποιός ο λόγος
να προξενήσω στην ψυχή μου μια λύπη ξαναδοκι-
μασμένη;

Αρκετά δέν είχε πονέσει; Γιατί να ταραξω τη
γαλήνη της;

Γιατί ν' άνοιξω την πόρτα μου στον άγνωστο
περαστικό που ήρχετο να μου μιλήσει για περα-
σμένες όμορφες στιγμές;

Και το δεματάκι το παλιό, το κιτριτισμένο, που
σώθηκε ποιός ξέρει πώς από την καταστροφή, το είδα
σιγά-σιγά και λυπημένα να καίεται στην ήσυχη
φωτιά του μαγκαλιού μου, πέρνοντας μαζί του το
μυστικό της χαράς ή του πόνου, που έφύλαττε τόσα
χρόνια.

Και τὰ χαρτάκια μετεβλήθησαν εις στάκτη, κι'
έγω νοιώθω τώρα μια μεγάλη-μεγάλη ανακούφιση,
σαν να ξεφυγα από τὰ δυνατά χέρια Κάποιου, που
με πάλευε, θέλοντας να μ' αναγκάσει να σκύψω
πάνω από έναν άνοιχτό τάφο για να δώ το μισο-
λυωμένο κορμί κάποιου νεκροῦ γνωρίμου!

*) Τέλος.

Σε φίλω

LALO DE CASTRO

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ 1908
ΕΝ ΔΙΕΓΗ

(Ειδικού άναποκομιτοῦ μας)

Μετὰ την ώραίαν έκθεσιν την διοργανωθείδαν
κατά το έτος 1907 σχεδίων και έργων της
χαρακτικής, άναπαριστώντων τοπεία και πανο-
ραματικές άπόψεις της Λιέγης των χρόνων των
Princes-Enéques, κατά το 1908 διοργανώθη έκθε-
σις συλλογής πλουσίας σκιαγραφιών (esquisses)
και σχεδιογραφημάτων (croquis) των εκ Λιέγης
ζωγράφων και αρχαίας χαρακτικής Αι δύο αυται
έκθέσεις ήνοιξαν εις το θαυμασίον ξενοδοχείον
του Ansembourg, οικοδομήματος έξόχου Αντι-
βασίλειας, ενθα το κοινόν ήδυνήθη να τας επι-
σκεφθί δωρεάν καθ' όλον το θέρος.

Κατά Μάιον και Ιούνιον εν τῷ Μεγάρω της
Καλλιτεχνίας διοργανώθη ή έκθεσις της διακο-
σμητικής υπό των παλαιών μαθητών της Ακα-
δημίας της Καλλιτεχνίας, ταύτοχρόνως δε και
έτερα έκθεσις ζωγραφικής και γλυπτικής υπό
της Έταιρείας «L'Œuvre des Artistes». Περί αμ-
φοτέρων ή «Πινακοθήκη» όμιλησεν εν τῷ τεύχει
του Σεπτεμβρίου.

Ήδη ή αυτή έταιρεία διοργάνωσεν έκθεσιν
εγχρώμων εκτύπων εν τῇ μεγάλῃ αίθουσῃ της
Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Διά το άρξάμενον νέον έτος άγγέλλονται αι
έκθέσεις:

1) Τῶν έργων του εκ Λιέγης γλύπτου I. De-
licour, 2) διεθνῆς έκθεσις ζωγραφικής και γλυ-
πτικής οργανωμένη υπό της έταιρείας πρὸς
ένθάρρυνσιν των Καλῶν Τεχνῶν, 3) τῶν έργων
του μεγάλου γλύπτου Meunier, 4) Ο Όμιλος
των καλῶν Τεχνῶν άνοίγει τις λαϊκάς έκθέσεις
του από του Νηδίου μέχρι Μαρτίου, εν αἷς εκ-
θέτουσιν επί 15θήμερον οι διάφοροι καλλιτέχνα.

Η Έταιρεία των αρχαίων μαθητῶν της Ακα-
δημίας της Λιέγης εκήρυξε διαγωνισμόν μεταξὺ
των μελῶν της αρχιτεκτόνων, ζωγράφων και
γλυπτῶν· ως θέμα ώρίσθη ή διακόσμησις της
«Πρασίνης πλατείας» της πόλεως Λιέγης.

Η κίνησις αυτη τείνει εν Λιέγη πρὸς μίαν
αναγέννησιν της τέχνης, ήτις ήκμαζε κατά τον
XVI αἶωνα, ως γνωστόν, θαυμασίως, πρὸ της
καταστροφῆς της πόλεως υπό Καρόλου του Τρο-
μεροῦ, καθ' ήν έφυγαδεύθησαν οι Van Eyck και
άλλοι καλλιτέχνα.

Αν ή Λιέγη κατόρθωσε τόσα, όποια και όπόσα
δύναται να κατορθώση ή Έλλην. Καλλιτεχνική
Έταιρεία; Η πόλις της Αθηνῶν είνε άλλως τε
πολλαχῶς εύνοικώτερα δια την άνθησιν της
Καλλιτεχνίας ή η πρωτεύουσα της Βαλλωνίας.

J. P.

ΣΤΡΟΦΑΙ

Διά την δεσποινίδα Καλυψώ ***

Του πόνου ή άγρια θύελλα ήνοιώθη να με πνίγη,
Και μουκαιγε τα χείλη μου πικρός ο στεναγμός,
Κάθε μόν πόθο νέκρωσαν της δυστυχίας τα ρίγη,
Ήμουν θλιμμένος, άχαρος, άνέλπιδος, χλωμός.

Μα διαν Σε είδα ομιλήσασε' άστραποβόλημά Σου,
Τριανταφυλλένες άνθισαν στα στήθη μου χαρές,
Και ή ψυχή μου ντύθηκε στο φῶς της έμορφιάς Σου.
Συ των όνείρων μου άνοιξες της πόλες της κλειστές.

M. ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Πόδα χρώματα βλέπομεν.

Το γερμανικόν περιοδικόν «Woche», πραγματευόμενον εις μικράν μελέτην περί των χρωμάτων μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ φυσιολογικὸς ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ πλείονα τῶν 160 χρωμάτων, μολοντί δ' Ἐρσελοὺς ἐπίστευεν εἶναι εἰς τὰ Ρωμαϊκὰ μωσαϊκὰ ὑπῆρχον περὶ τὰς 30 χιλιάδας συνδυασμῶν χρωμάτων. Εἶνε περίεργος ἢ ἀλυσθῆς τὴν ὁμοίαν τὰ χρώματα δίδον ἐν τοῖς τυφλοῖς τοὺς ἀναβιβράντας, μετὰ πολὺν χρόνον. Οὕτω τὸ ἐρυθρὸν τοῦς κάμνει ὡσεὶ νὰ ἀκούουν τρυμυανισμὸν, τὸ πράσινον ἀρμονίαν, τὸ κίανον πλανυλὸν καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἀπὸ τῆν μελέτην αὐτὴν μανθάνομεν πράγματα ἐντελῶς παραδόξα, δηλαδὴ ὅτι ὁ Ὀμηρὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς τὸν δὲν ἐγνώριζον τὸ κίανον χρῶμα καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ζωγράφοι δὲν μετεχειρίζοντο διὰ τοὺς πίνακας των εἰμὴ τέσσαρα μόνον χρώματα: τὸ ἐρυθρὸν, τὸ κίανον, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν!! Καίμα ποῦ δὲν γινώσκουμεν τὸ ὄνομα τοῦ σφοῦ ἀρθρογράφου.

— Αἶνε - Μπελίνη *

— Ὁ ἀποθάνης νέος! εἶχεν εἶπει εἰς τὸν Μπελίνη ὁ ναυσικὸς καὶ πνευματώδης ποιητῆς Αἶνε:

— Καὶ διαί; ἠρώτησ' μὲ βεβιασμένον μειδιάμα ὁ μουσικὸς.

— Διότι ἔχετε μεγαλοφυίαν!

Ἡ Μπελίνη ἠθέλησε νὰ ἐκλάβῃ τὸ πρῶγμα ὡς ἀστυϊότητα, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε, διότι ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐλάττωτος καὶ τὸ ἐλάχιστον τὸν ἐτάρασε. Συγχρότως εἶχε καὶ ἐλαφρὰν τάσιν πρὸς τὰς προλήψεις.

— Αὐτὸς ὁ Αἶνε ἔχει προφητικὸν πνεῦμα, ἔλεγε μετὰ τινά καιρὸν εἰς ἓνα φίλον του παρατηρήσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς του...

Μετὰ τὴν πρόωρον θάνατον τοῦ ἀτυχοῦς μουσουργοῦ, ἡ φράσις αὕτη ἐνεποίησε βαθεῖαν ἀσθησὶν πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ Intermezzo.

— Δὲν ἔκαμα καλά! εἶπε. Τί φοβερὰ αὕτη ἡ μανία μου ν' ἀστειεύωμαι καὶ διὰ τὰ σοβαρώτερα πράγματα!

Καὶ ὁ Ἐρσίκος Αἶνε ἐζήτησε δημοσίᾳ συγγνώμην εἰς συγκινητικὰς γραμμάς, ἐν αἷς ἐχαρηκτήρισε τὸν μουσικὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὰς κολακευτικώτερας φράσεις. Εἶπον διὰ τὴν μουσικὴν τοῦ Μπελίνη, ὅτι ἐδίδοι τὴν ἀσθησὶν «δακρύου ἐντὸς μειδιάματος». Δὲν ὑπάρχει ἀκριβέστερος χαρακτηρισμὸς, διότι εἶνε παρ' αὐτῶ τὸ αἶσθημα καὶ τὸ θέλητρον, ἢ μελαγχολία καὶ ἢ χάρις στενωδῶς συνηνωμένοι.

— Πρωτότυπον Μουσεῖον.

Ἡ ἐν Παρισίῳ Ἐταιρεία τῶν στολῶν διοργανοῦναι μίαν ἐκθεσὶν διαφόρων ἐνδημασίων παρελθουσῶν ἐποχῶν, ἦτε θὰ γίνῃ ἀπὸ 3 Μαρτίου μέχρι τῆς 2 Ἀπριλίου εἰς ἐν περιπτέρων τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κερουμεικοῦ.

Σκοπὸν ἢ ἐκθεσὶς αὕτη ἔχει νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἰδρυσὶν «Μουσίου στολῶν παρελθουσῶν ἐποχῶν». Θὰ περιλάβῃ πᾶν σχετιζόμενον μὲ τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς στολὰς τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ γυναικειοῦ φύλου, ἦτοι ἐνδυμασίας, κομώσεις, ἀσπρόρροχα, χειρόκτια, θώρακας καὶ ριπίδια, ξίφη καὶ τρίχαπτα, τὰ δῦλα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν φιλαρέσκων, ἐν γένει πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει εἰς τὰς μάχας τῆς δόξης καὶ τοῦ ἔρωτος.

— Ὁ Ταῖν καὶ ἡ Βενετία.

Ὁ Ταῖν, ὁ μέγας Γάλλος ἱστορικός, κριτικὸς καὶ φιλόσοφος, ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν θερμοτέρων θανουαστῶν τῆς Βενετίας.

Ὅταν διὰ πρώτην φοράν ἐπεσεκέφθη τὴν νύμφην τοῦ Ἀδρια καὶ εὐρέθη μέσα εἰς μίαν γόνδολαν περιπλανομένην ἀνὰ τὰς διώρυγὰς τῆς καὶ ἀνέπνευσε τὸν ἀέρα ἐκείνον τὸν ἐλαφρότατον, τὸν ὁποῖον μόνον εἰς τὴν Βενετιαν ἀναπνεύει κανεῖς, ἠσθάνθη τὸν ἑαυτὸν τοῦ εὐτυχέστατον καὶ εἶπε διὰ πρώτην φοράν ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε ἀκαλὴ καὶ ὄραϊα.

Τὴν Βενετιαν ἀπεκάλεσε «μαργαρίτην τῆς Ἰταλίας». Ἀντίθετον γνώμην ἔχει ἡ Σάρα Βερνάρ.

Ἐρωτηθεῖσα ἢ μεγάλη τραγωδία πρό τινος ἐν Μιλάνῳ περὶ τῶν ἐντυπώσεων τῆς διὰ τὴν Ἰταλίαν εἶπε ὅτι τὴν λατρεύει ὅσον καὶ τὴν Γαλίαν. Τὴν Βενετιαν μόνον δὲν εὐδοκεῖ ἀξίαν τῶν ἐπαίνων, ὡς πλέκουν δι' αὐτήν.

— Ὅλοι—εἶπε—ἀγαποῦν τὴν Βενετιαν, ἐγὼ ὅμως δὲν εὐδοκῶ τίποτε τὸ ἀξιαγάπητον εἰς τὴν πόλιν αὐτήν. Αἱ διώρυγές τῆς ἔχουν γερὰ ρυπαρά, τὰ παλάτια τῆς ἔχουν κᾶτι τὸ μελαγχολικὸν καὶ εἶναι δια ἀκαλασθητὰ αἱ γόνδολαί τῆς εἶναι καὶ αὐταὶ πένθιμοι ὡς ὀχήματα θανάτου.

Ὅλα κάμνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ συλλογίζεται τὸ τέλος, τὸν θάνατον, τὴν καταστροφὴν. Ἐμένα μ' ἀρέσει ν' ἀκούω θόρυβον καὶ φωνὰς, νὰ βλέπω ζωὴν. Ἡ Βενετία εἶνε πόλις κατὰλλήλας διὰ νὰ ζοῦν εἰς αὐτὴν νευρασθενικοὶ καὶ ἀσθενεῖς, ὅχι ἄνθρωποι γεμίτοι ζωῆς καὶ σφοῖος. Τὸ μόνον καλὸν ποῦ ἔχει ἡ Βενετία εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν αὐτοκίνητα. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε πόσον ἀποστρέφομαι τὰς διαβολικὰς αὐτὰς μηχανάς.»

— Καλλιτεχνικὰ ἀνέκδοτα.

Ὁ Ἐνετὸς ζωγράφος Ζεντὶλ Βελλίν ἐκλήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ διὰ νὰ ζωγραφίσῃ διαφόρους πίνακας μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Ἀποκεφαλισμὸν τοῦ Βασιτοῦ Μωάμεθ ὁ Β'. ἐπαινέσας τὴν τέχνην τοῦ ζωγράφου παρετήρησεν ἐν τούτοις ἐν ἐλάττωμα εἰς τὴν εἰκόνα: «Οὐ δὲν ἐζωγράφισες καλῶς τὴν μορφήν τοῦ ἀποκεφαλίσθεντος, διότι ἡ ἀσώματος κεφαλὴ παρουσιάζει πάντοτε τὸ δέσμα τραβηγμένον». Διὰ ν' ἀποδείξῃ τοὺς λόγους του ὁ Πορθητὴς ἀπεκεφάλισεν ἐμπρὸς εἰς τὸν ζωγράφον ἓνα ἄνδρα καὶ ἐπέδειξε τὴν αἱμάσουσαν κεφαλὴν.

Ὁ Βελλίν τὴν κατετρόμαξεν, ὡστε ἐζήτησεν ἀμέσως νὰ ἐγκαταλείψῃ τοιοῦτον κύριον. Ὁ Μωάμεθ τὸν ἔκαμε βέην καὶ ὁ ἴδιος τῶ ἐπέρασε χρυσοῦν ἄλυσον περὶ τὸν λαιμὸν, σύμβολον τῆς ὑπακοῆς του πρὸς αὐτόν. Ἄλλ' ὁ Βελλίν μίαν νύκτα ἐπέβη ἐνετικῷ πλοῖον καὶ ἐγκαταλείπει κέρδη καὶ πίνακας ἀνεχώρησε κρυφίως.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι μεθυσοθέντες ἐκ τῆς ὑπερμέτρου λατρίας των πρὸς τὸν Δημήτριον τὸν Φαληρέα ἀνήγειραν εἰς αὐτὸν τόσους ἀνδριάντας, ὅσας καὶ τὸ ἔτος ἔχει ἡμέρας. Συνελθόντες ὅμως ἐκ τοῦ παράφρονος τούτου ἐνθουσιασμοῦ συνέτριψαν τοὺς 365 αὐτοὺς ἀνδριάντας ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ.

ἈΠΕΘΑΝΕΝ ἐν Παρισίῳ ὁ διασημότερος Γάλλος ἠθοποιός, ὁ ἔξοχος κωμωδὸς Κοκλὲν ὁ Πρεσβύτερος. Ἡ ἀπώλεια διὰ τὸ θέατρον εἶνε ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας, ἰδιαιτέρως δὲ ὀδυνηρὰ διὰ τοὺς Γάλλους, ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα Κοκλὲν ἐκλείπει, διότι καὶ ὁ νεώτερος Κοκλὲν ὅστις διήρχετο τὰς ἡμέρας του ἐντὸς φρενοκομείου ἀπέθανε μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐκ τῆς θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ ἀποθανὼν ἦτο υἱὸς ἀρτοποιοῦ, ὅστις ἐστήριζε μεγάλας ἐλπίδας ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἀρτοποιεῖου. Βλέπων αὐτὸν δραστήριον καὶ ἐργατικὸν ἔλεγεν:

— Εἶνε πρώτης τάξεως ἐργατικὸς!... Ὅθ' ἀπᾶν μπροστά:

Ἄλλ' ὁ Κοκλὲν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἔστεργε νὰ συνεχίσῃ τὸ πατρικὸν τοῦ ἐπάγγελμα.

Ἀπελπισθεὶς νὰ πείσῃ τὸν πατέρα του ἀφήκεν ἓνα βράδυ, ποῦ ἔμεινε μόνος εἰς τὸν φούρνον, μίαν δλόκληρον φουρνιὰ ψωμιῶν νὰ καῖ. Τὸ γεγονός ἔκαμεν ἔξω φρενῶν τὸν γέρον Κοκλὲν καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀπελπισθῇ ἀπὸ τὸν πρωτότοκον υἱὸν του.

Ὅταν ὁ Κοκλὲν ἀφήκε τὸ ἀρτοποιεῖον διὰ τὴν σκηνὴν, ὁ πατὴρ του παρηγορήθη:

— Εὐτυχῶς μοῦ μένει ὁ μικρός! Αὐτὸς θὰ τὸν διαδεχθῇ!

Ὅταν ὅμως καὶ ὁ νεώτερος Κοκλὲν ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν, ὁ γέρον ἀρτοποιὸς δὲν ἐπρόφρασε ν' ἀπελπισθῇ. Ἡ δόξα τοῦ υἱοῦ του τὸν παρηγόρησε πολὺ γρήγορα διὰ τὸ ναυάγιον τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀρτοποιεῖου.

Ὁ Κοκλὲν ἀνῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τὸ πρῶτον ἐν Βουλῶν, τῇ μητρικῇ του πόλει. Ἐπαιξε τρεῖς διαφόρους ρόλους τὴν αὐτὴν ἑσπέραν καὶ προῦκάλεσε μέγα ἐνδιαφέρον.

Οἱ γονεῖς του, οἵτινες παρευρέθησαν εἰς τὴν παράστασιν, ἔκλαιον καὶ ἠσπάζοντο τὸν υἱὸν των.

Ὁ Κοκλὲν ἀπεχώρησε τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας» κατόπιν ἔριδος πρὸς τὴν διέθυνσιν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον, παρ' ὅλας τὰς προσφορὰς, αἰτίνας τοῦ ἔργου.

Ἐπὶ τέλους ἐβαρύνθη τὰς ἐνοχλήσεις. Καὶ εἰς τὸν τελευταῖον ἀπεσταλμένον εἶπε:

— Δὲν θὰ ξαναγυρίσω ποτὲ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμωδίαν. Ἐκεῖνο ποῦ ἐλπίζουσι τέτοιο πρᾶγμα, δὲν με ξέρουν καλά!

Ὁ Κοκλὲν ἐπίσης δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ δεχθῇ τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

— Γιατί; ἔλεγε. Δὲν τὸ θέλω. Ἐκεῖνο ποῦ με συγκινεῖ εἶνε ἡ ἐπιτυχία. Τί θέλετε νὰ τὸ κάμω αὐτὸ τὸ νεκρὸν σημεῖον δόξης.

Εἰς τὸ Λονδίνον ἦτο ὁ προσφιλέστερος τῶν ξένων ἠθοποιῶν. Εἰς τοὺς ρόλους τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου εἶχεν ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πρωτεύουσῃ μεγάλους θριάμβους. Ἐλεγε δὲ περὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ κοινοῦ:

— Εἶμεθα παλαιοὶ φίλοι μεταξὺ μας. Δίδομεν ραντεβὺ κάθε χρόνον καὶ συναντώμεθα τακτικά.

Ὁ Κοκλὲν ἀπὸ ἐτῶν διετελεῖ εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Κάιζερ.

Ὁ Κοκλὲν εἶχεν ἐπισκεφθῇ πρὸ δεκαετηρίδων τὰς Ἀθήνας, παραστήσας τότε εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μπού-

κουρα, ὀλίγον πρὶν ἢ τοῦτο κρημνισθῇ. Ἄλλ' ὁ Κοκλὲν ἔφυγε δυσηρεστῆμένος, λέγων ὅτι οὐδέποτε συνήντησε παγερώτερον κοινόν.

Τὴν ἐντύπωσιν ταύτην ἀπέξημίωσε μετ' ὀλίγον ἢ Κων)πολις, διότι ὁ Σουλτάνος τῶ εἶπεν ὅτι θὰ τῶ δίδῃ 100 λίρας ἐκάστην φοράν καθ' ἣν θὰ τὸν ἔκαμε νὰ γελά καὶ 100 λίρας καθ' ἣν θὰ δακρύζῃ. Ἐγέλασε δεκάκις ὁ Σουλτάνος καὶ δεκάκις ἔκλαυσε.

Τὴν ὑπέροχον τέχνην τοῦ Κοκλὲν αἱ Ἀθηναῖοι ἐθαύμασαν καὶ πρὸ πέντε ἐτῶν, ὅτε ἔδωκε εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον τὸν «Ταρτοῦφον», μίαν ἀπὸ τὰς μεγάλων δόξας του, τὸν «Ἀρχοντοχωριάτην», τὸν «Γαμβρόν τοῦ κ. Ποαριέ», τὰς «Κερατσίτσας» καὶ δύο πράξεις τοῦ «Συρανό».

Ὁ Κοκλὲν ἐδημιούργησε πλείστα ἐκ τῶν νεωτέρων ἀριστουργημάτων. Εἰς τὸν «Συρανό» καὶ τὸν «Ἀετιδέα» τοῦ Ροστὰν ὀφείλει τὴν τελευταίαν του αἴγλην, ἐσχάτως δὲ ἀνέμεινε νὰ διδάξῃ τὸ νέον ἔργον τοῦ Ροστὰν, τὸν «Chanteclair», τοῦ ὁποῖου ἡ τετάρτη καὶ τελευταία πράξις τῶ εἶχε παραδοθῇ τρεῖς ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ροστὰν, ἐπὶ τούτῳ μεταβάτος εἰς Παρισίους.

Ὁ Κοκλὲν τῇ διαταγῇ τῶν ἰατρῶν του μετέβη εἰς τὸ «Ἀσυλον τῶν ἠθοποιῶν», τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶχεν ἰδρύσει, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας, καὶ νὰ μελετήσῃ τὴν τελευταίαν ταύτην πράξιν.

Μὲ τὸ χειρόγραφον ἀνὰ χεῖρας ἀπέθανεν ἐξ ἐμβολῆς. Ἐπὶ τρία-τέσσαρα ἔτη ἀπεσθῆθιζε στίχον πρὸς στίχον τὸ ἔργον καὶ εἰς τὰς παραμονὰς τῆς παραστάσεως ἴσως τοῦ τελευταίου τοῦ θριάμβου—ἀπέβιωσε.

Εἶνε μεγάλη ἡ κατάπληξις τῶν Γαλλικῶν ἐφημερίδων ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Κοκλὲν. Ἡ «Πρωτὰ» ἀνήγγειλε τὸν θάνατον ὑπὸ τοὺς ἐξῆς τίτλους: «Ὁ Κοκλὲν ὁ πρεσβύτερος ἀπέθανε. Δὲν θὰ παραστήσῃ τὸν «Σαντεκλέρ». Ἀφ' ἐτέρου ζητεῖ ἀμέσως τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν του. Ὅλοι πλέκουν στεφάνους ἐκ θαυμαστικῶν ἐπιθέτων. Μόνον ἡ Σωσάννα Δεπρέ ἀπαντᾷ τὸ ἐξῆς λακωνικώτατον:

«Ὁ θάνατος τοῦ κυρίου Κοκλὲν μὲ ἀφίνει ἐντελῶς ἀδιάφορον».

Ἡ Σάρα Βερνάρ ἐρωτηθεῖσα κατὰ τὴν ἐκ Μιλάνου διέλευσιν τῆς περὶ τοῦ Κοκλὲν ἀπήντησε:

— Ὁ θάνατός του μὲ ἔθλιψε πολὺ, διότι ἦτο πρᾶγμα τέλειος ἄνθρωπος. Δὲν εἶχε κανὲν ἐλάττωμα. Μόνον ἀπὸ προτερήματα ἦτο γεμίτος.

Ὁ Ροστὰν, ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Συρανό» καὶ τοῦ «Σαντεκλέρ», ἔσπευσε νὰ μεταβῇ πλησίον τοῦ νεκροῦ μετὰ τῆς συζύγου του. Τὸν ἠσπάζθη κλαίων καὶ ἀνεχώρησε βαθύτατα συγκινημένος.

Κάποιος τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ «Σαντεκλέρ», τοῦ ὁποῖου ἡ παράστασις ἐματαιώθη ὡς ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ πρωταγωνιστοῦ.

— Ὡ! Ἀφήσατε τὸν «Σαντεκλέρ». Οὔτε νὰ σκεφθῶ περὶ αὐτοῦ δύναμαι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κοκλὲν!

Τὴν κηδεῖαν τοῦ Κοκλὲν παρηκολούθησαν 3,000 ἄνθρωποι. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Πόντ Ὁ Ντάμ ὠμίλησεν ἐκτὸς ἄλλων καὶ ὁ Ροστὰν.

Ὁ Κοκλὲν ἀφίνει περιουσίαν διότι ὑπῆρξεν οἰκονόμος, καὶ υἱὸν δραματικὸν ἠθοποιόν.

ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ 1908

Ο 1908 δὲν διαφέρει κατὰ τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ μορφήν τοῦ προκατόχου του. Ράθυμος ἢ κίνησις, ἐλλείψει ἐλατηρίων. Ἐφ' ὅσον αἱ κοινωνικαὶ τάξεις παρ' ἡμῖν θεωροῦν περιττὴν τὴν ἀγάπην

πρὸς τὸ Πνεῦμα, φροντίζοντες μόνον περὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς ψευδεπιδείξεως, κίνησις πνευματικὴ ἀξία τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Τοῦ λήξαντος ἔτους τὰ φιλολογικώτερα γεγονότα εἶνε ἡ ἐκδοσις τοῦ Ἑρμηνευτικοῦ Λεξικοῦ τοῦ κ. Γρ. Βερναρδάκη καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κράτους υἰοθεσία τοῦ Μεγάλου Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης.

Ἡ λογοτεχνία παρουσιάζει σφριγηλωτέραν δροσίν. Ἐν τῷ περὶ λόγῳ αἱ λόγια δεσποινίδες πρωτηγωνίστησαν. Τὰ «Rènes anciens» τῆς Ψύχα, τὰ «Διηγήματα» τῆς Χρύση καὶ τὰ «Ὁράματα» τῆς Σιδύλλης ἐνίσχυσαν τὸ ἑλληνικὸν διήγημα. Τὰ «Προσύλαια» τοῦ κ. Βλαχογιάννη συνεωματώθησαν, καὶ ὡς ὥραια ἀναλαμπὴ τοῦ δύοντος ἔτους ἐσελάγησαν αἱ «Εἰς Ἄλτιν» ἐντυπώσεις τοῦ κ. Παγανέλη.

Ποιητικαὶ συλλογαὶ ἐξεδόθησαν τὰ «Πεπωμένα» τοῦ κ. Μαλακᾶκη, τὰ «Ὁραία» τοῦ κ. Περγιάλιτη, τὰ «Τραγούδια τοῦ νηιοῦ» τοῦ κ. Στρατήγη, καὶ δύο μικραὶ νεοεμφανιζομένων ποιητῶν συλλογαί, τὰ «Μικρὰ Τραγούδια» τοῦ κ. Μαυροῦδῆ καὶ αἱ «Στάλμας ῥόδων» τοῦ Ἀγραύλου.

Ἀλλὰ καὶ ἡ μαλλιαρὴ φιλολογία — ἐξάνθημα ἀνδρῶν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας — ἐμαγείρευσε μερικὰ τομῆδια, σπρόγμενα ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν ὑπογείων. Εἶναι ὁ «Ταμπουράς καὶ κόπανος» τοῦ κ. Πάλλη, ἡ «Χαμοζοῆ», τοῦ κ. Βαρλέντη, «Σὺν παραμύθια» τοῦ κ. Γεωργιάδου ἡ «Μεγάλῃ αὔρα» τοῦ κ. Σκίπτη καὶ «Στόν ἴσκιον τῆς συκλᾶς» τοῦ κ. Βλαστοῦ.

Ἡ πρώτη ὑφηνγήτρια κ. Παναγιωτάτου ἐτάραξε τοὺς ἄρρενας ἐπιστημονικοὺς κύκλους, ἐδόθη δ' ἄρκετὴ ὠθησις εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν χάρις εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς, ὧν ἄλλοι μὲν, ὡς ὁ Σούτζιος, ὁ Σεβαστοπούλειος, ὁ Κορνιαλένιος, ὁ Σουλάνειος διεξήχθησαν, ἄλλοι ὡς ὁ Χατζηλαζάρειος, ὁ Γλυμνοπούλειος καὶ ὁ τοῦ κ. Βουτυροῦ προεκπρόχθησαν, καὶ ἄλλοι ὡς ὁ Κωσκόρτζιος ἐκληροδοτήθησαν. Εἰς, ὁ Παντελίδειος, ἐξέπνευσεν.

Ἐωρτάσθησαν καὶ δύο φιλολογικαὶ Ἐπετηρίδες. Ἡ τοῦ κ. Μιστριώτου καὶ ἡ τοῦ κ. Παπαδιαμάντη.

Ἡ ἀρχαιολογία ἐξηκολούθησεν ἀκάματος καὶ κατὰ τὸ δῦσαν ἔτος τὰς ἀνασκαφὰς τῆς. Ἐν Σπάρτῃ, Κεφαλληνίᾳ, Δῆλῳ, Αἰτωλίᾳ, Παγασαῖς, Φιγαλείᾳ, Κρήτῃ ἢ σκαπάνῃ ἀνεσκαφέν, ἀγαθοῦσα εἰς φῶς πλεῖστα ἀξία λόγου εὐρήματα. Καὶ ὑποστηρίξεις ἀρχαίων μνημείων οὐχ ἥττον ἐγένοντο, ἐν οἷς ἡ τοῦ Ἐρεχθείου, τοῦ Μυστρά, Σουνίου κ.λ.π. Ἐγκαινιάσθη ἐν Ἀθήναις Ἀυστριακὴ Ἀρχ. Σχολή, ἰδρύθη δὲ καὶ Ἰταλική. Γεγονότα ἀξιοσημείωτα εἶνε ἡ δωρεὰ τῆς κομῆσεως Ραγκούρ εἰς τὸ Νομισματικὸν μουσεῖον, ἡ ἐκδοσις δύο συγγραμμάτων, τοῦ κ. Τσούντα περὶ τῶν «Προϊστορικῶν Ἀκροπόλεων τοῦ Διμυνίου καὶ Σέρκλου», καὶ ἡ τοῦ κ. Θωμοπούλου μονογραφία περὶ τῆς «Καθ' Ὀμηρον Ἰθάκης» καὶ ὁ θάνατος τῶν ἀρχαιολόγων Dyer, Cutch Κιργώφ καὶ τοῦ ἡμετέρου Φίλιου.

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἀπποχόλησε τὸν μέγιστον ψυχῶσεως προασπιστὴν τῆς καθαιρεούσης κ. Μιστριώτην, τὸν ἐπιφυλακτικὸν κ. Χατζιδάκην καὶ τὸν μαλλιαρὸν Κρουμβάχηρ. Δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχος τῆς Βαβυλωνιακῆς συζητήσεως καὶ ἡ Βουλῆ, ἥτις καὶ πάλιν ἐξεροῖται εἰς γέλωτας σατυριζομένων ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν μαλλιαρῶν.

Ἄλλαι ἐκδόσεις: Ἐθνικευτικαὶ μελέται τοῦ ἐπισκόπου Σύρου, τὸ «Κλίμα τῆς Ἑλλάδος» τοῦ κ. Αἰγινήτου, τὰ «Δάση τῆς Κεφαλληνίας» τοῦ κ. Σαμίτου, αἱ «Υγιεῖς Ὀφθαλμοὶ» τοῦ κ. Χαραμῆ, ἡ «Ἀσιὰς Ἱστρία» τοῦ κ. Ψάχου, αἱ «Ἑλληνικαὶ Πρόοδοι», ἡ «Καλλιὸν» τοῦ κ. Καραβία ἢ «Ἀγωγὴ τοῦ πολίτου» τοῦ κ. Βολονάκη καὶ ὡς οὐραγός, σειρά Ἡμερολογίων, ἐθνικῶν καὶ μὴ.

Ἡ δημοσιογραφία εἶδε ἀνοιγόμενον τὸ ἔως τώρα κλειστὸν δι' αὐτὴν Ὀθωμανικὸν κωάτος συνσπίσθη δὲ εἰς «Συνδικάτον τοῦ Ἑλλήν. Τύπου». Διεκόπη ἡ ἐκδοσις τοῦ «Ταχυδρόμου» οὐδεμία δὲ νέα ἡμερησία ἐφημερὶς προσετέθη. Περιοδικὰ ἐξέλιπον τέσσαρα: ἡ «Ἐθνικὴ Ψυχή», ἡ «Κυριακὴ», ἡ «Ἠγυσώ», ὁ «Νέος Ρυθμός».

Νέα περιοδικὰ ἐξεδόθησαν ἡ «Βιοπάλη», ἡ «Ἐπιθεωρήσις τῶν Κοινωνικῶν καὶ Νομικῶν Ἐπιστημῶν», τὸ «Ἐμπόριον», αἱ «Σφίκες», ὁ «Πάν», τὸ παράρτημα τῶν «Ἀθηνῶν», ἡ «Πανελλήνιος Ἐπιθεωρήσις», ὁ «Ριζοσπάστης» ἐν Ἀθήναις. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡ «Ἐθνικὴ Ἀνθολογία» καὶ ὁ «Μέντωρ», ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ τὸ «Νέον Πνεῦμα», ὁ «Κόσμος», ὁ «Χριστιανικὸς Κόσμος», ἡ «Κλειώ», τὸ «Ζεράπειον», αἱ «Θεομοψύλαι», τὰ «Γεωργικὰ Χρονικὰ», ὁ «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος», τὸ «Πάνταϊνον».

Ὁ θάνατος ἀφήρησε τρεῖς ἐργάτας διακεκριμένους τῆς γραφίδος: τὸν Δ. Βικέλιαν, τὸν Ι. Τσακαδιάνον, τὸν Κ. Ξένον.

Ἐκ τῶν ξένων τῶν μᾶλλον διασήμων, ἀπέθανον ἔξ (!) Ἀκαδημαῖκοι τῆς Γαλλίας: ὁ Gebhart, ὁ Halevy, ὁ Boissier, ὁ Coppée, ὁ Mathieu, ὁ Sardou, οἱ Ἕλληνας αἱ Βλαυδέες, Σεῦμουρ, Headlam ὁ φιλόσοφος Ζέλλερ, ἡ μυθιστοριογράφος Ζύπ, οἱ δημοσιογράφοι Ἀρδουὲν καὶ Ἀρέν, ὁ ποιητὴς Δε-Ἀμίτση, ὁ Μπαριόλλι, καὶ ὁ Δανὸς ποιητὴς Δράχμαν.

★

Τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν καὶ τὸ Ὁδεῖον τῆς κ. Λόττηνερ διὰ τῶν συναυλιῶν τῶν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνάγκην κατευθύνσεως εἰς βαθυτέραν κἀπως ἀντίληψιν. Ἡ ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν πρόσληψις τοῦ κ. Μάρσικ διὰ τὴν ὀρχήστραν καὶ τῆς κ. Φωκά διὰ τὴν μονωδίαν παρέσχον νέαν ζωὴν, ἐνῶ τὸ τμήμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἔδωσε τὴν πρώτην συναυλίαν, καθ' ἣν ἐψάλθησαν καὶ δημῶδη ἄσματα. Τὸ Ὁδεῖον Ἄντερ ἠσχολήθη κυρίως εἰς Ὁρατόρια. Τὸ «Μαγεμένο Τριαντάφυλλον» καὶ τὸ «Ἄσμα τῆς Μαριάμ» ἐξετελέσθησαν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν. Ὁ «Παρνασσός» ἐνεκαινιάσε καὶ αὐτὸς μουσικὰς συναυλίας, καθ' ἑβδομάδα, ἐπὶ τὸ λαϊκώτερον. Ἡ ἐκλεκτὴ μουσικὴ περιήλασε διὰ τῶν ἐξ Ἀθηνῶν διελθόντων κ. Καραβία βαθυφώνου καὶ τῆς πριγκιπισσῆς Σόργκα. Ἐν Φλωρεντία ἐθροιάβευσεν ἡ «Ρέα» τοῦ κ. Σαμάρρα, εἰχομεν δὲ καὶ δύο ἐπιτυχεῖς ἐναρμονήσεις σπριζομένης εἰς τὰ μοτιῖα τῶν δημῶδων ἄσμάτων μας εἰς τὴν ἐν Πειραιεὶ μουσικὴν σχολὴν τῆς δεσπ. Βέλα ἐξετελέσθη ἐν μέρος τοῦ μεγάλου συμφωνικοῦ ποιήματος τοῦ κ. Λαμπιλέτ τῷ «Λαγαρνί», ὅπερ διαδίδει ὅλον τὸν ζωπὸν χωματισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ὑπὸ δὲ τῆς «Ἀθηνναϊκῆς Μανδολινάτας» ἐξετελέσθη ὁ «Κρητικὸς χορὸς» κατὰ σύνθεσιν τοῦ κ. Λάβδα. Ἐν Κερκύρᾳ ἐξετελέσθησαν μέρη τινὰ τῆς «Ἀνδρονίκης» πρωτοτύπου ἔργου τοῦ κ. Φκρέκ.

Ὁ μουσικὸς κόσμος ἐπέβησε τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου βιολιστοῦ Σαραζάτε, τοῦ Ρώσου μουσουργοῦ Κορσακῶφ καὶ τοῦ μετροφορονεστάτου συνθέτου τῆς «Γκράν βία» Χουέκα.

★

Τὸ θέατρον κατὰ τὸ 1908 ἤρχισεν ὑπὸ κακοὺς οἰωνοὺς. Ἐκλείσε τὸ Βασιλικὸν ἐπ' ἐλπίδι μελλούσης ἀναστάσεως... Ἡ θερινὴ περίοδος ἤρχισε μὲ μίαν τάνην πολιτογραφίσεως τῶν Γαλλικῶν ἀνθητικῶν κωμωδιῶν, ἀλλ' ἡ ἔγκαιρος παρέμβασις τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀστυνομίας ἀνέστειλε τὰς ἐκτρόπους ταύτας τάσεις ἐκυρίαρχησεν ἡ Ἐπιθεωρήσις μὲ τὰ Ν. Παναθήναια καὶ τὸν Κινηματογράφον, ὧν αἱ παραστάσεις ἐψάσαν τὴν ἡμίσειαν ἑκατοντάδα. Ἡ Πρωθυπουργίνα, ὁ Μπυόλος καὶ τὰ Παραπήγματα, καίτοι εὐφρεῖς διακωμωδήσεις, μόλις παρενετίθεντο ὡς διαλειμματα τῆς ἐπιθεωρησεομανίας. Ἐκ τῶν δραματικῶν ἔργων πολλὸς ἐγένετο λόγος—ὄχι πολὺ εὐμενῆς—διὰ τὴν «Πενταγυτίσαν», τὴν «Φωτεινὴν Σάντην», τοὺς «Ἀσπὰς τοῦ Διλέσι», τὰ «Τρία φίλια» τὸ «Κόκκινον ποικάμισον», ἐνῶ ἄλλα ἔργα ὡς τὸ «Χελιδόνι» οἱ «Πετροχάρηδες», ἡ Χειραφετημένη, ὁ «Μαργαρωμένος Βασιληᾶς» ἐκοιμήθησαν τὸ ἴδιο βράδυ. Ἐν δὲ τὸ «Κάτω οἱ ἄνδρες» ἐμαξιλάρωθη, ἐνῶ τῆς τύχης αὐτῆς ἐδικαιοῦντο ἴσως ἄλλα ἔργα ἐξ ἐπαγγέλματος δραματικῶν συγγραφέων. Δὲν πρέπει ἐν τούτοις νὰ παρέλθῃ

ἀπαρτήρητος μία ἐπιτυχία τοῦ κ. Σαγιώρ, ὄχι κομικοῦ μόνον ἠθοποιοῦ, ὡς Μπριδαντώ.

Ἡ θερινὴ περίοδος ἔληξε μὲ τὸν θρίαμβον τῆς «Ματζέλ Νιτούς» ἥτις προεσήμανε τὴν κατὰ τὸ ἀρχαίον ἔτος κυριαρχίαν τῆς ὀπερέττας. Εἴχομεν διὰ πρώτην φοράν ἐν Ἑλλάδι καὶ μίαν φαντασμαγορικὴν παντομίμαν, τὴν «Κουκλονεράϊδαν».

Ἰδρύθη Σύλλογος τῶν Δραματικῶν συγγραφέων, ἐκ τῆς ῥίχης τοῦ ὁποίου παράυτα ἀνεβλάστησε μία παραψύας, καὶ ἀπέθανεν ὁ ἠθοποιὸς Γ. Τσίντος.

Ἡ «Ἡλέκτρα» παρεστάθη ἐν τῷ ἀρχαίῳ κειμένῳ εἰς τὸ θεατρίδιον τοῦ Ἀρδακειοῦ, ἐνεκαινιάσθη ἐν Μασσαλίᾳ ὑπαίθριον θέατρον τὸ «Ἀθῆναιον» πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων δραμάτων, ἐπνευσε δὲ ἡ πνοὴ τῆς τραγωδίας ἐν Ἀθήναις, χάρις εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Σάρρας Βερνάρ, τοῦ Μουνὲ Σουλῦ, τοῦ Λιγκουορὸ καὶ τοῦ ἐκπαριονισθέντος Ἑλλήνου κ. Μάδρα.

★

Καλλιτεχνικῶς τὸ 1908 ἐν Ἑλλάδι διπλῶς ἀφῆσαν ψυχρὰς ὀπασθήποτε ἐντυπώσεις. Ἡ Ἑλ. Καλλιτεχνικὴ Ἐταιρεία διαργάνωσε καὶ ἐφέτος τὴν ἐτησίαν ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ ἐκθεσίῳ τῆς, ἐγένετο δὲ καὶ ἡ ἐτησία τοῦ κ. Μπυκασιάμπη ἐκθεσις τῶν ἔργων του. Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη, ἔνεκα τοῦ καθαρισμοῦ τῶν εἰκόνων τῆς εἵμενε κλειστῆ. Γεγονότα καλλιτεχνικὰ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὁ διαγωνισμὸς διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Παλαιολόγου, ἡ Ἰδρυσις τοῦ «Ξυλοθεαύστου», ἡ Ἰδρυσις ἐν Καίρῳ Ἑλλ. καλλιτεχνικοῦ συλλόγου καὶ ἡ ἐπάνοδος εἰς Ἑλλάδα τῶν ζωγράφων κ. κ. Ροῖλου καὶ Ὁθαλαίου. Ἡ τέχνη ἀπώλεσε κατὰ τὸ 1908 ἐπιφανεῖς, διεθνοὺς ἤμους, καλλιτέχνας: τοὺς ἀνδριαντοποιοὺς Λαμπῶ καὶ Σχιλλίγκ, τὸν ζωγράφον Λαντέλ καὶ τὸν γελοιογράφον Μπάχ.

Ἐν Εὐρώπῃ ἀπειρία ἐκθέσεων. Εἰς τὸ Salon τῶν Παρισίων μετέσχον, ὡς πάντοτε, καὶ Ἕλληνες, ἰδίας δὲ μνείας εἶνε ἀξία ἡ ἐν Ρώμῃ ἐκθεσις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης.

★

Συνέδρια ἐγένοντο πολλά. Ἀπὸ τοῦ Γυναικειοῦ τῆς Ρώμης μέχρι τοῦ συνεδρίου τῶν Ἐσπεραντιστῶν, ἀπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ ἐν Βερολίνῳ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἀνθητικῶν ἔργων μέχρι τοῦ κατὰ τῆς νοθείας τῶν τροφίμων—ἀρκετὰ συναφῆ θέματα—ἀπὸ τοῦ Ἱστορικοῦ μέχρι τοῦ τῶν Ἀνατολιστῶν ἐν Κοπεγχάγη, ἀπὸ τοῦ Προϊστορικοῦ τῶν Παρισίων μέχρι τοῦ τῆς Ἠθικῆς ἀγωγῆς ἐσημειώθη μία προδπάθεια παγκόσμιος τῆς πνευματικῆς ἀνυψώσεως. Ἡ Ἑλλάς μετέσχε εἰς πολλὰ τούτων, καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμην τὸ περὶ προστάσεως τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας...

Αἱ διαλέξεις κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἦσαν οὐκ ὀλίγαι, ἀλλ' ἀναδιοργάνωτοι.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῶν ξένων Ἀρχ. Σχολῶν ἐνεκαινιάσε τὰς ἀνακωνώσεις τῶν μελῶν αὐτῆς. Ὁ «Παρνασσός» παρεχώρησε τὴν αἰθουσάν του εἰς ἀρκετοὺς ὀμιλητὰς καὶ ἡ καινοτομία τῆς γαλλοφώνου συναδέλφου «Monde Hellénique» ἦνοιξε τὸν δρόμον εἰς τὴν διαλεξομανίαν, τὴν ὁποίαν κληροδοτεῖ ἐπ' αἰσίους οἰωνοῖς τὸ 1908 πρὸς τὸ διάδοχον 1909.

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ηνοίξε τὰς πόλεις της ἐν Βερολίῳ ἡ διεθνὴς ἐκδήσις χειροτεχνημάτων, ἣτις διοργανοῦται ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ «Lyceum Club».

Ἡ ἐκδήσις αὕτη εἶνε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Πριγκηπίσσης Σοφίας, ἡ ὁποία διεδέχθη εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὴν αὐτοκρατορικὴν Φρειδερίκην. Ἐπειδὴ ἡ πριγκηπίσσα Σοφία δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ μεταβῇ εἰς Βερολίνον, θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτὴν ἡ κ. Σοφία Σλήμαν.

Εἰς τὴν διεθνή ταύτην ἐκδήσιν θὰ ἀποσταλῶσι χειροτεχνήματα παντὸς εἶδους ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετέσχον: τὸ Ἐργαστήριον τῶν Ἀπόρων μὲ διάφορα εἶδη, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς θανυμάσιος τάτης ἀντιγραφή σχεδιάσματος τοῦ Ὁρχομενοῦ, ἡ Βασιλικὴ Σχολὴ χειροτεχνημάτων, ἡ Σχολὴ δαντελλῶν Ἀγυῖας καὶ πολλὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ καταστήματα.

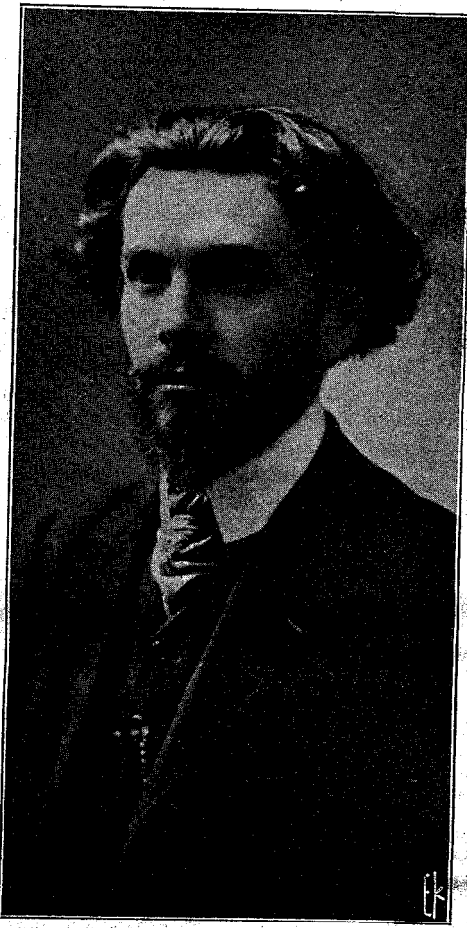
Ἐν Βρυξέλλαις ἰδρύθη μία Ἑταιρεία Βέλγων εἰκονογράφων καὶ σχεδιαγράφων, ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν Ὑδατογράφων, σκοποῦσα τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῶν συντεταγμένων της, καὶ τὴν διαμόρφωσιν μιᾶς τέχνης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐδοκίμου. Θὰ διοργανοῦν ἐπίσης ἐτησίως ἐθνικὰς ἐκθέσεις τῆς εἰκονογραφίας ἐν Βελγίῳ καὶ ἐν τῷ ἔξωτερικῷ. Ἡ τοῦ 1910 θὰ εἶνε διεθνὴς καὶ θ' ἀποτελέσῃ παράρτημα τῆς ἐκθέσεως τῶν Βρυξέλλων. Ἡ ἑταιρεία αὕτη θὰ φροντίσῃ ἐπίσης διὰ τὴν ἰδρυσιν συνδικατοῦ, εἰκονογραφημένου περιοδικοῦ, κλπ.

Τὸ Κογκρέσον τῶν Ἑν. Πολιτικῶν κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον θὰ ψηφίσῃ 5,000,000 δολάρια πρὸς ἀνέγειρον μνημείου εἰς τὸν Ἀβραὰμ Λίνκολν. Πλησίον τοῦ Καπιτωλίου θὰ κατασκευασθῇ πᾶρκον ἐκτάσεως τριᾶκοντα στρεμμάτων, εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ θὰ τοποθετηθῇ ὁ ἀνδριὰς τοῦ Λίνκολν, διὰ τὸν ὅποιον θὰ δαπανηθῶσιν 1,000,000 δολάρια. Ἡ ὑπογραφή τοῦ νομοσχεδίου θὰ συμπέσῃ μὲ τὴν ἑκατοστήν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τοῦ Λίνκολν, τὴν 12ην Φεβρουαρίου.

Ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ «Παρθενῶν» ἤρξαντο αἱ φιλολογικαὶ προσεπερίδες. Ὁμιλήσαν οἱ κ. κ. Ἀντωνος περὶ Βορείου σέλαος ἐμφανισθέντος ἐν τῇ πατρίδι του πρὸ 40τίας καὶ προκαλέσαντος πανικόν, ὁ κ. Νιρβάνας περὶ συγγραφέων λογοκλόπων, ὁ κ. Τσοκόπουλος περὶ τῆς γενέσεως τῶν τραγουδιῶν τοῦ δρόμου. Καὶ αἱ τρεῖς ὁμιλίαι ἦσαν εὐθυσυνομιλητικαί, ἐκλείσθη δὲ τῆς ὁμάδος τὴν παρέλασιν ὁ κ. Πολέμης δι' ἐνὸς ὕμνου πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τριῶν λυρικῶν ποιημάτων.

Τὴν δευτέραν τετράδα ἀπετέλεσαν οἱ κ. κ. Καμπούρογλος ὁμιλήσας περὶ τῶν παλαιῶν μητροπόλεων τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ Ἐ. αἰῶνος ὅτε ὁ Παρθενῶν ἐρησίουμενος ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ νῦν στρατιωτικοῦ ἀρτοποιείου, ὁ κ. Σπανδοῦνης διελέχθη περὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως τοῦ χοροῦ, ὁ κ. Στρατήγησ ἀπήγγειλε ποιήματα ἐκ τῆς νέας συλλογῆς του καὶ ὁ κ. Δημητρακόπουλος ἀνέπτυξε πρωτότυπον θεωρίαν περὶ τῶν Νεοελληνικῶν διαλέκτων, ὡς ἀποδίδει εἰς κλιματολογικὰς ἀφορμὰς.

Ὁ νέος διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν κ. Ἀρμάνδος Μάρσι, διπλωματοῦχος τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ὅστις ἀντεκατέστησεν τὸν ἀναχωρήσαντα κ. Ρέτιχ, εἶνε ἀνεγνωρισμένης ἱκανότητος. Εἰς τὴν πρῶ-

Α. Μάρσι

τὴν ἐφετεινὴν συναρχὴν τοῦ Ὁδείου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του ἡ ὀρχήστρα ἐξετέλεσε τὴν εἰς δὲ ἔλασον συμφωνίαν τοῦ Βετσίβεν τελείως, ὡς καὶ τὴν Ἀρλεζίν του Μπιζέ, ἣτις μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἀπεδόθη, ἦτο δὲ καταφανὴς ἡ διαφορὰ τῆς ἐκτελέσεως, διότι δὲν εἶνε πρῶτη φορά καθ' ἣν ἡ ὀρχήστρα ἐκτελεῖ αὐτὴν.

Τὸν προσεχῆ Ἰούλιον τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Δειρίας θὰ ἐκστράσῃ τὴν πεντηκονταετηρίδα του. Ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλλ. Πανεπιστημίου ὤρισθη ὁ κ. Γ. Στροῦτ.

Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον θὰ ἐορτασθῶν τρεῖς ἑκατονταετηρίδες γεννήσεως, ἡ τοῦ Μένδελσον (3 Φεβρ.), τοῦ Λάρβιν (12 Φεβρ.), τοῦ Λίνκολν (12 Φεβρ.) καὶ τὴν 1 Μαρτίου τοῦ Σοπέν. Ἐορτάσθη ἤδη ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ Ἐδγὰρ Πόε, γεννηθέντος τῇ 19 Ἰανουαρίου 1809. Ὡσαύτως θὰ ἐορτασθῇ προσεχῶς καὶ ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ Χάινδ.

Παρὰ τὰς Βρυξέλλας ὀπισθεν τοῦ δάσους τῆς Cambre ἀνεγείρεται τὸ μέγα σύμπλεκμα τοῦ Rodin: «Les Bourgeois de Calais». Τοῦ ἔργου τούτου, τοῦ ὁποίου τὸ

θανυμάσιον πρωτότυπον ἐστήθη ἐν Καλαί, ὑπάρχουσι τρεῖς ἀντίγραφα ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας. Ὁ γλύπτης ἐπεφύλαξε δι' ἑαυτὸν τὸ δικαίωμα καὶ τετάρτου ἀντιγράφου, προωρισμένου διὰ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων.

Ἀπέθανεν ἐν Βερολίῳ ὁ ποιητὴς Ἐρνέστος Βίλδενμπρουχ. Τῷ 1897 τῇ ἐντολῇ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἔγραψε θεατρικὸν ἔργον ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ Γουλιέλμου Α'. ὄπερ καὶ παρεστάθη Ὁ Βίλδενμπρουχ ἔγραψε ποιήματα, δράματα καὶ μυθιστορήματα. Ἐγεννήθη ἐν Βηρωτιῷ τῷ 1845 ἐκ μητρὸς Ἑβραίας. Τὸ τελευταῖον του δράμα ἡ «Θυγάτηρ τοῦ Ρομπενστίν» ἐπρόκειτο νὰ παύσῃ ἡ Σάρρα Βερνάρ.

Εἰς τὸ Λονδίνον συνέρχεται τὸν προσεχῆ Ἰούνιον Παιδοκρατικὸν συνέδριον, οὗτος θὰ μετασχοῦν οἱ Διευθυνταὶ τῶν σπουδαιοτέρων Ἀγγλικῶν ἐφημερίδων, τῶν ἐκδιδομένων ἀνὰ τὰ τέσσαρα ἄκρα τῆς Βρετανικῆς Ἀυτοκρατορίας.

Θὰ συγκληθῶσιν δηλαδὴ ἐπὶ τὸ αὐτὸ δημοσιογράφοι ἀπὸ τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Ν. Ἀφρικὴν, ἀπὸ τὴν Ν. Ζηλανδίαν καὶ ἀπὸ τὰς Ἰνδίας καὶ ἀπὸ τὸν Καναδᾶν, διὰ νὰ γυρωθῶσιν καὶ προσωπικῶς μεταξὺ τῶν, οἱ σπουδαιοτάτοι οὗτοι συντάξονται τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀυτοκρατορίας.

Εἰς χιλίους κατ' ἐλάχιστον ὄρον ὑπολογίζονται οἱ συγκεντρωθῆσομενοι ἐν Λονδίῳ συνέδριοι δημοσιογράφοι τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου. Μόνον εἰς τὸν Καναδᾶν ἐκδίδονται 1249 ἐφημερίδες, ἐξ ὧν 117 ἡμερησῖαι, καὶ ἄλλαι τόσαι περὶ τῶν εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Ὁ κ. Γεωργαντὴς ἐπεράτωσε νέον γλυπτικὸν ἔργον, τὸν «Ἀστερον». Εἶνε τὸ ἀγαθὸν πλῆρες ἀληθείας καὶ κινήσεως, θὰ ἐκτεθῇ δὲ εἰς τὴν προσεχῆ ἐκδήσιν τοῦ Ζαπτείου. Ἐπίσης ἐφιλοτέχνησε τὴν «Ἠδυπαθεῖαν» γυναικᾶ ἐπὶ ἔδραν ἀναπαυομένην.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀειμνήστου γλύπτου Βρούτου ἀπεφάσισε νὰ διατηρήσῃ τὸ ἔργαστήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶνε ἐκτεθειμένα τὰ πλεῖστα ἔργα τοῦ θανόντος καλλιτέχου.

Ἐπὶ τοῦ τάφου του θὰ ἀνεγερθῇ μνημεῖον, φέρων τὴν προτομὴν του, ἣς ἡ φιλοτέχνησις ἀνετέθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν προσφιλεῖ μαθητὴν τοῦ Βρούτου κ. Γεωργαντῆν.

Ἐκθέσις Γραμματοσῆμων καὶ συνέδριον Γραμματουσικῶν γεννήσεται εἰς Μάντισετερ τῇ 18 Φεβρουαρίου.

Ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ὀπερέττα ἐγράφη συνεργασίᾳ τῶν κ. κ. Δημητρακοπούλου καὶ Γρανίτσα, μὲ μελοποιὸν τὸν κ. Θ. Σακελλαρίδην. Εἶνε ναυτικῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπιτοροφῆς «Σία καὶ ἀράξαις». Θὰ παιχθῇ κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον.

Ὁ φιλελληνικώτατος διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος «Βελγικὴ Ἀνεξαρτησία» ἀπέθανε.

Ἀγρίαν λογοκρισίαν ὑπέστη ὁ ἀτυχὴς Μολιέρος ἐν Ἰαπωνίᾳ. Κανὲν ἀπολύτως ἔργον του δὲν ἐπετρέπη νὰ παιχθῇ, διότι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν Ἰαπώνων ὁ Μολιέρος εἶνε ἐπικίνδυνος ἀναρχικός, προσβάλλων καὶ συγκλονίζων τὰς βάσεις τῆς νεωτέρας Ἰαπωνικῆς κοινωνίας. Πρὸ παντὸς δὲν ἠδύνατο οἱ ἠθικοὶ κίτρινοὶ νὰ τοῦ συχωρήσουν τὴν προσπάθειαν νὰ γελοιοποιήσῃ καὶ ἐξασθενήσῃ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν. Εἰς τὰς κομμάδις τοῦ Μολιέρου δὲν ὑπάρχει οὔτε μία σκηνὴ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ

πατὴρ νὰ μὴ περιπαίξεται παρὰ τῶν υἱῶν του. Μία ἄλλη κακία τῶν κλασικῶν τούτων ἔργων εἶνε ἡ σχέση τῶν δύο φύλων. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἡ σύζυγος ὀφείλει ἀπόλυτον ὑπακοὴν εἰς τὸν ἄνδρα μὴ τολμῶσα οὐδὲ κἄν νὰ τῷ ἀντιπῇ. Τούναντιον ὁ Μολιέρος ἐπιτρέπει εἰς τὰς συζύγους ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπατοῦν ἀκόμη τοὺς συμβίους τῶν. Ἐπίσης ἀκατάληπτος εἶνε ἡ ἐλευθερία μετὰ τῆς ὁποίας οἱ δηρῆται τῶν καμφοδιῶν τοῦ Μολιέρου περιπαίξουν τοὺς κυρίους τῶν.

Εἰς πολλὰ μουσεῖα καὶ ἰδιωτικὰς συλλογὰς δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ πίνακες ψευδῶς ἀποτιθόμενοι εἰς μεγάλους καλλιτέχνας ἢ ἀντικείμενα, ὧν ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης. Ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἰδρύθη μουσεῖον ἐπιτηδες διὰ τὰ ψευδῆ, τὰ πλαστογραφημένα καλλιτεχνικὰ ἔργα, διὰ νὰ διδάσκωνται ἐν αὐτῷ μελετῶντες τὰς παραποιήσεις οἱ διευθυνταὶ τῶν μουσείων καὶ οἱ φιλότεχνοι συλλογεῖς, ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς νοθείας. Τὸ Μουσεῖον θ' ἀγοράσῃ τὴν τιμὴν τοῦ Σαταφένου, τὴν ὁποίαν τὸ Λονδρον τῶν Παρισίων δὲν θέλει πλέον.

Εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Πέμπτης Λεωφόρον ἐν Νέα Ὑόρκῃ πινακοθήκῃ Oehms's Gallery Ἀριθ. 320 Fifth Avenue, ἐκτίθενται τὰ ἔργα τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου κυρίας William J. Stillman, χήρας τοῦ γνωστοῦ δημοσιογράφου, θυγατρὸς τοῦ ἄλλοτε ἐν Λονδίῳ μεγαλεμπόρου Σπάρταλη. Ἡ κυρία Stillman ὅτε ἦτο ἀκόμη δεσποινὴς διεκρίθη ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτῆς ἐπιτυχίᾳ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τὰ δὲ ἔργα της εἴκυσαν πρὸ ἐτῶν τὴν προσοχὴν εἰς ἐκθέσεις ἐν Λονδίῳ, καὶ κατετάχθησαν μετὰ τῶν ἀρίστων ἰδίᾳ αἱ ὑδατογραφίαι της, διὰ τὰς ὁποίας καὶ τὸ ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἔγκριτον περιοδικὸν Century ἔγραψεν ὅτι αἱ εἰκόνες της ἦσαν ἀπλούσιαι καὶ πισταὶ εἰς ἐναρμόνιον χρωματισμῶν θανυμάσιος ζωγραφικῆς τέχνης. Αἱ ὑδατογραφίαι τῆς κυρίας Stillman παριστώσι κήπους καὶ ἐξοχικὰ ἀρχαῖα μέγαλα Ἀγγλων εὐπατριδῶν ὡς καὶ τοιαῖα Ἰταλικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶνε εἰκὼν παριστώσα ἀγορῆσιον ἐν Τοσκάνῃ πλησίον τοῦ χωρίου Fontaleria, τὸ ὁποῖον ἐνθυμίζει τὸν Βοκάκιον, ὡς ἄλλη εἰκὼν παριστώσα σκηνὴν παρὰ τὰ ὕδατα τοῦ Vancluse μᾶς ἐνθυμίζει τὴν Λάουραν τοῦ Πετρόργου. Ἡ τελευταία αὕτη εἰκὼν εἶνε ἐξαιτίας τέχνης, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ἐξ ἴσου ὠραῖαι καὶ καλλιτεχνικώταται. Ἡ δεσποινὴς Σπάρταλη εἶχε σπουδάσει ὑπὸ τὸν μέγαν Ἀγγλον ζωγράφον Maddox Brown, διεκρίθη δὲ πολλάκις εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ ἐτέρου Ἀκαδημαϊκοῦ καὶ διαπρεποῦς Ἀγγλου ζωγράφου Sir Edward Burne-Jones, καὶ ἦτο φίλη τοῦ Dante Rossetti καὶ πολλῶν ἄλλων Ἀγγλων ποιητῶν καὶ λογίων.

Μεταξὺ τῶν διακριθειῶν Ἑλληνίδων ζωγράφων ἀναφέρουν αἱ Ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἐκτὸς τῆς κ. Stillman τὴν δεσποινίδα Γενναδίου, ἀδελφὴν τοῦ ἐν Λονδίῳ ἄλλοτε πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος, τὴν κυρίαν Θάλειαν Καραβία τὸ γένος Φλωρᾶ, τὴν κ. Γιαλλινὰ τὸ γένος Τοπάλη, τὴν δεσποινίδα Λασκαρίδου, τὴν κυρίαν Παπαδοπούλου, τὸ γένος Μελά, καὶ τινὰς ἄλλας τῶν ὁποίων τὰ ἔργα πολλάκις ἐβραβεύθησαν εἰς διαφόρους ἐκθέσεις. Ἐν τῇ ὑδατογραφίᾳ ὅμως ἡ κ. Στίλμαν εἶνε ἐφάμιλλος τῆς δεσποινίδος Γενναδίου, ἣτις ἐβραβεύθη διὰ χρυσοῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῶν Παρισίων.

Ἐν Βοστώνῃ ὁ Ἀμερικανὸς φιλέλλην καθηγητὴς κ. I. Mahaffy ἔκαμε οριστὰν διαλέξεις περὶ τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας.

Ὁ πολυκατομμυριούχος Ἀμερικανὸς Ροκφέλερ προσέφερεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σικάγου πέντε ἑκατομμύρια δολ. διὰ νέας ὑποδειχθείσας αὐτῷ ἀνάγκας.

Ἡ δεοποιὶς Σοφία Δασκαρίδου ἐξέδηκεν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ Καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν (Kunstverein) τοπεῖα, διὰ τὰ ὅποια οἱ τεχνολογοὶ τοῦ Μονάχου ἐξεφράσθησαν εὐμενῶς. Ἡ Ἐφημερὶς «Τελευταῖαι Ἐιδήσεις» τοῦ Μονάχου ἐκδέχεται τὰς κρίσεις αὐτῆς περὶ τῶν ἔργων τῆς Αἰδος Δασκαρίδου, γράφει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Τὰ τοπεῖα τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου Δος Σοφίας Δασκαρίδου, δύνανται νὰ καταλεχθῶσι μεταξὺ τῶν μάλ-λον διακρινομένων ἔργων τῆς ἐβδομάδος ταύτης. Ἐἴνε ἰδίως ἄξια προσοχῆς δι' ἣν προξενοῦσιν ἐντύπωσιν δροσερότητος καὶ διαγυίας, οἱ χρωματισμοὶ εἴνε φαῖροι καὶ λεπτοί, τὸ δὲ σύνολον αὐτῶν ἐμφαίνει βαθεῖαν παρατηρήσιν καὶ ἰδιόζουσαν ἀντιληψὴν τῆς φύσεως».

Ἐἴνε δυσκολώτατον, ὡς γνωστόν, νὰ ἐκθέσῃ τις εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτήν. Ἐνεκα δὲ τῆς πληθώρας τῶν ἔργων—ἀνελεθόντων ἐφέτος εἰς 4,000—τὰ ἔργα ἐκάστου καλλιτέχνου ἀλλάσσουσι καθ' ἐβδομάδα. Ἐξαιρετικῶς τὰ ἔργα τῆς Δος Δασκαρίδου ἐκαταθήσαν ἐπὶ δύο ἐβδομάδας, ἐξετέθησαν δὲ ἔνδεκα ἔργα τῆς, ἐπὶ τὰ Ἑλληνικὰ τοπεῖα καὶ τέσσαρα Γερμανικὰ ἐκ τοῦ χωρίου Dachau ληφθέντα: τὸ Ποτάμι, Φαῖα ἁρμονία, τελευταῖα ἡμέραι θέρους καὶ Μελαγχολικὴ ἡμέρα.

*

Ὁ κ. Θ. Σπάθης βιολιστὴς διπλωματοῦχος τοῦ Ὁδείου τῶν Παρισίων ἐπανεβίβων θὰ δώσῃ τρεῖς συναυλίας, εἰς τὸ Βασιλικόν, εἰς τὸ Ὁδεῖον καὶ εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἐἴνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἐμφανίζεται ὁ κ. Σπάθης εἰς τὰς Ἀθήνας.

*

Ἐἴς τὸ Λαβατιὸν τῆς Γαλλίας ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν ὁ μουσικοδιδάσκαλος Ἑρμέντος Ρεγιέ, συνθέτης τοῦ «Σιγνὸρ» τοῦ «Σαλαμπὸ» καὶ τῆς «Βαλκυρίας».

*

Ἡ Ἐλεονώρα Δούζε ἤρως νέαν καλλιτεχνικὴν περιοδεῖαν. Μετέβη ἤδη εἰς Αὐστρίαν.

*

Ἐἴς τέσσαρας διαλέξεις ὁ κ. Σπ. Λάμπρος ὠμίλησεν εἰς τὸν «Παρνασσόν» περὶ τοῦ «Δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου» Ἡ ὁμίλια του ἦτο περιλήψις μακροχρονίου ἐρεῦνης περὶ τῆς σπουδαιότητος ἀλλὰ καὶ μάλλον ἀγνωστοῦ Ἑλληνικῆς ἡγεμονίας, τῆς ἰδρυθείσης ὑπὸ τῶν Παλαιολόγων ἐν Πελοποννήσῳ. Κατόπιν μελετῶν εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, ὁ κ. Λάμπρος συνέλεξεν ἄφθονον καὶ πολῦτιμον ὕλικόν πρὸς διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τοῦ εἰρημένου Δεσποτάτου, περὶ οὗ ὀγκωδέστατον ἐτοιμάζει σύγγραμμα.

*

Ἐωρτάσθη ἐν Λονδίῳ ἡ ἐνενηκονταετηρίς τοῦ μεγάλου Ἀγγλοῦ ζωγράφου Φοῖθ, ὅστις εἴνε τὸ γηραιότερον μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λονδίνου. Παρ' ὅλον τὸ γῆρας του, ὁ Φοῖθ ἐξακολουθεῖ διαρκῶς ἐργαζόμενος, τελειώνει δὲ καθ' αὐτὰς ζωγραφικῶν πίνακα ὠραίας νεανίδος.

*

Τραγικὸν τέλος ἔσχεν ὁ γνωστότατος Γάλλος ποιητὴς καὶ λογογράφος Κατούλ Μαντιές, διαμελισθεὶς ἀπὸ τοὺς τροχούς σιδηροδρομικῆς ἀμαρσοειχίας. Ὁ ποιητὴς ἐπέβαινε αὐτῆς μεταβαίνων εἰς Ἀγιον Γερμανὸν ἔνθα κατώκει, ὅτε ἐξύπνησεν ἀιφνιδίως καὶ νομισας ὅτι ἐφθάσε εἰς τὸν σταθμὸν ἐπήδησε προτοῦ σταματήσῃ τὸ τρεῖνον. Θί τροχοὶ διήλθον τοῦ σώματός του. Ὁ ἐγκέφαλός του ἐσκορπίσθη ἐπὶ τῶν ἐνδονμάτων του.

Αἱ διαδόσεις ὅτι διετέλει ἐν μέθῃ ἢ ὅτι ἠτύχτησεν ἐλέγχονται ἀνακριβεῖς.

Ὁ Μαντιές ἐγεννήθη εἰς Βορδὼ τῷ 1841.

Ἀβρὸς καὶ ἁρμονικώτατος, ἐνότις οὐμβολιστής, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λάτρης τοῦ κλασικισμοῦ, ἔγραψε πλείστα θαυμάσια ποιήματα καὶ διηγήματα. Ὡς μυθι-

στοριογράφος εἴλκυε, ἀλλὰ καὶ δραματικὰ ἔργα ἔγραψε μετ' ἐπιτυχίας. Πολυγράφος, τορνευτὴς τῶν φράσεων ἐν τῇ γλῶσσῃ τῆς γοητείας. Ἡ ζωὴ του ὡς ἰδιώτου καὶ συγγραφέως ὑπῆρξεν εὐδαίμων, ὑπὸ πάσας τὰς ἐπιπέσεις. Ἦτο μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ θεατρικὸς κριτικὸς τῆς «Ἐφημερίδος». Ἡ σύζυγός του ποιήτρια ἐπίσης, ἐσχάτως ἐδημοσίευσεν νέον τόμον ποιημάτων, μὲ πρόλογον τοῦ συζύγου τῆς.

Νεώτατος ἴδρυσε τὸ περιοδικὸν «Revue Fantaisiste», ἧτις ὑπῆρξε τὸ φιλολογικὸν ἴκνον τῶν ἐνδοξοτέρων Γάλλων συγγραφέων. Ὑπῆρξεν ἰδρυτὴς τῆς ομάδος τῶν Parnassiens, ἣν ἱστοριογράφησεν. Ὁ «Θοῦλλος τοῦ Συγχρόνου Παρνασσού» εἴνε ἀπὸ τὰ ἀπολαυστικώτερα ἔργα του. Τὸν α' τόμον τῶν ποιημάτων του ἐδημοσίευσεν εἰς ἡλικίαν 21 ἐτους, ἐπληρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ αὐστηροτέρου κριτικοῦ Sainte-Beuve. Τὰ περισσώτερα ἔργα του εἴνε σκανδαλώδη, πλειστάκις δὲ κατεδικάσθη εἰς φυλάκιον καὶ πρόστιμον ἐπὶ προσβολῇ τῆς δημοσίας αἰδοῦς. Ἦτο ὄρατος τὴν μορφὴν, ἀλλ' ἡ καλλονὴ του ἦτο μάλλον γυναικώδης. Ἐνυμφεύθη εἰς πρῶτον γάμον μὲ τὴν κόρην τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ, τὴν διςζεύχθη καὶ ἐνυμφεύθη μὲ μίαν ὄραιότατην εὐθνημον χήραν ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ πάλιν ἐχωρίσθη, συνηντάτο ὁμως φιλικῶς μαζὶ τῆς εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τὰ κοσμικὰ κέντρα.

Ἀπὸ τινος ἠσχολεῖτο εἰς τὴν συγγραφὴν ἐνὸς ἱστορικοῦ δράματος οὗ ἡ ὑπόθεσις περιεστρέφετο εἰς τὴν διαμῆν τῶν Μεγ. Ναπολέοντος εἰς Ἑλβαν.

*

Ὁ καλλιτεχνικὸς Ὀμιλος τῆς Τουρναι διοργανῶ ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι του ἐκθεσιν τῶν ἔργων τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, τῶν καταγομένων ἐκ τῆς πόλεως ταύτης.

*

Ὁ κ. Θ. Θωμόπουλος νέον εἰργάσθη γλυπτικὸν ἔργον, τὸν «Κουρασμένον τῆς ζωῆς». Ἐἴνε γνωστὴ ἡ πληθὺς ἐμπνεύσεως δύναμις τοῦ κ. Θωμοπούλου, ὅστις καὶ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῷ ἀπετύπωσε τὴν καλλιτεχνικὴν ψυχὴν του.

*

Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Μποκατσιάμμη διοργανωθείσα ἔκθεσις ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του προοσιλκυσε πληθὺς ἐκλεκτῶν ἐπισκεπτῶν. Ἐξετιμῆθησαν ἰδιαζόντως ὁ δρόμος τοῦ Mon Repos, ἡ δούσις εἰς τὴν Παλαιοκαστρίτσαν, —τὸ ὠραιότερον τῶν ἐφρετινῶν του—μὴ ἀνατολῆ Σελήνης ἐκ τῆς Μπενίτσας, τὸ Κεφαλάρι, τὸ Ρωμαϊκὸν τοπιεὶον Villa Vorgesca, δύο θαλασσογραφαί τοῦ Κερκυραϊκοῦ λιμένος, ἡ προσωπογραφία τοῦ κ. Σταϊκού (τὸ γένος Καμπᾶ) καὶ μὴ φυσικωτάτη σπουδὴ γέροντος.

Ἐἴς τὴν ἐφρετινὴν ἔκθεσιν ἐξέθηκε 30 ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπωλήθησαν 8, ἀγορασθέντα ὑπὸ τῶν κ.κ. Ζ. Μάτσα, Θ. Βελλιανίτου, Ἀποστολίδου καὶ Γιαννουκάκη.

*

Ἐἴς τὸν διαγωνισμὸν τῆς Ἑλλ. Καλλιτεχνικῆς Ἐταιρείας πρὸς σύνθεσιν ἐγχρώμου διαφημηστικοῦ πίνακος τῆς προσεχοῦς καλλ. ἐκδέσεως ὑπεβλήθησαν 8 σχέδια, ἅτινα δὲν ἀνταπεκρίνοντο εἰς τοὺς ὅρους τῆς προκηρῶσεως. Ἐν τούτοις τὸ βραβεῖον διενεμήθη μεταξὺ τῶν ζωγράφων κ.κ. Ραφομανίκα καὶ Ροῦμπου. Θὰ ἐκτελεσθῇ τὸ σκεδίασμα τοῦ πρώτου.

*

Διὰ τὴν προσεχῆ Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν ἐν τῷ Ζαπείῳ τῆς Ἑλλ. καλλιτεχνικῆς Ἐταιρείας ἐξελέγησαν μέλη τῆς κριτικῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κ.κ. Ροῦβός, Μαιδιόπουλος, Δεμπέσης διὰ τὰ ζωγραφικὰ ἔργα, Σῶχος διὰ τὰ γλυπτικὰ καὶ Μούσης διὰ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ. Ἀναπληρωτικὰ δὲ μέλη οἱ κ.κ. Χατζῆς καὶ Ἀριστέους.

*

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον θὰ διοργανωθῇ ἐν Λιέγη ἡ ἔκθεσις τῶν ἔργων τοῦ ζωγράφου Ριχάρδου Heintz.

Ὁ ἐκ Βρυξελλῶν ζωγράφος Ἰωσήφ Francois ἐτοιμάζει ἔκθεσιν τῶν ἔργων του ἐν τῷ Καλλιτεχνικῷ Κέντρῳ τῶν Βρυξελλῶν.

*

Ἡ 49^η Ἐκθεσις τῶν Ὑδατογράφων, ἧτις διοργανώθη ἐν τῷ Νεωτέρῳ Μουσείῳ τῶν Βρυξελλῶν, ἐοτέθη ὑπὸ μεγάλης ἐπιτυχίας. Ἐν μέσῳ τῶν ἐξόχων ἔργων τῶν Ἀγγλων Bartlett, East Robinson, τοῦ Ὁλλανδοῦ Breitner, τοῦ Βασιλοῦ καὶ τοῦ Jacob Smits διεκρίνοντο τὰ ἔργα τοῦ Εὐαριστέου Carpentier «Μήτηρ καὶ κόρη», «Ἀποψις τοῦ μεγάρου Curtius», τοῦ Ang. Donnay μίᾳ ἁποψις τῆς κοιλιάδος Ourthe καὶ τοῦ Alex. Marcelle θαλασσογραφία πλήρης ζωῆς.

*

Τὴν 1ην Μαρτίου 1909 θ' ἀνεγερθῇ εἰς τὴν Βαρσοβίαν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σωπέν, μνημεῖον εἰς τὸν μέγαν συνθέτην. Ὁ Σωπέν ἐγεννήθη, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Ζηλασοβάβολαν, πόλιν κειμένην πλησίον τῆς πρωτεύουσος τῆς Πολωνίας.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ συναχθοῦν εἰς τὴν Βαρσοβίαν οἱ μεγαλείτεροι μουσικοὶ τῆς ἐποχῆς μας.

*

Ὑπὸ τῶν διευθυντῶν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων ἐβδομαδιαίων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν «Εἰκονογραφημένης», «Ἑλλ. Ἐπιθεωρήσεως», «Πινακοθήκης», «Παναθηναίων», «Ἀληθείας», «Ἑλλάδος», «Πανελληνίου Κράτους», «Ρωμηοῦ», «Κράτους», «Ἐθνικοῦ Βήματος» καὶ «Πύρρου», ἰδρυθῆναι Ἐταιρεία Περιοδικῶν τῶν Ἀθηνῶν, σκοποῦσα τὴν συναδελφικὴν ἀλληλεγγύην καὶ τὴν πρόοδον τοῦ περιοδικοῦ τύπου. Ἡ διευθύνουσα ἐπιτροπὴ ἀπερτίσθη ἐκ τῶν κ.κ. Δ. Καλογεροπούλου, Κ. Μιχαηλίδου καὶ Θ. Τζαβέλλα.

*

Διὰ τῆς «Σφακτηρίας» ἧτις εἶχεν ἀποπλεύσῃ εἰς Καντάνη χάριν τῶν οἰσιμοπλήκτων ἐκουσθησῶν πολῦτιμα σκευὴ ἀνευρεθέντα ἐν Μεσογίᾳ ὑπὸ σωρῶν ἐρειπίων, ἐν οἷς τρεῖς εἰκόνες καὶ δύο σταυροί, ὧν ὁ εἰς ἔχει μεγάλην ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν.

*

Ἐν τῷ Παρνασσῷ, ἀρχοῦνται προσεχῶς αἱ ἐπιστημονικαὶ διαλέξεις τῶν μελῶν αὐτοῦ. Θὰ ὁμιλήσουσιν ἐκτός ἄλλων ὁ κ. Ἀραβαντινός περὶ τῆς ποιήσεως ἐν τῇ ἰατρικῇ καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐν τῇ ποιήσει, ὁ πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς κ. Χρότων Ἑλληναῖ, ὁ κ. Ἡλιόπουλος περὶ τοῦ ἀπῆρξοντος ὡς ὑπευθύνου τῶν πράξεων του, ὁ κ. Γ. Καραβίας περὶ ἐπιφανῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν ἐν τῇ ἔργῳ ὁ κ. Μάτεσις περὶ οἰκονομικῶν κρίσεων, ὁ κ. Πεταλάς περὶ τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Σάμιος περὶ τῶν δασῶν ὑπὸ ἀσθηματικῆν ἐποχῆν, ὁ κ. Φραγκιάς περὶ κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ ἄλλοι.

*

Ὁ κ. Ν. Παπαλεξανδρῆς, ἀρξάμενος τῶν διαλέξεων τοῦ «Ἐθνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου», ὠμίλησεν μὲ πολὺν εὐγλωτίαν περὶ «τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἀομάτων, τῆς ποιήσεως αὐτῶν καὶ περὶ χοροῦ Ἑλληνικοῦ». Κατέδειξε τὴν δύναμιν τῆς Ἑλλ. ποιήσεως, ἐξῆρε τὴν ἐμπνευσιν τῶν ἀομάτων καὶ τὴν χάριν τῶν Ἑλλ. χορῶν. Κατεφέρθη κατὰ τῶν δῆθεν δημοτισμῶν—μαλλιαρῶν, καὶ ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς διασώσεως τῶν γρησίων μελῶν τῆς μουσικῆς καὶ περιουλογῆς αὐτῶν.

*

Ἡτύκοντο ἐν Παρισίοις Ὁ Ἀλβέρτος Μερᾶ (Ménat) ἐκ τῶν καλῶν ποιητῶν τῆς Γαλλίας. Ἐξῆσεν ἀποθύβως μίαν ζωὴν φαιδράν, ἀλλ' ἧτις κατέληξεν εἰς μελαγχολίαν.

Ἐἴχε κατανύσῃ ἕξι δι' αὐτὸν νὰ ἀστειεύηται, νὰ φαίνεται εὐθνημος, καίτοι ἐν σάρκωματι εἰς τὸν λαμόν

ἦτο ἀφορμὴ νὰ τὸν στενοχωρῇ. Κατόπιν ἐγγχειρώσεως ἀπὸ τῆς σαρκώματος, ἀλλ' μαζὶ μὲ αὐτὸ ἔλλειψε ἡ εὐθυμία τοῦ ποιητοῦ καὶ κατέστη ὁ μελαγχολικώτερος τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν ἐξέδωκε τὰς «Χιμαίρας» ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ἔγραψε διὰ τοὺς στίχους τοῦ Μερᾶ, ὅτι «ἔχουν τὸ βαθὺ θέλητρον τῶν πραγμάτων ἀπὸ τῶν ὁποίων προκύπτουν τὰ ἀνθη καὶ τῶν ψυχῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας προκύπτουν αἱ ἰδέαι». Ὁ Th. de Banville ἀπεφάνθη εἰς μίαν κριτικὴν του δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν «Ἐπιθεωρήσιν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος» ὅτι ὁ Μερᾶ ἐδρῖσκε τὴν ἀριστικὴν λέξιν, τὴν διαποιόουσαν κόσμον ἰδεῶν καὶ ὀνείρων». Ἀλλ' ἔζη, καίτοι τοσοῦτον εὐμοιρῶν ποιητικῆς φλεβός, ἐν μονώσῃ· νέοι διηγοῦντο ποιητικοὶ ὀρίζοντες· οἱ Παρνασσίδεις ἀπεκήρυκτον τοὺς παλαιότερους, ἐν οἷς καὶ ὁ Μερᾶ καὶ ὁ ποιητὴς παρεγγωρίσθη. Ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ Μερᾶ, αἱ «Χιμαίρας», τὸ «Ἐἴδωλον», αἱ «Μαρμαρίνοι πόλεις» στεφθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ τὰ «Παρισινὰ ποιήματα» εἴνε τὰ ὠραιότερα.

*

Ἐν Παρισίοις θὰ ἰδρυθῇ ἀνδρεία εἰς τὸν Γ. Μπουντέ, φιλόλογον τοῦ 18^{ου} αἰῶνος καὶ ἰδρυτὴν τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων.

*

Ἐἰς Παρισίους καὶ Ἀνὸν ἐωρτάσθη ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ Γκουινιῶλ, τοῦ ἥρωος τῶν θεατρικῶν ἀνδρεικέλων.

*

Πρόεδρος τῆς «Διεθνοῦς ἐκδέσεως» τῆς Λιέγης, τὴν ὁποῖαν διοργανοῖ ἡ πρὸς ἐνθάδρουσιν τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐταιρείας, ἐξελέθη ὁ κ. Paul van Hoegaerden—Braconier. Ἡ ἔκθεσις αὐτῆ θ' ἀνοίξῃ τὴν 9ην Μαΐου ν. ε. εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ μεγάρου τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

*

Ἡ ἐν Λιέγη Ἐταιρεία «Τὸ ἔργον τῶν καλλιτεχνῶν» ἀγγέλλει ὅτι λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἀνεγερσιν μνημείου εἰς μνήμην τοῦ γλύπτου Ἰωάννου Delcours.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἀρχ. σχολῇ ὠμίλησαν ὁ κ. Χάσλου περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Αἴνου καὶ τῆς οἰκογενείας Κατελοῦζων, ὁ κ. Δάκινς περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ἰερού τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος ἐν Σπάρτῃ, ὁ κ. Γουέις περὶ τῶν ἐν Ζερελῇ τῆς Θεσσαλίας ἀνασκαφῶν καὶ ὁ κ. Γουτγῶρδ περὶ τῆς ἐν Σπάρτῃ πολιτείας τοῦ Λυκούργου.

Ἐἰς τὴν Γερμανικὴν Ἀρχαιολογικὴν Σχολὴν ὠμίλησαν ὁ κ. Μιχ. Δέφνερ περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν Μεθάνων, ὁ δὲ κ. Μίλλερ περὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Λημναίας Ἀρτέμιδος ἐν Κομποθέκρᾳ τῆς Τριφυλίας, ὁ κ. Πριγγ-χάιμ περὶ Καλυδῶνος, ὁ κ. Δαῖρπφελδ περὶ τῶν ἐν Λευκάδι—Ἰθάκῃ ἀνασκαφῶν.

Ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Σχολῇ ὠμίλησαν οἱ κ. κ. Β. Χ. Χιλ περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ 1908, Γ. Β. Ἐλδερκιν περὶ τῆς πηγῆς τοῦ Γλαυκοῦ ἐν Κορίνθῳ, καὶ Β. Κ. Πρέντις περὶ μίας πόλεως καὶ βασιλικῆς ἐπαύλεως ἐν τῇ ἐγγυρῇ χριστιανικῇ Συρίᾳ.

*

Ἡ Ἰταλικὴ ἀρχαιολογικὴ ἀποστολὴ ἀνεκάλυψεν ἐν Κρήτῃ εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Φαιστοῦ πηλίνην πινακίδα, ἐν σχήματι δίσκου κυκλικοῦ διαμέτρου 16 ἑκατοστῶν, ἧτις ἀποδεικνύει ὅτι πρὸ 4 ἢ 5,000 ἐτῶν ὑπῆρχεν ἐν Κρήτῃ μίᾳ ἰδέᾳ καὶ ἀρχῇ τυπογραφίας. Ἀμφότεραι αἱ ἐπιφάνειαι τοῦ δίσκου καλύπτονται ὑπὸ γραμμῶν τοῦ εἰκονογραφικοῦ (ἱερογλυφικοῦ) εἶδους,

250 τὸ ὄλον. Εἶνε δὲ ταῦτα μορφαὶ ἀνθρώπων, πτηνῶν, ἰχθύων, δένδρων, φυτῶν, σκευῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Τὸ παράδοξον τοῦ ἐπιγραφικοῦ τούτου μνημείου εἶνε ὅτι τὰ γράμματα δὲν ἔχουν χαραχθῆ διὰ στυλοῦ, ὅπως εἰς πάσας τὰς ἄλλας Κρητικὰς πινακίδας, ἀλλ' εἶνε ἐκχιστον ἰδιαίτερος τυπωμένον δι' ἴδιου τύπου ἐπὶ τοῦ πηλίνου δίσκου. Οὕτω ἤρχισε καὶ ἐπὶ Γουτεμβέργιου ἡ σημερινὴ τυπογραφία. Δηλαδή ἐπαυελήθη ὅτι ἤδη πρὸ 40 καὶ πλέον αἰῶνων ἐγένετο ἐν Κρήτῃ.

Ὁ διάσημος ἀρχαιολόγος Sayce ἀνεκάλυψεν πλησίον τοῦ Κομπασχίε τοῦ Σουδᾶν τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀρχαίας Μερόης, ἣν ἀναφέρει ὁ Στράβων καὶ ἦν μάτην ἀνεξήγητος τῷ 1821 ὁ Καγιάρ. Ἀνεκαλύθη μέγας κτιστός περίβολος, τὰ εἶρηπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀμμωνος ὡς καὶ μικρὸν εἰδῶλιον τοῦ Ραμσή.

Ἐν ἀρχαίῳ ἑλληνικῷ πλοίῳν πλήρες ἀγαμάτων κιονοκοάνων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων τῆς λαμπροτέρας περιόδου τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἀνεκαλύφθη εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Μεσογείου κατὰ πολὺ παράδοξον περίπτωσιν χάρις εἰς σπογγαλιευστικὸν Ἑλληνικὸν πλοῖον πλησίον τοῦ Σφαῖ τῆς Τριπολιτίδος. Μόλις οἱ δύο καταῆλθον εἰς τὸν βυθόν, διέκρινον μέγα πλοῖον καὶ λείψανα γιγάντων νεκρῶν. Ἀνηγγέθη τὸ γεγονός εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Τυνησιακοῦ μουσείου ἀρχαιολόγον κ. Μέρλιν, ὅστις ἐπελήθη τῶν ἀνασκαφῶν. Οἱ Γάλλοι δὴ τότε εἶδον ὅτι οἱ ὡς γίγαντες ἐκληφθέντες ἦσαν ἀγάλματα μαρμάρινα, τὰ ὅποια εἶχον καλυφθῆ ἀπὸ φύκη. Οἱ ἐξερευνηταὶ ἀνεῦρον ἐξήκοντα κίονας καὶ κιονόκρανα Κορινθιακοῦ καὶ Δωρικῶν ρυθμοῦ, στυλοβάτας καὶ μαρμαρίνας προμετώπας κτιρίων, ἀρίστης τέχνης, διαφόρων εἰδῶν.

Τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τῆς ἀνακαλύψεως ἀναγράφεται ὡς ἐν ὄρειχάλκινον ἄγαλμα τοῦ Ἐρωτος σχεδὸν πέντε ποδῶν ὕψους, πιστεύεται δὲ ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ Πραξιτέλου, τοῦ μεγίστου τῶν Ἑλλήνων γλυπτῶν, ἢ τουλάχιστον θαυμάσιον ἀποτύπωμα αὐτοῦ. Ὁ ἱστορικὸς Καλλιόστρατος περιγράφει τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐρωτος ὑπὸ τοῦ Πραξιτέλου ἀκριβῶς σύμφωνα πρὸς τὴν τελευταίαν ἀνακάλυψιν.

Ἐν ἑτέρῳ εὑρημα μεγάλου ἐνδιαφέροντος εἶνε εἰς Ἐρμῆς, ἡ μᾶλλον ἡ ἀγλυφος κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ λίθου, ὡς ἐσυνήθιζαν εἰς τὰς προμετώπας τῶν οἰκιῶν καὶ κτιρίων. Ἡ κεφαλὴ ἀναπαριστᾷ τὸν Διόνυσον ἢ Βάχχον, τὸν θεὸν τοῦ οἴνου. Ἡ κόμη καὶ τὸ γένειον εἶνε θαυμασιῶς ἀποτυπωμένον. Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς προμετώπης φέρει τὸ ὄνομα τοῦ γλύπτου διὰ τῶν χαρακτήρων «Βοῖθος Χαλκιδῶν ἔγλυψεν». Εἰς διαφόρους ἀρχαίους συγγραφεῖς ἀναφέρεται τὸ τοῦ Βοῖθου ὄνομα καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸν Πλίνιον.

Ἐκ τῶν ἄλλων εὑρημάτων διεκρίνοντο ὄρειχάλκινα πλαίσια κεκοσμημένα διὰ κεφαλῶν γυναικῶν, ἐστεμμένων διὰ κισσοῦ. Ἐπίσης ἐν ἀγαμάτιον φέρει τὸ ὄνομα «Ἐως Ἀνδρογόνης, Ἐρμαφρόδιτος».

Ἐν γένει πάντα θεωροῦνται ὡς διατηρούμενα ἐν ἀρίστη καταστάσει, καὶ μόνον ὅταν καθαρισθῶσιν ἐκ τῆς θαλασσοαμμοκονίας τῆς ἐπικαθησάσης ἀπὸ διαχιλίων ἐτῶν, θὰ ἐξακριβωθῶσιν αἱ λεπτομέρειαι. Ὑποτίθεται ὅτι τριτῆρος θὰ μετέφερε τὸ φορτίον πιθανῶς εἰς Ἰταλίαν ἐξ Ἑλλάδος πρὸς ἀνοικοδόμησιν ναοῦ, καὶ ἡ τρικυμία κατεπόντισε τὸ πλοῖον.

Ὁ Μωαμεθανὸς Ἀχμέτ Σουρουμά ἐξ Ἀιδινίου μετέφερεν ἐκεῖθεν εἰς Πειραιᾶ ἄγαλμα ἀρχαιότατον καὶ ὠραιστάτης τέχνης, παριστῶν γυναῖκα ὕψους 30

ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου διὰ νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν.

Ἐν τῇ Αὐστριακῇ Ἀρχ. σχολῇ, κατὰ τὰς διαλέξεις τῆς ὁποίας ἀπεφασίσθη νὰ παρίστανται μόνον ἀρχαιολόγοι, ὁ κ. Σβορώνος ὠμίλησε περὶ τριῶν ἀναγλύφων. Περὶ τοῦ πρὸ 25 ἐτῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ εὑρεθέντος ἀναγλύφου τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ἠπιόνης, περὶ ἑτέρου τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς τροφοῦ Τρυόνας καὶ περὶ ἐνὸς μυστηριώδους ἀναγλύφου τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος, εὑρεθέντος ἐν Κυνουρία. Αἱ ἐρμηνεῖαι τοῦ κ. Σβορώνου παρήγαγον πολλὴν αἰσθησιν, ἐπηκολούθησε δὲ ἐπ' αὐτῶν ζωηρὰ συζήτησις. Κατόπιν ὁ γραμματεὺς τῆς Αὐστριακῆς σχολῆς κ. φὸν Πρεμερστάιν παρουσίασε ἐπιγραφὴν «ὑποθήκης» ὀνομάζουσαν δύο ἄγνωστα μέχρι τοῦδε γένη, τῶν Γλαυκιδῶν καὶ τῶν Ἐπικλειδῶν.

Ἐπανελήθησαν καὶ ἐφέτος αἱ διαλέξεις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ὁ κ. Σωτηριάδης ὠμίλησε περὶ τῶν ἐλλειψοειδῶν κτισμάτων τοῦ Θέρμου.

Ἐν Παλαιοκίστρῳ τῆς Καρδίτσης, εἰς ἀνασκαπόμενον ἀγρὸν ἀνευρέθη προτομὴ ἀγοσματιοῦ ἐκ χαλκοῦ, καλῆς τέχνης, παριστῶσα παρθένον. Ἐπίσης εὑρέθησαν δύο βραχιόλια χρυσᾶ βαρύτιμα καὶ περιδέραιον, ὡς καὶ τεμνίχιον προσωπίδος ἀργύρας μετ' ἐντύπων παραστάσεων ἐπιχρῶσων.

Ἐξοδος μαλλιαρῶν

[Γελοιογραφία Θ. Ἀννίνου.]